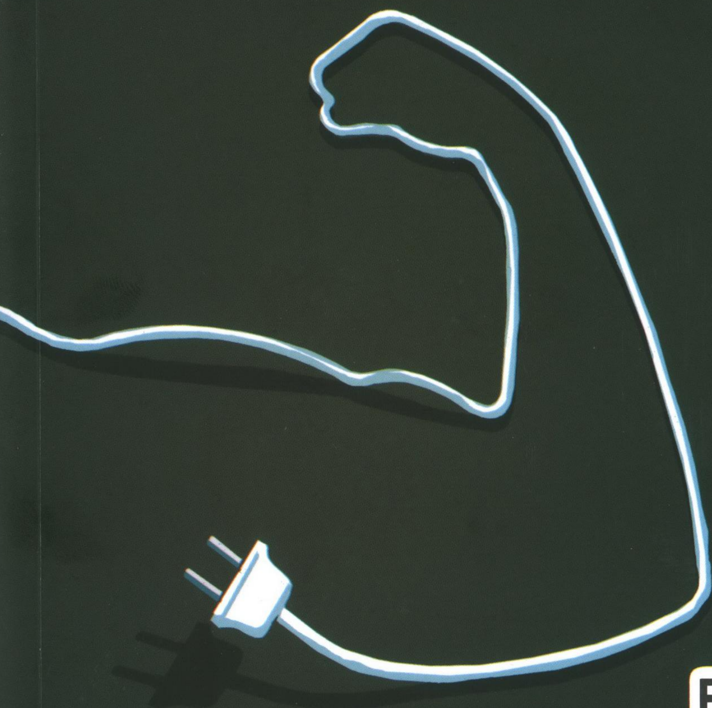
MASCULINITATE FURATĂ

DE CE TINERII BĂRBAȚI ÎNTÂMPINĂ PROBLEME ȘI CE E DE FĂCUT

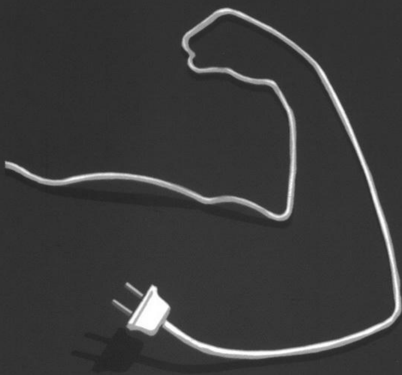
PPT PSIHOLOGIA PENTRU TOȚI

PHILIP ZIMBARDO
NIKITA D. COULOMBE

TREI

Dacă analizăm motivele pentru care băieții utilizează jocurile video și pornografia, vom descoperi că acei factori reprezintă atât simptome, cât și cauze ale regresului lor general. Există o cauzalitate reciprocă în cadrul căreia o persoană s-ar putea să folosească pornografia sau jocurile video excesiv și apoi să dezvolte probleme sociale, sexuale și motivaționale, dar și invers. Aceasta creează un ciclu vicios al izolării sociale.

AUTORII

Colecție coordonată de
SIMONA REGHINTOVSCHI

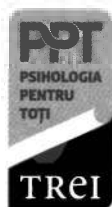

PHILIP ZIMBARDO
NIKITA D. COULOMBE

MASCULINITATE FURATĂ

DE CE TINERII BĂRBAȚI ÎNTÂMPINĂ PROBLEME ȘI CE E DE FĂCUT

Traducere din engleză de
Cristiana Cojocaru

EDITORI
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL
Magdalena Mărculescu

REDACTARE
Manuela Sofia Nicolae

DESIGN ȘI ILUSTRAȚIE COPERTĂ
Andrei Gamarț

DIRECTOR PRODUCȚIE
Cristian Claudiu Coban

DTP
Mirela Voicu

CORECTURĂ
Oana Apostolescu
Dușa Udrea-Boborel

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ZIMBARDO, PHILIP
Masculinitate furată : de ce tinerii bărbați întâmpină probleme şi ce e de făcut / Philip Zimbardo şi Nikita D. Coulombe ; trad. din engleză de Cristiana Cojocaru. - Bucureşti : Editura Trei, 2020
ISBN 978-606-40-0784-1

I. Coulombe, Nikita D.
II. Cojocaru, Cristiana (trad.)

159.9

ISBN 978-606-40-0784-1

Titlul original: *Man Disconnected: Why Young Men Are Struggling and What We Can Do About It*
Autori: Philip Zimbardo și Nikita D. Coulombe

First published as MAN DISCONNECTED by Rider, an imprint of Ebury.
Ebury is part of the Penguin Random House group of companies.

O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti
Tel.: +4 021 300 60 90;
Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

Cuprins

Prefață. Notă către cititori. 7
Introducere: În derivă 10

Partea întâi. SIMPTOME 27

1. Deziluzia educației 28
2. Când bărbații decid să nu mai lucreze 37
3. Masculinitatea excesivă: Sindromul de socializare intensă (SIS) 44
4. Utilizarea excesivă a jocurilor video: Stăpânirea Universului din propriul dormitor . . 56
5. Devenind obezi 66
6. Utilizarea pornografiei în exces: Orgasme la comandă 72
7. În căutarea extazului: Folosirea excesivă a medicamentelor și a drogurilor ilegale 83

Partea a doua. CAUZE 91

8. Lipsa bunelor maniere în familii. Tați absenți. 92
9. Școli care eșuează 137
10. Schimbări ale mediului. 162
11. Vraja tehnologiei și dependența de stimulare 170
12. Strugurii acri: Sentimentul de îndreptățire și realitatea 252

13. Ascensiunea femeilor? 268
14. Miturile patriarhatului 299
15. Recesiunea economică 336

Partea a treia. SOLUȚII 347

16. Ce poate face statul 348
17. Ce pot face școlile 360
18. Ce pot face părinții 367
19. Ce pot face bărbații 385
20. Ce pot face femeile 406
21. Ce poate face mass-media 416
Concluzie 425
Anexa I. Rezultatele sondajului TED 430
Anexa II. Sindromul de socializare intensă —
Scală și factori 439
Resurse recomandate 443
Mulțumiri 446

Prefață
Notă către cititori

Multe tendințe se nasc și iau amploare în zona puternic tehnologizată a Golfului San Francisco, locul în care amândoi trăiam atunci când am început să scriem această carte. Nu a fost un singur eveniment care să inspire această creație; în schimb, ea se poate asemăna cu o ploaie ușoară care s-a transformat încet în una torențială. În timp ce unul dintre autori (Philip Zimbardo) a început să decupeze din ziare articole despre performanța școlară slabă a băieților și să observe că numărul tinerilor absolvenți care aparțin genului masculin de la cursul său era în scădere, celălalt (Nikita D. Coulombe) a remarcat că bărbații de aceeași vârstă care-i erau colegi alegeau mai degrabă să se înghesuie în jurul calculatoarelor și al jocurilor video la petreceri decât să poarte o conversație. Am început să ne întrebăm de ce tot mai puțini bărbați tineri își doresc să obțină permise de conducere sau să se mute din casa părinților, precum și de ce aceștia preferă să se masturbeze urmărind materiale pornografice în loc să fie cu o femeie adevărată. Am demarat dezbaterea unui subiect foarte controversat.

Cam în aceeași perioadă, eu (Phil) am fost rugat de către organizația TED să țin un discurs de cinci minute despre o temă la alegere. Mi-am dorit să expun observațiile noastre. La sfârșitul discursului meu din 2011, care a fost scurt, dar totodată provocator, am clarificat că obiectivul meu principal de la această conferință a fost de a crește nivelul de conștientizare și chiar de a mobiliza oamenii să ia atitudine în privința unui dezastru iminent. După ce discursul meu a fost întâmpinat cu mult entuziasm, în anul 2012, Nikita, care era deja familiară cu aceste probleme, fiind asistenta mea, mi s-a alăturat, iar împreună am scris o scurtă carte electronică marca TED, care s-a fundamentat pe discursul meu și pe care am intitulat-o *The Demise of Guys* (Declinul băieților). Aceasta a reprezentat o polemică menită să stimuleze controversele și discuțiile despre aceste subiecte și să încurajeze cercetătorii să studieze diferitele aspecte ale acestora.

Masculinitate furată a fost elaborată pornind de la *Demise*, analizând cu mai multă profunzime această discuție despre tineri și provocările complexe cu care ei se confruntă. De asemenea, *Masculinitate furată* a fost reorganizată abordând pe rând simptomele, cauzele și soluțiile, ceea ce ușurează parcurgerea și înțelegerea acestor probleme de către cititori.

Am considerat că este important să abordăm subiectele din unghiuri multiple. Această carte îmbină perspectiva unei femei tinere, Nikita, care aparține generației milenare și a crescut într-o perioadă a dezvoltării tehnologice intense, cu a unui bărbat mai în vârstă, Phil, care a acumulat o bogată experiență de viață și cu punctele de vedere ale mai multor tineri, bărbați și femei, ceea ce o transformă într-o colaborare unică. Pentru provocarea propriilor noastre viziuni, am creat un sondaj detaliat pe internet care conținea o serie de întrebări cu privire la diverse aspecte abordate în *Demise*. După aceea l-am

distribuit alături de discursul TED, adresând întrebări precum: „În ce mod ați schimba mediul școlar pentru a crește implicarea băieților?“ sau „Ce modalități sigure și prosociale am putea folosi pentru a crește responsabilitatea bărbaților tineri?“

În mod remarcabil, în doar două luni, 20 000 de oameni au răspuns sondajului. Aproximativ trei sferturi (76 %) dintre participanți erau bărbați; mai mult decât jumătate dintre ei aveau vârste cuprinse între 18 și 34 de ani. Cu toate acestea, oameni de toate vârstele, din toate mediile și care aparțineau ambelor genuri și-au împărtășit gândurile și sentimentele cu privire la aceste probleme și implicațiile lor. În plus, mii de respondenți au fost suficient de motivați încât să meargă mai departe și să adauge comentarii personale, a căror lungime a variat de la o propoziție la o pagină. După ce am citit toate aceste răspunsuri, am continuat prin interviuri personale cu unii dintre participanți, ale căror opinii și experiențe urmează să le împărtășim în această carte. Puteți găsi mai multe detalii importante ale sondajului în Anexa I a cărții. De asemenea, vă încurajăm să consultați datele statistice suplimentare cu privire la acest subiect care se pot găsi în notele de subsol.

Completarea acestei conversații cu informații noi și continuarea ei printr-un dialog colectiv sunt scopurile noastre principale. Cartea aceasta a fost scrisă cu intenția de a analiza adaptarea continuă a ființei umane la tehnologie, de a găsi soluții pentru problemele evidențiate, precum și de a inspira tinerii sau persoanele care îi iubesc să ia atitudine și să facă o schimbare socială pozitivă atât în viețile proprii, cât și în noua lume din jurul lor.

Introducere:
În derivă

De ce stai aici fără niciun scop, ca un plic fără adresă?

— Mark Twain, romancier american al secolului al XIX-lea

Lumea în care trăim este nouă pentru noi toți, dar pe fondul schimbărilor economice, sociale și tehnologice intense, tinerii bărbați sunt lăsați în urmă. Spre deosebire de mișcarea feministă, în cazul bărbaților nu a existat o acțiune unitară a acestora care să determine o schimbare a rolurilor lor în societate, deși aceasta ar fi necesară. În schimb, există un număr crescut de tineri care au rezultate școlare slabe și care eșuează pe plan social cu fetele și pe plan sexual cu femeile. Nu trebuie să investigați prea mult pentru a înțelege la ce ne referim; cu toții cunoaștem un băiat care are probleme. Poate că acesta nu este destul de motivat la școală, are dificultăți emoționale, nu se înțelege bine cu alte persoane, are puțini prieteni adevărați, nu se poate împrieteni cu fetele sau face parte dintr-o gașcă. S-ar

putea ca el să fie chiar la închisoare. Poate că este vorba despre fiul tău sau despre o rudă. Poate că este vorba despre tine.

Nu ajută să ne întrebăm care este problema băieților sau de ce aceștia nu mai sunt la fel de motivați precum erau tinerii de altădată. Ei sunt motivați, dar nu în modul în care și-ar dori ceilalți. Societățile vestice se așteaptă ca băieții să fie niște cetățeni integri și hotărâți, care își asumă responsabilitatea personală și care lucrează alături de ceilalți pentru a îmbunătăți starea comunității lor și a națiunii întregi. Ironia este că societatea nu le oferă acestor tineri sprijinul, îndrumarea, posibilitatea sau locul necesar nici măcar pentru a-i motiva sau a le stârni interesul să aspire la aceste scopuri. De fapt, societatea — de la politică la mass-media, la sălile de clasă și până la familiile noastre — contribuie mult la acest declin, pentru că inhibă încă de la început abilitățile intelectuale, creative și sociale ale tinerilor. În plus, ironia este amplificată și mai mult de faptul că bărbații joacă un rol foarte important în societate, ceea ce înseamnă că eșecul lor din prezent anulează, practic, șansa de a avea succes a generațiilor următoare de băieți.

De fiecare dată când ne dorim să înțelegem și să explicăm un comportament uman complex, este esențial să recurgem la o analiză care să cuprindă trei niveluri: în primul rând, *caracteristicile individuale* pe care persoana le aduce în contextul în care apare comportamentul — trăsăturile sale de personalitate; în al doilea rând, modul în care *situația* influențează comportamentul unei persoane într-un anumit context social sau fizic; iar în al treilea rând, influența *sistemului* politic, mai exact dacă acesta creează, menține sau schimbă acele situații. Acest tip de analiză, care se regăsește în cartea mea intitulată *Efectul Lucifer*[1] (cartea lui Philip Zimbardo), s-a dovedit utilă

[1] Ediția în limba română: Editura Nemira, 2009.

pentru explicarea comportamentului abuziv al gardienilor din cadrul Experimentului închisorii de la Stanford, precum și a comportamentului brutal al gardienilor Statelor Unite de la închisoarea Abu Ghraib din Irak.

Aplicând acest raționament pentru înțelegerea motivelor pentru care tinerii din prezent eșuează pe plan școlar, social și sexual, vom evidenția, inițial, aspecte legate de trăsăturile lor de personalitate precum timiditatea, impulsivitatea și lipsa conștiinciozității. Apoi vom lua în considerare factorii situaționali, cum ar fi răspândirea fenomenului de absență a tatălui, disponibilitatea jocurilor video stimulative și accesul gratuit la pornografie pe internet. În sfârșit, vom adăuga un plus de complexitate analizei noastre implicând factorii legați de sistem, inclusiv consecințele politice și economice ale legislației care recunoaște nevoile și drepturile femeilor, dar care, în același timp, le ignoră pe ale bărbaților, modificările fiziologice generate de mediu, care scad nivelul testosteronului și cresc nivelul estrogenului, influențele din mass-media, regresia economică care a avut drept rezultat scăderea locurilor de muncă, precum și eșecul sistemului educațional din foarte multe state de a crea medii provocatoare care să stimuleze curiozitatea băieților.

Problemele de la cele trei niveluri au drept consecință faptul că multor băieți tineri le lipsesc îndrumarea și abilitățile sociale de bază. În prezent, mulți sunt întreținuți și trăiesc cu părinții lor la vârsta de douăzeci sau chiar treizeci și ceva de ani, prelungindu-și adolescența la o perioadă care era cândva rezervată dezvoltării carierei și întemeierii unei familii.[2] Mulți ar prefera să stea acasă,

---

2 Fry, R. (29 iulie 2015) *More Millennials Living With Family Despite Improved Job Market.* Preluat la 1 septembrie 2015, de la Centrul de Cercetare Pew: http://pewsocialtrends.org/2015/07/29/more-millennials-living-with-family-despite-improved-job-market/.

sub scutul de protecție oferit de părinții lor, în loc să își ia viața în piept și să pornească pe cont propriu într-o lume plină de incertitudine.

Este adevărat că în urma declinului economic, pretutindeni în lume, tinerii dispun de mai puține oportunități de angajare, de a-și demonstra abilitățile și calitățile profesionale. Acest lucru reprezintă o problemă atât pentru bărbați, cât și pentru femei, dar este pentru prima oară când femeile care au sub treizeci de ani depășesc bărbații de aceeași vârstă cu ele din punct de vedere școlar și financiar. De asemenea, este mai probabil ca bărbații tineri să locuiască la domiciliul părinților decât femeile.[3] Din perspectiva așteptărilor legate de rolurile genurilor în societate, din moment ce tinerele se descurcă mai bine să-și poarte de grijă din punct de vedere financiar decât bărbații de vârsta lor, este mai puțin probabil ca acestea să găsească un partener cu un statut similar, ceea ce duce la noi provocări pentru bărbații tineri. Societatea are o viziune hegemonică asupra masculinității, iar bărbații nu au altă alternativă acceptabilă social în afară de a fi războinici sau furnizori pentru propria familie. Toate celelalte noi roluri posibile amenință conceptul tradițional de masculinitate și orice bărbat care le adoptă primește mai puțin respect din partea celorlalți bărbați și mai puține șanse sociale și amoroase din partea genului opus.

Câteva dintre cele mai comune exemple se referă la faptul că tații care stau acasă sunt priviți ca niște ratați sau faptul că „băieții drăguți“ rămân pe dinafară. Un tată comenta într-un articol din ziarul *New York Times* stigmatizarea legată de concediul paternal, spunând că aproape ar prefera să le spună angajatorilor din viitor că a fost la închisoare în loc să recunoască faptul că și-a luat liber

---

3 Ibidem.

pentru a-și îngriji copilul.[4] În lumea blogurilor, nenumărate postări sunt scrise de femei nemulțumite de faptul că nu mai există bărbați drăguți și respectuoși cu care să se întâlnească, în timp ce există la fel de multe postări scrise de bărbați „drăguți și respectuoși“ care cer sfaturi legate de întâlnirile amoroase pentru că femeile le-au spus că ei par *prea* drăguți, pasivi sau disperați. Acest blocaj al rolurilor bărbaților nu favorizează apariția dorinței de schimbare în rândul băieților și nici nu încurajează tinerii de ambele genuri să se raporteze unii la ceilalți ca de la egal la egal.

Din cauza acestor dificultăți noi cu care se confruntă tinerii în această lume nesigură, aflată în schimbare, mulți dintre ei aleg să se izoleze într-un loc mai satisfăcător, unul în care ei dețin controlul asupra rezultatelor, unde teama de respingere nu există și unde ei sunt recompensați pentru calitățile lor.

În timp ce sustragerea de la exigențele societății poate fi o decizie conștientă pentru bărbații adulți, așa cum se întâmplă în cadrul mișcării *Men Going Their Own Way* (MGTOW; Bărbații Merg pe Calea Lor), aceasta este, adesea, o decizie inconștientă pentru cei mai tineri, care descoperă siguranța și puterea în jocurile video și în pornografie. Ei devin din ce în ce mai pricepuți la jocuri, rafinându-și abilitățile, ceea ce le permite să atingă un statut privilegiat și respect printre ceilalți participanți.

Această activitate nu este una specifică femeilor, având în vedere că, de obicei, ele nu găsesc sensul acestui tip de competiții și nici nu sunt respectate pentru faptul că își dezvoltă abilitățile de joc (vom aborda problema creșterii numărului de femei care utilizează jocurile

---

4 Miller, C.C. (7 noiembrie 2014). „Paternity Leave: The Rewards and the Remaining Stigma.“ Preluat la 7 noiembrie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2014/11/09/upshot/paternity-leave-the-rewards-and-the-remaining-stigma.html.

video și pornografia mai târziu). În plus, este posibil ca bărbații să fie mai ușor de „prins“ de jocuri. Cercetătorul rus Mikhail Budnikov a clasificat tendința de a dezvolta o dependență legată de jocurile pe calculator în grupuri reprezentând niveluri de risc scăzut, mediu și înalt, descoperind că numărul femeilor era cu foarte puțin mai mare decât al bărbaților din grupul cu risc mediu, pe când bărbații aveau o probabilitate de trei ori mai mare decât femeile să se regăsească în grupul cu risc înalt (26 % versus 8 %).[5]

Nu avem nimic împotriva jocurilor video; acestea au multe aspecte pozitive și beneficii. Îngrijorarea noastră este legată de faptul că atunci când sunt utilizate în exces, în special în asociere cu izolarea socială, ele pot afecta abilitatea și interesul băieților de a-și dezvolta deprinderile sociale necesare în interacțiunile față în față. Există multiple probleme, incluzând obezitatea, violența, anxietatea, performanța școlară scăzută, fobia socială și timiditatea, impulsivitatea crescută și depresia, care au fost toate asociate cu utilizarea excesivă a jocurilor.[6] Diversitatea și intensitatea acțiunii jocurilor video face ca alte părți ale vieții comparabile cu acestea, cum ar fi școala, să pară plictisitoare, ceea ce duce la problema performanței școlare scăzute, care, la rândul său, ar putea genera nevoia de medicație pentru gestionarea tulburării hiperactivității cu deficit de atenție (ADHD), iar mai departe, aceasta poate să contribuie la apariția mai multor probleme și la dezvoltarea unui cerc vicios foarte distructiv, după cum vom vedea.

Pornografia amplifică această confuzie. Pornografia în sine nu este o problemă majoră pentru utilizatorii

---

5 Budnikov, M., comunicare personală, 28 mai 2012 și 19 iunie 2012.

6 Voss, A., et al. (2015). Case Report: Internet Gaming Disorder Associated with Pornography Use. *Yale Journal of Biology and Medicine. 88,* 319–324.

ocazionali sau pentru cei care pot compara ceea ce văd cu experiența sexuală personală. Totuși, pentru băieții tineri care nu au avut parte de educație sexuală sau de experiențe sexuale reale, aceasta poate fi problematică. După cum am descoperit, mulți își dezvoltă sexualitatea în urma vizionării pornografiei dure, și nu în urma contactelor cu niște persoane reale. În cadrul cercetării noastre, mulți bărbați ne-au spus că și-au dezvoltat o perspectivă deformată sau nerealistă asupra a ceea ce ar trebui să fie sexul și intimitatea din cauza pornografiei, având dificultăți în a deveni stimulați de o parteneră adevărată ulterior. Pentru mulți dintre ei, o experiență sexuală reală poate fi o situație nouă care le provoacă anxietate, pentru că aceasta necesită abilități de comunicare, corpul lor trebuie implicat și sunt nevoiți să interacționeze cu o altă persoană în carne și oase, care are niște nevoi amoroase și sexuale proprii. Alți bărbați ne-au mărturisit că alte aspecte ale vieții lor, precum concentrarea și starea de bine emoțională, au de suferit din cauza utilizării excesive a pornografiei, fiindcă ei au observat niște schimbări pozitive majore și durabile în viața lor personală odată ce au încetat să se mai masturbeze în fața materialelor pornografice. Alți experți au remarcat același fenomen. Profesorul de fiziologie Gary Wilson, creatorul site-ului *YourBrainOnPorn.com* și autorul cărții cu același nume, a adunat numeroase povești personale de pe forumuri despre bărbați tineri care au renunțat să utilizeze pornografia de pe internet. Aceștia spuneau că anxietatea lor socială s-a ameliorat semnificativ — inclusiv în privința încrederii crescute, a stabilirii contactului vizual și a senzației de confort din momentele de interacțiune cu femeile. De asemenea, adesea, bărbații povesteau că au avut mai multă energie în viața de zi cu zi, concentrarea lor s-a îmbunătățit, depresia s-a ameliorat, iar erecțiile și reacțiile sexuale au devenit mai puternice după ce s-au

angajat în mod voluntar într-o provocare de tipul „fără masturbare“[7].

La fel ca în cazul jocurilor video, accentuăm faptul că *utilizarea excesivă* a pornografiei este problema. Oricum, utilizarea excesivă este dificil de definit. Deși există tot mai multe studii care investighează efectele fiziologice și psihologice ale pornografiei asupra adulților, cele mai multe dintre acestea nu includ în analiză personalitatea sau alți factori externi și nu există studii similare realizate asupra copiilor sub 18 ani, în afara unor sondaje ocazionale. În plus, este greu de găsit un grup de control alcătuit din persoane tinere care nu au vizionat niciodată materiale pornografice pe internet. Un studiu realizat în cadrul unei universități din Montreal care și-a propus, inițial, să compare comportamentul bărbaților care utilizează pornografia cu al celor care nu sunt consumatori nu a putut identifica nici măcar un singur participant de gen masculin în vârstă de aproximativ 20 de ani, care să nu fi urmărit materiale pornografice până atunci.[8]

Mai mult, majoritatea comunităților din domeniul sănătății și al psihologiei nu recunosc în mod oficial pornografia ca pe un lucru de care o persoană ar putea fi dependentă. Unele cercuri includ dependența de pornografie în categoria tulburării dependenței de internet, care a fost abia de curând recunoscută ca o problemă legitimă.[9]

---

7 Robinson, M., comunicare personală, 13 noiembrie 2014; și Wilson, G. (2014). *Your Brain on Porn: Internet Pornography and the Emerging Science of Addiction*. Kent, England: Commonwealth Publishing.

8 Liew, J. (2 decembrie 2009). „All Men Watch Porn, Sciencetists Find.“ Preluat la 10 octombrie 2014 de la *Telegraph:* http://www.telegraph.co.uk/women/sex/6709646/All-men-watch-porn-sciencetists-find.html.

9 Notă: Manualul de Diagnostic și Clasificare Statistică a Tulburărilor Mintale-5 (DSM-5), publicat în 2013, include în anexă, dar nu recunoaște diagnosticul de Tulburare a Jocurilor Video (engl.

În ciuda acestui lucru, mulți tineri, majoritatea de gen masculin, încep să vorbească despre modul în care pornografia le afectează motivația, capacitatea de concentrare, abilitățile sociale și sexuale, precum și percepția asupra lumii[10], iar poveștile lor nu ar trebui ignorate. Simptomele lor sunt reale și nu ar trebui date deoparte, fiind tratate ca o fază trecătoare sau ca și cum totul ar fi „doar în mintea lor".

Din nou, nu spunem că femeile nu utilizează jocurile video sau pornografia, căci o fac. Însă nu o fac la fel de mult ca bărbații. Iar ideea de utilizare a pornografiei este asociată cu genul masculin. Pentru cartea lor, *A Billion Wicked Thoughts* (Un miliard de gânduri păcătoase), cercetătorii Ogi Ogas și Sai Gaddam au analizat peste 400 de milioane de căutări pe internet și au descoperit că 55 de milioane dintre acestea (aproximativ 13 %) erau pentru conținuturi erotice. Cine se află în spatele acestor căutări? Ați ghicit: este vorba despre băieți (în cea mai mare parte). Cu toate că există mai multe femei decât bărbați care caută povești erotice, Ogas și Gaddam au concluzionat că bărbații preferă să vizioneze imagini sau filme erotice de șase ori mai mult decât femeile. Într-adevăr, pe site-urile populare care percep taxe, precum *Brazzers* și *Bang Bros*, audiența este compusă în proporție de 75 %

Internet Gaming Disorder; IGD), cu mențiunea că aceasta necesită cercetări ulterioare pentru o potențială includere în edițiile viitoare. De asemenea, vedeți Capitolul 11 pentru mai multe informații despre utilizarea excesivă a jocurilor video și a pornografiei.

10 Abel, I. (12 ianuarie 2013). „Did Porn Warp Me Forever?" Preluat la 24 iunie 2014 de la *Salon*: http://www.salon.com/2013/01/13/did_porn_warp_me_forever/; Sanghani, R. (30 septembrie 2013). „Teenage Boys Addicted to 'Extreme' Porn and Want Help." Preluat la 24 iunie 2014 de la *Telegraph:* http://www.telegraph.co.uk/women/sex/better-sex-education/10339424/Teenage-boys-addicted-to-extreme-porn-and-want-help.html.

din bărbați, iar atunci când vine vorba despre a plăti pentru pornografie, doar 2 % din abonamente sunt realizate cu ajutorul unor carduri de credit care aparțin femeilor. Până și *CCBill*, renumitul serviciu de facturare utilizat de site-urile pentru adulți, consideră că numele feminine ar putea indica prezența fraudelor.[11]

De unde vine diferența? Cu siguranță există multe femei care folosesc pornografia și mulți bărbați care citesc literatură erotică. Ogas și Gaddam analizează acest lucru, explorând abilitatea bărbaților de a fi stimulați sexual de ceva „sau" altceva, precum și nevoia femeilor de a fi stimulate sexual de ceva „și" altceva. Ei susțin că bărbații pot fi stimulați sexual de un singur element: o pereche de sâni frumoși *sau* un posterior rotund *sau* de o femeie atractivă de vârstă mijlocie (MILF) — oricare dintre ele va fi suficient; în schimb, femeile au nevoie de mai multe elemente: să fie atractiv și să adore copiii și să aibă încredere în el. Deși majoritatea femeilor sunt excitate fizic de orice fel de pornografie, ele pot fi stimulate psihologic doar atunci când este îndeplinit criteriul mai multor calități. Femeia însăși trebuie să se simtă în siguranță și irezistibilă și sănătoasă fizic. „Puterea lui sau" există pentru a-i ajuta pe bărbați să valorifice oportunitățile sexuale. Femeile nu funcționează în același mod. De exemplu, în situații stresante, libidoul unui bărbat crește, în timp ce libidoul unei femei scade. Creierul bărbaților diferențiază sexul de romantism, pe când femeile au un singur sistem neuronal care se ocupă de amândouă, iar pe de altă parte, creierul femeilor diferențiază stimularea mentală de cea fizică, în timp ce creierul bărbaților nu le separă.[12] Pur și simplu, bărbații și femeile reacționează la stimuli erotici

---

11 Ogas, O. și Gaddam, S. (2011). *A Billion Wicked Thoughts: What the World's Largest Experiment Reveals About Human Desire.* New York, NY: Penguin Group (USA), Inc. pp. 14, 19, 23–34.

12 Ibidem. pp. 74, 123–126.

diferiți, au moduri diferite de a procesa acei stimuli și se comportă diferit în raport cu aceștia.

Dacă analizăm motivele pentru care băieții utilizează jocurile video și pornografia, vom descoperi că acei factori reprezintă atât simptome, cât și cauze ale regresului lor general. Există o cauzalitate reciprocă în cadrul căreia o persoană s-ar putea să folosească pornografia sau jocurile video excesiv și apoi să dezvolte probleme sociale, sexuale și motivaționale, dar și invers. Aceasta creează un ciclu vicios al izolării sociale. Ne îngrijorează că, în timp ce jocurile video și materialele pornografice devin tot mai provocatoare și mai realiste, viața reală se va confunda tot mai mult cu realitatea virtuală, iar tinerii băieți vor deveni tot mai egocentrici — trăind pe deplin în carapacea propriei lumi digitale făurite cu atenție.

Folosirea în exces a oricărui lucru se poate asocia cu probleme de viață, dar combinația dintre utilizarea excesivă a jocurilor video și a pornografiei creează un duo mortal, conducând din ce în ce mai mult la sustragerea de la activitățile obișnuite, la alienarea socială și la incapacitatea de a forma o legătură cu alte persoane, în special cu fetele și cu femeile.

Pornografia și jocurile video au tendința de a produce adicții, însă acestea nu sunt la fel ca alte dependențe. În ceea ce privește alcoolul, drogurile sau jocurile de noroc, ne dorim să obținem tot mai mult din același lucru, dar în cazul pornografiei și al jocurilor video, ne dorim același lucru... care să fie diferit; avem nevoie de noutate pentru a obține același nivel de stimulare. Inamicul este habituarea cu un stimul experimentat în mod regulat. Noi numim acest lucru *dependență de stimulare*; pentru a obține același nivel de stimulare, avem nevoie de material nou, căci vizionarea unor imagini identice din nou și din nou devine, la scurt timp, neinteresantă. Secretul constă în noutatea experienței vizuale. Atât industria jocurilor video, cât și a

pornografiei sunt create în așa fel încât să ofere consumatorilor o sursă inepuizabilă de varietate, așadar depinde de fiecare persoană în parte să stabilească echilibrul între implicarea în aceste lumi digitale și desfășurarea altor activități care fac parte din viețile noastre — în special cele constructive și creative, nu doar cele de consum.

Distracția este o sabie cu două tăișuri. Dispunem de mai multă informație ca niciodată, dar ne putem pierde în aceste lumi alternative. Acestea nu sunt neapărat mai eficiente, după cum multe dintre ele pretind. Ele sunt doar mai distractive. Un exemplu care ilustrează această idee se referă la un restaurant aglomerat din New York ai cărui angajați se întrebau care sunt motivele pentru care numărul clienților pe care îi serveau nu s-a schimbat în ultimii zece ani, deși echipa lor s-a mărit și numărul preparatelor din meniu au fost reduse. După ce au comparat o înregistrare din 2004 cu una dintr-o perioadă similară din 2014, misterul a fost deslușit. Ei au constatat că intervalul în care clienții își foloseau telefoanele pentru a fotografia mâncarea sau pentru a se fotografia pe ei înșiși, le cereau ospătarilor să le facă fotografii împreună cu prietenii lor și apoi trimiteau înapoi mâncarea pentru a fi reîncălzită a dublat timpul petrecut de aceștia în restaurant în 2014, comparativ cu anul 2004.[13]

Tendința noastră naturală de a ne comuta atenția de la un lucru la altul este, în același timp, o calitate și o slăbiciune a ființei umane. Facem acest lucru pentru a putea fi conștienți de tot ce se întâmplă în jurul nostru. Acest impuls este amplificat de faptul că avem acces la aproape orice în mod instantaneu pe internet. Aplicațiile *Cloud* — spații de stocare virtuală care pot fi accesate prin

---

13 Hebert, E. (f.d.). „Busy NYC Restaurant Solves Major Mystery By Reviewing Old Surveillance." Preluat la 22 iulie 2014 de la DineAbility: http://dineability.com/busy-nyc-restaurant-solves-major-mystery-by-reviewing-old-surveillance/.

intermediul internetului — funcționează asemenea unui creier suplimentar în care ne putem păstra amintirile și sarcinile de realizat, ceea ce ne permite să ne concentrăm asupra prezentului mai degrabă decât asupra trecutului sau a viitorului. Acestea constituie o tehnologie incredibilă care ne însoțește oriunde mergem, atâta timp cât dispunem de mijloacele necesare pentru accesarea lor. Reversul medaliei este că ele ne fac să ne concentrăm mai mult asupra propriei persoane și să fim mai puțin conștienți de lume și de celelalte persoane care ne înconjoară, având în vedere că nu mai suntem nevoiți să ne amintim la fel de multe detalii despre aceste aspecte, iar ele nu mai par la fel de relevante pentru îndeplinirea nevoilor noastre imediate.

Neuropsihologul Ian Robertson a realizat un sondaj pe 3 000 de oameni și a descoperit că, în timp ce aproape toată lumea care avea peste 50 de ani își putea aminti data nașterii unei rude din memorie, mai puțin de jumătate dintre „nativii digitali“ (mileniali) putea face la fel. Restul aveau nevoie de telefoanele lor mobile pentru a afla informația. Clive Thompson, redactor la revista *Wired*, spune că gestul reflex de a ne căuta în buzunare pentru a afla răspunsul reprezintă problema. Ne amintim mai puține lucruri elementare din cauză că încărcăm informațiile în memoria calculatoarelor. Reflectând asupra viitorului, Thompson se întreabă dacă dependența noastră tot mai mare de memoria mașinăriilor va afecta celelalte moduri în care înțelegem lumea, ceea ce ar putea face oamenii să sufere, în cele din urmă, de tulburări mentale atunci când nu sunt conectați.[14] Indiferent dacă are dreptate sau nu, este evident că preluarea gândurilor și

---

14 Thompson, C. (25 septembrie 2007). „Your Outboard Brain Knows All.“ Preluat la 9 mai 2014, de la *Wired:* http://archive.wired.com/techbiz/people/magazine/15-10/st_thompson.

a amintirilor noastre de tehnologie și internet va deveni tot mai pronunțată, în special pe măsură ce acestea sunt folosite în mod regulat de către copii din ce în ce mai mici.

Scrisul și cititul însuflețesc modul în care oamenii percep viața și natura datorită atenției la detalii, reflecției și imaginației. Cu toate acestea, se pierde obiceiul de a scrie de mână orice, iar cărțile și ziarele în formă tipărită se demodează. Multe ziare și reviste au abandonat această formă sau se concentrează acum asupra folosirii internetului ca mod principal de a-și distribui conținutul. Este un lucru grozav pentru păduri, care, în mod paradoxal, nu sunt vizitate de prea mulți tineri. În schimb, internetul a devenit camaradul nostru loial și locul nostru preferat pentru găsirea, procesarea și distribuirea informației. Este clar că organizațiile sunt afectate dacă nu sunt prezente pe internet, pierzându-și cititorii de publicitate, vânzările și veniturile din publicitate. De asemenea, școlile americane au „pierdut“ interesul studenților față de planurile de lecție statice, care nu sunt destul de stimulative, și față de tehnologia neactualizată.

În 2013, Academia Americană de Pediatrie (AAP) a publicat un raport conform căruia copiii își petrec, în prezent, mai mult timp absorbiți în lumea mass-media decât la școală: „este activitatea principală pentru copii și adolescenți, pe lângă somn“. Dezechilibrele au fost și mai mari dacă adolescenții aveau un televizor în cameră, iar majoritatea dintre ei au. Deși AAP consideră că mass-media poate avea aspecte prosociale și îi poate învăța pe copii toleranța etnică, precum și o varietate de abilități interpersonale, ei recomandă limitarea timpului petrecut în fața ecranelor de către aceștia la una până la două ore pe zi.[15] Cu toate acestea, după cum s-a arătat, mulți tineri

15 American Academy of Pediatrics (2013). „Children, Adolescents and the Media“, *Pediatrics*, *132 (5)*. Preluat la 7 iunie 2014 de la

petrec de cinci până la de zece ori mai mult timp în fața ecranelor, iar creierul lor se obișnuiește cu aceasta.

Sherry Turkle, care este analist cultural și fondatorul *MIT Initiative on Technology and Self* (Inițiativa pentru tehnologie și identitate), afirmă că toate postările, textele și conferințele SIP[16] specifice comunicării virtuale nu contribuie la formarea legăturilor dintre oameni, pentru că noi învățăm să avem un dialog intern productiv doar cu ajutorul conversațiilor reale cu alte persoane. De aceea limitarea comunicării față în față poate să diminueze abilitatea proprie de autoreflecție și gândire profundă. Turkle a observat că oamenii se obișnuiesc tot mai mult să funcționeze cu atât de puține conversații reale, încât mulți dintre ei aproape că simt că pot trece prin viață fără a avea *niciun fel* de comunicare directă cu alte persoane.[17]

Capacitatea noastră de a gândi profund, necesară pentru a înțelege informațiile scrise și pentru implicarea în conversații de lungă durată, se risipește tot mai mult pe măsură ce structura fizică a creierului nostru se adaptează la impulsuri informaționale scurte. În timp ce ne comutăm atenția de la un moment la celălalt din ce în ce mai mult, devenim tot mai incapabili să trăim tipuri de emoții mai profunde, precum empatia sau compasiunea. Această subdezvoltare emoțională combinată cu lipsa comunicării reale cu alte persoane poate afecta relațiile sociale și

---

http://pediatrics.aappublications.org/content/early/2013/10/24/peds.2013-2656.full.pdf+html. pp. 958–9.

16 SIP (engl. *Session Initiation Protocol*; ro. Protocol de Inițializare a Sesiunii) se referă la un set de instrucțiuni utilizat pentru semnalizarea telefonică digitală, asigurând inițierea și menținerea apelurilor vocale pe internet. (*N.t.*)

17 Turkle, S. (februarie 2012). „Connected, but Alone?“ Preluat la 21 aprilie 2014, de la TED: http://www.ted.com/talks/sherry_turkle_alone_together.

romantice ulterioare, care presupun abilitatea de a trece dincolo de niște observații superficiale.

De-a lungul ultimului deceniu, acest tipar s-a prelungit la vârsta adultă, când, din punct de vedere social și interpersonal, mulți bărbați maturi funcționează asemenea unor băieței, întâmpinând dificultăți în ceea ce privește raportarea la femei ca de la egal la egal, ca la niște prietene, partenere, persoane apropiate sau chiar niște soții iubite. Unii dintre ei au ajuns să prefere compania bărbaților în locul celei feminine. În cadrul sondajului nostru, am descoperit că puțini bărbați tineri sunt interesați să stabilească relații romantice de lungă durată, mariaje, să devină tați sau să aibă propria familie — fenomen cauzat, în parte, de procentajul crescut de băieți care cresc alături de tați absenți din punct de vedere fizic sau emoțional. Alții — care sunt fie întreținuți de către părinții lor, fie investesc pentru a deveni „cineva" sau măcar stabili financiar — ezită să plece de acasă.

În prezent, mulți dintre bărbații tineri care reușesc să își găsească o parteneră se simt îndreptățiți să nu facă nimic pentru a-și consolida relația, în afara faptului de a fi prezenți fizic. Noi termeni descurajatori precum *man-child* (bărbat infantil) sau *man-poodle* (bărbat-pudel) au apărut în engleza americană pentru a descrie bărbații care nu s-au maturizat emoțional sau care sunt incapabili să aibă grijă de ei înșiși. Și Hollywoodul a surprins această categorie stranie de bărbați, care par a fi ironic de neajutorați. Unele ecranizări recente precum *Un pic însărcinată, Cum să dai afară din casă un burlac de 30 de ani,* seriile *Jackass, Marea Mahmureală* și *Concediu de la căsnicie* înfățișează bărbații ca pe niște mărfuri de consum, trăind doar pentru distracții iraționale, înfrățiri masculine sau planuri încurcate, dar niciodată realizate de a agăța femei. Pe de altă parte, echivalentele lor feminine sunt adesea atractive, mature și trăiesc cu un scop, ducând vieți pline de

acțiuni care le călăuzesc spre succes. Sentimentul de a fi îndreptățit să ai lucruri fără prea mult efort — atribuit naturii masculine — este contrar principiilor eticii protestante a muncii, precum și imnului de victorie al antrenorului de fotbal american Vince Lombardi: „A câștiga nu este totul. Este singurul lucru". Sentimentul de a fi îndreptățit să ai totul pus pe tavă fără a fi nevoit să muncești pentru aceasta, pentru simplul fapt că ești bărbat, face ca orice relație cu femeile să fie sortită eșecului, în afară de situația în care ele sunt disperate de ideea de a rămâne singure și acceptă orice tip, chiar dacă este un ratat.

Prin descrierea simptomelor și a cauzelor acestor tendințe sumbre, sperăm să clarificăm modul în care lucrurile au ajuns în această stare și să stabilim cadrul pentru implementarea soluțiilor pe care le vom prezenta în Partea a treia.

Partea întâi

SIMPTOME

1

Deziluzia educației

David Brooks, jurnalist la *New York Times,* a scris că epoca informației este eliberatoare, pentru că aceasta permite preluarea sarcinilor noastre mentale obișnuite de niște „servitori cognitivi" externi.[1] La un moment dat în viitor, s-ar putea ca domnul Brooks să aibă dreptate. Totuși, deocamdată, pe cât de eliberatoare este această capacitate de externalizare din mai multe puncte de vedere, ea transformă lumea — după cum a conchis oratorul Gary Turk — într-un loc plin de „telefoane inteligente și oameni fraieri"[2]. Nicholas Carr, autorul cărții *Superficialii*[3], afirmă că problema legată de această noțiune este că „susținătorii ideii de externalizare confundă memoria de lucru cu memoria pe termen lung. Atunci când cineva nu reușește să consolideze un fapt, o idee sau o experiență în memoria de lungă durată, individul nu «eliberează» spațiu din

---

1 Brooks, D. (26 octombrie 2007). „The Outsourced Brain." Preluat la 17 mai 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2007/10/26/opinion/26brooks.html.

2 Turk, G. (25 aprilie 2014). „Look Up." Preluat la 7 mai 2014 de la YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=Z7dLU6fk9QY.

3 Ediția în limba română: Editura Publica, 2012.

creierul său pentru alte funcții“[4]. Carr argumentează că stocarea amintirilor în memoria pe termen lung nu ne reduce capacitatea mentală, ci acest lucru sporește mai degrabă nivelul nostru de inteligență, deoarece facilitează învățarea noilor idei și deprinderi în viitor. Cu alte cuvinte, noi credem că suntem mai deștepți decât suntem în realitate.

La nivel de cultură, ne pierdem abilitatea de susținere a atenției. Pe măsură ce „externalizăm“ tot mai mult, reținem tot mai puțin, iar ca urmare, știm tot mai puțin. În timp ce 76 % din americani au susținut că au urmărit, au citit sau au ascultat știrile zilnic, mai puțin de jumătate dintre aceștia au spus că au fost atenți și la altceva în afara titlurilor.[5] Așadar, aceasta este potențiala iluzie a cunoașterii. Este pericolul de a avea un nivel superficial de cunoaștere, crezând, în același timp, că știi totul. Un profesor de limba engleză, pensionat, ne-a mărturisit că, spre sfârșitul carierei sale, a observat că, deși elevii săi credeau că înțelegeau un subiect, atunci când erau nevoiți să îl descrie, se împotmoleau. Unul dintre elevi chiar a abandonat cursul după ce a refuzat să-și revizuiască munca. Acest comportament exemplifică, la o scală mai mică, atitudinea generală de „a renunța înainte de a încerca“ un lucru, care a pătruns în mintea tinerilor băieți.

Unii oameni consideră că băieții nu se descurcau bine la școală și își chinuiau profesorii, încă de la începutul istoriei consemnate. O metaanaliză recentă de mare anvergură a investigat peste 300 de studii care reflectau

---

4 Carr, N.G. (2010). *Superficialii. Efectele internetului asupra creierului uman.* București: Editura Publica, 2012, p. 256.

5 „The Personal News Cycle.“ (martie 2014). Preluat la 5 iunie 2014 de la Media Insight Project, American Press Institute: http://www.americanpressinstitute.org/wpcontent/uploads2014/03/The_Media_Insight_Project_The_Personal_News_Cycle_Final.pdf.

notele a peste 500 000 de băieți și aproape 600 000 de fete și a arătat că, de-a lungul mai multor decenii, fetele de pretutindeni din lume au obținut note mai mari decât băieții la toate materiile.[6] Autorii au sugerat că aceste date infirmă teoria „crizei băieților“, dar noi nu suntem de acord. Notele bune au devenit cruciale pentru dobândirea unui venit decent, iar acesta este un motiv în plus ca societatea să le arate băieților importanța succesului școlar. De asemenea, băieții obișnuiau să demonstreze o motivație mult mai puternică de a lupta și de a reuși în privința oricărui alt aspect al vieții — să se mute din casa părintească, să-și găsească o prietenă sau o soție, să-și impună obiective pe termen lung și să-și construiască o carieră — care, în prezent, le lipsește cu desăvârșire.

Pentru prima dată în istoria Statelor Unite, băieții au parte de mai puțină instruire decât tații lor.[7] Mai mult, mediile academice au devenit acum un obiectiv preponderent feminin. Fetele au o performanță mai bună decât băieții la fiecare nivel de școlarizare, de la școala primară până la universitate. În Statele Unite, până la vârsta de 13 sau 14 ani, nici măcar un sfert dintre băieți nu se descurcă foarte bine la scriere sau la citire, în timp ce 41 % din fete au o performanță bună la scriere, respectiv 34 % din

---

6 Voyer, D. (9 aprilie 2014). „April 29, 2014 Girls Make Higher Grades than Boys in All School Subjects, Analysis Finds.“ Preluat la 22 iulie 2014 de la American Psychological Association: http://www.apa.org/news/press/releases/2014/04/girls-grades.aspx; vedeți și Voyer, D. și Voyer, S.D. (2014). „Gender Differences in Scholastic Achievement: A Meta-Analysis“, *Psychological Bulletin, 140 (4)*. Preluat la 22 iulie 2014 de la http://www.apa.org/pubs/journals/releases/bula0036620.pdf.

7 Cribb, R. (25 noiembrie 2011). „The Grim Evidence That Men Have Fallen Behind Women.“ Preluat la 26 noiembrie 2011 de la *Toronto Star:* http://www.thestar.com/life/2011/25/rob_cribb_the_grim_evidence_that_men_have_fallen_behind_women.html.

ele, la citire.[8] De asemenea, 70 % din cele mai slabe note obținute la școală aparțin băieților.[9] Asemenea diferențe de performanță între genuri se întâlnesc peste tot în lume. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică a arătat că băieții au tendința de a repeta anii de școală mai frecvent decât fetele, obțin note mai mici și au o rată de promovabilitate mai scăzută la examenele finale. În unele țări, precum Suedia, Italia, Noua Zeelandă și Polonia, fetele au obținut niște scoruri atât de bune la proba de citire din cadrul Evaluării PISA (o testare globală a abilităților și a cunoștințelor școlare), încât performanța lor se situa, practic, începând cu un an până la un an și jumătate înainte față de cea a băieților.[10] La nivel mondial, numai în jumătate dintre statele participante la Evaluarea PISA din 2009, băieții au avut rezultate superioare fetelor doar la matematică, dar această diferență a reprezentat doar o treime din proporția aceleia înregistrate la citire.[11]

În cartea *The War Against Boys* (Războiul împotriva băieților), Christina Hoff Sommers, cercetătoare la Institutul Inițiativei Americane de Cercetare a Politicii Publice,

---

8 Salahu-Din, D., Persky, H. și Miller, J. (2008). *The Nation's Report Card: Writing 2007*. Preluat la 11 noiembrie 2011 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite (NCES 2007-496): http://nces.ed.gov/nationsreportcard/pdf/main2007/2007496.pdf. p. 64.

9 Stern, P. (Director) (2006). *Raising Cain: Boys in Focus* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.

10 *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools* (2012). Preluat la 8 iunie 2014 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://www.oecd.org/education/school/50293148.pdf. p. 22.

11 *PISA 2009 at a Glance* (2010). Preluat la 8 iunie 2014 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://www.oecd-library.org/docserver/download/9810131ec008.pdf?expires=1402278232&id=id&accname=guest&check-sum=BDB231357DFDA0AEA929A60B339F737C. p. 22.

a descris chiar mai multe dezechilibre. Ea a susținut nu numai că există mai multe fete decât băieți în Senatul școlii, în societățile de onoare[12] și în cadrul cluburilor de activități extrașcolare, dar și că ele își fac mai mult temele, citesc mai multe cărți și au o performanță mai bună decât băieții la arte și la muzică. În același timp, mai mulți băieți sunt exmatriculați sau nu promovează anul școlar în curs. Simplu spus, fetele sunt mai „implicate“ în mediul academic.[13]

Mai mulți băieți decât fete vin la școală nepregătiți — fără cărți, hârtie și creioane sau fără teme.[14] De două ori mai mulți băieți consideră că școala este „o pierdere de timp“ și întârzie la cursuri.[15] În mod predictibil, elevii care au cele mai mici scoruri la teste și vin la școală nepregătiți sunt mai numeroși decât elevii care obțin scoruri ridicate și sunt nepregătiți, raportul fiind de peste doi la unu.[16]

---

12 Societățile de onoare sunt organizații școlare americane care oferă recunoaștere elevilor sau studenților care obțin performanțe superioare, adesea în cadrul unor discipline specifice, membrii acestora fiind, de obicei, aleși în funcție de mediile școlare. *(N.t.)*

13 Sommers, C.H. (2013). *The War Against Boys: How Misguided Policies Are Harming Young Men.* New York, NY: Simon & Schuster. p. 14.

14 Planty, M., et al. (iunie 2007). *The Condition of Education 2007* (NCES 2007–064). Preluat la 5 iunie 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/pubs2007/2007064.pdf.

15 *The Weaker Sex.* (7 mai 2015). Preluat la 24 august 2015 de la *The Economist:* http://www.economist.com/news/international/21645759-boys-are-being-outclassed-girls-both-school-and-university-and-gap.

16 Planty, M., et al. (iunie 2007). *The Condition of Education 2007* (NCES 2007–064). Preluat la 5 iunie 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/pubs2007/2007064.pdf.

În prezent, principalele cauze ale dizabilității la copii sunt tulburările mentale, care „reprezintă jumătate dintre dosarele înregistrate în anul 2012, comparativ cu doar 5 sau 6 % din dosarele înregistrate în urmă cu douăzeci de ani“, afirmă medicul specializat în psihiatrie pediatrică Victoria Dunckley.[17] Incidența diagnosticului de tulburare de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD) a crescut cu 5 % în fiecare an între 2003 și 2011; probabilitatea ca băieții să primească acest diagnostic pe tot parcursul vieții este de două până la de trei ori mai ridicată decât în cazul fetelor,[18] iar din acest motiv, există și o probabilitate mai crescută ca lor să li se prescrie medicație stimulantă, cum ar fi Ritalin, încă din școala primară.

Mai mult decât atât, există o probabilitate mai ridicată ca băieții să renunțe la școală.[19] Centrul Național pentru

---

17 Dunckley, V.L. (2015). *Reset Your Child's Brain: A Four-Week Plan to End Meltdowns, Raise Grades, and Boost Social Skills by Reversing the Effects of Electronic Screen-Time.* Novato, CA: New World Library. p. 2.

18 *Attention-Deficit / Hiperactivity Disorder (ADHD)* (f.d.). Preluat la 8 iunie 2014 de la Divizia pentru Dezvoltare Umană, Centrul Național pentru Malformații Congenitale și Dizabilități de Dezvoltare, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/ncbddd/adhd/data.html.

19 Notă: Potrivit NCES, în Statele Unite, între 2008 și 2009, băieții aveau o probabilitate cu aproximativ 22 % mai ridicată decât fetele să renunțe la liceu. Aceasta este media procentajelor preluate din aceste două surse (13 % și respectiv, 30 %). Vedeți: Chapman, C., Laird, J. și KewalRamani, A. (decembrie 2010). *Trends in High School Drpout and Completion Rates in the United States: 1972–2008* (NCES 2011–012). Preluat la 5 iunie 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/pubs2011/2011012.pdf. p. 24; Chapman, C., Laird, N., Ifill, N. și KewalRamani, A. (octombrie 2011). *Trends in High School Dropout and Completion Rates in the United States: 1972–2009* (IES 2012–006). Preluat la 5 iunie 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul

Statistică în Educație din Statele Unite constată efectele negative cumulative ale acestei tendințe:

> Persoanele în vârstă de 25 de ani care au părăsit școala au raportat o sănătate mai precară decât adulții care nu au renunțat la școală, indiferent de venit... De asemenea, persoanele care abandonează școala sporesc, peste măsură, proporția deținuților și a celor condamnați la pedeapsa cu moartea, la nivel național. Comparând tinerii care renunță la liceu cu aceia care termină liceul, se constată că renunțarea la liceu a unei singure persoane este asociată cu pierderi economice de aproximativ 240 000 de dolari în decursul vieții acesteia, din cauza contribuțiilor mai reduse la bugetul statului... [abandonul școlar mai este asociat cu] niveluri mai mari ale infracționalității și ale dependenței de veniturile obținute prin ajutor social.[20]

Sondajul Național Longitudinal al Tineretului, un studiu care a debutat în 1997 și s-a sfârșit în 2012, a arătat că până la vârsta de 27 de ani, o treime dintre femei obținuseră diplome de licență, comparativ cu numai unu din patru bărbați.[21] Până în anul 2021, în ceea ce privește

---

de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/pubs2012/2012006.pdf. p. 22. Notă: În Canada, cinci băieți renunță la școală la fiecare trei fete care fac același lucru. Vedeți: Richards, J. (6 ianuarie 2011), „School Dropouts: Who Are They and What Can Be Done?" Preluat la 26 decembrie 2011 de la Institutul C.D. Howe: http://www.cdhowe.org/pdf/ebrief_109.pdf. p. 1.

20 Chapman, C., Laird, J. și KewalRamani, A. (decembrie 2010). *Trends in High School Dropout and Completion Rates in the United States: 1972–2008* (NCES 2011–012). Preluat la 5 iunie 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/pubs2011/2011012.pdf. p. 1.

21 *America's Young Adults at 27: Labor Market Activity, Education, and Household Composition: Results From a Longitudinal Survey*

Statele Unite, se estimează că femeile vor obține 58 % din totalul diplomelor de licență, 62 % din totalul diplomelor de disertație și 54 % din totalul doctoratelor.[22] Există tendințe similare și în alte țări. În Canada și Australia, 60 % din absolvenții universităților sunt femei.[23] În Anglia, mai puțin de trei băieți se înscriu la universitate la fiecare patru fete care fac acest lucru, iar în Țara Galilor și în Scoția, cu 40 % mai multe fete decât băieți se înscriu în mediul academic,[24] o diferență care se extinde și la cei care provin din medii defavorizate.[25]

Două treimi dintre elevii din cadrul programelor de recuperare școlară specială sunt băieți. Nu este o problemă

Summary (26 martie 2014). Preluat la 7 mai 2014 de la Biroul de Statistică a Muncii, Departamentul Muncii al Statelor Unite (USDL-14–0491): http://www.bls.gov/news.release/nlsyth.nro.htm.

22 Hussar, W.J. și Bailey, T.M. (ianuarie 2013). *Projections of Education Statistics to 2021* (NCES 2013–008). Preluat la 9 mai 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/pubs2013/2013008.pdf. pp. 75–7.

23 Frenette, M. și Zeman, K. (1 decembrie 2008). *Why Are Most University Students Women? Evidence Based on Academic Performance, Study Habits and Parental influences.* Preluat la 22 septembrie 2014 de la Statisticile Canada: http://statcan.gc.ca/pub/81-004-x/2008001/article/10561-eng.htm; Maslen, G. (25 noiembrie 2013). „Degrees of Separation: More Women Enrolling at Universities." Preluat la 22 septembrie 2014 de la *Sydney Morning Herald:* http://www.smh.com.au/national/education/degrees-of-separation-more-women-enrolling-at-universities-20131124–2y46e.html.

24 Griffiths, S. (18 august 2013). „Girls Crowd the Campus as Boys Lose Taste for Uni." Preluat la 20 iunie 2014 de la *Sunday Times:* http://www.thesundaytimes.co.uk/sto/news/uk_news/Education/article1302079.ece.

25 Kirkup, J. (31 ianuarie 2014). „Boys being Left Behind as University Gender Gap Widens." Preluat la 10 octombrie 2014 de la *Telegraph:* http://www.telegraph.co.uk/education/education-news/10608739/Boys-being-left-behind-as-university-gender-gap-widens.html.

legată de coeficientul de inteligență — pur și simplu, ei nu depun efort, iar aceasta se reflectă în absența opțiunilor de carieră. Aceste discrepanțe sunt chiar mai mari pentru băieții care provin din comunitățile minoritare: doar 34 % din diplomele de licență acordate studenților afro-americani sunt obținute de băieți afro-americani, iar numai 39 % din diplomele de licență acordate studenților hispanici sunt obținute de băieți care au această origine.[26]

Pentru noi, este evident că a sosit momentul unui apel ferm pentru trezirea la realitate, care să răsune în fiecare țară din lume în care tinerii băieți nu reușesc să aibă o performanță școlară adecvată. Consecințele pentru ei, pentru familiile și comunitățile lor sau chiar destinul național ar putea fi dezastruoase dacă nu se vor iniția acțiuni corectoare radicale cât mai curând.

---

26 *Degrees Conferred by Sex and Race* (2012). Preluat la 5 iunie 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=72.

2

Când bărbații decid să nu mai lucreze

Unde a dispărut etica protestantă a muncii din mintea tinerilor din zilele noastre? În primul deceniu al secolului XXI, procentajul adolescenților americani și al persoanelor cu puțin peste 20 de ani încadrate în muncă a scăzut semnificativ;[1] iar rata de angajare a bărbaților cu vârsta cuprinsă între 25 și 54 de ani a scăzut treptat de la sfârșitul anilor '60.[2] Tendințe similare se remarcă

1 Notă: Între 2000 și 2010, procentajul adolescenților americani încadrați în muncă a scăzut cu 42 %, iar numărul angajaților cu vârsta cuprinsă între 20 și 24 de ani a scăzut cu 17 %. Vedeți: Symonds, W.C., Schwartz, R.B. și Ferguson, R. (februarie 2011). „Pathways to Prosperity: Meeting the Challenge of Preparing Young Americans for the 21st Century." Preluat la 30 mai 2014 din Raportul emis în cadrul Proiectului *Pathways to Prosperity*, Școala Postuniversitară pentru Educație Harvard: http://www.gse.harvard.edu/news_events/features/2011/Pathways_to_Prosperity_Feb2011.pdf. pp. 4–5.

2 *Short-Term Labour Market Statistics. Employment rate, Aged 25–54, Males, Level, rate or quantity series, s.a.* (n.d) Preluat la 1 septembrie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://stats.oecd.org/; vedeți și: Yarrow, A. (3 aprilie 2015). The American male worker: an endangered species. Preluat la 24 august 2015 de la *San Francisco Chronicle*: http://www.

pretutindeni în lume[3], ceea ce înseamnă că milioane de bărbați nu au ocupație.

Globalizarea economiilor din întreaga lume este în creștere, ceea ce înseamnă că ritmul rapid al modernizării are consecințe puternice pentru toate națiunile. Recesiunea mondială din 2009 a fost cea mai gravă recesiune de după al Doilea Război Mondial, ducând la dublarea ratei de șomaj în cazul bărbaților. Jumătate din cele 6,5 milioane de slujbe din Statele Unite s-au pierdut de la cea mai recentă recesiune din manufactură și construcții[4], iar multe dintre aceste tipuri de slujbe nu se vor mai întoarce.[5] Industriile manufacturiere care nu mai acordă importanță abilităților manuale și tehnice, mizând, în schimb, pe progresele tehnologice — precum industria automobilelor — semnifică faptul că multe țări dezvoltate nu mai produc lucruri manual, creând o atmosferă de incertitudine pentru mulți bărbați. Nici măcar obținerea unei diplome de calificare superioară nu mai garantează angajarea.

Sănătatea — o industrie dominată de femei — a fost relativ izolată. Se preconizează că îngrijirea personală și asistența medicală la domiciliu vor fi ocupațiile care au cea mai rapidă dezvoltare și că femeile vor ocupa o mare parte din aceste slujbe noi.[6] Așadar, acest nou teritoriu

---

sfchronicle.com/opinion/article/The-American-male-worker-an-endangered-species-6173875.php.

3 Ibidem.

4 Coombes, A. (16 iulie 2009). „*Men Suffer Brunt of Job Losses in Recession.*" Preluat la 10 mai 2014 de la *Wall Street Journal:* http://online.wsj.com/news/articles/SB100014240529702035773045 74272570149153010.

5 Wessel, D. (6 mai 2010). *Meet the Unemployable Man.* Preluat la 25 august 2015 de la *Wall Street Journal:* http://www.wsj.com/articles/SB10001424052748703322204575226003417489846.

6 Hartmann, H., Shaw, E. și Pandya, E. (noiembrie 2013). *Women and Men in the Recovery: Where the Jobs Are.* Preluat la

plin de oportunități reprezintă un viitor strălucit pentru multe tinere, dar este mai degrabă o soartă sumbră pentru mulți bărbați tineri și isteți, comparativ cu alte ocupații care erau disponibile pentru ei cu numai o generație sau două în urmă.

În plus, mai este ceva: o iluzie de superioritate. În ciuda faptului că situația nefastă a economiei vestice a contribuit la reducerea numărului de bărbați încadrați în muncă, o colegă cu studii foarte înalte ne-a atras atenția asupra unui fenomen nou. Unii dintre bărbați au acum un sentiment al îndreptățirii absolute pentru simplul fapt că ei există ca bărbați, iar ei nu trebuie să depună niciun efort pentru a dobândi acest statut privilegiat. În prezent, mulți bărbați preferă comoditatea pe termen lung alături de mama și tata sau în cadrul mariajelor și al relațiilor de concubinaj. Se pare că un număr surprinzător de mare dintre ei refuză să muncească pentru a aduce bani în casă sau chiar să participe la sarcinile gospodărești pentru a menține ordinea în spațiul în care trăiesc. Unu din șase bărbați în floarea vârstei care nu muncesc de bunăvoie recunosc că nu își doresc o slujbă[7], iar aproape jumătate dintre aceștia spun că slujbele disponibile nu sunt demne de ei sau nu sunt destul de bine plătite ca să „le facă viețile mai bune“[8]. Acești tipi se mulțumesc numai

---

17 noiembrie 2014 de la Institutul pentru Cercetarea Politicilor Feminine din Statele Unite: www.iwpr.org. p. 12.

7 Pitts, M., Robertson, J. și Terry, E. (10 aprilie 2014). *Reasons for the Decline in Prime-Age Labor Force Participation.* Preluat la 24 august 2015 de la Banca Federală de Rezerve din Atlanta: http://macroblog.typepad.com/macroblog/2014/04/reasons-for-the-decline-in-prime-age-labor-force-participation-.html.

8 Appelbaum, B. (11 decembrie 2014). *The Vanishing Male Worker: How America Fell Behind.* Preluat la 24 august 2015 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2014/12/12/upshot/unemployment-the-vanishing-male-worker-how-america-fell-behind.html?abt=0002&abg=1&_r=1.

să piardă timpul văzându-și de „treaba lor", dar fără a se ocupa cu nimic din ceea ce, în mod tradițional, se aseamănă cu munca.

Unii chiar au reformulat ideea de dependență, astfel încât aceasta să pară o realizare, și nu un eșec social, simțind că este dreptul lor să se sustragă de la nevoia de a câștiga bani sau de a purta corvoada sarcinilor gospodărești. Într-un fel, ei seamănă cu acei gigolo de modă veche, bărbați atrăgători de care aveau grijă femei mai în vârstă în schimbul întâlnirilor șarmante și al aventurilor sexuale, cu excepția faptului că acest nou tip de masculi își doresc totul și oferă foarte puțin înapoi. Analizați poveștile următoare pe care colegii noștri le-au împărtășit cu noi:

> O fizioterapeută pe care o cunosc s-a căsătorit cu un tip care, practic, a renunțat la slujba sa imediat după nunta lor. Ea muncea și făcea toate treburile gospodărești. Ajungea acasă după o zi lungă la serviciu, după ce își cărase echipamentul său greu prin ploaie, iar el nici măcar nu ieșise ca să o ajute să ducă din lucruri. Când intra în casă, el o întreba ce aveau la cină, iar ea trebuia să plece la magazin și apoi să vină înapoi acasă pentru a găti. El stătea toată ziua fără să facă nimic. Un tip drăguț, simpatic, dar care nu muncea sau nu își dorea să o facă. Ea a divorțat de el după patru ani de căsnicie.
>
> O altă cercetătoare pe care o cunosc este împreună cu un tip care a renunțat la slujba lui pentru a se întoarce la studii. Deși are o datorie de 100 000 de dolari, nu este capabil să aibă o slujbă stabilă. Ea îl susține, dar el nu își dorește să se căsătorească sau să o ajute cu niciuna din treburile casei.

De ce rămân femeile lângă asemenea tipi? Până și mamele lor i-ar numi leneși. După cum vom explora mai în profunzime în Capitolul 20, alternativa deprimantă pentru aceste femei bine educate pare să fie singurătatea,

așadar ele rămân la alegerea lor greșită până când situația devine atât de insuportabilă, încât decid să îi părăsească pe acești pierde-vară.

În anii care au urmat după discursul meu TED, *Demise of Guys* (Declinul băieților — discursul lui Philip Zimbardo), multe tinere talentate și atrăgătoare au venit la mine în cadrul conferințelor pe diverse teme pe care le-am ținut pretutindeni în lume pentru a-mi împărtăși experiențele lor. Poveștile acestor femei profesioniste, cu vârsta cuprinsă între 25 și 40 și ceva de ani, aveau aceeași tematică: dificultatea de a găsi un bărbat de o vârstă similară și dintr-un mediu asemănător cu al lor care să fie în stare să poarte o conversație simplă sau care să înțeleagă bunele maniere ale comunicării interpersonale necesare atunci când întâlnește o persoană nouă față de care pare să fie atras.

Scenariul tipic este că tipul descrie în detaliu mediul din care provine, slujba lui din prezent, noua aplicație la care lucrează sau noul site pe care plănuiește să îl conceapă, după care se uită în gol, poate comandă ceva de băut sau, mai rău, își scoate telefonul în mijlocul conversației și începe să își verifice e-mailurile și mesajele. Nu există niciun indiciu că el și-ar dori ca femeia din fața lui să-și împărtășească povestea personală sau profesională. „Cât despre tine?" ei nu întreabă.

Când am ținut prima prelegere pe această temă, m-am concentrat asupra băieților tineri, de la adolescență până la 25 de ani. Aceste femei erau de acord că problema începe atunci și se tot amplifică. Oricare ar fi cauza, leacul este sigur: bărbații care își doresc să atragă, să se întâlnească și poate chiar să formeze un cuplu cu femei cu un statut similar trebuie să învețe cum să vorbească cu ele. Au nevoie de timp pentru a exersa să fie mai sociabili, să fie mai preocupați de cei din jurul lor și să poată găsi lucruri în comun cu alte persoane.

Pe lângă neînțelegerea faptului că toate relațiile implică o negociere a drepturilor și a obligațiilor, acest sentiment de îndreptățire ne mai sugerează lipsa simțului datoriei. Stigmatizarea șomajului încă există, dar nu este nici pe departe la fel cum era cândva. Acești bărbați nu fac legătura între responsabilitate, achitarea datoriilor și succes. Unora dintre ei nu le pasă. Alții se comportă ca și cum ar obține tot ceea ce își doresc pentru simplul motiv că se întâmplă să fie primii la rând atunci când se deschid ușile sau când începe petrecerea.

Un tânăr ne-a spus următoarele lucruri în comentariile sale din sondaj:

> Credința mea este că îndreptățirea îi poate dezvolta pe bărbați. Ei sunt îndreptățiți la a avea responsabilitate. Succesul se referă la îndeplinirea responsabilității, ceea ce îi va permite lumii să aibă încredere în modul în care ei vor contura viitorul. Da, bărbații pot fi puternici dacă le pasă de ceilalți. Responsabilitățile — precum a fi amabil și gentilom, a avea bune maniere și a-și arăta politețea față de ceilalți, a prelua îndatoriri pentru a liniști alte persoane, a fi altruist — îi pot ajuta pe tineri să se regăsească... Secretul de a fi bărbat constă în responsabilitate. Este vorba despre responsabilitatea de a avea grijă de propria persoană, evitând să se distrugă sau să se maltrateze, dar și de a avea grijă de ceilalți, evitând să îi distrugă sau să abuzeze de ei.

Noi suntem întru totul de acord. Cu toate acestea, se pare că acest nou sentiment de îndreptățire al bărbaților este diferit față de ceea ce a fost în trecut. Este ceva generalizat, care se extinde la mai multe aspecte și activități, ceea ce are tendința de a compromite orice relație socială sau romantică semnificativă. Acești bărbați încearcă să imite niște celebrități și personalități de succes din mass-media precum faimosul baschetbalist Michael Jordan, actorul

Ashton Kutcher sau antreprenorul Mark Zuckerberg, care par să le aibă pe toate; însă ei văd și admiră doar rezultatele și produsele lor dezirabile. Ceea ce lipsește din analiză este aprecierea lucrurilor care fac posibile succesul: multă muncă, încercări și obstacole, practică și eșecuri, care fac parte din procesul strădaniei de a atinge un scop. De obicei, lucrurile bune din viață presupun asumarea unui angajament pentru a reuși, abilitatea de a amâna recompensa, de a pune munca înaintea distracției și de a înțelege importanța și necesitatea contractului social — fără a aștepta mai mult decât ceea ce este stipulat.

3

Masculinitatea excesivă: Sindromul de socializare intensă (SIS)

Timiditatea joacă un rol-cheie în ciclul cauzal complex dintre izolarea socială autoimpusă a multor bărbați tineri și timpul excesiv petrecut de aceștia folosind pornografia și jocurile video.

În mod tradițional, timiditatea implică teama de respingere, din cauza inadecvării sociale pentru anumite grupuri sau indivizi, precum persoanele cu autoritate sau cele pe care cineva și-ar dori să le impresioneze, cum ar fi membrii genului opus. În anii ’70 și ’80, când eu (Philip Zimbardo) am inițiat cercetarea științifică a timidității în rândul adolescenților și al adulților, cam 40 % din populația Statelor Unite se considera timidă sau exagerat de timidă. Același procentaj de persoane au raportat că s-au confruntat cu timiditatea în trecut, dar au depășit efectele sale negative. 15 % au spus că timiditatea lor apărea doar în anumite situații, cum ar fi la întâlnirile aranjate sau în timpul unei expuneri în public. Așadar, numai 5 % au mărturisit că nu simt niciodată timiditate.

Oricum, de-a lungul ultimilor treizeci de ani, procentajul a crescut. Într-un sondaj din 2007 realizat asupra studenților Institutului de Cercetare a Timidității din cadrul Universității Indiana Southeast, 84 % din participanți au spus că au fost timizi la un moment dat în viața lor, 43 % au spus că sunt timizi în prezent și doar 1 % din ei au susținut că nu au fost timizi niciodată. Două treimi dintre cei care se considerau timizi la acel moment au spus că timiditatea era o problemă personală.[1] Teama profundă de respingere socială a crescut, în parte, din cauza tehnologiei, care reduce interacțiunea socială față în față, directă, precum conversațiile cu alte persoane, solicitarea informațiilor, cumpărăturile, mersul la bancă, împrumutul cărților de la bibliotecă și multe altele. Internetul face totul pentru noi mai rapid, mai acurat și fără a necesita stabilirea legăturilor sociale. Oarecum, comunicarea virtuală le permite celor foarte timizi să intre mai ușor în legătură cu alte persoane, aflându-se pe tărâmul comunicării asincrone.[2] Totuși, credem că aceasta îngreunează stabilirea legăturilor în viața reală. Cercetătorul Bernardo Carducci a remarcat următoarele:

> (...) dinamica tehnologiei afectează natura comunicării interpersonale, astfel încât avem experiența unor interacțiuni electronice mai structurate, dar, în același timp, se reduce spontaneitatea interacțiunilor sociale care ne oferă oportunitatea de a ne dezvolta și de a practica abilități de comunicare, cum ar fi negocierea, conversația, decodarea limbajului corporal și a expresiilor faciale, necesare pentru stabilirea

1 Carducci, B., comunicare personală, 4 decembrie 2014.
2 Comunicarea asincronă este un mod de comunicare ce nu se desfăşoară în timp real, existând un decalaj între momentul în care se furnizează o informație şi momentul în care informația este recepționată; de aceea nu este necesar ca ambii participanți la discuție să fie conectați simultan în fața calculatoarelor. *(N.t.)*

noilor prietenii și pentru consolidarea relațiilor noastre mai apropiate.[3]

Această nouă formă de timiditate nu mai apare, pentru că, în timp ce ne dorim să avem contacte, ne temem că am făcut o impresie proastă și, deci, că am putea fi respinși. Mai degrabă, ea este cauzată de *lipsa* dorinței de a stabili legături sociale, dintr-o neștiință de a o face. De aici, o și mai mare distanțare de ceilalți și o creștere a stângăciei în relațiile sociale. Iată de ce această nouă timiditate devine tot mai puternică, este interiorizată și, mai rău, nici măcar nu este recunoscută, chiar dacă duce la absența contactului cu majoritatea celorlalți oameni. Din acest motiv, multe persoane timide se comportă ciudat sau nepotrivit față de colegii sau superiorii lor, în situații nefamiliare și în interacțiunile directe cu o persoană care aparține genului opus.

Dincolo de creșterea constantă a timidității, o altă diferență din prezent este că timiditatea caracteristică bărbaților tineri are mai puțin legătură cu teama de respingere și este mai mult o stânjeneală socială generală — nu știu ce să facă, unde, când sau cum. Majoritatea tinerilor știau cândva să danseze. Acum, ei nici măcar nu mai știu cum să găsească subiecte comune, abordând domeniul relațiilor sociale ca niște turiști aflați pe un teritoriu străin care nu sunt capabili și nici nu își doresc să ceară indicații. Mulți dintre ei nu cunosc expresiile faciale și regulile limbajului nonverbal sau verbal care îi permit unei persoane să se simtă confortabil când vorbește sau ascultă pe cineva, apoi să îi răspundă amabil. Această lipsă a abilităților sociale se manifestă mai ales atunci când există niște femei atrăgătoare prin preajmă.

Absența acestor abilități sociale critice, esențiale pentru gestionarea relațiilor sociale apropiate, încurajează

3 Carducci, B., comunicare personală, 4 decembrie 2014.

retragerea, care conferă iluzia siguranței. Fetele și femeile sunt și ele predispuse eșecului; siguranța înseamnă retragerea în lumi virtuale și imaginare care, prin exercițiu, devin și mai familiare și mai predictibile și, în cazul jocurilor video, mai controlabile. O formă ciudată de timiditate a evoluat pe măsură ce sinele digital a devenit tot mai diferit de operatorul său din realitate. Eul este jucătorul; personajul este observatorul, iar lumea exterioară se rezumă la dimensiunile dormitorului unui tânăr. Astfel, putem spune că timiditatea este atât o cauză a problemei, cât și o consecință a consumului excesiv de jocuri video și de pornografie. Un tânăr participant la sondajul nostru a comentat următoarele lucruri:

> Folosesc constant jocurile video și pornografia, (...) dar mereu am avut un aspect fizic mediocru și dintotdeauna am urât efortul istovitor necesar pentru a mulțumi persoanele de genul opus. Este costisitor, derutant și rareori de succes. Simt că niciuna dintre relațiile personale pe care le-am avut cu oricare fată sau femeie pe care o cunosc nu a însemnat nimic pentru mine și că acest lucru poate fi cu ușurință înlocuit de compania masculină, în timp ce pornografia se ocupă de restul.

Băieții cu băieții, fetele cu fetele: Sindromul de socializare intensă (SIS)

În filmul *My Fair Lady* (realizat după piesa de teatru *Pygmalion* scrisă de George Bernard Shaw), actorul principal Rex Harrison a reușit să transforme cu succes o florăreasă săracă într-o femeie incredibil de frumoasă și sofisticată, rolul său fiind interpretat de Audrey Hepburn. Atunci când ea se necăjește din cauză că el nu îi oferă deloc

afecțiune și nici măcar nu recunoaște eforturile ei de a-și schimba viața într-un mod atât de radical, sugerându-i faptul că și-ar dori să aibă parte și de puțin romantism, el o respinge grosolan. Apoi Harrison îi cântă o piesă în semn de nemulțumire prietenului său, Pickering: „De ce nu poate o femeie să fie mai mult ca un bărbat?“[4]

Făcând acest lucru, el demonstrează ceea ce noi credem că este, de fapt, un set comun de atitudini și valori pentru o mare parte dintre bărbați: o preferință intensă pentru compania masculină, în detrimentul legăturilor sau a parteneriatelor cu femeile.

O ilustrare mai modernă a acestei atitudini poate fi văzută în comedia romantică din 1999 cu titlul *O fată minunată*, ai cărei protagoniști sunt Freddie Prinze Jr. și Rachael Leigh Cook. După ce iubita populară, dar plină de sine a lui Zack (Prinze) îl părăsește pentru o vedetă de televiziune, acesta se consolează cu ideea că ea ar putea fi înlocuită de oricare altă fată din liceul său. Pus pe șotii, unul dintre prietenii lui îl contrazice și pariază că Zack nu va reuși să o transforme pe tocilara interesată de artă și lipsită de popularitate Laney (Cook) într-o Regină a Balului în șase săptămâni. După încercări repetate prin care el își etalează șarmul și se străduiește să o convingă de faptul că eforturile lui nu sunt vreo farsă, Laney pătrunde în lumea lui Zack și acceptă ca sora acestuia să o aranjeze, arătându-și frumusețea ascunsă. Abia după transformarea ei exterioară el devine atras de ea și dezvoltă niște sentimente autentice.

Împreună cu alți doi cercetători, Sarah Brunskill și Anthony Ferreras, Phil a numit acest fenomen Sindromul de socializare intensă *(Social Intensity Syndrome; SIS)*. Similar subculturii britanice din anii ’90 a tinerilor agresivi,

---

[4] Loewe, F. și Lerner, A.J., „A Hymn to Him“ *[versiunea originală lansată în 1956 de Sony BMG Music Entertainment]* (f.d.). Preluat la 21 februarie 2012, de la *ST Lyrics*: http://www.stlyrics.com/lyrics/myfairlady/ahymntohim.htm.

sexiști și puși pe băutură *(laddism)*, dimensiunea principală a acestei „masculinități excesive" se poate rezuma astfel: a avea o preferință intensă pentru contextele sociale care implică preponderent prezența altor bărbați. Atracția față de acest context social este mai puternică atunci când natura relației este mai intensă, iar grupul devine tot mai exclusivist cu privire la tolerarea altor persoane din afară sau a celor care nu se încadrează în criteriile pentru apartenență, în timp ce fiecare bărbat inclus este perceput ca fiind tot mai bine integrat. Exemple ale acestui tip de grupuri sociale pot fi cele militare — în special pe durata taberelor de instrucție sau a misiunilor — găștile, echipele de sporturi de contact (cum ar fi echipele de fotbal american, rugby), cele formate din persoane care își petrec foarte mult timp la sală sau frățiile. Bărbații trăiesc o formă de stimulare pozitivă — datorată secreției de cortizol, a activării sistemului adrenergic sau a creșterii nivelului de testosteron — atunci când simt că aparțin unor asemenea grupuri sociale în exclusivitate masculine. Treptat, bărbații se adaptează acelui nivel de intensitate socială, care începe să devină tipul lor preferat de interacțiune.

Pe de altă parte, aspectul pozitiv al acestui lucru este că multe organizații învață bărbații să lucreze împreună cu alți bărbați, ceea ce este crucial pentru organizarea societății. Totuși, odată cu trecerea timpului, acel nivel de intensitate socială devine un standard al funcționării dezirabile, operând în mod inconștient. Bărbații trăiesc sentimentul izolării sociale, urmat de unul al plictiselii imediat după despărțirea de asemenea contexte sociale masculine intense, cum ar fi atunci când sunt nevoiți să-și petreacă timpul în grupuri mixte sau în cadrul întâlnirilor de familie. S-ar putea ca bărbații să prezinte simptome specifice sevrajului după ce se retrag din aceste contexte sociale intense; manifestările sunt cu atât mai puternice cu cât participarea anterioară la grupul lor masculin a fost mai lungă și mai intensă.

Acest fenomen își atinge apogeul în zilele în care au loc competiții sportive importante, precum Finala Campionatului Mondial de Fotbal sau duminica *Super Bowl*, când mulți bărbați își doresc să fie înconjurați de străini într-un bar și să-l urmărească pe Tom Brady, celebrul fundaș al echipei *New England Patriots*, complet echipat, decât în dormitorul lor, cu o Kim Kardashian complet dezbrăcată. Renumitul site de pornografie *PornHub* a publicat recent un raport în care confirmă acest lucru. Pe durata *Superbowl XLVIII*, numărul de accesări ale site-ului s-a redus semnificativ, în special în Denver și în Seattle, cele două orașe ale căror echipe se calificaseră în competiție. După terminarea jocului, s-a observat o creștere remarcabilă a accesărilor în Statele Unite și în Canada, precum și o creștere mai puțin considerabilă a accesărilor din toată lumea.[5]

Cu toate acestea, dorința ascunsă de a fi un mascul alfa sau de a aparține unui „grup al băieților" este cu dublu tăiș. Pentru tinerii heterosexuali, aceste relații nu trebuie să devină prea apropiate sau personale din cauza temerii că ei ar putea părea feminini, homosexuali sau că aceasta ar putea dezechilibra coeziunea ori normele grupului. Așadar, acest lucru impune o regulă a superficialității și a distanțării fizice față de alți bărbați, în afara unor gesturi precum a bate palma, a-l lovi ușor pe celălalt cu pumnul în umeri sau cu o palmă de încurajare pe spate. După cum ne-a mărturisit un militar de infanterie:

> Distanța emoțională dintre băieți este un lucru comun în contextul societăților războinice sau al unităților combatante. Bărbații pot discuta cu alți bărbați de care le pasă, dar există o graniță fină dincolo de care emoțiile nu pot trece. Această

---

5 „Pornhub Traffic Change During Super Bowl XLVIII" (4 februarie 2014). Preluat la 12 mai 2014, de la *PornHub*: http://www.pornhub.com/insights/pornhub-super-bowl/.

> idee este ancorată în următorul principiu: printre camarazi, este accentuată individualitatea bărbaților, care nu trebuie să fie influențați de nimic altceva în afară de propriul lor raționament. Bărbații nu merg la război pentru că i-a convins cineva; ei merg la război pentru că știu că așa este corect. În situații competitive, prieteniile bărbaților se fundamentează pe abilitățile prin care ei își aduc contribuția în cadrul grupului, amintindu-le că viața lor contează mai puțin decât competența lor. Exprimarea frământărilor pe care le ai înseamnă să le pui la îndoială abilitatea într-o competiție, ceea ce compromite dinamica grupului, ori să te îngrijorezi pentru nivelul performanței lor, atacând astfel întreaga echipă. În cele din urmă, aceasta seamănă foarte mult cu atitudinea unei femei cicălitoare.

Putem formula câteva predicții interesante cu privire la consecințele comportamentale posibile pentru bărbații care au un nivel crescut al sindromului de socializare intensă. Ei ar putea reacționa la efectele negative ale retragerii din asemenea grupuri angajându-se în activități stimulative precum pasiunile sau comportamentele cu un grad ridicat de risc, certurile și bătăile, consumul excesiv de alcool, dezvoltarea unor obiceiuri alimentare ciudate sau rigide, jocurile de noroc și excesul de viteză. De asemenea, s-ar putea ca ei să compare bărbații și femeile în mod nefavorabil. Ei pot petrece mai mult timp în grupuri masculine simbolice, alegând activități cum ar fi să vizioneze meciuri în vreun bar sportiv sau chiar să joace fotbal și competiții de baschet în mediul virtual, fiind incapabili să găsească lucruri în comun cu femeile. Astfel, au puțini prieteni de gen feminin sau nu au deloc.

Mesajele scrise sunt adesea forma exclusivă de comunicare din cadrul acestor anturaje. Nu numai că este comodă, dar le și permite să comunice pasiv, în stilul lor. Noi aplicații precum *BroApp* — care trimite texte prestabilite unei prietene sau partenere — duc această tendință

la un nivel cu totul nou. Creatorii săi au oferit următoarea explicație pe site-ul lor: „*BroApp* a fost realizată pentru a-i ajuta pe băieți. Știm că oamenii sunt ocupați și că uită, uneori, să le transmită suficientă afecțiune partenerelor. Am inventat *BroApp*, astfel încât ei să-și poată comunica iubirea, chiar dacă uită să scrie un mesaj ei înșiși. *BroApp* poate prelua fără probleme responsabilitățile din cadrul relațiilor“[6]. Dacă produsele alimentare *Easy Cheese* ar fi o aplicație, probabil că aceasta ar arăta ca *BroApp* — oarecum asemănătoare cu obiectul real, deși ar lipsi ceva. De fapt, ar lipsi foarte mult. De ce ți-ai mai dori să ai o relație dacă nici măcar nu îți poți aminti să scrii „te iubesc“ sau „mă gândesc la tine“ într-un mesaj?

Pentru unii, există chiar o distorsiune a memoriei, care presupune reamintirea mai puternică a aspectelor pozitive și, în paralel, reamintirea mai vagă a momentelor negative din timpul petrecut în acele grupuri masculine.

Uneori, militarii gestionează acest deficit de stimulare solicitând atribuirea unei noi sarcini sau dând târcoale mediilor în care este probabil să se afle și alți bărbați care aparțin și ei unor asemenea grupări de intensitate crescută, cum se întâmplă atunci când soldații se învârt pe holurile spitalelor militare. În același mod, bărbații civili care sunt pasionați de sporturi ar putea deveni niște suporteri fanatici ai echipelor favorite.

De asemenea, sindromul de socializare intensă este caracterizat de slăbirea legăturii cu familia sau cu partenera. Acești bărbați au tendința să-și abuzeze partenera, în special atunci când consumă alcool, având o probabilitate mai mare de a divorța sau de a se despărți de persoanele cu care au avut o relație pozitivă înainte de o anumită misiune sau de apartenența la un grup masculin. În plus, s-ar

6 „*Frequently Asked Questions*“ (f.d.). Preluat la 12 mai 2014 de la *BroApp*: http://broapp.net/faq.html.

putea ca acești bărbați să dezvolte atitudini negative globale cu privire la femei, văzându-le ca pe cineva opus lor, „celălalt“ care nu îi poate înțelege, preferând pornografia, sexul cu prostituate sau relațiile intense, nesănătoase și lipsite de recompense pe termen lung în locul relațiilor sexuale consimțite și durabile cu partenere egale ca statut.

Așadar, în mod paradoxal, chiar dacă este posibil ca bărbații să se obișnuiască cu un anumit nivel de stimulare generalizată datorită prezenței altor bărbați în contextul grupurilor, recunoașterea acestor sentimente de apropiere este interzisă. Dacă se află în colective mixte, ei ar putea simți anxietate, iar atunci când există posibilitatea apropierii față de o femeie, poate apărea reacția opusă: s-ar putea să nu reușească să simtă stimularea sexuală. În cadrul unui studiu recent, peste o treime dintre tinerii militari au spus că s-au confruntat cu disfuncții erectile.[7] În plus, alte cercetări recente realizate asupra tinerilor civili au ajuns la concluzii similare, prevalența acestor probleme începând să crească semnificativ odată cu răspândirea accesului la pornografie cu ajutorul internetului de mare viteză.[8]

---

7 Wilcox, S., Redmond, S. & Davis, T. (2015). Genital Image, Sexual Anxiety and Erectile Dysfunction Among Young Male Military Personnel. *Journal of Sexual Medicine. 12*, 1389–1397.

8 Notă: În primul studiu comprehensiv al comportamentului sexual al bărbaților din Statele Unite, care a fost condus de Alfred Kinsey în 1948 și a fost publicat în cartea *Sexual Behavior in the Human Male* (Comportamentul sexual al masculului uman), doar 1% din bărbații sub 30 de ani și 3% din cei între 30 și 45 de ani au raportat disfuncții erectile. Vedeți: Carson, C. (2002). Urological and Medical Evaluation of Men with Erectile Dysfunction. *Reviews in Urology. 4(3),* S2-S8. În 2004, înainte de răspândirea internetului de mare viteză, o metaanaliză daneză a arătat că prevalența disfuncțiilor erectile în rândul bărbaților tineri era încă relativ scăzută, sub 10%, în medie, pentru bărbații sub 45 de ani. Vedeți: De Boer, B.J., et al. (2004). Erectile dysfunction in primary care: prevalence and patient characteristics. The ENIGMA study. *International Journal of Impotence Research. 16*, 358–364. Până în 2013, unu din patru bărbați

Fenomenul există în toată lumea. În Japonia, bărbații tineri sunt din ce în ce mai indiferenți față de sex. Până și cuplurile căsătorite fac mai puțin sex. Asociația de Planificare Familială din Japonia a arătat recent că raportul tinerilor băieți cu vârsta cuprinsă între 16 și 19 ani care sunt dezinteresați de sex este în prezent peste unu din trei, ceea ce indică dublarea estimărilor din 2008; mai mult, patru din zece cupluri căsătorite nu au mai făcut sex de o lună sau mai mult.[9] Fenomenul este atât de comun, încât acești bărbați au primit o denumire specifică: *soshoku danshi* sau „bărbați erbivori", prin comparație cu bărbații carnivori, care sunt încă interesați de sex. Iată un răspuns emoționant la sondajul nostru, venind din partea unui tânăr student de la Bard College din New York:

> Trebuie să recunosc că nu am avut nici măcar o singură relație fizică reală în toată viața mea. Sunt foarte extravertit, am un grup de prieteni apropiați (bărbați) și o grămadă de alți prieteni (inclusiv câteva femei), dar întotdeauna am fost mai degrabă nesigur în ceea ce privește femeile. Simt că nu pot interacționa cu ele realmente și sfârșesc prin a le trata ca pe niște bărbați, ceea ce le transformă în amicele mele,

---

italieni care solicitau ajutor medical pentru disfuncții erectile aveau sub 40 de ani. Vedeți: Capogrosso, P., et al. (2013). One patient out of four with newly diagnosed erectile dysfunction is a young man — worrisome picture from the everyday clinical practice. *Journal of Sexual Medicine. 10(7)*, 1833–1841. Până în 2015, studiile comunitare din Brazilia, Elveția, Norvegia și Croația au indicat că aproximativ o treime dintre bărbații cu vârsta între 18 și 40 de ani au raportat disfuncții erectile moderate sau severe. Vedeți: Landripet, I. (2015). Is Pornography Use Associated with Sexual Difficulties and Dysfunctions among Younger Heterosexual Men? *The Journal of Sexual Medicine. 12(5)*, 1136–1139.

9 Martin, A. (14 ianuarie 2011). „Young Men, Couples Shunning Sex." Preluat la 14 ianuarie 2011 de la *Japan Times*: http://www.japantimes.co.jp/news/2011/01/14/national/young-men-couples-shunning-sex/#.U27MwV6JUwI.

> dar nu le pot vedea ca pe cineva față de care aș avea vreun interes romantic... În mod categoric, aș prefera să ies cu prietenii mei și să mă bucur de compania unui grup restrâns de băieți, alături de care să îmi petrec timpul și să mă relaxez.

Un alt bărbat tânăr a comentat următoarele lucruri pe forumul nostru după ce a citit *The Demise of Guys:*

> Mă regăsesc, pentru că eu am crescut fără tată, am petrecut mult timp utilizând jocuri video pe când eram adolescent și am fost dependent de pornografie. Când am împlinit 18 ani, m-am alăturat Armatei și am devenit infanterist. Infanteria este o formă de fraternitate foarte apropiată. Am fost mobilizat în Afganistan în anul 2010. În prezent, când nu mai fac parte din Armată, simt că această camaraderie îmi lipsește foarte mult, sperând chiar la izbucnirea altui război ca să am un motiv pentru care să mă înrolez din nou. Am probleme la școală și îmi e greu să mă concentrez. Din punct de vedere social, sunt un ciudat, timid și nu am prea mult succes cu femeile. Cu toate că nu mai locuiesc în casa părintească și împart apartamentul cu două femei, mă simt în continuare izolat, singur și deprimat, ajungând uneori până în punctul sinuciderii. Am 22 de ani și încerc să îmi schimb viața. Observ efectele pe care aceste lucruri le-au avut asupra mea... Cred că mediul nostru, al bărbaților, se schimbă, iar noi ne aflăm într-o etapă de tranziție, dar vechile reguli încă se mai aplică. Din acest motiv, aceia dintre noi care rămânem blocați în această fază suntem, pur și simplu, trași pe sfoară.

Deși noi ne-am dori ca povestea lui să nu fie atât de comună pe cât este, mulți dintre veteranii pe care Sarah Brunskill și cu mine (Philip Zimbardo) i-am intervievat ne-au împărtășit experiențe similare. Puteți afla mai multe despre scala care măsoară diferitele aspecte ale sindromului de socializare intensă în Anexa 2.

4

Utilizarea excesivă a jocurilor video: Stăpânirea Universului din propriul dormitor

Cum ar fi dacă s-ar descoperi o formulă magică, un loc mai bun pentru oameni? De ce ar mai rămâne cineva aici?

— Edward Castronova, profesor specializat în telecomunicații, Universitatea Indiana Bloomington[1]

La sfârșitul anilor '60, în cazul în care cineva ar fi dorit să conecteze un calculator la un ecran, acest lucru ar fi fost posibil în doar câteva locuri și ar fi trebuit ca acea persoană să fie unul dintre puținii oameni care aveau acces la acel tip de tehnologie. Lucrurile s-au schimbat destul de mult în ultimii 50 de ani. Există o asumpție conform căreia

1 *An interview with Edward Castronova.* (2005). Preluat la 30 august 2015 de pe site-ul Universității Chicago Press: http://www.press.uchicago.edu/Misc/Chicago/096262in.html.

pe măsură ce ne devotăm tot mai mult timp internetului, cu atât stăm mai puțin în fața televizorului, însă statisticile arată exact opusul. Europenii își petrec mai mult timp la televizor ca niciodată, iar americanii își petrec acum 60 de ore pe săptămână folosind aproximativ patru dispozitive digitale, majoritatea dintre acestea fiind televizoare cu rezoluție înaltă, calculatoare, tablete sau telefoane inteligente. Pe lângă aceste dispozitive, există și mai multe opțiuni pentru momentele și modurile în care oamenii pot accesa conținutul.[2] Mai mult, Jane McGonigal, directoarea Departamentului de cercetare și dezvoltare a jocurilor de la Institutul pentru Viitor din Palo Alto, California, estimează că oamenii își petrec, în total, trei miliarde de ore utilizând jocuri video în fiecare *săptămână*! Ea prezice că o persoană tânără petrece, în medie, 10 000 de ore jucându-se până când ajunge la vârsta de 21 ani.[3] Ca să așezăm problema într-un context, un student are nevoie, în medie, de jumătate din acel timp — 4 800 de ore — pentru a obține o diplomă de licență.[4]

Unii dintre jucători sunt femei, nu încape îndoială; iar companiile care produc jocuri video sunt conștiente de acest lucru. (S-a jucat cineva *FarmVille*, *World of Warcraft*

---

2 *The U.S. Digital Consumer Report* (10 februarie 2014). Preluat la 28 aprilie 2014 de la *Neilsen:* http://www.nielsen.com/us/en/reports/2014/the-us-digital-consumer-report.html.

3 McGonigal, J. (2011). *Reality is Broken: Why Games Make Us Better and How They Can Change the World.* New York, NY: Penguin Press. Inside cover, pp. 4, 6.

4 Notă: Acest calcul se bazează pe media numărului de credite echivalent cu 120 de ore necesare în cadrul universităților, fiecare credit implicând 2,5 ore alocate temelor și cursurilor. Dacă vă gândiți la media de 15 ore alocate cursurilor și 22,5 ore dedicate temelor pentru acasă pentru fiecare săptămână — 37,5 ore —, multiplicați cu 16 săptămâni pentru fiecare semestru și înmulțiți cu opt semestre, veți obține un total de 4 800 de ore. Vedeți, de asemenea, tabelul din cadrul secțiunii „Inamicul timpului“ din Capitolul 19.

sau *Mario Kart*?) Cu toate acestea, tinerele nu se joacă atât de mult ca bărbații — doar cinci ore pe săptămână, comparativ cu cele 13 ore ale lor.[5] Pentru mulți tineri, chiar și 13 ore *pe zi* poate să devină un obicei.

Există, de asemenea, diferențe legate de modul în care bărbații și femeile folosesc jocurile video. În timp ce ele utilizează îndeosebi jocuri scurte (cum ar fi *Words with Friends*) și fără violență, pe telefoanele mobile sau pe tablete, tinerii preferă jocurile captivante, cu împușcături, care se pot juca pe console sau pe calculatoare, necesitând o tastatură, un mouse și mai mult timp. Unii jurnaliști încearcă să convingă oamenii de faptul că femeile sunt adepte ale jocurilor în egală măsură cu bărbații, dar se înșală. Media timpului petrecut de tinerii de ambele genuri jucându-se este de 10 000 de ore în total, iar din moment ce durata de joc a băieților reprezintă aproape triplul acestui cuantum, probabil că până la 21 de ani, raportul timpului de joc este de aproximativ 14 400 de ore pentru bărbați versus 5 600 de ore pentru femei. În plus, interesul fetelor față de jocuri se diminuează, în general, până la adolescență, pe când interesul băieților este în creștere.[6]

---

5 Gentile, D.A. (2004). „The Effects of Violent Video Game Habits on Adolescent Hostility, Aggressive Behaviors and School Performance." *Journal of Adolescence, 27*, 6.

6 Notă: Popularitatea site-urilor de jocuri a crescut de la un număr de cinci înscrise în clasamentul „top 500 cele mai populare site-uri" în 2011 la 15 în 2015. În 2011, în cazul unui singur site, *Pogo.com*, audiența din partea femeilor a fost mai mare, pe când în 2015, 10 din 15 site-uri de jocuri au avut o audiență mai crescută din partea femeilor. Majoritatea femeilor accesează site-urile de la școală, în timp ce majoritatea băieților accesează site-urile de acasă, ceea ce indică faptul că jocurile pe care le utilizează bărbații necesită mai mult timp și experiență cu jocurile mai captivante. Site-uri precum *Twitch.tv*, care le permite celor care îl accesează să vizioneze alte persoane jucându-se în direct, înregistrează audiență feminină mai mare. Interesant este că existau doar șapte site-uri de sporturi în top 500 (de exemplu,

În plus, ca și în cazul pornografiei, când vine vorba despre a crea jocuri, a plăti pentru acestea sau a concura pentru diverse trofee, băieții le întrec pe fete. De asemenea, tinerii au o probabilitate mai mare decât tinerele de a avea acces la o consolă pentru jocuri (91 versus 70 %)[7] și de a avea un calculator în dormitorul lor (62 versus 49 %); prin urmare, ei au tendința de a petrece mai puțin timp citind sau realizând sarcini școlare și mai mult timp în fața ecranelor.[8]

Nba.com) în 2015 și toate erau preferate de femei — tinerele accesau aceste site-uri de la școală. (Preluat la 21 august 2011 și 10 august 2015 de la *Alexa.com*). Cu privire la numărul femeilor care utilizează jocuri video, în prezent, 52 % din jucători sunt femei, vedeți: Jayanth, M. (18 septembrie 2014). *52 % of gamers are women — but the industry doesn't know it.* Preluat la 25 august 2015 de la *The Guardian*: http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/sep/18/52-percent-people-playing-games-women-industry-doesnt-know; 70 % din fetele între 12 și 24 de ani raportează utilizarea jocurilor video, vedeți: Graser, M. (1 octombrie 2013). *Videogame Biz: Women Still Very Much in the Minority.* Preluat la 25 august 2015 de la *Variety:* http://variety.com/2013/digital/features/womengamers1200683299-1200683299/.

7 Notă: 84 % din băieți și 59 % din fete folosesc jocurile video pe calculatoare, console sau telefoane mobile. Adolescenții afro-americani reprezintă grupul cu probabilitatea cea mai crescută de a avea telefoane inteligente și au „o probabilitate substanțială de a raporta utilizarea jocurilor video pe telefoane" (83 %) față de omologii lor caucazieni (71 %) sau hispanici (69 %). „Utilizarea jocurilor video de către adolescenți trece chiar și dincolo de granița socioeconomică." Lenhart, A. (9 aprilie 2015). „A Majority of American Teens Report Acces to a Computer, Game Console, Smartphone and a Tablet." Preluat la 10 iunie 2015 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewinternet.org/2015/04/09/a-majority-of-american-teens-report-acces-to-a-computer-game-console-smartphone-and-a-tablet/.

8 Rey-López, J.P., et al. (2010). „Sedentary patterns and media availability in European adolescents: The HELENA study." Preluat la 9 iunie 2015 de la Helena Study: http://www.helenastudy.com/files/Rey-Lopez-PrevMed-2010.pdf.

La o lună după lansarea sa din 2010, jocul *Call of Duty: Black Ops* a atins un nivel colectiv de consum echivalent cu 68 000 de ani.[9] În 2012, *Call of Duty: Black Ops 2* a câștigat 500 de milioane de dolari din vânzări în numai 24 de ore, iar în 2013, peste 8 300 de magazine din nordul Americii au fost deschise la miezul nopții, astfel încât *Grand Theft Auto 5* — una dintre cele mai controversate colecții de jocuri din toate timpurile — să poată acumula 800 de milioane de dolari încă din prima zi.[10] Încasările datorate acestui joc au depășit un miliard de dolari în numai trei zile, mai repede ca orice film din istorie, inclusiv oricare dintre edițiile *Harry Potter* sau *Avatar*.[11]

În 2013, profiturile industriei jocurilor video din toată lumea, inclusiv ale jocurilor pentru telefoane mobile sau tablete, au fost de 66 miliarde de dolari, ceea ce reprezintă o creștere cu trei miliarde a încasărilor din 2012.[12] Comparați aceste cifre cu estimările anuale ale bugetului alocat Departamentului Educațional al Statelor Unite de

---

9 Albanesius, C. (27 decembrie 2010). „Call of Duty: Black Ops' Gamers Log 600M Hours of Play Time." Preluat la 20 iunie 2014 de la *PC Mag:* http://www.pcmag.com/article2/0,2817,2374762,00.asp.

10 Thier, D. (18 septembrie 2013). „GTA 5' Sells $800 Million in One Day." Preluat la 20 aprilie 2014 de la *Forbes:* http://www.forbes.com/sites/davidthier/2013/09/18/gta-5-sells-800-million-in-one-day/.

11 Erk, K. (20 septembrie 2013). „Grand Theft Auto V' Crosses $1B in Sales, Biggest Entertainment Launch in History." Preluat la 20 aprilie 2014 de la *Forbes:* http://www.forbes.com/sites/erikkain/2013/09/20/grand-theft-auto-v-crosses-1b-in-sales-biggest-entertainment-launch-in-history/.

12 Nayak, M. (10 iunie 2013). „FACTBOX — A Look at the $66 billion Video-games Industry." Preluat la 29 aprilie 2014 de la *Reuters*: http://in.reuters.com/article/2013/06/10/gameshow-e-idINDEE9590DW20130610.

68,8 miliarde de dolari pentru anul 2013[13] sau cu situația industriei editoriale, care în 2010 a obținut un venit net în valoare de 27,9 miliarde de dolari.[14] *Game Informer*, o revistă lunară care prezintă știri, strategii și revizuiri din domeniul jocurilor video, a fost clasată a treia cea mai căutată publicație din Statele Unite în anul 2013. Singurele două reviste care au depășit-o sunt *AARP The Magazine* și *AARP Bulletin*[15], care sunt, în general, distribuite gratuit vârstnicilor și pensionarilor americani.

Datorită faptului că a stabilit recordul mondial pentru jocul arcadă[16] *Defender* în 1981, tânărul în vârstă de 15 ani Steve Juraszek din Illinois a devenit imediat celebru, iar fotografia sa a fost publicată în revista *Time*. El s-a jucat timp de 16 ore fără oprire.[17] Astăzi, nu numai că jocurile testează abilitățile consumatorilor, ci și limitele corpului lor cu privire la durata jocului. Există jucători precum George Yao, care a folosit jocuri online precum *Clash of Clans* pentru 48 de ore non-stop. Yao și-a luat iPad-urile

13 *Education Department Budget History Table* (30 octombrie 2013). Preluat la 17 mai 2014 de la Departamentul Educațional al Statelor Unite: https://www2.ed.gov/about/overview/budget/history/edhistory.pdf.

14 *BookStats Overall Highlights* (f.d.). Preluat la 11 noiembrie 2011 de la Asociația Editorilor Americani: http://www.publishers.org/bookstats/highlights/.

15 *Total Circ: Consumer Magazines* (f.d.). Preluat la 30 aprilie 2014 de la Asociația pentru Auditare în Media din Statele Unite: http://abcas3.auditedmedia.com/ecirc/magtitlesearch.asp.

16 Dispozitive de divertisment care funcționau cu monede și erau plasate în locuri publice, cum ar fi restaurantele, barurile sau parcurile de distracții; acestea au precedat jocurile video din prezent, fiind cel mai mult utilizate între 1970–1980, înainte de apariția dispozitivelor digitale cu jocuri. (*N.t.*)

17 Kent, S. (2001). *The Ultimate History of Video Games: The Story behind the Craze that Touched our Lives and Changed the World*. Roseville, CA: Prima Publishing/ Random House. p. 152.

învelite în plastic până și la duș pentru a continua jocul și a rămâne pe locul întâi.[18]

Mai există mulți alți oameni (majoritatea tineri) care stau ore în șir implicați într-un singur joc numai pentru șansa de a urma o carieră în domeniul jocurilor și de a se angaja într-o competiție acerbă în cadrul turneelor televizate pentru premii în valoare de milioane de dolari.[19] Maratoanele de jocuri au devenit atât de populare, încât a apărut până și un termen pentru confuzia și privarea de somn pe care un jucător trebuie să le îndure în a treia noapte de joc neîntrerupt: Valea Morții.[20] Pentru jucătorul obișnuit, o perioadă de 16 ore de joc ar putea reprezenta doar încă un sfârșit tipic de săptămână și puțini părinți s-ar preocupa prea mult din cauza acestui lucru. Două treimi dintre copii și adolescenți au raportat că părinții lor nu au „nicio regulă" cu privire la consumul lor de produse mass-media, iar majoritatea continuă să se joace sau să folosească dispozitivele electronice după ce se sting luminile.[21]

Conform Centrului pentru Somn din cadrul Universității California din Los Angeles (UCLA), adolescenții au nevoie, în medie, de nouă ore de somn pe noapte pentru a fi vigilenți și bine odihniți a doua zi.[22] Majoritatea

---

18 Bai, M. (31 decembrie 2013). „Master of His Virtual Domain." Preluat la 25 iunie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2013/12/22/technology/master-of-his-virtual-domain.html?pagewanted=1ref=video-games.

19 *Free to Play: The Movie* (2014). Preluat la 30 iunie 2014 de la YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=UjZYMI1zB9s.

20 Davis, N. (iulie/august 2014). „Game Changers", *Playboy: Entertainment For Men, 61(6)*, 18.

21 American Academy of Pediatrics (2013). „Children, Adolescents, and the Media", *Pediatrics*, 132(5). Preluat la 7 iunie 2014 de la http://pediatrics.aappublications.org/content/early/2013/10/24/peds.2013–2656.full.pdf+html. p. 959.

22 *Sleep and Teens* (f.d.). Preluat la 17 iunie 2014 de la Centrul pentru Tulburările de Somn din cadrul UCLA (Universitatea California, Los Angeles): http://sleepcenter.ucla.edu/body.cfm?id=63.

adolescenților nu dorm nici pe departe atât de mult. În 2014, în cadrul sondajului Somnul în America desfășurat de Fundația Națională pentru Somn din SUA, părinții au estimat că adolescenții lor în vârstă de 13–14 ani dormeau 7,7 ore pe noapte, în timp ce adolescenții între 15 și 17 ani dormeau doar 7,1 ore;[23] probabil că aceste statistici ar înregistra, de fapt, cifre și mai mici, având în vedere că tinerii raportează ei înșiși că rămân treji după ora de culcare. Curios este că privarea de somn este adesea confundată cu tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD) din cauză că simptomele sunt asemănătoare, iar unii adolescenți sunt diagnosticați cu ADHD, când ei au, de fapt, o problemă de somn.[24] De asemenea, copiii care au cel puțin un dispozitiv electronic în cameră se odihnesc mai puține ore pe noapte față de copiii care nu au niciunul.[25]

Colin Kinney, un profesor din Irlanda, a observat că unii dintre elevii săi își petrec nopțile jucându-se și vin la cursuri având capacitatea atențională atât de limitată, încât „ar putea la fel de bine să nu fie prezenți". El a adăugat: „Am mai discutat cu unii educatori care se îngrijorează pentru creșterea numărului de copii care se descurcă foarte bine să folosească un ecran tactil, dar nu

23 National Sleep Foundation, *2014 Sleep in America Poll Finds Children Sleep Better When Parents Establish Rules, Limit Technology and Set a Good Example* (3 martie 2014). Preluat la 17 iunie 2014 de la Fundația Națională pentru Somn din Statele Unite: http://sleepfoundation.org/media-center/press-release/national-sleep-foundation-2014-sleep-america-poll-finds-children-sleep.

24 *Sleep and Teens* (f.d.). Preluat la 17 iunie 2014 de la Centrul pentru Tulburările de Somn din cadrul UCLA (Universitatea California, Los Angeles): http://sleepcenter.ucla.edu/body.cfm?id=63.

25 National Sleep Foundation, *2014 Sleep in America Poll Finds Children Sleep Better When Parents Establish Rules, Limit Technology and Set a Good Example* (3 martie 2014). Preluat la 17 iunie 2014 de la Fundația Națională pentru Somn din Statele Unite: http://sleepfoundation.org/media-center/press-release/national-sleep-foundation-2014-sleep-america-poll-finds-children-sleep.

au abilitățile manuale necesare pentru manipularea altor jucării, cum ar fi piesele de construcție, precum și pentru cei care nu reușesc să socializeze cu alți copii, deși părinții lor le laudă competențele de utilizare a tabletelor sau a telefoanelor mobile“[26]. Vorbim despre copiii de *grădiniță* — între trei și cinci ani!

Aceste probleme continuă dincolo de adolescență. Există mariaje în care un singur partener este consumator de jocuri, fiind vorba despre soț în 84 % din situații. Mai sunt și alte cupluri în care ambii parteneri utilizează jocurile video, dar unul dintre aceștia se joacă mai mult decât celălalt; din nou, în 73 % din cazuri, ne referim la soț.[27]

La începutul anilor ’80, cercetătorii de la Universitatea Duke au început să urmărească în timp câțiva bărbați care deveniseră obsedați de jocurile video chiar înainte de a se căsători. După ce au remarcat că bărbații au petrecut de patru ori mai mult timp jucându-se după oficializarea relației — unul dintre bărbați ieșea cu logodnica lui la întâlniri doar pentru ca ea să-l poată vedea cum se joacă, în timp ce un altul amânase plecarea în luna de miere numai ca să se mai joace puțin —, cercetătorii au afirmat că mariajul a fost atât cauza, cât și leacul obsesiei „Space Invaders“ [joc video arcadă]. Ei au mai scris

---

26 Paton, G. (15 aprilie 2014). “ ‘Infants unable to use toy building blocks’ due to iPad addiction.“ Preluat la 15 aprilie 2014 de la *Telegraph*: http://www.telegraph.co.uk/education/education-news/10767878/Infants-unable-to-use-toy-building-blocks-due-to-iPad-addiction.html.

27 Ahlstrom, M., Lundberg, N.R., Zabriskie, R., Eggett, D. și Lindsay, G.B. (2012). „Me, My Spouse, and My Avatar: The Relationship between Marital Satisfaction and Playing Massively Multiplayer Online Role-Playing Games (MMORPGs)“, *Journal of Leisure Research, 44(1)*. Preluat la 20 iunie 2014 de la http://js.sagamorepub.com/jlr/article/view/2507.

că „distrugerea extratereștrilor invadatori care încercau să părăsească «nava-mamă» a dobândit o semnificație simbolică“[28].

În prezent, există grupuri virtuale de suport pentru partenerele — „victime“ ale utilizatorilor de jocuri video, în care acestea își pot exprima frustrările. În mod special, jocurile online în rețea (*massively multiplayer online games; MMOs*) sunt problematice, pentru că jucătorul poate deveni oricine în acea lume virtuală, putând să obțină aspectul fizic, recunoașterea, situația financiară sau statutul dorit, care sunt imposibile, în realitate, fără multă muncă, educație și relații sociale. „Nu numai că arată mai bine“, a mărturisit partenera unui consumator de jocuri, „ci și sunt oameni «mai buni».“[29]

Deși jocurile au fost inițial realizate pentru a inspira jucătorii și pentru a îmbunătăți realitatea, ele sunt acum folosite pentru înlocuirea acesteia, iar mulți tineri se pierd în niște lumi virtuale din ce în ce mai sofisticate, absolut încântătoare. Așa cum un jucător cu o experiență de peste un deceniu a mărturisit în cadrul sondajului nostru: „Nu aș putea exprima în cuvinte nivelul de predictibilitate și control pe care o lume virtuală le conferă. Într-o lume care devine mai complexă ca niciodată, simplitatea unei vieți virtuale este o distragere bine-venită“.

---

28 (10 septembrie 1982). „Marriage Vows May Conquer Space Invaders“, Reuters, *San Francisco Chronicle.*

29 Liu, M. (19 octombrie 2008). „Former 'Game Widow' Shares her Heartache and How she got her Husband Back.“ Preluat la 11 mai 2014 de la *Seattle Times*: http://seattletimes.com/html/living/2008275940_gamewidow19.html; vedeți și site-ul www.gamewidow.com.

5

Devenind obezi

În prezent, circa 70 % din bărbații adulți din Statele Unite sunt supraponderali,[1] iar o treime sunt obezi.[2] Deși unele state au mai puține probleme de acest gen decât altele, obezitatea este o problemă globală. Cam un sfert dintre bărbații australieni, britanici, canadieni, germani, polonezi și spanioli sunt obezi.[3] „Problema este în creștere pretutindeni", spune Christopher Murray, directorul Institutului pentru Măsurarea și Evaluarea Sănătății din cadrul

---

1 *Overweight and Obesity Rates for Adults by Gender, 2010* (f.d.). Preluat la 29 aprilie 2014 de la Fundația Familială Henry J. Kaiser: http://kff.org/other-state-indicator/adult-overweightobesity-rate-by-gender/.

2 Ogden, C.L., Lamb, M.M., Carroll, M.D. și Flegal, K.M. (decembrie 2010). *Obesity and Socioeconomic Status in Adults: United States, 2005–2008*. Preluat la 5 iunie 2014 de la Centrul Național pentru Statistică în Sănătate, Centrul pentru Controlul și Prevenția Bolilor, Departamentul de Sănătate și Servicii Umane din Statele Unite: http://www.cdc.gov/nchs/data/databriefs/db50.pdf. p. 1.

3 *Adult Risk Factors: Obesity, Blood Sugar, Blood Pressure Data by Country* (2013). Preluat la 30 mai 2014 de la Organizația Mondială a Sănătății: http://apps.who.int/gho/data/node.main.NCD 56?lang=en.

Universității Washington — Seattle. El a spus că, pentru o perioadă, a fost optimist în privința existenței unor povești de succes care vor putea fi modele pentru ceilalți, dar a descoperit că nu exista niciun stat în care să se înregistreze o scădere a obezității în ultimele trei decenii.[4] Așadar, ne confruntăm cu o epidemie la nivel mondial.

Americanii, poate cei mai vehemenți susținători ai luptei împotriva obezității, își sabotează propriile eforturi făcând doi pași în spate la fiecare pas înainte. Porții de dimensiuni ridicole, bufete de tipul „tot ce poți mânca" la restaurantele de familie, fast-fooduri la care se poate comanda direct din mașină la aproape fiecare colț de stradă aglomerat, natura sedentară a multor slujbe, dinamica mijloacelor de transport și creșterea urbanizării se combină și dau naștere unei națiuni cu probleme de greutate. Mai mult, copiii noștri învață niște obiceiuri teribile de la noi. Școlile americane vând 400 de miliarde de calorii provenite din mâncare nesănătoasă în fiecare an — ceea ce înseamnă aproape două miliarde de batoane de ciocolată.[5] 21 % din școlile primare, 62 % din școlile generale și 86 % din licee dispun de automate cu alimente, în timp ce doar 20 % din școlile generale și 9 % din licee distribuie numai gustări sănătoase.[6]

În timp ce prevalența obezității la adulți s-a dublat în ultimii 30 de ani, în cazul adolescenților, aceasta este de trei ori

---

4 Painter, K. (28 mai 2014). „The Whole World has a Weight Problem, New Report Says." Preluat la 29 mai 2014 de la *USA Today:* http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/05/28/world-obesity-report/9675267/.

5 Christeson, W., et al. (2012). *Still Too Fat to Fight*. Preluat la 16 mai 2014 de la *Mission: Readiness*: http://missionreadiness.s3.amazonnews.com/wp-content/uploads/Still-Too-Fat-To-Fight-Report.pdf.

6 Christeson, W., et al. (2010). *Too Fat to Fight.* Preluat la 16 mai 2014 de la *Mission: Readiness:* http://www.missionreadiness.org/wp-content/uploads/MR_Too_Fat_Too_Fight-11.pdf.

mai mare.[7] De asemenea, multe cercetări evidențiază faptul că obezitatea ucide — scurtează durata vieții declanșând variate afecțiuni autoimune, precum diabetul de tip II care se declanșează la vârsta adultă. Unul din trei copii mici riscă să dezvolte diabet de tip II — dacă vorbim despre hispanici, riscul este de 50 % — și are o probabilitate mai mare de a dezvolta boli cardiace, hipertensiune și anumite tipuri de cancer.[8] Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite au raportat că această tendință apare cu preponderență la băieți, care cresc progresiv în greutate.[9]

În America, aceasta reprezintă o criză națională. Ziarul *Army Times* a scris că tinerii militari sunt „tot mai puțin în formă pentru a-și putea executa sarcinile — de cele mai multe ori din cauza formei fizice“[10]. Statisticile recente din cadrul Pentagonului au arătat că peste o treime dintre americanii cu vârsta cuprinsă între 17 și 24 de ani nu ar îndeplini criteriile necesare pentru încadrarea în mediul militar doar din cauza problemelor medicale sau fizice. Curt Gilroy, directorul unității de recrutare a Pentagonului, a afirmat că obezitatea este principala vinovată: „Nu încape îndoială... Pur și simplu, copiii nu mai sunt în stare

---

7 Ibidem.

8 Crawford, P.B. (2007). „Key Partners Working Together to Stem Obesity Epidemic“, *California Agriculture,* 61(3). Preluat la 16 mai 2014 de la http://ucce.ucdavis.edu/files/repository/calagfullissues/CAv061n03.pdf.

9 Ogden, C.L. (f.d.). *Childhood Obesity in the United States: The Magnitude of the Problem.* Preluat la 16 mai 2014 de la Sondajele de Examinare ale Diviziei de Sănătate și Nutriție, Centrul Național de Statistică în Sănătate, Centrul pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/cdcgrandrounds/pdf/gr-062010.pdf.

10 McMichael, W.H. (3 noiembrie 2009). „Most U.S. Youths Unfit to Serve, Data Show.“ Preluat la 15 mai 2014 de la *Army Times:* http://www.armytimes.com/article/20091103/NEWS/911030311/Most-U-S-youths-unfit-serve-data-show.

să execute câteva flotări... nu pot face genuflexiuni. Nu reușesc nici să alerge“[11].

Cu toate acestea, obezitatea este doar o fațetă a problemei. Când bărbații iau în greutate — în modul nepotrivit, contrariul dezvoltării musculare —, are loc o schimbare metabolică, iar nivelul hormonilor din corp scade, ceea ce scade eficiența lor socială și sexuală. Pe măsură ce un bărbat devine tot mai dominant, cu atât corpul său produce mai mult testosteron, ceea ce contribuie la creșterea libidoului său.[12] Cercetătorii de la Universitatea din Buffalo au arătat recent că bărbații obezi au niveluri mai reduse de testosteron, iar atunci când acești hormoni masculini scad, unul dintre principalele efecte negative, alături de influențarea fertilității bărbaților, este afectarea performanței lor în dormitor. Studiul a indicat că 40% din bărbații cu obezitate au niveluri anormal de mici de testosteron.[13] De asemenea, obezitatea poate declanșa diabetul de tipul II, iar una dintre consecințele acestei boli este scăderea fluxului sanguin, care afectează în special irigarea micilor vase sanguine din penis și testicule. Acest tip de circulație sanguină este esențial pentru erecțiile bărbaților. Un efect interesant al acestei combinații dintre obezitate și diminuare a testosteronului este creșterea nesănătoasă în organismul lor a hormonului feminin estrogen, care este prezent în mod normal în cantități

---

11 Ibidem.

12 Ogas, O. și Gaddam, S. (2011). *A Billion Wicked Thoughts: What the World's Largest Experiment Reveals About Human Desire*. New York, NY: Penguin Group (SUA), Inc. p. 198.

13 Golokhov, D. (f.d.). „Weight Loss and Sex.“ Preluat la 31 decembrie 2011, de la *AskMen*: http://www.askmen.com/daily/sex_tips_400/421_lose-weight-for-better-sex.html; vedeți și studiul Universității din Buffalo descris în „Male Obesity Linked to Low Testosterone Levels, Study Shows“ (5 mai 2010). Preluat la 21 februarie 2012 de la *ScienceDaily:* http://www.sciencedaily.com/releases/2010/05/100503135659.htm.

mici, dar nivelurile excesive ale acestuia pot conduce la disfuncții erectile și la infertilitate.[14] Discutăm despre o lovitură dublă sub centură!

De-a lungul ultimelor câteva decenii, activitatea fizică în rândul tinerilor a scăzut, în vreme ce timpul petrecut în fața ecranelor a crescut. Sedentarismul este o perioadă în care copiii ar putea desfășura activități fizice sau chiar să doarmă, contribuind la gustările în exces și la mesele luate în fața televizorului sau a calculatorului. Bărbații și băieții care își petrec serile jucându-se în locul unui somn bun au un risc mai crescut de a deveni supraponderali.[15]

Obiceiurile din copilărie au tendința de a se păstra pentru tot restul vieții, iar un copil obez adesea devine un adult obez, predispoziția intensificându-se pe măsura creșterii copilului.[16] De aceea copiii care stau la televizor sau folosesc jocuri video în loc să fie activi se pregătesc pentru un viitor la fel de sedentar.[17] Deloc surprinzător, câteva studii au descoperit o asociere pozitivă între timpul petrecut în fața ecranelor și prevalența

---

14 Cabler, S., Agarwal, A., Flint, M. și Du Plessis, S.S. (2010). Obesity: modern man's fertility nemesis. *Asian Journal of Andrology. 12*, 480–489.

15 Fulton, A. (4 mai 2010). „Some Teens Who Sleep Less Gain More Weight." Preluat la 10 ianuarie 2012, de la *National Public Radio:* http://www.npr.org/blogs/health/2010/05/some_teens_who_sleep_less_gain.html?ps=rs.

16 Ogden, C.L. (f.d.). *Childhood Obesity in the United States: The Magnitude of the Problem.* Preluat la 16 mai 2014, de la Evaluările Diviziei pentru Sănătate și Nutriție, Centrul Național pentru Statistică în Sănătate, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/cdcgrandrounds/pdf/gr-062010.pdf.

17 *Why People Become Overweight* (f.d.). Preluat la 10 ianuarie 2012 de la Facultatea de Medicină Harvard: http://www.health.harvard.edu/newsweek/Why-people-become-overweight.htm.

supraponderalității la copii.[18] În concluzie, un stil de viață sedentar nu este numai nesănătos pentru bărbați; acesta poate conduce la o arie largă de probleme și le poate scurta viețile.

18 Bellows, L. și Moore, R. (martie 2013). *Childhood Overweight*. Preluat la 27 iunie 2014 de la Universitatea de Stat Colorado: http://www.ext.colostate.edu/pubs/foodnut/09317.html.

6

Utilizarea pornografiei în exces: Orgasme la comandă

Am aceeași problemă pe care o reclamă refugiații lumii a treia care se mută în suburbiile Americii după prima lor vizită la supermarket. Ei rămân încremeniți din cauza opțiunilor copleșitoare, fiind incapabili să aleagă dintre atâtea mărci de sosuri pentru paste, aproape identice, dar în mod evident diferite. Ei sunt blocați într-o stare permanentă, neplăcută de căutare, temându-se să nu facă alegerea greșită. Acum, imaginați-vă cât de dificilă ar fi decizia dacă sosul pentru paste ar putea produce erecție.

— Joel Stein, colaborator *Playboy*[1]

În 1996, un tânăr pe nume Peter Morley-Souter a desenat o scenă amuzantă care înfățișa starea de șoc pe care a avut-o imediat după ce a văzut un cuplu din benzile

---

1 Stein, J. (mai 2014). „The Great Porn Hunt“, *Playboy: Entertainment for Men*, 61(4), 34.

sale desenate favorite, *Calvin and Hobbes*, făcând sex cu mama lui Calvin. El s-a gândit că, dacă se puteau produce materiale pornografice pe baza *Calvin and Hobbes*, orice se putea transforma în pornografie, iar acest lucru a avut drept urmare sintagma „Regula Internetului #34: Nu există excepții în pornografie“[2]. Putem spune cu certitudine că pornografia de pe internet este piața de desfacere a plăcerilor virtuale. Deși primele 5 % din etichetele descriptive sunt asociate cu 90 % din videoclipuri, renumitul site *XNXX* a elaborat peste 70 000 de etichete diferite pentru a-și ajuta utilizatorii să găsească conținutul specific și mai puțin comun pe care îl caută.[3] Ideea că orice ne putem imagina există pe undeva pe internet ca material pornografic este din ce în ce mai greu de contrazis, având în vedere că internetul este plin de imagini și videoclipuri pentru adulți. De fapt, suntem convinși că există categorii de conținuturi pornografice care trec dincolo de ceea ce majoritatea oamenilor și-ar putea imagina.

În 1997, la numai șase ani de la răspândirea rețelei mondiale de internet (*World Wide Web*), existau aproximativ 900 de site-uri pornografice.[4] Mai târziu, în 2005, au

---

2 Ogas, O. și Gaddam, S. (2011). *A Billion Wicked Thoughts: What the World's Largest Experiment Reveals About Human Desire*. New York, NY: Penguin Group (SUA), Inc. pp. 6–7. Vedeți și: Morley-Souter, p. (25 iunie 2007). „Rule 34: There is Porn of It. No Exceptions“, *Blogspot:* http://rule34.blogspot.com/2007/06/first-post.html.

3 Mazléres, A., Trachman, M., Cointet, J., Coulmont, B. și Prieur, C. (21 martie 2014). „Deep Tags: Toward a Quantitative Analysis of Online Pornography“, *Porn Studies*, 1(1–2). Preluat la 27 iunie 2014 de la http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/23268743.2014.888214?journalCode=rprn20#.U64XnF5tswI.

4 Ogas, O. și Gaddam, S. (2011). *A Billion Wicked Thoughts: What the World's Largest Experiment Reveals About Human Desire*. New York, NY: Penguin Group (USA), Inc. p. 8.

fost lansate cam 13 500 de filme pornografice comercializabile de lungime completă, comparativ cu aproximativ 600 de filme lansate de Hollywood.[5] În prezent, milioane de companii și magazine produc videoclipuri pornografice disponibile direct online în cantități imposibil de calculat în mod corect. Doar în anul 2013, *PornHub* a înregistrat aproape 15 miliarde de vizionări sau 1,68 milioane de accesări în fiecare oră, pe durata întregului an.[6] Scrieți doar cuvântul „porno“ (engl.: *porn*) pe *Google* și veți obține sute de milioane de rezultate, cele de pe prima pagină oferind gratuit videoclipuri în direct.

Acordând stimulare vizuală nelimitată dintr-o varietate de categorii și compilații, care poate fi oricând întreruptă sau derulată înainte, site-urile precum *PornHub*, *Youporn* sau *Redtube* stimulează sexual creierul bărbatului. Prin utilizarea unui instrument denumit *PornIQ*, site-ul *PornHub* poate chiar să creeze o listă de redare pentru utilizatori, care se bazează pe dorințele lor specifice.[7]

În prezent, unul din trei băieți este considerat a fi un consumator „înfocat“ de pornografie, urmărind-o mai mult decât pot număra.[8] În Marea Britanie, *PornHub* a fost pe locul 35 în clasamentul celor mai accesate site-uri

---

5 Ropelato, J. (f.d.). *Internet Pornography Statistics*. Preluat la 17 noiembrie 2011 de la Top Zece Revizuiri, *TechMediaNetwork*: http://internet-filter-review.toptenreviews.com/internet-pornography-statistics.html.

6 *PornHub 2013 Year in Review* (17 decembrie 2013). Preluat la 25 iunie 2014 de la *PornHub Insights*: http://www.pornhub.com/insights/pornhub-2013-year-in-review/.

7 „Introducing the Future of Pornography Viewing: PornIQ.“ (5 octombrie 2013). Preluat la 25 iunie 2014 de la *PornHub Insights:* http://www.pornhub.com/insights/introducing-the-future-of-pornography-viewing-porniq/.

8 Betkowski, B. (2 martie 2007). *Study Finds Teen Boys Most Likely to Access Pornography.* Preluat la 16 iunie 2014 de la Universitatea Alberta: http://www.ualberta.ca/~publicas/folio/44/13/09.html.

de către copiii între 6 și 14 ani în anul 2013.[9] Un sondaj a arătat că un băiat obișnuit își petrece, în medie, aproape două ore vizionând pornografie în fiecare săptămână. Unul din trei tineri, care sunt considerați consumatori ocazionali, își petrec mai puțin de o oră pe săptămână urmărind pornografie, pe când patru din cinci bărbați considerați consumatori fideli (doar un mic procent dintre participanții la sondaj) urmăresc asemenea materiale peste zece ore pe săptămână.[10] Sondajele au descoperit rezultate similare și în Statele Unite.[11] Țineți minte că majoritatea utilizatorilor *PornHub* sunt mileniali, iar o accesare durează cam nouă minute, astfel încât o oră pe

---

9 *Children and Parents: Media Use and Attitudes Report* (octombrie 2014). Preluat la 17 noiembrie 2014 de la *Ofcom:* http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/media-literacy/media-use-attitudes-14/Childrens_2014_Report.pdf. p. 232.

10 *Daily Mail* Reporter (22 aprilie 2011). „Young Men Watch TWO HOURS of Porn Online Each Week... and One in Three have Missed a Deadline Because of It." Preluat la 16 iunie 2014 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-1379464/Porn-Young-men-watch-2-HOURS-week-missed-deadline-it.html.

11 Notă: În urma unui program despre pornografie al canalului *Frontline* din 2002, peste 10 000 de americani au participat la un sondaj despre consumul personal de pornografie realizat în cadrul Institutului Kinsey (80 % din participanți erau bărbați, 31 % având vârsta cuprinsă între 21 și 30 de ani). 56 % din participanți au susținut că vizionau pornografie cel puțin o dată pe săptămână și 19 % au spus că urmăreau asemenea materiale cel puțin o dată pe zi. Vedeți: *Do You Use Porn? A Survey From the Kinsey Institute.* (f.d.) Preluat la 29 august 2015 de la *Frontline:* http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/porn/etc/surveyres.html. Într-un alt sondaj al revistei *Cosmopolitan* din 2014 la care au participat 4 000 de bărbați (61 % sub vârsta de 35 de ani), 89 % au spus că urmăreau pornografie în fiecare zi sau la câteva zile, în timp ce doar 11 % au susținut că „nu vizionează prea frecvent". Vedeți: *How Men & Women Watch Porn.* (20 februarie 2014). Preluat la 29 august 2015 de la *Cosmopolitan:* http://www.cosmopolitan.com/lifestyle/videos/a20835/how-you-watch-porn-survey/.

săptămână ar putea însemna chiar o accesare pe zi.[12] Deși intervalul de vârf al vizionării pornografiei este între ora 23 și miezul nopții,[13] o treime dintre consumatorii ocazionali au mărturisit că au ratat un termen-limită sau o întâlnire importantă din cauză că nu au putut să se abțină de la aventurile lor pornografice.[14]

A apărut un nou concept — „procrastinare prin apelul la masturbare“ (engl.: *procrasturbation*). Putem include și bărbații mai în vârstă, care sunt căsătoriți, au afaceri și urmăresc filme porno pe internet de la birou, de acasă sau din vreo cameră de hotel de oriunde din țară sau din lume. Prin intermediul televiziunii pentru adulți sau al canalelor difuzate „seara târziu“, de obicei, hotelurile oferă programe porno speciale sau posibilitatea vizionării nelimitate, 24 de ore — înainte și după mese sau întâlniri.

Pot recupera acești bărbați timpul pierdut? Aceasta depinde de măsura în care persoana respectivă este susceptibilă de a fi influențată de mass-media și de cât de multă pornografie consumă. Un studiu belgian recent realizat asupra băieților adolescenți a descoperit că utilizarea frecventă a pornografiei de pe internet a avut drept consecință scăderea performanței școlare. Cercetătorii au arătat că băieții pentru care pubertatea a debutat mai devreme, dar și cei care aveau un nivel mai ridicat al căutării de senzații tari urmăreau mai multe materiale porno decât ceilalți băieți de vârsta lor. Nu numai că timpul

---

12 Notă: 60% din cei care au accesat site-ul *PornHub* sunt mileniali. Vedeți: *Coming of Age: Millenials.* (2 iulie 2015). Preluat la 26 august 2015 de la *PornHub Insights:* http://www.pornhub.com/insights/millennials-demographics-statistics.

13 Ibidem.

14 *Daily Mail* Reporter (22 aprilie 2011). „Young Men Watch TWO HOURS of Porn Online Each Week... and One in Three have Missed a Deadline Because of It.“ Preluat la 16 iunie 2014 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-1379464/Porn-Young-men-watch-2-HOURS-week-missed-deadline-it.html.

dedicat pornografiei înlocuiește alte activități, dar există și un efect de absorbție cognitivă, care se referă la faptul că implicarea totală într-o activitate foarte plăcută — pornografia — stimulează curiozitatea cognitivă, senzorială și imaginativă în așa măsură încât băiatul pierde noțiunea timpului, iar restul solicitărilor atenționale devin mai puțin importante. Prin aplicarea modelului transferului de excitație și a secvențelor comportamentului sexual, elaborate de psihologii Dolf Zillmann și Donn Byrne, cercetătorii au mai sugerat că stările de stimulare crescută datorate pornografiei favorizează comportamentul impulsiv și „neliniștit", ceea ce poate afecta acțiunile care necesită perioade lungi de concentrare susținută. Este nevoie ca această teorie interesantă să fie explorată în cadrul mai multor cercetări.[15]

O altă consecință a faptului că adolescenții își petrec mai multe ore pe internet urmărind pornografie este că ei încep să-și trateze prietenele ca pe niște obiecte sexuale. Un sentiment frecvent în rândul tinerelor este: „Băieții își doresc numai ca noi să facem toate lucrurile pe care le văd la starurile porno"[16]. Prin urmare, după cum spune Cindy Gallop, care este o charismatică oratoare TED și fondatoarea comunității *Make Love Not Porn* (Faceți dragoste, nu pornografie), tinerii bărbați nu cunosc diferența dintre a

15 Beyens, I., Vandenbosch, L. și Eggermont, S. (2015). „Early Adolescent Boys' Exposure to Internet Pornography: Relationships to Pubertal Timing, Sensation Seeking and Academic Performance", *Journal of Early Adolescence*. Preluat la 29 septembrie 2014 de la https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/458526.

16 Marshall, P. (8 martie 2010). „Teenage Boys Watching Hours of Internet Pornography Every Week Are Treating Their Girlfriends Like Sex Objects." Preluat la 22 noiembrie 2011 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-1255856/Teenage-boys-watching-hours-internet-pornography-week-treating-girlfriends-like-sex-objects.html.

face dragoste și a reproduce un material porno.[17] Rezultatele unui sondaj online realizat în cadrul Universității din Londra de Est au indicat că unu din cinci participanți cu vârsta cuprinsă între 16 și 20 de ani a mărturisit că „folosește pornografia ca să-și condimenteze viața sexuală reală“[18]. Consumatorii de pornografie au prezentat o afectare a preferințelor sexuale[19], mai puțină satisfacție în relații[20], precum și probleme legate de intimitatea din viața reală și de atașament.[21]

Efectul culturii pornografiei asupra romantismului a fost supranumit „apocalipsa întâlnirilor“[22]. Întâlnirile sunt pe cale de dispariție pe măsură ce tinerii aflați la sfârșitul adolescenței sau cei care au 20 și ceva de ani folosesc acum aplicații de agățat ca *Tinder* în același mod în care utilizează pornografia. Utilizatorii vizualizează fotografiile altor utilizatori ai aplicației din zonă, glisând la stânga (neinteresați de acea persoană) până când cineva arată destul de atractiv, când glisează la dreapta

---

17 Trost, M. (2 decembrie 2009). „Cindy Gallop: Make Love Not Porn.“ Preluat la 18 februarie 2015 de la blogul TED: http://blog.ted.com/2009/12/02/cindy-gallop_ma/.

18 Sanghani, R. (30 septembrie 2013). „Teenage Boys Addicted to ‘Extreme’ Porn and Want Help.“ Preluat la 24 iunie 2014 de la *Telegraph:* http://www.telegraph.co.uk/women/sex/better-sex-education/10339424/Teenage-boys-addicted-to-extreme-porn-and-want-help.html.

19 Morgan, E.M. (2011) Associations between young adults’ use of sexually explicit materials and their sexual preferences, behaviors and satisfaction. *Journal of Sex Research. 48(6)*, 520–530.

20 Ibidem.

21 Tylka, T. (2015) No Harm in Looking, Right? Men’s Pornography Consumption, Body Image and Well-Being. *Psychology of Men & Masculinity. 16(1)*, 97–107.

22 Sales, N. (septembrie 2015) *Tinder and the Dawn of the „Dating Apocalypse“*. Preluat la 26 august 2015 de la *Vanity Fair:* http://www.vanityfair.com/culture/2015/08/tinder-hook-up-culture-end-of-dating.

(interesați). Dacă persoana de care sunt interesați glisează, la rândul său, la dreapta când ajunge la profilul lor, cei doi urmează să schimbe câteva mesaje, să se întâlnească și să facă sex. Desigur, dacă nu cumva apare cineva mai bun pe măsură ce ei continuă să gliseze, căci, după cum a spus un băiat, „întotdeauna există ceva mai bun". Un altul a comparat procesul cu a comanda mâncare online, „dar comanzi o persoană"[23]. Pentru ei, femeile sunt doar opțiuni, mai degrabă decât priorități.[24]

Din cei 500 de adolescenți care au participat la un sondaj recent realizat în cadrul Institutului de Cercetare a Politicii Publice din Marea Britanie, doi din trei băieți și trei din patru fete au fost de părere că pornografia dezvoltă niște atitudini nerealiste cu privire la sex. Două treimi dintre băieți și fete consideră că pornografia poate produce dependență, iar 62 % din băieți și 78 % din fete cred că aceasta poate avea un impact negativ asupra concepțiilor pe care tinerii le au asupra sexului și asupra relațiilor. Poate rezultatul cel mai relevant este că 77 % din băieți și 83 % din fete sunt de acord cu faptul că „este prea simplu pentru tineri să dea accidental de pornografie în mediul online", iar dintre adolescenții care afirmau că accesarea pornografiei este comună în grupul lor de prieteni, aproximativ două treimi au spus că vizionarea acestui tip de conținuturi este un lucru obișnuit înainte de împlinirea vârstei de 15 ani.[25]

---

23 Ibidem.

24 Gordon, E. (28 iulie 2014). *How Accepting the Hook-Up Culture Is Getting 20-Somethings Nowhere*. Preluat la 26 august 2015 de la *Elite Daily:* http://elitedaily.com/dating/hookup-culture-non-relationship-generation-getting-nowhere/664654/.

25 *500 Online Interviews amongst UK Adults aged 18* (iunie 2014). Preluat la 8 octombrie 2014 de la Institutul pentru Cercetarea Politicilor Publice din Marea Britanie: http://www.ippr.org/assets/media/publications/attachments/OP4391-IPPR-Data-Tables.pdf.

Opinia noastră este că efectele negative ale utilizării excesive a pornografiei în combinație cu izolarea socială sunt mai puternice în cazul tinerilor care nu au avut relații sexuale reale niciodată. De ce? Ei echivalează sexul cu performanța fizică, aspectul anumitor părți ale corpului, perspectivă din care lipsește romantismul, emoția, intimitatea, comunicarea, negocierea, dăruirea sau chiar atingerile și sărutările. Sexul devine un „lucru" impersonal, iar pentru bărbați, partenera sexuală dezirabilă devine un obiect de care nu mai sunt conectați în niciun fel după terminarea activității sexuale. În medie, tinerii fac sex pentru prima dată la vârsta de 17 ani.[26] Dacă un băiat obișnuit s-a uitat la pornografie pentru două ore pe săptămână de la vârsta de 15 ani, înseamnă că deja a avut parte de aproape 1 400 de sesiuni pornografice înainte de a face sex în realitate. Ce va considera el că este normal? În timp ce adulții s-ar putea să înțeleagă că scopul pornografiei este de a transforma viața reală în fantezie, niște tineri consideră pornografia exact opusul sau chiar ca pe ceva spre care ar trebui să tindă. Așa cum ne-a spus un adolescent, „scopul pornografiei este de a face fantezia să devină realitate".

Apoi mai există și celelalte dimensiuni ale ficțiunii și inevitabilele comparații negative: în general, actorii arată bine, sunt într-o formă grozavă, demonstrând o rezistență infinită de a întreține acte sexuale pentru perioade lungi înaintea orgasmului. Efectele vizionării în mod repetat a acestor filme ilustrând bărbați care își etalează penisuri uriașe, care obțin instantaneu erecții și rămân la fel chiar și după „marele O" nu sunt benefice pentru tineri, după cum vom discuta mai târziu.

---

26 *American Teens' Sexual and Reproductive Health.* (mai 2014). Preluat la 30 august 2015 de la Institutul Guttmacher: http://www.guttmacher.org/pubs/FB-ATSRH.html.

În cele din urmă, actele sexuale neprotejate, de la orale până la anale, devin o normalitate, ca și operațiile estetice pentru îmbunătățirea penisurilor, a vaginelor, a sânilor sau a buzelor. Pornografia reprezintă o lume fictivă, nu un mod de educație. Fără educația sexuală adecvată din realitate, riscurile înalte ale anumitor comportamente sexuale realizate cu atât de multă ușurință în pornografie devin incontrolabile. Un studiu recent cu privire la sexualitate, desfășurat în cadrul Centrului pentru Sănătatea Populației al Institutului Burnet din Australia a arătat că utilizarea săptămânală a pornografiei se asocia semnificativ cu debutul precoce al vieții sexuale, folosirea neregulată a prezervativului, scrierea mesajelor cu tentă sexuală și cu sexul anal.[27] În Statele Unite, doar 16 % din femeile între 18 și 24 de ani au spus că au încercat sexul anal în 1992. Astăzi, cel puțin una din cinci femei între 18 și 19 ani și două din cinci femei între 20 și 24 de ani au încercat acest lucru.[28] De multe ori, tinerii nu consideră necesar să se protejeze în timpul sexului anal, pentru că este puțin probabil să apară o sarcină.[29] Ceea ce omit este ușurința de a contacta o infecție cu transmitere sexuală prin sex anal. Nu este

---

27 „Burnet Studies Shed Light on Sexual Behaviour of Teenagers." (9 octombrie 2014). Preluat la 9 octombrie 2014 de la Institutul Burnet: http://www.burnet.edu.au/news/435_burnet_studies_shed_light_on_sexual_behaviour_of_teenagers.

28 Saletan, W. (f.d.). „The Ass Man Cometh." Preluat la 8 octombrie 2014 de la *Slate:* http://www.slate.com/articles/health_and_science/human_nature/2010/10/the_ass_man_cometh.html; vedeți și Reece, M. et al. (2010). Special Issue: Findings from the National Survey of Sexual Health and Behaviour (NSSHB), Center for Sexual Health Promotion, Indiana University. *The Journal of Sexual Medicine, 7(s5).*

29 James, S.D. (10 decembrie 2008). „Study Reports Anal Sex on Rise Among Teens." Preluat la 8 octombrie 2014 de la *ABC News:* http://abcnews.go.com/Health/story?id=6428003.

întâmplător faptul că jumătate dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani contactează o infecție cu transmitere sexuală până la 25 de ani.[30]

---

30 Cates, J.R., Herndon, N.L., Schulz, S.L. și Darroch, J.E. (februarie 2004). *Our Lives, Our Futures: Youth and Sexually Transmitted Diseases.* Preluat la 22 iulie 2014 de la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea Carolina de Nord din Chapel Hill: http://joancates.web.unc.edu/files/2010/11/Our-Voices-Our-Lives-Our-Futures-Youth-and-Sexually-Transmitted-Diseases.pdf. p. 1.

7

În căutarea extazului: Folosirea excesivă a medicamentelor și a drogurilor ilegale

John Gabrieli, profesor în cadrul Institutului de Tehnologie Massachusetts, împreună cu echipa lui de cercetare au descoperit că medicamentele împotriva tulburării de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD) îmbunătățesc concentrarea și performanța școlară a copiilor care nu au o asemenea problemă în egală măsură în care ameliorează aceleași aspecte pentru copiii care suferă de ADHD.[1] Așadar, atunci când copiii reacționează bine la medicamente — îndreptându-și comportamentul, concentrarea și notele școlare —, cu toate că nu au ADHD, mulți părinți și doctori continuă să le administreze doar pentru a confirma existența tulburării.

Totuși, care este problema dacă aceste medicamente ajută copilul să se descurce mai bine la cursuri? Deși atunci când iau medicamentele, în general, copiii au performanțe mai bune și devin mai maleabili, a continua

1 Sax, L. (2009). *Boys Adrift: The Five Factors Driving the Growing Epidemic of Unmotivated Boys and Underachieving Young Men.* New York, NY: Basic Books. p. 88.

administrarea lor chiar pentru un an se poate asocia cu modificarea personalității lor. Băieții prietenoși, sociabili și aventuroși devin leneși și iritabili. De asemenea, copiii învață că, prin simplul fapt că iau o pastilă, toate problemele lor pot să dispară.

Profesorul William Carlezon și colegii de la Facultatea de Medicină din cadrul Universității Harvard au arătat recent că administrarea medicamentelor stimulante — precum cele utilizate pentru a-i trata pe băieții cu ADHD — unor pui de animale în laborator a condus la pierderea motivației lor când au crescut. Aceste animale arătau normal, dar erau leneșe. Nu își doreau să depună niciun efort, nici măcar pentru a scăpa dintr-o situație neplăcută. Cercetătorii au sugerat că efecte similare ar putea fi observate și în cazul copiilor. S-ar putea ca aceștia să arate bine în timpul și după administrarea medicației, dar la vârsta adultă, motivația sau voința lor ar putea fi mult mai reduse decât dacă nu ar fi luat acele medicamente. Așadar, apatia despre care am menționat în Capitolul 2 ar putea continua să se înrăutățească pe măsură ce aceste generații, care au luat medicamente din greu, vor crește.

Psihologul și medicul de familie Leonard Sax a scris în cartea *Boys Adrift* (Băieți în derivă) că medicația stimulantă poate dăuna creierului prin faptul că afectează o regiune numită nucleul accumbens, locul unde motivația internă este transformată într-o acțiune comportamentală. Dacă nucleul accumbens al unui băiat este afectat, el poate simți în continuare foamea sau stimularea sexuală, dar îi lipsește motivația de a face orice în privința aceasta. Grupuri independente de cercetători de la universități din Statele Unite și din Europa au descoperit că până și atunci când puii de animale din laborator au primit doze mici din aceste medicamente pentru perioade scurte de timp, impactul asupra nucleului accumbens putea fi permanent. Sax a scris următoarele:

> Un studiu deosebit de alarmant — pentru realizarea căruia au colaborat cercetători de la Tufts, UCLA și Universitatea Brown — a indicat o corelație aproape liniară între nucleul accumbens și motivația individuală. Altfel spus, persoana avea tendința de a deveni tot mai apatică și lipsită de voință pe măsură ce nucleul său accumbens avea dimensiuni mai reduse. Acești oameni de știință au accentuat faptul că apatia era independentă de depresie. Un bărbat tânăr poate să fie complet lipsit de motivație și să rămână, în același timp, cât se poate de fericit și mulțumit.[2]

Acesta nu va face sau nu va dori să facă prea multe, dar va fi un leneș care zâmbește. Acest fenomen este în mod special relevant pentru bărbații din Statele Unite, din moment ce ei primesc 85 % din totalitatea medicamentelor stimulante.[3]

Alte efecte adverse ale stimulantelor sunt nervozitatea și anxietatea. Care este modalitatea grozavă de a reduce aceste efecte adverse? Fumând un joint și drogându-te. Popularitatea marijuanei a crescut în Statele Unite de-a

---

2 Ibidem. pp. 89–91.

3 Stern, P. (Director) (2006). *Raising Cain: Boys in Focus* [documentar]. Statele Unite: PBS Films. Notă: Începând cu anul 2010, în Statele Unite, proiectul de lege *Affordable Care Act (ACA)* a permis ca tinerii sub 26 de ani să rămână înscriși pe Asigurarea de sănătate a părinților. În anul următor, numărul prescripțiilor medicale a crescut doar pentru categoria persoanelor cu vârsta cuprinsă între 19 și 25 de ani. Medicamentele împotriva tulburării de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD) au constituit 28 % din totalul medicamentelor noi prescrise în cadrul acestui grup, urmate de antidepresive, care au reprezentat 16 % din medicamentele noi. Vedeți: *The Use of Medicines in the United States: Review of 2011* (aprilie 2011). Preluat la 30 mai 2014 de la Institutul Național de Informatică în Sănătate din Statele Unite: http://www.imshealth.com/ims/Global/Content/Insights/IMS%20Institute%20for%20Healthcare%20Informatics/IHII_Medicines_in_U.S_Report_2011.pdf. pp. 11–12, 29.

lungul ultimului deceniu,[4] iar mulți bărbați tineri, indiferent dacă folosesc medicamente sau nu, o fumează. Însă „iarba" nu mai este aceeași substanță care a fost cândva. Potența medie a marijuanei a crescut stadial în ultimele trei decenii. Conținutul mediu de THC (compusul psihoactiv al marijuanei) era mai mic de 4 % în 1983, iar în 2008, era mai mare de 10 % și se preconizează că acesta va crește la 15 sau la 16 % în următorii zece ani.[5] În Colorado, unde consumul în scop recreațional al marijuanei este legal, conținutul mediu de THC este de 18,7 %, dar în unele cazuri, poate ajunge până la 30 %.[6]

În 2011, guvernul olandez a anunțat că „iarba" puternică (având un conținut de THC de 15 % sau mai mult) urmează să fie încadrată în categoria drogurilor tari, alături de cocaină și Ecstasy.[7] Unul dintre motivele care a condus la această

4 Notă: În ciuda tendinței de creștere a consumului de marijuana la nivel național în Statele Unite, numărul consumatorilor de marijuana a rămas constant până acum în Colorado, unde acest lucru a fost legalizat. Vedeți: Scullum, J. (10 iulie 2014). *How Is Marijuana Legalization Going? The Price of Pot Peace Looks Like A Bargain.* Preluat la 26 august 2015, de la *Forbes:* http://www.forbes.com/sites/jacobsollum/2014/07/10/how-is-marijuana-legalization-going-so-far-the-price-of-pot-peace-looks-like-a-bargain/. Din 2006 până în 2010, consumul de marijuana a crescut cu aproximativ 30 %. Vedeți: Kilmer, B., et al. (2014). *What America's Users Spend on Illicit Drugs: 2000 through 2010.* Preluat la 26 august 2015 de la Corporația *RAND*: http://www.rand.org/pubs/research_reports/RR534.html.

5 Meserve, J. și Ahlers, M.M. (14 mai 2009). „Marijuana Potency Surpasses 10 percent, U.S. Says." Preluat la 22 noiembrie 2011, de la *CNN:* http://articles.cnn.com/2009-05-14/health/marijuana.potency_1_average-thc-potent-marijuana-marijuana-users?_s=PM:HEALTH.

6 Briggs, B. (23 martie 2015). *Colorado Marijuana Study Finds Legal Weed Contains Potent THC Levels.* Preluat la 26 august 2015 de la *NBC News:* http://www.nbcnews.com/storyline/legal-pot/legal-weed-surprinsingly-strong-dirty-tests-find-n327811.

7 Sterling, T. (8 octombrie 2011). „Dutch Classify High-Potency Marijuana as Hard Drug." Preluat la 22 noiembrie 2011 de la *SF*

reclasificare poate fi faptul că „iarba“ cu potență mare afectează semnificativ funcția executivă și controlul motor,[8] procese care sunt implicate în planificare, memorie, atenție, rezolvare a problemelor, raționament verbal și rezistență la tentație. De la o generație la cealaltă, marijuana a devenit un drog complet diferit care poate face mai mult rău decât bine.

În plus, poate că o problemă mai serioasă este utilizarea marijuanei sintetice de către tineri — substanțe chimice pulverizate peste plantele mărunțite care imită efectele compusului THC atunci când sunt fumate. Aceste droguri, cunoscute drept K2 sau „Spice“, pot fi extrem de puternice și impredictibile, deși sunt ieftine, simplu de obținut din magazine sau online[9] și nu pot fi descoperite cu la fel de multă ușurință la testele standard de detectare a substanțelor. În ciuda faptului că tot mai mulți liceeni conștientizează efectele adverse periculoase (care pot merge până la episoade psihotice acute și atacuri cardiace), unu din 16 elevi continuă să încerce marijuana sintetică. Aceste substanțe sunt comercializate drept alternative „naturale“ și „sigure“ la alte droguri, dar nu sunt.[10]

Gate: http://www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2011/10/07/MNQO1LES53.DTL.

8 Ramaekers, J.G., et al. (2006). „High-Potency Marijuana Impairs Executive Function and Inhibitory Motor Control“, *Neuropsychopharmacology*, 10, 2296–303.

9 Agenția Națională Antidrog din Statele Unite a interzis posesia și comercializarea de marijuana sintetică în 2011; de atunci utilizarea sa în rândul elevilor din ultimul an de liceu a scăzut de la unu din nouă (2011) la unu din 16 în 2014. *(N.a.)*

10 Johnston, L.D., O'Malley, P.M., Miech, R.A., Bachman, J.G., Schulenberg, J.E (februarie 2015). *Monitoring the Future national survey results on drug use: 1975–2014: Overview, key findings on adolescent drug use.* Preluat la 4 septembrie 2015 de la Institutul de Cercetare Socială, Universitatea Michigan: http://www.monitoringthefuture.org/pubs/monographs/mtf-overview2014.pdf. pp. 14, 63, 81; *DrugFacts: K2/Spice („Synthetic Marijuana“).* (decembrie 2012). Preluat la 4 septembrie 2015 de la Institutul

Să revenim la expunerea la tentație. Viața este plină de tentații care sunt plăceri periculoase. „Și nu ne duce pe noi în ispită“ este versetul unei rugăciuni populare în rândul creștinilor. Lucrurile care îi fac pe oameni să cedeze mai ușor în fața tentațiilor îi determină să adopte mai degrabă o perspectivă hedonistă asupra prezentului decât să se gândească la viitor. Cercetările mele (ale lui Philip Zimbardo) asupra psihologiei perspectivei temporale arată că, atunci când oamenii adoptă o perspectivă hedonistă centrată pe prezent, ei sunt mai vulnerabili în fața tuturor substanțelor sau a comportamentelor care produc dependență.[11] Acest lucru se datorează faptului că a fi dominat de hedonismul centrat pe prezent înseamnă a căuta noutatea și senzațiile intense în mod constant.[12]

Atunci când adoptăm această perspectivă, deciziile noastre se limitează întotdeauna la situația imediată, la ceea ce simțim, la ceea ce fac sau spun ceilalți și la aspectul, mirosul sau gustul tentației. Niciodată nu ne imaginăm riscurile și costurile ulterioare, așa cum o fac oamenii care au o perspectivă temporală centrată pe viitor. Altfel spus, când vedem ceea ce ne place, trecem la acțiune, ne bucurăm de acel lucru, simțim plăcere datorită lui, iar apoi devenim dependenți de el. Aceasta este dependența în acțiune.

Un student în primul an de facultate ne-a spus următoarea poveste, care devine din ce în ce mai comună:

Național privind Abuzul de Droguri din Statele Unite: http://www.drugabuse.gov/publications/drugfacts/k2spice-synthetic-marijuana.

11 Zimbardo, P.G. și Boyd, J. (2009). *The Time Paradox: The New Psychology of Time That Will Change Your Life*. New York, NY: Atria Books.

12 A nu se confunda cu practica budistă care presupune focalizarea asupra momentului prezent prin intermediul meditației de conștientizare (*mindfulness*) a emoțiilor, a gândurilor și a senzațiilor, fără a le evalua. *(N.red.)*

Când eram în clasa întâi, am fost diagnosticat cu ADHD. Am început să iau Ritalin la scurtă vreme după aceea. Acel diagnostic a influențat traiectoria vieții mele sociale și școlare până în acest moment. Profesorii și părinții îmi spuneau mereu că sunt deștept, dar nu i-am putut crede, din moment ce întotdeauna aveam probleme sau aveam nevoie de un mentor. Școala generală a fost o perioadă foarte agitată pentru mine, mai ales când m-am mutat la o școală privată de elită în clasa a șaptea. Notele mele au fost groaznice, iar de la început până când m-am transferat după sfârșitul primului an de liceu pe care l-am absolvit acolo, nu a existat semestru în care să nu mă simt ca într-un fel de detenție, atât din punct de vedere social, cât și școlar. În plus, niciodată nu am scăpat de probleme, la școală sau în afara ei.

El a mai adăugat că a fumat cantități considerabile de marijuana, aceasta fiind o practică populară în cadrul campusului.

În Partea întâi, am examinat pe scurt „vârful aisbergului", analizând o serie de simptome pe care credem că le manifestă tinerii și care sunt în detrimentul lor, printre care utilizarea excesivă a jocurilor video, a pornografiei de pe internet, a medicamentelor prescrise sau a drogurilor ilegale, lipsa motivației și a voinței, dificultățile sociale sau sexuale și alegerile nepotrivite pentru sănătate. Suntem de părere că aceste simptome au rezultat dintr-o combinație complexă de cauze interconectate, pe care le vom explora în continuare în Partea a doua.

Partea a doua

CAUZE

8

Lipsa bunelor maniere în familii. Tați absenți

Oricare ar fi peisajul la care un copil este expus de timpuriu, acesta va deveni un fel de tifon prin care va privi întreaga lume după aceea.

— Wallace Stegner, istoric și scriitor

Mediile și condițiile sociale în care băieții își petrec timpul, unde merg la școală, se maturizează și curtează fetele s-au schimbat în ultimii ani. Dacă ne uităm mai atent la acele contexte și la modul în care tinerii sunt condiționați să acționeze în cadrul lor, putem înțelege mai bine semnificația din spatele datelor pe care le-am analizat în Partea întâi. În această secțiune, vom examina principalii factori situaționali și sistemici care influențează gândurile și comportamentele băieților, printre care schimbările culturale, așteptările sociale și ceea ce se întâmplă în școli, în cadrul familiilor și al relațiilor colegiale.

De-a lungul istoriei, majoritatea oamenilor au trăit în familii care includeau mai multe generații, adesea chiar

în grupuri care cuprindeau mai multe familii, așadar indiferent dacă își doreau sau nu, copiii au fost înconjurați de adulți. În principal, era vorba despre doi părinți, precum și alte persoane care aveau grijă de copii: frați sau surori, bunici, unchi, mătuși și verișori. Cu toate acestea, în prezent, având în vedere existența raportului de un profesor la 20 de elevi întâlnit în sălile de clasă[1], a prezenței unui singur adult sau numai a două persoane mature într-un cămin și a distanței mari față de alți membri ai familiei extinse, copiii au mult mai puține relații apropiate cu adulții decât înainte. Astăzi, mărimea medie a unei familii din America este de trei persoane sau mai puțin.[2] Mai mult decât atât, membrii acestor unități familiale în continuă scădere petrec mai puțin timp împreună, în special momente de calitate, cum ar fi a lua masa împreună. Maia Szalavitz și Bruce D. Perry, autorii cărții *Born for Love: Why Empathy Is Essential and Endangered* (Născut pentru iubire: De ce empatia este esențială și periclitată), sugerează că această lipsă a bogăției relaționale are un efect negativ asupra capacității noastre de a ne păsa de ceilalți, la nivel cultural.

Când suntem nou-născuți, depindem de persoanele care au grijă de nevoile noastre primare — întâi mama și

1 *Table 8. Average Class Size for Public School Teachers in Elementary Schools, Secondary Schools and Schools with Combined Grades, by Classroom Type State: 2007–08* (f.d.). Preluat la 30 iunie 2014 de la Departamentul Educațional al Statelor Unite, Centrul Național pentru Statistică în Educație, Sondajul Școlilor și al Personalului Didactic: http://nces.ed.gov/surveys/sass/tables/sass0708_2009324_tls_08.asp.

2 Salcedo, A., Schoellman, T. și Tertilt, M. (octombrie 2009). *Families as Roomates: Changes in U.S. Household Size from 1850 to 2000.* Preluat la 21 februarie 2012 de la Institutul Stanford pentru Cercetarea Politicilor Economice: http://www.stanford.edu/group/siepr/cgi-bin/siepr/?q=system/files/shared/pubs/papers/pdf/09-01.pdf.

apoi tata — pentru că ele ne hrănesc, atunci când suntem înfometați, sau ne protejează, atunci când suntem în pericol. Cu alte cuvinte, părinții ne reglează nivelul de stres până când noi dobândim capacitatea de autoreglare, iar modul în care ei reacționează la stres influențează dezvoltarea propriei noastre reacții la stres. Interacțiunile timpurii cu mamele noastre sunt un fel de șablon pentru modul în care noi ne vom comporta în relațiile noastre ulterioare. Totuși, în ultimul timp, a apărut o problemă: din cauza solicitărilor moderne, mamele resimt constant o stare de presiune și stres. Iar dacă o mamă este stresată, dacă nu are grijă de propria persoană, este destul de puțin probabil ca aceasta să fie capabilă să le ofere îngrijire pruncilor ei în mod constant.

În plus, stresul este reglat cu ajutorul sistemelor sociale; regiunile cerebrale implicate în relațiile noastre sociale și cele care controlează răspunsul la stres sunt identice. Acestea se dezvoltă împreună, iar din acest motiv, problemele legate de dezvoltarea răspunsului la stres pot afecta dezvoltarea funcționării sociale și emoționale, dar și invers.[3]

De-a lungul ultimelor câteva decenii, rata nașterilor pentru femeile necăsătorite din Statele Unite a crescut treptat de la 18 % în 1980, la 41 % în 2012.[4] Pentru femeile sub 30 de ani, care au două treimi din totalul copiilor, rata este de 53 %. Multe dintre femeile necăsătorite trăiesc în concubinaj cu un partener la momentul nașterii

---

3 Szalavitz, M. și Perry, B.D. (2010). *Born for Love: Why Empathy is Essential and Endangered.* New York, NY: HarperCollins. p. 16.

4 Martin, J.A., Hamilton, B.E., Osterman, M.J., Curtin, S.C. și Mathews, T.J. (30 decembrie 2013). *Births: Final Data for 2012.* Preluat la 19 mai 2014 de la Rapoartele Naționale de Statistică Demografică, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/nchs/data/nvsr/nvsr62/nvsr62_09.pdf#table02.

copilului lor, dar aceste cupluri se destramă de două ori mai mult decât căsniciile — două treimi dintre acestea se despart înainte ca odrasla lor să împlinească zece ani.[5] În total, aproximativ o treime dintre băieți cresc fără tată.[6]

Având în vedere aceste procente mari de copii născuți de mame singure din prezent, cine are grijă de aceste tinere, proaspete mame care cresc toți acești copii? Cum vor gestiona acești copii stresul atunci când vor avea propriii prunci? Mai mult, din moment ce longevitatea crește, există un număr și mai mare de rude mai în vârstă în aziluri. Cine își poate asuma responsabilitatea de a-i vizita regulat sau de a se ocupa de problemele legate de supraviețuirea lor, chiar și de aspectele legale și financiare elementare? De obicei, este vorba despre fiicele lor — aceleași mame suprasolicitate — nevoite să se confrunte și cu stresul de a avea grijă de părinții lor iubiți, care sunt neajutorați, suferă pierderi de memorie și sunt capabili să le ofere fetelor, devenite adulte între timp, prea puțină afecțiune în schimb.

Unul dintre momentele în care familiile obișnuiau să povestească — făcând schimb de experiențe, idei, valori și nu numai — era cina. În prezent, aceasta este deja o tradiție antică, fiind mai degrabă încălcată decât respectată. În urmă cu douăzeci și cinci de ani, ziarul *USA Today*

---

5 Notă: Rata nașterilor din Statele Unite în funcție de rasă pentru femeile sub 30 de ani: afro-americani: 73%; hispanici: 53%; caucazieni: 29%. Vedeți: DeParle, J. și Tavernise, S. (17 februarie 2012). „For Women Under 30, Most Births Occur Outside Marriage." Preluat la 21 februarie 2012 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2012/02/18/us/for-women-under-30-most-births-occur-outside-marriage.html.

6 Cribb, R. (25 noiembrie 2011). „The Grim Evidence That Men Have Fallen Behind Women." Preluat la 26 noiembrie 2011 de la *Toronto Star:* http://www.thestar.com/life/2011/11/25/rob_cribb_the_grim_evidence_that_men_have_fallen_behind_women.html.

a realizat un sondaj asupra „crizei de timp“ pe care oamenii o resimțeau din ce în ce mai mult. Una dintre statisticile alarmante a arătat că trei din cinci familii considerau că viața era mult mai agitată decât în urmă cu cinci ani, iar acestea nu mai reușeau să facă activități precum a lua cina împreună în mod regulat.[7]

Astăzi, aproximativ jumătate dintre adolescenți spun că iau frecvent cina acasă, alături de părinții lor.[8] Conform Centrului Național pentru Dependență și Abuz de Substanțe din cadrul Universității Columbia, în comparație cu adolescenții care iau între cinci și șapte cine în familie pe săptămână, adolescenții care au parte de cine în familie mai rar (mai puțin de trei ori pe săptămână) au o probabilitate mai crescută de aproximativ patru ori de a fuma tutun, de peste două ori de a consuma alcool, de două ori și jumătate de a utiliza marijuana și sunt de aproape patru ori mai predispuși să folosească droguri în viitor.[9]

Modele instabile, încredere trădată

Deși nu era nici pe departe ceva obișnuit, la începutul secolului XX, americanii aveau suficientă încredere unii

---

7 Lawlor, J. (17 august 1987). „The Time Crunch; Poll: We Zoom through Life in Fast Forward“, *USA Today*, p. 1A.

8 Saad, L. (26 decembrie 2013). *Most U.S. Families Still Routinely Dine Together at Home*. Preluat la 26 iulie 2014, de la *Gallup*: http://www.gallup.com/poll/166628/families-routinely-dine-together-home.aspx.

9 *The Importance of Family Dinners VII*. (septembrie 2011). Preluat la 22 noiembrie 2011 de la Centrul Național pentru Dependență și Abuz de Substanțe din cadrul Universității Columbia: http://www.casacolumbia.org/upload/2011/2011922familydinnersVII.pdf. Figure 1.A., 2.A.

în ceilalți, încât câțiva dintre ei chiar lipeau timbre pe copii și îi „expediau“ la altă destinație, adesea la o rudă, prin Serviciul Poștal al Statelor Unite.[10] Comparați acest lucru cu situația de acum, când nu mai avem încredere nici măcar în babysitter; oamenii cumpără niște camere de supraveghere minuscule pentru bone, care pot fi cu ușurință ascunse în plușul animalelor de jucărie sau în ceasuri, pentru a monitoriza ceea ce se întâmplă în casele lor în timpul în care cineva „are grijă“ de copiii lor.[11]

Procentajul americanilor care cred că „se poate avea încredere în majoritatea oamenilor“ a scăzut de la 55 % în 1960 la 32 % în 2009, ceea ce înseamnă că majoritatea americanilor consideră, în prezent, că majoritatea concetățenilor nu sunt de încredere.[12] Deși cifrele au crescut de atunci pentru populația generală, într-un sondaj din 2012 realizat în cadrul Centrului de Cercetare Pew, doar 19 % din mileniali credeau că alte persoane sunt demne de încredere.[13] Sursele scăderii încrederii sunt următoarele: mass-media, care scoate în evidență cazurile de corupție;

---

10 Shteynberg, C. (16 iunie 2009). „How Many Stamps Does it Take to Mail a Baby?“ Preluat la 11 mai 2014 de la *Smithsonian Institution Archives*: http://siarchives.si.edu/blog/how-many-stamps-does-it-take-mail-baby.

11 Preluat la 9 iunie 2014 de la *NannyCam:* http://www.nannycam.com/.

12 Pentru 1960: Larsen, C.A. (2013). *The Rise and Fall of Social Cohesion: The Construction and De-construction of Social Trust in the US, UK, Sweden and Denmark*. United Kingdom: Oxford University Press. p. 12. Pentru 2009: Hampton, K., Goulet, L.S., Rainie, L. și Purcell, K. (16 iunie 2011). *Part 4: Trust, Support, Perspective Taking and Demoncratic Engagement.* Preluat la 10 octombrie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewinternet.org/2011/06/16/part-4-trust-support-perspective-taking-and-democratic-engagement/.

13 *Millenials in Adulthood* (7 martie 2014). Preluat la 10 octombrie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2014/03/07/millenials-in-adulthood/.

amăgirile și minciunile politicienilor; declarațiile false ale martorilor oculari; schimbarea percepției clasei inferioare pe măsură ce diferența dintre cei săraci și cei bogați se mărește; scandalurile vedetelor și colapsul reputațiilor altor figuri publice.

Alte cauze care ar merita să fie explorate în continuare sunt evenimentele concrete pe care oamenii le observă sau pe care le trăiesc direct ei înșiși. În cartea sa, *Bowling Alone* (Bowling de unul singur), Robert Putnam, profesor Malkin specializat în politică publică la Harvard, a explicat:

> În aproape toate societățile, oamenii le acordă mai puțină încredere celor săraci decât celor bogați, probabil datorită faptului că persoanele înstărite sunt tratate de ceilalți cu mai multă onestitate și respect. În America, inspiră mai puțină încredere socială afro-americanii față de caucazieni, cei care au dificultăți financiare față de cei care au un confort financiar, persoanele din orașele mari în comparație cu locuitorii orașelor mici și oamenii care au fost victime ale unei infracțiuni sau au trecut printr-un divorț față de cei care nu au avut parte de asemenea experiențe.[14]

Opinia noastră este că ratele crescute ale divorțului din multe țări sunt îngrijorătoare din cauza faptului că efectele distructive ale divorțului nu sunt niciodată izolate, chiar dacă legăturile dintre ele sunt atât de subtile, încât s-ar putea să nu le observăm imediat. De exemplu, psihologul și expertul în relații John Gottman a studiat probele de sânge ale persoanelor divorțate și ale celor care se aflau în mariaje nefericite și a arătat că sistemul imunitar al acestor persoane era afectat și că sângele lor

---

14 Putnam, R.D. (2001). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community.* New York, NY: Touchstone Books. p. 138.

conținea mai puține globule albe, organismul lor fiind mai puțin eficient în lupta contra infecțiilor. Analizând probe care aparțineau preșcolarilor crescuți în medii variate, cercetătorul a descoperit că hormonii stresului aveau niveluri mai crescute, în mod cronic, la copiii care proveneau din cămine caracterizate de un mediu parental ostil.[15]

În 1969, guvernatorul Reagan din California a adoptat prima lege a divorțurilor fără vină a națiunii, eliminând obligația ca soții să-și motiveze decizia de a pune capăt mariajului. Au urmat și alte state de-a lungul următorului deceniu, iar până în 1980, ratele de divorț au fost peste dublul celor înregistrare în 1960.[16] Astăzi, peste jumătate dintre cuplurile care se află la primul mariaj din Statele Unite aleg drumuri separate înainte ca „moartea să îi despartă“; cam jumătate dintre aceste divorțuri au loc în primii șapte ani de căsnicie.[17]

Există tendințe similare pretutindeni în lume. În Marea Britanie, care, de asemenea, adoptă legea divorțului fără vină, 48 % din copii își vor vedea părinții divorțând până la vârsta de 16 ani.[18] În China, mai mulți oameni divorțează decât se căsătoresc. Ratele globale de divorț

---

15 Gottman, J.M. și Silver, N. (2016). *Cele șapte principii ale unei căsnicii fericite: Ghid practic elaborat de cel mai renumit expert în relațiile de cuplu.* Cluj-Napoca: Editura Asociației de Științe Cognitive din România (ASCR).

16 „Divorce Rates.“ (8 octombrie 1999). Preluat la 7 mai 2014 de la Universitatea Maryland: http://www.vanneman.umd.edu/socy441/trends/divorce.html.

17 Idem 15.

18 Chapman, J. (18 aprilie 2011). *The Collapse of Family Life: Half of Children See Parents Split by 16 as Births outside Marriage Hit Highest Level for Two Centuries.* Preluat la 7 mai 2014 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-1377940/Half-parents-split-16-births-outside-marriage-hit-highest-level-200-years.html#ixzzlwOdPJZTo.

ale acestei țări sunt scăzute, însă au crescut în fiecare an, iar cele mai multe divorțuri au loc în orașele mai mari.[19] Până și țările europene care au o tradiție catolică precum Polonia, care au rate de divorț mai reduse decât statele lor vecine mai puțin religioase, au cunoscut o creștere a tendinței în ultimii ani — în prezent, unul din trei mariaje se destramă și acolo.[20]

Observând că divorțul este rezultatul mai multor fenomene sociale contemporane, o mamă din Polonia a scris:

> «Disoluția» familiei și instabilitatea relațiilor umane sunt doar două dintre cauze. Feminismul, supraprotecția specifică unei mame singure care crește un băiat fără a primi deloc ajutor din partea partenerului său, precum și presiunea economică a femeilor de a asigura mijloacele necesare supraviețuirii mai pot fi luate în calcul. La toate acestea, se adaugă și omniprezenta mass-media stupefiantă, care promovează niște modele de imoralitate. Tinerii sunt mai vulnerabili și mai pierduți ca niciodată... Cel mai bun exemplu ar putea fi chiar fiul meu, care are 30 de ani, este șomer și încă mai fuge de viață și de responsabilități.

Divorțul nu este simplu pentru nimeni. Cu toate acestea, modul în care oamenii percep încrederea nu este afectat atât de mult de separarea propriu-zisă, pe cât este de modul în care părinții gestionează situația. Mulți copii își pierd credința în relații din cauză că își observă părinții

---

19 FlorCruz, M. (27 februarie 2013). „China's Divorce Rate Rises for Seventh Consecutive Year." Preluat la 9 mai 2014 de la *International Business Times:* http://www.ibtimes.com/chinas-divorce-rate-rises-seventh-consecutive-year-1105053.

20 „Poland: The Soaring Divorce Rate." (14 ianuarie 2014). Preluat la 7 mai 2014 de la *European Journal,* DW: http://www.dw.de/european-journal-the-magazine-from-brussels-2010-01-14/e-5094566-9798.

devenind instabili emoțional și reacționând irațional, uneori violent. Adesea, înainte ca certurile serioase să debuteze, copiii sunt martorii ironiilor, ai umilințelor și ai altor interacțiuni sociale negative dintre părinții lor, care cândva se iubeau.

Acesta este tiparul pe care mulți copii îl observă chiar acum: bărbatul și femeia se întâlnesc, se îndrăgostesc unul de celălalt, se căsătoresc și fac copii. Apoi întâmpină situații stresante. Copiii pun stăpânire pe viețile lor. Astfel, distanța dintre bărbat și femeie se amplifică; comunicarea nu a fost niciodată atuul lor, dar acum lucrurile stau mult mai prost. Atunci, ei se implică în comportamente care eliberează stresul, dar în același timp le distrug relația, cum ar fi abuzul fizic, consumul de droguri și de alcool ori infidelitățile emoționale și fizice. Toată lumea este nefericită. Urmează divorțul. Unul dintre părinți sau amândoi suferă acum și se confruntă cu dificultăți din punct de vedere emoțional, mental și/sau financiar. Oare nu este acesta un scenariu trist pentru oricare copil care îl privește sau participă la el?

Multe mame casnice de astăzi își exprimă resentimentele și, chiar dacă sunt fericite că au avut copii, ele regretă că nu s-au realizat profesional, astfel încât să nu mai fie în aceeași postură după divorț, părăsind piața muncii de prea mulți ani ca să mai poată prinde din urmă rapid. Doar 10 % din mamele care au participat la un sondaj realizat de compania *Gallup* sperau ca fiicele lor să urmeze același parcurs în viață ca și ele — adesea, unul tradițional.[21] Deși au trecut 50 de ani, lucrurile nu s-au schimbat prea mult. Acele fiice din 1962 sunt acum și ele mame de fete, iar mesajele pe care acele tinere îl primesc din partea mamelor

---

[21] Rosen, R. (2001). *The World Split Open: How the Modern Women's Movement Changed America*. New York, NY: Penguin Books. p. 43.

lor sunt inconsecvente; pe de o parte, ele spun că nu și-ar da copiii pentru nimic în lume, iar pe de altă parte, ele sugerează faptul că a avea o carieră este mult mai viabil decât a avea o familie. Cu siguranță există câteva exemple reale de femei capabile să realizeze ambele lucruri la fel de bine — bazându-se pe propriile standarde. Totuși, un sondaj al Centrului de Cercetare Pew realizat în 2012 a arătat că mamele necăsătorite care muncesc sunt mai puțin fericite decât mamele căsătorite care nu muncesc.[22]

În plus, fiicele preiau nivelul crescut de nefericire și stres care însoțesc divorțul și viața de mamă singură, iar uneori resping situația în care le aduce în procesul lor de maturizare. După cum a comentat o tânără în cadrul sondajului nostru: „Mama mea a fost descurajată de separarea de tatăl meu... Aceasta s-a întâmplat când eu aveam 15 ani și, în loc să devin o tânără femeie, am preluat rolul de bărbat în casă, ceea ce a afectat opinia mea despre femei".

Celălalt mesaj transmis, unul mai profund, este vinovăția; atunci când mamele discută despre modul în care viețile lor ar fi fost diferite (în bine) dacă ar fi rămas pe piața muncii sau când le spun fiicelor că nu își doresc ca ele „să le repete greșelile", acestea le comunică indirect că aceste greșeli implică și existența lor și că ele au fost o barieră în calea succesului pe care mamele l-ar fi putut obține în tinerețe. De aceea copiii trebuie să trăiască în

---

22 Notă: Chiar și după includerea în analiză a etniei, a venitului și a nivelului educațional, doar 23 % din mamele necăsătorite și 31 % din mamele care munceau au susținut că „sunt foarte mulțumite de viața lor în prezent", iar 43 % din mamele căsătorite și 45 % din mamele care nu munceau au susținut același lucru. Vedeți: Parker, K. și Wang, W. (14 martie 2013). *Modern Parenthood.* Preluat la 7 iunie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2013/03/14/modern-parenthood-roles-of-moms-and-dads-converge-as-they-balance-work-and-family/.

acord cu dorințele mamelor, ca un fel de răsplată pentru greșeala lor de a le fi dat naștere.

Aceste mesaje din partea mamei, unul dintre cei mai importanți mentori ai noștri, alături de mulțimea mamelor celebre, precum Sofía Vergara, Gwyneth Paltrow și Heidi Klum, așa-numitele „superfemei“ care le fac și le au pe toate, arătând încă foarte bine la 40 sau 50 de ani, stârnesc anxietatea și confuzia tinerelor obișnuite, iar în cele din urmă, declanșează dezamăgirea acestora în momentul în care ele conștientizează că nu le vor avea pe toate și că viața lor nu arată nici pe departe așa cum și-au imaginat-o și au sperat că va fi. Problema cu aceste mesaje transmise copiilor mici este că ele erodează credințele de bază necesare pentru stabilirea unor relații caracterizate de afecțiune și de încredere. Pe scurt, este educație pentru divorț. Fiicele care nu se focalizează întru totul pe carieră pot simți că trădează dorința mamelor. Fiii își observă mamele și se întreabă dacă ei vor fi vreodată capabili să facă o femeie fericită; cum ar putea să o facă ei, când tatăl lor a eșuat lamentabil în privința acestui lucru? Până la urmă, femeile inițiază cam șapte din zece divorțuri[23] și au un cuvânt greu de spus în evoluția și calitatea unei relații.[24]

De cealaltă parte a baricadei sunt toți tații care își privesc mariajul dezintegrându-se într-o grămadă de datorii precum pensiile alimentare și celelalte cheltuieli necesare

---

23 Saad, G. (14 noiembrie 2013). *Do Men or Women File for Divorce More Often?* Preluat la 4 decembrie 2014 de la *Psychology Today:* http://www.psychologytoday.com/blog/homo-consumericus/201311/do-men-or-women-file-divorce-more-often.

24 Notă: 43% din cupluri afirmă că femeile iau decizii în privința mai multor aspecte legate de relație decât bărbații, în timp ce 26% spun că bărbații fac acest lucru. Vedeți: *Woman Call the Shots at Home; Public Mixed on Gender Roles in Jobs.* (25 septembrie 2008). Preluat la 27 august 2015 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2008/09/25/women-call-the-shots-at-home-public-mixed-on-gender-roles-in-jobs/.

creșterii copilului. Doar între 10 și 15 % din bărbați obțin custodia,[25] mulți dintre ei ajungând să simtă că își petrec viața muncind pentru niște oameni care au fost întorși împotriva lor. Unii dintre ei chiar merg la închisoare din cauză că rămân în urmă cu achitarea cheltuielilor necesare creșterii copilului — de exemplu, în Carolina de Sud, unu din șapte bărbați încarcerați se află după gratii din acest motiv.[26]

Dacă un bărbat lucrează ore în șir pentru a încerca să țină pasul cu plățile și apoi este numit nepăsător, atunci el se simte neînțeles. Dacă există vreun aspect care să îi păteze trecutul, acesta ar putea fi considerat nepotrivit pentru rolul de părinte; dacă se ocupă de o nouă pasiune, este numit egoist; iar dacă evită să lege noi relații apropiate din cauza fricii că scenariul s-ar putea repeta, se spune că are o teamă de angajamente. Nu este o exagerare să afirmăm că acești bărbați se confruntă cu un profund sentiment de disperare, având în vedere că rata

---

25 Notă: Conform unui studiu longitudinal din Wisconsin, tații au câștigat custodia, în medie, doar între 10 și 15 % din cazuri. Probabilitatea ca tatăl să dobândească custodia comună sau exclusivă a crescut direct proporțional cu venitul acestuia. Vedeți: Brown, P. și Cook, S.T. (noiembrie 2012). *Children's Placement Arrangements in Divorce and Paternity Cases in Wisconsin.* Preluat la 27 august 2015 de la Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Universitatea Wisconsin-Madison: http://www.irp.wisc.edu/research/childsup/cspolicy/pdfs/2009-11/Task4A_CS_09-11_Final_revi2012.pdf;vedeți și: „Why Do Women Win Most Custody Battles?" (f.d.). Preluat la 17 mai 2014 de la *Attorneys.com:* http://www.attorneys.com/child-custody/why-do-women-win-most-custody-battles/.

26 Turner, M.D. și Rogers, R.L. *Brief of Elizabeth G. Patterson and South Carolina Appleseed Legal Justice Center as Amici Curiae in Support of Petitioner.* (f.d.). Preluat la 27 august 2015 de la Asociația Baroului American: http://www.americanbar.org/content/dam/aba/publishing/preview/publiced_preview_briefs_pdfs_2010_2011_10_10_Petition.

sinuciderilor după divorț în rândul lor este de zece ori mai mare decât rata sinuciderilor în cazul femeilor.[27] Deși, la prima vedere, acest lucru ar putea sugera că mariajul le conferă mai multe beneficii bărbaților decât femeilor și că este de la sine înțeles că ele simt că trebuie să preia responsabilitatea creșterii copilului și a realizării sarcinilor gospodărești, chiar dacă ne bazăm numai pe dovezile existenței avantajelor pentru sănătate, este clar că atât femeile, cât și bărbații au de câștigat de pe urma căsniciei. Oricum, din cauză că bărbații sunt învățați să nu ceară ajutor și să nu se deschidă față de ceilalți, ei își suprimă mai mult emoțiile și au tendința de a recurge la acțiuni mai drastice în momentele de criză.

Din moment ce majoritatea copiilor cresc în continuare urmărind filmele *Disney* și ascultând povești care induc ideea că mariajul convențional este pentru toată lumea și că se presupune că acesta durează pentru totdeauna, despărțirea este devastatoare pentru întreaga familie. Când suntem copii, ne gândim: „La aceasta trebuie să mă aștept?“ Apoi, ca adulți, ne gândim astfel: „Ce mai contează? Care este scopul? Povara va cădea asupra mea, oricum“.

Nu trebuie neapărat ca lucrurile să stea așa, dacă divorțul este amiabil și ambii parteneri continuă să le ofere copiilor afecțiune și să respecte statutul de părinte al celuilalt, însă, de obicei, nu se întâmplă astfel. Copiii nu cresc având niște ilustrări prea grozave ale încrederii și ale seriozității, în special în ceea ce privește relațiile apropiate. În prezent, relațiile monogame durabile sunt evaluate mai degrabă în funcție de costuri decât de câștiguri; acestea sunt privite ca o limitare a independenței și a

27 Farrell, W. (2001). *The Myth of Male Power: Why Men are the Disposable Sex.* New York: Berkeley Books. p. 21. Vedeți și: Kposowa, A. (2003). Divorce and suicide risk. *Journal of Epidemiology and Community Health.* 57, 993–995.

libertății, iar angajamentul este considerat o formă de sacrificare a propriilor scopuri și pasiuni pentru ceva ce probabil urmează să se destrame în 10 sau 20 de ani, dacă nu mai devreme. Pe baza observațiilor și a experienței mele (Nikita), mulți tineri se concentrează mai mult asupra Planului B — planul lor de evadare — decât asupra Planului A. Ei sunt terifiați de ideea de a-și pune toate ouăle într-un singur coș, dar aceasta se transformă într-o profeție autoîmplinită a eșecului relațional.

În plus, unii copii simt că ei reprezintă unul dintre motivele pentru care căsnicia părinților s-a încheiat, evitând să aibă prunci la rândul lor, în speranța de a cruța alte persoane de durerea pe care au trăit-o pe propria piele. Aceasta se opune condiționării noastre din copilărie. Încă se mai așteaptă de la noi să ne dorim relații serioase și de lungă durată, în ciuda faptului că nu suntem învățați niciodată cum să comunicăm sau să gestionăm provocările care însoțesc aceste angajamente. În cele din urmă, copiii cresc întrebându-se în cine pot avea încredere. Ei se întreabă: „Dacă nu pot avea încredere în cele mai apropiate persoane, atunci în cine aș putea avea? Dacă nici măcar mama și tata nu pot rămâne împreună, atunci cine ar putea?" Încrederea începe odată cu primele noastre relații apropiate, așadar, atunci când nu ne putem baza pe modelele noastre principale și când acestea nu se țin de promisiuni sau nu sunt acolo pentru unul pentru celălalt, ne va fi mult mai greu să ne încredem în ceilalți sau să devenim noi înșine persoanele pe care ceilalți să poată conta.

Fără îndoială că unul dintre precursorii unei căsnicii de succes este încrederea. Cu toate acestea, un alt aspect demn de luat în considerare se referă la faptul că multe alte lucruri din societate se bazează pe același fundament. George Vaillant, profesor de psihiatrie la Facultatea de Medicină Harvard, a coordonat Studiul longitudinal Harvard privind Dezvoltarea Adulților, cunoscut în mod

informal ca Studiul Grant, care a durat peste 40 de ani (din 1966). Acesta a debutat în 1938 și nu și-a propus să măsoare numai patologia, așa cum era tendința la acel moment, dar și influența eredității și a mediului asupra sănătății mentale și fizice a bărbaților. Inițial, cercetătorii și-au dorit să observe, pe lângă evoluția stării de sănătate de-a lungul timpului, starea optimă de sănătate.[28]

Toți participanții erau studenți în ultimul an la Universitatea Harvard, instituție care era pe atunci intitulată Colegiul Harvard și includea numai băieți. În urma ultimei analize, care a marcat al șaptezeci și cincilea an al derulării studiului (mulți dintre participanții rămași având acum nouăzeci și ceva de ani), Vaillant menționează de mai multe ori importanța unei copilării fericite — mai exact, a unui mediu familial caracterizat de stabilitate, în care copilul era apropiat de părinții săi, care îi ofereau sprijin, încurajându-i inițiativa și autonomia, iar relația sa cu minimum unul dintre frați sau una dintre surori era bună — și rolul acesteia în dezvoltarea încrederii, dar și a fericirii sau a succesului ulterior. El a remarcat că „acei copii care nu reușesc să învețe elementele de bază ale afecțiunii și ale încrederii acasă întâmpină ulterior dificultăți în ceea ce privește asertivitatea, inițiativa și autonomia, care sunt fundamentale pentru succesul de la vârsta adultă“[29].

În plus, bărbații care avuseseră cele mai fericite copilării câștigau cu 50 % mai mulți bani față de cei care avuseseră copilării triste.[30] Bărbații cu nivelul cel mai înalt de independență erau cei care proveneau din cele mai afectuoase medii: „aceștia au învățat că pot avea încredere în viață, ceea ce le-a conferit curajul de a explora și de a înfrunta dificultățile“, în schimb „absența speranței și a încrederii

---

28 Vaillant, G.E. (2012). *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study.* Cambridge, MA: Belknap Press. p. 4.
29 Ibidem. p. 143.
30 Ibidem. p. 113.

în alte persoane au crescut probabilitatea singurătății [în cazul celorlalți bărbați]“[31]. Un tânăr în vârstă de 20 și ceva de ani care a răspuns sondajului nostru și care a crescut mult timp fără tată, era familiarizat cu acest sentiment, mărturisindu-ne că nu a fost în stare să plece de acasă sau să își termine studiile decât pe parcursul anului anterior: „Atunci când am început să analizez cu adevărat aspectele din spatele problemelor de care am avut parte [pe măsură ce m-am maturizat], am conștientizat credințele false pe care le-am dobândit [din copilărie], iar aceasta a reprezentat un pas important în dezvoltarea mea personală“.

Într-un sondaj realizat în cadrul Inițiativei Naționale pentru Paternitate din Statele Unite, 56 % din mamele căsătorite sau care trăiau împreună cu tatăl copiilor au spus că tatăl și copiii aveau o relație „foarte apropiată și caldă“, în timp ce numai 15 % din mamele care nu trăiau împreună cu tatăl au putut afirma același lucru; pe de altă parte, doar 3 % din mamele care erau căsătorite sau care trăiau cu tatăl copiilor au spus că tatăl și copiii aveau o relație „distantă și lipsită de afecțiune“, pe când 47 % din mamele care nu trăiau împreună cu tatăl au susținut astfel.[32]

Deși, la nivel individual, ar putea părea că existența unui cămin caracterizat de afecțiune în copilărie ori capacitatea unui om de a avea încredere și decizia sa de a se căsători sau de a fi singur nu sunt niște probleme așa de mari, la nivelul comunității există implicații evidente. Foarte multe probleme sociale își au originea în această lipsă a încrederii; statele ai căror cetățeni nu au încredere unii în ceilalți nu sunt atât de bine situate din punct de vedere economic. După cum a spus Paul Zack, profesor de economie

---

31 Ibidem. pp. 118–119.

32 Glenn, N. și Whitehead, B.D. (2009). *MAMA SAYS: A National Survey of Mothers' Attitudes on Fathering*. Preluat la 26 iunie 2014 de la Institutul Național pentru Paternitate al Statelor Unite: http://www.fatherhood.org/mama-says-survey. p. 9.

la Universitatea Claremont Graduate, „Țările care au o proporție mai crescută de oameni demni de încredere sunt mai prospere. (...) În aceste țări au loc mai multe tranzacții economice, iar astfel bunăstarea financiară sporește și sărăcia se reduce. Așadar, țările sărace au, în mare, un nivel scăzut de încredere“[33]. În special țările nordice au cunoscut o creștere a încrederii din anii ’80, danezii prezentând cel mai ridicat nivel de încredere în concetățenii lor (76 %). Câteva națiuni în care rata încrederii este sub 20 % sunt Mexic, Franța, Africa de Sud și Argentina.[34]

În cartea sa, *Încredere*[35], Francis Fukuyama a scris: „Vitalitatea instituțiilor politice și economice liberale depinde de o societate civilă sănătoasă și dinamică“, iar toate acestea se bazează pe o structură familială puternică și stabilă.[36] Charles Murray a împărtășit o viziune similară în *Coming Apart* (Destrămarea), argumentând că mariajul este unul dintre fundamentele puterii și rezilienței financiare ale unei națiuni. Acesta a scris că familiile care au copii sunt nucleul comunităților, care, la rândul lor, stau la baza societății. Comunitățile trebuie să fie organizate în jurul acestor familii, afirmă el, deoarece familiile care au copii au fost întotdeauna „motorul“ ce asigură funcționarea societății.[37]

---

33 Zak, P. (2011). *Paul Zak: Trust, Morality — and Oxytocin?* Preluat la 22 noiembrie 2011 de la Conferințele TED: http://www.ted.com/talks/paul_zak_trust_morality_and_oxytocin.html; Zak, P.J. și Knack, S. (2001). Trust and growth. *The Economic Journal*, 111, 295–321.

34 Larsen, C.A. (2013). *The Rise and Fall of Social Cohesion: The Construction and De-construction of Social Trust in the US, UK, Sweden and Denmark*. United Kingdom: Oxford University Press. p. 12.

35 Ediția în limba română: Editura Antet, 2003.

36 Fukuyama, F. (2003). *Încredere: Virtuțile sociale și crearea prosperității*. București: Editura Antet. p. 5

37 Murray, C. (2013). *Coming Apart: The State of White America, 1960–2010*. New York, NY: Crown Forum. p. 169.

Există o corelație puternică între starea civilă și statutul ocupațional. Bărbații căsătoriți petrec mai mult timp în cadrul forței de muncă față de bărbații singuri sau de cei care trăiesc în concubinaj. În cazul femeilor, nu există diferențe semnificative în privința numărului săptămânilor de muncă în funcție de statutul civil, deși femeile care nu au copii își petrec mai mult timp în rândul forței de muncă decât femeile ai căror copii au plecat de acasă. Până la 27 de ani, de opt ori mai multe femei singure cresc un copil, în comparație cu bărbații singuri. Aceste tendințe sunt mai pronunțate pentru cei care provin din medii minoritare, cei care sunt mai puțin educați și cei necăsătoriți (vedeți notele de final pentru mai multe statistici specifice). Per ansamblu, procentul populației necăsătorite din Statele Unite a crescut cu 41 % din 2000 până în 2010. Principala alternativă pentru cuplurile necăsătorite, concubinajul, a crescut cu 1400 % în Statele Unite din 1970.[38]

38 Notă: Sondajul Național Longitudinal al Tineretului din Statele Unite a raportat că bărbații căsătoriți își petrec majoritatea timpului — 82 % din săptămâni — între 18 și 26 de ani fiind încadrați în muncă, în timp ce bărbații singuri își petrec doar 70 % din săptămâni, iar bărbații care trăiesc în concubinaj își petrec 75 % din săptămâni muncind. În cazul femeilor, nu au existat diferențe semnificative în privința numărului de săptămâni muncite în funcție de statutul civil, dar atunci când era prezent și un copil, femeile munceau doar 65 % din săptămâni, comparativ cu 76 % din săptămâni în care munceau femeile care nu aveau copii. Până la 27 de ani, 41 % din femeile singure au un copil, comparativ cu doar 5 % din bărbații singuri. Per ansamblu, femeile singure de origine afro-americană reprezintă grupul cu cea mai mare probabilitate să aibă un copil, în timp ce hispanicele singure reprezintă cea mai mică probabilitate să aibă un copil. În cazul concubinajului, hispanicii și afro-americanii aveau o probabilitate de două ori mai mare decât caucazienii de a avea un copil. În cazul cuplurilor căsătorite, afro-americanii aveau cea mai ridicată probabilitate de a avea un copil, iar caucazienii aveau cea mai scăzută probabilitate. Doar 15 % din

Cu toate că aceasta ar putea fi comod pentru adulți, după cum se știe, concubinajul și familiile monoparentale nu conferă la fel de multă stabilitate copiilor, care adesea sfârșesc prin a trăi în două lumi diferite. Spre deosebire de copiii care provin din familii intacte, căsătorite, copiii ai căror părinți trăiesc în concubinaj au o probabilitate de aproximativ două ori mai mare de a renunța la liceu, de a consuma droguri și de a suferi de depresie. De asemenea, în comparație cu mariajul, concubinajul este

---

afro-americani erau căsătoriți, comparativ cu 39 % din caucazieni. Pentru persoanele cu vârsta de 35 de ani sau mai mult, 25 % din afro-americance, 26 % din afro-americani, 8 % din caucaziene și 12 % din caucazieni nu au fost căsătoriți niciodată. Persoanele cu un nivel educațional mai ridicat aveau o probabilitate mai mică de a trăi în concubinaj și mai mare de a fi căsătorite. Indiferent de etnie sau de statutul civil, absolvirea studiilor universitare sau continuarea acestora reducea semnificativ probabilitatea ca o persoană de 27 de ani să aibă un copil. Până la această vârstă, doar puțin peste unu din patru dintre afro-americanii și hispanicii care au început studiile universitare au obținut o diplomă de licență, comparativ cu aproape jumătate dintre caucazieni. Vedeți: *America's Young Adults at 27: Labor Market Activity, Education, and Household Composition: Results From a Longitudinal Survey Summary* (26 martie 2014). Preluat la 7 mai 2014 de la Biroul de Statistică a Muncii, Departamentul Muncii din Statele Unite (USDL-14–0491): http://www.bls.gov/news. Notă: vedeți tabelul 7 pentru apartenența la etnie și probabilitatea de a avea un copil; pentru clasificarea în funcție de etnie a persoanelor care nu au fost niciodată căsătorite, vedeți: Elliott, D.B., Krivickas, K., Brault, M.W. și Kreider, R.M. (mai 2012). *Historical Marriage Trends from 1890–2010: A Focus on Race Differences.* Preluat la 9 mai 2014 de la Biroul pentru Recensământ din Statele Unite: http://www.census.gov/hhes/socdemo/marriage/data/acs/ElliottetalPAA2012presentation.pdf; pentru creșterea numărului de persoane care nu au fost niciodată căsătorite: Lofquist, D., Lugaila, T., O'Connell, M. și Feliz, S. (aprilie 2012). *Households and Families: 2010* (C2010BR-14). Preluat la 9 mai 2014 de la Biroul pentru Recensământ din Statele Unite: https://www.census.gov/prod/cen2010/briefs/c2010br-14.pdf. p. 3.

caracterizat de mai puțină implicare din partea părinților și nu le oferă la fel de multă siguranță copiilor (care sunt de trei ori mai predispuși să sufere un abuz fizic, sexual sau emoțional) și nici partenerilor romantici. Prin urmare, cuplurile care trăiesc în concubinaj au o probabilitate de două ori mai mare de a se despărți și de patru ori mai mare de a se confrunta cu infidelitatea.[39] De aceea, indiferent de beneficiile concubinajului, există consecințe negative și costuri evidente.

Mai mult, există o asociere puternică între traumele familiale — precum divorțul — și supraponderalitate. Într-un sondaj care a inclus aproape 300 de pacienți cu obezitate morbidă, cercetătorii au descoperit ocurența unor probleme familiale serioase în rândul acestora, în special a abuzului sexual. Cam jumătate dintre bărbați și femei au mărturisit că au fost hărțuiți sau abuzați sexual în copilărie. Această rată este cu 300 % mai ridicată decât cea întâlnită în populația generală de gen masculin. Destul de mulți dintre participanți au raportat că s-au confruntat cu un tip de traumă îndelungată în copilărie. Adesea, creșterea în greutate este precedată recent de un eveniment de viață stresant. Un exemplu întâlnit pe scală largă se referă la divorț, observându-se că prevalența obezității a crescut considerabil imediat după creșterea numărului de divorțuri.[40] De multe ori, băieții mici întâmpină dificultăți mai mari în adaptarea la divorțul părinților față de fete — îndeosebi dacă tatăl părăsește căminul, ceea ce îi vulnerabilizează. De exemplu, conform unui studiu recent

---

39 Wilcox, W.B. (30 august 2011). „A Shaky Foundation for Families." Preluat la 8 mai 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/roomfordebate/2011/08/30/shotgun-weddings-vs-cohabitating-parents/cohabitaion-is-a-shaky-foundation.

40 Szalavitz, M. și Perry, B.D. (2010). *Born for Love: Why Empathy is Essential and Endangered.* New York, NY: HarperCollins. pp. 163,167.

din Norvegia, copiii care aveau interacțiuni frecvente și pozitive cu tații lor, constând în faptul că tatăl acorda atenție intereselor copilului, îl încuraja și îi zâmbea în timpul primului an de viață, erau mai calmi și se comportau mai frumos decât alți copii la vârsta de doi ani. Acest lucru era valabil în mod special pentru băieți. Rezultatele au indicat că mamele și tații erau la fel de implicați față de fiicele lor însă adesea, tații demonstrau mai multă implicare în relația cu fiii lor decât mamele.[41]

În mod interesant, Vaillant a arătat că, deși recuperarea ar putea dura decenii, odată cu trecerea timpului, lucrurile bune care se petrec în copilărie dobândesc o importanță mai mare decât traumele, care devin mai puțin semnificative: „Se pare că un mediu benefic în copilărie prezice mult mai bine statutul social și ocupațional ulterior, în comparație cu nivelul de inteligență al copiilor, dependența financiară a părinților de ajutorul de șomaj sau existența problemelor familiale multiple“[42]. Chiar și atunci când participanții înscriși în cadrul Studiului Grant împliniseră 70 de ani, nivelul lor de mulțumire „nu era nici pe departe asociat cu statutul social al părinților și nici măcar cu venitul actual al bărbaților. Pe de altă parte, acesta se asocia semnificativ cu existența unui mediu caracterizat de afecțiune în copilărie, fiind în mod deosebit corelat cu măsura apropierii dintre tată și fiu“[43]. Acest tip de relație lipsește din foarte multe cămine în zilele noastre.

---

41 Sandnes, H.E. (9 februarie 2014). *Dad is important for His Children's Development*. Preluat la 30 noiembrie 2014 de la Centrul de Informare pentru Cercetarea Genurilor din Norvegia: http://eng.kilden.forskningradet.no/c52778/nyhet/vis.html?tid=88722.

42 Vaillant, G.E. (2012). *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study*. Cambridge, MA: Belknap Press. p. 357.

43 Ibidem. p. 115.

Unde este tatăl?

O femeie există, pur și simplu, dar un bărbat trebuie să devină. Masculinitatea este riscantă și amăgitoare. Este atinsă prin revolta împotriva femeii și este confirmată doar de alți bărbați.

— Camille Paglia, profesor specializat în umanism și mijloace mass-media la Universitatea de Arte din Philadelphia[44]

Dacă nu ne inițiem băieții, ei vor da foc satului.

— proverb african

Așa cum am menționat mai devreme, în prezent, mulți copii sunt născuți și crescuți de mame singure. 44 % din mileniali și 43 % din persoanele care aparțin generației X (născute aproximativ în intervalul 1960–1980) consideră că mariajul este învechit[45], ceea ce ridică următoarea întrebare: Cum va arăta angajamentul în secolul XXI? În plus, cum vor afecta aceste atitudini viitoarele generații și cum vor fi crescuți acei copii?

În lumea industrializată, America este pe primul loc în privința absenței tatălui[46] — nu este întocmai un fapt lăudabil. Dintre cei care au tați, în medie, un băiat de vârstă școlară își petrece doar o jumătate de oră pe săptămână conversând singur cu tatăl lui, conform lui David Walsh, fondatorul organizației *Mind Positive Parenting*. „Aceasta se compară cu 44 de ore pe săptămână petrecute în fața televizorului, a ecranului pe care rulează

44 Paglia, C. (1992). *Sex, Art, and American Culture: Essays.* p. 82.
45 Bolick, K. (noiembrie 2011). „All the Single Ladies", revista *Atlantic,* 120.
46 Stern, P. (regizor) (2006). *Raising Cain: Boys in Focus* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.

vreun joc video [și] vreo pagină de pe internet“, spune el. „Cred că ne neglijăm băieții extrem de mult. Consecința acestui lucru este că băieții noștri nu își mai petrec timpul alături de mentori, de persoane mai în vârstă, care le pot arăta cu adevărat calea, care îi pot învăța cum stau lucrurile și cum ar trebui să se comporte un bărbat sănătos.“[47]

Jeff Perera, care se ocupă de implicarea comunității în cadrul mișcării *Panglica Albă* din Canada și fondatorul blogului *Higher Unlearning* (Dezvățarea Superioară), ambele presupunând discuții despre bărbați, masculinitate, paternitate, relații sănătoase și având scopul de a eradica violența îndreptată asupra femeilor și fetelor, a petrecut o săptămână la Toronto, unde a vorbit cu băieți de opt–nouă ani din zonă despre aspectele care le plăceau și cele care le displăceau în privința apartenenței la genul masculin. Unul dintre grupuri a realizat următoarea listă cu lucrurile care le displăceau la a fi băieți:

- Nu pot fi mame.
- Nu ar trebui să plângă.
- Nu pot fi majorete.
- Trebuie să facă toată munca.
- Ar trebui să le placă violența.
- Ar trebui să joace fotbal.
- Băieții miros urât.
- Este de la sine înțeles că au o reputație proastă.
- Le crește păr peste tot.

Perera a spus că mulți băieți „obișnuiesc să împărtășească gânduri precum faptul că nu le place că băieții devin foarte competitivi, ceea ce conduce la adoptarea

---

47 Borden, C. și Obsatz, K. (regizori) (2007). *Journeyman* [documentar]. Statele Unite: MirrorMan Films.

unui comportament agresiv sau a înșelăciunii pentru a fi etichetați drept câștigători". Totul se reduce doar la a-i învinge pe ceilalți băieți, uneori, indiferent de costuri.

Alții pot discuta despre faptul că băieții dau întotdeauna de necaz, așa cum a sugerat unul dintre băieți în lista de mai sus prin faptul că „este de la sine înțeles că au o reputație proastă". Perera i-a rugat să ofere explicații pentru ceea ce au vrut să spună prin faptul că nu pot fi mame. Chiar dacă majoritatea băieților au afirmat că sunt încântați că nu sunt nevoiți să dea naștere unui copil, ei au simțit că ar putea pierde experiența de a fi părinți. Unul dintre ei s-a ridicat în picioare și a spus că întotdeauna, în reclame, fetele sunt cele care au păpuși de jucărie și că băieții nu au ocazia să se joace astfel. Când Perera le-a spus băieților că ei ar putea fi tați, aceștia au părut derutați. Perera scrie:

> Mi-a venit în minte imediat întrebarea legată de câți dintre acei 50 de băieți aveau niște modele reprezentative sau tați prezenți fizic, dar nu și emoțional ori tați care măcar să fie acolo. Dacă ies, nu fac prea multe, în afară de a bate mingea prin împrejurimi. Avem nevoie de mai multe hărți actualizate spre Tărâmul Masculinității. Atunci când consolidăm reguli și idei despre bărbăție care nu mai sunt valabile, acești băieți tineri se străduiesc să atingă un standard de masculinitate care garantează eșecul lor ca ființe umane.[48]

Impactul negativ pe care absența tatălui și a unor ritualuri de inițiere moderne le au asupra dezvoltării socioemoționale a băieților este subestimat. Băieții sunt afectați dacă tatăl lipsește sau dacă nu au deloc niște modele ale masculinității

---

48 Perera, J. (5 octombrie 2013). „What I Like and Don't Like About Being a Boy: Thoughts from a Group of Grade 4 Boys." Preluat la 15 mai 2014 de la *Higher Unlearning:* http://higherunlearning.com/2013/10/05/what-i-like-and-dont-like-about-being-a-boy-thoughts-from-a-group-of-grade-4-boys/.

în viețile lor; ei încep să caute identitatea masculină în altă parte. Unii dintre tineri o găsesc chiar într-o gașcă sau într-o grupare teroristă; alții o cunosc prin intermediul drogurilor, al alcoolului, al jocurilor de noroc sau prin obiectualizarea femeilor. De pildă, este greu de crezut că toți trei consumatorii de jocuri prezentați în documentarul *Free to Play* (Liber la joc) din 2014 sunt niște bărbați tineri care au crescut fără tată. Unul dintre jucători, poreclit „Dendi", al cărui tată a murit când el era mic, s-a cufundat în jocurile video după decesul tatălui său — a spus că a fost „impulsul de a juca mai mult". Un alt jucător, poreclit „Fear" (Frica), al cărui tată și-a abandonat familia când el era foarte mic, a început să-și petreacă o mare parte din timp jucându-se după ce nu a fost selecționat pentru a face parte din echipa de baschet, spunând că absența tatălui său a determinat în multiple moduri cine este el astăzi. Al treilea tânăr, poreclit „Hyhy", a povestit că tatăl său muncea 15–16 ore pe zi când el era copil și că acesta „a cam renunțat la orice altceva din viața lui". Documentarul urmărește călătoria fiecăruia dintre ei, care sunt printre primii jucători *Defence of the Ancients (DotA)* din lume și concurează în cadrul unui turneu pentru câștigarea unui premiu în valoare de un milion de dolari.[49] Ar merita să precizăm că miza premiilor din cadrul Campionatului Internațional DotA 2 din 2015 s-a ridicat la suma incredibilă de 18 milioane de dolari și a fost câștigată pentru prima oară de o echipă din America de Nord, care a fost condusă chiar de „Fear"[50].

---

49 Co, P., Maggiore, N. și Unay, J. (producători) (2014). *Free to Play* [documentar]. Statele Unite: Valve.

50 Molina, B. (8 august 2015). *Evil Geniuses win The International 'Dota 2' title*. Preluat la 27 august 2015 de la *USA Today:* http://www.usatoday.com/story/tech/gaming/2015/08/08/dota-2-evil-geniuses/31363309/; *Dota 2 Division*. (f.d.). Preluat la 27 august 2015 de la *Evil Geniuses:* http://evilgeniuses.gg/The-team/Dota-2/.

Un alt efect secundar al unui tată absent este reprezentat de creșterea incidenței tulburărilor de atenție și de dispoziție. Conform unui studiu care a inclus peste un milion de copii cu vârsta cuprinsă între 6 și 19 ani din Suedia, copiii crescuți în familii monoparentale aveau un risc cu 54 % mai ridicat de a primi medicație împotriva ADHD.[51] Rapoartele Centrului Național de Statistică în Sănătate din Statele Unite arată că atunci când părinții nu sunt căsătoriți sau sunt divorțați ori când mama este singură, copiii au o probabilitate cu 375 % mai mare de a necesita tratament specializat pentru probleme emoționale sau comportamentale.[52]

Craig McClain, cofondatorul rețelei *Boys to Men Mentoring*, ne împărtășește o perspectivă tristă asupra motivelor pentru care bărbații nu se implică în activități cu adolescenții prea des:

> Bărbaților le este teamă de adolescenți, teribil de teamă, astfel că nu își doresc să facă nimic împreună cu ei. Am observat acest lucru de multe ori atunci când am ținut discursuri unor grupuri de bărbați, întrebându-i: „Câți dintre voi, prieteni, doriți să vă petreceți un sfârșit de săptămână cu mine și 30 de adolescenți? Ridicați mâna". Iar când doar unul dintre ei ridică mâna, eu spun: „Aceasta este problema". Bărbaților le este frică de adolescenți, pentru că tot ce își amintesc despre

---

51 Hjern, A., Weitoft, G.R. și Lindblad, F. (iunie 2010). „Social Adversity Predicts ADHD-Medication in School Children — A National Cohort Study." Preluat la 22 noiembrie 2011 de la *Acta Paediatrica:* http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1651-2227.2009.01638.x/pdf.

52 Dawson, D.A. (iunie 1991). *Family Structure and Children's Health: United States, 1988* (Tabelul 13). Preluat la 22 noiembrie 2011 de la Departamentul de Sănătate și Servicii Umane al Statelor Unite, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor, Centrul Național de Statistică în Sănătate: http://www.cdc.gov/nchs/data/series/sr_10_sr_10_178.pdf.

> propriii ani de adolescență se rezumă la durere, suferință, tristețe și singurătate, iar atunci când văd alți băieți în aceeași situație, se întorc acolo, așadar renunță.[53]

Ce ar putea face tinerii? Documentarul *Journeyman* (Ucenicul) a urmărit doi adolescenți din Minnesota — Mike și Joe — în timp ce aceștia au parcurs programul de mentorat *Boys to Men* și ritualurile inițiatice specifice. Inițial, amândoi erau foarte neîncrezători în lume. Niciunul nu avusese parte de o figură paternă în viața sa. Mike și Joe au format, fiecare, o echipă cu unul dintre bărbații care urmau să le fie mentori. Ambii îndrumători se confruntaseră și ei cu absența taților și se luptau cu sentimentele de rușine și vinovăție generate de imaginile lor din tinerețe. Dennis Gilbert, unul dintre aceștia, era nesigur în privința abilităților sale de mentor:

> La început, mă gândeam: „Nu știu dacă îmi doresc să fiu mentor". Aveam niște probleme despre care nu știusem până atunci în ceea ce privește adolescenții, în special în grupuri. Simțeam acea teamă. De multe ori, nu făceam altceva decât să stăm în mașină și să ne uităm în gol, iar eu aproape că nu primeam niciun răspuns din partea lui. Cam după șase luni, m-am gândit: „Este în regulă ceea ce fac? Nu observ nimic". Nu ne simțim ca doi buni prieteni, își petrece timpul cu mine doar pentru că se plictisește uneori. Așadar, l-am sunat pe Charlie. I-am spus: „Cred că nu mă descurc la treaba aceasta cu mentoratul. El nu mă place, nu discutăm despre nimic... Poate că există cineva care l-ar putea îndruma mai bine". Iar Charlie mi-a spus: „Dennis, ceea ce faci... este exact ceea ce trebuie". Avea dreptate. A trecut... În următoarele trei luni, a început să se deschidă.[54]

---

53 Borden, C. și Obsatz, K. (regizori) (2007). *Journeyman* [documentar]. Statele Unite: MirrorMan Films.
54 Ibidem.

Unul dintre aspectele cruciale pentru acești tineri aflați la tranziția spre maturitate se referea, pur și simplu, la a avea prin preajmă un bărbat adult care să se bucure de prezența lor și să îi poată îndruma, astfel încât ei să se simtă, în același timp, iubiți pentru cine sunt și responsabili pentru acțiunile lor. A fi iubiți, pur și simplu, pentru cine suntem reprezintă iubirea necondiționată pe care o dăruiesc, în general, mamele, în timp ce iubirea bazată pe performanță și eficiență în urmărirea scopurilor este, de obicei, specifică taților. În acest caz, mentorii le ofereau pe ambele.

După doi ani, Mike a evoluat de la situația de eșec la fiecare materie la obținerea unor performanțe superioare și a făcut pentru prima oară practică într-un sfârșit de săptămână la *Boys to Men.* El a povestit că experiența a fost transformatoare; a spus că acum avea o perspectivă, pe care înainte nu o putea vedea. În prezent, Joe are el însuși un copil și a fost foarte entuziasmat de mărirea familiei sale. Mentorii băieților au simțit și ei că au parcurs o călătorie emoțională, confruntându-se cu propriile probleme nerezolvate din adolescență, care au ieșit la iveală datorită interacțiunii lor cu băieții.

Dacă au tați implicați sau modele masculine pozitive, copiii sunt mai deschiși, mai receptivi și au mai multă încredere în ceilalți. Spre deosebire de copiii care nu trăiau cu tatăl lor, un grup de elevi la școala generală care trăiau cu tatăl lor au obținut scoruri mai bune la 21 din cele 27 de măsurători ale competenței sociale.[55] În plus, poate ca o consecință a acestui lucru, ei aveau și mai mulți parteneri de joacă.[56] De asemenea, există o probabilitate

---

55 Guidubaldi, J. (1987). „Growing Up in a Divorced Family: Initial and Long Term Perspectives on Children's Adjustment", *Applied Social Psychology,* 7, 230.

56 Christoffersen, M.N. (1995). *An Investigation of Fathers with 3 to 5-Year old Children* (Graficul 3). Institutul pentru Cercetare Socială Ministerratskonferenz, Stockholm, Suedia.

mai mare ca ei să își continue studiile. Copiii de la școala generală crescuți împreună cu tații se descurcă mai bine la opt din cele nouă măsurători ale performanței școlare, iar impactul tatălui rămâne semnificativ în timpul liceului.[57]

Fără îndoială că băieții au nevoie de niște bărbați în viața lor. Rolul mamei este deosebit de important, de asemenea, dar „o mamă singură nu poate face nimic pentru a-și ajuta... fiii în adolescență, să-i calmeze sau să îi determine să fie morali", spune Michael Gurian, autorul cărții *The Minds of Boys* (În mintea băieților). „Băieții au nevoie de un tată. De ce? Pentru că așa a vrut natura. Pentru că face parte din natura umană. Există îngrijire maternă și îngrijire paternă, iar acestea sunt diferite. Bărbații oferă îngrijire în alt mod decât femeile, iar copiii — fete și băieți — au nevoie de ambele tipuri."[58]

De asemenea, bărbații trebuie să învețe că este în regulă să-și dorească să facă parte din viața fiului lor. Cercetătorul specializat în probleme de gen și activistul Warren Farrell sugerează că o perspectivă mai echilibrată asupra aspectelor permise tinerilor ar putea fi în beneficiul tuturor, nu doar al lor:

> Înainte de mișcarea feministă, fetele au învățat să vâslească în barca familiei doar din partea dreaptă (prin creșterea copiilor); băieții, doar din partea stângă (prin asigurarea venitului familiei). Mișcarea feministă a ajutat fetele să devină femei care puteau să vâslească din ambele părți; însă, fără o forță paralelă pentru băieți, aceștia devin bărbați care știu să vâslească numai din partea stângă — doar să aducă bani în casă. Unde este problema? Dacă fiicele noastre doresc să

57 Guidubaldi, J. (1987). „Growing Up in a Divorced Family: Initial and Long Term Perspectives on Children's Adjustment", *Applied Social Psychology*, 7, 212.

58 Borden, C. și Obsatz, K. (regizori) (2007). *Journeyman* [documentar]. Statele Unite: MirrorMan Films.

> încerce să-și exerseze noua abilitate de a vâsli din partea stângă, iar fiul nostru vâslește și el doar din partea stângă, barca începe să se miște circular. Este destul de probabil ca o barcă a familiei care merge doar în cerc să fie scufundată de valurile care se formează. În trecut, bărbatul era cel care susținea financiar familia și putea să își păstreze același loc de muncă o viață întreagă. În viitor, din cauza dezvoltării tehnologiei, schimbarea economică rămâne singura constantă, crescând nevoia de flexibilitate în cadrul familiei — și anume, ca fiii noștri să poată crește copii la fel de confortabil precum câștigă fiicele noastre bani.[59]

În urmă cu doar câteva decenii, pe lângă faptul că aveau tați, băieții mai aveau și unchi, bunici, verișori mai mari, care formau un sistem familial extins, asemănător unui trib, care reprezenta adesea o sursă informală de sprijin social și îndrumare. În prezent, *Facebook*, *Twitter*, grupurile de discuții pentru jucători și multe alte site-uri de socializare încearcă să înlocuiască acele relații, dar nu o pot face. Tinerii au nevoie de mai mult decât de niște „contacte". Au nevoie de confidenți. Au nevoie de oameni care să fie fizic lângă ei atunci când sunt cu moralul la pământ, care să le intuiască nevoia de sprijin datorită faptului că interacționează cu alți bărbați suficient de mult încât să poată recunoaște schimbarea dispoziției lor, fără ca aceștia să mai fie nevoiți să ceară ajutor. Este dificil și ciudat pentru oricine să ceară ajutor. Având în vedere că acest lucru este valabil pentru majoritatea oamenilor, de cele mai multe ori, ar trebui să fim cu toții atenți și să le oferim sprijin celorlalți atunci când considerăm că este necesar. Acesta este un alt motiv pentru care tinerii au nevoie de niște prieteni și de o familie care să le arate compasiune, încercând să observe când au nevoie

[59] Farrell, W., comunicare personală, 5 ianuarie 2012.

de ajutor și venind în sprijinul lor. De asemenea, este la fel de important ca alte persoane să recunoască momentele în care ei au o contribuție benefică sau când reușesc să atingă anumite scopuri — astfel încât să îi laude în mod justificat, dezvoltând în ei niște sentimente sănătoase de mândrie și onoare.

În același timp, doar bărbații îi pot ghida pe băieți înspre normele sociale și morale acceptabile. Dacă nu există nicio prezență care să îi arate băiatului consecințele reale ale șovăielilor, acesta va împinge limitele cât de mult va putea. Este un rol dificil, dacă nu chiar imposibil pentru o mamă, în special în timpul adolescenței; ea nu poate oferi în același atât iubire necondiționată, cât și autoritate unui băiat aflat la granița cu maturitatea. A încerca să învățăm un băiat să devină bărbat din această postură ambivalentă de mamă sau prin intermediul tehnologiei este mai bine decât deloc, dar aceasta nu îi poate conferi decât un sentiment vag și virtual de conectare cu viața de adult.

Influența mass-mediei

Ce înseamnă să fii bărbat? Care sunt sursele informațiilor pe care le primesc tinerii despre masculinitate? Mulți dintre cei care au participat la sondajul nostru au spus că ei se simt cel mai mult bărbați atunci când sunt onești cu privire la cine sunt ei, când iau decizii cu încredere și când își urmează visurile. Prin natura lor, bărbații își asumă riscuri și explorează, le place să conducă. A ști că este nevoie de ei îi motivează, așteptând respect din partea celorlalți, în special a altor bărbați. Din nou, respectul se bazează atât pe cine sunt, cât și pe ceea ce fac.

Cu toate acestea, aprecierea care contează este cea care survine în urma realizării unor acțiuni prosociale care

îmbunătățesc viața într-un anumit mod, în ceea ce privește viitorul propriu și al celorlalți. Aceasta nu ar trebui să derive din întrecerea prietenilor la consumul de alcool sau din faptul că un bărbat poate face vreun lucru prostesc mai bine decât ceilalți. Din păcate, filmele și emisiunile de televiziune populare prezintă prea puține alternative acestei imagini denigratoare a sexului masculin.

Credem cu tărie că programele de televiziune ar putea prezenta mai mulți bărbați cu un coeficient de inteligență compus din trei cifre. Totuși, motivul pentru care majoritatea personajelor masculine din mass-media sunt niște capete seci conduse de testosteron, detectivi bădărani, bucătari obsedați, vampiri, afemeiați sau bărbați supraponderali cu soții foarte atrăgătoare nu este întocmai un mister. Pe baza a peste 30 de ani de cercetare, oamenii de știință de la Universitatea Maryland au concluzionat că oamenii nefericiți se uită mult mai mult la televizor.[60] Aceasta are logică — privitul la televizor este ceva pasiv, conferă un refugiu și este un mod ușor de a evada din propria viață. Dramele sunt un mod de distragere nemaipomenit. Atunci când urmărim doi macho bronzați zbătându-se ca doi pești luptători siamezi într-un acvariu mic, s-ar putea să ne simțim mai puțin aiurea în legătură cu propria viață. Lipsa armoniei ar putea să fie ademenitoare, de asemenea. După cum a scris Lev Tolstoi în *Anna Karenina:* „Toate familiile fericite sunt la fel; fiecare familie nefericită este nefericită în propriul fel“[61]. Urmăriți un singur show cu oameni fericiți și deja le-ați văzut pe toate.

Problema este că, în lipsa altor modele mai bune din viața reală, tinerii ajung să fie derutați cu privire la care comportament masculin este acceptat și care nu. Violența și sexul,

---

60 Robinson, J. și Martin, S. (2008). What Do Happy People Do? *Social Indicators Research. 89(3)*, 565–571.

61 Tolstoi, L., *Anna Karenina*. Editura Polirom, 2007.

două subiecte mult prea întâlnite în mass-media și prea puțin întâlnite într-o conversație, devin neclare, în mod special. „Este foarte derutant pentru băieții mici... peste tot în jurul lor văd violență, la știri, la televizor, în jocurile video — dar în același timp, ei primesc mesajul că fanteziile pe care băieții par să le fi avut dintotdeauna sunt rele. (...) Cred că pericolul este că le-am putea da băieților care au aceste gânduri ideea că aceasta spune ceva rău despre ei ca oameni“, spune Jane Katch, care se ocupă de preșcolari și este autoarea cărții *Far Away From the Tigers* (Departe de tigri).[62]

Warren Farrell a descris această idee în cartea *The Myth of Male Power* (Mitul puterii bărbaților), spunând că mulți băieți învață în mod inconștient că sexul este mai murdar și mai rău decât o crimă, fiindcă părinții le permit copiilor să se uite la un film western în care oamenii se ucid între ei, dar sting televizorul sau schimbă canalul când apar scene de nuditate sau sex.[63] Fără îndoială că scenele pornografice la care mulți băieți mici au acces online în prezent nu reușesc prea mult să le schimbe viziunea asupra sexului ca un lucru murdar și lipsit de afecțiune sau conectare emoțională.

Până la 13 sau 14 ani, mesajul care ajunge la băieți este că ei își doresc sexul mai mult decât fetele sau că fetele care inițiază sexul nu sunt demne de încredere, deci, ei consideră că trebuie să preia rolul celui care inițiază. În mod natural, aceasta stârnește o teamă uriașă de respingere, ceea ce le poate inhiba motivația. Sexul de la televizor și pornografia reduc teama de respingere. Dacă un tânăr nu consideră că face parte dintre cei mai performanți parteneri, el crede că fata care îl atrage cel mai mult îl va

---

62 Stern, P. (regizor) (2006). *Raising Cain: Boys in Focus* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.

63 Farrell, W., comunicare personală, 10 ianuarie 2012. Vedeți și capitolul „The Politics of Sex“ („Principiile sexului“) din cartea lui, *The Myth of Male Power* (Mitul puterii bărbaților).

respinge. Privitul la televizor și la pornografie nu implică niciun fel de angajament și nu există posibilitatea respingerii; oferă o recompensă imediată care poate ameliora frica într-o anumită măsură. Totuși, efectul secundar este reducerea motivației de a învăța abilitățile necesare pentru a putea atrage o fată, îndepărtând și mai mult bărbatul de obiectivul său principal.

Sistemul de asistență socială defectuos

În 2015, aproximativ 4,2 milioane de oameni din Statele Unite au beneficiat de ajutor social, cunoscut drept Asistență Temporară pentru Familiile Nevoiașe sau Program de Suplimentare al Statului, în fiecare lună pe durata anului fiscal; majoritatea dintre ei erau copii.[64] Un raport

---

64 Notă: Principalul program național de asistență socială pentru familiile nevoiașe din Statele Unite sau de „ajutor social" este Asistența Temporară pentru Familiile Nevoiașe (engl.: *Temporary Assistance for Needy Families; TANF)*. Acesta a fost inițiat de președintele Clinton în 1997 după adoptarea legii privind reconcilierea dintre responsabilitatea personală și șansele de muncă din 1996, urmând programului de asistență socială a familiilor care aveau copii, intrat în vigoare începând cu 1935. TANF a făcut tranziția între un model de împărțire a costurilor, prin care bugetul federal acordat programelor de asistență creștea direct proporțional cu nevoia de asistență, la bugetul fix, prin care statele primeau o anumită sumă și aveau un control mai mare asupra programelor și a modului de distribuire a ajutorului social. În 2015, în medie, 4,2 milioane de oameni au beneficiat de TANF sau de Programul de Suplimentare al Statului (engl.: *State Supplemental Program; SSP)* în fiecare lună pe durata anului fiscal. Vedeți: *TANF Caseload Data 2015*. (14 august 2015). Preluat la 27 august 2015 de la Biroul pentru Asistență Familială, Departamentul de Sănătate și Servicii Umane din Statele Unite: http://www.acf.hhs.gov/programs/ofa/resource/tanf-caseload-data-2015.

recent al Centrului Pew a indicat că 18 % din adulții americani au primit asistență din partea Programului de Asistență Suplimentară în Nutriție sau, altfel spus, „food stamp" (ajutor alimentar), la un moment dat în viețile lor. Democrații aveau o probabilitate dublă în raport cu Republicanii să beneficieze de acest program, la fel și minoritățile față de caucazieni, iar femeile aveau o probabilitate de aproximativ două ori mai mare față de bărbați. Cea mai mică tendință de a primi ajutor alimentar a fost observată la persoanele peste 65 de ani, iar oamenii cu mai puțină educație — care aveau cel mult o diplomă de absolvire a liceului — aveau o probabilitate de trei ori mai mare decât absolvenții facultăților de a primi aceste foloase.[65]

De-a lungul ultimilor 20 de ani, nivelul asistenței financiare acordat celor mai sărace familii a scăzut.[66]

---

65 Notă: Indiferent de etnie, femeile au avut o probabilitate de două ori mai mare decât bărbații (23 % versus 12 %), iar membrii minorităților naționale aveau o probabilitate de două ori mai mare decât caucazienii de a beneficia de ajutor alimentar: • 39 % femei de origine afro-americană; • 31 % femei de origine hispanică; • 21 % bărbați de origine afro-americană; • 19 % femei de origine caucaziană; • 14 % bărbați de origine hispanică; • 11 % bărbați de origine caucaziană. Vedeți: Morin, R. (12 iulie 2013). *The Politics and Demographics of Food Stamp Recipients.* Preluat la 17 mai 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewresearch.org/fact-tank/2013/07/12/the-politics-and-demographics-of-food-stamp-recipients/.

66 Notă: În ciuda costurilor mari ale vieții, ajutorul social este minor, iar sumele alocate programului TANF și subvențiilor guvernamentale au scăzut de la 70 % la începutul programului la 29 % în 2011 — nouă state au cheltuit mai puțin de 15 %. Centrul Bugetar al Statelor Unite susține că unele state „au redirecționat fondurile asistenței sociale pentru activități destinate promovării și susținerii muncii, însă aceste investiții au scăzut în urmă cu aproape un deceniu... Statele folosesc o parte semnificativă a bugetului alocat programelor de asistență socială pentru susținerea *altor* servicii guvernamentale, inclusiv pentru alocațiile copiilor; de asemenea, statele au alocat sume

Perioada-limită pentru primirea acestor beneficii se rezumă la cinci ani pe durata întregii vieți și mulți oameni au atins limita impusă pe durata ultimei crize financiare. Indiferent dacă credeți sau nu că asistența socială promovează nașterea copiilor în afara căsătoriei, distruge motivația de a câștiga un venit sau că nu le oferă sprijinul adecvat celor care au cea mai mare nevoie, majoritatea oamenilor sunt de părere că sistemul actual este defectuos din multiple puncte de vedere. În mod special, este greșit că nu există un echilibru între acordarea asistenței sociale și investiția adecvată a statului în educația publică, pregătirea și sprijinul de la locul de muncă și crearea oportunităților de angajare.

În plus, sistemul actual nu încurajează mamele singure să-și întemeieze o familie obișnuită, în ciuda faptului că o parte din fondurile asistenței sociale sunt alocate pentru promovarea acestui tip de structură familială. Sondajele realizate de Biroul de Planificare și Evaluare din cadrul Departamentului de Sănătate și Servicii Umane al Statelor Unite arată următoarele:

> Beneficiile acordate femeilor care au copii și îndeplinesc criteriile de eligibilitate pentru programul TANF în cazul în care trăiesc împreună cu un partener sau se căsătoresc cu acesta sunt influențate de regulile acestui program. Impactul asupra beneficiilor depinde de resursele financiare ale bărbatului alături de care femeia ar putea trăi sau care i-ar putea deveni soț, precum și de relația dintre bărbat și copii.

---

substanțiale care inițial au fost folosite pentru asistarea familiilor nevoiașe altor scopuri", cum ar fi „acoperirea deficitului bugetar al statului". Vedeți: Schott, L., Pavetti, L. și Finch, I. (7 august 2012). „How States Have Spent Federal and State Funds Under the TANF Block Grant." Preluat la 19 mai 2014 de la Centrul Bugetar al Statelor Unite: http://www.cbpp.org/cms/index.cmf?fa=view&id=3808.

> Regulile programului Asistență Temporară pentru Familiile Nevoiașe care afectează aceste beneficii sunt cele care reglementează eligibilitatea, structurarea subvenției elementare, tratamentul familiilor mixte și al colocatarilor neînrudiți și cele care stabilesc normele legate de muncă.[67]

Femeile care se căsătoresc sau împart locuința cu tatăl biologic al copiilor pot avea parte de o reducere sau chiar de pierderea beneficiilor:

> Concluzia noastră principală este că, atunci când bărbatul dispune de resurse financiare, Asistența Temporară pentru Familiile Nevoiașe descurajează cel mai mult intenția de a forma și/sau a menține familia biologică și cel mai puțin, dacă nu chiar încurajează, formarea unei familii în care tatăl este neînrudit și locuiește împreună cu mama și copiii săi. Într-o familie biologică, unde bărbatul este tatăl copiilor, el trebuie inclus în calcularea resurselor. În cazul unei familii neînrudite, în care bărbatul nu este tatăl copiilor, acesta nu este inclus în calcularea venitului, iar resursele lui nu sunt luate în considerare. În plus, majoritatea statelor ignoră contribuția financiară și achitarea cheltuielilor familiei de către un furnizor neînrudit al unei beneficiare a Asistenței Temporare pentru Familiile Nevoiașe și al copiilor ei.[68]

Cu alte cuvinte, structura actuală a programului TANF favorizează, de fapt, alegerea aproape oricărui alt bărbat

---

67 Moffitt, R.A., Reville, R.T., Winkler, A.E. și Burstain, J.M. (august 2008, revizuit în februarie 2009). *Cohabitation and Marriage Rules in State TANF Programs*. Preluat la 19 mai 2014 de la Biroul pentru Planificarea și Evaluarea Asistenței Sociale, Departamentul de Sănătate și Servicii Umane din Statele Unite: http://www.aspe.hhs.gov/hsp/09/CohabitationMarriageRules/index.shtml.

68 Ibidem.

în afara tatălui biologic în calitate de cap al familiei, ceea ce inhibă formarea naturală a familiei, putând conduce chiar la distrugerea acesteia.

Aceleași tendințe se observă peste tot în lumea vestică. Marea Britanie, de exemplu, are mai multe cămine monoparentale decât majoritatea țărilor europene (fiind întrecută doar de Estonia, Irlanda și Letonia).[69] În medie, față de familiile obișnuite, familiile monoparentale din Marea Britanie solicită mai mult decât dublul sprijinului acordat de stat,[70] fiind de două ori și jumătate mai înclinate să trăiască în sărăcie.[71] Centrul pentru Justiție Socială din Statele Unite susține că efectele „disoluției familiilor" includ costuri mai mari decât întregul buget alocat apărării naționale.[72] Americanii crescuți de părinți singuri au o probabilitate mult mai mare de a trăi în sărăcie și au o rată mai redusă de mobilitate socială ascendentă față de cei crescuți de ambii părinți.[73]

---

69 Martin, D. (16 ianuarie 2014). „A Quarter of British Children are being Raised by a Single Parent, New Figures Reveal." Preluat la 10 octombrie 2014 de la *Mail Online:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-2540974/Britain-fourth-highest-number-single-parents-EU.html.

70 *Fractured Families: Why Stability Matters* (iunie 2013). Preluat la 10 octombrie 2014 de la Centrul de Justiție Socială din Marea Britanie: http://www.centreforsocialjustice.org.uk/UserStorage/pdf/Pdf%20reports/CSJ_Fractured_Families_Report_WEB_13.06.13.pdf. p. 14.

71 Ibidem. pp. 13, 22.

72 Blackwell, D.L. (2007). „Family structure and children's health in the United States: Findings from the National Health Interview Survey, 2001–2007." National Center for Health Statistics. Vital and Health Statistics Series, 10 (246). p. 7.

73 Notă: 40 % din părinții din închisorile de stat au susținut că au primit ajutor social în copilărie. Vedeți: Glaze, L. și Maruschak, L. (30 martie 2010). *Parents in Prison and Their Minor Children.* Preluat la 25 august 2015 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://bjs.gov/content/pub/pdf/pptmc.pdf. p. 7.

În esență, sistemele actuale nu ajută oamenii să depășească sărăcia, ciclul acesteia perpetuându-se, adesea, de la o generație la cealaltă.[74]

Cel mai important, eforturile de reformare nu rezolvă problema copiilor care se nasc în sărăcie. Persoanele a căror familie se destramă în timp ce sunt în creștere au o probabilitate mai mică de a rămâne la școală sau de a urma un liceu. Oamenii care nu primesc o bună educație sunt mai predispuși să solicite asistență socială, fiind și mai puțin înclinați să intre sau să rămână pe piața muncii, așadar există o probabilitate mai crescută ca aceștia să aibă datorii sau să meargă la închisoare și să trăiască în sărăcie pentru totdeauna.

Părinții-elicopter

De cealaltă parte a părinților absenți se află „părinții-elicopter" — adesea, persoane cu statut socioeconomic superior — care ezită să renunțe la controlul exercitat asupra mediului copiilor, să le permită să se dezvolte, să dobândească reziliență și să găsească soluții propriilor probleme. Lori Gottlieb, care este psiholog clinician în New York, a scris despre rolul părinților în dezvoltarea sentimentului de fericire al copilului lor în revista *Atlantic*. Ea s-a întrebat dacă protejarea copiilor de nefericire în timpul dezvoltării lor le-ar putea răpi, de fapt, fericirea la vârsta adultă. Creșterea numărului așa-numiților „părinți-elicopter", care „planează" mereu deasupra copiilor în contexte

74 Huang, W. (21 ianuarie 2015). „Parents' reliance on welfare leads to more welfare use by their children, study finds." Preluat la 16 octombrie 2015 de la Universitatea Chicago: http://news.uchicago.edu/article/2015/01/21/parents-reliance-welfare-leads-more-welfare-use-their-children-study-finds.

școlare pentru a fi siguri că ei fac ceea ce trebuie, confirmă această idee. Universitatea Vermont chiar a angajat niște „paznici împotriva părinților“ care să se asigure că părinții mențin distanța potrivită.[75]

Deși intențiile lor pot fi bune la început, strategiile de supraveghere manifestate de părinții-elicopter nu numai că subminează independența copiilor, ci îi și împiedică să învețe să „zboare“ singuri. Transformându-și copiii în scopul suprem al vieții lor, acești părinți anulează emergența propriului sens în viață al copiilor. Această problemă este dusă la extrem în China modernă, luând forma „mamelor casnice“ (tradiția chineză *yuezi*). Mamele își însoțesc prețuitul copil unic la facultate, în special dacă este băiat, care trebuie să devină mândria familiei și moștenitorul acesteia. Ele își caută apartamente în apropierea școlii și stau cu ochii pe toate mișcările juniorului. În unele cazuri, atunci când mamele nu pot să locuiască în apropiere și tații au afaceri de rezolvat, o bunică va prelua această responsabilitate.

Eșecul este o parte a vieții inevitabilă și adesea subapreciată, iar mulți părinți îi împiedică pe fiii lor să învețe că este în regulă să greșească în privința celor mai multe lucruri uneori. O viață fără cusur este o viață care nu implică deloc asumarea riscurilor; aceasta înseamnă căutarea comodității și nu a celui mai bun lucru, ceea ce are costuri mai târziu. Un student din cadrul sondajului nostru a venit cu următoarea sugestie:

> Permiteți-le bărbaților să greșească cât sunt tineri. În acest mod, nu va părea că este sfârșitul lumii dacă greșesc atunci când înaintează în vârstă. Cred că o greșeală pe care părinții

[75] Gottlieb, L. (iulie/august 2011). „How to Land Your Kids in Therapy.“ Preluat la 11 noiembrie 2011 de la revista *Atlantic:* http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2011/07/how-to-land-your-kid-in-therapy/8555.

> mei au făcut-o când eram mic a fost faptul că întotdeauna mă salvau din calea eșecului. Cea mai mare problemă pe care am întâmpinat-o când am plecat la facultate a fost că nu aveam abilitatea de a învăța din propriile greșeli. Observ peste tot în jurul meu bărbați care fac aceeași greșeală de multe ori, din cauză că par incapabili să extragă vreo lecție din situațiile respective.

O altă credință care derivă din această formă de parentaj-elicopter este că vecinii nu mai sunt de încredere, iar părinții își descurajează copiii să-și aleagă ocupații în afara mediilor gestionate și monitorizate de ei, ceea ce le anulează, în mod indirect, oportunitatea de a exersa niște abilități de organizare socială sau de a învăța să gestioneze conflictele pe cont propriu. În general, oamenii își petrec timpul în natură pentru a-și crește bunăstarea fizică, psihologică și spirituală, însă copiii nu învață acest lucru. Mentalitatea fundamentată pe frică pe care le-o transmit părinții lor îi face să devină indiferenți sau apatici în privința activităților din afara casei. În prezent, tinerii aflați la sfârșitul adolescenței reprezintă grupul de vârstă care are cea mai mică probabilitate de a merge la acțiuni ale organizațiilor de protecție a mediului și a naturii precum *National Forest* sau *Wilderness* — participând la numai 3 % din totalul acțiunilor de acest gen din ultimii ani.[76] Din nou, credem cu tărie că latura umană a oricăruia dintre noi sporește prin conectarea regulată cu natura fizică, prin cultivarea sentimentului de apartenență la mediul extern. A fi într-o pădure, într-un deșert, în munți sau

---

76 *National Visitor Use Monitoring Results USDA Forest Service National Summary Report* (20 mai 2013). Preluat la 15 mai 2014 de la Programul național de monitorizare a vizitatorilor din cadrul Organizației *Forest Service* din Statele Unite: http://www.fs.fed.us/recreation/programmes/nvum/2012%20National_Summary_Report_061413.pdf. p. 8.

într-un ocean generează adesea o formă de venerație care ne face să simțim că trăim. De asemenea, ne ajută creierul să se descurce mai bine la unele sarcini.[77]

Părinți homosexuali

Dacă părinții care trăiesc în concubinaj nu sunt la fel de eficienți precum părinții cu mariaje intacte, eficiența părinților homosexuali este un aspect care nu este încă studiat pe deplin. Oare trebuie neapărat ca niște copii să aibă o mamă și un tată căsătoriți ca să poată avea cel mai strălucit viitor sau ar putea părinții de același gen care au o relație asemănătoare unui mariaj și care au fost alături de copii încă de când s-au născut să se asocieze cu rezultate similare? Căsătoria între persoanele de același gen este acum legală în Statele Unite și în unele țări din lume, dar multe cupluri de homosexuali care ar putea să fie căsătorite nu fac acest pas. Aceasta înseamnă că unii copii cu părinți homosexuali cresc în cadrul unui mariaj, pe când alții cresc alături de părinți care, practic, coabitează, dar este posibil să ofere o dinamică a familiei asemănătoare.

Rezultatele actuale obținute în urma puținelor cercetări realizate asupra eficienței parentale a cuplurilor homosexuale care au copii sunt controversate. Conform unui studiu foarte criticat, copiii ai căror părinți homosexuali și-au început relația mai târziu pe parcursul creșterii lor aveau o probabilitate mai crescută de a fuma marijuana sau țigări obișnuite, de a fi arestați, de a urma terapie sau

---

77 Mooney, C. (26 mai 2015). *Just looking at nature can help your brain work better, study finds.* Preluat la 27 august 2015 de la *Washington Post:* http://www.washingtonpost.com/news/energy-environment/wp/2015/05/26/viewing-nature-can-help-your-brain-work-better-study-finds/.

consiliere pentru probleme de anxietate sau depresie și de a privi mai mult la televizor față de copiii care proveneau din familii biologice nedestrămate.[78] Pe de altă parte, alte studii care au propriile lor limitări sugerează că aceștia sunt la fel de fericiți[79] și de sănătoși ca și copiii care provin din familii biologice nedestrămate,[80] dezvoltându-se normal din punct de vedere sexual și social (în ciuda faptului că sunt mai predispuși hărțuirii[81]). Asociația Americană de Psihologie spune că nu există nicio dovadă științifică îndreptățită să justifice credința că homosexualii și lesbienele nu sunt potriviți pentru rolul de părinte doar din cauza orientării sexuale.[82]

---

78 Regnerus, M. (2012). „How Different are the Adult Children of Parents who have Same-sex Relationships? Findings from the New Family Structures Study“, *Social Science Research*, 41 (2012). Preluat la 18 iunie 2014 de la http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0049089X12000610.

79 Mcpherson, G. (6 martie 2013). „Children as Happy with Gay Parents — Research.“ Preluat la 18 iunie 2014 de la *Cambridge News:* http://www.cambridge-news.co.uk/Health/Family/Children-as-happy-with-gay-parents-research-06032013.htm;van Gelderen, L., et al. (2012). „Quality of Life of Adolescents Raised from Birth by Lesbian Mothers: The US National Longitudinal Family Study“, *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 33(1), 5.

80 Chadwick, V. (5 iunie 2013). „Tick for Same-sex Families.“ Preluat la 18 iunie 2014 de la *Age Victoria:* http://www.theage.com.au/victoria/tick-for-samesex-families-20130605–2npxf.html.

81 Mcpherson, G. (6 martie 2013). „Children as Happy with Gay Parents — Research.“ Preluat la 18 iunie 2014 de la *Cambridge News:* http://www.cambridge-news.co.uk/Health/Family/Children-as-happy-with-gay-parents-research-06032013.htm;van Gelderen, L., et al. (2012). „Quality of Life of Adolescents Raised from Birth by Lesbian Mothers: The US National Longitudinal Family Study“, *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 33(1), 5.

82 *Lesbian & Gay Parenting* (2005). Preluat la 18 iunie 2014 de la Asociația Psihologică Americană: http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/parenting-full.pdf.

Ne așteptăm ca, din moment ce numărul bărbaților dezirabili aflați la o vârstă potrivită căsătoriei devine un lux din ce în ce mai rar, numărul femeilor care aleg să trăiască în relații neconvenționale sau bisexuale va crește, după cum s-a observat prin răspândirea mișcării antimonogamie.[83] De-a lungul istoriei, atunci când a existat un număr mult prea mare de femei, căsătoria și întemeierea unei familii nu au mai fost valorizate, iar relațiile sexuale în afara mariajului au crescut și s-a discutat mai deschis despre acestea, care au fost acceptate ca o normalitate.[84]

Dinamica familiei se schimbă foarte rapid, iar efectele de undă care apar în urma acestei evoluții nu sunt încă pe deplin descoperite. Pe de altă parte, educația este instituția care se luptă singură, având un ritm extrem de lent, după cum vom discuta în continuare.

---

83 White, R.R. (3 octombrie 2011). „The Role Non-Monogamy Will Play in the Future of Marriage." Preluat la 18 noiembrie 2014 de la *Atlantic:* http://www.theatlantic.com/health/archive/2011/10/the-role-non-monogamy-will-play-in-the-future-of-marriage/245960/.

84 Guttentag, M. și Secord, P.F. (1983). *Too Many Women?: The Sex Ratio Question.* Thousand Oaks, CA: Sage Publications. pp. 20–21.

9

Școli care eșuează

E adevărat că unii tineri eșuează în plan școlar, dar și școala contribuie la aceasta. Statele Unite consumă mai mulți bani pentru un singur elev decât majoritatea celorlalte țări dezvoltate[1], însă câștigă puțin în schimb. În plus, în prezent, când multe școli primesc fonduri federale și din partea statului în funcție de rezultatele la testele naționale, profesorii predau pentru acele rezultate, dar nu și pentru stimularea curiozității și a gândirii critice a elevilor sau pentru transmiterea unor valori sau principii generale. Pe termen lung, o asemenea pregătire care se concentrează asupra memorării unor cunoștințe ar putea să reducă nivelul intelectual al profesorilor înșiși, nu doar al elevilor plictisiți.

„Calitatea profesorilor a început să scadă de câteva decenii, dar nimeni nu își dorește să vorbească despre acest lucru... Trebuie să descoperim niște mijloace mai eficiente de a atrage cei mai promițători candidați în această profesie", a spus Harold O. Levy, șeful inspectoratului

1 *Education at a Glance 2013: OECD Indicators* (Indicator B1.1) (2013). Preluat la 30 iunie 2014 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://dx.doi.org/10.1787/eag-2013-en.

școlar din New York City în anul 2000.[2] Există o mulțime de profesori minunați, dar în general generația actuală de profesori este mai puțin inteligentă decât colegii lor mai vârstnici, care își irosesc talentul în pregătirea elevilor de liceu pentru examenele naționale și de admitere la facultate.[3]

Cu siguranță, coeficientul de inteligență nu este singurul predictor al unei performanțe bune la catedră, dar diferența dintre un profesor bun și unul slab influențează întreaga viață a elevului. Copiii care au un profesor bun la vârsta de nouă ani au o probabilitate mai mică de a deveni părinți în adolescență, au o probabilitate mai mare de a merge la facultate și urmează să câștige, în medie, cu 50 000 de dolari mai mult în decursul vieții lor.[4] Probabil că acest studiu ar fi putut include copii de orice vârstă și ar fi obținut rezultate similare.

Cu toate acestea, din cauza faptului că există puține lucruri care să motiveze profesorii să fie dedicați (salarii reduse, pierderea statutului), odată cu trecerea timpului, mulți dintre ei se descurajează și nu mai investesc efortul necesar pentru a ține cursuri captivante sau relevante pentru evenimentele curente. De aceea mulți copii sunt nevoiți să recurgă la memorarea mecanică pentru a obține aprobare din partea profesorilor și rezultatele școlare scontate. O mare parte din educație nu este focalizată pe problemă, orientată spre soluții sau relevantă

---

2 Corcoran, S.P., Evans, W.N. și Schwab, R.M. (2004). „Women, the Labor Market, and the Declining Relative Quality of Teachers“, *Journal of Policy Analysis and Management,* 23(3), 449–70.

3 Ibidem. Vance, V.S. și Schlechty, P.C. (1982). „The Distribution of Academic Ability in the Teaching Force“, *Phi Delta Kappan,* 64(1), 22–7.

4 Chetty, R., Friedman, J. și Rockoff, J. (f.d.). *The Long-Term Impacts of Teachers: Teacher Value-Added and Student Outcomes in Adulthood.* Preluat la 12 ianuarie 2012 de la Universitatea Harvard: http://obs.rc.fas.harvard.edu/chetty/value_added.html.

pentru provocările din realitate, așa cum mulți oameni consideră că ar trebui să fie.

Ce altceva nu merge bine în dinamica școlilor? Prea multe teme plictisitoare și prea mulți părinți care muncesc exagerat sau sunt absenți și nu sunt interesați de progresul sau problemele școlare ale copiilor, ci doar de rezultatele din carnetul de note. Prea multe școli au renunțat la cursurile de gimnastică și timpul de joc structurat, ceea ce înseamnă că nu mai există momentul sau locul potrivit pentru eliberarea energiei acumulate, pentru pauzele de socializare sau pentru dezvoltarea imaginației. Constrângerile financiare au condus la cursuri de științe fără laboratoare, la reducerea cursurilor care implică orice fel de creativitate și au limitat aproape toate excursiile în locuri cum ar fi muzeele de istorie naturală. Astfel, fiind mai puțin provocați în cadrul cursurilor, copiii sunt tentați să scrie mesaje și să navigheze pe internet în timpul orei, ceea ce le distrage atenția de la lecția predată.

Cea mai mare parte a timpului activ pe care copiii obișnuiau să îl aibă la școală s-a risipit. În urmă cu 30 de ani, școlile elementare ofereau recreații de două ori pe zi. Multe școli din Statele Unite din prezent au o singură recreație pe zi, iar unele chiar au renunțat complet la pauze. Puținilor copii norocoși care mai au ocazia de a fi lăsați afară li se spune să o lase mai ușor și să meargă la pas. Rareori au ocazia să își cunoască propriile limite, să se joace nesupravegheați sau, cel puțin, să aibă iluzia că se joacă fără a fi monitorizați. Așadar, energia și neliniștea pe care le simt băieții mici nu mai au unde să fie eliberate — în afara sălii de clasă.

Care este avantajul recreațiilor? Copiii sunt mai atenți și se pot concentra mai bine la cursuri.[5] Studiile arată că

[5] Day, N. (29 august 2012). *The Rebirth of Recess.* Preluat la 28 august 2015 de la *Slate:* http://www.slate.com/articles/life/family/2012/08/recess_in_schools_research_shows_it_benefits_children_.single.html.

exercițiul cardio realizat constant are un efect pozitiv asupra memoriei, a abilităților motorii și a performanței școlare a băieților și a fetelor deopotrivă.[6] Câțiva directori de școală mai în vârstă ne-au spus că joaca din timpul recreației este, de asemenea, crucială pentru dezvoltarea legăturilor sociale între copii, având în vedere că acela este locul în care se formează prietenii și elevii au șansa de a interacționa.

Timpul liber este restricționat chiar și la grădinițe, care seamănă mai mult, în prezent, cu primul an de școală. Creierul băieților se dezvoltă diferit de cel al fetelor, așadar ei nu sunt receptivi la exercițiile intense de citire pe care le primesc acum preșcolarii. Când încep școala, în general, băieții sunt mai activi fizic, dar mai puțin maturi din punct de vedere social și verbal față de fete. Din moment ce sunt mai activi decât fetele, ei întâmpină mai multe dificultăți legate de obligația de a sta liniștiți pentru perioade lungi.[7] Un băiețel de cinci ani și o fetiță de trei ani și jumătate au aproape aceleași abilități de vocabular. Încercarea de a-l învăța să citească la această vârstă nu este un lucru adecvat etapei sale de dezvoltare.[8]

Mai mult decât atât, patru cincimi din lecțiile de la școala primară se bazează pe cunoștințe de vocabular.[9] Dacă un

---

6 Petrie, T. (3 august 2012). „Students with Strong Hearts and Lungs May Make Better Grades, Study Finds." Preluat la 23 iulie 2015 de la Asociația Psihologică Americană: http://www.apa.org/news/press/releases/2012/08/better-grades.aspx; Yates, D. „Children's brain development is linked to physical fitness." Preluat la 28 august 2015 de la Biroul de Știri Illionis: http://news.illionis.edu/news/10/0915_brain_development_and_fitness_art_kramer.html.

7 *What's the Problem with School?* (f.d.). Preluat la 26 decembrie 2011 de la *PBS*: http://www.pbs.org/parents/raisingboys/school02.html.

8 Sax, L. (2009). *Boys Adrift: The Five Factors Driving The Growing Epidemic of Unmotivated Boys and Underachieving Young Men.* New York, NY: Basic Books. p. 18.

9 *What's the Problem with School?* (f.d.). Preluat la 26 decembrie 2011 de la *PBS*: http://www.pbs.org/parents/raisingboys/school02.html.

băiat este forțat să învețe înainte să fie pregătit din punct de vedere cerebral, el va fi condiționat să disprețuiască sarcina, în mod neintenționat, iar aceste experiențe negative timpurii determină apariția rezistenței și a indignării față de învățat în particular și față de școală în general. Din 1980, numărul băieților care susțin că nu le place școala a crescut cu 71 %, după cum indică un studiu realizat în cadrul Universității Michigan.[10] Acest dispreț reprezintă atât cauza, cât și efectul performanței școlare slabe. Aceasta înseamnă că școlile trebuie să ia în considerare variațiile stilurilor de învățare ale copiilor și ratele diferite de achiziție a cunoștințelor, precum și deosebirile dintre genuri în privința vârstei și a preferinței pentru anumite materii. Băieții au tendința de a învăța cel mai bine cu ajutorul activităților care implică manipularea obiectelor, dar școlile nu oferă suficiente ocazii în care copiii să poată manipula obiecte reale. În plus, jurnalele și narațiunile la persoana întâi, stiluri de scriere care sunt mai mult pe placul fetelor, sunt adesea mai apreciate decât aventurile și poveștile științifico-fantastice, tematicile favorite ale băieților.[11]

Educația nediferențiată nu este potrivită pentru toată lumea și ar putea sfârși dezavantajând băieții în favoarea fetelor. Noi dovezi arată că există o prejudecată a profesorilor împotriva băieților; atunci când testele sunt anonime, diferența dintre genuri legată de notele acordate se reduce cu o treime.[12] De obicei, este vorba despre o prejudecată

10 Freeman, C.E. (noiembrie 2004). *Trends in Educational Equity of Girls and Women: 2004*. Preluat la 26 decembrie 2011 de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite (NCES 2005–2016): http://nces.ed.gov/pubs2005/2005016.pdf. p. 45.

11 *What's the Problem with School?* (f.d.). Preluat la 26 decembrie 2011 de la *PBS*: http://www.pbs.org/parents/raisingboys/school02.html.

12 „Nature plus nurture." Economist.com. http://www.economist.com/news/leaders/21645734-girls-do-better-boys-school-and

a unui profesor de gen feminin împotriva băieților, din moment ce 98 % din educatori, dar și majoritatea profesorilor care predau la școlile primare, gimnaziale și în cadrul învățământului special sunt femei.[13]

Atât băieții, cât și fetele se descurcă mai bine la școală atunci când au profesori de același gen. Oricum, în ceea ce privește științele, studiile sociale și limba engleză, faptul că au avut o profesoară a crescut performanța fetelor la un test standardizat cu 4 %, în timp ce a scăzut performanța băieților în aceeași măsură — generând astfel o diferență între genuri de 8 %.[14] Imaginați-vă multiplicarea acestui efect pentru băieți, care, cel mai probabil, vor avea un profesor de genul opus la cele mai multe materii în fiecare an.

O altă problemă ar putea fi că stilul de predare al majorității profesorilor se potrivește unui nivel mediu, dar mulți băieți sunt grupați ori la capătul de jos al nivelului de performanță, ori la vârful acesteia.[15] De aceea, în timp ce

---

-university-both-can-still-improvesometimes (accesat la 16 iulie 2015).

13 Notă: Patru din cinci profesori care predau în învățământul primar și cel special, precum și șase din zece profesori care predau la școala generală aparțin genului feminin. *Employed persons by detailed occupation, sex, race and Hispanic or Latino ethnicity.* (12 februarie 2015). Preluat la 24 august 2015 de la Biroul pentru Statistică a Muncii, Departamentul Muncii din Statele Unite: http://www.bls.gov/cps/cpsaat11.pdf. 3.

14 Dee, T. (2006). „How a Teacher's Gender Affects Boys and Girls." Preluat la 30 iulie 2015 de la Centrul pentru Analiza Politicilor Educaționale, Universitatea Stanford: https://cepa.stanford.edu/sites/default/files/ednext20064_68.pdf (accesat). pp. 71, 73.

15 Notă: 14 % din băieți și 9 % din fete nu au reușit să atingă nivelul de bază al competențelor în cadrul evaluării PISA la citire, matematică și științe. „The ABC of Gender Equity in Education: Aptitude, Behavior, Confidence." Preluat la 21 iulie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://www.oecd.org/publications/the-abc-of-gender-equality-in-education-9789264229945-en.htm. pp. 13–15.

mulți băieți se plictisesc din cauză că nu sunt provocați, alții nu înțeleg sau poate că nici nu le pasă de ceea ce se întâmplă.

O profesoară care a răspuns sondajului nostru a recunoscut dezechilibrul:

> Predau în școlile private din Statele Unite de 18 ani. Majoritatea colegilor mei au fost femei, iar eu am sesizat că mediul de învățare le favorizează mai mult pe fete în detrimentul băieților, din cauza unor solicitări precum cea de a sta liniștit pentru perioade lungi sau de „a colora fără a depăși conturul“ și multe altele. De asemenea, băieții aveau o probabilitate mult mai crescută decât fetele de a primi Ritalin și alte medicamente, posibil cu scopul ca ei să se poată conforma unui mediu atât de feminin. Ideea că genul este un construct social — deși este adevărată într-o mare măsură — nu a făcut altceva decât să complice tendința de a lua peste picior complexitatea faptului de a fi băiat în America.

Aceasta se poate observa și în faptul că Statele Unite au fost pe locul 36 la matematică și pe locul 24 la citire, în timp ce Marea Britanie s-a clasat pe locul 25 la matematică și 23 la citire în cadrul testelor internaționale comparative din 2012. Alte state din Commonwealth au obținut următoarele rezultate: Canada a fost pe locul 13, respectiv 8; Australia s-a clasat pe locul 19, respectiv 13; iar Noua Zeelandă a obținut locurile 22 și 14.[16] În Finlanda, care este una dintre cele mai bine clasate țări europene, copiii nu încep educația formală înainte de a împlini vârsta de șapte ani,[17] însă aceștia învață multe de acasă, de la familiile lor. Educația timpurie are

---

16 C., K.N., K., P. și W., P.J. (3 decembrie 2013). „Diligent Asia, Indolent West.“ Preluat la 26 iunie 2014 de la *Economist:* http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2013/12daily-chart-1.

17 Sax, L. (2009). *Boys Adrift: The Five Factors Driving The Growing Epidemic of Unmotivated Boys and Underachieving Young Men.* New York, NY: Basic Books. p. 21.

multe avantaje atâta timp cât recunoaște diferențele individuale în ceea ce privește vârsta, genul și tipul de material predat. Conform studiilor, unii copii de numai doi sau trei ani au reușit să acumuleze cunoștințe destul de avansate de matematică și chiar principii științifice elementare prin intermediul sistemului pedagogiei Montessori, care accentuează importanța abilităților tactile (manipularea unor obiecte reprezentând lucruri variate, cum ar fi numere sau evenimente), pentru deprinderea cunoștințelor, atât în ceea ce îi privește pe băieți, cât și pe fete.

Este nevoie de un adult răbdător și înțelept care să îndrume copiii la această vârstă, după cum a mărturisit, în cadrul sondajului nostru, o mamă de vârstă medie, care are un fiu și o fiică:

> Unul dintre cele mai dificile lucruri pentru copiii mici este a reuși să se concentreze. Odată ce abilitatea de a se concentra a unui copil și-a atins limita, acesta începe să opună rezistență, să se agite, să se rostogolească. Orice altceva în afară de a sta cuminte. Ei se îndepărtează, la propriu, de activitatea care le solicită atenția. Ei se distanțează la nivel mental și fizic, iar activitatea nu îi mai atrage. Cu cât e mai matur creierul lor, cu atât mai mult timp pot să stea cuminți și să se concentreze. Atunci când sunt cu un copil care începe să se agite incontrolabil, intuiția îmi spune că nu are rost să continui să-l mai învăț nimic. Dacă este împins dincolo de acel punct, copilul începe să fie dezinteresat. Dacă este forțat prea frecvent să-și depășească limita de concentrare, atunci va încerca să se distragă cu orice pentru a evita sarcina. Jocurile video sunt o distragere comodă și ispititoare. Din nefericire, acestea duc și la indiferență și izolare socială.

Există dovezi cu privire la faptul că tinerii reacționează mai puternic la recompensele exterioare și simt mai puțină mulțumire dacă obțin performanțe școlare superioare

decât tinerele.[18] De obicei, acceptarea din partea celor de aceeași vârstă și sentimentul independenței înseamnă mai mult decât părinții și școala pentru ei. Totuși, spre deosebire de băieți, fetele încă „își permit“ una alteia să muncească mult pentru școală. Este posibil ca un băiat să conștientizeze valoarea efortului depus pentru a se descurca bine la școală, dar el va renunța la scrierea temelor pentru acasă și la încercarea de a dobândi niște reușite formale în favoarea acceptării din partea grupului de colegi. Unii au sugerat că motivația băieților de a avea succes la școală începe să se diminueze încă din școala elementară.[19]

De îndată ce acești elevi ajung la facultate, ei se confruntă cu alte tipuri de dificultăți. Regretatul Clifford Nass, distins profesor de comunicare la Universitatea Stanford, a remarcat consecințele răspândirii pe scală largă a vieții digitale:

> Dacă mergem oriunde în lume, putem vedea oameni care realizează multe sarcini în același timp. Aceștia se joacă, citesc e-mailuri și stau pe Facebook și așa mai departe... Într-un campus universitar, cei mai mulți dintre studenți fac două lucruri deodată sau poate chiar trei... Aproape toți cei care realizează sarcini multiple simultan cred că se descurcă foarte bine la acest lucru. Dar știți care este una dintre marile descoperiri? Sunteți foarte nepricepuți la aceasta! Se pare că acești oameni

18 „The ABC of Gender Equality in Education: Aptitude, Behavior, Confidence.“ Preluat la 21 iulie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://www.oecd.org/publications/the-abc-of-gender-equality-in-education-9789264229945-en.htm. pp. 51, 56.

19 „The ABC of Gender Equality in Education: Aptitude, Behavior, Confidence.“ Preluat la 21 iulie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://www.oecd.org/publications/the-abc-of-gender-equality-in-education-9789264229945-en.htm. p. 51. Vedeți și: Salisbury, Jane, Gareth Rees & Stephen Godard. „Accounting for the differential attainment of boys and girls at school.“ *School Leadership & Management,* 19(4) (1999): 403–426.

se descurcă teribil la fiecare aspect legat de realizarea sarcinilor multiple. Ei sunt distrași prea ușor. Memoria lor este foarte dezorganizată. Cercetările recente pe care le-am realizat sugerează că ei stau chiar mai rău cu raționamentul analitic. Ne îngrijorează că acest fenomen ar putea să transforme oamenii în niște ființe incapabile să gândească bine și clar.[20]

În plus, acest lucru este valabil pentru câțiva dintre cei mai deștepți studenți din lume — cei 1500 care sunt selecționați și acceptați la Stanford dintre cei 30 000 de tineri care se înscriu la admitere în fiecare an. Dacă ei nu reușesc să facă mai multe lucruri deodată — deși cred că pot —, care sunt șansele ca tinerii mai puțin talentați să o facă în mod eficient? Pe scurt, răspunsul este că nu pot.

Cu toții ne forțăm mintea să jongleze cu sarcinile. Șansa de a avea mai multe monitoare sau pagini de internet deschise în același timp, la care se alătură credința că putem realiza sarcini multiple simultan semnifică faptul că am început să respingem tradiția intelectuală a concentrării pe un singur lucru la un moment dat, ceea ce reduce, de fapt, cantitatea de informație pe care ne-o mai amintim dintr-un conținut. În plus, bibliotecile își reduc intervalul de funcționare,[21] locul asociat în mod tradițional cu studiul și concentrarea în absența factorilor distractori devenind treptat de domeniul trecutului.

20 Dretzin, R. (regizor) (2010). *Digital Nation: Life on the Virtual Frontier* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.

21 Notă: 82 % din bibliotecile din Statele Unite și-au redus intervalul de funcționare în 2011–2012 și 65 % au scurtat programul în 2012–2013. Vedeți: Rosa, k. *Research and Satistics on Libraries and Librarianship in 2012* (f.d.). Preluat la 10 mai 2014 de la Biroul pentru Cercetare și Statistică, Asociația Bibliotecarilor Americani: http://www.ala.org/research/sites/ala.org.research/files/content/librarystats/LBTA-research2013.pdf. p. 352.

Un alt factor care ar putea sta la baza presiunilor care-i demotivează pe tinerii bărbați ar putea fi lipsa unei etici a muncii bine definite, pe care puțini părinți din țările vestice mai pun accentul. Elevii din Shangai au fost pe locul întâi atât la matematică, cât și la citire la testele internaționale PISA. Apoi au urmat alte regiuni din Asia de Est, precum Hong Kong, Singapore, Japonia, Taiwan și Coreea de Sud.[22] Elevii din China iau foarte în serios studiul, iar părinții și școlile sunt hotărâți să-i pregătească pe cei mici pentru succes. Uneori, acest lucru este dus la extrem, după cum se întâmplă în cazul tradiției „mamelor casnice". În Vietnam, care a fost pe locul al optulea la matematică, jumătate dintre toți părinții țin legătura cu profesorul copilului lor de-a lungul anului pentru monitorizarea progresului său.[23]

Filosofia „doar muncă și deloc distracție" are dezavantajele sale. În China, suicidul este prima cauză a decesului în rândul oamenilor tineri, cu vârsta între 15 și 34 de ani[24], majoritatea recurgând la această soluție din cauza stresului întâmpinat la școală, a inegalității sociale sau a dificultății de a găsi un loc de muncă după finalizarea

---

22 C., K.N., K., P. & W., P.J. (3 decembrie 2013). „Dilligent Asia, Indolent West." Preluat la 26 iunie 2014 de la *Economist:* http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2013/12/daily-chart-1.

23 „Finn-ished." (7 decembrie 2013). Preluat la 26 iunie 2014 de la *Economist:* http://www.economist.com/news/international/21591195-fall-former-nordic-education-star-latest-pisa-tests-foc using-interest.

24 *Suicide and Attempted Suicide — China, 1990–2002* (11 iunie 2004). Preluat la 26 iunie 2014 de la Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm5322a6.htm.

școlii.[25] Utilizarea excesivă a internetului și a jocurilor video este, de asemenea, bine documentată în Coreea de Sud și în China, care au sute de programe de intervenție și de centre rezidențiale de genul taberelor pentru recruți pentru reglarea somnului, a dietei și a exercițiului fizic, precum și pentru a ajuta pacienții (în special tineri de sex masculin) în a-și depăși compulsiile.[26]

Este evident că părinții și societățile trebuie să găsească o abordare echilibrată pentru promovarea serioasă a eticii muncii în școală și în carieră, ținând seama, în același timp, de starea de bine a copilului. Presiunea excesivă asupra copiilor de a obține performanțe care să se ridice la așteptările părinților poate fi devastatoare. Pe de altă parte, abordarea mult prea permisivă a multor părinți, ca în Statele Unite, poate duce la o performanță slabă cronică și la eșec, nu doar la școală, ci și în lungul șir de solicitări al vieții.

Școala s-a terminat — ce urmează acum?

În prezent, toată lumea consideră că unele cariere — precum cele din sistemul educațional public și privat, din medicină, din sectorul social[27] și din domeniile *STEM* (știință, tehnologie, inginerie și matematică) — garantează găsirea unui loc de muncă în următorii ani. Actualmente, aproape

25 „China's Young People at Increasing Risk of Suicide." (11 septembrie 2013). Preluat la 26 iunie 2014 de la *Radio Free Asia*: http://www.rfa.org/english/news/china/suicide-09112013114030.html.

26 Shlam, S. și Medalia, H. (19 ianuarie 2014). „China's Web Junkies." Preluat la 26 iunie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes/com/2014/01/20/opinion/chinas-web-junkies.html?ref=opinion&_r=1.

27 Biroul de Statistică a Muncii din Statele Unite, Ghidul de Cariere, Ediția 2010–2011: Prezentare generală a perspectivelor pentru 2008–2018. Http://www.bls.gov/oco/oco2003.htm.

de două ori mai mulți studenți din China și din Uniunea Europeană obțin diplome în domeniul ingineriei și al științei, în comparație cu studenții din Statele Unite, care se pare că sunt mai puțin competitivi. De fapt, Fundația Națională pentru Știință a plasat Statele Unite pe locul 20 dintr-un clasament alcătuit din 24 de națiuni industrializate în ceea ce privește tinerii de 24 de ani care obțin prima lor diplomă de specializare în „științele exacte“[28].

Aceeași idee a fost accentuată în cadrul unui raport de cercetare *Caisy Daily*: „Capitalul intelectual“ va fi cel mai important factor nu doar pe piața muncii, ci și pentru sporirea economiei naționale. Pentru a rămâne competitive, statele trebuie să facă o prioritate din studiile *STEM*, cum ar fi să investească în calculatoare, electronică, biotehnologie, inginerie și alte domenii care utilizează tehnologia și sunt în curs de dezvoltare, deoarece multe slujbe necesită competențe tehnice avansate. În principiu, la ora actuală există prea mulți absolvenți specializați în artele liberale![29] În plus, există prea mulți oameni cu prea puțină educație, care își câștigă existența realizând sarcini ce vor fi în curând automatizate.[30]

În urma unui studiu din cadrul Universității Georgetown, a fost întocmită o listă care cuprinde cele cinci domenii

---

28 Steinberg, K. (14 septembrie 2011). „43% of 2011 College-Bound Seniors Met SAT College and Career Readiness Benchmark.“ Preluat la 8 decembrie 2011 de la *College Board:* http://media.collegeboard.com/pdf/cbs_2011_nat_release_091411.pdf. p. 9.

29 Hornig, D. și Daley, A. (1 decembrie 2011). „Not Enough New Scientists: How America's Obsession with Liberal Arts Is Making Us Less Competitive.“ Preluat la 4 ianuarie 2012 de la *Casey Daily Dispatch:* http://www.caseyresearch.com/cdd/friends-dont-let-friends-major-liberal-arts.

30 Dwoskin, E. (25 august 2015). *Before a Robot Takes Your Job, You'll Be Working Side by Side.* Preluat la 25 august 2015 de la *Wall Street Journal:* http://blogs.wsj.com/digits/2015/08/25/before-a-robot-takes-your-job-youll-be-working-side-by-side/.

care au cea mai mare rată de șomaj (în ciuda concepției comune), iar în fruntea acesteia au fost psihologia clinică, artele plastice, istoria Statelor Unite, biblioteconomia și psihologia educațională — toate având o rată de șomaj de peste 10 %. Rata de șomaj pentru domeniile *STEM* a fost între 0 și 3 %: astrofizica/astronomia având cam 0 %; ingineria geologică și geofizică, 0 %; fizica, 2,5 %; geoștiințele, 3,2 %; și matematica/informatica, 3,5 %. Ca să facem o paranteză, din perspectiva unor psihologi, aceste statistici sunt personal îngrijorătoare.

De asemenea, slujbele în domeniile *STEM* sunt mai bine plătite. Lista celor mai bune salarii medii în etapa de mijloc a carierei, realizată în funcție de diploma de licență, nu include nicio carieră din domeniul artelor liberale. Această specializare oferă puține perspective absolvenților. Cu toate acestea, situația continuă să se deterioreze. În anul școlar 2015, peste un milion de cetățeni străini au fost admiși la facultățile din Statele Unite,[31] înregistrând cel mai mare număr din toată lumea. În momentul de față, studenții străini obțin peste jumătate din totalul diplomelor de specializare în multe din domeniile *STEM*, lăsându-i pe colegii lor din Statele Unite cu ochii în soare.[32]

Este posibil ca fiecare participant la sondajul nostru care a ales răspunsul „Tinerii din Statele Unite nu vor fi la fel de creativi sau competenți precum omologii lor din alte țări dezvoltate“ să fi sesizat aceste tendințe, o marcă

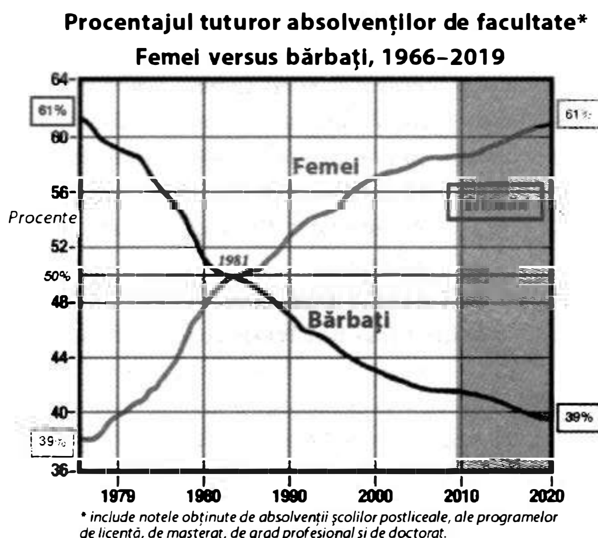
---

31 Desilver, D. (18 iunie 2015). *Growth from Asia drives surge in U.S. foreign students*. Preluat la 21 octombrie 2015 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/06/18/growth-from-asia-drives-surge-in-u-s-foreign-students/.

32 *Student and Exchange Visitor Program. Student and Exchange Visitor Information System.* (august 2015). Preluat la 21 octombrie 2015 de la Serviciul pentru Controlul Imigrației și a Normelor Vamale din Statele Unite: http://www.ice.gov/sites/default/files/documents/Report/2015/sevis_bythenumbers_aug15.pdf.

evidentă a timpurilor care nu poate fi ignorată decât cu prețul consecințelor ulterioare.

Femeile urcă, iar bărbații coboară panta academică

(*Sursa*: Departamentul Educațional al Statelor Unite, Institutul de Științe ale Educației, 2009)

Acest grafic este una din cele mai puternice reprezentări vizuale ale mesajului din această carte, faptul că băieții cunosc o decădere la nivelul aptitudinilor școlare, în timp ce fetele sunt în plină ascensiune, obținând chiar performanțe superioare generațiilor anterioare de femei.

Educație sexuală versus „educație pornografică“

Accesibilitatea crescută a pornografiei pe internet, împreună cu lipsa educației sexuale determină confuzia multor băieți. Aceștia urmează să se confrunte cu dificultăți mai târziu cu femeile, pentru că nu conștientizează impactul pe care aceste lucruri îl au asupra sexualității lor. Pentru ei, sexul devine o experiență obiectuală. Am discutat cu tineri care trebuie să fantasmeze că sunt cu partenera lor atunci când chiar sunt cu partenera lor, fiindcă ei nu cunosc senzația de conectare dintre corpul lor și corpul altei persoane.

— Celeste Hirschman, terapeut specializat în relații și sexualitate, cofondatoarea Metodei Somatica[33]

Educația sexuală este pentru pornografie ceea ce este realitatea pentru fantezie. Există o mulțime de materiale fanteziste disponibile gratuit, dar există puține resurse informaționale pentru tineri în ceea ce privește viața sexuală. Nu putem generaliza spunând că toată pornografia este rea, dar când tinerii o folosesc regulat — urmărind asemenea materiale înainte de a-și începe viața sexuală sau chiar înainte de a săruta o fată în realitate —, trebuie să reflectăm asupra modului în care aceasta afectează concepția lor fundamentală asupra intimității și a comportamentului sexual. Aproape toți oamenii își pot aminti prima imagine erotică pe care au văzut-o; este ca o

33 Hirschman, C., comunicare personală, 19 ianuarie 2012.

amintire intensă care rămâne pentru totdeauna în mintea noastră. Ogi Ogas și Sai Gaddam explică natura impactului durabil pe care îl pot avea stimulii erotici:

> Multe dintre obsesiile sexuale ale bărbaților par să apară în urma unei expuneri sexuale unice, (...) aproape toate preocupările sexuale de o viață ale bărbaților se formează pe parcursul adolescenței. Clinicienii spun că rareori se întâmplă ca un bărbat adult să dezvolte o obsesie sexuală nouă față de un obiect vizual. Dacă mecanismul dorinței unui bărbat ar funcționa doar conform principiilor condiționării, atunci vârsta nu ar fi un factor semnificativ. În schimb, pare să existe un interval specific de timp în care interesele sexuale vizuale se pot forma — este ceea ce neurocercetătorii numesc perioadă critică.[34]

Dacă această perioadă critică este deturnată, se pare că bărbații pot suferi de ceea ce a fost denumit într-un studiu din Italia „anorexie sexuală“, care apare după vizionarea unor cantități copioase de pornografie online. Mulți dintre respondenții acestui sondaj amplu, care a inclus 28 000 de oameni, au inițiat „consumul excesiv“ de site-uri porno încă de la vârsta de 14 ani, iar mai târziu, pe la 25 de ani, erau deja obișnuiți până și cu „unele dintre cele mai violente imagini“[35]. Problema se înrăutățește atunci când sexualitatea bărbaților se dezvoltă independent de relațiile sexuale reale. Pe măsură ce reacțiile lor la site-urile porno urmărite constant se reduc în intensitate, libidoul lor

34 Ogas, O. și Gaddam, S. (2011). *A Billion Wicked Thoughts: What the World's Largest Experiment Reveals About Human Desire*. New York, NY: Penguin Group (USA), Inc. p. 50.

35 „Italian Men Suffer 'Sexual Anorexia' after Internet Porn Use.“ (4 martie 2011). Preluat la 9 ianuarie 2012 de la *ANSA English:* http://www.ansa.it/web/notizie/rubriche/english/2011/02/24/visualizza_new.html_1583160579.html.

scade, apoi obținerea unei erecții devine aproape imposibilă. Din 2005 până în 2013, numărul adolescenților italieni care prezentau dorință sexuală redusă a crescut de la 1,7 % la peste 10 %.[36] O mulțime de tineri participanți la sondajul nostru cuprinzând 20 000 de persoane au spus că pornografia a distorsionat viziunea lor asupra unei relații sexuale sănătoase și că „scenariul“ materialelor pornografice rula mereu în mintea lor atunci când erau cu o femeie în realitate. Oricum, multe femei resping aceste scenarii, în special atunci când bărbații încearcă să pună în aplicare anumite scene fără a comunica înainte despre acest lucru.

Cu siguranță, aceste viziuni ar putea fi domolite cu ajutorul unei educații sexuale solide și a conversațiilor care abordează așteptările de la relațiile sexuale reale. Iată cum a răspuns un elev de liceu în cadrul sondajului nostru:

> Cred că societatea noastră — care permite afișarea sângelui, a oaselor și a măruntaielor la televizor în timp ce este șocată de cea mai mică aluzie referitoare la un sân, probabil din cauza idealurilor protestante persistente — ar trebui să își cunoască mai bine sexualitatea și să fie mai puțin rușinată de aceasta, conștientizând, în special, că este un aspect mult mai folositor decât desensibilizarea la moarte sau la eviscerare.

Mulți copii au văzut deja pornografie până când ajung la școala generală. Educația sexuală din școlile publice laice începe, de obicei, cam în aceeași perioadă, iar în Statele Unite, aceasta este predată, în principal, în două forme: abstinența exclusivă și abordarea comprehensivă. Abordarea abstinenței exclusive recomandă evitarea sexului în afara căsătoriei. Educația sexuală comprehensivă

---

36 Foresta, C. (februarie 2014). *Progetto: ANDROLIFE: Salute e Sesso.* Preluat la 29 august 2015 de la *Associazione di Promozione Sociale:* http://www.associazionevenetoesalute.it/www.associazionevenetoesakute.it/uploads/foresta.pdf.

promovează abstinența, dar informează, de asemenea, elevii despre beneficiile contracepției și despre prevenția infecțiilor cu transmitere sexuală (ITS-urilor). Niciuna dintre aceste metode nu discută despre pornografie. Conform unui raport din 2010 din cadrul Centrelor pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite, aproape toți adolescenții americani au beneficiat de educație sexuală formală până la vârsta de 18 ani, însă doar cam două treimi dintre aceștia au fost instruiți cu privire la metodele de protecție împotriva sarcinilor nedorite.[37] Surprinzător, numai 13 state impun corectitudinea medicală a acestor programe de educație și 19 solicită informarea despre utilizarea prezervativelor și a contracepției, în timp ce 37 solicită oferirea informației despre abstinență.[38]

Nu este de mirare că niciuna dintre cele două abordări nu este foarte eficientă în atingerea obiectivelor declarate. Oamenii se căsătoresc la o vârstă mai înaintată ca niciodată; vârsta medie în Statele Unite este de 28 de ani pentru bărbați și 26 de ani pentru femei.[39] Între timp, 88 % din adolescenții care se angajează să rămână abstinenți și 90 % din americani, în general, vor face sex înaintea căsătoriei.[40]

---

37 *Vital Signs: Teen Pregnancy — United States, 1991–2009* (8 aprilie 2011). Preluat la 17 noiembrie 2011 de la Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm6013a5.htm?s_cid=mm6013a5_w.

38 „State Policies in Brief, Sex and HIV Education." (1 iunie 2014). Preluat la 17 iunie 2014 de la Institutul Guttmacher: https://www.guttmacher.org/statecenter/spibs/spib_SE.pdf.

39 *Estimated Median Age at First Marriage, by Sex: 1890 to the Present* (noiembrie 2011). Preluat la 20 februarie 2012 de la Biroul pentru Recensământ din Statele Unite: http://www.census.gov/population/socdemo/hh-fam/ms2.xls.

40 Brükner, H. (2005). „After the Promise: The STD Consequences of Adolescent Virginity Pledges", *Journal of Adolescent Health*, 36, 271–8.

Este evident că națiunile care încorporează o puternică orientare religioasă în sfera politică, precum Statele Unite, se confruntă cu presiunea de a descuraja sexul complet, tratându-l ca pe un lucru rezervat doar persoanelor căsătorite, iar subiectul nu este discutat în mod deschis într-o conversație civilizată.

Restrângerea accesului adolescenților la metodele contraceptive ar putea avea repercusiuni, susține Marty Klein, autorul cărții *America's War on Sex* (Lupta împotriva sexului din America). Adolescenții care au parte de o formă de educație sexuală care se concentrează pe abstinența exclusivă fac sex la fel de mult ca restul adolescenților, diferența fiind că ei nu folosesc metode contraceptive la fel de frecvent. Deși abordarea abstinenței exclusive nu reușește să influențeze comportamentul sexual, aceasta afectează modul în care adolescenții își percep propriile acțiuni. Tinerii care beneficiază de mai puțină educație sexuală înțeleg mai puține despre sex și despre corpul lor, au o stimă de sine mai scăzută și sunt mai puțin deschiși discutării propriilor sentimente și experiențe sexuale cu un adult.[41] S-a demonstrat că tinerii care primesc o educație sexuală comprehensivă au mai puțini parteneri sexuali decât cei care nu au beneficiat de educație sexuală. Mai degrabă, aceste programe contribuie la amânarea debutului vieții sexuale, iar în momentul în care tinerii încep să facă sex, ei folosesc prezervativul mai frecvent, se confruntă cu mai puține sarcini neplanificate și contactează un număr mai mic de infecții cu transmitere sexuală.[42]

---

41 Klein, M. (ediție Kindle, 2008). *America's War on Sex: The Attack of Law, Lust, and Liberty.* Amazon.com: Praeger Paperback.

42 *Comprehensive Sex Education: Research and Results* (septembrie 2009). Preluat la 31 mai 2014 de la *Advocates for Youth:* http://www.advocatesforyouth.org/storage/advfy/documents/fscse.pdf; Darroch, J.E., Singh, S. & Frost, J.J. (decembrie 2001). *Differences in Teenage Pregnancy Rates Among Five Developed Countries:*

În Statele Unite, persoanele între 15 și 24 de ani reprezintă cam 25 % din populația activă sexual și, cu toate acestea, ele contactează aproape jumătate din totalitatea ITS-urilor.[43] În 2012, s-au înregistrat 29,4 nașteri per 1 000 de femei cu vârsta cuprinsă între 15 și 19 ani — o rată a nașterilor la vârsta adolescenței mai crescută decât în orice altă țară dezvoltată.[44] Aproximativ 84 % din femeile

---

The Roles of Sexual Activity and Contraceptive Use. Preluat la 31 mai 2014 de la Institutul Guttmacher: http://www.guttmacher.org/pubs/journals/3324401.html.

43 *2009 Sexually Transmitted Diseases Surveillance, STDs in Adolescents and Young Adults* (2010). Preluat la 17 noiembrie 2011 de la Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/std/stats09/adol.htm.

44 Note: Comparați rata nașterilor din Statele Unite de 29,4 per 1 000 de femei între 15 și 19 ani cu rata nașterilor în același interval de vârstă din Rwanda (34), India (33), Turcia (31), Kazakhstan (30) și Vietnam (29). Conform Centrelor pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite, următoarele state au cele mai ridicate rate de nașteri la vârsta adolescenței: • New Mexico (47,5) — rată comparabilă cu cifrele din Peru (51), Yemen (47), Puerto Rico (47), Barbados (48) și Indonezia (48); • Oklahoma (47,3); • Mississippi (46,1); • Arkansas (45,7); • Texas (44,4). Statele care prezintă cele mai scăzute rate ale nașterilor per 1 000 de adolescente între 15 și 19 ani sunt: • New Hampshire (13,8) — rată comparabilă cu cifrele din Australia (12), Ungaria (12), Polonia (12), Portugalia (13) și Canada (14); • Massachusetts (14,1); • Connecticut (15,1); • Vermont (16,3); • New Jersey (16,7). Dacă luăm în calcul etnia, au fost 27,4 nașteri la vârsta adolescenței per 1 000 de femei caucaziene, 44 pentru femeile afro-americane, 46,3 pentru hispanice, 34,9 pentru amerindiene sau native din Alaska și 9,7 pentru asiatice sau femeile care trăiesc în Insulele Pacificului. Din anul 2000, procentajele s-au schimbat, astfel: pentru caucaziene — scădere de 37 % (de la 43,2 %); afro-americance — scădere de 43 % (de la 77,4 %); hispanice — scădere de 47 % (de la 87,3 %); amerindiene sau native din Alaska — scădere de 40 % (de la 58,3 %) și pentru asiatice sau femei care trăiesc în Insulele Pacificului — scădere de 53 % (de la 20,5 %). Vedeți: Martin, J.A, Hamilton, B.E., Osterman, M.J., Curtin, S.C. și Mathews, T.J. (30 decembrie 2013). *Births: Final Data for 2012.* Preluat la 19 mai

care au făcut avorturi în anul 2008 erau necăsătorite.[45] În ciuda tendinței generale de reducere a nașterilor la vârsta adolescenței, aproximativ cinci din șase mame adolescente din Statele Unite sunt necăsătorite, pe când doar una din șase mame adolescente era necăsătorită în 1960.[46]

Sarcinile la vârsta adolescenței solicită costuri din partea statului american în valoare de trei miliarde de dolari pentru cheltuielile publice și pierderi de șase miliarde de dolari din impozite în fiecare an, conform Centrelor pentru Controlul și Prevenția Bolilor din SUA.[47] Costurile medicale directe ale ITS-urilor pentru persoanele între 15 și 24

2014 de la Rapoartele Naționale de Statistică Demografică, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/nchs/data/nvsr/nvsr62/nvsr62_09.pdf#table02; Pentru statisticile mondiale, vedeți: *Adolescent Fertility Rates (Births per 1000 Women ages 15–19)* (f.d.). Preluat la 19 mai 2014 de la Divizia Populației din Statele Unite, Evoluția Populației Mondiale. Banca Mondială: http://data.worldbank.org/indicator/SP.ADO.TFRT?order=wbapi_data_value_2012+wbapi_data_value+wbapi_data_value-last&sort=desc.

45 Notă: Rata avorturilor a scăzut în fiecare an din 1990. Procentele avorturilor în funcție de etnie pentru adolescentele din Statele Unite din 2008 au fost: 22% pentru caucaziene, 65% pentru afro-americane și 19% pentru hispanice. Vedeți: Ventura, S.J., Curtin, S.C., Abma, J.C. și Henshaw, S.K. (20 iunie 2012). *Estimated Pregnancy Rates and Rates of Pregnancy Outcomes for the United States, 1990–2008*. Preluat la 19 mai 2014 de la Sistemul Național de Statistică Demografică, Departamentul de Sănătate și Servicii Umane al Statelor Unite, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/nchs/data/nvsr/nvsr60/nvsr60_07.pdf.

46 Ventura, S.J., Curtin, S.C. și Mathews, T.J. (1998). *Teenage Births in the United States: National and State Trends, 1990–96*. Preluat la 19 mai 2014 de la Sistemul Național de Statistică Demografică, Departamentul de Sănătate și Servicii Umane al Statelor Unite, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor: http://www.cdc.gov/nchs/data/misc/teenbrth.pdf.

47 *Vital Signs: Teen Pregnancy — United States, 1991–2009* (8 aprilie 2011). Preluat la 17 noiembrie 2011 de la Centrele pentru Controlul

de ani sunt estimate la alte 6,5 miliarde de dolari pe an.[48] Cu toate acestea, totalitatea fondurilor acordate programelor de promovare a abstinenței, a celor pentru prevenția sarcinilor, a ITS-urilor sau a contactării HIV, programelor de educație și serviciilor de planificare familială este de numai 874 de milioane de dolari anual.[49] Dacă nu este deja evident, aceste cifre vorbesc de la sine, indicând faptul că merită să îmbunătățim eficiența acestor programe.

Elevii își doresc și ei programe mai eficiente, dar din păcate aceștia au puține de spus în influențarea informațiilor oferite de școli. Din cauza puținelor resurse publice și a lipsei sprijinului din partea părinților, internetul a devenit sursa principală la care tinerii apelează atunci când nu știu răspunsul la unele întrebări sau au curiozități. Pornografia, fiind atât de accesibilă, servește acum atât ca educator sexual, cât și ca refugiu pentru satisfacerea nevoilor sexuale.

Unul dintre factorii care complică întreaga situație este presiunea intruzivă a tipului de perspectivă temporală adoptată asupra luării deciziilor legate de sex, în special a

---

și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm6013a5.htm?s_cid=mm6013a5_w.

48 Martinez, G., Copen, C.E. și Abma, J.C. (octombrie 2011). *Teenagers in the United States: Sexual Activity, Contraceptives, and Child Bearing, 2006–2010 National Study of Family Growth.* Preluat la 8 octombrie 2014 de la Centrul Național de Statistică în Sănătate din Statele Unite, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor: http://www.cdc.gov/nchs/data/series/sr_23/sr23_031.pdf. p. 10.

49 *HHS Funding for Abstinence Education, Education for Teen Pregnancy and HIV/STD Prevention, and Other Programs that Address Adolescent Sexual Activity* (f.d.). Preluat la 17 noiembrie 2011 de la Asociația Națională pentru Educație pentru Abstinență din Statele Unite: http://gallery.mailchimp.com/e71e76ba0a0760415775e4352/files/funding_comparison_Sheet2.pdf.?utm_source=General+Email+list+for+Weekly+Updates&utm_campaign=04e533396b-Day_on_the_hill&utm_medium=email.

perspectivei temporale hedoniste centrate pe prezent care îi caracterizează pe mulți adolescenți. Pentru majoritatea adulților, există un echilibru între centrarea pe momentul prezent și pe viitor, ceea ce implică stabilirea scopurilor pe termen lung și planificarea, dar și integrarea evenimentelor din trecut. Persoanele care au o perspectivă hedonistă centrată pe prezent caută cu preponderență stimularea continuă, noutatea, plăcerea și evitarea oricărei acțiuni repetitive, care poate deveni la scurt timp plictisitoare pentru ele.

În cadrul unei cercetări clasice conduse de Walter Mischel la Universitatea Stanford cu mulți ani în urmă, copiii de la grădiniță obțineau o bezea după ce câștigau un joc. Experimentatorul le-a oferit opțiunea de a mânca bezeaua imediat sau, dacă reușeau să aștepte cu bezeaua în față și să reziste tentației cât timp experimentatorul părăsea încăperea, de a fi recompensați cu o bezea suplimentară la întoarcerea acestuia. Toți copiii își doreau două bezele, dar numai unii dintre ei au așteptat. Acest test simplu se dorește a fi un test al stăpânirii de sine. Explorând viața copiilor după câțiva ani, cercetătorii au indicat existența unor diferențe remarcabile între cei care au așteptat și cei care nu au reușit să o facă: cei care au fost capabili să amâne recompensa se descurcau mult mai bine din punct de vedere școlar, social, iar mai târziu, în carieră și în viața de familie. Mischel a scris despre aceste descoperiri în cartea intitulată *Testul bezelei: Strategii de dezvoltare a abilității de autocontrol*[50](publicată în limba engleză sub titlul *The Marshmallow Test: Mastering Self-Control* în anul 2014).

Noi am putea adăuga că acei copii care au rezistat aveau o perspectivă temporală orientată spre viitor, conștientizând că două bezele obținute puțin mai târziu erau o afacere mai bună decât devorarea imediată a celei de pe masă. Ceilalți, care nu au reușit să reziste tentației din fața lor, trăiau în

[50] Ediția în limba română: Editura Curtea Veche, 2017.

spațiul îngust al perspectivei temporale hedoniste centrate pe prezent, fără a reuși să zărească la orizont viitorul, aflat complet în afara minții lor! Am putea să pariem că aceasta este mentalitatea predominantă a tinerilor și chiar a celor mai în vârstă dintre cei care utilizează în mod compulsiv jocurile video sau pornografia. De fapt, cercetările recente sugerează că recompensele de ordin sexual ale pornografiei de pe internet contribuie la scăderea abilității generale de amânare a recompenselor, având în vedere că s-a observat o diminuare relativă a preferinței consumatorilor pentru recompensele mai mici și mai apropiate în timp în favoarea celor mai mari și mai îndepărtate în timp după câteva săptămâni de abstinență de la pornografie.[51]

Mulți adolescenți acționează din impuls, fără a se preocupa de consecințele ulterioare — ei se avântă fără să gândească lucrurile. În plus, sunt curioși, ceea ce este firesc. Tinerii învață despre sex într-un mod sau altul, iar disponibilitatea tehnologiei rămâne, ceea ce le poate oferi părinților următoarea temă de reflecție: v-ar plăcea să vă ocupați dumneavoastră de educația sexuală a copiilor sau ați prefera ca unele industrii, precum cea pornografică și altele populare în mass-media, care profită de faptul că dumneavoastră nu o faceți, să fie sursele principale de educație? „Nu o face“ sau „protejează-te“ nu înseamnă educație. Deși prezervativele nu se rup, de obicei, la fel de frecvent ca jurământul abstinenței, copiii au nevoie de mai multe discuții deschise cu adulții și de mai multe resurse accesibile la care să poată recurge atunci când au probleme sau nelămuriri. Părinții trebuie să inițieze aceste conversații delicate despre sex încă de când copiii lor au vârsta de 10 sau 11 ani.

51 Negash, S. (2015). Trading Later Rewards for Current Pleasure: Pornography Consumption and Delay Discounting. *Journal of Sex Research.* 0(0), 1–12.

10

Schimbări ale mediului

Oare sunt tinerii de acum mai puțin fertili decât erau tații și bunicii lor? Noile cercetări sugerează că așa este. Conform estimărilor, cantitatea spermei bărbaților din Statele Unite scade în fiecare an cu 1,5 %.[1] Richard Sharpe, specialist în sănătatea reproductivă a bărbaților în cadrul Universității Edinburgh, a arătat, printr-o serie de studii relaționate, că unu din cinci tineri din nordul Europei are o cantitate de spermă atât de redusă cât să îi afecteze fertilitatea. De ce a avut loc această schimbare radicală într-un timp atât de scurt? Observațiile lui Sharpe, evidențiate în *Wall Street Journal*, au fost discutate alături de alte studii din Australia care au demonstrat existența unei corelații între cantitatea redusă de spermă și consumul de marijuana al bărbaților, fumatul mamei în perioada sarcinii, greutatea scăzută la naștere și supraponderalitatea sau subponderalitatea din perioada copilăriei.[2] Anumite

---

1 Cabler, S., Agarwal, A., Flint, M. și du Plessis, S.S. (2010). Obesity: modern man's fertility nemesis. *Asian Journal of Andrology. 12*, 480–489.

2 Wang, S.S. (15 iulie 2013). „The Decline in Male Fertility." Preluat la 28 mai 2014 de la *Wall Street Journal:* http://online.wsj.

alegeri legate de stilul de viață — cum ar fi consumul de alcool, de tutun și de droguri ilegale (inclusiv de steroizi anabolizanți și de cocaină), stresul, obezitatea și utilizarea prelungită a calculatoarelor sau a ecranelor — pot contribui, de asemenea, la aceste cantități reduse de spermă, al căror fapt a fost descoperit recent.[3]

Toți acești factori sunt importanți, dar ei reprezintă doar o piesă a puzzle-ului pe care încercăm să-l rezolvăm. Mai există și alte elemente în joc, care sunt dincolo de controlul individual. În ultimii ani, s-a acordat mai multă atenție unor substanțe chimice răspândite și dăunătoare, care se găsesc în mediul înconjurător și ne afectează hormonii, cum ar fi perturbatorii endocrini.

Sistemul endocrin, cunoscut și drept sistem hormonal, reglează, de la concepție până la moarte, toate procesele biologice din corp, inclusiv dezvoltarea creierului și a sistemului nervos, maturizarea și funcționarea sistemului reproducător și reglarea metabolismului și a nivelului zahărului din sânge. Acesta este compus din niște glande (în principal, ovare la femei, testicule la bărbați, precum și glandele hipofiză, tiroidă și suprarenale), din hormoni (produși și eliberați de glande în sânge) și din receptorii organelor și ai țesuturilor din corp, care identifică și reacționează la hormoni. Hormonii acționează precum niște mesageri chimici care se leagă de niște receptori compatibili, iar odată atașați, receptorii execută instrucțiunile hormonilor. Unii perturbatori endocrini imită hormonii naturali, ceea ce păcălește organismul să producă prea mult sau prea puțin din anumiți hormoni (precum hormonii de creștere, estrogenul, androgenii,

---

com/news/articles/SB10001424127887323394504578607641775723354;vedeți și http://www.rainestudy.org.au.

3 *Low Sperm Count Causes* (22 septembrie 2012). Preluat la 30 mai 2014 de la *Mayo Clinic:* http://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/low-sperm-count/basics/causes/con-20033441.

insulina sau hormonii tiroidieni), afectând, în acest mod, echilibrul natural al corpului.[4]

Conform Institutului Național pentru Protecția Mediului din Statele Unite, perturbatorii endocrini sunt substanțe chimice care se găsesc într-o varietate de produse naturale sau realizate de om, cum ar fi produsele farmaceutice, alimentele, cutiile alimentare din metal, sticlele din plastic, detergenții, cosmeticele, jucăriile, pesticidele și substanțele de ignifugare — în forma eterilor polibromodifenilici (PBDE) — care se află adesea în mobila mai veche, în covoare, în scaunele automobilelor și în saltele. Aceste produse pot conține dioxină și compuși asemănători acesteia, bifenili policlorurați (PCB), Diclor-Difenilor-Tricloretan (DDT; insecticid) și alte pesticide ori plastifianți precum ftalatul și bisfenolul A (BPA), care, la anumite niveluri, încă nedeterminate de cercetările în domeniu, interferează cu sistemul endocrin al corpului nostru, având efecte nocive pentru dezvoltare și pentru funcționarea imunitară, reproductivă și neurologică în cazul tuturor animalelor, inclusiv al oamenilor.[5]

Încă din 1950, cercetătorii au remarcat că pesticidul DDT ar putea afecta dezvoltarea sexuală a rozătoarelor, ducând la o formă de „castrare chimică" și la alte particularități reproductive, după cum susțin Theo Colborn, Dianne Dumanoski și John Myers, autorii cărții *Our Stolen Future* (Viitorul nostru răpit). De atunci au apărut tot mai multe incidente în nordul Americii și în Europa; păsările,

---

4 *What Are Endocrine Disruptors?* (f.d.). Preluat la 28 mai 2014 de la Programul de Evaluare a Perturbatorilor Endocrini, Biroul pentru Siguranță Chimică și Prevenție a Poluării, Agenția de Protecție a Mediului din Statele Unite: http://www.epa.gov/endo/pubs/edspoverview/whatare.htm.

5 *Endocrine Disruptors* (f.d.). Preluat la 28 mai 2014 de la Institutul Național de Științe ale Sănătății Mediului, Institutul Național de Sănătate din Statele Unite: http://www.niehs.nih.gov/health/topics/agents/endocrine/.

vidrele, aligatorii și peștii au suferit anomalii hormonale și reproductive observabile din cauza expunerii la PCB-uri — care includ substanțele chimice folosite pentru izolarea echipamentelor electrice și alți compuși sintetici.[6]

Într-un articol din 2002 pentru revista *New Scientist*, Julie Wakefield a descris cum în anii '80, Mike Howell, un biolog care studiază peștii la Universitatea Samford din Alabama, a observat că niște femele din specia *Gambusia*, care trăiește în râurile din Florida dezvoltau același tip de înotătoare anale extinse pe care omologii lor masculi le foloseau pentru împerechere. Investigând mai departe, a descoperit că peștii se aflau în apropierea unei fabrici de hârtie. Cu un an înainte de articolul lui Wakefield, Howell și echipa lui au analizat niște eșantioane de apă poluată din avalul altei fabrici de hârtie. Aceștia au găsit urme de androgeni, în special de adrenostenodion, care este precursor al testosteronului și un steroid anabolizant popular în rândul culturiștilor. În această situație, sterolii din celuloză care erau produși de fabrică au interacționat cu bacteriile din apă, determinând apariția adrenostenodionului, ceea ce i-a făcut pe cercetători să se întrebe dacă unele procese biologice similare eliberează mai mulți androgeni în mediu. Wakefield a mers mai departe, afirmând că nu ar trebui să ne îngrijorăm în privința androgenilor, ci a antagoniștilor acestora (antiandrogeni), substanțe chimice care împiedică funcționarea normală a hormonilor masculini în corp. Antiandrogenii au capacitatea de a opri producția de testosteron, blocând legătura sa cu anumite celule care activează niște gene importante sau chiar influențând direct activitatea genelor pe care testosteronul le activează, de obicei. „Acest lucru este îngrijorător",

---

6 Colborn, T., Dumanoski, D. și Myers, J.P. (1997). *Our Stolen Future: Are We Threatening Our Fertility, Intelligence, and Survival? A Sciencetific Detective Story.* New York City: Plume. p. XV.

spune Wakefield, „fiindcă testosteronul este crucial pentru dezvoltarea normală a organelor sexuale masculine“[7].

Cea mai mare necunoscută se referă la efectele bioacumulabile ale perturbatorilor endocrini. Michael Skinner, care conduce un laborator de cercetare din cadrul Universității de Stat Washington, a făcut mai multă lumină cu privire la modul în care instrucțiunile biologice sunt transferate următoarelor generații, realizând un experiment asupra rozătoarelor gestante în 2005. Experimentul și-a propus să investigheze dacă expunerea animalelor la un fungicid ar putea afecta sexul fetușilor și, în ciuda faptului că echipa de cercetare a descoperit cantități mai reduse de spermă și fertilitate scăzută la progeniturile de gen masculin, nu s-au observat efecte asupra diferențierii sexuale.

Mai târziu, unul dintre cercetători a împerecheat, din greșeală, „nepoții“ rozătoarelor expuse, dând naștere celei de-a patra generații după rozătoarele originale. Skinner și-a spus că ar putea să îi analizeze și pe aceștia. Rezultatele au fost uluitoare. A treia generație de masculi născuți după ce femela gestantă a fost expusă fungicidului prezenta cantități mai reduse de spermă față de generația „bunicilor“, însă experimentatorii au mai descoperit și că expunerea inițială a rozătoarelor gestante — „străbunicele“ — la toxine ar putea schimba tiparul unor molecule cunoscute drept grupări de metil care se fixează în ADN-ul celulelor germinale ale fetușilor ce se vor transforma, în cele din urmă, în sperma sau ovulele rozătoarelor. „După cum se prind scaieții de un pulover tricotat“, aceste molecule de metil au avut impact asupra funcționării ADN-ului și au fost transmise mai departe generațiilor ulterioare, predispunându-le la boală. Ipoteza lui Skinner este că, în viitor,

---

7 Wakefield, J. (2002). „Boys Won't Be Boys“, *New Scientist*, 2349. Preluat la 28 mai 2014 de la http://www.newscientist.com/article/mg17423495.300; jsessionid=JGIKANPNOJPP.

diagnosticele medicale ar putea implica evaluarea tiparelor de metilare, având în vedere că acest lucru ar putea indica expunerea generațiilor anterioare la substanțe chimice care au impact asupra stării de bine a pacientului din prezent. Agenția de Protecție a Mediului din Statele Unite a criticat studiul său, susținând că acesta nu este relevant pentru evaluarea riscului asociat cu o anumită substanță chimică, din cauza dozelor exagerate din acea substanță, dar rezultatele sunt provocatoare, fără doar și poate. Fără îndoială că este nevoie de cercetări ulterioare care să încerce să deslușească misterele acestor moșteniri genetice.[8]

În concluzie, potențialele efecte persistente și posibil bioacumulabile pe termen scurt și pe termen lung ale acestor substanțe chimice toxice care se află în mediul nostru înconjurător necesită derularea mai multor studii, de către grupuri de cercetare independente. Este de înțeles că rezultatele incerte ale multor studii, alături de rata în creștere a bolilor cronice și letale au neliniștit oamenii. Pretutindeni în lume, de exemplu, rata cancerului testicular este dublă față de cea din anii '60[9], iar cazurile de

8 Interlandi, J. (decembrie 2013). „The Toxins That Affected Your Great-Grandparents Could Be In Your Genes." Preluat la 29 mai 2014 de la *Smithsonian:* http://www.smithsonianmag.com/innovation/the-toxins-that-affected-your-great-grandparents-could-be-in-your-genes-180947644/?device=iphone?no-ist&no-ist. Vedeți și: http://skinner.wsu.edu.

9 *Testicular Cancer Incidence Statistics* (f.d.). Preluat la 28 mai 2014 de la Organizația de Cercetare a Cancerului din Marea Britanie: http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/types/testis/incidence/uk-testicular-cancer-incidence-statistics; *Testicular Cancer Screening* (f.d.). Preluat la 28 mai 2014 de la Institutul Național al Cancerului, Institutele Naționale de Sănătate din Statele Unite: http://www.cancer.gov/cancertopics/pdq/screening/testicular/HealthProfessional/page2; Walschaerts, M. et al. (2008). „Doubling of Testicular Cancer Incidence Rate over the last 20 Years in Southern France", *Cancer Causes Control,* 19(2). Preluat la 28 mai 2014 de la http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18236173.

hipospadias, o malformație congenitală în care penisul nu se dezvoltă normal și orificiul uretrei are o poziție necorespunzătoare, au crescut și ele.

În Danemarca, prevalența cancerului testicular s-a triplat între anii 1940 și 1980.[10] Cercetătorul danez Niels Skakkebaek a descoperit că rata de apariție a multiplelor probleme reproductive — precum cancerul testicular, organele genitale anormal conformate și cantitățile reduse de spermă — a crescut pentru toate acestea simultan. El și echipa lui au considerat că dezvoltarea neobișnuită a testiculelor era cauza, referindu-se la o problemă medicală cunoscută drept sindromul disgineziei testiculare; Skakkebaek crede că acest proces poate apărea încă din viața intrauterină. Dacă perturbatorii endocrini inhibă procesul natural al celulelor care se transformă în spermă, spune el, atunci acest lucru ar putea predispune persoana la infertilitate și la apariția cancerului pe parcursul vieții sale.[11] Cercetările au arătat că femeile însărcinate și nou-născuții prezintă cea mai crescută sensibilitate la efectele acestor substanțe chimice, fiindcă acestea sunt perioadele în care organele și sistemul nervos ale copilului încep să se dezvolte.[12]

Conform lui Mehran Alaee, cercetător în cadrul Institutului de Mediu din Canada, nivelurile eterilor polibromodifenilici din America de Nord se dublează la fiecare interval de doi până la cinci ani; nivelurile acestor eteri prezenți

10 Colborn, T., Dumanoski, D. și Myers, J.P. (1997). *Our Stolen Future: Are We Threatening Our Fertility, Intelligence, and Survival? A Sciencetific Detective Story.* New York City: Plume. p. 9.

11 Wakefield, J. (2002). „Boys Won't Be Boys", *New Scientist*, 2349. Preluat la 28 mai 2014 de la http://www.newscientist.com/article/mg17423495.300; jsessionid=JGIKANPNOJPP.

12 Crawford, T. (28 mai 2014). „SFU Study Finds Lower IQ in Kids Linked to Mom's Exposure to Flame Retardants in Pregnancy." Preluat la 29 mai 2014 de la *Vancouver Sun:* http://www.vancouversun.com/health/study+finds+flame+retardant+exposure+utero+lowe+children+boost+hyperactivity/9884560/story.html.

în laptele matern al americancelor și al canadiencelor este de 40 de ori mai mare decât nivelurile observate în laptele matern al femeilor din Suedia, unde există o preocupare sporită din partea statului față de perturbatorii endocrini.[13] Bruce Lanphear și oamenii de știință de la Universitatea Simon Fraser au demonstrat că mamele care erau expuse unor niveluri crescute de eteri polibromodifenilici la începutul sarcinii aveau copii care prezentau coeficienți de inteligență mai scăzuți, comparativ cu efectele nocive asupra celor care au fost expuși la plumbul din mediu.[14]

Pandemia actuală de obezitate contribuie la aceste probleme, având în vedere că, pe măsură ce o persoană are mai multă grăsime corporală, cu atât probabilitatea stocării toxinelor este mai mare. Wakefield a susținut că majoritatea acestor compuși nu sunt eliminați din organism, ci ajung în interiorul țesutului adipos al corpului. Oricum, adevăratele probleme apar când grăsimea corporală se descompune, pentru că atunci toxinele acumulate sunt eliberate în sânge. „Nimeni nu înțelege exact modul în care acest cocktail de substanțe chimice ar putea interacționa între ele, astfel încât să crească sau să scadă impactul global pe care acestea îl au asupra sănătății noastre", spune ea.[15] Acesta ar trebui să fie un apel de alarmă răsunător atât pentru consumatori — care au control asupra produselor pe care le cumpără —, cât și pentru autoritățile medicale, a căror datorie este de a asigura protecția cetățenilor.

---

13 Betts, K.S. (2002). „Rapidly Rising PBDE Levels in North America", *Environmental Science and Technology, Science News,* 36(3), 50A–52A.

14 Crawford, T. (28 mai 2014). „SFU Study Finds Lower IQ in Kids Linked to Mom's Exposure to Flame Retardants in Pregnancy." Preluat la 29 mai 2014 de la *Vancouver Sun:* http://www.vancouversun.com/health/study+finds+flame+retardant+exposure+utero+lower+children+boost+hyperactivity/9884560/story.html.

15 Wakerfield, J. (2002). „Boys Won't Be Boys", *New Scientist,* 2349. Preluat la 28 mai 2014 de la http://www.newscientist.com/article/mg17423495.300; jsessionid=JGIKANPNOJPP.

11

Vraja tehnologiei și dependența de stimulare

Tehnologia ne provoacă să ne afirmăm valorile umane, ceea ce înseamnă că, înainte de toate, trebuie să descoperim care sunt acestea. Nu este atât de ușor. Tehnologia nu este bună sau rea, dar este puternică și complicată. Profitați de ceea ce poate face. Învățați ce poate face. Cu toate acestea, întrebați-vă: „Ce impact are asupra noastră?“ Treptat, ne vom regăsi echilibrul, dar cred că va fi nevoie de timp.

— Sherry Turkle[1]

„Vrajă“ a fost cuvântul pe care autorul trilogiei *Stăpânul inelelor*[2], J.R.R. Tolkien, l-a folosit pentru definirea imersiunii complete a oamenilor într-o lume paralelă. El a

1 Dretzin, R. (regizor) (2010). *Digital Nation: Life on the Virtual Frontier* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.
2 Ediția în limba română: Editura RAO, 2010.

susținut că, pe măsură ce „te simți tot mai prezent fizic într-o lume secundară, cu atât experiența va fi mai similară visului (...), dar (...) te afli într-un vis creat de o altă minte, iar conștientizarea acestui fapt alarmant s-ar putea să-ți scape“[3]. Tolkien a recunoscut abilitatea de a ne pierde în basme și povești. Atunci când reflectăm asupra faptului că este cu mult mai ușor să rămânem prinși într-o lume virtuală, în care povestea este ilustrată prin intermediul unor stimuli vizuali, decât într-o poveste care a fost înainte doar scrisă sau transmisă prin viu grai, revelația lui Tolkien este de-a dreptul alarmantă.

Structura limbajului și lentoarea specifică lecturării textelor ne împiedică să ne implicăm în această activitate în același fel în care o facem în lumea complet virtuală a jocurilor video online. Cărțile nu activează sistemul de recompensă, de exemplu, cu excepția mulțumirii extraordinare de a rezolva o enigmă care a fost prezentată în text sau de a înțelege semnificația mesajului unei metafore. Spre deosebire de jocurile video, nu putem vorbi despre niște premii speciale, dobândirea unui statut nou sau alte recompense asociate cu înaintarea lecturii, iar spre deosebire de pornografie, nu există niciun orgasm la sfârșit — doar dacă nu citiți romane erotice sau cărți precum *Cincizeci de umbre ale lui Grey*[4], care probabil se aseamănă mai mult cu aceasta.

Când ne imersăm într-un mediu cu multă stimulare vizuală, unde există multă informație care ne solicită atenția imediată, încărcătura cognitivă datorată acestuia suprasolicită memoria noastră de lucru, iar atunci puține lucruri se stochează în memoria de lungă durată. Încărcătura cognitivă crescută amplifică distractibilitatea, iar mintea noastră diferențiază cu dificultate între informațiile

---

3 J.R.R. Tolkien. *On Fairy Stories* (f.d.). Preluat la 1 mai 2014 de la Universitatea Luterană din California: http://public.callutheran.edu/~brint/Arts/Tolkien.pdf, 8.

4 Ediția în limba română: Editura Trei, 2012.

relevante și cele irelevante. Astfel, se împotmolește din cauza prea multor mesaje instantanee, a reclamelor și a legăturilor cu alte site-uri (hiperlink-urilor), dedicând mai mult efort cognitiv evaluării deciziei de a da click pe acestea sau nu, în timp ce mai puțină atenție este alocată evaluării relevanței conținutului. Urmărirea pornografiei poate interfera, de asemenea, cu memoria de lucru a bărbaților — în special atunci când nivelul lor de stimulare erotică (și al nevoii de a se masturba) este mai crescut[5] — ceea ce poate explica motivul pentru care atât de mulți dintre ei ratează cursurile sau uită să meargă la întâlniri după expunerea îndelungată la pornografie.

Cărțile și filmele ar putea transporta mintea cuiva într-o altă lume, dar acestea nu oferă aceeași mulțumire sau sentimentul reușitei pe care persoana le simte atunci când joacă anumite roluri în lumile virtuale gamificate.[6] În cazul pornografiei, tinerii experimentează sentimentul unui șeic care are propriul său harem virtual, iar în cazul jocurilor video, aceștia se simt precum niște eroi sau ca niște antieroi fără condițiile sau permanența realității și fără a-și risca viața sau integritatea fizică. De aceea nu este de mirare că mulți tineri consideră lumile captivante ale pornografiei și ale jocurilor video on-line mult mai palpitante decât orice altceva întâlnesc în viața lor cotidiană din realitate.

---

5 Laier, C., Schulte, F.P., Brand, M. și Hahn, E.L. (2013). „Pornographic Picture Processing Interferes with Working Memory Performance“, *The Journal of Sex Research,* 50(7). Preluat la 27 iunie 2014 de la http://dx.doi.org/10.1080/00224499.2012.716873.

6 *Gamificarea* este un termen care descrie un sistem creat pentru a motiva oamenii și pentru a stimula competitivitatea lor prin utilizarea recompenselor, a încurajărilor și a indicatorilor publici ai statutului (de exemplu, echipe de conducere, grafice ale evoluției, abilitatea de a trece la un nivel superior, înregistrarea numărului de prieteni). *(N.a.)*

Jocurile video oferă recompense vizuale la intervale regulate, adesea după ce a fost atins un anumit nivel sau în urma învățării anumitor abilități. Acest program de întăriri se potrivește perfect cu tiparul condiționării operante utilizat de psihologul B.F. Skinner în anii '40 pentru a determina niște porumbei aflați în cutia sa special creată („cutia lui Skinner") să apese nelimitat pe o manetă pentru a primi mâncare în plus. Comportamentul întărit pozitiv are tendința de a fi repetat, în special dacă apare la intervale variabile, iar în cazul jocurilor video, în urma atingerii nivelului de efort solicitat și a dobândirii unor competențe, recompensa este garantată.

Unele jocuri au fost create să ofere recompense în mod sporadic de-a lungul progresului către un scop. Asemenea tehnicii *bait-and-switch* (momește-și-deviază)[7], aceste jocuri recompensează comportamentul doar din când în când, pentru a menține implicarea persoanei. Includerea unor penalizări ocazionale — cum ar fi înlăturarea armelor greu de obținut — este o altă modalitate prin care se poate controla eficient comportamentul jucătorului, precum și pentru motivarea acestuia să-și îmbunătățească abilitățile, astfel încât să evite repetarea acelorași greșeli.

Regretata Maressa Orzack, care a fost psiholog clinician și profesor asociat de psihologie în cadrul Facultății de Medicină Harvard, a susținut că procesul dezvoltării personajelor și al sistemelor de recompensă în cadrul jocurilor video este legat de condiționarea operantă, fiind în mod deliberat încorporate în jocuri de către creatorii lor rafinați.[8] Problema — spun Neils Clark și P. Shavaun

---

7 Tehnică promoțională care presupune atragerea clienților prin prezentarea publicitară a produsului la preț redus („momeala") și apoi comercializarea acestuia la un preț mai ridicat în punctele de vânzare („devierea"). *(N.t.)*

8 Clark, N. și Scott, P.S. (2009). *Game Addiction: The Experience and the Effects*. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company. p. 84.

Scott, autorii cărții *Game Addiction* (Dependența de jocuri) — este că „o persoană motivată inițial intrinsec de propriile sale motive de reușită poate deveni dependentă de aceste recompense exterioare, riscând chiar să-și piardă motivația interioară instinctivă de a realiza anumite lucruri în viață“[9].

Mai mult, nu toate aspectele din realitate sunt la fel de predictibile ca și elementele jocurilor video. Pe măsură ce jocurile video sunt tot mai mult integrate în obiceiurile vieții de zi cu zi ale unor oameni, aceștia vor căuta tipare similare peste tot, devenind pierduți, probabil, ori pierzându-și motivația atunci când nu le găsesc. Cu siguranță că acesta nu este singurul caz în care tinerii sunt confuzi, dar se presupune că generația din prezent este cel mai puțin pregătită pentru a se descurca în viața reală, pentru luarea deciziilor și rezolvarea problemelor.

Ceea ce amplifică problema este faptul că aceste surse de stimulare și, datorită lor, acest tip de condiționare, sunt acum universale. Internetul, televiziunea, jocurile video și pornografia sunt disponibile 24 de ore pe zi prin intermediul unei varietăți de aparate (calculatoare, laptopuri, telefoane, televizoare, tablete și așa mai departe). Unul dintre motivele pentru care băieții pătrund în aceste lumi fermecătoare mai ușor decât fetele este faptul că noi le transmitem că starea naturală a minții lor este rea și înfricoșătoare, drept urmare, ei nu beneficiază de alte oportunități de eliberare a impulsurilor „înnăscute“ pe care le au. Toate acestea contribuie la o reducere generală a motivației de a participa la evenimentele din realitate și de a se implica în relații sociale complexe care conțin multiple reguli de comunicare, verbale și nonverbale.

Un tânăr pe care l-am intervievat ne-a spus:

---

9 Idem. p. 88.

Din cauză că pornografia și jocurile video oferă gratificare instantanee, alte scopuri precum femeile, activitatea fizică și școala devin mult mai puțin ispititoare. Acum, tinerii sunt motivați de puterea de a apăsa butonul care dă start jocului, așadar nu trebuie să meargă mai departe decât până în fața televizorului sau a ecranului calculatorului lor pentru a trăi o stare nesfârșită de plăcere. Diversitatea stimulării pe care aceste două activități o pot asigura are potențialul de a scădea foarte mult dorința de a atinge obiectivele arătate mai sus (ar trebui să menționez că această dorință este și mai puternic diminuată prin utilizarea marijuanei și a altor droguri).

Gabe Deem, un fost dependent de pornografie care a devenit orator și consilier pentru tinerii din Texas, a mărturisit niște sentimente similare:

Întotdeauna am crezut că jocurile video și pornografia sunt grozave. Pe lângă plăcerea pe care mi-o ofereau, jocurile video îmi alimentau și firea competitivă și impulsul interior de a cultiva și de a produce lucruri ca bărbat. În loc să-mi doresc o slujbă bună, să-mi întemeiez o familie, să mă implic în comunitate, îmi doream să-mi îmbunătățesc rangul în mediul virtual, să fiu conducătorul unei echipe de jucători și să îmi petrec tot timpul conversând pe internet cu alți bărbați pe care nu i-am întâlnit niciodată.
În plus, mai era plăcerea pe care mi-o oferea pornografia... ei, bine... mă uitam la pornografie doar datorită plăcerii de a face acest lucru. Niciodată nu am folosit pornografia sau jocurile video din cauza problemelor din viața mea, ci le utilizam pentru că aveam acces la ele și îmi plăceau. Habar nu aveam că ar putea avea un impact negativ asupra fiziologiei mele. Pe măsură ce m-am maturizat, am avut aproape întotdeauna o prietenă și nu m-am confruntat cu vreo experiență traumatică în copilărie, nu am fost niciodată abuzat și nu am un istoric de adicții în familia mea.

Am fost ceea ce unii numesc „dependent contemporan“ care, pur și simplu, a avut acces nelimitat la stimulare peste nivelul normal și care, după ani de consum în exces cronic, s-a blocat acolo și a devenit indiferent. Nu am fost acel „dependent clasic“ care a apelat la un anumit comportament sau la o substanță pentru „a alina durerea din viața sa“, căci eu am recurs la comportament și la substanță pentru „a mă bucura de plăcerea vieții“.
Adesea, aud în jurul meu acest mit, faptul că numai băieții care se confruntă cu alte probleme de care încearcă să fugă sau pe care încearcă să le trateze devin dependenți de pornografie. Nu a fost cazul meu și nici al multor altora pe care îi cunosc, care au vizionat multă pornografie și s-au jucat ore în șir; în situația mea, „problemele“ au apărut după utilizarea lor.[10]

Obiceiurile pe care le practicăm în mod regulat au impact asupra creierului nostru, generând nu doar tipare comportamentale, ci și modificări fiziologice ale circuitelor cerebrale. Nicholas Carr discută despre cât de maleabil este creierul nostru și despre ușurința adaptării acestuia la stimulii noi în *Superficialii.* El ne spune următoarele lucruri:

Practic toate circuitele noastre neuronale (...) sunt supuse schimbării. Plasticitatea descrește odată cu vârsta — creierii înțepenesc în felurile lor de a fi —, însă nu dispare cu totul niciodată. Neuronii noștri strică mereu vechi conexiuni, formând unele noi, și celule nervoase noi-nouțe sunt create permanent.[11]

În esență, creierul este capabil să se reprogrameze de la un moment la altul, schimbându-și modul de funcționare. Aceasta înseamnă plasticitate neuronală.

---

10 Deem, G., comunicare personală, 13 aprilie 2014.
11 Carr, N.G. (2012). *Superficialii: Efectele internetului asupra creierului uman.* București: Editura Publica. p. 50.

În ciuda plasticității sale imense, odată cu trecerea timpului, pe măsură ce șanțurile creierului devin tot mai profunde, cu atât comportamentele sunt mai înrădăcinate și cu atât sunt mai greu de schimbat prin intermediul reînvățării. Carr menționează câteva exemple fascinante. În anii '70, biologul Eric Kandel a utilizat o specie numeroasă de melci-de-mare numită Aplysia pentru a demonstra posibilitatea de schimbare a conexiunilor sinaptice. El a descoperit că la cea mai ușoară atingere, melcii-de-mare se retrăgeau din reflex, dar având în vedere că în urma acestor atingeri erau nevătămați, atunci când erau expuși la atingeri repetate, ei se obișnuiau rapid, iar instinctul de retragere dispărea. Kandel a studiat sistemul nervos al melcilor și a arătat că acest comportament învățat (sau lipsa lui) se reflecta în creier printr-o slăbire graduală a conexiunilor sinaptice dintre neuronii senzoriali care „simțeau" atingerea și neuronii motori care semnalau corpului să se retragă. La începutul experimentului, aproximativ 90 % din neuronii senzoriali din corpul melcului aveau conexiuni cu neuronii motori, însă după 40 de atingeri, doar 10 % mai aveau acele legături. Kandel a câștigat Premiul Nobel datorită acestei serii de experimente și a implicațiilor teoretice ale acestora.

Alvaro Pascual-Leone, un cercetător specializat în neurologie de la Facultatea de Medicină Harvard, a oferit argumente în plus cu privire la faptul că modul în care percepem ceva afectează circuitele din creierul nostru. El a recrutat un grup de oameni care nu cântaseră la pian până atunci și i-a învățat un cântec elementar, apoi a împărțit grupul în două. Unul dintre grupuri a primit instrucțiunea de a exersa muzica la o orgă electronică timp de câteva ore, în fiecare zi, pentru următoarele cinci zile. Celălalt grup a fost instruit să stea în fața unei orgi și să-și imagineze doar că exersează — fără să atingă clapele — pentru

o perioadă egală de timp. Pascual-Leone a folosit stimularea magnetică transcraniană (TMS)[12] pentru a observa activitatea cerebrală a participanților pe parcursul experimentului și a descoperit că ambele grupuri prezentau schimbări legate de funcționarea creierului identice; cu alte cuvinte, creierul celor din grupul care doar și-a imaginat că exersează interpretarea cântecului a fost influențat, pur și simplu, datorită gândurilor participanților — fără a trece la acțiune. În acest caz, gândirea sau imaginația au fost suficiente. Cercetările lui Kandel și Pascual-Leone ilustrează niște modalități remarcabile prin care creierul se obișnuiește cu experiențele familiare și repetate după perioade scurte de condiționare.[13]

Implicațiile acestui tip de condiționare cu privire la pornografie sunt șocante, dacă ne gândim la ușurința habituării unei persoane să reacționeze la sex, care, în acest caz, reprezintă numai o colecție de pixeli, dar aceasta ar putea fi, în același timp, un aspect pozitiv pentru cei care își doresc să-și transforme creierele astfel încât să devină mai receptivi la partenerii sexuali din realitate. Veștile rele sunt pe măsura veștilor bune. Exact în același mod în care legăturile sinaptice dintre neuroni devin mai puternice și mai abundente în urma repetării unor experiențe specifice, eliberând cantități crescute de neurotransmițători, de exemplu, creierul începe să reacționeze tot mai puțin la experiențele mai puțin familiare.

---

12 Tehnică modernă neinvazivă care presupune aplicarea unor electrozi pe scalp, în dreptul regiunilor cerebrale de interes pentru monitorizarea activității creierului, putând fi un instrument util în diagnosticul unor tulburări neurologice. De asemenea, tehnica poate fi folosită și în tratamentul unor boli, precum maladia Parkinson sau tulburarea depresivă majoră, datorită posibilității de stimulare a creierului prin implantarea unui stimulator care activează electrozii. *(N.t.)*

13 Ibidem. pp. 27–8,33.

Multe persoane care au vizionat discursul meu TED (al lui Philip Zimbardo) au comentat că pornografia și jocurile video nu ar trebui catalogate la fel. Jucătorii nu sunt neapărat utilizatori ai pornografiei și invers. În multe moduri evidente, pornografia și jocurile video sunt niște entități foarte diferite, dar ele împărtășesc mai multe caracteristici mai puțin evidente. Ambele sunt distractive și pot avea aplicații interesante și utile, dar acestea mai pot fi și o imensă pierdere de timp sau sunt potențial dăunătoare din punct de vedere psihologic și social pentru unii bărbați.

Ne preocupă tinerii care utilizează în exces pornografia și/sau jocurile video, izolându-se de ceilalți. Nu există un ghid stabilit care să definească ce înseamnă consumul în exces de jocuri video sau pornografie;[14] în cele

---

[14] Notă: În cadrul sondajului nostru, care a inclus 20 000 de persoane, am considerat că două sau mai multe ore de utilizare a jocurilor video pe zi sunt excesive. După colectarea răspunsurilor, a opiniilor participanților și a cercetătoarei specializate în jocuri video Jane McGonigal, am catalogat drept excesive patru sau mai multe ore pe zi în cartea *Demise of Guys*. Academia Americană de Pediatrie recomandă limitarea timpului petrecut în fața ecranelor de către tineri la două ore pe zi (vedeți Introducerea). Manualul de Diagnostic și Clasificare Statistică a Tulburărilor Mintale-5 (DSM-5) a oferit următoarele criterii provizorii* pentru diagnosticarea Tulburării jocurilor pe internet; sunt necesare cel puțin cinci din cele nouă: • Preocupare legată de jocurile pe internet; • Simptome de sevraj la întreruperea jocurilor pe internet; • Toleranță — necesitatea de a petrece tot mai mult timp cu jocurile pe internet; • Tentative lipsite de succes de a controla participarea la jocurile pe internet; • Pierderea interesului pentru pasiunile și distracțiile anterioare ca rezultat al jocurilor pe internet și cu excepția acestora; • Continuarea utilizării excesive a jocurilor pe internet, deși conștientizează pericolele psihosociale pe care le implică; • Își minte membrii familiei, terapeutul sau alte persoane privitor la perioada petrecută cu jocurile pe internet; • Jocurile pe internet sunt un mod de a înlătura sau ameliora o dispoziție

din urmă, dacă utilizatorul este incapabil să își controleze obiceiul de a se juca sau de a viziona pornografie — în ciuda consecințelor sociale, emoționale, interpersonale, școlare sau profesionale negative —, atunci există o problemă.[15] Determinarea severității sale ar trebui să fie în funcție de răspunsul individual.

Dintr-o perspectivă externă, motivația unui jucător este adesea greșit înțeleasă. Mulți jucători sunt mânați de abilitatea lor de a concura și de a avea succes în cadrul unui anumit joc, împotriva altora care s-au angajat în jocul respectiv. Calitatea performanței lor este aspectul relevant pentru ei. Numărul de ore de joc este relevant doar ca indicator al acelei performanțe (de exemplu, cantitatea crimelor dintr-o anumită perioadă de timp, ceea ce le poate conferi prestigiu sau un rang superior). Jucătorii își propun să exceleze în cadrul unui sistem sau a unei ierarhii. Ei nu se gândesc la cât de mult se joacă, ci la cât de bine se descurcă la acest lucru, având în vedere că acesta este criteriul pe baza căruia sunt evaluați de către omologii lor. Un jucător consideră importantă perspectiva altor participanți la joc, o componentă pe care alte persoane din exterior nu o înțeleg imediat.

---

negativă; • Și-a periclitat sau a pierdut o relație, un loc de muncă sau o oportunitate importantă de educație ori carieră din cauza participării la jocuri pe internet.* DSM-5 a inclus Tulburarea jocurilor pe internet în Anexe, însă nu a recunoscut diagnosticul decât parțial, cu mențiunea că acesta necesită studii suplimentare pentru a putea fi cuprins în edițiile viitoare. Vedeți: Voss, A., et al. (2015). Case Report: Internet Gaming Disorder Associated With Pornography Use. *Yale Journal of Biology and Medicine. 88,* 319–324.

15 Notă: Pentru detalierea criteriului „tentative lipsite de succes de a controla participarea la jocurile pe internet", vedeți: Brunborg, G., Hanss, D., Mentzoni, R. și Palleson, S. (2015). Core and Peripheral Criteria of Video Game Addiction in the Game Addiction Scale for Adolescents. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking. 18(5),* 280–285.

O comparație pentru cei care nu utilizează jocuri video ar putea fi motivația de a-și dezvolta cariera pe care o poate deține o persoană. Fiecare ocupație are în spate niște intenții diferite. Un vânzător, de pildă, are niște intenții diferite de ale unui dentist, dar datorită existenței schimbului economic — a unui sistem de recompensă financiară și socială — fiecare va recunoaște scopul celuilalt. Există o recompensă financiară și socială care permite înțelegerea reciprocă. Un joc video are propria sa „economie", similară celei reale în care sunt implicați vânzătorul și dentistul. Diferența este că oamenii acceptă existența economiei reale pretutindeni, pe când „economia" virtuală este renegată dincolo de constructele frontierei virtuale, având în vedere că au loc niște schimburi de servicii restrânse cu observatorii externi, iar din acest motiv, pentru cei din afară jocul video nu are altă importanță în afara distracției.

Atât jocurile video, cât și pornografia online sunt forme relativ recente de distracție digitală, care este, de puțin timp, încorporată în societate. Pe măsură ce oamenii se implică tot mai mult în lumile virtuale, cu atât ei vor vedea mai mult valoarea acestora, forțând definirea termenului „excesiv" să se schimbe.

Deocamdată, industria jocurilor video și cea a pornografiei sunt tot mai fuzionate și devin deosebit de ademenitoare pentru consumatorii din contexte fizice solitare și pentru cei care își doresc să câștige niște bani de la distanță. După cum subliniază Andrew Doan, autorul cărții *Hooked on Games* (Conectați la jocuri):

> Combinația de sex și pornografie dintr-un joc video are un potențial de dezvoltare foarte puternic, dovedind deja acest lucru. În *Second Life* (A doua viață; joc video), s-a observat că există peste 20 de milioane de conturi, dintre care mai mult de jumătate aparțin unor jucători activi. (...) Există oameni care câștigă sume semnificative de bani adevărați

> prin faptul că oferă servicii de escorte virtuale, unii dintre ei obținând chiar venituri compuse din șase cifre. În timpul zilei, o femeie poate fi mamă, avocat sau orice alt profesionist. Însă, în timpul nopții, aceasta poate fi vocea din spatele unui avatar care încasează 20 de dolari pe oră oferindu-i, în mod virtual, companie sau sex unui bărbat.[16]

Afacerea debutantă în industria jocurilor video *Sinful Robot* din California urma să creeze jocuri video sexuale folosind realitatea virtuală *Oculus Rift*, o tehnologie tridimensională care poate acoperi în totalitate câmpul vizual al utilizatorului, asemenea unei măști de schi.[17] *Sinful Robot* s-a prăbușit cândva prin 2013,[18] dar este doar o chestiune de timp până când altcineva va crea jocuri tridimensionale cu posibilitatea de imersie completă, care includ sexul virtual sau utilizarea jucăriilor sexuale interactive imitând rapiditatea și mișcările unor vedete porno, precum compania *Lovense*.[19]

---

16 Doan, A. (4 octombrie 2011). „The Lure of Sex in Video Games." Preluat la 11 noiembrie 2011 de la *Hooked on Games:* http://www.hooked-on-games.com/blog/33-the-lure-of-sex-in-video-games.html;vedeți și Doan, A., Strickland, B. și Gentile, D. (2012). *Hooked on Games: The Lure and Cost of Video Games and Internet Addiction.* Iowa: FEP International. pp. 87–88.

17 „So, Uh, You Can Have Virtual Sex, Now." (18 decembrie 2012). Preluat la 26 iunie 2014 de la *SourceFed:* http://sourcefed.com/so-uh-you-can-have-virtual-sex-now/.

18 Van den Bosch, J. (2013). „Sinful Robot: Creating the World's Most Immersive Virtual Reality Erotic Encounters (with Oculus Rift)." Preluat la 26 iunie 2014 de la *Reddit:* http://www.reddit.com/r/technology/comments/1a2tev/sinful_robot_creating_the_worlds_most_immersive/c8trcpj.

19 Moynihan, T. (19 mai 2015). *New Sex Toys Sync Up To Virtual Reality Porn.* Preluat la 29 august 2015 de la *Wired:* http://www.wired.com/2015/05/new-sex-toys-sync-virtual-reality-porn/. Vedeți și Lovense.com.

Erotismul și motivația sunt ambele alimentate prin stimulare. Dacă apare dorința, stimularea dobândește o tentă sexuală, iar dacă apare nevoia de realizare, stimularea ia forma stabilirii unor scopuri și a obținerii succesului pe termen lung. Realitatea se luptă cu alternativele digitale aproape în privința oricărui aspect al existenței, din moment ce pornografia și jocurile video sunt ușor accesibile, lipsite de orice responsabilitate, plăcute și distractive. Alegerea multor bărbați este adesea alternativa digitală în detrimentul versiunii fizice, existente în realitate.

Îmi amintesc de un episod al serialului *Futurama,* intitulat „I Dated A Robot" (Am ieșit cu un robot), în care Fry, un tânăr care ajunge accidental în anul 3 000, creează o femeie-robot după actrița Lucy Liu, programând-o să iubească totul la el. La scurt timp, el își pierde interesul de a face orice altceva în afară de a petrece timp cu ea, moment în care prietenii săi intervin și îi arată un videoclip de propagandă împotriva relațiilor romantice dintre oameni și roboți. În acest videoclip, un tânăr, Billy, se îndrăgostește de un robot realizat după Marilyn Monroe. Billy nu își dorește altceva decât ca ei doi să se giugiulească. Chiar și atunci când vecina sa, Mavis, o tânără atrăgătoare, îl întreabă dacă i-ar plăcea să treacă pe la ea mai târziu, el îi spune că este prea mult de mers până în cealaltă parte a străzii doar pentru a se giugiuli cu ea. Atunci, naratorul videoclipului întreabă sumbru: „Ați observat ce nu a fost în regulă în această scenă?" Înainte ca roboții să existe, continuă acesta, probabil că Billy ar fi muncit din greu pentru a câștiga niște bani din livrarea ziarelor, pe care i-ar fi folosit apoi ca să o ducă la o întâlnire pe Mavis, câștigându-și astfel șansa de a face sex și de a se reproduce. „Dar într-o lume în care adolescenții se pot întâlni cu niște roboți, de ce să se mai

deranjeze?“ Firește, extratereștrii distrug planeta imediat după aceea.[20]

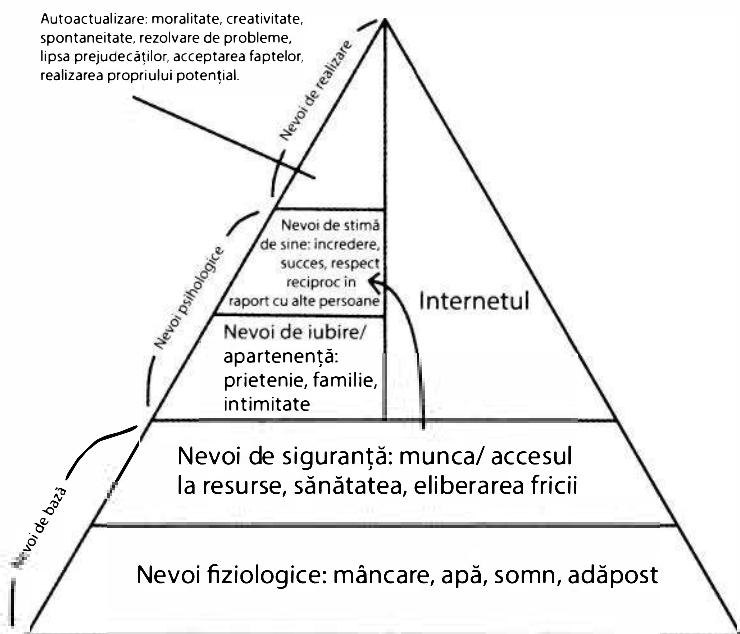
Deși aproape fiecare nevoie socială din realitate are acum un omolog în lumea virtuală, nu este clar dacă alternativele digitale pot satisface aceste nevoi în același mod. În „ierarhia nevoilor“ a lui Abraham Maslow — care prezintă stadiile dezvoltării umane, adesea sub forma unei piramide, așezând nevoile primare la bază — primele două niveluri, al nevoilor fiziologice și al celor de siguranță, trebuie să fie satisfăcute în realitatea fizică. Totuși, ar putea cele trei niveluri din vârful ierarhiei lui Maslow — apartenență și iubire, stimă de sine și autoactualizare — să fie îndeplinite în realitatea digitală? Ar putea o persoană să fie la fel de împlinită, dacă nu mai mult, în realitatea digitală? Răspunsul este da și nu. Desigur, unele necesități pot fi satisfăcute în lumea digitală, dar din cauză că acestea sunt împlinite fără riscul unor consecințe și adesea în izolare socială — ca o repetiție înaintea performanței finale — o persoană care, să zicem, se joacă în solitudine poate fi capabilă să-și îndeplinească nevoia de stimă de sine, dar, în același timp, să evite complet sentimentul apartenenței și să nu reușească să-și împlinească nevoia de iubire.

Jucătorii s-ar putea gândi că „l-au piratat pe Maslow“, dar aceasta are un puternic efect secundar: sentimentul de îndreptățire în absența abilității de a relaționa cu alții. După cum a comentat cineva în sondajul nostru, jocurile „te pot transpune în situații mature doar la nivel fictiv, dar consecințele lipsesc. Te poți simți puternic și «experimentat» fără a avea parte de toate eșecurile care duc la succes în domeniile respective în realitate“. Așadar, un jucător ar putea reuși într-o lume virtuală, dezvoltând

20 Kaplan, E. și Purdum, J. (13 mai 2001). „I Dated A Robot“, în M. Groening și D.X. Cohen, *Futurama*. Los Angeles, CA: 20th Century.

sentimentul de superioritate, dar restul oamenilor nu vor avea nici cea mai mică idee cu privire la cine este sau la ceea ce „a realizat". Mai mult decât atât, autoactualizarea nu poate fi obținută fără împlinirea celorlalte nevoi, deci lipsa intimității și a aprecierii față de ceilalți duce la un sentiment distorsionat al îndeplinirii potențialului și al actualizării, care nu se bazează pe o realitate socială împărtășită. Altfel spus, lipsa abilităților de relaționare, în special a abilităților sociale, poate afecta abilitatea de evaluare a competenței și a succesului social.

„Piratarea" lui Maslow: o piramidă instabilă

(Nikita Coulombe și Phil Zimbardo)

Am discutat cu un jucător în vârstă de 25 de ani, care ne-a mărturisit următoarea idee:

> Mintea unei persoane care se joacă pe calculator este foarte snoabă, fiind, de fapt, o combinație dintre complexul de superioritate și cel de inferioritate. Mulți dintre jucători se simt inferiori oamenilor „din afară", așadar trebuie să compenseze. Au nevoie să facă pe băieții răi în mediul virtual, astfel încât să se simtă superiori celorlalți. Foarte mulți îl ceartă pe cel care strică jocul. Oamenii obișnuiau să-și spună „bun joc, bine jucat" (engl.: *GGWP — Good Game, Well Played*), dar acum nu se mai întâmplă așa aproape niciodată. Oamenii adoră să râdă de ceilalți atunci când greșesc și să îi poreclească în funcție de aceasta. Chiar dacă a fost un meci strâns, oponentul s-ar putea să-ți zică să dezinstalezi jocul sau să spună „ușor joc, simplu de câștigat", doar pentru a încerca să te enerveze și pentru a primi o reacție din partea ta. De asemenea, s-ar putea ca jucătorii să se alieze împotriva ta, suspendându-te, ceea ce te restricționează de la a juca, nu pentru că ești un intrus, ci pentru că ei te învinuiesc pentru eșecul echipei sau ceilalți jucători decid că nu te plac. Aceasta este o atitudine comună în jocul video *DotA* (*Defense of the Ancients*), precum și în alte jocuri pe care le-am încercat și nu doar în jocurile online în rețea (*MMOs*; *massively multiplayer online games*).

Când l-am întrebat cum sentimentul de superioritate din jocuri se transferă în lumea reală, el a spus că, în primul rând, mulți jucători au un nivel de abilități sociale sub medie, dar cu toate acestea, se simt ca și cum ar fi „un LeBron James al jocului respectiv". El a susținut că ei încă se mai lovesc de un zid, din punct de vedere social, în lumea reală, iar discrepanța tot mai mare dintre personalitatea lor din mediul virtual și reputația pe care o au în realitate îi determină să se joace și mai mult ca să

poată excela în lumea jocurilor, având în vedere că statutul dezirabil este mai ușor de obținut acolo decât în viața de zi cu zi.

Jeremy Bailenson, directorul *Virtual Human Interaction Lab* (Laboratorul de interacțiune umană în mediul virtual) din cadrul Universității Stanford, împreună cu asistentul de cercetare Nick Yee numesc fenomenul adaptării comportamentului din viața reală la cel din mediul digital Efectul Proteus.[21] După cum s-a demonstrat, aspectul pozitiv este că Efectul Proteus poate ajuta oamenii în schimbarea problemelor legate de droguri și alcool, iar întâlnirile din mediul digital care au scopul de a oferi sprijin în depășirea dependențelor din lumea reală sunt promițătoare, în special pentru cei care ar putea întâmpina dificultăți în privința deplasării la un centru fizic de tratament.[22] Aspectul negativ este că acesta ar putea duce la dezvoltarea și alimentarea unui eu supradimensionat, care intră în conflict cu solicitările realității, promovează dezindividualizarea persoanei sau manipulează modul în care aceasta gândește.

În realitate, când oamenii interacționează unii cu alții, aceștia mimează, în mod automat, postura și cuvintele celeilalte persoane. Într-un studiu, Bailenson, Yee și Ducheneaut au arătat că, dacă un personaj dintr-un context virtual era capabil să mimeze mișcările capului unui participant pe durata unei conversații, participantul avea

---

21 Yee, N., Bailenson, J.N. & Ducheneaut, N. (2009). „The Proteus Effect: Implications of Transformed Digital Behavior Self-Representation on Online and Offline Behavior.“ *Communication Research,* 36(2). Preluat la 12 iunie 2014 de la http://vhil.stanford.edu/pubs/2009/yee-proteus-implications.pdf. p. 294.

22 Korolov, M. (8 octombrie 2010). „Treatment Center gets $865 000 for OpenSim Project.“ Preluat la 12 iunie 2014 de la *Hypergrid Business:* http://www.hypergridbusiness.com/2010/10/treatment-center-gets-865000-for-second-opensim-project/.

tendința să fie mai mult de acord cu punctul de vedere exprimat de personaj decât participanții din realitate care urmăreau înregistrarea. Într-un alt studiu, în care avatarul încerca să convingă un participant, iar fața personajului era transformată astfel încât să conțină de la 20 la 40 % din caracteristicile persoanei, similaritatea facială a fost un stimul atât de puternic, încât a putut influența opțiunea politică a participantului pentru un anumit candidat, chiar și în cazul proceselor electorale importante. Atractivitatea și chiar culoarea sau stilul vestimentației purtate de personajele dintr-un joc pot avea impact asupra modului în care oamenii se percep pe sine și pot afecta modul în care ei interacționează cu alte persoane, atât în interiorul, cât și în exteriorul jocului.[23]

Dincolo de discrepanța dintre eurile virtuale și standardele lumii reale, este incert cât de bine se pot deplasa copiii între realitate și lumile digitale. Katie Salen, directorul Departamentului de design al școlii *Quest to Learn* din New York, spune:

> Oamenii discută despre această distincție dintre lumea virtuală și cea reală, îngrijorându-se în privința incapacității tinerilor de a le separa. Eu cred că, de fapt, această distincție este una dintre ideile adulților, o concepție a unei generații de oameni pentru care lumile virtuale nu au existat și au fost ceva nou ce a fost adăugat lumii reale. Însă copiii sunt capabili să treacă fără probleme de la mediul digital la cel real și invers.[24]

---

23 Yee, N., Bailenson, J.N. și Ducheneaut, N. (2009). „The Proteus Effect: Implications of Transformed Digital Behavior Self-Representation on Online and Offline Behavior." *Communication Research,* 36(2). Preluat la 12 iunie 2014 de la http://vhil.stanford.edu/pubs/2009/yee-proteus-implications.pdf. p. 287.

24 Dretzin, R. (regizor) (2010). *Digital Nation: Life on the Virtual Frontier* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.

Pe de altă parte, Bailenson susține că distincția dintre lumea virtuală și realitate devine tot mai vagă, până în punctul în care cele două ar putea să se întrepătrundă. În documentarul *Digital Nations*, Bailenson creează un avatar realist al gazdei documentarului, Douglas Rushkoff, afirmând următoarele:

> Într-un studiu, te-am făcut cu zece centimetri mai înalt decât ești în realitate și apoi a trebuit să încerci să negociezi ceva cu o altă persoană. Cei zece centimetri în plus față de înălțimea ta normală duc la o probabilitate de trei ori mai mare să câștigi negocierea în realitatea virtuală. (...) Indiferent care ar fi înălțimile noastre reale, ulterior vei câștiga negocierea cu mine, care va avea loc în realitate. (...) O expunere minimală în interiorul realității virtuale s-a putut transfera, influențând comportamentul față în față. (...) Am derulat studii asupra copiilor, în care, inițial, aceștia se văd pe ei înșiși înotând alături de niște balene în realitatea virtuală; o săptămână mai târziu, jumătate dintre ei consideră că au înotat cu balenele în realitate.[25]

Îmi vine în minte fraza „ca peștele pe uscat" — peștii nu conștientizează tipul apei în care înoată, iar dezvoltarea într-o eră digitală face ca „apa" virtuală și „apa" adevărată să pară identice. Este posibil ca tinerii imersați într-o lume artificială să nu reușească să diferențieze prea rapid elementele existente în realitate de cele prezente în mediul virtual.

25 Ibidem.

Dinamica pornografiei

În comedia *Dragoste și moarte* din 1975, Woody Allen spunea: „Sexul fără dragoste este o experiență goală, dar, dintre experiențele goale, este una dintre cele mai bune". Oare chiar așa este? Pe termen scurt, pornografia poate fi foarte satisfăcătoare, dar potențialele sale efecte secundare trebuie luate și ele în considerare.

Un licean participant la sondajul nostru ne-a împărtășit gândurile sale: „Cred că plăcerea, gratificarea, controlul și eliberarea stresului la comandă, specifice pornografiei și jocurilor video, ne fac să ne pierdem răbdarea tot mai mult, să avem așteptări nerealiste și să devenim infirmi social".

Pornografia reprezintă portretizarea explicită a problematicii sexului, având scopul de a determina stimularea și satisfacția sexuală. Spre deosebire de artă sau erotică, videoclipurile porno moderne au prea puțină valoare artistică și se concentrează doar asupra graficii, a aspectelor fizice ale sexului mai degrabă decât a frumuseții sale sau a sentimentelor și emoțiilor care însoțesc intimitatea. Reprezentările sexului există încă din perioada preistorică, dar conceptul de pornografie nu a fost înțeles pe scală largă decât în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Excavațiile de mare anvergură din Pompeii, care datează din anii 1860, au demarat discuții cu privire la ce anume putea fi considerat obscen, multe dintre obiectele erotice descoperite fiind expediate în muzee private.

Producția filmelor porno a urmat imediat inventării camerelor de filmat din 1895. La scurt timp, materialele sexuale explicite au fost catalogate drept obscene și au fost interzise publicului, iar acest lucru a continuat până în perioada anilor '60. David Sipress, care este de multă vreme caricaturist la ziarul *New Yorker*, a ilustrat foarte bine situația într-un desen care surprindea un bărbat în

vârstă într-o discuție cu fiul și cu nepotul său în timp ce aveau niște laptopuri în față, spunându-le că atunci când el era de vârsta lor, „trebuia să meargă cam 16 km prin gheață și zăpadă la un magazin dacă voia să vizioneze niște imagini murdare“[26]. Erau alte vremuri.

Astăzi, anonimitatea internetului înseamnă că oricine poate viziona oricând pornografie și nu e nevoie să interacționeze cu nimeni pentru a obține accesul la aceasta. Teoretic, accesarea materialelor pornografice ar trebui restricționată persoanelor sub 18 ani, deși punerea în aplicare a „standardelor comunitare“ este complicată, în special în mediul virtual. Majoritatea oamenilor pot fi de acord că pornografia dură nu ar trebui să fie disponibilă copiilor, dar accesul la aceasta — intenționat și neintenționat — este dificil de controlat și este tot mai puțin probabil să fie respectat.

În ciuda profiturilor de miliarde de dolari, directorii marilor industrii spun că afacerea pornografiei suferă în această perioadă din cauza economiei care încă se reface, a pirateriei și a pornografiei gratuite sau ieftine disponibile online.[27]

După ce s-au câștigat venituri uriașe din distracțiile pentru adulți din camerele de hotel și din comercializarea DVD-urilor, piața s-a schimbat datorită disponibilității și anonimității pe care internetul le conferă; pornografia este acum doar la un click distanță. Tehnologia a ușurat, de asemenea, accesul în această industrie; oricine își dorește să

---

26 Sipress, D. (19 decembrie 2011). „When I was your age, I had to hike ten miles through the ice and snow to...“ — caricatură din ziarul *New Yorker.* Preluat la 16 iunie 2014 de la *Condé Nast Collection:* http://www.condenaststore.com/-sp/When-I-was-your-age-I-had-to-hike-ten-miles-through-ice-and-snow-to-New-Yorker-Cartoon-Prints_i8638277_.htm.

27 „Porn: Business of Pleasure.“ (9 iulie 2007). Preluat la 17 noiembrie 2011 de la CNBC: http://www.cnbc.com/id/31586577/?slide=4.

facă sex în fața unei camere poate deveni un actor porno, iar, dacă se pricepe să ispitească vizualizatorii, o femeie sau o adolescentă poate deveni chiar o vedetă porno bine plătită.

Pot învăța băieții despre sex urmărind videoclipuri porno? Sigur, oarecum. Pot învăța că actele sexuale pot fi destul de variate, iar din acest motiv, pot fi o sursă continuă de plăcere pe tot parcursul vieții datorită experimentării consensuale cu partenera. Dincolo de acestea, mesajul pornografiei are tendința de a dezumfla eul celor care o vizionează constant din cauza presupunerii că acele scene constituie norma, singurul mod acceptabil de a face acel lucru sau modalitatea potrivită de a relaționa cu partenerul sexual; cel mai rău dintre toate, un tânăr ar putea constata nu numai că mărimea contează, ci și că înseamnă totul. Un studiu din 2015 din cadrul Universității de Stat Ohio a arătat că utilizarea pornografiei de către bărbați se asocia pozitiv cu lipsa satisfacției față de propriul corp, încrederea scăzută în aspectul lor fizic și cu anxietatea și evitarea în relații.[28] Alte studii au descoperit rezultate similare: pe măsură ce un bărbat este mai mulțumit de corpul său, în special de mărimea penisului său, cu atât acesta se confruntă cu mai puțină anxietate legată de sex.[29]

Câțiva studenți participanți în cadrul sondajului nostru au evaluat lucrurile astfel:

> Cred, fără urmă de îndoială, că acest lucru duce la paranoia și la așteptări nerealiste pentru băieți, având în vedere că problema nu este deloc abordată în cadrul programelor de educație sexuală (cel puțin, nu în cadrul sesiunilor la care

28 Tylka, T. (2015). „No Harm in Looking, Right? Men's Pornography Consumption, Body Image and Well-Being.“ *Psychology of Men & Masculinity,* 16(1): 97–107.

29 Wilcox, S., Redmond, S. și Davis, T. (2015). Genital Image, Sexual Anxiety, and Erectile Dysfunction Among Young Male Military Personnel. *Journal of Sexual Medicine. 12,* 1389–1397.

am participat eu). Aceasta înseamnă că băieții explorează pe cont propriu și apoi se simt lipsiți de masculinitate dacă nu arată la fel...
Prietenii mei au fost dezamăgiți atunci când fetele au fost mai silențioase decât ceea ce au văzut și atunci când ele nu au ajuns la orgasm nici măcar o dată, având în vedere că fetele din materialele porno au numeroase orgasme înaintea băieților. (...) Fetele (...) au fost dezamăgite de faptul că rezistența băieților a fost de numai câteva minute, în locul jumătăților de oră pe care se obișnuiseră să le vadă în filmele porno.
În acest moment, nu beneficiez de educație sexuală. Totuși, cred că pornografia de pe internet creează așteptări nerealiste legate de sex prin faptul că ilustrează imaginile unor „vedete porno" care nu sunt nici pe departe reprezentative pentru majoritatea oamenilor. Pe lângă faptul că afectează stima de sine a tinerilor, care riscă să devină nemulțumiți de felul în care arată, acest lucru mai influențează și modul în care este perceput sexul, fiindcă, în timp ce este accentuată foarte mult plăcerea egoistă și atracția fizică, atașamentul emoțional față de partener este devalorizat.

De asemenea, câteva tinere au împărtășit cu noi observațiile lor:

Am participat la niște cursuri despre feminism care au subliniat impactul pe care mass-media îl are asupra modului în care femeile își percep propriul corp. Aceasta este adevărat, deși m-a iritat faptul că profesorul credea că asupra bărbaților nu are niciun fel de impact. Când am început să mă întâlnesc cu prietenul meu, sexul era un aspect cu adevărat dificil al relației noastre pentru el. Până la urmă, el s-a decis să meargă la terapie pentru a-și rezolva problemele pe care le avea cu privire la corpul său și la abilitatea lui de a mă satisface sexual. Cred că aceasta are legătură foarte mult cu

modul în care mass-media, cum ar fi jocurile video și pornografia, portretizează masculinitatea și aspectele de care un bărbat are nevoie pentru a fi atrăgător sexual. Mă întristează gândul că aceste lucruri comerciale au creat o imagine care l-a făcut pe un bărbat, pe care îl iubesc și de care sunt foarte atrasă, să aibă o stimă de sine atât de scăzută. Terapia cognitiv-comportamentală a funcționat de minune pentru anxietatea sa de performanță, iar acum suntem foarte bine. Din cauză că generațiile mai în vârstă nu au fost niciodată nevoite să se confrunte cu aceasta, nu înțeleg faptul că tinerii bărbați au nevoie de educație legată de sex pentru a-l privi ca pe un act plăcut pentru ambii parteneri. Există o mulțime de bărbați care habar nu au că femeile trebuie să fie implicate în actul sexual în calitate de parteneri, iar nu de vedete porno. Tinerii bărbați sunt CU ADEVĂRAT confuzi în privința acestei distincții și nu înțeleg de ce noi nu vom face „acel lucru" pe care l-au văzut într-un film porno.

Pornografia creează așteptări nerealiste cu privire la sex pentru tineri (în special pentru băieți), întrucât promovează o imagine artificială de „perfecțiune" care nu există neapărat și de aceea duce la dezamăgire. În mod similar, aceasta portretizează sexul ca pe un act lipsit de emoție și de semnificație, ceea ce creează probleme în relațiile sexuale ulterioare.

Pornografia devalorizează sexul și descurajează bărbații să caute romantismul și intimitatea autentică. Îi învață să ignore nevoile emoționale ale femeii și să privească sexul dintr-o perspectivă egoistă.

După părerea mea, rolurile de bărbat și femeie par să se schimbe într-un ritm rapid. De exemplu, dacă ieși într-un club, poți observa cu ușurință că nevoia bărbaților de a umbla după femei descrește rapid, în timp ce femeile par să devină cu mult mai disperate, de aceea ele sunt cele care acționează și se aruncă asupra bărbaților care, în principal, le folosesc și apoi merg mai departe, după cum ilustrează industria pornografică. Oricum, în ciuda faptului că sunt total împotriva

pornografiei și a tuturor lucrurilor asociate cu ea, bărbații nu pot fi învinuiți pentru aceasta, având în vedere că femeile devin niște prăzi tot mai ușoare și nu se comportă ca atare atunci când își doresc să fie respectate de bărbați.

Majoritatea pornografiei de pe internet nu are niciun scenariu și niciun preludiu al actului sexual. Nu există cuvinte, doar acțiune. Nu există sugestii cu privire la faptul că în realitate este nevoie de niște precursori romantici, de negocieri, discuții, momente tandre, sărutări, atingeri, complimente și uneori, doar de cuvinte. Apoi apare înțelegerea implicită că femeia își dorește actul sexual mai mult decât bărbatul în videoclip, fiind posibil ca ea chiar să înceapă să îl dezbrace, să-i dea jos pantalonii și să continue prin a-i face sex oral. Aceasta nu se va întâmpla la fel de des în realitate.

Imaginați-vă cum ar fi să învățați să jucați fotbal urmărindu-l pe cel mai bun jucător de la competiția engleză Premier League cum își distruge adversarii ori să învățați baschet urmărindu-l pe marele jucător Albert Pujols cum lovește trei mamuți aflați în atac la campionatul anual World Series. Aceștia sunt niște sportivi excepționali, ale căror corpuri dominante au fost antrenate ani de zile înainte ca ei să fie printre cei mai buni în profesia lor. Așadar, ei v-ar putea inspira, dar nu ați putea învăța sportul respectiv fără să-l practicați cu sârguință pe niște terenuri mai puțin faimoase sau în parcuri special amenajate, alături de antrenori și colegi, ale căror nivel de abilitate, vârstă și formă corporală sunt comparabile cu ale dumneavoastră.

În pornografie, toți actorii au niște penisuri enorme. Aceștia sunt selecționați pentru mărimea și rezistența lor, existând posibilitatea ca ei să ia medicamente pentru a-și îmbunătăți performanța. Ceea ce nu vedem sunt pauzele de la acțiune pentru a schimba unghiul camerelor, timp în

care s-ar putea ca actorii să fie ajutați de vreun asistent, să ia medicamente sau să primească asistență suplimentară din partea unor pompe vacuum sau injecții pentru mărirea penisului. Așadar, chiar și capacitatea lor aparentă de a-și menține performanța non-stop pentru lungi perioade poate include aceste pauze din spatele ecranului.

De asemenea, din cauză că urmăresc pornografia, bărbații resimt presiunea de a îndeplini ceea ce ei cred că reprezintă fantezii feminine, în principiu a avea un penis gigant și o erecție puternică timp de câteva ore. O mulțime de bărbați tineri cred că nu este ceva în regulă cu ei dacă au un penis de dimensiuni normale sau consideră că au o ejaculare prematură dacă ajung la orgasm după zece minute. Este ca și cum am seta o bandă de alergare la cea mai înaltă viteză și la cel mai înalt nivel de înclinare — aproape nimeni nu va reuși să exerseze pentru perioade prea lungi. Cu toate acestea, foarte mulți tineri dezvoltă anxietate de performanță sexuală atunci când se pregătesc să facă sex cu o femeie în carne și oase, din cauza acestui set de așteptări false, care par a fi norma după urmărirea succesivă a unor scenarii similare.

Alt efect negativ și sigur asupra băieților care se uită la multă pornografie este apariția unui sentiment de invidie de penis, mai exact sentimentul că penisul lor nu are dimensiunea dorită. Această stânjenire într-un domeniu atât de important pentru identitatea masculină este cu siguranță o sursă de nemulțumire ascunsă. Aceasta se poate observa în vestiarele publice, unde mulți bărbați refuză să se dezbrace, dându-și hainele jos numai la duș și acoperindu-se când ies de acolo.

Atunci când medicamentul pentru îmbunătățirea performanței sexuale masculine *Viagra* a fost promovat pentru prima oară, reclama sa prezenta niște bărbați mai în vârstă, cu părul alb. Gândiți-vă că acum, mai mult decât oricând altcândva, există mai mulți bărbați sub 30

de ani cărora li se prescrie *Viagra* pentru obținerea unei performanțe sexuale adecvate.[30] Odată ce asemenea medicamente sunt percepute ca o necesitate pentru succesul sexual, acestea vor cântări din ce în ce mai mult în acest domeniu. Așadar, fostele campanii publicitare care au debutat prin ilustrarea unor persoane vârstnice cu ani în urmă s-au schimbat, prezentând bărbați mai tineri — chiar activi fizic — care își doresc să fie gata de acțiune dacă se ivește vreo ocazie pentru sex.

Stimulare cronică, insatisfacție cronică

Sexul este un subiect tabu în societatea noastră, așa cum este în majoritatea națiunilor care au o puternică orientare religioasă, acesta nefiind abordat în ansamblul său. Dragostea este promovată, dar dorința este respinsă, chiar ignorată de cea mai mare parte a mass-mediei. Totuși, dorința este greu de scăpat din vedere; mai degrabă, aceasta este în văzul tuturor, pe sute de site-uri. Internetul constituie inconștientul colectiv grozav, care ne permite să ne înțelegem mai bine nevoile, dorințele și fanteziile. În plus, în timp ce pornografia poate ajuta inițial oamenii să devină mai interesați de sex, de-a lungul timpului, se pare că are efectul opus. Studiile au arătat că utilizarea pornografiei corelează cu depresia, anxietatea, stresul și problemele sociale.[31] Centrele pentru Controlul și Prevenția

30 Macfarlane, J. (14 iunie 2008). „Men Aged 18 to 30 on Viagra to Keep Up with Sex and the City Generation." Preluat la 10 ianuarie 2012 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/health/article-1026523/Men-aged-18-to-30-Viagra-Sex-And-the-City-generation.html.

31 Levin, M., Lillis, J. și Hayes, S. (2012). „When is Online Pornography Viewing Problematic Among College Males? Examining

Bolilor din SUA au descoperit că „persoanele care folosesc în mod frecvent pornografia au o probabilitate mai mare de a se confrunta cu depresia și cu probleme legate de sănătatea fizică față de nonconsumatori, ceea ce indică faptul că prin înlocuirea interacțiunilor sănătoase față în față, pornografia poate iniția un ciclu de izolare socială și sexuală“[32].

Pornografia încearcă să compenseze reprezentarea slabă a dorinței sexuale din majoritatea domeniilor din cultura noastră; oricum, aceasta este reprezentată extrem de bine în mediul virtual. În 2011, 24 din top 500 cele mai vizionate site-uri generale de internet din America erau dedicate pornografiei. Ca să punem lucrurile în context, aproape 47 de site-uri din top 500 erau paginile de start *Google* din diverse țări. Acum, gândiți-vă că cele mai populare site-uri porno, *LiveJasmin* și *XVideos*, au fost accesate mai mult decât 36 dintre paginile de start *Google*, printre care cele din Canada, Mexic, Australia și Germania.[33] *LiveJasmin* și *XVideos* au fost, de asemenea, vizitate mai des decât *CNN*, *AOL*, *Myspace* și chiar *Netflix*.[34] Oricum, spre deosebire de alte site-uri populare, care înregistrează o audiență generală, audiența acestor site-uri porno a inclus, în principal, bărbați sub 24 de ani, majoritatea dintre ei urmărind materialele în izolare, de acasă sau, în secret, de la școală.

În 2015, *PornHub* a fost declarat site-ul porno cel mai accesat din America. Din cauză că bărbații sunt mai

---

the Moderating Role of Experiential Avoidance.“ *Sexual Addiction & Compulsivity, 19(3)*, 168–180.

32 (Iulie/august 2011). *Men's Health*, 30.

33 Preluat la 8 iunie 2011 de la *Alexa:* http://www.alexa.com.

34 Schonfeld, E. (25 aprilie 2011). „Netflix Q1 Earnings Up 88 %, Adds 3.M Subscribers.“ Preluat la 11 noiembrie 2011 de la *Seeking Alpha:* http://seekingalpha.com/article/265310-netflix-q1-earnings-up-88-adds-3-m-subscribers.

dispuși să plătească pentru pornografie, materialele pornografice vor continua să se adreseze cu precădere gusturilor masculine, dar, în ciuda acestui lucru, accesarea site-ului *PornHub* de către femei este în creștere, în special după lansarea cărților și a filmului *Cincizeci de umbre ale lui Grey.*[35] Rapoartele site-ului *Alexa,* care a realizat statistica accesărilor online din 2011 până în 2015 susțin aceste rezultate — în 2011, audiența masculină a fiecărui site porno era mai crescută, iar în 2015, un sfert din cele mai populare site-uri porno aveau accesări care înclinau puțin mai mult spre populația feminină. De asemenea, între 2011 și 2015, numărul site-urilor porno din top 500 a scăzut de la 24 la 12; în plus, mai mulți tineri accesează acum site-urile de la școală (decât de acasă sau de la muncă).[36] Termenul cel mai frecvent de căutare utilizat de femei este „lesbiene“[37].

Cele mai multe site-uri porno populare oferă conținut gratuit și au mai multe oferte exclusive, cum ar fi videoclipuri de calitate înaltă sau scene live, în schimbul unor taxe minore. Poți găsi cam tot ceea ce îți dorești fără plată și poți accesa aceste videoclipuri aproape în orice moment, de oriunde din lume unde există internet.

Un adevărat bufet de stimulare vă așteaptă — *PornHub* cuprinde 56 de categorii listate comod în ordine alfabetică; în medie, o categorie include 5 832 de videoclipuri diferite. Cele mai vizionate filme din aceste categorii înregistrează,

---

35 *More of What Women Want.* (25 iulie 2015). Preluat la 30 august 2015 de la *PornHub Insights:* http://www.pornhub.com/insights/women-gender-demographics-searches; *50 Shades of Pornhub.* (18 februarie 2015). Preluat la 30 august 2015 de la *PornHub Insights:* http://www.pornhub.com/insights/50-shades-bdsm-searches.

36 Preluat la 10 august 2015 de la *Alexa:* http://www.alexa.com.

37 *More of What Women Want.* (25 iulie 2015). Preluat la 30 august 2015 de la *PornHub Insights:* http://www.pornhub.com/insights/women-gender-demographics-searches.

în medie, 22,3 milioane de vizualizări și au o durată de aproximativ 20 de minute. În medie, scenele de penetrare vaginală sau anală au loc după ce se derulează 33 % din lungimea videoclipului. În numai un sfert din videoclipuri este evidențiat un orgasm feminin, pe când în 81 % din acestea se poate observa orgasmul masculin — de obicei, orgasmul bărbatului reprezintă scena finală.

Nici măcar o dată, în niciunul dintre cele mai vizionate videoclipuri, nu are loc o discuție despre practicile sexuale sigure sau despre așteptările fizice și emoționale ori despre limite. Prezervativele sunt folosite numai într-unul dintre cele mai accesate filme — unul în care lesbienele utilizează niște vibratoare. În plus, de multe ori, un bărbat beneficiază de sex oral din partea unei femei și apoi îi penetrează vaginul, apoi anusul ei, după care trece din nou la gura și la vaginul ei, practică sexuală cunoscută sub acronimul *ATM* (engl.: *ass-to-mouth*, simbolizând trecerea de la sexul anal la cel oral); această practică crește riscul femeilor de a contacta infecții cu transmitere sexuală (ITS-uri) și infecții bacteriene precum infecțiile de tract urinar (ITU). Rareori se întâmplă ca sfârșitul să aibă loc pe fața bărbatului, dar foarte multe videoclipuri își ating punctul culminant pe fața femeii.

Un unghi al camerei utilizat frecvent se concentrează direct asupra organelor genitale, iar sânii și/sau fața femeii sunt vizibile în fundal. Adesea, femeia este poziționată astfel încât expresiile sale faciale să poată fi surprinse. De obicei, bărbatul ejaculează pe sânii, pe fața sau în gura femeii, mai degrabă decât în vaginul ei (excepție făcând videoclipurile de tipul „plăcintă cu cremă"). Filmele se termină rapid după ce ejacularea bărbatului a avut loc, sugerând că acest eveniment este apogeul actului sexual și orice altceva este secundar. Vechea „dispariție în întuneric" de la finalul filmelor a devenit „dispariția feței femeii",

având în vedere că pornografia se încheie cu momentul în care aceasta este acoperită de spermă.

Aceste videoclipuri insinuează că fanteziile sexuale nu presupun niciodată niște conversații. Există prea puțină intimitate emoțională reprezentată în orice mod, iar puținele schimburi de replici, dacă sunt prezente, sunt ciudat realizate. În mod surprinzător, în ciuda reputației proaste a pornografiei, există puține situații în care limbajul depreciativ despre femei (cum ar fi „târfă", „cățea" sau „curvă") este direct adresat femeii — cel puțin așa se întâmplă în cele mai vizionate videoclipuri. Un asemenea vocabular se întâlnește mai degrabă în cazul sexului în grup, a celui dur și a scenelor de penetrare multiplă între rase diferite. De asemenea, există puțină intimitate fizică, pentru că, dacă partenerii chiar ar fi apropiați unul de celălalt, camera de filmat nu ar putea surprinde asemenea prim-planuri. O altă categorie populară este sexul cu adolescente, având subcategoria „fete tinere exploatate", în care realizatorul se interesează cu privire la vârsta fetelor, iar ele spun în fața camerei că au peste 18 ani, deși arată mult mai tinere.

Mesajul general este că pornografia nu se referă la a face dragoste, ci se referă mai degrabă la a face sex murdar într-un mod atrăgător vizual în special pentru vizualizatorii bărbați. Aceasta nu înseamnă că femeilor nu le place să privească niște oameni făcând sex; multora le place. Simplu spus, majorității femeilor nu le place doar să vizioneze episod după episod în care sunt surprinse părți ale corpului care interacționează în lipsa oricărui context. Pornografia nu are legătură cu romantismul, preludiul sexual sau construirea graduală a intimității sexuale. Aceasta se referă mai degrabă la executarea, la comandă, inițial a sexului oral, apoi a sexului vaginal sau anal, apoi la variațiuni ale pozițiilor sau stilurilor partenerilor. Aceasta nu este atât de atrăgător pentru

majoritatea audienței feminine precum este pentru majoritatea bărbaților.

Partea bună este că pornografia poate fi o modalitate de explorare a fanteziilor sau a posibilităților legate de actul sexual. Sau pornografia poate constitui un substitut al lipsei partenerelor din viața reală, pentru bărbații timizi, pentru cei care nu își pot permite niște ședințe de masaj erotic sau serviciile unei prostituate sau pentru aceia care nu își doresc să se confrunte cu repercusiunile emoționale ale contactului sexual cu o femeie care se așteaptă la ceva mai mult decât la o aventură de o noapte (sau la o legătură corporală de zece minute). Problema este că urmărirea pornografiei în izolare se poate asocia ulterior cu însingurarea sau distanțarea emoțională în relațiile romantice. Cu alte cuvinte, poate afecta abilitatea și interesul cuiva de a forma un cuplu.[38] În cadrul unui sondaj recent din Marea Britanie, o treime dintre utilizatorii ocazionali de pornografie (o oră sau mai puțin pe săptămână) și șapte din zece dintre cei care utilizau pornografia în mod frecvent (peste zece ore pe săptămână) au mărturisit că acest lucru le-a creat probleme în relații.[39] Consumul excesiv de pornografie poate, de asemenea, să cauzeze alte schimbări nedorite, pe care majoritatea tinerilor bărbați nu le conștientizează decât atunci când este prea târziu.

38 Wilson, G. și Robinson, M. (8 februarie 2011). *How Porn Can Ruin Your Sex Life*. Preluat la 30 august 2015 de la *The Good Man Project:* http://goodmanproject.com/health/how-porn-can-ruin-your-sex-life-and-your-marriage/.

39 *Daily Mail* Reporter (22 aprilie 2011). „Young Men Watch TWO HOURS of Porn Online Each Week... and One in Three have Missed a Deadline Because of It." Preluat la 16 iunie 2014 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-1379464/Porn-Young-men-watch-2-HOURS-week-missed-deadline-it.html.

Cel mai puternic organ sexual este creierul, iar pentru bărbați, acolo începe erecția. Așadar, ce se întâmplă în creier dacă urmărim prea multă pornografie? Gary Wilson, de la *YourBrainOnPorn*, compară consumul excesiv cronic de pornografie pe internet cu alte dependențe comportamentale precum utilizarea excesivă a jocurilor de noroc, dependența de jocuri video sau dependența de mâncare. El subliniază faptul că există peste o sută de studii care evaluează *activitatea creierului* în cazul dependenței de internet, a celei de jocuri de noroc și a celei de pornografie online — toate fiind asociate cu aceleași tipuri de modificări cerebrale observate în adicția de droguri.[40]

Aceasta are sens, pentru că partea creierului care controlează stimularea sexuală este aceeași cu regiunea implicată în adicții: circuitul recompensei. Cea mai mare parte a acestuia se află în regiunea din spatele nasului, în structurile antice din punct de vedere evolutiv. Este acea zonă care reglează motivația de a ne îndeplini dorințele, de a mânca, de a face sex, asumarea riscurilor și îndrăgostirea. De asemenea, este locul în care apare excitația sexuală — sau inhibarea acesteia — ori dependențele, având în vedere că tot aici ia naștere și pofta incontrolabilă.

Wilson explică faptul că dopamina este principalul neurotransmițător implicat în circuitul recompensei, iar cu cât suntem mai excitați sexual, cu atât nivelul dopaminei este mai crescut. Deși ne gândim adesea la dopamină ca la „o moleculă a plăcerii“, Wilson susține următoarele:

> Este vorba, de fapt, despre căutarea plăcerii, *nu* despre plăcere în sine. De aceea dopamina crește datorită simplei anticipări.

---

40 Wilson, G., comunicare personală.

> Este motivația și impulsul de a obține potențiala plăcere sau anumite scopuri pe termen lung. (...) Însă, atunci când căutăm stimularea excesivă în mod cronic, creierul s-ar putea să înceapă să lucreze împotriva noastră. Acesta se protejează de stimularea excesivă prin reducerea nivelului de dopamină, ceea ce ne va face să simțim tot mai puțină mulțumire.[41]

Erecția nu poate avea loc în lipsa unei cantități suficiente de dopamină în circuitul recompensei, iar problemele sexuale cauzate de pornografie, care se leagă de existența unui dezechilibru al nivelului de dopamină, se pot manifesta într-o varietate de moduri:

- Lipsa erecțiilor spontane.
- Lipsa excitării sexuale în urma vizualizării imaginilor statice sau a filmelor porno care au fost anterior urmărite. Adesea, băieții au nevoie de materiale mai intense pentru a se excita — un semn al dependenței.
- Sensibilitate mai scăzută a penisului — indicator al faptului că plăcerea a devenit indiferentă pentru creier.

---

41 Wilson, G. (2014). *Your Brain on Porn: Internet Pornography and the Emerging Science of Addiction.* United Kingdom: Commonwealth Publishing. 59, 66. Vedeți și: Salamone, J.D. și Correa, M. (2012). „The Mysterious Motivational Functions of Mesolimbic Dopamine“, *Neuron,* 76(3), 470–485, http://dx.doi.org/10.1016/j.neuron.2012.10.021; Sapolsky, R. (2012). „Dopamine Jackpot! Sapolsky on the Science of Pleasure“, *FORA TV*: http://www.dailymotion.com/video/xh6ceu_dopamine-jackpot-sapolsky-on-the-science-of-pleasure_news; Kuehn, B.M. (2012). „Willingness to Work Hard Linked to Dopamine Response in Brain Regions“, *News@JAMA:* http://newssatjama.jama.com/2012/05/02/willingness-to-work-hard-linked-to-dopam ine-response-in-brain-regions; Franchi, L. (2013). „Dopamine Keeps the Brain Motivated to Pursue a Distant Goal“, *NaturalTherapyForAll.com:* http://blog.naturaltherapyforall.com/2013/08/07/dopamine-keeps-the-brain-motivated-to-pursue-a-distant-goal.

- Ejaculare întârziată sau incapacitatea de a obține un orgasm în timpul actului sexual cu o parteneră reală.
- Impotență sexuală — incapacitatea de a menține erecția în timpul contactului cu o parteneră reală.
- Potențiala incapacitate de a obține orice fel de erecție, chiar și în urma vizionării pornografiei intense.
- Medicamentele împotriva disfuncției erectile își pierd efectul. *Viagra* și *Cialis* doar dilată vasele sanguine pentru a susține erecția; acestea nu acționează asupra stimulării la nivelul creierului. În absența acesteia, nu se poate întâmpla nimic.[42]

Având în vedere că nivelul dopaminei crește odată cu noutatea,[43] pornografia de pe internet poate ascunde probleme înfricoșătoare legate de performanța sexuală timp de ani de zile înainte ca bărbații să conștientizeze existența lor. Cu fiecare nouă scenă sexuală sau cu fiecare nouă „parteneră“, creierul eliberează dopamină. Dacă nivelul acesteia începe să scadă — ceea ce echivalează cu diminuarea erecției —, trebuie doar ca persoana să apese pe altceva ca totul să revină la normal. În plus, în cazul pornografiei online, există întotdeauna ceva nou, captivant sau șocant.

În cadrul primului studiu privind funcționarea creierului utilizatorilor pornografiei, care a fost derulat la Institutul pentru Dezvoltare Umană Max Planck din Berlin,

---

42 Wilson, G., comunicare personală.

43 Notă: O altă idee demnă de luat în calcul se referă la ipoteza erorii de predicție a recompensei: „Conform ipotezei erorii de predicție a recompensei, dopamina este eliberată numai în urma recompenselor neașteptate, ceea ce reprezintă un aspect relevant în cazul de față datorită noutății constante inerente pornografiei de pe internet“. Vedeți: Negash, S. (2015). Trading Later Rewards for Current Pleasure: Pornography Consumption and Delay Discounting. *Journal of Sex Research.* 0(0), 1–12.

cercetătorii au descoperit că numărul de ore și de ani de utilizare a pornografiei corela cu reducerea cantității de materie cenușie în regiuni ale creierului asociate cu sensibilitatea la recompensă, precum și cu scăderea reacției la fotografiile erotice.[44] Mai puțină materie cenușie înseamnă mai puțină dopamină și mai puțini receptori ai dopaminei. Cercetătorul care a condus studiul, Simone Kühn, a lansat ipoteza conform căreia „consumul regulat de pornografie epuizează, mai mult sau mai puțin, sistemul nostru de recompensă“[45]. Un alt studiu din Germania a arătat că problemele utilizatorilor corelau cel mai puternic cu numărul de pagini deschise pe internet și cu nivelul stimulării.[46] Aceasta ar putea explica de ce unii consumatori devin dependenți de pornografia nouă, surprinzătoare sau mai extremă. Aceștia au nevoie de tot mai multă stimulare pentru a se excita, a obține o erecție și a ajunge la orgasm.

Bombardarea circuitului recompensei semnalează posibilitatea „fertilizării“ tuturor acelor partenere digitale bidimensionale. Deci, în creier apar niște circuite speciale care activează sistemul de recompensă fără a implica dopamina — pur și simplu, reacționează la acea activitate „valoroasă“ specifică.

---

44 Kühn, S. și Gallinat, J. (2014). „Brain Structure and Functional Connectivity Associated with Pornography Consumption“, *JAMA Psychiatry, 71(7)*. Preluat la 29 noiembrie 2014 de la http://arcpsyc.jamanetwork.com/article.aspx?articleid=1874574.

45 Osterath, B. (5 iunie 2014). *Pea brain: watching porn online will wear aut your brain and make it shrivel.* Preluat la 29 noiembrie 2014 de la *Deutsche Welle:* http://www.dw.de/pea-brain-watching-porn-online-will-wear-out-your-brain-and-make-it-shrivel/a-17681654.

46 Brand M., et al. (2011). Watching pornographic pictures on the Internet: role of sexual arousal ratings and psychological-psychiatric symptoms for using Internet sex sites excessively. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking. 14(6)*, 371–377.

Din păcate, consecința este că viața cotidiană și, de multe ori, sexul cu o parteneră obișnuită devin mai plictisitoare, mai puțin satisfăcătoare și stimulative decât pornografia de pe internet, care ajunge să fie considerată de creier singurul lucru în care merită să ne implicăm. După cum am menționat mai devreme, unii utilizatori au dificultăți legate de atingerea orgasmului în actele sexuale autentice sau chiar de obținerea și susținerea unei erecții (de exemplu, disfuncții erectile). Or, chiar dacă sunt excitați la început (datorită noutății conferite de parteneră), este posibil ca partenera să nu îi mai stimuleze la scurt timp. Creierul lor are nevoie acum în mod constant de noutatea de pe ecran. Atâta timp cât nu își reantrenează creierul, ei rămân blocați acolo.

Wilson susține următoarele:

> Pornografia de pe internet a devenit, în prezent, o amintire intensă care acționează asupra persoanei la un nivel inconștient, fiindcă este cea mai sigură sursă de dopamină, erecție și îndeplinire a poftelor... Aceasta se întâmplă în cazul tuturor dependențelor. Pe măsură ce stimulezi prea mult circuitul recompensei prin ridicarea nivelului dopaminei, (...) cu atât mai slabe vor fi reacțiile sale. Gândiți-vă la o lanternă ale cărei baterii slăbesc. Simplu spus, circuitul recompensei nu mai eliberează suficientă electricitate pentru a putea susține erecția.[47]

Un mod simplu de a ne gândi la ceea ce se întâmplă este că pornografia amorțește însuși acel lucru pe care

[47] Wilson, G. (17 iunie 2011). *Start Here: Porn-Induced Sexual Dysfunction.* Preluat la 21 februarie 2012 de la *Your Brain on Porn:* http://yourbrainonporn.com/porn-induced-ed-start-here; Wilson, G. (10 februarie 2011). *Erectile Dysfunction and Porn.* Preluat la 21 februarie 2012 de la *Your Brain on Porn:* http://yourbrainonporn.com/erectile-dysfunction-and-porn.

îl intensifică. Or, așa cum a spus Nicholas Carr: „Atunci când ne extindem în mod artificial o anumită parte din noi, ne îndepărtăm, totodată, de partea amplificată și de funcțiile ei naturale“[48].

Dependența de stimulare: oferiți-mi același lucru, dar diferit

Proprietățile adictive ale jocurilor video și ale pornografiei reprezintă un motiv serios de îngrijorare din cauza mai multor aspecte. După cum se întâmplă în cazul tuturor dependențelor, activitatea absoarbe complet resursele persoanei și ajunge să fie pe primul loc în viața acesteia — așa cum vă poate spune oricine are o dependență de jocuri de noroc, de alcool sau de droguri. Totuși, jocurile video și pornografia se diferențiază de consumul de alcool sau de droguri. Le putem privi ca pe niște „dependențe de stimulare“ — presupun căutarea noutății pentru obținerea sau menținerea unui nivel crescut de stimulare.

Înainte de internetul de mare viteză, oamenii foloseau pornografia într-un mod diferit. Dependența de stimulare nu ar fi putut să fie la fel de răspândită precum este astăzi.[49] În urmă cu 60 de ani, existau numai niște fotografii minuscule care surprindeau sânii unor băștinașe în revista *National Geographic.* În urmă cu 30 de ani, răsfoirea unor reviste precum *Playboy* și *Penthouse* pentru a vedea corpurile unor femei frumoase complet dezbrăcate

48 Carr, N.G. (2010). *Superficialii. Efectele internetului asupra creierului uman.* București: Editura Publica, 2012, p. 277.

49 Notă: Imaginile erotice au un efect diferit asupra creierului față de videoclipurile pornografice. Vedeți: Ferretti, A., et al. (2005). Dynamics of male sexual arousal: Distinct components of brain activation revealed by fMRI. *NeuroImage. 26,* 1086–1096.

devenea tot mai răspândită. Apoi revista *Hustler* a încetat să mai restricționeze vizibilitatea zonei vaginale. De asemenea, bărbații puteau fi surprinși la cinema plătind în secret o taxă specială pentru urmărirea filmelor pentru adulți de lungime completă, cum ar fi *Deep Throat* sau *Behind the Green Door* (În spatele porții verzi). Acum douăzeci de ani, apăruseră o mulțime de casete video cu materiale pornografice, iar în urmă cu zece ani, existau combinații de videoclipuri selecționate și inscripționate apoi pe DVD-uri. Însă astăzi putem avea oricât de multe ferestre deschise ne dorim pe ecranele calculatoarelor, în care pot rula o mulțime de videoclipuri de calitate înaltă, iar tot ceea ce trebuie să facem este să apăsăm pe un buton pentru a trece de la unul la altul.

Fiecare își poate aminti prima imagine sau primul film sexual pe care le-au văzut, deoarece acest lucru își pune amprenta asupra noastră pentru totdeauna. Așadar, dacă ați fi un tânăr bărbat fără experiență care se maturizează urmărind pornografie dură (de fapt, orice persoană care vizionează foarte multă pornografie dură), masturbându-vă exagerat în fața acesteia — adesea în mod agresiv —, imaginați-vă cum v-ar putea afecta aceasta experiențele sexuale ulterioare. Atunci când creierul și corpul nostru sunt învățate să devină stimulate numai în urma vizionării unor scene de pornografie dură, este foarte probabil ca partenerii noștri reali să nu ne mai stimuleze nici pe departe la fel de mult cât ar fi reușit dacă nu am fi consumat excesiv asemenea materiale. Deși este posibil să considerăm persoana respectivă atrăgătoare din punct de vedere obiectiv, aceasta nu va mai putea să ne satisfacă la nivel fizic sau mental.

Mulți bărbați încep să aibă probleme atunci când ajung să utilizeze în mod exclusiv pornografia pentru a obține stimulare, fiindcă lucrurile care îi excitau când au început să se uite la pornografie nu îi mai pot satisface la fel. O

mamă îngrijorată i-a scris unui cunoscut editorialist care oferea sfaturi legate de sex după ce fiul ei îi spusese că în ultimul timp vizionase doar pornografie dură:

> Fiul meu în vârstă de 15 ani a vizionat pornografie sadică — DOAR pornografie sadică — vreme de câțiva ani. În plus, el ne-a spus (soțului meu și mie) că, deși nu a făcut încă sex (ceea ce el numește penetrare), a avut parte de sex oral sau masturbări înainte de vizionarea acelor imagini violente. Însă acum el spune că se gândește la acest tip de pornografie tot timpul — toată ziua, în fiecare zi — și are fantezii cu privire la lucrurile sadice pe care le-ar face fetelor pe care le întâlnește. Am aflat toate acestea atunci când am început să avem discuții despre respect și despre întâlniri! (...) Soțul meu nu crede că avem motive serioase de îngrijorare (deocamdată?), având în vedere că față de noi, de familia, de prietenii și de prietenele lui (din ceea ce știu), el este cu totul alt gen de persoană. (...) Nu au existat deloc situații care să implice violență de la grădiniță până la liceu. (...) Nu știu dacă acesta este un semnal de alarmă serios. (...) Sunt doar îngrozită de gândul că ar putea face rău cuiva. De asemenea, mă comport ciudat din cauza rușinii pe care o simt față de el. Nu-mi place faptul că atitudinea mea față de el s-a schimbat. Există alte semnale — mai multe semnale — la care ar trebui să fiu atentă? Este deja un pericol pentru el și pentru ceilalți? Unde am greșit noi?[50]

Răspunsul pe care l-a primit a fost teribil. Chiar dacă viața socială, aparent sănătoasă, a fiului său era un semn pozitiv, mamei i s-a spus că acesta era, cel mai probabil, „foarte, foarte pervers“, că „într-o zi va putea să-și

50 Savage, D. (13 februarie 2015). *My 15-Year-Old Watches Sadistic Porn.* Preluat la 31 august 2015 de la *Washington City Paper:* http://www.washingtoncitypaper.com/articles/46848/my-15-year-old-watches-sadistic-porn-and-only-sadistic.

exploreze perversiunile față de niște partenere reale, cu consimțământul acestora" și că el ar trebui să se documenteze cu privire la etica relațiilor perverse pentru a găsi acolo niște exemple de comportament. Nu a fost menționat *nimic* despre influența pornografiei asupra gusturilor sexuale sau despre nevoia din ce în ce mai puternică de noutate. De asemenea, nimeni nu l-a întrebat pe băiat care au fost primele materiale pe care le-a vizionat. Probabil că lucrul cel mai bun pe care îl putea face era să înceteze să mai urmărească pornografie și să se mai masturbeze un timp, pentru a observa dacă înclinațiile sale sunt încă acolo după această schimbare.

În cazul pornografiei, lucrurile asemănătoare duc rapid la habituare; lucrurile diferite atrag atenția, chiar dacă aceasta înseamnă preluarea unor preferințe virtuale care nu se potrivesc cu orientarea sexuală a persoanei, cum ar fi pornografia care se încadrează în categoriile extreme, homosexuale sau transsexuale.

Un studiu recent derulat în cadrul Universității Cambridge a arătat că bărbații care prezintă un tipar de comportament sexual compulsiv au nevoie de mai multe imagini sexuale noi decât ceilalți, deoarece habituarea cu lucrurile pe care le văd se produce mai repede pentru ei decât pentru omologii lor care nu prezintă acest tip de comportament sexual.[51] Un alt studiu recent a descoperit că persoanele care au un comportament sexual compulsiv manifestă o dependență comportamentală în urma vizionării *pornografiei* care este similară dependenței de droguri în ceea ce privește schimbările cerebrale legate de activitatea sistemului limbic. Există o disociere între dorințele lor sexuale și modul în care ei reacționează la

[51] Banca, P., et al. (2015). Novelty, conditioning and attentional bias to sexual rewards, *Journal of Psychiatric Research.* Doi: 10.1016/j.jpsychires.2015.10.017.

pornografie — astfel, aceștia ar putea interpreta greșit că tipul de pornografie care îi excită cel mai mult este reprezentativ pentru sexualitatea lor autentică.[52]

Din păcate, potențiala evoluție negativă a sexualității pe termen lung intră în conflict cu evoluția pozitivă a afacerilor. Industria jocurilor video și a pornografiei oferă o varietate de materiale noi, nelimitate pe internet; așadar, persoanele dependente de pornografie își pot lua oricând „doza". Stimulii neuronali și evenimentele asociate cu substanța care produce dependența sau cu procesul acesteia, cum ar fi cazinourile pentru jocuri de noroc sau etapele administrării drogurilor, pot ajunge, prin condiționare, să producă stimulare suplimentară și să amplifice reacția chimică din corp (de exemplu, indicii din mediu).

Dependența de stimulare prinde utilizatorii în capcana unei extinse zone temporale prezent-hedonistă, pe parcursul acestei căutări permanente a satisfacerii. Trecutul și viitorul sunt distante și nesemnificative în raport cu prezentul, care domină totul. Iar acest moment prezent este în totalitate dinamic, deoarece imaginile se schimbă constant. Din cauza pornografiei, creierele sunt „reproiectate digital" într-un mod complet nou, pentru a solicita schimbare, noutate, excitație și stimulare constantă.

Norman Doidge abordează conceptul de toleranță în cartea sa, *Creierul se transformă*[53]:

> Furnizorii de pornografie se laudă că depășesc niște granițe atunci când introduc teme noi, mai grele. Ceea ce nu spun ei este că trebuie neapărat să o facă, deoarece clienții lor dobândesc toleranță la conținut. (...) Bărbații stând la computerele

[52] Voon, V., et al. (2014). Neural Correlates of Sexual Cue Reactivity in Individuals wit hand without Compulsive Sexual Behaviors. *PLOS ONE*. 9(7).

[53] Ediția în limba română: Editura Paralela 45, 2019.

lor și privind scene pornografice (...) au extrem de multă experiență de cablare a acestor imagini la centrii plăcerii din creier, cu atenția intensă necesară pentru modificarea plastică. (...) Conținutul lucrurilor considerate de ei palpitante s-a schimbat pe măsură ce site-urile au introdus teme și scenarii noi, care le-au alterat creierele fără știrea lor. Plasticitatea este competitivă, iar hărțile cerebrale ale unor imagini noi, excitante au crescut în dauna a ceea ce îi atrăsese mai înainte — cauză pentru care au început să-și considere prietenele mai puțin atrăgătoare.[54]

Chiar dacă impactul dependenței de stimulare asupra comportamentului și a reacțiilor fiziologice poate varia de la o persoană la alta, merită să investigăm efectele fiziologice, mentale și emoționale generale ale excesului de pornografie, pentru că puțini oameni se gândesc la modul în care aceasta le poate afecta creierul și capacitatea de a se simți stimulați atât în contextul vizionării materialelor porno, cât și în contextul interacțiunilor de natură sexuală din realitate.

Schimbările subtile și mai puțin subtile induse de adicția de stimulare pot afecta negativ orice latură a vieții persoanei care este statică, repetitivă sau care necesită planificare, amânare a recompensei și existența unor scopuri pe termen lung. Am discutat cu tineri care prezintă simptome ale dependenței de stimulare, iar aceștia se simt foarte anxioși în situații sociale, în general, sunt mai puțin motivați să-și stabilească și să încerce să atingă niște obiective, simt că își pierd controlul și se gândesc chiar la sinucidere. Ei sunt complet dezinteresați de cursurile școlare tradiționale, care seamănă între ele, sunt statice și pasive.

---

54 Doidge, N. (2019). *Creierul se transformă: experiențele neuroplasticității*. Pitești: Editura Paralela 45. pp. 106, 110 (citat modificat — *N.red.*).

Mediile academice se bazează pe aplicarea unor lecții din trecut pentru rezolvarea problemelor în viitor, pe planificare, amânarea recompenselor, accentuând importanța muncii înaintea distracției și necesitatea stabilirii unor scopuri pe termen lung.

Observați neconcordanțele prezente aici? În plus, acești bărbați sunt complet pe dinafară în privința relațiilor romantice, care de obicei, se dezvoltă treptat, cu răbdare și necesită interacțiune umană, dăruire, încredere și reprimarea dorinței sexuale, cel puțin până la „momentul potrivit".

Efectul Coolidge

În mod normal, fiecare bărbat experimentează ceea ce se numește perioadă refractară post-ejaculatoare după un orgasm. Altfel spus, are nevoie de o pauză, de o perioadă înainte de a face sex din nou. Însă acest interval se poate reduce semnificativ dacă apare o nouă oportunitate sexuală. Din punctul de vedere al creierului, pornografia este echivalentă cu a avea propriul harem! Chiar dacă experiența este doar bidimensională, fiecare videoclip nou este precum o nouă oportunitate sexuală.

Efectul Coolidge se referă la acest fenomen. Denumirea acestuia se datorează unei legende despre fostul președinte al Statelor Unite, Calvin Coolidge, și soția sa, Grace Coolidge, cărora li s-a prezentat, separat, o fermă guvernamentală. Acolo, doamna Coolidge a dat peste un cocoș care se împerechea cu niște găini, apoi l-a întrebat pe îngrijitor cât de des făcea acest lucru. Îngrijitorul i-a răspuns: „De o grămadă de ori, în fiecare zi". Apoi doamna Coolidge a spus: „Povestiți-i aceasta președintelui când trece pe aici". După ce a aflat această întâmplare,

președintele a întrebat dacă era vorba despre aceeași găină de fiecare dată. Răspunsul pe care l-a primit a fost: „Oh, nu, domnule președinte, este vorba despre o găină diferită de fiecare dată“. Atunci președintele a spus: „Povestiți-i aceasta doamnei Coolidge!“

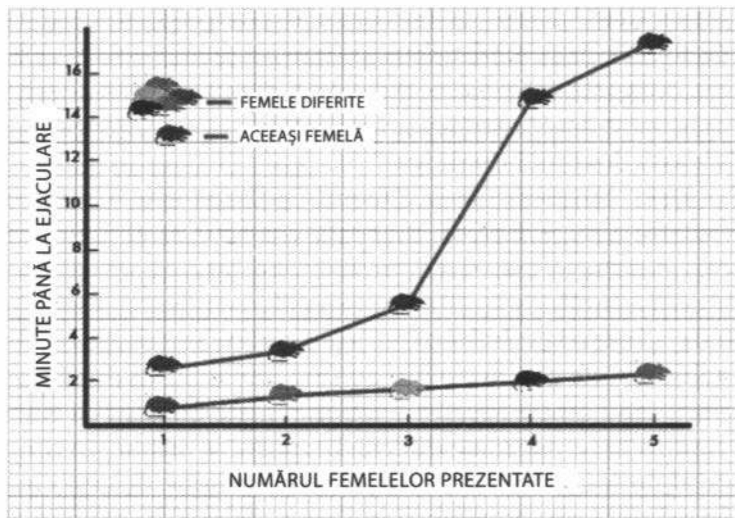
Deci, ați prins ideea. Efectul Coolidge este o particularitate a mamiferelor, masculii (se pare că și femelele, într-o măsură mai mică) prezentând interes sexual sporit dacă întâlnesc partenere sexuale noi. Într-un studiu care a investigat habituarea și stimularea sexuală, 40 de voluntari de gen masculin au fost împărțiți în două grupuri; unul dintre acestea a vizionat niște imagini cu cinci cupluri heterosexuale diferite în ipostaze intime, în timp ce al doilea grup a vizionat aceeași imagine de cinci ori. În primul grup, nivelul stimulării a crescut, pe când în al doilea grup, acesta s-a diminuat gradual.[55] Într-un studiu similar în care au fost utilizate secvențe video explicite, cantitatea și calitatea spermei masculilor au crescut semnificativ, iar timpul până la ejaculare s-a redus remarcabil odată cu expunerea la noi femele.[56]

Din cauza prezenței lor nelimitate, vedetele porno care au fost cândva populare își pot pierde rapid noutatea și valoarea comercială. „Efectul Fetei Noi“ se referă la faptul că multe dintre aceste femei, spre necazul lor, câștigă cele mai mari sume de bani pe care le vor obține vreodată

---

55 O'Donohue, W.T. și Geer, J.H. (1985). „The Habituation of Sexual Arousal“, *Archives of Sexual Behavior,* 14(3). Preluat la 16 iunie 2014 de la http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/4004547.

56 Joseph, P.N., Sharma, R.K., Agarwal, A. și Sirot, L.K. (2015). Men Ejaculate Larger Volumes of Semen, More Motile Sperm, and More Quickly when Exposed to Images of Novel Women. *Evolutionary Psychological Science,* http://link.springer.com/article/10.1007/s40806-015-022-8/fulltext.html.

în prima săptămână de apariție.[57] Însă care este impactul acestei preferințe pentru noutate și schimbare asupra interacțiunilor intime din realitate?

Întâlnirile romantice și obiectualizarea femeii

„Unghiile tale sunt drăguțe", a spus el examinându-i mâinile. „Sunt false?" În lumea maeștrilor în agățat, complimentele ambigue ca și acesta sunt cunoscute drept „vrăjeli". Maeștrii în agățat folosesc intenționat tactici psihologice precum vrăjelile pentru a seduce fetele.

Tânăra care ne-a vorbit nu știa despre această strategie când el i-a pus acea întrebare. „Sigur că nu!" Părea agitată și surprinsă. Tipul acela nu a avut deloc tact, se gândea în

57 Ogas, O. și Gaddam, S. (2011). *A Billion Wicked Thoughts: What the World's Largest Experiment Reveals About Human Desire.* New York, NY: Penguin Group (USA), Inc. p. 193.

sinea ei. Însă el avea o formulă. Iar formula a funcționat, într-un fel. Au sfârșit prin a-și face de cap în seara aceea, dar chimia dintre ei a fost efemeră. Poate că ea și-a regretat decizia, iar el ar fi trebuit să depună mai mult efort pentru a o cuceri, dar atracția ei s-a evaporat rapid de îndată ce au pătruns în domeniul conexiunii umane autentice.

Multe cărți apărute recent precum *The Mystery Method* (Metoda lui Mystery) sau *Jocul seducției*[58] oferă câteva sfaturi eficiente, uneori chiar ofensatoare și interesante, în general, cu privire la cucerirea femeilor. Este admirabil că băieții sunt dispuși să facă asemenea eforturi pentru a obține ceea ce își doresc, dar, din nefericire, aceste soluții nu cuprind restul aspectelor importante într-o relație, cum ar fi găsirea unor preocupări comune sau procesul de tranziție de la un simplu străin la o persoană interesată de o altă persoană și chiar la un partener stabil. Poate că abordarea acestor subiecte nu este scopul acestor cărți, dar la un moment dat, când un bărbat își dorește o relație serioasă, s-ar putea ca trecerea de la joc la consolidarea unei relații adevărate să fie dificilă. Întreaga mentalitate a bărbaților trebuie să se schimbe, încetând să mai privească fata sau femeia ca pe un „trofeu" câștigat la un concurs și începând să se gândească la aceasta ca la o „persoană" care ar putea deveni importantă în viețile lor. Apoi, așa cum se întâmplă la sfârșitul poveștilor de modă veche, ei ar trebui să se îndrăgostească de altcineva, în afară de propria lor persoană.

Soluția este conștientizarea modurilor în care dorințele imediate pot fi puse în balanță cu scopurile pe termen lung și monitorizarea efectelor pe care o anumită abordare le are asupra propriei persoane și asupra celorlalți. Atunci când spontaneitatea legăturii cu o persoană de genul opus se risipește, intenția de a cunoaște o fată interesantă se

---

58 Ediția în limba română: Editura Nemira, 2015.

transformă într-o dorință de etalare a performanței în dormitor. De la o formă sănătoasă de încredere în sine se ajunge la infatuare. Nu mai este vorba nici măcar despre stabilirea unei legături interumane, ci totul se rezumă la escaladarea jocului, pentru a „și-o pune". Celelalte persoane implicate devin niște obiecte interșanjabile folosite pentru obținerea plăcerii, iar jocul seamănă tot mai mult cu un joc de fotbal imaginar decât cu fantezia de a face dragoste în realitate cu o femeie în carne și oase.

În cadrul sondajului nostru, efectele acestor atitudini au fost comentate de mai multe persoane de ambele genuri:

> [Bărbat:] „Cred că aceste comportamente ar putea «ridica ștacheta» pentru relații — în loc ca acest lucru să fie, pur și simplu, un lucru obișnuit pentru tineri, începe să devină un fel de analiză costuri/beneficii. Dacă pot obține distracția și satisfacția sexuală prin intermediul jocurilor video și al pornografiei, fără acel «bagaj emoțional» și «melodrama» care acompaniază adesea relațiile intime, este posibil ca bărbații tineri să nu mai fie la fel de motivați să stabilească acele relații".
> [Bărbat:] „Discriminarea de gen existentă în societate joacă un rol aici. Băieții învață să NU respecte femeile, fiindcă văd acest lucru în mass-media (...) interacțiunile dintre persoanele pe care ei le consideră modele. Dacă un bărbat nu respectă o femeie, mai are rost ca acesta să-și iasă din zona de confort pentru a vorbi cu ea sau să se implice într-o relație romantică?"
> [Femeie:] „Fără îndoială, niciun bărbat pe care îl cunosc și care vizionează pornografie nu are o relație sănătoasă, caracterizată de respect cu femeile. Deși ei ar putea fi capabili să se comporte adecvat pentru o perioadă limitată de timp în situații sociale, pornografia afectează ÎNTOTDEAUNA atitudinile și valorile lor. ÎNTOTDEAUNA există remarci și comportamente de evitare, evidente pentru femeile care trăiesc

și lucrează cu bărbați care utilizează pornografia. Există o vorbă veche care susține că atunci când sunt folosite materiale de slabă calitate rezultatul va fi la fel. În mod similar, creierul uman nu poate să se alimenteze cu obiceiul consumatorilor de pornografie de a căuta plăcerea imediată și totodată să aibă o relație matură, complexă, cuprinzătoare, de durată, cu altă ființă umană".

Având în vedere că bucuria conexiunii romantice nu poate fi atinsă în cadrul unei interacțiuni prefabricate, oare ce își doresc cu adevărat bărbații care utilizează aceste metode? În rândul tinerilor bărbați, căutarea fericirii și a împlinirii personale s-a transformat, oarecum, în nevoia de stimulare, amuzament și control.

Tucker Max, autorul cărților foarte bine vândute *I Hope They Serve Beer in Hell* (Sper că se servește bere în iad) și *Assholes Finish First* (Ticăloșii termină primii), a postat pe internet o aplicație pentru întâlniri care a stârnit multe reacții. Formularul pe care l-a utilizat conținea întrebări cu opțiuni multiple de răspuns, precum: „Ce vor spune prietenii mei când o vor vedea (pe fata pe care o întâlnesc)?" Mai jos sunt câteva dintre variantele pe care respondenții le puteau alege pentru această întrebare:

„Încă o blondă înaltă și atrăgătoare, căreia îi lipsește cu desăvârșire stima de sine — o să facă sex în seara aceasta".
„Prognoza pentru această seară anunță împrăștierea hainelor, cu șanse semnificative să se declanșeze o partidă de sex intensă și pasională".
„Dumnezeule mare — miroase a pescărie".
„Ei, bine, este cam urâtă pentru el... pun pariu pe zece dolari că va face sex cu ea, oricum".
„Nu aș vrea să o numesc grasă, dar el va avea nevoie de niște instrumente pentru resuscitare ca să iasă de acolo".

„Este doar o prostituată ieftină, mă întreb câtă heroină îl costă".
„Trebuie că i-a făcut sex oral"[59].

Într-un fel, este o glumă. Însă te face să te întrebi de ce lucrarea lui Max s-a transformat în cea mai bine vândută carte, conform clasamentului realizat în cadrul ziarului *New York Times,* într-o perioadă în care mulți oameni sunt stânjeniți să cumpere prezervative sau nu știu cum să poarte o conversație sinceră despre sex — cu oricine.

Suntem înconjurați de sex, dar de ce ne este, atunci, atât de greu să discutăm despre acest subiect? Este cruzimea — transformarea sexului în ceva primitiv și disprețuitor — singurul mod în care acesta poate deveni acceptabil? O mulțime de bărbați tineri din lumea occidentalizată au dezvoltat Complexul Madonă-Prostituată, în parte din cauza acestei divergențe ciudate. Descris ca dragoste fără sex și sex fără dragoste, dorința acestor bărbați este ca partenera lor să fie o femeie integră, iar iubita lor să se comporte ca o prostituată. Când dau peste o femeie care este drăguță și atrăgătoare în realitate, ei devin anxioși și o resping adesea — pentru ei, sexul trebuie să fie impersonal. Acest lucru duce la apariția unor probleme uriașe de intimitate pentru ambele persoane implicate.

Am discutat cu o femeie de 20 și ceva de ani, iar ea a descris o relație recentă pe care a avut-o timp de trei ani cu un tânăr care se confrunta cu acest conflict interior:

După aproximativ șapte luni în care am ieșit la întâlniri, ne-am mutat împreună. Viața noastră sexuală nu a fost niciodată bună. El a avut probleme legate de menținerea erecției

59 Max, T. *The Date Application* (f.d.). Preluat la 22 noiembrie 2011 de la *Tucker Max:* http://www.tuckermax.com/stories/the-date-application/.

pe parcursul relației. Uneori reușea să aibă erecție, dar în momentul în care era evident că urma să facem sex, aceasta dispărea. El a spus că s-a confruntat cu aceleași probleme în fiecare relație pe care a avut-o. Dimineața, avea erecție matinală și reușea să se masturbeze — în mod clar, problema era în mintea lui. Îi plăcea să mă atingă, să mă țină în brațe și ne înțelegeam grozav în rest. Discutam deschis cam despre orice. Avea o colecție mare de pornografie pe calculator. Aceasta nu mă deranja în sine, cu excepția faptului că pornografia afecta negativ percepția sa asupra sexului — avea o anxietate de performanță uriașă și nu reușea să se bucure de moment. În perioada școlii generale și a liceului, el a locuit la internat, într-o cameră cu mai mulți băieți; mi-a spus că vizionau FOARTE MULTĂ pornografie acolo. Iar aceasta a fost înainte ca oricare dintre ei să fi avut experiențe sexuale reale. Eu cred că de acolo veneau problemele sale de erecție (și anxietatea de performanță) pe care le-a avut mereu — faptul că a fost expus la pornografie dură înainte de a ști cum este sexul în realitate l-a debusolat complet. El spunea că îi este greu să mă privească dintr-o perspectivă sexuală (altfel spus, nu reușea să vadă persoana pe care o iubea ca pe o parteneră sexuală); el privea sexul ca pe ceva care trebuia să se întâmple cu o persoană de care nu îi păsa, un obiect sexual mai degrabă decât o ființă umană. Pe la sfârșitul relației, trăiam precum doi colegi de apartament.

În mod tradițional, relațiile erau privite ca un precursor al întemeierii unei familii împreună, iar oamenii își tratau potențialii parteneri ca atare. Cu toate acestea, astăzi, când avem mai puține motive să ne implicăm într-o relație romantică, mulți tineri nu mai văd altceva în femei decât niște obiecte sexuale temporare, interșanjabile.

Dinamica jocurilor video

Cu puține decenii în urmă, dacă o persoană purta ochelari, i se spunea „patru-ochi“, iar copiii care aveau prea multe cărți mai primeau și alte insulte clasice. Pentru membrii generației X, copiii deștepți erau tari doar înainte de examene, iar interesul față de notele bune sau față de electronice erau caracteristice tocilarilor, care aveau lumea lor — în partea de jos a ierarhiei sociale.

Pe vremuri, înainte de jocurile cu bile sau arcade (cu monede), de apariția jocurilor video precum *Donkey Kong, Doom* și cu mult timp înainte de seria *Call of Duty*, adolescenții se adunau și jucau sporturi de echipă, mergeau cu bicicletele, se plimbau fără niciun scop și jucau cărți. Ei consumau alcool, fumau, aproape cădeau din cauză că alergau cu pistoalele de jucărie în mână și își construiau bărci pe care le foloseau pe râurile formate în zilele foarte ploioase. Aceasta a fost o perioadă în care vecinii se cunoșteau între ei, familiile luau cina împreună, oamenii nu își puteau permite foarte multe și erau nevoiți să se distreze unii cu alții.

Totul s-a schimbat în anii 1970 și 1980. Tocilarii erau ocupați cu lucrul la care se pricep cel mai bine: crearea unor tehnologii inovative și dezvoltarea unor modalități noi de stăpânire și de explorare a lumii pe care o cunoșteau. Primele jocuri arcade, console pentru jocuri și calculatoarele, în general, au fost create de niște tocilari pentru a fi utilizate de alți tocilari. Majoritatea dintre ei știau mai multe despre tehnologie decât despre socializare și nu s-a alocat foarte multă atenție stilului. Unii tocilari erau, pur și simplu, pasionați de construirea lucrurilor, alții erau doar retrași din punct de vedere social și aveau nevoie de o ocupație. Jocurile nu erau proiectate de bărbați care puteau fi cu femei, căci aceștia erau ocupați cu agățarea lor.

Însă, atunci când companiile producătoare de jocuri video au devenit afaceri legitime, cu potențial uriaș, oferind capacități grafice mai bune și sporind gradul de utilizare al acestora, tocilarii au cunoscut, brusc, oportunitatea de a deveni experți programatori, iar aceștia erau „cool". Mergeți la petrecerea de lansare a oricărui joc video sau dispozitiv electronic din zilele noastre și veți vedea niște fotomodele frumoase și niște dansatoare la bară atrăgătoare făcând spectacol.

S-ar putea spune că această schimbare radicală s-a petrecut în 1977, când a apărut primul film din seria *Războiul stelelor.* În același an, a fost lansat primul calculator *Apple II* la conferința *West Coast Computer Faire* de la San Francisco, eveniment pe care unii îl echivalează cu nașterea industriei calculatoarelor. Un an mai târziu, compania *Midway* a lansat jocul *Space Invaders,* iar în 1979, *Atari* a lansat *Asteroids,* după care, în 1980, *Namco* a lansat *Pac-Man*, cel mai popular joc-arcadă din istorie. În 1981, a fost publicată prima revistă despre jocuri video, intitulată *Electronic Games*. Industria jocurilor video a cunoscut o scurtă perioadă de ascensiune la începutul anilor '80, dar *Nintendo* a depășit-o câțiva ani mai târziu. În tot acest timp, Jack Tramiel, fondatorul companiei *Commodore International*, a început să producă niște calculatoare simple, dar economice, care se adresau populației generale și nu doar celor instruiți pentru folosirea acestora.[60] Disponibilitatea calculatoarelor, a internetului, a ecranelor tactile și a aplicațiilor pentru controlul mișcării a revoluționat modurile în care oamenii au putut interacționa unii cu alții și folosi jocurile video.

---

60 Martin, D. (10 aprilie 2012). „Jack Tramiel, a Pioneer in Computers, Dies at 83." Preluat la 24 aprilie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2012/04/11/technology/jack-tramiel-a-pioneer-in-computers-dies-at-83.html?_r=0.

După ce prețurile au devenit mai convenabile, puterea tehnologiei a fost conștientizată în societate, inovația a fost rapidă, iar lumea a profitat din plin de acest lucru. Consumerismul electronic a favorizat dezvoltarea tehnologiei, iar după cum a demonstrat campania *Intel* intitulată *Sponsors of Tomorrow* (Sponsorii lumii de mâine), a fost lansat un nou tip de vedete. Tocilarul care purta pixuri în buzunar și de care se amuzau membrii generației X probabil că se descurcă mai bine decât ceilalți astăzi. De aici și scena din noul film *O adresă de pomină*, în care niște polițiști sub acoperire (roluri interpretate de către Jonah Hill și Channing Tatum) sunt ponegriți atunci când încearcă să intre în rând cu lumea prin faptul că își parchează mașina într-un loc dedicat persoanelor cu handicap, etalând o atitudine tupeistă, și lovesc un tânăr homosexual. Ei au aplicat vechile reguli; nu au știut că atitudinea de băiat rău nu mai transmite același mesaj. Dacă ne oprim și reflectăm asupra creșterii exponențiale în ultimele decenii, vom începe să îi apreciem pe „cei nebunatici, cei neadaptați, cei rebeli, cei care creează probleme, cei care nu se încadrează în tipare... cei care văd lucrurile altfel", după cum a spus-o creatorul *Apple,* Steve Jobs, cu multă elocvență.[61] De atunci, cei aflați în inferioritate au devenit mascota noastră.

Utilizarea jocurilor video are multiple beneficii — în principal, acestea sunt foarte distractive și pot contribui la stabilirea unor legături sociale, la rezolvarea unor probleme, la dezvoltarea unor strategii, putând oferi până și oportunitatea de a exersa anumite abilități. De asemenea, jocurile în rețea pot îmbunătăți cunoștințele legate de domeniul calculatoarelor, deprindere care nu

---

61 Rose, G.L. (6 octombrie 2011). „Steve Jobs — Here's to the Crazy Ones." Preluat la 16 aprilie 2014 de la *Virgin:* http://www.virgin.com/news/steve-jobs-here's-crazy-ones.

ar trebui subestimată, dacă luăm în considerare evoluția pieței locurilor de muncă. În plus, multe jocuri în rețea le permit oamenilor să interacționeze cu alte persoane de pretutindeni din lume, oferindu-le șansa de a învăța mai multe despre niște culturi diferite. Însă aceste beneficii au o limită, iar puțini oameni profită de aceste aspecte pozitive.

Așa cum am menționat, ne îngrijorează cel mai mult oamenii care utilizează excesiv jocurile video, în asociere cu izolarea socială. În cadrul unui sondaj realizat de Pew Research, 82 % din consumatorii de jocuri video au susținut că se joacă singuri uneori, în timp ce 24 % din ei au spus că se joacă singuri întotdeauna.[62] Patru din cinci jucători care utilizează jocuri pentru adulți sunt bărbați, iar băieții în vârstă de 12 ani au o probabilitate egală cu frații lor de 17 ani de a utiliza aceste jocuri.[63]

Dezavantajul major al utilizării jocurilor video, în special al folosirii în exces a celor stimulative, este că alte persoane și lumea reală pot părea plictisitoare și neatrăgătoare, prin comparație. Spre deosebire de utilizatorii care se joacă în aceeași încăpere cu mai multe persoane, cei care se joacă singuri au o probabilitate mai mică de a căuta informații despre politică și evenimente de actualitate, de a dona bani în scopuri caritabile sau de a se implica în acțiuni civice.[64] Nu este de mirare că prin comparație cu adolescenții care nu folosesc jocurile video, jucătorii adolescenți își petrec cu aproximativ 30 % mai puțin timp citind și cu aproximativ 34 % mai puțin timp făcându-și

---

62 Lenhart, A., et al. (16 septembrie 2008). „Teens, Video Games and Civics." Preluat la 10 iunie 2015 de la *Pewinternet.org:* http://www.pewinternet.org/2008/09/16/teens-video-games-and-civics/.

63 Ibidem.

64 „Study Examines Video Game Play Among Adolescents." (4 iulie 2007). Preluat la 31 decembrie 2011 de la *ScienceDaily:* http://www.sciencedaily.com/releases/2007/07/070702161141.htm.

temele.[65] Un studiu din 2010 publicat în jurnalul *Psychological Science* a arătat că, atunci când băieții cu vârsta cuprinsă între șase și nouă ani au primit un dispozitiv cu jocuri, punctajele lor la citire și la scriere au scăzut, în timp ce problemele de învățare raportate de către profesori au crescut.[66] În esență, utilizarea excesivă a jocurilor video este asociată cu scăderea performanței școlare, desensibilizarea la violență și poate influența modul în care persoana învață și socializează, din cauza dezechilibrului existent între timpul alocat jocului și implicarea în alte activități.[67]

Amintiți-vă de Gabe, pe care l-am menționat mai devreme în acest capitol și care a estimat că, la vârsta de 23 de ani, el a petrecut, în medie, patru ore pe zi jucându-se, începând din ziua când a venit pe lume. Dacă aproximarea sa este corectă, atunci înseamnă că s-a jucat pentru 33 000 de ore (ceea ce echivalează cu obținerea a aproape șapte diplome de licență)!

> Dacă îmi analizez copilăria, pot să îmi dau seama acum că, pe lângă faptul că jocurile video și pornografia m-au desensibilizat față de plăcerile obișnuite ale vieții, m-au și cucerit datorită stimulării peste nivelul normal pe care o oferă, ajungând să înlocuiască dorințele și pasiunile mele din realitate cu unele virtuale. Practic, gradul de stimulare și de entuziasm pe care reușeam să îl obțin cu ajutorul unui joc video transforma sporturile reale în ceva plictisitor.

---

65 Weis, R, & Cerankosky, B. (2010). „Effects of Video-Game Ownership on Young Boys' Academic and Behavioral Functioning", *Psychological Science,* 21(4). Preluat la 20 iunie 2014 de la http://pss.sagepub.com/content/21/4/463.

66 Gentile, D.A., et al. (2004). „The Effects of Violent Video Game Habits on Adolescent Hostily, Aggressive Behaviors, and School Performance", *Journal of Adolescence,* 27, 6.

67 Deem, G., comunicare personală, 13 aprilie 2014.

> După părerea mea, modul în care sunt create jocurile de astăzi pavează o cale sigură spre dependență. Din cauza clasamentelor care îți cer nenumărate ore și abilități pentru a rămâne în top și a „pachetelor bonus" pe care le primește constant în cadrul jocului (noutate), băiatul este prins acolo, iar înainte de a începe să se simtă plictisit de joc, apar niveluri noi sau posibilitatea de îmbunătățire a ierarhiei chiar mai mult. Odată cu trecerea timpului, lumea din jurul meu nu mai reușea, pur și simplu, să îmi capteze atenția, pentru că nu mă puteam gândi la altceva în afară de momentul în care puteam să mă întorc acasă și să continui jocul.[68]

Neils Clark și P. Shavaun Scott sugerează câteva motive pentru care jocurile video sunt atât de captivante pentru utilizatorii lor, spre deosebire de alte tipuri de divertisment mai puțin stimulative și mai introspective:

> Jocurile nu sunt la fel de pasive ca alte forme de mass-media, (...) acestea ne permit conectarea cu alte ființe umane; (...) cuvântul „joc" nu mai face referire doar la ceea ce se întâmplă în sufrageria digitală de azi. Indiferent dacă doriți să o numiți interactivitate, sentiment de control, autonomie sau oricum altfel, progresul cel mai evident care se datorează jocurilor video este faptul că acestea au lăsat în urmă pasivitatea specifică vizionării la televizor sau lecturii. Deși putem urmări o cursă de mașini la televizor, este destul de diferit când noi suntem cei care conducem cu viteză un Ferrari roșu, depășind polițiștii. În cazul jocurilor, noi ocupăm locul șoferului. Acest nivel de control schimbă lucrurile, iar creierul le percepe în mod diferit. (...) Poveștile de la televizor ne pot informa, dar apropiindu-se mai mult de realitate, un

68 Clark, N. și Scott, P.S. (2009). *Game Addiction: The Experience and the Effects*. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company. p. 14.

joc ne poate învăța unele lucruri. Faptul că permit constatarea urmărilor pe care le au unele alegeri periculoase, oferindu-ne apoi oportunitatea de a lua niște decizii spontane pe cont propriu, a făcut ca jocurile să fie atât de tentante, captivante și durabile.[69]

Întrebarea este: cum sunt aceste aventuri imaginare *percepute* în mod diferit de creier? În cartea *Boys Adrift*, Leonard Sax subliniază că jocurile video pot afecta creierul în moduri care compromit motivația. Nucleul accumbens funcționează în legătură cu o altă regiune din creier numită cortex prefrontal dorsolateral; nucleul accumbens dirijează impulsurile și motivația, iar cortexul prefrontal dorsolateral oferă contextul îndeplinirii acestora:

> Un studiu recent de imagistică cerebrală la care au participat băieți cu vârsta cuprinsă între 7 și 14 ani a indicat că jocurile video afectează serios funcționarea acestor sisteme. Acestea par să oprească fluxul sanguin în regiunea cortexului prefrontal dorsolateral. (...) Utilizarea jocurilor video alimentează puternic fluxul sanguin din zona nucleului accumbens, dar, în același timp, întrerupe circulația din cealaltă zonă a creierului, care ar putea menține echilibrul. Rezultatul final este că utilizarea jocurilor video le oferă băieților o recompensă echivalentă cu obținerea unui obiectiv important, dar acest lucru nu are nicio legătură cu lumea reală, lipsind nevoia de a contextualiza povestea.[70]

---

69 Sax, L. (2009). *Boys Adrift: The Five Factors Driving the Growing Epidemic of Unmotivated Boys and Underachieving Young Men*. New York, NY: Basic Books. p. 91.

70 Paton, G. (15 aprilie 2014). „Infants'unable to use toy building blocks' due to iPad addiction." Preluat la 15 aprilie 2014 de la *Telegraph:* http://www.telegraph.co.uk/education/educationnews/10767878/Infants-unable-to-use-toy-building-blocks-due-to-iPad-addiction.html.

Mai mult, nu numai creierul este afectat. Câțiva profesori au remarcat că unii dintre copiii mai mari au dificultăți în privința finalizării testelor creion-hârtie tradiționale, pentru că memoria lor s-a deteriorat din cauza expunerii prelungite la tehnologia care folosește ecrane. Unii dintre copiii mai mici și-au pierdut dexteritatea manuală din cauza timpului îndelungat petrecut în fața tabletelor cu ecrane tactile. Un copil de patru ani care a fost expus la dispozitivele digitale de la naștere a trebuit chiar să urmeze un program terapeutic pentru că a dezvoltat un comportament compulsiv.[71]

Există tot mai multe dovezi cu privire la cauzalitatea bidirecțională dintre utilizarea jocurilor video și problemele legate de atenție și impulsivitate. Pentru a investiga relația dintre aceste variabile, psihologii specializați în copii — Douglas Gentile, Edward Swing, Choon Guan Lim și Angeline Khoo — au realizat recent un studiu la care au participat peste 3000 de tineri din Singapore de-a lungul unui interval de trei ani. Aceștia au arătat că până și atunci când genul, etnia, vârsta, statutul socioeconomic și problemele mai vechi de atenție au fost controlate statistic, copiii care își petreceau mai mult timp utilizând jocuri video aveau, mai târziu, mai multe probleme de atenție. De asemenea, în cazul în care timpul inițial de joacă era controlat statistic, petrecerea unui timp prelungit utilizând jocurile video de către copiii care aveau probleme de impulsivitate și de atenție înainte de a avea acest obicei agrava problemele.[72] Aceste rezultate pot explica motivele

71 Gentile, D.A. (2012). „Video Games Playing, Attention Problems, and Impulsiveness: Evidence of Bidirectional Causality“, *Psychology of Popular Media Culture*, 1(1), 62–70.

72 Brandt, M. (4 februarie 2008). „Video Games Activate Reward Regions of Brain in Men More Than Women, Stanford Study Finds.“ Preluat la 12 iunie 2014 de la Centrul de Informații Medicale Stanford: http://med.stanford.edu/news/all-news/2008/02/

pentru care băieții au o probabilitate mai mare de a fi diagnosticați cu tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD) și își petrec mai mult timp utilizând jocurile video decât fetele; de asemenea, acestea sugerează că problemele de atenție pot fi modificate de factorii de mediu, existând posibilitatea ca acestea să se reducă odată cu restrângerea perioadei alocate jocurilor video sau cu implicarea în alte tipuri de jocuri.

Cu niște ani în urmă, Allan Reiss și colegii săi de la Stanford au folosit imagistica prin rezonanță magnetică funcțională pentru a studia ce se întâmplă în creierele oamenilor în timp ce utilizează jocurile video. Aceștia au descoperit că persoanele de gen masculin au un sentiment mai puternic de recompensă în timpul jocului decât cele de gen feminin, având o probabilitate între două și trei ori mai mare de a dezvolta dependență de jocurile video. Jocul pe care l-a folosit Reiss presupunea câștigarea teritoriului prin eliminarea unor mingi de pe ecran înainte ca acestea să atingă o linie verticală denumită „zid". Deși participantele au înțeles jocul și au părut motivate să obțină o performanță bună, „motivația de reușită a bărbaților a fost mult mai puternică", susține Reiss.

Această cercetare a arătat că participanții de gen masculin prezentau o activare mai puternică în centrul mesocorticolimbic al creierului, o regiune care include nucleul accumbens, amigdala și cortexul orbitofrontal, iar acest lucru a corelat cu dimensiunea teritoriului cucerit. De asemenea, s-a demonstrat că aceste regiuni cerebrale se influențau mai mult unele pe altele în timpul jocului în cazul bărbaților, iar pe măsură ce legăturile dintre ele erau mai puternice, cu atât bărbații se descurcau mai bine la

---

video-games-activate-reward-regions-of-brain-in-men-more-than-women-stanford-study-finds.html.

joc.[73] Aceste rezultate pot explica de ce jocurile care presupun existența unei competiții sau cucerirea unor teritorii sunt mai populare în rândul bărbaților, precum și de ce aceștia sunt mai motivați să se joace ore în șir, comparativ cu femeile. Structura creierului bărbatului promovează conexiunile dintre zonele care se ocupă de percepție și cele responsabile de acțiunea coordonată, pe când structura creierului femeii favorizează comunicarea dintre procesarea analitică și cea intuitivă.[74] Poate că am observa mai multă activitate în creierele femeilor în cazul jocurilor care au alte obiective. După cum a comentat o tânără în sondajul nostru, „Dacă ar exista mai multe jocuri create special pentru femei, probabil că le-am cumpăra și le-am utiliza mai mult decât bărbații".

Ne-am bucura să existe mai multe studii de imagistică cerebrală care să măsoare procesarea recompensei în cazul unor jocuri neutre sau care se adresează femeilor. De asemenea, suntem de părere că ar fi interesantă investigarea posibilelor efecte ale pubertății asupra competitivității în cazul folosirii unor jocuri tematice diverse, având în vedere că timpul de joc al fetelor scade semnificativ din momentul în care acestea ating perioada adolescenței.[75]

---

73 Ingalhalikar, M., et al. (2014). „Sex differences in the structural connectome of the human brain." *Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA,* 111(2), 823–828.

74 Rideout, V.J., Foehr, U.G. și Roberts, D.F. (ianuarie 2010). „Generation M2: Media in the Lives of 8- to 18-Year Olds." Preluat la 16 octombrie 2015 de la Fundația Familială Henry J. Kaiser: https://kaiserfamilyfoundation.files.wordpress.com/2013/01/8010.pdf. p. 22.

75 McGonigal, J. *About World Without Oil* (f.d.). Preluat la 18 februarie 2015 de la *World Without Oil:* http://worldwithoutoil.org/metaabout.htm.

Când jocurile video sunt benefice

Jocul este modul în care descoperim toate lucrurile noi.

— JEAN PIAGET, PSIHOLOG ELVEȚIAN SPECIALIZAT ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII

Există un motiv pentru care jocurile video sunt atât de populare — acestea transformă provocările în ceva distractiv și interesant. Atunci când sunt folosite adecvat, acestea creează un mediu stimulativ de învățare, favorizând reușita, stabilirea legăturilor sociale și obținerea recompenselor în urma procesului de joacă. Utilizatorii jocurilor de rol online în rețea (*MMORPG; massively multiplayer online role-playing games*) își pot dezvolta chiar și un renume, ceea ce le permite consolidarea încrederii în raport cu alți jucători, fapt care s-ar putea să nu fie la fel de ușor pentru ei în realitate. Jocurile precum *World of Warcraft* și *Second Life* implică multă socializare, chiar dacă jucătorii sunt reprezentați printr-un avatar. Beneficiile jocurilor mai pot lua forma programelor de învățare sau instruire care au impact asupra lumii reale.

Sloganul jocului creat de Jane McGonigal, *World Without Oil* (Lumea fără petrol), este „Jucați-vă înainte de a trăi acest lucru", iar acesta cuprinde peste 1 500 de jucători care pot să-și imagineze modul în care ar arăta viețile lor dacă în lume ar exista cu adevărat o criză de petrol. Rezultatul este:

> O vizualizare colectivă tulburătoare și plauzibilă a evenimentului, completată de niște măsuri practice de acțiune care ar putea contribui la prevenirea întâmplării acestui lucru în realitate. (...) Mai mult decât doar să „crească conștientizarea",

jocul a făcut problema *reală*, iar aceasta a determinat implicarea și schimbarea reală din partea oamenilor.[76]

Vizitați *WorldWithoutOil.org* pentru mai multe informații.

Foldit este un alt joc care a intrigat mulți utilizatori. Acesta presupune rezolvarea unor puzzle-uri de știință prin crearea proteinelor. Se pare că abilitățile umane de recunoaștere a tiparelor și de rezolvare a enigmelor sunt mai eficiente decât programele de calculator realizate pentru aceste sarcini, așadar oamenii de știință care au realizat *Foldit* utilizează răspunsurile jucătorilor pentru programarea calculatoarelor, astfel încât acestea pot descoperi proteine și pot prezice structura acestora mai rapid. Efortul combinat al jucătorilor a contribuit chiar la rezolvarea unei probleme legate de HIV, enigmă pe care oamenii de știință au încercat să o descifreze de peste zece ani. Verificați site-ul *Foldit* pentru mai multe informații: http://fold.it.

Consolele pentru jocuri *Xbox Kinect* și *Nintendo Wii* sunt alte modalități grozave în care jocurile pot aduce beneficii. *Wii* cuprinde o arie demografică mai largă decât alte console pentru jocuri și presupune, de obicei, mai mult exercițiu și socializare. Întreaga familie se poate juca împreună, dar jocurile sunt destul de distractive ca adolescenții să le utilizeze pe cont propriu sau în grupuri cu alte persoane de aceeași vârstă. Eu (Nikita) am văzut bunicuțe în vârstă de 90 de ani care locuiau într-un azil și se jucau *Wii Bowling*. Este unul dintre lucrurile „testate de către copii și aprobate de către părinți", din care toată

---

76 Haberstroh, M. (24 aprilie 2008). „Wii Are Family — Two-Thirds of Parents Say Social Gaming Has a Positive Impact on Family Life." Preluat la 10 ianuarie 2012 de la *TNS Technology:* http://www.tnsglobal.com/news/news-185D8B66AE3F44C3B60E79E03A469E24.aspx.

lumea are de câștigat. Conform unui studiu al corporației *TNS Technology*, o cincime dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 și 24 de ani au spus că ar putea renunța la abonamentele la sală dacă s-ar juca în mod regulat *Wii*, iar părinții consideră că platformele cu jocuri sociale precum *Wii* au o influență pozitivă asupra familiei lor, încurajându-i pe copii să practice mai mult exercițiul fizic.[77] În cadrul unui studiu în care niște copii supraponderali și obezi au urmat un program de management al greutății, unora dintre ei li s-a cerut, în paralel, să folosească jocuri active pe console *Xbox Kinect*, iar rezultatul a fost că aceștia au pierdut mai mult în greutate decât copiii care au urmat doar programul de management al greutății.[78]

Pentru unii oameni, concentrarea atenției asupra unei lumi virtuale poate fi un lucru foarte bun — chiar terapeutic, așa cum au descoperit cercetătorii din cadrul Universității Washington și ai Universității Loyola că este în cazul victimelor care au arsuri. Pacienții care au folosit jocuri video au reușit să se distragă de la durere, susținând că simt mult mai puțină durere decât atunci când nu sunt distrași. Acest lucru a fost confirmat după analizarea rezultatelor imagistice prin rezonanță magnetică ale acestor pacienți; imersia în lumea virtuală a redus activitatea cerebrală legată de procesarea durerii.[79] În stomatologia pediatrică, copiii sunt încurajați să urmărească

---

77 Seaman, A.M. (14 martie 2014). „Exercise Video Games May Add to Kids' Activity: Study." Preluat la 26 iunie 2014 de la *Reuters:* http://uk.reuters.com/article/2014/03/14/us-exercise-video-games-kids-idUKBREA2D1AE20140314.

78 Loyola University Health System. (22 martie 2008). „Virtual-reality Video Game to Help Burn Patients Play Their Way to Pain Relief." Preluat la 20 iunie 2014 de la *ScienceDaily:* http://www.sciencedaily.com/releases/2008/03/080319152744.htm.

79 Kuszewski, A. (7 martie 2011). „You can increase your intelligence: 5 ways to maximize your cognitive potential." Accesat și preluat la 8 iunie 2015 de la *Scientific American:* http://blogs.

spectacolul de televiziune preferat sau un joc favorit pe un ecran imaginar în timp ce dentistul lucrează la dinții lor. Acest tip de intervenție prin hipnoterapie s-a dovedit a fi foarte eficient, în special în cazul pacienților care nu pot primi anestezie.

Încorporarea învățării cu ajutorul jocurilor video în cadrul planurilor de lecție predate la clasă este promițătoare. Aceasta are potențialul de a inova sistemul educațional datorită faptului că stimulează elevii să învețe și le permite să o facă în propriul mod, însă există riscul condiționării elevilor de a se baza pe recompense externe, al dobândirii unei înțelegeri superficiale a conținutului și al lipsei contextului conceptelor pe care le învață.

Faptul că inteligența fluidă — capacitatea noastră de a învăța informații noi și de a rezolva probleme în situații nefamiliare — se poate îmbunătăți datorită jocurilor este discutabil.[80] De exemplu, în mediul militar, s-a observat că soldații care utilizau jocuri video aveau scoruri cu zece până la 20 % mai mari la probele care măsoară abilitățile perceptive și cognitive față de cei care nu erau jucători,[81] iar chirurgii care folosesc jocuri video cel puțin trei ore pe săptămână au greșit mai puțin în cazul unor intervenții chirurgicale complicate și au fost mai rapizi decât cei din grupul de control.[82] Cu toate acestea, dacă jucătorul repetă

---

scientificamerican.com/guest-blog/you-can-increase-your-intelligence-5-ways-to-maximize-your-cognitive-potential/.

80 Freeman, B. „Researchers Examine Video Gaming's Benefits." (f.d.). Preluat la 2 iunie 2015 de la Departamentul Apărării din Statele Unite: http://www.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=57695.

81 Dobnik, V. (7 aprilie 2004). *Surgeons may err less by playing video games.* Preluat la 1 septembrie 2015 de la *NBC News:* http://www.nbcnews.com/id/4685909/ns/technology_and_science-games/t/surgeons-may-err-less-playing-video-games/#.VW5IIWCQboc.

82 „The ABC of Gender Equality in Education: Aptitude, Behavior, Confidence." Preluat la 21 iulie 2015 de la Organizația pentru Cooperare

numai anumite acțiuni sau rezolvă aceleași puzzle-uri iar și iar, s-ar putea să nu existe beneficii deloc. Interesant este că tinerii care utilizează jocurile video cu un singur jucător cu moderație (ceea ce înseamnă între câteva zile pe săptămână și o dată pe lună, dar *nu* în fiecare zi) au performanță mai bună la probele de matematică, citire, știință și rezolvare de probleme decât elevii care nu se joacă niciodată sau foarte rar, pe când cei care utilizează jocurile video în rețea, care presupun colaborare între jucători, au performanțe mai slabe decât cei care nu se joacă.[83]

Aceasta se poate datora obiectivului pe care îl are jocul — multe jocuri video oferă mai mult decât o singură modalitate în care pot fi folosite. De exemplu, dacă alegem versiunea statică, în afara rețelei, suntem adesea în rolul eroilor care trebuie să îndeplinească o anumită misiune, însă, dacă optăm pentru versiunea cu jucători multipli în rețea, suntem doar un simplu personaj care împușcă alți jucători sau suntem membri într-o echipă care joacă împotriva altor echipe. În cazul versiunii cu jucători multipli, s-ar putea să nu existe niciun alt scop în afară de uciderea majorității oamenilor din joc.

Când vine vorba despre reacția creierului, ca și despre potențialele beneficii cognitive, motivația jucătorului și decizia acestuia de a-și stabili sau nu un scop pe termen lung în cadrul jocului ar putea deveni decisive. Neuropsihiatrul sud-coreean Jaewon Lee susține că stabilirea unui obiectiv viitor în cadrul unui joc sau utilizarea acestuia în scopuri legate de învățare, așa cum ar face-o o persoană

și Dezvoltare Economică: http://www.oecd.org/publications/the-abc-of-gender-equality-in-education-9789264229945-en.htm. p. 43.

83 Vice. „The Celebrity Millionaires of Competitive Gaming (Full Length)." Accesat și preluat la 31 mai 2015 de la *Youtube.com:* https://www.youtube.com/watch?v=of1k5AwiNxI.

care utilizează jocurile în mod adecvat, nu interferează cu activitatea normală a creierului, în timp ce utilizarea jocurilor doar pentru obținerea satisfacției sau pentru eliberarea tensiunii afectează funcționarea creierului.[84] Este nevoie de mai multă cercetare pentru a determina tipul impactului pe care stabilirea unui scop specific în cadrul unui joc îl poate avea asupra jucătorului.

În acest moment, cercetarea indică faptul că mulți nu conștientizează aceste lucruri. Studiile realizate asupra persoanelor care utilizează jocurile video pentru perioade lungi au arătat că acestea prezintă reducerea cantității de materie cenușie din creier, inclusiv din zona lobului frontal, a corpului striat și a insulei — regiuni cerebrale importante pentru funcțiile executive, precum planificarea, stabilirea priorităților, organizarea, empatia și controlul impulsurilor. De asemenea, au fost descoperite „pete" de materie albă — ceea ce sugerează o slabă comunicare între emisferele cerebrale, între centrii cerebrali superiori (care asigură funcționarea cognitivă) și cei inferiori (care asigură supraviețuirea), între creier și celelalte părți ale corpului, precum și reducerea densității cerebrale sau afectarea funcționării cognitive — în special dacă există sensibilitate crescută la recompensă și desensibilizare față de pierdere — și a fost observată afectarea secreției de dopamină, element care apare în dependența de substanțe.[85]

În mod evident, aspectele sociale ale consumului de jocuri video trebuie luate în considerare. Duratele crescute

---

84 Dunckley, V. (27 februarie 2014). „Gray Matters: Too Much Screen Time Damages the Brain." Preluat la 19 iunie 2015 de la *Psychology Today:* https://www.psychologytoday.com/blog/mental-wealth/201402/gray-matters-too-much-screen-time-damages-the-brain.

85 Stilphen, S., *Bob Whitehead* (f.d.). Preluat la 21 aprilie 2014 de la *DP Interviews, Digital Press:* http://www.digitalpress.com/library/interviews/interview_bob_Whitehead.html.

de timp petrecute în izolare socială nu sunt benefice pentru nimeni. În plus, majoritatea jocurilor nu reușesc să-și provoace jucătorii în ceea ce privește dezvoltarea inteligenței emoționale.

Când jocurile video sunt dăunătoare

[Statutul actual al industriei jocurilor video] este prea întunecat și de mâna a doua pentru gustul meu. Industria jocurilor video create pentru calculatoare și console este prea îngust definită prin prisma mentalității unor băieți de 14 ani și a tuturor fantasmelor acestora nu foarte onorabile. Aceasta se conduce pe baza lucrurilor care au funcționat și se teme de urmările unei dezvoltări în valoare de zece milioane de dolari. Şi-a pierdut coordonatele morale.

— Bob Whitehead, creator de jocuri și programator[86]

Puține lucruri pot uni oamenii precum existența unui inamic comun. În trecut, un inamic comun putea fi un stat sau un trib vecin, însă inamicul unui jucător din zilele noastre este obligația socială: responsabilitățile, managementul timpului, interacțiunile cu oamenii și asumarea riscurilor din realitate.

Episodul serialului *Futurama*, intitulat „Billy este în camera lui“, prezintă o scenă comună. Niște rude care

86 Kent, S. (2001). *The Ultimate History of Video Games: The Story behind the Craze that Touched our Lives and Changed the World.* Roseville, CA: Prima Publishing/Random House. pp. 550–551.

sosesc în vizită sunt întâmpinate de mătuși, unchi și verișori, pe care nu i-au mai întâlnit de multă vreme. După momentul de îmbrățișări, sărutări și schimb de cadouri, fiul adolescent al gazdelor dispare și nu se mai întoarce niciodată, nici măcar pentru a-și lua rămas-bun. Rudele întreabă: „Unde este Billy?“ Mama lui răspunde printr-o replică devenită un refren al familiei: „În camera lui“. Aceasta este o explicație pentru faptul că nu se respectă niște maniere sociale minimale sau nici măcar ceea ce a fost cândva o obligație familială minoră, a ieși din izolare măcar pentru a spune: „La revedere“, fugind imediat înapoi în carcera destinată jocurilor video. Pentru oricine valorizează familia și ritualurile sale, această atitudine este inacceptabilă nu doar din partea lui Billy, ci și a mamei și a tatălui, care ar fi trebuit să se impună și să nu acopere lipsa de politețe a fiului lor. Într-un fel, pe măsură ce aceste scene devin tot mai răspândite, un asemenea comportament reprezintă una dintre consecințele utilizării excesive, în izolare, a jocurilor video și a pornografiei, ceea ce dă naștere la această formă modernă de „oameni ai peșterilor“.

Jocurile video sunt dăunătoare când oamenii le utilizează în mod regulat în izolare pentru perioade lungi. Având în vedere că jocurile pot satisface atât de multe nevoi fizice și mentale, echilibrul dintre implicarea în lumea virtuală și în cea reală poate scăpa de sub control. Câțiva bărbați maturi și-au exprimat opiniile în cadrul sondajului nostru — ei au fost pe punctul de a se epuiza, de a-și sacrifica somnul și alte angajamente pentru a-și lua doza zilnică de jocuri video:

> Cred că eu am aparținut primei generații de jucători pe internet și am devenit dependent de jocurile cu multipli jucători online în rețea, petrecând între 12 și 16 ore pe zi cu acestea. Astfel, vă voi împărtăși câteva dintre gândurile

mele. Experiența mea a început cu rețelele incipiente de interconectare, bazate pe linia telefonică (dial-up), care permiteau folosirea unor jocuri simple și trimiterea mesajelor către alte persoane, iar treptat, am intrat în grupuri de conversație pe internet, apoi am început să folosesc jocuri interactive care includeau grupuri de discuție și, mai recent, m-am înscris în cadrul unor camere de socializare online (*chat rooms*), unde oamenii își pot petrece, practic, toată ziua și pot întâlni alte persoane pentru a socializa și a se juca împreună. Această alternativă de petrecere a timpului cu oamenii în mediul virtual este o modalitate mai simplă de gratificare a nevoilor sociale. Consecința directă a acestui lucru este afectarea abilităților de socializare directă, în special când vine vorba despre persoane noi și despre femei. Nu avem nimic în comun de discutat. Nimeni nu vrea să știe despre personajele noastre, despre lucrurile care s-au întâmplat în timpul unei lupte on-line sau despre cum ne-am amenajat locuința virtuală. Astfel, noi rămânem în urma celorlalți care nu sunt la fel de interesați de jocurile video online. Un alt efect advers oribil este slăbirea sănătății fizice. Mulți jucători (când spun jucători, mă refer la cei pe care îi cunosc și pe care i-am întâlnit) au musculatura din partea superioară a corpului insuficient dezvoltată, au niște obiceiuri alimentare proaste și alte probleme de sănătate din cauza timpului îndelungat petrecut în fața calculatoarelor. Odată ce o persoană devine dependentă de internet, consideră că nu mai are niciun rost să-și schimbe obiceiurile, deoarece nu obține niciun fel de satisfacție făcând acest lucru. Dacă reușește să se îndepărteze de ecranul calculatorului, nu va ști cum să-și umple timpul pe care, în mod normal, îl petrecea jucându-se. Nu am găsit instrumente disponibile pe internet care să ofere sugestii pentru gestionarea acestui tip de adicție. Cred că soluția cea mai bună este prevenția, iar singurul mod în care o putem face este oferindu-le inspirație copiilor.

Sunt un medic cu experiență de cercetare în domeniul neuroștiințelor, care a dus o luptă cu propria dependență de jocuri video. Am fost un jucător dependent, iar în perioada mea de glorie am investit peste 20 000 de ore în jocurile video într-un interval de nouă ani. Comportamentul meu nechibzuit legat de folosirea jocurilor video m-a transformat într-un monstru care aproape și-a distrus familia, căsnicia și cariera. Dacă nu acordăm atenție acestei dependențe care se dezvoltă rapid, societatea noastră va suferi și va apărea o nouă generație formată din milioane de oameni lipsiți de creativitate și de aptitudini, care trăiesc în lumea fizică.

Jocurile video mai sunt dăunătoare dacă persoana care le folosește se desensibilizează față de realitate și de interacțiunile reale cu alte persoane. După câteva atentate școlare de la sfârșitul anilor '90, a fost descoperită o înregistrare video care prezenta cele două persoane care au atacat Liceul Columbine vorbind despre asemănările dintre actele lor și renumitul joc video *Doom.* Două săptămâni mai târziu, o avut loc o audiere în cadrul Senatului Statelor Unite, unde a fost analizată comercializarea violenței în rândul copiilor. Locotenent-colonelul în retragere Dave Grossman — fost infanterist în cadrul Armatei Statelor Unite, a predat psihologia în cadrul Academiei Militare West Point și a scris cartea *On Killing: The Psychological Cost of Learning to Kill in War and Society* (Despre ucidere: costurile psihologice ale faptului că învățăm să ucidem în război și în societate) — a fost unul dintre vorbitori, discutând despre faptul că trebuie să existe o legătură între a fi un cetățean integru și a avea capacitatea de a lua viața altcuiva:

În al Doilea Război Mondial, ne-am învățat soldații să tragă la țintă. Ei s-au descurcat bine. Însă am conștientizat că pregătirea noastră era greșită atunci când au ieșit pe câmpul de luptă și acolo nu era nicio țintă. Astfel, ei nu au reușit

să transfere lucrurile învățate la pregătire la întâmplările din realitate.

După al Doilea Război Mondial, s-au realizat o mulțime de simulări. Prima simulare a presupus ca soldații să tragă la ținte care reprezentau siluete umane. Când aceste ținte apăreau în fața soldaților, ei erau instruiți să tragă, apoi au făcut acest lucru instinctiv. În momentul când niște ființe umane reale le-au apărut în față, ei au putut transfera informațiile dobândite în timpul simulării.

În prezent, folosim simulări mai avansate. Comunitatea celor care aplică legea simulează cu ajutorul unui ecran de televizor de dimensiuni mari, pe care apar niște ființe umane care folosesc o armă identică celor pe care le puteți vedea în orice joc video, cu deosebirea că în joc mecanismul de siguranță este oprit. (...) Industria trebuie să se întrebe cum poate comercializa un anumit dispozitiv militarilor și apoi să ofere același produs copiilor dumneavoastră, pretinzând că este inofensiv.[87]

Unele jocuri video violente licențiate pentru militari pot fi niște dispozitive avansate pentru învățarea tacticilor de luptă de către soldați. Jocul video *Call of Duty: Modern Warfare 2* s-a dovedit a fi un „simulator" excelent pentru criminalul în serie norvegian care a bombardat clădirile guvernamentale din Oslo și apoi a continuat, omorând încă 69 de oameni, majoritatea tineri, în cadrul unei tabere de vară de pe insula Utøya în 2011. Ucigașul a recunoscut că obișnuia să joace *World of Warcraft* pentru a se relaxa. Simon Parkin, un jurnalist specializat în domeniul jocurilor video care scrie pentru ziarul *Guardian*, a argumentat faptul că jocurile video au favorizat manifestarea

87 Parkin, S. (22 aprilie 2012). „Don't Blame Video Games for Anders Behring Breivik's Massacre." Preluat la 17 mai 2014 de la *Guardian:* http://www.theguardian.com/commentisfree/2012/apr/22/video-games-anders-breivik-massacre.

psihopatiei sale, dar nu au fost cauza acesteia: „fără îndoială că oamenii care au o predispoziție vor prelua inspirația pe care o caută, alimentându-și astfel nebunia", susținând și faptul că niciun creator nu se poate asigura că opera lui nu este folosită în mod inadecvat.[88] Alții spun că aceasta este ca și cum ai pune paie pe foc.

Deși Asociația Americană de Psihologie a confirmat legătura dintre folosirea jocurilor video violente și creșterea agresivității în anul 2015, au existat „dovezi insuficiente (...) pentru a se putea concluziona dacă această legătură contribuie la apariția actelor penale sau a delincvenței"[89].

Jaewon Lee susține următoarele: „Rezultatele studiilor de imagistică cerebrală realizate asupra persoanelor dependente de internet au fost foarte similare cu ale investigațiilor la care au participat pacienți diagnosticați cu tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD), precum și persoane cu alte tipuri de dependență — legat de modul în care a fost influențată funcționarea creierului"[90]. În mod surprinzător, este suficientă o singură săptămână de utilizare a jocurilor video violente pentru reducerea activității creierului din zone responsabile de controlul emoțional.[91] În plus, o

---

88 *APA Review Confirms Link Between Playing Violent Video Games and Aggresion.* (13 august 2015). Preluat la 3 septembrie 2015 de la Asociația Psihologică Americană: http://www.apa.org/news/press/releases/2015/08/violent-video-games.aspx.

89 Williamson, L. (1 august 2011). „South Korean clinic treats web addicts." Accesat și preluat la 31 mai 2015 de la *BBC:* http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-14361420.

90 Hotz, R.L. (6 martie 2012). „When Gaming is Good for You", *Wall Street Journal.* p. D1.

91 Anderson, C. (2004). „An Update on the Effects of Playing Violent Video Games", *Journal of Adolescence, 27*, 113–122, citat în Sax, L. (2009). *Boys Adrift: The Five Factors Driving the Growing Epidemic of Unmotivated Boys and Underachieving Young Men.* New York, NY: Basic Books.

metaanaliză a cercetărilor realizate asupra jocurilor video a ajuns la aceeași concluzie.[92]

În prezent, mulți oameni ar fi de acord că jocurile video violente au succes.[93] Copiii care au o predispoziție spre agresivitate sunt mai atrași de materialele multimedia violente, însă acestea, la rândul lor, le pot amplifica agresivitatea. Acest lucru poate fi legat de faptul că majoritatea jocurilor video recompensează jucătorii pentru acțiuni violente, care le permit adesea să treacă la următorul nivel al jocului. Există cercetări recente care demonstrează relația dintre utilizarea jocurilor video violente și comportamentul agresiv din viața reală; atunci când au ocazia, atât adulții, cât și copiii se comportă mai agresiv după ce folosesc asemenea jocuri. Iar persoanele care au identitatea unor infractori în jocurile video sunt capabile să se angajeze în acțiuni violente în timp ce joacă acele roluri, ceea ce întărește comportamentul agresiv[94] și sentimentul că decesul unui bărbat e mai puțin important decât pierderea unei femei (*male disposability*). Există tot mai multe dovezi științifice care susțin Efectul Proteus, conform căruia creierele noastre imită, în mod instinctiv, starea altor minți în momentul interacțiunii cu acestea, chiar dacă ele sunt doar imaginare.[95] Desensibilizarea și efectul

---

92 Chomik, A. „Top 10: Most Violent Video Games." (f.d.). Preluat la 31 decembrie 2011 de pe site-ul web *AskMen:* http://www.askmen.com/top_10/videogame/top-10-most-violent-video-games.html.

93 Huesmann, L.R. (2006). „The Role of Media Violence in Violent Behavior", *Annual Review of Public Health,* 27, 393–415. Preluat de la http://bscw-app1.let.ethz.ch/pub/bscw.cgi/d5907573/HuesmannTaylor-The%20Role%20of%20Media%20Violence%20in%20Violent%20Behavio.pdf.

94 Carr, N.G. (2012). *Superficialii. Efectele internetului asupra creierului uman.* București: Editura Publica.

95 Twenge, J.M. și Campbell, W.K. (2009). *The Narcissism Epidemic: Living in the Age of Entitlement.* New York, NY: Free Press.

de oglindă, combinate cu proprietățile adictive ale jocurilor video, pot fi rețeta dezastrului pentru unii consumatori.

Un studiu care a măsurat impactul respingerii sociale asupra narcisismului și a apariției potențialelor comportamente agresive a arătat că, atunci când oamenii narcisici erau respinși de către persoanele cu statut similar (sau percepeau faptul că au fost respinși), ei manifestau agresivitate crescută față de alții după respingere — ceea ce se aseamănă cu tiparele observate în cazul celor care au comis atentate în masă.[96]

În urma atentatului de la Universitatea Virginia Tech, jurnalistul David Von Drehle a accentuat foarte bine faptul că egocentrismul extrem al acestui tip de ucigași reprezintă „pădurea din aceste povești", în timp ce toate celelalte elemente — armele, jocurile video, versurile, pornografia — „sunt numai copacii. (...) Doar un narcisic ar putea decide să-și demonstreze alienarea prin sângele unor străini"[97]. Oricum, pe măsură ce o persoană narcisică petrece mai mult timp în singurătate printre acei „copaci", cu atât se adâncește mai mult în gândurile sale legate doar de propria persoană și crede tot mai mult că acțiunile sale sunt justificate.

Într-un discurs de la Institutul de Psihiatrie din cadrul Universității Pittsburgh din 1982, fostul ministru al Sănătății din Statele Unite, C. Everett Koop, a avertizat că jocurile video pot dăuna sănătății tinerilor: „Tot mai

---

pp. 199–200. Vedeți și Twenge, J.M. și Campbell, W.K. (2003). „'Isn't it Fun to get the Respect that we're Going to Deserve?' Narcissism, Social Rejection, and Aggression", *Personality and Social Psychology Bulletin,* 29(2). Preluat la 23 iunie 2014 de la http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15272953.

96 Von Drehle, D. (19 aprilie 2007). „It's All About Him". Preluat la 23 iunie 2014 de la *Time:* http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,1612688,00.html.

97 (10 noiembrie 1982). „Video Game Warning From Surgeon General", *San Francisco Chronicle,* p. 7.

mulți oameni încep să înțeleagă efectele adverse ale jocurilor video asupra sănătății mentale și a celei fizice. (...) Nu există nimic constructiv legat de jocuri. (...) Totul se rezumă numai la exterminare, omor, distrugere“[98]. Aceasta se întâmpla în urmă cu 30 de ani, pe vremea când *Dig Dug* și *Ms. Pac-Man* — un joc bidimensional în care jucătorul câștiga puncte dacă mânca niște granule și evita monștrii dintr-un labirint — erau două dintre cele mai bine cotate jocuri-arcade.

Steven L. Kent, autorul cărții *The Ultimate History of Video Games* (Istoria jocurilor video), susține că jocurile mecanice *pinball* (cu bile), precursoarele jocurilor video, au început să adopte ideea taloanelor plătite — combinarea jocurilor cu pariurile — în anii '30. Politicienii s-au grăbit să interzică orice tipuri de jocuri *pinball;* această interdicție a durat câteva decenii, până când susținătorii jocurilor *pinball* au putut demonstra că acestea implicau mai mult competența decât norocul, reușind să legitimeze industria. Apropiindu-se mai mult de *joystick*-ul de acum și de butoanele unei telecomenzi, manetele cu arcuri (*flipper)* inventate de inginerul Harry Mabs în 1947 i-au permis utilizatorului să interacționeze mai mult cu jocul și să-și dezvolte noi deprinderi.

Trei decenii mai târziu, jocurile video arcade au fost noua tendință a vremii, iar profiturile pe baza acestor dispozitive depindeau de un consumator al cărui timp de joc era mai scurt de două minute. De aceea companiile au fost nevoite să creeze jocuri cu proprietăți grafice captivante, scenarii originale și obiective simple. Ceva ușor de învățat, dar în care să ajungi greu să excelezi, pe care oamenii

98 Kent, S. (2001). *The Ultimate History of Video Games: The Story behind the Craze that Touched our Lives and Changed the World.* Roseville, CA: Prima Publishing/Random House. pp. 4–6, 116, 166.

să-și dorească să-l joace iar și iar, odată ce au început.[99] Rețeta a fost eficientă. La sfârșitul anilor '70, atât de mulți oameni foloseau jocul *Space Invaders* în Japonia, încât s-a declanșat o criză națională de monede, iar oamenii se îngrămădeau pe lângă utilizatorii care reușeau să avanseze în orice joc era foarte popular.[100] În plus, intrau în discuție și prestigiul și satisfacția personală care însoțeau obținerea unui scor ridicat.

După încă 30 de ani, ajungem la jocurile video de astăzi, pentru care se recrutează talente de top — de la creatori până la compozitori câștigători ai Premiilor *Grammy* —, iar produsele lor arată la fel de bine sau, poate, chiar mai bine ca filmele costisitoare de la Hollywood. Cele mai populare teme din filme și din jocuri, care îi atrag pe tineri, sunt legate de mașini, sporturi și lupte, iar în jocurile video, consumatorul dobândește controlul absolut. În cazul în care regulile jocului nu sunt pe gustul lor, ei pot folosi niște trucuri (precum codurile secrete care le conferă jucătorilor anumite avantaje nemeritate) pentru a acționa dincolo de nivelul competenței lor în cadrul jocului și pentru a exercita și mai mult control asupra acestuia.

Jocurile în rețea cum ar fi *World of Warcraft* sunt create astfel încât să aibă o continuitate prin recompensarea evoluției personajelor, iar pe măsură ce jucătorii obțin mai multe arme și competențe, aceștia dobândesc și un statut social superior, iar jocul devine și mai satisfăcător.

---

99 *Teorema lui Bushnell* sau *Legea lui Nolan* se referă la un aforism al creatorului de jocuri și al fondatorului companiei *Atari*, Nolan Bushnell, cu privire la crearea jocurilor video: „Toate jocurile bune sunt ușor de învățat, dar greu de stăpânit. Ar trebui să recompenseze primul sfert dintre jucători și pe cei care ating poziția o sută". *(N.a.)*

100 Dretzin, R. (regizor) (2010). *Digital Nation: Life on the Virtual Frontier* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.

A ști că există aceste lumi infinite, în care realizările pot fi oricând revăzute sau reluate exact din momentul în care jocul a fost întrerupt, conferă un anumit grad de confort. Totuși, când aceste lumi iluzorii înlocuiesc realitatea, confortul se poate transforma în dependență.

Noile tehnologii cuceresc armata

După cum a menționat fostul locotenent-colonel Grossman, jocurile video violente au din ce în ce mai multe aplicații practice. De exemplu, jocurile video violente realiste care rulează într-un cadru asemănător câmpului de luptă sunt folosite pentru tratarea veteranilor care suferă de tulburare de stres posttraumatic. În plus, aplicații tehnologice asemănătoare jocurilor video sunt integrate în cadrul operațiunilor militare. P.W. Singer, autorul cărții *Wired for War* (Conectați pentru luptă), împărtășește câteva dintre observațiile sale:

> Tehnologia este împachetată în povestea războiului. Putem să ne uităm la toate lucrurile din jurul nostru, la orice începând de la internet până la motoarele cu reacție; toate acestea dovedesc că mediul militar a impulsionat tehnologia. Iar tehnologia deschide noi frontiere, noi direcții spre care ne putem îndrepta, însă, în același timp, aceasta generează noi dileme, noi întrebări la care trebuie să răspundem... A merge la luptă însemna a merge într-un loc care presupunea riscul să nu te mai întorci niciodată acasă sau să nu îți mai vezi familia niciodată. Acum, comparați această experiență și cea a pilotului unui avion teleghidat din jocul *Predator*. Stați în fața ecranului unui calculator, bombardați cu rachete trupele inamice și îi ucideți pe combatanții acestora. Cu toate acestea, până la urmă, vă urcați înapoi în mașină, iar 20 de minute

mai târziu, vă aflați la cină alături de copiii dumneavoastră și discutați despre temele lor.[101]

Singer face aluzie la niște întrebări importante. Ce impact are identificarea cu un personaj violent sau faptul că ne expunem la niște acțiuni de violență directă, care se pot petrece cu adevărat în lume, asupra modului în care ne privim unii pe alții și asupra comportamentului nostru din realitate? Este posibil ca jocurile video să-i desensibilizeze pe utilizatori nu doar față de sentimentele celorlalți, ci și față de propriile lor trăiri?

Rye Barcott, autorul cărții *It Happened on the Way to War* (S-a întâmplat în drum spre război), ne-a spus că în batalionul Marine din Irak din 2005, în perioada unor intense schimburi de focuri, de îndată ce ajungeau în barăcile lor, tinerii soldați se grăbeau să folosească niște jocuri video violente toată noaptea, mergând înapoi pe câmpul de luptă în ziua următoare precum niște „zombie epuizați", iar acest tipar era comun pentru mulți dintre ei.

„Jocurile video nu vor înlocui niciodată realitatea", afirmă locotenent-colonelul Armatei Statelor Unite, Larry F. Dillard Jr.[102] Cu toate acestea, nu poți să știi niciodată.

În cunoscutul roman științifico-fantastic pentru copii, *Jocul lui Ender*[103], scris de Orson Scott Card, personajul principal, Ender, se înscrie la Școala de Luptă, obținând, în cele din urmă, o performanță de top datorită inteligenței și istețimii sale. Sesiunile de practică ale lui Ender, în cadrul cărora el conduce niște nave spațiale într-un simulator de luptă tridimensional alături de colegii săi, escaladează treptat într-o serie de bătălii împotriva unor inamici extratereștri numiți Gândaci. Ender

---

[101] Barcott, R., comunicare personală, 26 ianuarie 2012.

[102] Dretzin, R. (regizor) (2010). *Digital Nation: Life on the Virtual Frontier* [documentar]. Statele Unite: PBS Films.

[103] Ediția în limba română: Editura Nemira, 2013.

este epuizat și se confruntă cu niște coșmaruri oribile care îl bântuie și în timpul zilei. În cadrul „examenului final", echipajul lui Ender este depășit numeric de locuitorii unei mici planete din apropiere, raportul fiind de aproape o mie la unu. Ender decide să folosească o armă mortală pentru distrugerea planetei în sine, anihilând toate navele din orbită. El se așteaptă ca acțiunile sale necruțătoare să îi atragă exmatricularea din școală. În schimb, acesta află că, în toate luptele pe care le-a dus, au fost implicate niște flote reale și acțiunile sale au încheiat cu succes războiul cu extratereștrii.[104]

Există câteva întrebări importante care ne vin în minte, precum: ar fi reușit Ender să-i ucidă pe Gândaci dacă ar fi știut că nu era un simplu joc? Dacă retragerea din acțiunea propriu-zisă, din realitate, îmbunătățește eficiența și sporește curajul soldaților, de ce nu apelează mediul militar la asemenea strategii?

Ca să nu mai spunem despre cât de obsedați sunt tinerii, în special băieții, de jocurile video. Noah Shachtman, redactor colaborator la revista *Wired*, a spus că mediul militar înțelege necesitatea de a se adapta tineretului de astăzi, obsedat de lumea digitală, pentru recrutarea soldaților de care va fi nevoie în secolul următor.[105] Însă oare vor înțelege tinerii de astăzi, care folosesc tehnologia indirectă pentru executarea ordinelor, impactul pe care îl au acțiunile lor?

Este posibil ca militarii care utilizează tehnologia în prezent să aibă și experiența situațiilor de luptă din realitate, iar faptul că poartă uniforme în timp ce lucrează le reamintește constant că butonul pe care îl apasă din locul unde se află poate avea consecințe reale asupra altor locuri din cealaltă parte a planetei. Cu toate acestea, ar trebui

---

104 Card, O.S. (2013). *Jocul lui Ender.* București: Editura Nemira.
105 *Digital Nation: Life on the Virtual Frontier,* op. cit.

să fim conștienți de faptul că există copii care se dezvoltă utilizând o formă de divertisment digital plin de scene violente, în care se simt implicați, deși nu participă fizic la ele. Probabil că acești copii, care își petrec prea mult timp „printre copaci“, nu vor avea aceeași capacitate de a empatiza cu alți oameni și de aceea este posibil să facă niște alegeri mai puțin umanitare; în special pe măsură ce tehnologia dronelor se prezintă ca o extindere care poate fi fatală a tehnologiei jocurilor video în lumea reală.

12

Strugurii acri: Sentimentul de îndreptățire și realitatea

O vulpe înfometată a văzut niște ciorchini superbi de struguri care atârnau provocator de spalierul înalt al unei vițe-de-vie și a tot încercat să sară cât de sus putea pentru a-i apuca. Însă totul a fost în zadar, nu a reușit să ajungă la ei. Așadar, vulpea s-a resemnat și s-a îndepărtat, remarcând, cu o atitudine demnă și indiferentă: „Am crezut că acești struguri merită efortul meu, dar îmi dau seama că sunt prea acri".

— Esop, fabula „Vulpea și strugurii"

În situații stresante, mulți dintre noi interpretăm lucrurile într-un mod care să ne protejeze imaginea de sine. Mesajul principal al fabulei „Vulpea și strugurii" nu se referă la faptul că vulpea nu a reușit să ajungă la struguri, ci la reacția ei față de acest eșec. Aceasta își păstrează mândria, autoamăgindu-se. „În aceasta constă farmecul acestei povești", spune D.L. Ashliman, profesor emerit în

cadrul Universității Pittsburgh. „Fiecare cititor în parte poate interpreta autoamăgirea vulpii în funcție de propriile așteptări și nevoi. Putem critica vulpea pentru lipsa de onestitate și inconsecvența ei sau o putem felicita pentru pragmatismul și imaginea ei de sine pozitivă."[1] Reacția vulpii a conservat integritatea imaginii sale de sine.

Psihologul social Claude Steele de la Universitatea Stanford a fost primul care a descris, în 1988, teoria afirmării de sine. Studenții săi, psihologii David Sherman și Geoffrey Cohen, au descris impactul puternic pe care aceasta l-a avut asupra cercetărilor pe care ei înșiși le-au derulat, după aproape două decenii:

> [Teoria] susține că obiectivul principal al sistemului sinelui este protejarea unei imagini de integritate a persoanei, a adecvării sale morale și adaptative. Când această imagine de integritate a sinelui este amenințată, oamenii reacționează în așa fel încât să-și restabilească valoarea personală. (...) Unul dintre modurile în care poate fi realizat acest lucru este prin intermediul reacțiilor defensive care reduc amenințarea în mod direct. Însă un alt mod constă în susținerea unor surse alternative de integritate a sinelui. Prin asigurarea protecției integrității în raport cu amenințarea, asemenea „afirmări ale sinelui" le permit oamenilor să gestioneze situațiile și informațiile amenințătoare cu privire la propria persoană fără a recurge la distorsiuni cognitive menite apărării.[2]

Într-un fel, ei susțin că oamenii pot să reacționeze negativ la amenințare prin adoptarea unor mecanisme

1 Ashliman, D.L. (2003). *Aesop's Fables*. New York: Barnes & Noble Books. p. Introduction.

2 Sherman, D.K. și Cohen, G.L. (2006). „The Psychology of Self-defense: Self-affirmation Theory", *Advances in Experimental Psychology* (38), 183–242.

defensive, dar că o cale mai bună este lupta cu aceasta, pentru afirmarea integrității de sine.

Atitudinile tinerilor bărbați sunt similare cu a vulpii. Faptul că eul este atât de important în societatea vestică din prezent și percepțiile noastre iluzorii asupra propriei persoane ne-au făcut să pierdem contactul cu realitatea. Majoritatea oamenilor confundă confortul cu fericirea, preferând familiaritatea în locul adevărului. Cultura noastră, care susține corectitudinea politică, a înăbușit orice formă de analiză critică. Deși stigmatizarea oamenilor prin asocierea unor etichete (de exemplu, „ea suferă de X", „el a dezvoltat boala Y") poate fi dăunătoare, tot aceste etichete le permit oamenilor să-și verbalizeze problemele și să evite asumarea responsabilității personale pentru autoameliorare. Fuga de realitate nu a pătruns numai în limbajul nostru, ci și în modul în care înțelegem lucrurile care ne înconjoară, așa cum a evidențiat regretatul actor de comedie George Carlin. Oamenii au inventat un „vocabular delicat" pentru a fugi de adevăr, spune el, „hârtia de toaletă a devenit prosop pentru baie... groapa de gunoi s-a transformat în depozitul deșeurilor... parțial înnorat a devenit parțial însorit"[3].

Cultura vestică prezintă o realitate confuză și nesatisfăcătoare, plină de idealuri distorsionate. În Statele Unite, de exemplu, deși performanța medie a elevilor de liceu nu s-a îmbunătățit în ultimii 30 de ani, notele lor au fost exagerat de mari. În 1976, doar 18 % din elevi au obținut o medie de nouă sau mai bună, dar în 2006, 33 % au susținut că au reușit acest lucru — aceasta înseamnă o creștere echivalentă cu 83 %! În același timp, în 2006, cu 20 % mai puțini elevi au petrecut 15 ore sau mai multe pe săptămână făcându-și temele față de 1976.[4] Cu alte cuvinte,

---

3 Carlin, G. (1990). „Euphemisms", din *Parental Advisory: Explicit Lyrics* [CD]. Tarzana, California: Atlantic/Laugh.

4 Twenge, J.M. și Campbell, W.K. (2009). *The Narcissism Epidemic: Living in the Age of Entitlement*. New York, NY: Free Press. pp. 47, 83.

se susține iluzia succesului. Sunt recompensați pentru mai puțină muncă.

Tinerilor bărbați li se spune că pot deveni orice își doresc, dar ei nu simt aceasta. Din cauza presiunilor moderne de a te descurca perfect în fiecare domeniu al vieții — la școală, în carieră, în domeniul social și sexual —, nu îi putem învinui pentru căutarea validării și a aprobării în alte medii, cum ar fi în pornografie, jocuri video și chiar în găștile de cartier, ori pentru faptul că trăiesc un sentiment de eliberare dacă sunt diagnosticați cu anxietate sau depresie și primesc o etichetă pe care o împărtășesc și alți bărbați tineri, precum tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD). Pentru bărbații tineri, această înstrăinare dezvoltă niște reguli și o imagine de sine care nu se transpune în realitate, oricum.

Psihologul specializat în dezvoltare Erik Erikson a văzut identitatea ca pe o combinație între eul care se confruntă cu lumea exterioară și partea inconștientă a minții. El credea că un sentiment stabil al sinelui putea fi atins prin existența unui echilibru între cele două. Adolescența, a spus Erikson, este cea mai importantă perioadă din dezvoltare[5], ceea ce ne face să ne întrebăm cât de stabile sunt identitățile adolescenților dacă ei le dobândesc mai mult din niște imitații ale lumii reale decât din încercările și greutățile vieții de zi cu zi din realitate. Asumpția că stima de sine crescută se transformă în mod automat în succesul din viața reală este complet neadevărată, iar dacă un tânăr își va găsi refugiul într-o lume paralelă și își va petrece majoritatea timpului în spatele unui ecran/unei găști/unei etichete — ceea ce poate acționa, în principiu, ca o mască sau ca un amortizor, separându-l de majoritatea socială —, el se va lovi, până la urmă, de solicitările și

---

5 Erikson, E.H. (1994). *Identity: Youth and Crisis.* New York, NY: W.W. Norton & Company.

responsabilitățile realității, ceea ce ar putea foarte bine să declanșeze o criză de identitate severă.

Poetul și filosoful Robert Bly și analista Marion Woodman denumesc această confruntare „Marea dezamăgire". Leonard Sax spune că tinerii din cultura noastră nu sunt pregătiți pentru momentul în care conștientizează că nu vor deveni cineva:

> Condiția spirituală a copilului înainte de debutul pubertății este caracterizată de sentimentul că „urmează să se întâmple ceva extraordinar". Apoi, la ceva timp după debutul pubertății, pe măsură ce traversează adolescența, tânărul se lovește de conștientizarea că acel lucru extraordinar nu se va întâmpla. Acesta este momentul Marii Dezamăgiri. În cultura noastră, acest moment este adesea amânat până în perioada adultă emergentă, atunci când persoana în vârstă de 20 și ceva de ani conștientizează, în sfârșit, că nu urmează să concureze la Jocurile Olimpice, că nu va fi următorul câștigător al concursului *American Idol* sau o vedetă de cinema.[6]

Sax susține că adolescența este perioada în care copiii ar trebui să își descopere propriile abilități și limite. Într-o lume care cuprinde o populație atât de extinsă, precum a noastră, majoritatea dintre noi trebuie să acceptăm ideea că nu suntem mai speciali decât altcineva. A fi un adult matur înseamnă recunoașterea faptului că nu vei fi o persoană faimoasă sau care apare pe coperțile unor reviste populare. Această pregătire slabă a tinerilor pentru această conștientizare duce la o tranziție abruptă spre maturitatea

6 Sax, L. (2010). *Girls on the Edge: The Four Factors Driving the New Crisis for Girls.* New York: Basic Books. pp. 189–90; Bly, R. și Woodman, M. (1998). *The Maiden King.* New York: Henry Holt & Co. p. 20. Vedeți și sursa principală a acestei idei: Pearce, J.C. (1992). *Evolution's End: Claiming the Potential of Our Intelligence.* New York: HarperCollins. p. 190.

completă. Utilizarea jocurilor video în mod regulat poate transforma jucătorul în stăpânul universului, iar aceasta este singura satisfacție de care au nevoie mulți tineri.

Tinerii care utilizează excesiv jocurile video evită adesea orice le subminează mijloacele prin care pot obține validare, fiindcă acest lucru este foarte înrădăcinat în identitatea lor. De aceea este cu atât mai amenințător când activitățile lor sunt puse sub semnul întrebării, deoarece ei o percep ca pe o critică la adresa persoanei lor ca întreg. Acțiunile virtuale devin echivalente cu eul lor. Distragerea și imersia în spațiul lor virtual preferat este ca un scut de protecție pentru ei, care îndepărtează tot ce nu se potrivește cu eul lor.

Adevărul este că fiecare dintre noi am început să facem acest lucru într-o anumită măsură — aproape toți oamenii au o identitate virtuală care le conferă validare. Având în vedere că ritmul vieții devine tot mai alert, lucrurile noi devin imediat familiare, apoi se învechesc și își pierd utilitatea. Din ce în ce mai mult, oamenii din cultura vestică iau tehnologia ca pe un dat și se simt îndreptățiți să se distreze și să obțină recompense instantaneu. După cum se plângea actorul de comedie Louis C.K. în timpul emisiunii *Late Night with Conan O'Brien*: „Totul este minunat chiar acum și nimeni nu este fericit“[7].

În prezent, literalmente totul se rezumă la propria persoană. În urma unei analize care a inclus peste 750 000 de cărți publicate între 1960 și 2008, Jean Twenge și colegii săi au arătat că folosirea pronumelor la persoana întâi plural („noi“ sau „nouă“) a scăzut cu 10 %, în timp ce, în același interval de timp, folosirea pronumelor la persoana

7 Yahr, E. (5 mai 2014). „Five Times Louis C.K. got Really Philosophical on Late-night Talk Shows.“ Preluat la 23 mai 2014 de la *Washington Post:* http://www.washingtonpost.com/blogs/style-blog/wp/2014/05/05/five-times-louis-c-k-got-really-philosophical-on-late-night-talk-shows/.

întâi singular („eu“ sau „mie“) a crescut cu 42 %, iar pronumele la persoana a doua („tu/voi“ sau „ție/vouă“) au fost întrebuințate de patru ori mai mult.[8] Este ușor să ne pierdem interesul și să desconsiderăm orice nu este în acord cu nevoile sau credințele noastre personale sau nu ne mulțumește destul de repede. În plus, mai este ceva, un sentiment inconfortabil care ne macină și însoțește fiecare moment în care nu suntem ocupați cu un dispozitiv extern. Nu este întocmai precum singurătatea. Este mai mult ca o mâncărime de care nu putem scăpa. Știm că ne putem opri și să stăm, pur și simplu, în liniște, dacă ne dorim acest lucru, ori să rezolvăm vreo problemă care s-a ivit, dar nu ne-am deranja să o scoatem la capăt, nu am fi dispuși să depunem efortul necesar pentru a aplica soluția. Așadar, disprețuim sau ne plângem de orice ne cauzează acest sentiment chinuitor. La această situație se face în mod obișnuit referire prin „problemele lumii moderne“.

Unul dintre motivele pentru care este posibil ca băieții să se simtă îndreptățiți la diverse lucruri în prezent este faptul că foarte puțini dintre ei participă cu adevărat la procesul de a obține sau de a întreține lucrurile pe care le consideră un dat. În trecut, doar tinerii domni înstăriți aveau privilegiul să nu știe ce este în spatele caroseriei mașinii lor, dar acum aproape niciun tânăr nu știe. Pur și simplu, ei își duc mașina la un service auto, unde problemele sale pot fi identificate electronic și rezolvate cu ajutorul unor instrumente specializate. Procesul prin care ei înșiși încearcă să îmbunătățească starea vehiculului și să îl întrețină nu mai există. Majoritatea tinerilor proprietari de mașini nici măcar nu știu unde este localizată

8 Twenge, J.M., Campbell, W.K. și Gentile, B. (2012). „Changes in Pronoun Use in American Books and the Rise of Individualism, 1960–2008“, *Journal of Cross-Cultural Psychology,* 44(3), 406. Preluat la 12 iunie 2014 de la http://web.natur.cuni.cz/~houdek3/papers/Twenge%20et%20al%202013.pdf.

bateria, până când mașina lor nu mai pornește, iar ei își dau seama că nu știu să o resusciteze.

La fel cum este nevoie de umanizarea unei persoane pentru ca aceasta să-și dezvolte empatia, pentru a aprecia pe deplin orice lucru de care avem parte este nevoie de conștientizarea eforturilor și a resurselor investite în realizarea acestuia. Dacă un bărbat a primit constant lucruri când era mic, fără să i se impună niște condiții legate de folosirea acestora sau niște responsabilități pe măsura utilizării lor în perioada adolescenței, acesta nu învață să le aprecieze sau să fie mândru de realizarea lor, ci numai de faptul că le deține. Învață să aștepte totul de la ceilalți și să îi manipuleze pentru a obține lucrurile de care el consideră că are nevoie. În zilele noastre, puțini băieți mai cunosc sentimentul prețuirii eforturilor. Ei au pierdut conexiunea cu realitatea fizică din jurul lor. În același timp, ei au dezvoltat credința că orice slujbă din clasa muncitoare este sub demnitatea lor, indiferent dacă este calificată sau necalificată ori chiar dacă este mai bine plătită decât unele slujbe din industriile înaltei societăți, cum ar fi munca unui instalator sau a unui electrician.

În 1969, formația Rolling Stones interpreta piesa „You Can't Always Get What You Want" (Nu poți obține întotdeauna ceea ce îți dorești), dar ascultătorii erau asigurați că orice persoană poate dobândi ceea ce are nevoie, dacă depune suficient efort pentru aceasta. Melodia s-a bucurat de succes. Astăzi, un asemenea cântec nu ar mai putea fi compus. Cine muncește din greu pare că nu știe cum să manipuleze sistemul — un ratat —, iar băieții nu mai au răbdarea sau dorința de a învăța cum să pună bazele succesului și nici nu mai sunt tentați să se expună la ceea ce ei percep drept ridicol în caz că nu reușesc ceea ce își propun.

Un studiu din 2013, care face parte din seria unor sondaje realizate anual în cadrul Universității California din Los Angeles (UCLA), incluzând elevi din primul an de

liceu din Statele Unite, a arătat că, deși proaspeții elevi au considerat că sunt cooperativi și toleranți față de cei care au niște credințe diferite de ale lor, aceștia au mărturisit că nu sunt foarte deschiși când vine vorba despre provocarea propriilor credințe.[9]

În mod similar, într-un sondaj al Institutului de Etică Josephson care a investigat atitudinile morale ale tinerilor, 45 % din băieți (versus 28 % din fete) și-au exprimat „acordul" sau chiar „acordul puternic" față de propoziția „o persoană trebuie să mintă sau să trișeze uneori pentru a reuși", iar de două ori mai mulți băieți decât fete au avut aceleași păreri cu privire la ideea că „[un lucru imoral] nu mai este considerat înșelăciune dacă toată lumea îl face"[10]. Opriți-vă pentru o clipă și repetați-vă această frază. Orice activitate consensuală poate fi acceptabilă, chiar dacă este imorală sau lipsită de etică. Această atitudine este primul pas prin care oamenii buni pot ajunge să își justifice acțiunile greșite doar cu argumentul că și alte persoane fac același lucru.

De ce să mai cumperi o vacă dacă poți avea lapte gratis?

Mara Hvinstendahl, autoarea cărții *Unnatural Selection* (Selecția nenaturală), susține că ideea existenței unui

9 Eagan, K., Lozano, J.B., Hurtado, S. și Case, M.H., *The American Freshman: National Norms Fall 2013* (martie 2014). Preluat la 11 iunie 2014 de la Institutul de Cercetare pentru Educație Superioară, Programul de Cercetare Instituțională Cooperativă, Universitatea California, Los Angeles: http://www.heri.ucla.edu/briefs/TheAmericanFreshman2013-Brief.pdf. p. 4.

10 "2012 Report Card on the Ethics of American Youth." (20 noiembrie 2012). Preluat la 5 iunie 2014 de la *Character Counts:* http://charactercounts.org/pdf/reportcard/2012/ReportCard-2012-DataTables-HonestyIntegrityCheating.pdf. pp. 12,18.

număr mai mic de băieți decât de fete în lume este un mit. Femeile au probabilitatea de a trăi mai mult decât bărbații, dar la naștere raportul dintre genuri este de 105 băieți născuți la 100 de fete.[11] De ce există, la început, mai mulți bărbați, iar la sfârșit, rămân mai multe femei?

Roy Baumeister, psiholog social și autorul cărții *Is There Anything Good About Men?* (Există ceva bun la bărbați?), oferă o explicație provocatoare. De-a lungul istoriei, spune el, probabilitatea ca o femeie să se reproducă a fost destul de ridicată. Acest lucru s-a datorat faptului că exista mereu o șansă ca un bărbat să intre în joc la un moment dat și să ofere sex, dacă femeia era prudentă și nu ieșea cu nimic în evidență (așa cum făceau majoritatea femeilor). Femeile nu erau nevoite să se aventureze în ape necunoscute sau să exploreze teritorii noi — unde pericolul morții era destul de mare — cu scopul de a găsi parteneri pentru reproducere. Strămoașele noastre au mers la sigur, cu alte cuvinte.

Pe de altă parte, a fost nevoie ca bărbații să adopte o abordare diferită pentru a-și securiza partenera. Majoritatea bărbaților care au trăit în trecutul îndepărtat nu mai au descendenți în viață acum, iar șansele ca un bărbat care a acționat cu prudență și nu a ieșit cu nimic în evidență să aibă descendenți în viață sunt extrem de mici. Dacă bărbații doreau să aibă moștenitori, trebuia ca ei să aibă resurse, să fie creativi, să-și asume riscuri și să exploreze noi posibilități. Baumeister susține:

> Ceea ce pare că a funcționat cel mai bine pentru dezvoltarea culturilor a fost debutul unor competiții între bărbați, care concurau pentru dobândirea respectului și a altor recompense care ajung să fie foarte inegal distribuite. Bărbații erau

[11] Hvistendahl, M. (2011). *Unnatural Selection Choosing Boys Over Girls, and the Consequences of a World Full of Men*. New York, NY: PublicAffairs. p. XIII.

> nevoiți să demonstreze că pot produce lucruri pe care societatea le valorizează. Ei erau nevoiți să-și învingă rivalii și inamicii din alte culturi, acesta fiind, probabil, motivul pentru care ei nu erau atât de plăcuți precum femeile.
> Principiul după care cultura folosește bărbații are la bază nesiguranța socială. Aceasta există, de fapt, la nivel social, existențial și biologic. Pericolul eșecului în a fi suficient de bun pentru a obține acceptarea și respectul celorlalți sau chiar pentru a avea urmași definește rolul bărbatului.
> Nesiguranța socială fundamentală este un factor de stres pentru bărbați și nu este surprinzător că mulți dintre ei o iau razna și se implică în acțiuni malefice sau eroice, ori mor mai devreme decât femeile. Totuși, această nesiguranță este utilă și productivă pentru cultură, pentru sistem.[12]

Baumeister atrage atenția asupra cercetărilor biologului Jason Wilder, care, prin prelevarea probelor genetice de la variate populații din prezent, a descoperit că strămoșii umanității au fost în proporție de aproximativ 67 % femei și 33 % bărbați, ceea ce indică faptul că unii bărbați au reușit să aibă copii cu mai multe femei, dar și faptul că majoritatea bărbaților nu au putut avea copii deloc.[13] Exemple ale acestei distribuții inegale pot fi dovezile genetice recente ale faptului că descendenții

---

12 Tierney, J. (20 august 2007). „Is There Anything Good About Men? And Other Tricky Questions." Preluat la 16 iunie 2014 de la *New York Times:* http://tierneylab.blogs.nytimes.com/2007/08/20/is-there-anything-good-about-men-and-other-tricky-questions/?_php=true&_type=blogs&_r=0.

13 Baumeister, R. (2010). *Is There Anything Good About Men? How Cultures Flourish by Exploiting Men.* New York, NY: Oxford University Press. p. 63. Vedeți și Wilder, J.A., Mobasher, Z. și Hammer, M.F. (2004). „Generic Evidence for Unequal Effective Population Sizes for Human Females and Males", *Molecular Biology and Evolution,* 21(11). Preluat la 16 iunie 2014 de la http://mbe.oxfordjournals.org/content/21/11/2047.full.pdf+html.

cuceritorului de origine mongolă din secolul al XIII-lea, Ginghis Han, ai cărui fii au avut niște haremuri extinse, pot constitui 8 % din bărbații care trăiesc astăzi pe teritoriul fostului Imperiu Mongol.[14]

Din punct de vedere istoric, de cele mai multe ori, perpetuarea materialului genetic al unui bărbat l-a motivat să-și asume riscuri. De cealaltă parte a acestei motivații este lenea bărbatului, care apare atunci când acesta are parte de oportunități sexuale din abundență. În general, atâta timp cât bărbații au acces facil la niște femei atrăgătoare, ei nu mai simt nevoia să investească energie, timp sau bani în plus pentru a obține atenție din partea femeilor. Aceasta se poate observa mai ales în campusurile universitare, unde există 1,33 fete la fiecare băiat. Acest dezechilibru se menține și mai târziu în viață, în căminele de îngrijire, unde femeile sunt mult mai numeroase decât bărbații, raportul dintre genuri depășind adesea două femei la un bărbat.[15] Având în vedere că există tot mai puțini bărbați potriviți pentru a fi parteneri pe termen lung, sentimentul „crizei de bărbați“ continuă să se perpetueze.

Teoria Guttentag–Secord a fost pentru prima oară prezentată de către Marcia Guttentag și Paul F. Secord în cartea lor din 1983, *Too Many Women? The Sex Ratio Question* (Prea multe femei? Dilema raportului dintre genuri). Aceștia au sugerat că persoanele aparținând genului aflat în inferioritate numerică sunt mai puțin dependente de

---

14 Maywell, H. (14 februarie 2003). „Genghis Khan a Prolific Lover, DNA Data Implies.“ Preluat la 20 noiembrie 2014 de la *National Geographic:* http://news.nationalgeographic.com/news/2003/02/0214_030214_genghis.html.

15 Gurwitz, J.H. (2005). „The Age/Gender Interface in Geriatric Pharmacotherapy“, *Journal of Women's Health,* 12(1). Preluat la 18 iunie 2014 de la http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15692280.

partenerii lor, întrucât există mai multe relații disponibile pentru ele. Astfel, au o mai mare „putere diadică" — avantaj — față de cei care aparțin genului superior numeric. Din cauza abundenței femeilor, bărbații sunt mai puțin fideli și dornici să se implice într-o relație monogamă. În societățile cu prea multe femei sau cu prea puțini bărbați potriviți pentru „însurătoare", se căsătoresc mai puțini oameni, iar pentru cei care o fac, se întâmplă mai târziu în viață. Din moment ce bărbații au avantajul mai multor partenere disponibile, eforturile femeilor și rolurile tradiționale se devalorizează, iar din cauză că aceste femei nu se pot baza pe faptul că partenerii le vor rămâne alături, multe dintre ele aleg să-și continue educația sau să-și consolideze cariera pentru a se susține.[16]

În campusurile universitare, numărul relațiilor romantice a scăzut, în timp ce numărul partidelor ocazionale de sex a crescut. Am discutat cu niște studente care ne-au împărtășit îngrijorările lor:

> Atât bărbații, cât și femeile sunt extrem de ocupați în zilele noastre, iar tehnologia a simplificat accesul la o mulțime de oameni și stabilirea unor aranjamente care funcționează pentru ei. De exemplu, o prietenă de-ale mele din New York lucrează la o bancă de investiții de nivel înalt și are foarte mult succes. Își dorește compania cuiva uneori, dar este, în același timp, extrem de ocupată. Așadar, ea „iese" cu un tip pe care îl place trei zile pe săptămână. Acest fenomen este foarte întâlnit în rândul bărbaților și al femeilor de 20 sau 30 și ceva de ani. Personal, cred că există mai puține femei care se implică în aceasta (probabil acest lucru are de-a face cu faptul că își doresc să întemeieze o familie la un moment dat), dar mulți bărbați consideră că este mai ușor să stabilească

16 Bolick, K. (noiembrie 2011). „All the Single Ladies", revista *Atlantic*, 124.

niște relații lipsite de angajamente, în care să nu fie nevoiți să dea prea multe explicații. Trăim într-o lume în care facem mai ușor schimb de fluide corporale decât de numele de familie. Deși ai relații sexuale cu o persoană, se poate considera că întreci măsura atunci când te interesezi dacă se mai culcă și cu altcineva. Toate orașele moderne precum New York, San Francisco și multe altele le oferă oamenilor opțiunea de a avea un stil de viață Peter Pan[17] — bărbații heterosexuali, în special, au un avantaj: pot alege întotdeauna partenere mai tinere. Nu exagerez, pur și simplu, așa stau lucrurile.
Cred că una dintre cele mai mari provocări este efectul pe care toate acestea îl vor avea asupra dinamicii familiilor. Femeile bine educate, puternice și de succes din ziua de astăzi nu își doresc niște soți lamentabili și leneși și majoritatea bărbaților nu își doresc să se simtă inferiori soțiilor. Oare pot aceste aspecte să ne transforme într-o societate care se bazează mai mult pe indivizi decât pe familii?

„Bărbații sunt pe atât de buni pe cât le pretind partenerele lor", a spus un bărbat în vârstă de 27 de ani pe care l-am intervievat. Această afirmație ne-a făcut să reflectăm asupra impactului pe care îl are accesul facil la sex asupra motivației bărbaților de a realiza alte lucruri în viață. Este oare posibil ca ei să deducă din ușurința obținerii sexului că alte obiective pot fi atinse cu la fel de puțin efort sau planificare? S-ar putea susține că toate obiectivele noastre sunt alimentate de evoluție, iar majoritatea eforturilor noastre fac parte doar dintr-un ritual elaborat de reproducere. Însă este posibil ca în trecut, premiul — partenerul sexual (și propagarea materialului genetic) — să fi fost recompensa pentru faptul că un individ a muncit din greu sau, cel puțin, a elaborat un plan. În prezent, recompensa este, practic, gratuită și disponibilă înainte de a depune

[17] iresponsabil, lipsit de angajamente. (*N.red.*)

orice fel de efort, așadar ce mai rămâne de făcut? Este ca și cum am mânca desertul înainte de cină.

O tânără pe care Leonard Sax a intervievat-o pentru cartea sa intitulată *Girls on the Edge* (Fetele pe marginea prăpastiei) a spus că, în zilele noastre, toți băieții își doresc să termine treaba rapid și să plece, că aceștia habar nu au cum să satisfacă o femeie și nu îi interesează stabilirea unei legături emoționale sau dezvoltarea unei relații. Sax a accentuat faptul că băieții și fetele de acum își încep activitatea sexuală mai devreme față de generația părinților, că bărbații sunt mai egocentrici și mai puțin maturi și că s-a trecut de la obiceiul de a ieși la întâlniri la cel de a ieși la agățat, băieții simțindu-se mai puțin responsabili să aibă grijă de fete. Influența din ce în ce mai puternică a pornografiei s-a evidențiat în comentariile bărbaților. Mulți au descris cu entuziasm site-urile pe care le accesau și i-au spus lui Sax că, dacă ar avea de ales între a se masturba la pornografia de pe internet sau a merge la întâlnire cu o fată în realitate, ei ar opta pentru pornografie.[18] Un tânăr care a participat la sondajul nostru asupra studenților a susținut că mulți dintre prietenii săi au fost dezamăgiți după ce au avut contacte sexuale cu fete în realitate, pentru că acestea nu arătau la fel de bine ca vedetele porno.

Interesant este că un studiu recent, publicat în *Journal of Sex and Marital Therapy,* a sugerat că atât bărbații, cât și femeile care utilizau pornografia au obținut scoruri mai înalte la trei chestionare folosite frecvent care măsoară narcisismul, nivelurile mai crescute ale acestei trăsături corelând cu numărul orelor petrecute în fața materialelor pornografice.[19] Narcisismul este opusul compasiu-

---

18 Sax, L. (2010). *Girls on the Edge: The Four Factors Driving the New Crisis for Girls.* New York: Basic Books. pp. 34–35.

19 Weiss, R. (10 iulie 2014). „Narcissism, Porn Use, and Addiction." Preluat la 26 iulie 2014 de la *PsychCentral:* http://blogs.psychcentral.

nii, pentru că individul nu este dispus să se integreze în comunitatea socială din jurul său și nu simte deloc responsabilitatea de a face mai bună viața altcuiva în afara propriei persoane.

---

com/sex/2014/07/narcissism-porn-use-and-addiction/; vedeți și Kasper, T.E., Short, M.B. și Milam, A.C. (2014). „Narcissism and Internet Pornography Use“, *Journal of Sex and Marital Therapy.*

13

Ascensiunea femeilor?

Începând cu anii ’60, veniturile femeilor au crescut cu 44 %, comparativ cu doar 6 % în cazul bărbaților. Un studiu din 2010, realizat asupra muncitorilor din mediul urban, necăsătoriți și fără copii, cu vârsta cuprinsă între 22 și 30 de ani, a arătat că femeile câștigau cu 8 % mai mult decât bărbații. Proporția femeilor căsătorite, care au copii și câștigă mai mult decât soții lor, a crescut de la 4 % în 1960 la 23 % în 2011. Femeile fără copii, care nu au fost niciodată căsătorite, încasează cu 117 % mai mult decât omologii lor de sex masculin. De asemenea, sunt mai multe femei absolvente de studii superioare decât bărbații și se preconizează că această tendință va continua în viitor.[1]

[1] Bolick, K. (noiembrie 2011). „All the Single Ladies“, revista *Atlantic*, 120, 126; Pentru creșterea proporției femeilor care câștigă mai mult decât soții lor de la 4 la 23 %, vedeți: Wang, W., Parker, K. și Taylor, P. (29 mai 2013). „Chapter 3: Married Mothers Who Out-Earn Their Husbands.“ Preluat la 28 septembrie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2013/05/29/chapter-3-married-mothers-who-out-earn-their-husbands/; Pentru proporția femeilor necăsătorite care câștigă

Femeile din Statele Unite au avut beneficii considerabile datorită legislației democratice care le-a oferit mai multe drepturi — cum ar fi legea adoptată de Agenția Națională pentru Administrarea Medicamentelor din Statele Unite, care a aprobat utilizarea și distribuirea contraceptivelor orale la începutul anilor '60. În plus, acestea au beneficiat în urma articolului cu privire la educație din cadrul Legii drepturilor civile din 1972 care asigura egalitatea genurilor în educație, determinând instituțiile educaționale să le ofere mai mult sprijin femeilor în cadrul disciplinelor sportive; în 1973, decizia Roe vs. Wade le-a oferit femeilor dreptul la avorturi sigure și legale; Legea privind concediile din 1993 le-a permis femeilor să beneficieze de concediu după nașterea copiilor sau pentru alte urgențe familiale.[2]

Mai mult decât atât, Administrația Națională Aeronautică și Spațială (NASA) a început să accepte astronauți de gen feminin în 1976, Sally Ride fiind prima femeie din Statele Unite care a zburat în spațiu în 1983[3], iar Organizația Națiunilor Unite a lansat campania împotriva violenței asupra femeilor în 2008[4], ceea ce a crescut con-

---

cu 117% mai mult decât omologii lor de sex masculin: Farrell, W. (5 septembrie 2005). *Exploiting the Gender Gap.* Preluat la 3 septembrie 2015 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2005/09/05/opinion/exploiting-the-gender-gap.html?_r=0.

2 Rosen, R. (2001). *The World Split Open: How the Modern Women's Movement Changed America.* New York, NY: Penguin Books. pp. XXIV-XXV, XXIX, XXXI, XXXIV.

3 Notă: Sally Ride a fost prima femeie din Statele Unite care a zburat în spațiu. Valentina Tereshkova, o rusoaică, a fost prima femeie în spațiu din lume, ieșind pe orbită în 1963. Vedeți: *Valentina Tereshkova* (f.d.). Preluat la 27 mai 2014 de la *StarChild*, Administrația Națională Aeronautică și Spațială (NASA): http://starchild.gsfc.nasa.gov/docs/StarChild/whos_who_level2/tereshkova.html.

4 *About UNiTE* (f.d.). Preluat la 27 mai 2014 de la *UNiTE to End Violence Against Women,* Statele Unite: http://www.un.org/en/women/endviolence/about.shtml.

știentizarea publică și politică asupra prevenirii violenței în toată lumea; Jocurile Olimpice din 2013, de la Londra, au fost primele în care femeile au concurat la fiecare sport;[5] creșterea conștientizării problemelor care afectează femeile a devenit tot mai puternică pretutindeni în lume.

Ne bucurăm de creșterea statutului, a puterii și a ariei de abilități ale fetelor și ale femeilor. Încet, dar sigur „plafonul de sticlă“, diferența dintre bărbați și femei de pe piața muncii, dispare, permițându-le femeilor talentate să adopte poziții de conducere în industrie. În prezent, aproape că nu mai există profesii de neatins pentru femeile care își doresc să le practice. De asemenea, credem că persoanele care își doresc să mențină diferențele de gen pe piața muncii sunt bărbați mai în vârstă, care fac parte din generațiile mai vechi și se ghidează încă după regulile sistemului „clubului exclusivist“. Atunci când aceștia se vor pensiona, poate că se vor înălța niște femei mai capabile în topul industriilor pe care ei le-au condus.

Cu toate acestea, încă mai persistă inegalitățile de gen la nivel de conducere (*leadership gap*). În 2014, doar între 18 și 20 % din membrii Congresului Statelor Unite — atât ai Senatului, cât și ai Camerei Reprezentanților — au fost femei.[6] Aceasta clasează Statele Unite ale Americii pe locul 90 printre cele 197 de națiuni ierarhizate în funcție de numărul reprezentanților de gen feminin din Parlament[7],

---

5 *FAQs* (f.d.). Preluat la 27 mai 2014 de la *Olympic.org:* http://registration.olympic.org/en/faq/detail/id/135.

6 *Current Numbers of Women Officeholders* (f.d.). Preluat la 12 mai 2014 de la Centrul pentru Femei și Politică din Statele Unite: http://www.cawp.rutgers.edu/fast_facts/levels_of_office/Current_Numbers.php.

7 *Proportion of seats held by women in national parliaments (%).* (f.d.). Preluat la 3 septembrie 2015 de la *The World Bank:* http://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS.

după Sudan, unde Legea Divină (Șaria) a intrat în vigoare, sau China, unde termenul *sheng nu* — „fete bătrâne" — este folosit pentru a le impulsiona pe femeile de carieră să se căsătorească. De asemenea, doar un singur director din cinci aflați la conducerea celor 500 de companii americane incluse în indicele bursier *S&P* este de gen feminin.[8]

În ciuda faptului că femeile au venituri mai mari decât bărbații la 20 și ceva de ani, câștigurile bărbaților sunt mai ridicate pe termen lung. O statistică derulată pe o perioadă mai îndelungată a arătat că femeile câștigă 77 de cenți la fiecare dolar pe care îl încasează bărbații. Această statistică — ajunsă încă din 2014 la Casa Albă[9] — este amăgitoare, pentru că nu se referă la niște bărbați și niște femei care desfășoară aceeași activitate. Statistica celor 77 de cenți nu ia în calcul numărul de ore lucrate, experiența într-un anumit domeniu sau tipul de carieră; aceasta include doar salariile medii pe care le obțin femeile și bărbații care muncesc cu normă întreagă. În realitate, de două ori mai mulți bărbați față de femei muncesc suplimentar.[10] În plus, bărbații nu au un concediu la fel de lung ca al femeilor după nașterea unui copil și există mai mulți bărbați care urmează cariere în care salariile sunt mai mari, precum domeniile inginerești. În esență, dacă angajatorii ar putea să facă asemenea diferențe,

---

8 Miller, C.C. (10 martie 2015). *Women on Boards: Where the U.S. Ranks.* Preluat la 3 septembrie 2015 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2015/03/11/upshot/women-on-boards-where-the-us-ranks.html.

9 Muñoz, C. (8 aprilie 2014). „Here's What the President is Doing to Close the Pay Gap." Preluat la 8 aprilie 2014 de la Buletinul informativ al Casei Albe. Vedeți și: www.wh.gov/equalpay.

10 Notă: 16 % din bărbați susțin că muncesc foarte multe ore versus 7% din femei. Vedeți: *United States. Work-Life Balance.* (f.d.). Preluat la 4 septembrie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Indicele Calității Vieții: http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/united-states/.

oferindu-le femeilor 77 de cenți în locul unui dolar pe care îl oferă bărbaților pentru aceeași muncă prestată, ei chiar ar face acest lucru.[11] Trebuie să analizăm și restul variabilelor care intră în joc.

Avem nevoie de o democrație a genului?

Așa cum am menționat anterior, femeile care nu au copii câștigă mai mult decât omologii lor de gen masculin. Care sunt elementele care le-ar permite mai multor femei să rămână în câmpul muncii și să aibă venituri echivalente cu ale bărbaților sau chiar mai mari? Plata concediului maternal și paternal, servicii de îngrijire a copilului accesibile, flexibilitatea de a lucra de acasă pentru unele sarcini de muncă și potrivirea programelor școlare ale copiilor.[12]

În cartea *The World Split Open* (Divizarea lumii), Ruth Rosen, profesor emerit în cadrul Universității California, a scris că femeile „se aseamănă și se diferențiază de bărbați, în același timp", iar o societate care nu respectă capacitatea femeii de a da naștere și de a crește copii este „evident că încalcă dreptul său de a se integra pe deplin în societate". Rosen a argumentat că o societate care constrânge femeile să trăiască precum bărbații nu este complet democratică. O adevărată „democrație a genului", a

11 (19–24 aprilie 2014). „The Return of the Stay-at-home Mother", *Economist*, 411(8883), 24. Vedeți și: http://www.economist.com/news/united-states/21600998-after-falling-years-proportion-mums-who-stay-home-rising-return.

12 (19–24 aprilie 2014). „The Return of the Stay-at-home Mother", *Economist*, 411(8883), 24. Vedeți și: http://www.economist.com/news/united-states/21600998-after-falling-years-proportion-mums-who-stay-home-rising-return.

spus ea, trebuie să onoreze viața de familie la fel de mult ca și viața profesională.[13]

Respectarea angajamentului față de familie are sens, dar această filosofie se poate aplica atât mamelor, cât și taților. Într-un sondaj recent desfășurat în cadrul Centrului de Cercetare Pew, mai mulți bărbați au spus că o slujbă cu normă întreagă este ideală pentru ei, dar aproximativ același număr de bărbați și femei au susținut că ar prefera să se ocupe de creșterea copiilor mai mult decât să meargă la muncă. Dintre participanții la sondaj, 56 % din mame și 50 % din tați se confruntau cu dificultăți în privința menținerii echilibrului între responsabilitățile de la muncă și cele din familie, iar în timp ce 23 % din femei au spus că își petrec „prea puțin timp" alături de copiii lor, 46 % din bărbați — dublu față de mame — își doreau să poată petrece mai mult timp alături de copii. Această diferență poate explica motivul pentru care, în general, mai multe femei decât bărbați consideră că se descurcă excelent sau că fac o treabă foarte bună ca părinte.[14]

Deși au mai multă încredere în abilitățile lor parentale, femeile se confruntă în continuare cu o tensiune interioară legată de stabilirea echilibrului între familie și carieră. În cel mai citit articol al ziarului *Atlantic* de la acel moment,[15] intitulat „De ce femeile nu le pot avea încă pe toate", Anne-Marie Slaughter, academiciană și fost Secretar de Stat al Americii, a fost de acord că noțiunea echilibrului dintre muncă și familie avea nevoie de o schimbare.

---

13 Rosen, R. (2001). *The World Split Open: How the Modern Women's Movement Changed America.* New York, NY: Penguin Books. p. 78.

14 Parker, K. și Wang, W. (14 martie 2013). *Modern Parenthood.* Preluat la 7 iunie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2013/03/14/modern-parenthood-roles-of-moms-and-dads-converge-as-they-balance-work-and-family/.

15 *Anne-Marie Slaughter* (f.d.). Preluat la 27 mai 2014 de la Universitatea Priceton: http://www.priceton.edu/~slaughtr/.

Ea a scris despre dificultățile sale de a atinge performanța dorită în funcția de înalt demnitar al statului și de a fi, în același timp, genul de părinte care își dorea să fie, chiar dacă soțul ei era dispus să preia responsabilitățile de părinte în timpul în care ea era la Washington. Ea credea că femeile (și bărbații) le-ar putea avea pe toate, în același timp, dar că acest lucru nu este posibil în cadrul structurii societății și a economiei vestice actuale. Ea a spus că era timpul ca femeile care ocupă poziții de conducere puternice să recunoască faptul că „a le avea pe toate" are prea puțin legătură cu ambiția și disciplina personale și că multe femei care muncesc se luptă, pur și simplu, să-și câștige existența sau să-și susțină partenerii care nu reușesc să își găsească o slujbă. În plus, costurile unei creșe bune pot fi extrem de mari, iar programul de la școală al copiilor și activitățile acestora pot intra în conflict cu solicitările de la muncă. Pentru dezvoltarea unei societăți care lucrează cu adevărat în favoarea femeilor, Slaughter recomandă rezolvarea problemei inegalităților de gen la nivel de conducere prin alegerea unui președinte și a cincizeci de senatori de gen feminin, astfel încât femeile să-și poată exercita puterea în aceeași măsură precum bărbații și să fie la fel de bine reprezentate în pozițiile juridice și executive.[16]

Suntem de acord că ar fi bine să avem un număr mai mare de femei în poziții politice și de conducere și că organizațiile ar putea angaja mai multe femei talentate dacă ar adopta niște politici în favoarea familiei. Cu toate acestea, din nou, credem că balanța muncă–familie se poate îmbunătăți pentru toată lumea doar dacă se susțin drepturile de care beneficiază atât mamele, *cât* și tații.

---

16 Slaughter, A. (13 iunie 2012). „Why Women Still Can't Have It All." Preluat la 23 mai 2014 de la *Atlantic:* http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2012/07/why-women-still-cant-have-it-all/309020/?single_page=true.

Statele Unite sunt singura națiune dintre țările înscrise în Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică neavând nicio politică națională cu privire la plata concediului paternal.[17] Pentru a atinge corectitudinea deplină și parteneriatul echitabil dintre genuri, trebuie să trecem dincolo de conversațiile centrate asupra femeilor care adesea izolează bărbații și să începem să avem niște discuții focalizate mai degrabă asupra oamenilor, care se străduiesc să implice pe toată lumea. Este mai probabil ca lucrurile pe care le așteaptă femeile să se întâmple dacă se susțin rolurile bărbaților în familie, având în vedere că acest lucru poate ameliora problema echilibrului dintre muncă și familie, pe care o întâmpină multe femei, permițându-le bărbaților să se implice mai mult în cadrul familiei și al comunității lor.

În plus, deși nu este neapărat ceea ce își doresc, multe femei descoperă că nu au nevoie de un bărbat în viața lor pentru a-și atinge scopurile personale, sociale și romantice. Acesta este un sentiment de eliberare pentru multe femei, așa cum ar trebui să fie. Totuși, trebuie să fim conștienți că, pe măsură ce femeile sunt tot mai încrezătoare în sine, acest lucru ar putea afecta negativ și în egală măsură armonia dintre genuri; pe măsură ce femeile își separă tot mai mult obiectivele pe termen lung de bărbați, cu atât prăpastia socială dintre genuri se va adânci. Pentru a reduce această prăpastie, este crucial să le permitem bărbaților și problemelor pe care ei le au să pătrundă în discuțiile despre egalitate.

---

17 *United States. Work-Life Balance.* (f.d.). Preluat la 4 septembrie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Indicele Calității Vieții: http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/united-states/.

Probleme care se suprapun

Tendințele negative pe care le-am precizat în Partea întâi nu caracterizează doar comportamentul bărbaților. Numărul femeilor supraponderale este, de asemenea, destul de ridicat — rata obezității este aproximativ egală cu a bărbaților în multe țări dezvoltate și adesea chiar mai crescută în țările mai puțin dezvoltate.[18] Jean Twenge și W. Keith Campbell au scris în cartea *The Narcissism Epidemic* (Epidemia de narcisism) că trăsăturile de personalitate narcisice au crescut rapid în rândul absolvenților de liceu din anii '80 până în prezent, „schimbarea fiind mai pronunțată în cazul femeilor". Deși băieții obțin în continuare scoruri mari la măsurători ale narcisismului, fetele îi prind repede din urmă.[19] Gândiți-vă numai la propaganda „prințeselor" care s-a răspândit printre tinere — straniu, aceasta este încurajată de părinți, care consideră că este un lucru „drăguț". Ei nu se gândesc la modul în care filmele precum *Regatul de Gheață* sau *Cenușăreasa* contribuie la apariția sentimentului de îndreptățire legat de partea financiară și romantică pe care fiicele lor îl trăiesc mai târziu în viață.

Când vine vorba despre mass-media, deși băieții petrec mai mult timp pe internet și cu jocurile video decât fetele, tinerele și femeile de vârstă mijlocie își petrec cu aproape 11 ore pe lună în plus în fața televizorului față de băieți.[20]

---

18 *Adult Risk Factors: Obesity, Blood Sugar, Blood Pressure Data by Country* (2013). Preluat la 30 mai 2014 de la Organizația Mondială a Sănătății: http://apps.who.int/gho/data/node.main.NCD56?lang=en.

19 Twenge, J.M. și Campbell, W.K. (2009). *The Narcissism Epidemic: Living in the Age of Entitlement*. New York, NY: Free Press. pp. 2, 31.

20 „Gender Divide Reaching Male vs. Female Millenials." (14 septembrie 2012). Preluat la 28 aprilie 2014 de la *Nielsen:*

Acest lucru este în acord cu rezultatele cercetărilor asupra nivelului general de nefericire al femeilor și cu al celor care arată că oamenii nefericiți se uită mai mult la televizor.

Exact la fel cum prezintă puține alternative imaginii bărbatului neglijent, mass-media oferă puține opțiuni în afara imaginii femeii înnebunite după bărbați care nu are altceva mai bun de făcut decât să îl seducă pe protagonist. Testul Bechdel este un sistem informal de ierarhizare a filmelor în funcție de trei criterii simple: pentru a trece testul, un film trebuie să „prezinte cel puțin două femei [numite], care vorbesc între ele, despre ceva legat de un bărbat"[21]. Foarte puține jocuri video îndeplinesc criteriile Testului Bechdel[22] și doar puțin peste jumătate din filme se încadrează.[23] Testul este imperfect, având în vedere că un film poate să treacă testul și să includă, în continuare, niște conținuturi discriminatorii pe baza genului; totuși, unele cinematografe și organizații — precum Institutul de Film din Suedia — iau în serios această clasificare și o folosesc pentru evidențierea distorsiunilor legate de gen împotriva femeilor.[24]

Fetele sunt mai preocupate de rețelele de socializare și de telefoanele mobile față de băieți. De exemplu, o femeie

---

http://www.nielsen.com/us/en/newswire/2012/gender-divide-reaching-male-vs-female-millennials.html.

21 *Bechdel Test Movie List* (2014). Preluat la 27 mai 2014 de la Testul Bechdel: http://bechdeltest.com.

22 Agnello, A.J., Keiser, J., Nelson, S., Sanskrit, D. și Teti, J. (18 iulie 2012). „Something Other than a Man: 15 Games that Pass the Bechdel Test." Preluat la 27 mai 2014 de la *The Gameological Society:* http://gameological.com/2012/07/something-other-than-a-man-15-games-that-pass-the-bechdel-test/.

23 *Stats* (2014). Preluat la 27 mai 2014 de la Testul Bechdel: http://bechdeltest.com/statistics/.

24 „Swedish Cinemas Take Aim at Gender Bias with Bechdel Test Rating." (6 noiembrie 2013). Preluat la 27 mai 2014 de la *Guardian:* http://www.theguardian.com/world/2013/nov/06/sweedish-cinemas-bechdel-test-films-gender-bias.

de 20 și ceva de ani ne-a mărturisit că sora ei mai mică, elevă de liceu, petrece ore în șir pentru a-și aranja părul și a se machia doar cu scopul de a posta o fotografie de tip autoportret („selfie“) pe pagina ei de *Facebook*, astfel încât prietenii săi să creadă că a ieșit undeva. De fapt, imediat după ce își face fotografia, se demachiază și merge la culcare. În medie, o fată cu vârsta cuprinsă între 14 și 17 ani trimite 100 de mesaje pe zi sau mai multe — de peste două ori mai multe decât numărul mesajelor pe care le trimit și le primesc băieții.[25]

În ciuda faptului că „socializează“ din plin, femeile întâmpină adesea dificultăți legate de exprimarea sentimentelor autentice pe care le au unele față de celelalte și cu privire la anumite situații. În timp ce unii bărbați preferă situațiile sociale intense, femeile preferă schimburile de politețuri sociale, evitând orice fel de confruntare. Din păcate, generațiile mai în vârstă de femei au transmis mai departe obiceiul de a nu spune nimic — în mod direct — în momentele în care nu se poate spune ceva „drăguț“.

Recent, eu (Nikita) am fost martora unei scene foarte comune: una dintre prietenele mele încerca să facă față unui schimb delicat de mesaje cu prietena ei cea mai bună. În mod clar, se întâmpla ceva între ele pentru că prietena ei, care aștepta un copil, a planificat o petrecere fără ea și nu a răspuns tuturor mesajelor ei. Prietena mea a întrebat-o dacă era supărată pe ea. Aceasta a negat, spunând: „Haide să bem o cafea mai târziu“. Prietena mea s-a întors către soțul său, care stătea exact lângă ea și i-a cerut părerea cu privire la cum ar trebui să reacționeze. „I-aș spune să nu se mai comporte ca o ticăloasă, apoi am bea ceva împreună și am merge mai departe.“ Dacă bărbații își spun

---

25 Lenhart, A., Ling, R., Campbell, S. și Purcell, K. (20 aprilie 2010). *Teens and Mobile Phones.* Preluat la 7 iunie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewinternet.org/2010/04/20/teens-and-mobile-phones/.

unul altuia exact ce este în mintea lor, chiar dacă este o insultă, de cele mai multe ori, femeile nu spun nimic și se distanțează de cealaltă persoană, sperând ca problema să se rezolve de la sine, sau se eschivează până când problema dispare. În general, rezultatul este că femeile întâmpină dificultăți legate de negocierea soluțiilor pentru problemele personale.

Această atitudine și aversiune față de confruntări influențează și celelalte domenii ale vieții. În continuare, multe tinere se simt inconfortabil să fie directe și deschise una față de cealaltă, pentru că au prea puțină experiență cu privire la exprimarea și acceptarea criticilor, chiar dacă intenția din spatele acestora este bună. Pe de altă parte, modul în care bărbații comunică între ei determină dezvoltarea încrederii, deoarece știu că prietenii lor sunt sinceri față de ei. De asemenea, această atitudine favorizează rezolvarea conflictelor interpersonale și compromisurile în relațiile dintre bărbați în locul încercării de a împăca pe toată lumea și de a „menține liniștea". În parte, aceasta poate explica de ce, în cadrul unui sondaj recent al companiei *Gallup*, doar un sfert dintre femei ar prefera să lucreze pentru un șef de același gen, în timp ce 40 % ar prefera un șef de gen masculin (o treime dintre ele nu și-au exprimat nicio preferință).[26]

De ce le este atât de greu femeilor să spună, pur și simplu, ce gândesc — chiar și celor mai bune prietene? Pentru că viețile sociale ale femeilor, în special când ele cresc, depind foarte mult de ceea ce alte femei cred despre ele. Informațiile despre celelalte sunt considerate un element de putere, iar ele nu se tem numai de faptul că și-ar putea pierde o prietenă, ci și de faptul că ar putea fi izolate de

26 Crocker, L. (13 noiembrie 2013). *Why Women Don't Like Lady Bosses*. Preluat la 28 septembrie 2014 de la *Daily Beast:* http://www.thedailybeast.com/witw/articles/2013/11/13/why-do-women-say-don-t-like-working-for-female-bosses.html.

restul femeilor din grup, care sunt influențate de părerea acelei prietene. De asemenea, majoritatea femeilor nu își doresc să le rănească pe celelalte, dar, din această cauză, nu verbalizează ceea ce simt cu adevărat, așadar, indiferent de problema care le deranja, aceasta rămâne nerezolvată cu scopul de a menține prietenia și coeziunea socială a grupului. Așadar, sentimentul izolării sociale există și în rândul femeilor.

Multe femei moderne, ca și bărbații moderni, se îndepărtează de socializarea, de relațiile și de intimitatea cu persoanele de gen opus. În Japonia, 45 % din femei spun că nu sunt interesate deloc de sex și până la 90 % din tinere consideră că a rămâne celibatare este mai bine decât să se căsătorească.[27] Îngrijorarea față de scăderea ratei nașterilor i-a determinat chiar pe cercetătorii japonezi să înceapă investigarea uterelor artificiale, în care embrionii se pot dezvolta fără a se afla în interiorul corpului unei ființe umane.[28]

Ziarul *New York Post* a remarcat recent o tendință existentă în rândul femeilor între 20 și 30 și ceva de ani, care ar prefera să îngrijească un câine decât să se căsătorească sau să crească un copil. Cititoarele iubitoare de câini le-au spus că nici măcar nu s-au gândit de două ori înainte de a renunța la schimbarea scutecelor, gestionarea crizelor de furie ale copiilor și susținerea financiară a acestora în perioada educației în schimbul afecțiunii predictibile pe care o primesc din partea „copilului lor“ patruped. O

---

27 Haworth, A. (19 octombrie 2013). „Why Have Young People in Japan Stopped Having Sex?“ Preluat la 27 aprilie 2014 de la *Guardian:* http://www.theguardian.com/world/2013/oct/20/young-people-japan-stopped-having-sex.

28 Pelletier, D. (13 noiembrie 2012). *Artificial Wombs: Is a Sexless Reproduction Society in our Future?* Preluat la 25 noiembrie 2014 de la Institutul pentru Etică și Tehnologii Emergente din Statele Unite: http://ieet.org/index.php/IEET/more/pelletier20121113.

femeie a spus că un câine necesită mai puțină muncă și că ea ar avea mai mult timp să iasă în oraș. Și fără baby-sitter! O alta a spus că un câine e preferabil altor posibile companii și că puiuțul ei e „minunat, cu excepția faptului că sforăie mult. Are și propriul lui cont de Instagram. Un câine este mai ușor de transportat decât un copil. A avea un câine nu este ceva irevocabil, așa ca a avea un copil". Numărul câinilor sub 12 kilograme a crescut în ultimii ani.[29]

Dintre femeile care totuși își doresc să trăiască alături de un bărbat, multe au așteptări imposibil de atins de la partenerii lor, care provin parcă din alte lumi. După cum pornografia generează o percepție nerealistă față de sex din partea bărbaților, versiunea pornografiei împărtășită de multe femei — comediile romantice și romanele erotice — contribuie la dezvoltarea așteptărilor nerealiste cu privire la modul în care un bărbat ar trebui să fie într-o relație. Deși majoritatea femeilor își doresc, în general, un bărbat care să fie cel puțin la fel de înalt sau mai înalt decât ele, multe tinere de succes au recunoscut, de asemenea, că lista de calități a potențialului lor partener a crescut ca urmare a faptului că ele au studiat mai mult și au devenit independente financiar, ceea ce îngustează și mai mult plaja bărbaților cărora le-ar da o șansă. În mod tipic, motivele acestui lucru se învârt în jurul dorinței acestor femei de a-și menține calitatea vieții și statutul social sau de a le îmbunătăți, odată ce apar și copiii în cadrul parteneriatului sau al mariajului lor. Prin urmare, deși „a te căsători bine" este mai important decât a fost cândva,[30] femeile

---

29 Antenucci, A. și Li, D.K. (10 aprilie 2014). „More Young Women Choosing Dogs over Motherhood." Preluat la 12 aprilie 2014 de la *New York Post:* http://nypost.com/2014/04/10/more-young-women-choosing-dogs-over-motherhood/.

30 Ross, T. (4 ianuarie 2011). „What women really want: to marry a rich man." Preluat la 11 august 2015 de la *Telegraph:* http://www.

nu se mai confruntă cu aceleași presiuni financiare, ceea ce scade probabilitatea ca femeile din top și bărbații de la coadă să-și găsească un partener.

În timp ce 86 % din americani consideră că venitul unui tată este „foarte important“ sau „extrem de important“, doar un sfert au susținut că venitul unei mame este „extrem de important“[31]. În rând cu aceste rezultate, numai 91 dintre bărbații cu vârsta între 25 și 34 de ani, care nu au fost niciodată căsătoriți, au slujbe, la fiecare 100 de femei cu același statut care au o slujbă,[32] însă trei din patru femei spun că nu ar ieși niciodată la întâlniri cu un bărbat care este șomer, în timp ce două treimi dintre bărbați ar ieși cu o femeie care nu are un loc de muncă.[33]

Conform unui sondaj recent la care au participat peste 1 000 de persoane de ambele genuri, 82 % din bărbați și 72 % din femei au susținut că bărbatul ar trebui să plătească în întregime nota de plată la o întâlnire. Chiar și după ce relația evoluează, 36 % din bărbați au spus că ei plătesc în continuare toate notele de plată, față de 14 % din femei.[34] Cu alte cuvinte, deși femeile tinere devin tot mai

---

telegraph.co.uk/news/uknews/8237298/What-women-really-want-to-marry-a-rich-man.html.

31 „The New American Father.“ (14 iunie 2013). Preluat la 11 august 2015 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2013/06/14/the-new-american-father/.

32 Wang, W. și Parker, K. (24 septembrie 2014). *Record Share of Americans Have Never Married.* Preluat la 28 septembrie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2014/09/24/record-share-of-americans-have-never-married/.

33 Mielach, D. (26 iunie 2012). „75 Percent of Women Say They Won't Date Unemployed Men.“ Preluat la 11 august 2015 de la *Business News Daily:* http://www.businessnewsdaily.com/2753-dating-unemployed-men-women.html#sthash.NEVELtZo.dpuf.

34 Gentry, J. (25 septembrie 2014). „Who Pays for the First Date? Survey Says Men Should.“ Preluat la 28 septembrie 2014 de la *USA Today:* http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/09/25/survey-who-pays-for-first-date/16195739/.

educate și mai stabile financiar față de bărbați, ele sunt mai puțin dispuse decât ei să împartă cu partenerul lor responsabilitățile legate de cheltuielile și oferirea cadourilor dintr-o relație. Un exemplu care ilustrează perfect acest aspect este dat de compania de bijuterii de lux *Tiffany&Co.*, care utilizează opțiunea „oferă un indiciu" alături de butonul „adaugă în coșul de cumpărături". Dacă o accesăm, se deschide instantaneu o fereastră care conține următorul mesaj: „Dragă ________: Se pare că ________ s-a gândit toată ziua la acest produs, iar noi am fost convinși că ți-ai dori să știi acest lucru. Un indiciu din partea prietenilor tăi de la *Tiffany*"[35]. Nu veți vedea niciodată așa ceva pe vreun site cu produse pentru bărbați!

Poate că toate acestea se vor schimba de îndată ce atât bărbații, cât și femeile vor accepta mai mult ideea ca femeile să ocupe poziții de conducere, dar și egalitatea genurilor din celelalte puncte de vedere.

Pășind pe un teren minat: sexualitatea și întâlnirile romantice

Exact la fel cum există prea puține femei cărora le place să fie numite „ușuratice", majoritatea bărbaților își doresc să evite eticheta de „misogini", în mod special pe cea de „porci misogini", având în vedere că acestea pot avea consecințe profesionale și personale negative. Aceste denumiri au fost folosite în mod neproductiv vreme de ani buni; diferența este că acum bărbații dețin mai multe reguli cu privire la ceea ce *nu* ar trebui să facă, dar nu știu ceea ce ar trebui să facă; așadar, deși puțini bărbați sunt numiți misogini, ei nu acționează cu la fel de multă

35 Preluat la 19 iulie 2015 de la *Tiffany.com:* http://www.tiffany.com.

fermitate când ies la întâlniri romantice cum au făcut-o cei din trecut.

De obicei, bărbații din cuplurile mai vechi spun ceva de genul acesta: „Ea a fost cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o vreodată", iar femeile spun: „Am crezut că este cel mai mare nesimțit atunci când l-am întâlnit pentru prima oară... apoi a reușit să mă cucerească". În prezent, dacă femeile spun „nu", bărbații ascultă și se retrag, fără să știe cum să-și schimbe abordarea în viitor, ceea ce înseamnă că vor fi mai puține întâlniri pentru toată lumea. O altă variantă este că ei se comportă ca niște nesimțiți sau recurg la tehnicile utilizate de maeștrii în agățat din cauză că au fost respinși fără a primi o explicație. În mod special, bărbații sunt derutați de faptul că femeile declară că și-ar dori să fie cu un bărbat drăguț și respectuos, dar observă că ele reacționează mai bine la niște bărbați care se comportă mai agresiv și care le ignoră sentimentele. Unii au numit acest lucru Complexul Erou-Ticălos, analog Complexului Madonă-Prostituată.

Se pare că dorința se conduce după alte reguli, pe care noi, ca societate, nu știm cum să le abordăm deocamdată. Într-adevăr, majoritatea femeilor vor să fie dorite nebunește de bărbații pe care îi plac, fără ca aceștia să analizeze logic situația prea mult, iar din acest motiv, bărbații nu mai știu cum să procedeze și pășesc pe un teren minat. Într-un articol recent care compară modul în care bărbații se simt doriți cu modul în care femeile trăiesc acest lucru, Mark D. White, directorul Departamentului de Filosofie din cadrul Colegiului Staten Island (CUNY), a comentat această situație paradoxală:

> Dacă aș ieși la o întâlnire romantică, încercând să ajung la un echilibru între atitudinea respectuoasă și dorința spontană, m-aș gândi că urmările unui comportament lipsit de respect — mai exact, riscul de a ofensa sau de a răni o

femeie — sunt mai mari decât costurile faptului că nu îmi arăt suficient de mult dorința și pasiunea — în principiu, riscul de a face o femeie nefericită și de a pune în pericol succesul relației. Acest mod de a privi lucrurile mă va face să iau mai în serios primul risc decât pe al doilea și aș opta pentru o atitudine de respect și considerație. Este posibil ca acest mod de gândire să caracterizeze genul de bărbat pe care dr. Noam Shpancer îl descrie drept „acel tip delicat, timid, politicos, care se gândește la femeie și este mereu atent la nevoile ei, care este posibil să-i inducă o stare de agonie sexuală — nu în ciuda acestor calități, ci tocmai din cauza lor“[36].

Pentru mulți bărbați, chiar dacă femeile spun că „nu înseamnă nu“, în realitate „nu“ înseamnă adesea „poate“. Acesta se referă la argumentul — de natură nonsexuală — pentru care ea ar trebui să spună „da“. Unul dintre utilizatorii site-ului Reddit a comentat articolul de mai sus, susținând:

Cred că bărbații sunt destul de pierduți. Sistemele în care am crescut au stabilit niște roluri clare pe care noi trebuia să le jucăm. Însă acum ni se spune că este periculos să procedăm astfel. Ni se spune să ne comportăm diferit, deși adesea descoperim că, în anumite contexte, femeile își doresc să fim precauți și respectuoși, să lăsăm deoparte dorința. Dacă înțelegem greșit acest lucru, ori suntem prea lipsiți de agresivitate (insuficient de impunători și dominanți), ori, de cealaltă parte, suntem prea categorici și agresivi. Este dificil să intuim cum ar trebui să acționăm într-un anumit moment. Putem observa că există bărbați recompensați pentru faptul

36 White, M.D. (25 august 2013). „Why Men Find It So Hard to Understand What Women Want.“ Preluat la 25 aprilie 2014 de la *Psychology Today:* http://www.psychologytoday.com/blog/maybe-its-just-me/201308/why-men-find-it-so-hard-understand-what-women-want.

că sunt respectuoși și egalitari într-un context, însă apoi să auzim femei vorbind despre fanteziile lor sexuale care includ niște bărbați agresivi care le domină, pur și simplu. Ce aș putea să deduc din aceste mesaje diferite? Oare femeile pot să își dorească ambele lucruri? Iar dacă o fac, cum se așteaptă ca bărbații să știe când își doresc ceva anume? Sau este posibil ca ele să nu își dorească, în realitate, ambele lucruri, ci numai unul singur, dar să existe un element cultural care le presează să susțină că îl doresc și pe celălalt?[37]

Un tânăr din cadrul sondajului nostru și-a exprimat viziunea paralelă:

Facem parte dintr-o generație post-feministă, iar rolurile de gen sunt neclare. Bărbații care au peste 25 și până la 30 și ceva de ani de astăzi au fost educați să fie sensibili și grijulii, să-și ascundă orice impulsuri agresive, însă descoperă că acest mod de acțiune nu îi duce nicăieri. Femeile de aceeași vârstă vorbesc despre emanciparea feministă, dar sunt în continuare atrase sexual de manifestările evidente ale puterii și ale agresivității. Sensibilitatea, politețea și atenția la nevoile femeii sunt foarte neatrăgătoare, pentru că sunt percepute ca niște semne de slăbiciune. Nu numai că acest nou tip de bărbat este neatrăgător, dar pe mine aceste standarde mă împiedică să fac primul pas, pentru că am învățat să nu mă năpustesc asupra obiectului dorinței mele, să nu fiu grosolan sau vulgar, să nu folosesc tehnici de agățat și așa mai departe. Cu toate acestea, nu există niște reguli bine definite cu privire la ceea ce ar trebui să fac, doar o serie de lucruri pe care nu

37 „Why Men Find It So Hard to Understand What Women Want: Do Men Know What it's Like to be Desired- and Why Woman Value it so Much?" (19 martie 2014). Preluat la 27 mai 2014 de la *Reddit:* http://www.reddit.com/r/sex/comments/20twqv/why_men_find_it_so_hard_to_understand_what_women/cg837ak.

ar trebui să le fac — toate acele lucruri care funcționează... Așadar, mă întorc la jocurile video, mulțumesc.

Un aspect care s-a schimbat este presiunea de „emancipare“ pe care o resimt femeile. Nimeni nu poate spune exact la ce se referă aceasta, iar unul dintre motivele pentru care feminismul s-a divizat în multe subgrupuri este că au existat multe dezacorduri cu privire la semnificația emancipării sexuale. De exemplu, unele femei, cum ar fi Candida Royalle[38] sau Annie Sprinkle,[39] au considerat că pornografia contribuie la acest proces, pe când altele, precum Andrea Dworkin, Susan Brownmiller și Robin Morgan,[40] au fost de părere că aceasta subminează obiectivele feministe. În ciuda eforturilor conservatorilor religioși și ale adepților feminismului radical de a eradica pornografia, atitudinile sociale s-au schimbat începând cu anii '60, trecând de la așteptarea ca femeia să fie pură și să își păstreze virginitatea până la căsătorie la cea ca ea să fie pregătită, dispusă și capabilă să întrețină relații sexuale oriunde, oricând și fără obligații. Deși situația actuală a demitizat câteva dintre tabuuri, cele mai multe programe de educație sexuală se bazează încă pe principiile Epocii Victoriene. „Corpurile noastre, alegerile noastre“ este un slogan puternic, dar la ce bun, dacă nimeni nu își înțelege propriul corp sau propriile alegeri?

În cartea sa, *Female Chauvinist Pigs* (Scroafe misogine), Ariel Levy, care scrie pentru ziarul *New Yorker,* a abordat impactul pe care obiectualizarea sexuală și

---

38 Preluat la 9 iunie 2014 de la *Candida Royalle:* http://candidaroyalle.com.

39 Preluat la 9 iunie 2014 de la *Annie Sprinkle:* http://anniesprinkle.org.

40 Levy, A. „The Prisoner of Sex.“ (f.d.). Preluat de la 9 iunie 2014 de la *New York Magazine:* http://nymag.com/nymetro/news/people/features/11907/.

autoobiectualizarea îl au asupra dezvoltării sexualității și a identității tinerelor. Ea a investigat ascensiunea culturii vulgarității și efectele „emancipării" feminine, care au trecut de la lupta pentru drepturile femeilor la lecțiile de dans la bară. Totuși, Levy scrie că femeile de toate vârstele se confruntă cu aceleași probleme:

> În timp ce femeile mai în vârstă au stat, la propriu, în picioare pentru mișcarea feministă sau, cel puțin, pentru perioada în care lecțiile sale se mai păstrau încă în amintirea colectivă a țării, adolescentele cunosc doar prezentul. Ele nu cunosc acele vremuri în care cuvintele vulgare nu făceau parte din vocabular, când fetele de 16 ani nu își puneau încă implanturi mamare, când vedetele porno nu erau în fruntea listelor cu produsele cele mai bine vândute, când dansatoarele la bară nu erau atât de întâlnite...[41]

În zilele noastre, când cineva spune: „Arăți ca o vedetă porno", replica este adesea percepută ca un compliment. Nu ar trebui să ne surprindă că tinerele vizionează mai multă pornografie și se comportă ca și cum senzualitatea și dorința sexuală ar fi niște virtuți, când ele sunt bombardate cu imagini care combină exhibiționismul sexual cu un stil de viață luxos. Gândiți-vă la numărul de femei populare în mass-media pe care *nu* le-ați văzut în lenjerie; probabil că le puteți număra pe degetele unei singure mâini.

Pe fondul mulțimii de mesaje contradictorii din partea părinților, a prietenilor și din mass-media, este nerealist să credem că adolescenții nu își vor asculta hormonii, vor ignora starurile porno de la televizor și nu vor fi curioși în privința tuturor site-urilor dedicate sexului. Levy susține că nu este de mirare că adolescenții nu se mai

---

41 Levy, A. (2006). *Female Chauvinist Pigs: Women and the Rise of Raunch Culture.* New York: Free Press. pp. 168–169.

conformează planului tradițional de a-și căuta jumătatea sau că înțeleg sexul ca pe un spectacol din care se poate obține atenție, sugerând:

> Mai bine decât doar să le spunem adolescenților de ce nu ar trebui să facă sex, probabil că ar trebui să îi învățăm și de ce ar trebui să o facă. Nu facem prea multe pentru a-i ajuta să diferențieze între dorința sexuală și dorința de a obține atenție... Dacă femeile mature abordează vulgaritatea ca pe un mod de răzvrătire împotriva constrângerilor feminismului, nu putem spune același lucru despre adolescenți. Ei nu au cunoscut niciodată curentul feminist, ca să se poată împotrivi acestuia... Admirația națiunii noastre față de pornografie și dansul la bară nu este produsul unei societăți libere care acceptă sexul ca pe ceva firesc. Dimpotrivă, aceasta este un atac disperat la adresa erotismului care plutește în aer într-un moment și într-un loc în care domnește un sentiment intens de anxietate.[42]

Levy face referire la interviurile cu adolescente conduse de autoarea Deborah Tolman pentru cartea sa, *Dilemmas of Desire* (Dilemele dorinței). Tolman a descoperit că fetele nu reușeau să diferențieze între sentimentul de a fi dorită și experiența sexului. De asemenea, fetele își ignorau sau își reprimau stările de excitație, ceea ce Tolman a numit „corpuri reduse la tăcere“, pentru că ele erau îngrozite de ideea că senzația interioară a dorinței sexuale nu putea duce decât la apariția bolii sau a sarcinilor nedorite. În cea mai mare parte, fetele se confruntau cu niște sentimente profunde de confuzie și anxietate.[43]

În ultimele decenii, lucrurile s-au înrăutățit mult pentru femei, susține activista feministă de origine australiană Germaine Greer: „Emanciparea nu a avut loc, nici

42 Ibidem. pp. 162, 169, 199.
43 Ibidem. pp. 163–164.

măcar emanciparea sexuală nu s-a petrecut... Ceea ce s-a întâmplat a fost că pornografia comercială și fantezia au devenit libere, dar oamenii nu s-au emancipat“[44].

Vorbele nu sunt de ajuns; emanciparea înseamnă eliberare

Am punctat dificultățile și contradicțiile mișcării feministe, precum și distorsionarea cercetărilor cu privire la discriminarea de gen de către politicieni, pentru că este important ca femeile să conștientizeze că nu vor putea dobândi cu adevărat puterea decât dacă sloganurile atractive din prezent vor avea o bază în realitate. În ciuda progreselor care au avut loc în urma mișcării feministe, în societatea vestică actuală continuă să existe multe lipsuri ale structurii sociale și culturale în cazul ambelor genuri. Mai mult decât atât, simularea preocupării legitime pentru problemele reale ale femeilor prin intermediul corectitudinii politice declanșează o furie nejustificată la adresa bărbaților și distrage atenția și resursele de la aspectele care pot fi îmbunătățite pe termen lung sau care pot crește eficiența cooperării dintre genuri.

Nick Cohen, jurnalist la revista *Spectator*, a abordat într-un articol recent efectele dăunătoare pe care le are acest tip de corectitudine politică:

> Un element distinctiv al perioadei pe care o trăim este fanatismul cu privire la puterea limbajului. Începând cu protestele din 1968 și cu evenimentele care au urmat și au înclinat spectrul

44 Hastings, C. (26 aprilie 2014). „Germaine Greer: Twitter Trolls and Online Porn Mean We've Never Had it so Bad as Women.“ Preluat la 9 iunie 2014 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-2614067/Germaine-Greer-Twitter-trolls-online-porn-mean-weve-never-bad-women.html.

> politic spre dreapta, a apărut credința că greșelile de vorbire pot revela secretele și asumpțiile incontestabile ale adversarului. Cine este înțelept trebuie doar să le descifreze pentru a descoperi opresiunea elitei. (...) Într-adevăr, unele idei — cum ar fi că lumea poate fi schimbată prin schimbarea limbajului ori că rasismul sau homofobia pot fi eradicate doar prin evitarea rănirii sentimentelor grupurilor de interes — pot crește, de fapt, probabilitatea ca rasismul și homofobia să se perpetueze fără probleme, iar persoanele dezavantajate pot să sufere în continuare din cauza neglijenței din spatele politeții.[45]

În loc să examinăm problemele reale cu onestitate, le-am cenzurat. Din acest motiv, în 2014, am ajuns să avem un curs pentru educație sexuală în Mississippi care compară femeile active sexual cu niște bucăți mizerabile de ciocolată[46] și să o vedem, în același timp, pe Beyoncé în costum de baie pe coperta revistei *Time* intitulată „Top 100 cei mai influenți oameni"[47]. Pe de o parte, fotografiile în costum de baie omagiază campaniile pentru dezvoltarea imaginii corporale pozitive, dar, pe de altă parte, acestea transmit mesajul că pentru o femeie contează cel mai mult aspectul fizic, indiferent de realizările sale. Ce fel de credințe

---

45 Cohen, N. (7 aprilie 2014). „You Sexist/Racist/Liberal/Elitist Bastard! How Dare You?" Preluat la 8 mai 2014 de la *Spectator:* http://blogs.spectator.co.uk/nick-cohen/2014/04/you-sexistracistliberalelitist-bastard-how-dare-you/.

46 Hess, A. (3 aprilie 2014). „Mississippi Sex Ed Class Compares Women to Dirty Pieces of Chocolate." Preluat la 8 mai 2014 de la *Slate:* http://www.slate.com/blogs/xx_factor/2014/04/03/mississippi_sex_ed_class_compares_women_to_dirty_peppermint_patties.

47 Boardman, M. (24 aprilie 2014). „Beyonce Covers Time's 100 Most Influential People Issue." Preluat la 22 mai 2014 de la *US Weekly:* http://www.usmagazine.com/entertainment/news/beyonce-covers-times-100-most-influential-people-issue-2014244. Vedeți și: http://time.com/time100–2014/.

ar trebui să-și formeze fetele (și băieții) care idolatrizează celebritățile? Coperta ar fi putut la fel de bine să o înfățișeze pe Miley Cyrus cățărată pe o bilă pentru demolări.[48]

În lumea de astăzi, se așteaptă ca o femeie care apare în mass-media să se autoobiectualizeze intenționat pentru a păstra atenția asupra sa. Dacă nu are o frumusețe naturală, aceasta poate să apeleze la machiaj sau să adopte un stil întunecat sau provocator — oricum, lumea se așteaptă în continuare ca ea să încerce să-și etaleze latura cea mai atrăgătoare. Programul *Photoshop* se poate ocupa de restul.

Unele actrițe iau atitudine împotriva acestei situații. De exemplu, Rashida Jones, una dintre vedetele din serialul *Parks and Recreation,* a scris un articol despre faptul că totul se transformă în pornografie pentru revista *Glamour,* susținând că nu este posibil ca toate femeile să danseze la bară sau să-și arate atât de mult trupul. Cunoașterea și exprimarea sexualității au reprezentat un pas important pentru femei, a spus ea, dar cam tot ce vedem pare regizat — „după părerea mea, suntem pe punctul de a suferi o suprasaturație". La televizor, această suprasaturație este cunoscută drept o „problemă legată de cantitate", pe care rețelele de televiziune o raportează atunci când o anumită frază este utilizată în mod excesiv. „Când vine vorba despre pornografie și despre cultura pop, avem o problemă legată de cantitate", a afirmat Jones; cu toate acestea, datorită omniprezenței acelor imagini și a măștilor care le acompaniază, este posibil ca tinerele care încearcă să imite niște celebrități să nu observe că exprimarea sexualității personale se referă la apariția unui sentiment interior de mândrie.[49]

---

48 Aluzie la melodia Wrecking Ball a celebrei cântărețe americane și la videoclipul care o înfățișează în această postură. (*N.red.*)

49 Jones, R. „Why Is Everyone Getting Naked? Rashida Jones on the Pornification of Everything." (f.d.). Preluat la 30 aprilie 2014 de la *Glamour:* http://www.glamour.com/entertainment/2013/12/rashida-jones-major-dont-the-pornification-of-everything.

Dacă imaginea lui Beyoncé de pe coperta revistei *Time* nu este punctul culminant al problemei legate de cantitate, nu știm ce altceva ar putea fi. De ce încearcă femeile de astăzi să fie „niște băieți cu o podoabă capilară *cu adevărat* minunată" — după cum a spus feminista Caitlin Moran?[50] Și de ce singura cale prin care o femeie poate exprima public acceptarea de sine este renunțarea la haine? Atunci când insistăm asupra faptului că fiecare femeie este frumoasă și le încurajăm să-și manifeste puterea prin descoperirea treptată a trupului lor, nu accentuăm mai mult importanța aspectului fizic, ci o devalorizăm.

Eu (Nikita) m-am întrebat întotdeauna de ce, pe de o parte, atât de multe femei disprețuiesc sentimentul obiectualizării sexuale, dar, pe de altă parte, dacă reușesc să dobândească puțină faimă sau să piardă câteva kilograme, consideră că obiectualizarea este echivalentă cu puterea. Deși refuzăm să recunoaștem că a fi un obiect sexual este un statut care conferă putere, ne bucurăm de succesul pe care îl obținem dacă alegem să ne prezentăm ca o colecție de părți corporale demne de admirat, astfel reducându-ne, de fapt, puterea datorată acelui statut tocmai prin eliminarea misterului care îl însoțește. Nu cred că tinerele sunt singurele care sunt derutate; majoritatea persoanelor care creează această formă de mass-media sunt femei și există femei care o cumpără! Noi suntem cele care citim articolele despre celulita celebrităților, iar plăcerea noastră insațiabilă de a ne bucura de necazul altora înseamnă că aceste articole vor continua să apară. Băieților nu le pasă deloc. Poate că lucrul care ne deranjează cu adevărat este faptul că puterea sexuală este trecătoare și determinată biologic — ambele fiind niște aspecte asupra cărora nu avem control.

---

50 Moran, C. (2012). *How to Be a Woman*. New York, NY: Harper Perennial. p. 301.

În orice caz, femeile se vând ieftin dacă permit culturii vulgarității să le influențeze identitatea și expresivitatea sexuală. Pentru a dobândi cu adevărat puterea, femeile trebuie să înceapă să caute noi moduri prin care să-și demonstreze relevanța — unele care să nu depindă de niște factori incontrolabili sau care să nu implice disprețuirea bărbaților, ci mai degrabă niște modalități creative proprii în urma cărora toată lumea poate avea de câștigat. Bărbații și femeile sunt diferiți, iar în cadrul ambelor genuri există alte diferențe. Nu este nevoie ca succesul fiecărui gen să fie definit prin ideea de a fi la fel sau de a arăta la fel. Suntem de acord cu spusele lui Levy: „Dacă am crede cu adevărat că suntem atrăgătoare, amuzante, competente și inteligente, nu ar mai fi nevoie să ne comportăm precum niște dansatoare, să îi imităm pe bărbați sau să fim ca oricine altcineva în afara propriei persoane“[51].

Învățându-ne fiicele să reușească

Pe măsură ce femeile se bucură de succes financiar, acestea conștientizează din ce în ce mai mult că nu bărbații sunt cei care dețin puterea; în schimb, ele înțeleg că bărbații sunt cei mai dispuși să accepte compromisurile. Adevărul este că nimeni nu le poate avea pe toate. O credință eronată specifică mișcării feministe se referă la așteptarea ca munca să echivaleze puterea și realizarea personală.

Nu există prea multe privilegii care să nu fie însoțite de responsabilități, iar oamenii de succes învață să spună

---

[51] Levy, A. (2006). *Female Chauvinist Pigs: Women and the Rise of Raunch Culture*. New York: Free Press. p. 200.

„nu, mulțumesc“ dacă asumarea unei responsabilități nu le poate asigura vreo oportunitate sau nu le poate conferi anumite avantaje sau experiențe valoroase. Ei nu acceptă o situație doar pentru a se plânge că este de nesuportat mai târziu. Femeile trebuie să fie instruite în privința dobândirii succesului, astfel încât să nu mai fie nevoite să se bazeze pe legislație și pe guvern pentru a-și câștiga drepturile sau, în unele cazuri, pentru a-și suplimenta veniturile.

Pe lângă dezvoltarea unor politici care să valorizeze familia la fel de mult ca și cariera, cel mai bun lucru pe care societatea îl poate face pentru a facilita succesul mai multor femei la locul de muncă este pregătirea lor pentru depășirea obstacolelor, cum ar fi dezvoltarea abilităților de negociere. Scopul ar trebui să fie crearea unor locuri de muncă sigure și sănătoase pentru femei (și pentru bărbați), în locul subminării puterii femeilor prin încercarea de a interzice sintagme precum „despotic“, așa cum a făcut Sheryl Sandberg, administrator al companiei *Facebook*, prin inițiativa sa intitulată *Lean In* (Înclinați-vă: Femeile, munca și voința de a conduce), altminteri pozitivă.[52] Putem să le încurajăm pe fete să fie lideri, spunându-le: „Știți ce? Persoanele despotice reușesc să facă lucruri. Ascultați de ceilalți, faceți-vă temele, astfel încât să știți despre ce este vorba în discuție, continuând să vă exprimați opinia. Drumul spre vârf nu a fost niciodată ușor“.

De asemenea, putem încuraja fetele să vizioneze emisiuni de televiziune sau filme care trec Testul Bechdel și să se aboneze la reviste care le sfătuiesc cum să devină lideri. În 2013, 17 reviste destinate femeilor inclusiv *Cosmopolitan, Seventeen, Allure, Lucky* și *Teen Vogue* — au

[52] McFadden, C. și Whitman, J. (10 martie 2014). „Sheryl Sanberg Launches 'Ban Bossy' Campaign to Empower Girls to Lead.“ Preluat la 28 aprilie 2014 de la *Good Morning America, ABC News:* http://abcnews.go.com/US/sheryl-sandberg-lauches-ban-bossy-campaign-empower-girls/story?id=22819181.

fost mai răspândite decât *Forbes, Economist* și *Working Mother*. De fapt, *Cosmopolitan* a avut mai mulți abonați decât *Forbes, Economist* și *Working Mother* la un loc.[53] Dacă tinerele care citesc *Cosmopolitan* s-ar abona la o revistă despre finanțe și evenimente de actualitate, am putea remarca niște schimbări radicale în privința preocupărilor pe care le au acestea și o transformare pozitivă a încrederii lor în sine.

Dacă mamele și fiicele ar citi asemenea publicații împreună, aceasta ar încuraja mamele să se implice în niște conversații deschise și să împărtășească împreună cu fiicele experiențele și cunoștințele lor, ceea ce le-ar putea ajuta pe fete să se gândească la planurile lor. Fără îndoială că multe suferințe ulterioare ar putea fi evitate dacă femeile din generații diferite ar purta niște conversații sincere despre modul în care deciziile personale ne pot afecta viața sau despre alegerea partenerilor potriviți.

Mamele mai pot discuta cu fiicele lor despre diferitele provocări și costuri care însoțesc maternitatea la o vârstă prea fragedă sau prea înaintată (sau lipsa acestei experiențe de viață), cum ar fi creditele pentru educație, fertilitatea și modul în care a fi părinte poate afecta alte oportunități. Fiicele au nevoie de aceste conversații. Pot mamele care muncesc sau mamele singure suprasolicitate să-și găsească timpul necesar acestor discuții? Credem cu tărie că ele trebuie să se ocupe de acest lucru, astfel încât copiii lor să poată beneficia de pe urma înțelepciunii lor.

Deși femeile merg în număr mai mare la facultăți decât bărbații și au o probabilitate mai mare de a se implica în

---

53 Notă: *Cosmopolitan, Glamour, Redbook, Seventeen, US Weekly, InStyle, Shape, Self, Weight Watchers, Vogue, Vanity Fair, Allure, Elle, Lucky, Teen Vogue* și *Marie Claire* au fost mai răspândite decât *Forbes, Economist* și *Working Mother.* Vedeți: *Total Circ: Consumer Magazines* (f.d.). Preluat la 30 aprilie 2014 de la Asociația pentru Auditare în Media din Statele Unite: http://abcas3.auditedmedia.com/ecirc/magtitlesearch.asp.

activități extracurriculare, mai mult de jumătate dintre fetele care urmau să înceapă primul an de facultate (41 % versus 18 % din băieții care urmau să fie studenți în anul întâi) simțeau o „presiune“ constantă datorată tuturor lucrurilor pe care le aveau de făcut. În plus, studentele copleșite aveau o probabilitate mai mică față de studenții care nu se simțeau deloc copleșiți de a avea încredere în abilitățile lor în situații sociale.[54]

Pentru a combate aceste probleme, un alt lucru pe care îl putem face este să implicăm mai mult fetele în sporturile de echipă, care contribuie la dezvoltarea sentimentului de responsabilitate socială și care, datorită combinației dintre competitivitate și muncă de echipă, creează o bază solidă pentru cooperarea cu alte persoane în contextul afacerilor de mai târziu. Acestea mai pot ajuta femeile să înțeleagă că se pot baza una pe cealaltă atunci când sinceritatea și comunicarea deschisă lipsesc din alte situații sociale. Mamele pot contribui la acest lucru dacă au curajul să le arate fiicelor ce înseamnă comunicarea deschisă dintre femei — mai exact, respectarea celorlalți pentru faptul că ne spun adevărul, evitarea bârfei sau a afișării unei atitudini complet diferite decât ceea ce se întâmplă pe la spatele cuiva și păstrarea prieteniei cu o persoană care ne-a oferit niște remarci critice constructive. De asemenea, mamele pot să le ofere fetelor un model cu privire la evitarea atitudinii evaluative față de ceilalți, ceea ce înseamnă descrierea comportamentelor altor persoane fără atașarea unor judecăți de valoare.

---

54 Pryor, J.H., et al. (ianuarie 2013). *The American Freshman: National Norms Fall 2012.* Preluat la 11 iunie 2014 de la Institutul de Cercetare pentru Educație Superioară, Programul de Cercetare Instituțională Cooperativă, Universitatea California, Los Angeles: http://www.heri.ucla.edu/monographs/TheAmericanFreshman2012.pdf. pp. 14–15.

La fel de importantă este încurajarea fetelor să abordeze băiatul pe care îl plac, pentru că acest lucru le poate învăța cum să-și asume riscuri, să gestioneze respingerea și să-și dezvolte caracterul, răbdarea și perseverența — toate acestea fiind niște abilități valoroase în afaceri. În urma acestor experiențe, fetele mai pot înțelege, în mod indirect, cum să-și aleagă, la un moment dat, un partener care apreciază o femeie care își asumă riscuri. Atât pentru femei, cât și pentru bărbați, credem noi, o viață fără riscuri este plictisitoare. O viață care presupune asumarea riscurilor implică eșecurile, iar, în drumul spre succes, eșecurile sunt niște experiențe de învățare cruciale.

14

Miturile patriarhatului

Bărbații trebuie să fie necesari, pentru că ei nu pot fi doriți. Noi considerăm că trebuie să fim eroi doar din cauză că încă nu cunoaștem alte roluri pentru noi înșine.

— NOAH BRAND, REDACTOR-ȘEF LA *GOOD MEN PROJECT*[1]

Există multiple domenii în care femeile pot trăi un sentiment mai acut de slăbiciune decât bărbații. Cu toate acestea, indiferent că o recunoaștem sau nu, discriminarea de gen este bidirecțională. Băieții sunt crescuți altfel decât femeile, iar a fi bărbat nu este ceva la fel de simplu ca o plimbare prin parc.

De la bun început, de când au doar câteva zile, mulți bebeluși de gen masculin sunt supuși circumciziei. Este un proces pe care unii l-au comparat cu mutilarea genitală, însă majoritatea băieților din Statele Unite sunt în

1 Brand, N. (18 iulie 2013). „Men Must Be Needed Because We Can't Be Wanted." Preluat la 17 iunie 2014 de la *Good Men Project:* http://goodmenproject.com/ethics-values/brand-men-must-be-needed-because-we-cant-be-wanted/.

continuare obligați să îl îndure. Sugarii băieți nu sunt consolați imediat după ce plâng — ceea ce le transmite mesajul implicit că, dacă se plâng, nu schimbă nimic. De asemenea, ei ascultă cântece și povești mai puțin frecvent decât fetele.[2] Aceste *lipsuri* sunt, de fapt, niște lecții negative care le transmit copiilor faptul că nu merită timpul și efortul necesare acelor activități din partea părinților sau a altor persoane care îi îngrijesc.

Mai târziu, în perioada pubertății și a adolescenței, băieții învață să facă față durerii prin intermediul sporturilor dure de echipă. Cam în același timp, ei conștientizează ceea ce se așteaptă de la ei într-o relație, în special așteptările financiare, așadar încep să meargă la slujbe mai puțin plăcute doar fiindcă acestea sunt mai bine plătite. Tinerii sunt încă învățați să creadă că au nevoie de o slujbă bine plătită pentru a-și întreține soția și copiii, în timp ce tinerele nu primesc același mesaj (de aici rezultatele cercetărilor care au investigat cine ar trebui să plătească la întâlnire sau altele care confirmă același lucru). În plus, băieții mai descoperă și stigmatizarea taților care se ocupă de îngrijirea copiilor — un sondaj recent din cadrul Centrului de Cercetare Pew a arătat că 51% din oameni susțin că, dacă mamele stau acasă pentru a se ocupa de copii, aceștia se descurcă mai bine ulterior, pe când doar 8% pot spune același lucru cu privire la tați.[3] Este clar că rolul de a oferi îngrijire este minimalizat în cazul bărbaților, chiar

---

2 Planty, M. et al. (2009). *The Condition of Education 2009* (NCES 2009–081). Preluat de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional al Statelor Unite: http://nces.ed.gov/pubs2009/2009081.pdf. p. 118.

3 Livingston, G. (5 iunie 2014). *Growing Number of Dads Home with the Kids.* Preluat la 7 iunie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2014/06/05/growing-number-of-dads-home-with-the-kids/.

de ei înșiși! Or, cel puțin, mulți bărbați încă nu consideră că acest lucru poate fi o opțiune pentru ei.

Ca să înțelegem de ce se întâmplă astfel, trebuie să ne întoarcem la „conversația inconfortabilă" despre disponibilitatea societății de a le permite bărbaților să mențină echilibrul dintre muncă și viața de familie. În cartea *The Myth of Male Power*, Warren Farrell abordează cele trei opțiuni la care se gândesc mamele atunci când au un copil:

1. Să se angajeze cu normă întreagă.
2. Să rămână acasă.
3. Combinația dintre cele două: să se angajeze cu jumătate de normă.

Pe de altă parte, bărbații iau în considerare următoarele trei opțiuni:

1. Să se angajeze cu normă întreagă.
2. Să se angajeze cu normă întreagă.
3. Să se angajeze cu normă întreagă.[4]

În general, spune el, bărbații învață să-și iubească familiile fiind departe de acestea, în timp ce femeile își iubesc familiile fiind aproape de ele. În timp ce femeile încearcă să se decidă dacă să aleagă sau nu mediul familial în detrimentul celui profesional, bărbații nu au avut niciodată această opțiune. Aceasta îi conferă bărbatului avantajul financiar, însă limitează afecțiunea pe care el poate să o ofere sau să o primească. În cartea *Father and Child Reunion* (Întâlnirea dintre tată și fiu), Farrell scrie:

---

4 Farrell, W. (1993). *The Myth of Male Power*. New York, NY: Simon & Schuster.

> Femeile oferă siguranță emoțională, înrudită cu iubirea; bărbații oferă siguranță financiară, ceea ce îi îndepărtează de scopul lor — asigurarea afecțiunii și a susținerii familiei, tocmai pentru a putea atinge acest obiectiv — asigurarea afecțiunii și a susținerii familiei. Bărbații își iubesc familia prin deconectare, iar femeile își iubesc familia prin conectare. În mod tradițional, rolul femeii se asociază cu avantajul emoțional și al iubirii.[5]

Studiile longitudinale arată că femeile preferă serviciile care au o semnificație pentru ele și care presupun mai multă conexiune, iar aceasta contribuie la consolidarea avantajului lor emoțional, dar, în același timp, „intră în conflict cu dorința de a câștiga mai mulți bani și de a-și construi o carieră de top", după cum susține Susan Pinker, care este psiholog, în cartea sa, *Paradoxul sexelor*[6]*:*

> Pentru început, țelurile intrinsece, cum ar fi să realizezi ceva care are însemnătate sau care te face să te integrezi într-o comunitate, sunt adeseori în opoziție directă cu țelurile exterioare ființei tale, cum ar fi recompensele financiare sau statutul social. (...) În medie, femeile sunt mai motivate de recompensele intrinsece din câmpul muncii. (...) Unul dintre rezultate [ale Studiului 500 asupra familiei] a fost faptul că echilibrul între recompensele intrinsece și autonomia unei slujbe are legătură cu nivelul de educație al femeilor; (...) De asemenea, ele [cele cu studii universitare] erau mai interesate să lucreze cu jumătate de normă, alimentând astfel fenomenul alegerii în două feluri: prin a conferi o semnificație

---

5 Farrell, W., comunicare personală, 6 septembrie 2015. Vedeți și Farrell, W. (2001). *Father and Child Reunion: How to Bring the Dads We Need to the Children We Love*. New York, NY: Tarcher.

6 Ediția în limba română: Editura Curtea Veche, 2008.

muncii pe care o realizau și prin timpul pe care erau dispuse să îl aloce slujbelor lor.[7]

Este posibil ca femeile să devină mai dornice să împărtășească avantajul iubirii sau presiunile financiare cu soții lor? Există mai mulți directori executivi de top de gen masculin în Statele Unite, căsătoriți cu femei care stau acasă, comparativ cu directori executivi de top de gen feminin — 60 % din soțiile acestor bărbați nu merg la o slujbă cu normă întreagă, comparativ cu numai 10 % din partenerii femeilor. Bărbații au, în medie, 2,2 copii, iar femeile au 1,7.[8] Unele femei care sunt directori executivi au afirmat că „au nevoie de o soție", dar, cu toate

---

7 Pinker, S. (2011). *Paradoxul sexelor: bărbații, femeile și adevărata prăpastie dintre sexe.* București: Curtea Veche Publishing. pp. 106–107. Notă: „Recompensele intrinsece ca motivații mai puternice pentru femei reprezintă o descoperire solidă, stabilă. Dar cercetătorii americani au descoperit că femeile care nu au acoperire pentru planurile de asigurare de sănătate ale soților lor se comportă diferit față de cele care beneficiază de aceste asigurări sau față de cele care trăiesc în țări unde există asigurare de sănătate de stat. Lucrează mai mult decât ar dori, având locuri de muncă diferite de cele pe care le-ar alege dacă ar avea asigurare de sănătate". Vedeți: *Paradoxul sexelor,* p. 389; Jacobs, Shapiro & Schulman (1993) și Valetta (1998). Vedeți și: Grouzet, F.M.E., et al. (2005). „Goal Contents Across Cultures", *Journal of Personality and Social Psychology,* 89; Bokemeier, J. și Blanton, P. (1986). „Job Values, Rewards, and Work Conditions as Factors in Job Satisfaction Among Men and Women." *Sociological Quarterly,* 28; Phelan, J. (1994). „The Paradox of the Contented Female Worker: An Assessment of Alternative Explanations", *Social Psychology Quarterly,* 57; Martinez, S. (2005). „Women's Intrinsic and Extrinsic Motivations for Working", din *Being Together, Working Apart,* ed. Schneider, B. & Waite, L.J. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.

8 Groysberg, B. și Abrahams, R. (martie 2014). „Manage Your Work, Manage Your Life." Preluat la 28 aprilie 2014 de la *Harvard Business Review:* http://hbr.org/2014/03/manage-your-work-manage-your-life/ar/5.

acestea, nu sunt foarte încântate de posibilitatea ca soții lor să-și asume rolul de părinte casnic, bucătar, persoană care are grijă de gospodărie sau care se ocupă de transportul copiilor.

În articolul intitulat „De ce femeile nu le pot avea încă pe toate“, Anne-Marie Slaughter sugerează că bărbații nu sunt nevoiți să facă aceleași sacrificii și compromisuri ca și femeile, iar ipoteza conform căreia femeile pot avea cariere de top dacă bărbații sunt dispuși să-și asume în egală măsură cu ele responsabilitatea creșterii copiilor „presupune ca majoritatea femeilor să se simtă la fel de confortabil ca și bărbații să fie departe de copiii lor, atâta timp cât partenerul lor are grijă de ei“[9].

În cartea care a urmat, *Unfinished Business* (Afaceri neterminate), Slaughter explică:

> Femeile au o responsabilitate culturală mult mai mare decât bărbații prin faptul că ele *sunt* persoanele care au grijă de copii și se pricep foarte bine la acest lucru. Până și în secolul XXI, americanii se uită cu dispreț la orice femeie care nu pare să pună îngrijirea copiilor deasupra vieții ei profesionale... totuși, vestea bună este că îngrijirea copiilor devine încet, dar sigur și o problemă a bărbaților. (...) De aceea redefinirea problemei femeilor ca pe o problemă legată de îngrijirea copiilor ne lărgește perspectiva și ne permite să ne concentrăm cu mai multă precizie asupra unui aspect cu adevărat relevant: subestimarea importanței îngrijirii, indiferent cine se ocupă de aceasta.[10]

---

9 Slaughter, A. (13 iunie 2012). „Why Women Still Can't Have It All.“ Preluat la 23 mai 2014 de la *Atlantic:* http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2012/07/why-women-still-cant-have-it-all/309020/?single_page=true.

10 Slaughter, A. (2015). *Unfinished Business: Women Men Work Family.* New York, NY: Random House.

Deși, aparent, bărbatul alege cariera în detrimentul familiei, acesta își sacrifică adesea propriile dorințe pentru beneficiul familiei sale. Dacă femeia simte că este egoistă dacă petrece prea mult timp departe de copiii ei, bărbatul poate simți exact invers — din moment ce se așteptă de la el să câștige mai mult, el consideră că dă dovadă de egoism dacă muncește mai puțin pentru a-și petrece mai mult timp alături de copiii săi, deoarece există riscul să nu mai poată asigura stabilitatea financiară a familiei. Astfel, ideea de a integra mai mult bărbații în cadrul familiei se bazează pe acest lucru — bărbații să ia atitudine și femeile să ia aminte că 46 % din ei își doresc să petreacă mai mult timp alături de copiii lor[11] și că 80 % ar prefera să fie acasă tot timpul cu bebelușii lor, dacă acest lucru nu le-ar afecta familia din punct de vedere financiar și dacă soțiile lor ar fi de acord.[12]

Mulți spun că bărbații au venituri mai mari decât femeile, dar puțini se gândesc la *motivele* pentru care se întâmplă astfel — bărbații muncesc mai multe ore și sunt dispuși să o facă, pentru că primesc iubire dacă întrețin familia, iar femeile primesc iubire dacă își reduc programul de muncă sau renunță la slujba lor după ce au copii. Niște costuri mai decente de îngrijire a copiilor le-ar permite femeilor să rămână în cadrul forței de muncă dacă își doresc acest lucru, ceea ce ar reduce diferențele de salarizare datorate experienței de muncă. Cu toate acestea, există dovezi care demonstrează că nici această măsură nu este suficientă sau că nu este soluția potrivită. Până și în Suedia, una dintre țările care oferă cele mai multe beneficii

---

11 Parker, K. și Wang, W. (14 martie 2013). *Modern Parenthood.* Preluat la 7 iunie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2013/03/14/modern-parenthood-roles-of-moms-and-dads-converge-as-they-balance-work-and-family/.

12 Farrell, W. (1993). *The Myth of Male Power.* New York, NY: Simon & Schuster. p. 53.

legate de concediul paternal, femeile aleg în continuare să renunțe la muncă de patru ori mai mult decât bărbații, iar unele dintre ele, care inițial și-au dorit ca tatăl să se implice mai mult în creșterea copilului, „râvnesc acum la a petrece mai mult timp acasă“[13].

O altă chestiune care ne preocupă este efectul pe care interacțiunea dintre rolurile feminine și masculine tradiționale adoptate de femei și bărbați îl are asupra identității de gen și a reușitei relațiilor. În plus, se pune întrebarea dacă femeile se pot simți la fel de atrase de un partener care stă acasă precum de un partener care merge la muncă. Până în prezent, se pare că acest tip de bărbat, care este adesea denumit „mascul beta“, nu este prea atrăgător pentru femei. De exemplu, riscul de divorț este mai redus dacă soțul acoperă 60 % din bugetul familiei și dacă soția se ocupă de 60 % din treburile gospodărești, iar femeile raportează niveluri mai crescute de satisfacție sexuală dacă se păstrează o repartizare mai tradițională a sarcinilor.[14] Cu alte cuvinte, egalitatea de șanse nu duce neapărat la niște rezultate mai bune, iar schimbările economice și dinamica prescrisă social a relațiilor, care susțin „uniformizarea“ genurilor, nu se potrivesc neapărat cu atracția sexuală și cu succesul relațional, lucruri care nu pot fi forțate.

Dacă bărbatul este partenerul casnic, nu este bine văzut și nu are un comportament tipic masculului alfa, de care multe femei sunt atrase. Într-adevăr, chiar dacă femeile devin tot mai independente financiar, ele își doresc în

---

13 Bennhold, K. (10 iunie 2010). „In Sweden, Men Can Have It All.“ Preluat la 11 august 2015 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2010/06/10/world/europe/10iht-sweden.html?_r=0.

14 Gottlieb, L. (6 februarie 2014). „Does a More Equal Marriage Mean Less Sex?“ Preluat la 28 aprilie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2014/02/09/magazine/does-a-more-equal-marriage-mean-less-sex.html?_r=1.

continuare un partener mai în vârstă și mai atrăgător.[15] Standardele au crescut, nu au devenit mai echilibrate, în urma mișcării feministe, cel puțin în ceea ce privește bărbații. Iar bărbații preiau orice promovează femeile — ceea ce înseamnă că ei se adaptează oricărui sistem care le oferă recompense.

Copiii procesează aceste mesaje cu privire la recompense și la importanța afecțiunii din partea taților în moduri subtile. De exemplu, în seria cărților *Harry Potter*, în ciuda faptului că atât James, cât și Lily (părinții lui Harry) își dau viața pentru a-și salva copilul, doar mama primește laude. Când Harry este încă prunc, vrăjitorul malefic Lord Voldemort descinde la ascunzătoarea familiei din cauza unei profeții conform căreia, după ce va crește, Harry urmează să îl distrugă. James îi strigă lui Lily să îl ia pe Harry și să fugă, astfel încât el să îl poată opri pe Voldemort. Tatăl moare protejându-i, apoi, Lily moare protejându-l pe Harry, însă, datorită iubirii ei, crimele lui Voldemort se întorc împotriva sa și îl distrug ireversibil, ceea ce îi lasă lui Harry faimoasa cicatrice în formă de fulger pe frunte. Mesajul subiacent este că iubirea mamei este mai puternică decât a tatălui și că moartea mamei este o experiență mai profundă. Surprinzător este că, în ciuda popularității cărților, puțini cititori și-au dat seama că, deși acțiunile lui James și ale lui Lily au avut aceleași consecințe, sacrificiul ei a avut mai multe merite. Aceasta este doar una dintre numeroasele situații în care rolul unui bărbat este secundar legăturii dintre mamă și copil.

---

15 *As women become more financially independent, they want an older, more attractive male partner, according to new research.* (1 ianuarie 2011). Preluat la 12 august 2015 de la *Stone Heath Newsletters:* http://www.stonehearthnewsletters.com/women-relationships-stability-security/business/#sthash.byk70PjA.w3mBH3iM.dpbs.

Mesajul pe care îl înțelege un băiat este că el trebuie să aducă bani în casă pentru a-și păstra importanța. La un moment dat, în timpul școlii generale sau la liceu, când băiatul începe să se gândească la o primă întâlnire, este foarte probabil ca preocupările sale legate de artă și literatură să se reducă, pentru că știe că persoanele care se specializează în aceste domenii câștigă mai puțin decât absolvenții din domenii ca știința, tehnologia, ingineria sau matematica (domeniile *STEM*). El procedează astfel, deoarece se gândește la posibilitatea ca el să susțină financiar o familie și la faptul că nu se poate aștepta din partea unei femei — în special a uneia alături de care și-ar putea întemeia o familie — să îl susțină. Într-un fel, băieții știu că este mai puțin probabil ca un bărbat fără potențial financiar să își găsească o soție pe gustul său și că riscul divorțului crește în cazul său;[16] ei știu că valoarea și atractivitatea lor sunt determinate în mare parte de potențialul lor financiar.

Deși majoritatea absolvenților de facultate din prezent sunt femei, majoritatea absolvenților din domeniile *STEM* rămân în continuare bărbați. Pe de altă parte, femeile predomină în cazul științelor sociale.[17] Deși, la prima vedere,

---

16 Rochman, B. (11 iulie 2011). „Unemployed Men Are More Likely to Divorce." Preluat la 11 august 2015 de la *Time:* http://healthland.time.com/2011/07/11/unemployed-men-are-more-likely-to-divorce/; vedeți și Greenstone, M. și Looney, A. (3 februarie 2012). *The Marriage Gap: The Impact of Economic and Technical Change on Marriage Rates.* Preluat la 5 septembrie 2015 de la *The Hamilton Project:* http://www.hamiltonproject.org/papers/the_marriage_gap_the_impact_of_economic_and_technological_change_on_ma/.

17 Notă: În 2007, 83% din absolvenții de studii inginerești au fost bărbați, pe când peste 77% din absolvenții de psihologie și 79% din absolvenții din domeniul educației au fost femei. În ceea ce privește studiile masterale, 77% din absolvenții de studii inginerești au fost bărbați, în timp ce 77% din absolvenții din domeniul educației și 80% din absolvenții de psihologie au fost femei. Vedeți: Planty, M., et al. (2009). *The Condition of*

procentele și diferențele dintre venituri ar putea să sugereze discriminare, membrii ambelor sexe au știut dinainte că este foarte probabil ca opțiunea pentru un domeniu *STEM* să le asigure niște câștiguri mai mari.

Unul dintre motivele pentru care bărbații și femeile optează pentru lucruri diferite este, pur și simplu, faptul că ei au alte preferințe. De exemplu, în timp ce bărbații ar prefera să lucreze cu materiale anorganice, femeile preferă să lucreze cu niște ființe vii, iar femeile pricepute la matematică au o probabilitate mai mare decât bărbații pricepuți la matematică de a avea și abilități verbale superioare, ceea ce le conferă o arie mai largă de opțiuni profesionale.[18] Susan Pinker a arătat că diferențele cele mai pronunțate dintre genuri se pot observa în națiunile care le oferă femeilor cea mai multă libertate de a urma carierele dorite.[19]

Education 2009 (NCES 2009–081). Preluat de la Centrul Național pentru Statistică în Educație, Institutul de Științe ale Educației, Departamentul Educațional din Statele Unite: http://nces.ed.gov/pubs2009/2009081.pdf. pp. 99, 101.

18 McArdle, E. (18 mai 2008). *The freedom to say 'no'*. Preluat la 5 septembrie 2015 de la *The Boston Globe:* http://www.boston.com/bostonglobe/ideas/articles/2008/05/18/the_freedom_to_say_no/?page=full.

19 Ibidem; vedeți și: „Deși încep în forță, multe femei dezertează pe măsură ce avansează în carieră, și nu e vorba doar de un mic grup de mame privilegiate de rasă albă care au în jur de treizeci de ani, ci de femei care au origini și vârste diferite. Este de 2,8 ori mai probabil ca femeile să renunțe la cariere din domeniile științei sau ingineriei pentru alte ocupații și de 13 ori mai probabil să iasă definitiv din câmpul muncii, chiar și atunci când nu intervin căsnicia și copiii mici. (...) Femeile care au diplome universitare în domeniile IT sau al ingineriei câștigă, în medie, cu 30 până la 50 % mai mult decât femeile care au grade universitare de alte orientări. Dacă salariul ar fi motivația principală, s-ar zice că această combinație de șansă și recompensă ar reprezenta un stimulent dublu pentru ca femeile să aleagă aceste domenii și să rămână încadrate în ele. (...) Dacă analizăm

Un alt motiv pentru care bărbații și femeile fac alegeri diferite este faptul că bărbații cheltuiesc adesea mai mulți bani pentru educație. Există o mulțime de burse de studii oferite persoanelor care aparțin ambelor genuri și tuturor etniilor, dar majoritatea burselor — atât cele pentru studiu, cât și cele din domeniul sportului — sunt destinate exclusiv femeilor. Pe site-ul *scholarships.com* — unul dintre cele mai populare site-uri din Statele Unite destinate informării și înscrierii pentru burse de studiu — raportul

---

alegerile femeilor din țările care le oferă o gamă largă de posibilități în materie de carieră — Canada, Marea Britanie, Germania, Elveția, Norvegia, Statele Unite și Japonia —, vom găsi cele mai mari neconcordanțe între sexe. Cu cât este mai bogată țara, cu atât este mai probabil ca femeile și bărbații să opteze pentru categorii diferite de slujbe. Această descoperire surprinzătoare se aplică la domeniile pe care le aleg cel mai des femeile și la numărul de ore pe care le dedică slujbei. (...) Aproximativ 5 % din femei au optat pentru o carieră în domeniul fizicii în Japonia, Canada și Germania, de exemplu, dar în Filipine, Rusia și Thailanda, numărul femeilor din acest domeniu e relativ mare, între 30 și 35 %. Dintre douăzeci și unu de țări în care s-a realizat studiul, acelea cu cea mai mare proporție de femei care au diplome în fizică — Polonia și Turcia, cu 36, respectiv 37 % — au și cele mai mari rate de emigrație în alte țări din Uniunea Europeană și oferă un sprijin fiscal nesemnificativ pentru femei și familii. În majoritatea lor, acestea sunt țări unde ambele sexe sunt supuse presiunilor financiare intense (...). Vedeți: Pinker, S. (2011). *Paradoxul sexelor: bărbații, femeile și adevărata prăpastie dintre sexe*. București: Curtea Veche Publishing. pp. 99–100, 108–109. Vedeți și Barinaga, M. (1994). „Surprises Across the Cultural Divide", *Science,* 263; Institutul American de Fizică (2001). „Percentages of Physics Degrees Awarded to Women in Selected Countries, 1997 and 1998 (2 Year Averages)." (Studiul internațional al femeilor cu diplome în fizică, 2001). Ivie, R. și Ray, K.M. (februarie 2005). „Women in Physics and Astronomy, 2005." Institutul American de Fizică; Belkin, L. (2003). „The Opt-Out Revolution". *New York Times*; De Parle, J. (22 aprilie 2007) „A Good Provider is One Who Leaves". *New York Times*; Tiwari, P. & Estrada, A. (19 noiembrie 2002). „Worse Than Commodities." Report from the Asia Pacific Mission for Migrants.

dintre bursele oferite femeilor și cele oferite bărbaților era de patru la unu. Toate bursele destinate bărbaților erau limitate la o anumită regiune geografică sau universitate, pe când mai mult de jumătate dintre bursele destinate femeilor permiteau înscrierea persoanelor de pretutindeni din țară. Existau câteva burse de studii doar pentru mamele singure; nu existau deloc burse de studii pentru tații singuri.[20] În plus, tendința părinților de a aloca mai mulți bani pentru susținerea educației băieților din anii '70 s-a redus, ajungând egală cu tendința lor de a investi în educația fetelor în anii '90, iar la sfârșitul anilor 2000, aceasta s-a inversat;[21] în prezent, părinții investesc cu aproximativ 25 % mai mulți bani pentru educația fiicelor decât pentru educația fiilor.[22] De ce să nu alegi domeniul care îți place când altcineva plătește?

Simplu spus, tinerele nu conștientizează în aceeași măsură ca bărbații tineri că lumea nu gravitează în jurul lor. Este mai ușor să discutăm despre drepturi egale decât despre responsabilități egale; oricum, acesta este următorul pas logic necesar pentru a vedea mai multă compasiune și cooperare între sexe.

---

20 Preluat la 20 mai 2014 de la *Scholarships.com:* https://www.scholarships.com.

21 Kornrich, S. și Furstenberg, F. (2013). „Investing in Children: Changes in Parental Spending on Children, 1972–2007." *Demography,* 50(1). Preluat la 7 iunie 2014 de la http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22987208. pp. 19–20.

22 Kitroeff, N. (7 februarie 2017). „Investing (More) in Daughters." Preluat la 5 iunie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2014/02/09/education/edlife/investing-more-in-daughters.html?_r=0.

Cu toate că agricultura a început să se dezvolte odată cu primele femei care au cultivat cereale sălbatice în Orientul Mijlociu, după cum sugerează sociologul Elise Boulding, mulți savanți, cum ar fi cercetătoarea Heidi Hartmann, teoretizează că bărbații au început să domine societățile după debutul agriculturii, ceea ce le-a permis să-și exercite controlul mai departe asupra familiei, muncii, economiei, culturii și a religiei.[23] Prin urmare, puterea este adesea privită prin lentilele dominației masculine; cine are control asupra resurselor financiare stăpânește totul. Fără îndoială că banii le conferă oamenilor mai multă libertate și control în multe domenii ale vieții, dar capacitatea de a coordona un sistem este doar una dintre formele de putere. Mai există și un alt tip de putere care nu este la fel de răsunătoare, dar este tot atât de validă: puterea personală.

Puterea reală este completă. Aceasta nu depinde numai de recompense externe precum venitul, statutul social și bunurile materiale. Puterea completă include recompensele interne cum ar fi sănătatea, pacea interioară, spiritualitatea, iubirea și respectul, conștientizarea emoțională și deschiderea, imaginea de sine pozitivă și abilitatea de a utiliza valorile personale pentru creșterea calității vieții de zi cu zi, atât pentru propria persoană, cât și pentru comunitate.

---

23 Hartmann, H. (1976). „Capitalism, Patriarchy, and Job Segregation by Sex“, *Women and the Workplace: The Implications of Occupational Segregation*, 1(3). Preluat la 22 mai 2014 de la http://www.jstor.org/discover/10.2307/3173001; Reilly, K. (1995). *Readings in World Civilizations.* New York, NY: St Martin's Press. Vedeți eseul lui Elise Boulding, *Women and the Agricultural Revolution* (Femeile și revoluția din agricultură), pp. 21–25.

În fond, puterea se rezumă la a avea control asupra propriei vieți și acces la experiențe care sporesc sentimentul împlinirii personale. Durata de viață poate fi un indicator potrivit al acestui aspect. Organizația Mondială a Sănătății a estimat speranța de viață a bărbaților și a femeilor provenind din familii cu statut socioeconomic scăzut și crescut, născuți între anii 1990 și 2012:

- Bărbați născuți în familii cu venituri mici: 54,7 ani.
- Femei născute în familii cu venituri mici: 57,3 ani.
- Bărbați născuți în familii cu venituri mari: 73 de ani.
- Femei născute în familii cu venituri mari: 80 de ani.
- Speranța de viață medie la naștere a bărbaților născuți între 1990 și 2012: 64,7 ani.
- Speranța de viață medie la naștere a femeilor născute între 1990 și 2012: 69,7 ani.[24]

Durata medie de viață a femeilor este cu cinci ani (8 %) mai lungă decât a bărbaților. Pe când bărbații înstăriți trăiesc, în medie, cu 15,7 ani (27 %) mai mult decât femeile sărace, femeile care provin din familii înstărite trăiesc cu 25 ani (46 %) mai mult decât bărbații săraci. Patru din cinci centenari sunt femei.[25]

Cu toate că există mai mulți bărbați care primesc diagnosticul de cancer de prostată decât femei care suferă de cancer mamar, cercetarea în domeniul cancerului de sân

---

24 Notă: Femeile sărace trăiesc, în medie, cu 2,6 ani (cu 5 %) mai mult decât bărbații săraci, iar femeile înstărite trăiesc, în medie cu 7 ani (10 %) în plus față de bărbații înstăriți. *Life Expectancy: Life Expectancy Data by World Bank Income Group* (f.d.). Preluat la 6 mai 2014 de la Registrul datelor observaționale de sănătate mondială, Organizația Mondială a Sănătății: http://apps.who.int/gho/data/view.main.700?lang=en.

25 Vedeți: Kincel, B. (aprilie 2010). *The Centenarian Population: 2007–2011.* De la Rezumatele sondajelor comunitare americane, Biroul pentru Recensământ din Statele Unite (ACSBR/12–18).

primește de aproape două ori mai multe fonduri din partea statului decât studierea cancerului de prostată.[26] Guvernul Statelor Unite a pus la dispoziție un site de resurse online despre sănătatea femeilor (*WomensHealth.gov*), dar nu există un site similar destinat bărbaților. Curios este că sănătatea bărbaților constituie una dintre subcategoriile incluse în pagina adresată femeilor (*WomensHealth.gov/mens-health/*). Pe acest site există o rubrică pentru anunțarea Săptămânii Naționale de Sănătate a Femeilor, unde femeile pot afla mai multe aspecte legate de sănătate, dar nu există un eveniment corespondent pentru bărbați. Unele țări din lume — inclusiv Australia, Canada, Marea Britanie și Statele Unite — au început să celebreze Ziua Internațională a Bărbatului (19 noiembrie), în parte cu scopul creșterii conștientizării importanței sănătății băieților și a bărbaților, însă aceasta nu beneficiază încă de susținerea de care are parte lupta împotriva cancerului mamar.

De asemenea, decesele înregistrate în rândul bărbaților din cauza principalelor 15 cauze ale morții sunt mai numeroase; cele mai mari diferențe există în cazul bolilor cardiace, suicidului și al traumatismelor cauzate de accidentele neintenționate.[27] Deși femeile au tendința de a avea gânduri suicidale mai mult decât bărbații,

---

26 Arnst, C. (13 iunie 2007). „A Gender Gap in Cancer." Preluat la 7 mai 2014 de la *BusinessWeek:* http://www.businessweek.com/stories/2007-06-13/a-gender-gap-in-cancerbusinessweek-business-news-stock-market-and-financial-advice; Parker-Pope, T. (6 martie 2008). „Cancer Funding: Does It Add Up?" Preluat la 7 mai 2014 de la *New York Times:* http://well.blogs.nytimes.com/2008/03/06/cancer-funding-does-it-add-up/?_php=true&_type=blogs&_r=0.

27 Murphy, S.L., Xu, J. și Kochanek, K.D. (8 mai 2013). *Deaths: Final Data for 2010.* Preluat la 22 mai 2014 de la Rapoartele Naționale de Statistică Demografică, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor: http://www.cdc.gov/nchs/data/nvsr/nvsr61/nvsr61_04.pdf.

suicidul este de patru ori mai întâlnit în rândul bărbaților, care constituie 79 % din toate cazurile de sinucidere din Statele Unite.[28]

În plus, 92 % din accidentele de muncă din America au implicat bărbați. Cele mai multe accidente au avut loc în domeniul construcțiilor, majoritatea din cauza căderilor și alunecărilor.[29] Pretutindeni în lume, numărul bărbaților care au slujbe periculoase este mult mai mare față de cel al femeilor.

Există mai multe femei fără locuință care au copii, decât bărbați care să fie în aceeași situație, însă, per ansamblu, 68 % din persoanele fără locuință din Statele Unite sunt bărbați, iar 40 % din bărbații fără adăpost au activat în forțele armate, comparativ cu 34 % care fac parte din populația generală a adulților. Coaliția Națională pentru Veteranii Fără Adăpost din Statele Unite estimează că există 271 000 de veterani fără adăpost pe noapte, majoritatea dintre ei fiind bărbați.[30] Această rușine națională continuă fără a fi prea mult mediatizată sau abordată în cadrul unor dialoguri la nivel național cu privire la importanța răsplătirii veteranilor noștri curajoși.

Din aceste date putem deduce că femeile au, oarecum, mai multă putere decât bărbații.

---

28 *Suicide: Facts at a Glance* (2012). Preluat la 20 iunie 2014 de la Centrul pentru Prevenția și Controlul Vătămărilor, Divizia de Prevenție a Violenței: http://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/suicide_datasheet-a.pdf.

29 *Census of Fatal Occupational Injuries Summary, 2012* (22 august 2013). Preluat la 6 mai 2014 de la Biroul pentru Statistică a Muncii, Departamentul Muncii din Statele Unite (USDL-13-1699): http://www.bls.gov/news.release/cfoi.nro.htm.

30 *Who is Homeless?* (iulie 2009). Preluat la 7 mai 2014 de la Coaliția Națională pentru Persoanele fără Adăpost din Statele Unite: http://www.nationalhomeless.org/factsheets/who.html.

Când trebuie să fii bărbat: dificultățile reprimării emoțiilor

Când vine vorba despre bărbați, hărțuirea fizică și ridiculizarea au devenit o parte integrată a experienței lor de viață, fiind privite ca o normalitate. „Băieții sunt băieți", spun oamenii. „Pur și simplu, așa sunt ei." Când băieții ajung să internalizeze credința că sunt duri, că trebuie să acționeze ca niște bărbați, în cele din urmă, pierd contactul cu părțile lor mai sensibile, de care urmează să aibă nevoie ulterior în viață. Prin urmare, intimitatea și relațiile se pot asocia cu dificultăți majore mai târziu. Una dintre acestea se referă la faptul că nu învață să ceară ajutorul prietenilor, familiei, profesorilor, antrenorilor sau altor persoane care ar putea contribui la ameliorarea situațiilor negative pe care ei trebuie să le înfrunte.

Când un băiat mic aude că plânsul este pentru fete, el înțelege că este inacceptabil ca el să-și exprime emoțiile, așadar începe să le evite. Atunci când oricărei persoane i se spune că sentimentele sale sunt ceva rău, aceasta încearcă să-și blocheze sau să-și schimbe trăirile interioare. Urmarea pentru relații este că persoana nu este niciodată destul de sigură de cine este sau ce își dorește. Astfel, începe să urmeze un scenariu lipsit de sens. După 20 de ani, când acest băiat devine un bărbat care cunoaște o femeie minunată și se îndrăgostește de ea, se simte confuz atunci când ea îi mărturisește că este distant față de ea. Femeia își dorește ca el să se deschidă mai mult, iar el nu are idee la ce se referă ea, pentru că nu a făcut așa ceva niciodată în viața lui.

Alți bărbați, care au fost hărțuiți la școală în copilărie, încă poartă cu ei furia din pricina acelor experiențe. Chiar dacă această furie poate trece neobservată, ea lucrează la nivel inconștient — adesea, ca o voce din fundal care îi spune

persoanei că este foarte rea, urâtă sau stupidă — aproape înlocuindu-i pe hărțuitorii din exterior. Apoi acest lucru afectează încrederea în sine și se poate exprima în cadrul relațiilor prin faptul că bărbatului îi este greu să spună „nu" sau să-și susțină punctul de vedere. Este posibil ca acesta să intre în categoria „tipilor drăguți" din teama că ar putea deveni hărțuitor el însuși. Un alt mod prin care problema se poate manifesta este păstrarea distanței față de ceilalți din cauza credinței că oamenii sunt ticăloși și nu sunt demni de încredere, iar apropierea de ei înseamnă condamnarea inevitabilă la suferință. La un nivel mai profund, din cauza faptului că ei cred că alte persoane cu statut similar sunt rele și ticăloase, acești bărbați cred același lucru și despre ei înșiși, motiv pentru care consideră că nu merită să fie iubiți. Atunci când cineva este convins că nu merită iubire, devine aproape imposibil să-și dea voie să simtă iubire sau să o ofere.

Mulți bărbați apelează la sex, pentru că este singurul mod în care pot beneficia de niște contacte fizice pozitive. Altfel, viețile lor ar fi aproape lipsite de interacțiuni fizice cu alte persoane. Acest conflict interior legat de atingere și afecțiune îi poate determina să perceapă sexul și relațiile ca pe niște experiențe goale, stinghere și lipsite de scop, ceea ce îi împiedică să simtă plăcerea și conexiunea autentice. Din nou, accentuăm ideea că tinerii care recurg la pornografie pentru a obține niște experiențe erotice imaginare nu pot vedea acolo niște bărbați și femei care se ating în moduri tandre și afectuoase.

Subiecte tabu

Sexualitatea este un subiect foarte inconfortabil; cu toții îl cunoaștem, dar nu vorbim despre el. Totuși, problema se amplifică atât de mult, încât nu o mai putem ignora.

Belle Knox, o fostă studentă notorie a Universității Duke care a devenit vedetă porno, a vorbit recent despre ideea susținută îndelung de feministe că patriarhatul se teme de sexualitatea femeilor.[31] Acesta este un mesaj învechit din ce în ce mai puțin răsunător. Arătați-ne un bărbat de origine vestică — din zilele noastre — care nu susține manifestarea sexualității feminine, iar noi vă garantăm că nu poate fi decât homosexual.

La nivel de societate, este posibil să ne temem de sexualitatea feminină... Însă suntem la fel de îngroziți de sexualitatea masculină și de cea adolescentină; de asemenea, tot noi presupunem că sexualitatea persoanelor vârstnice este inexistentă. Oare chiar este de vină patriarhatul pentru toate acestea? Ori, pur și simplu, sexualitatea este destul de confuză și nimeni nu își dorește să îndepărteze marea pâclă ce înconjoară standardele acceptate în mod tradițional de societate?

Un scurtmetraj franțuzesc recent intitulat *Majoritatea oprimată* a ilustrat inversarea rolurilor tradiționale de bărbat și femeie. Mulți oameni s-au entuziasmat foarte tare după ce l-au urmărit; câteva prietene feministe l-au distribuit pe rețelele de socializare. Un bărbat a comentat la una dintre postări că, deși nu încurajează deloc violența, bărbații și femeile sunt diferiți și el nu ar avea nimic împotrivă dacă ar fi hărțuit sexual de niște femei atrăgătoare, pentru că ar interpreta situația ca pe o experiență sexuală pozitivă. Filmul își propune să fie comic, dar tot ceea ce face este să demonstreze cât de puțin înțelege regizorul (care este o femeie) bărbații. Prin intermediul lenei și al lipsei de sensibilitate pe care le afișează femeile din film care interpretează roluri masculine, aceasta insinuează că

---

31 Knox, B. (21 februarie 2014). „I'm the Duke University Freshman Porn Star and for the First Time I'm Telling the Story in my Words." Preluat la 26 aprilie 2014 de la *Xojane:* http://www.xojane.com/sex/duke-university-freshman-porn-star.

bărbaților nu le pasă de hărțuirea sexuală a femeilor, ceea ce este bizar, având în vedere că ei sunt cei care preiau cele mai periculoase sarcini, fapt prin care protejează femeile și, în mod indirect, libertatea de exprimare. De asemenea, a fost interesant că regizoarea a ales să portretizeze femeile (interpretate de bărbați) ca pe niște ființe vulnerabile și neajutorate, ceea ce ne-a făcut să ne întrebăm oare ce a vrut să spună despre femei prin aceasta...

Cum se face că nimeni nu vrea să abordeze problema discriminării bărbaților? O femeie pe nume Nicki Daniels a scris pe blogul ei o scrisoare deschisă către hipsterii bărboși, ocărându-i pentru faptul că i-au distrus „fetișul bărbii". Aceasta spunea:

> Încă de când eram mică iubeam bărbații cu barbă. Pentru mine, aceștia exprimau putere, forță, MASCULINITATE. Adică, o persoană care mă putea proteja. Din păcate, voi [hipsterii bărboși] ați transformat acest lucru într-un stindard al modei. Barba a devenit ca un sutien cu burete al masculinității. Sigur că este atrăgătoare, dar ce este dedesubt? Este o întreagă generație care arată precum niște pădurari, dar majoritatea dintre ei nici măcar nu știu să schimbe... un cauciuc.[32]

Mesajul său a devenit foarte popular și este amuzant, sincer, dacă persoana care îl citește nu este un hipster bărbos. Cu toate acestea, dacă un bărbat ar posta un mesaj asemănător în care să vorbească despre femeile care au păr în zona axială sau cea inghinală, ar fi făcut bucăți imediat.

Cum se face că o femeie poate discuta public despre faptul că și-a părăsit iubitul pentru că nu îi făcea sex oral,

---

32 Daniels, N. (6 ianuarie 2014). „An Open Letter to Bearded Hipsters." Preluat la 26 aprilie 2014 de la *Nicki Daniels Interview:* http://nickidaniels.com/2014/01/06/beardedhipsters/.

despre cât de bine s-a simțit culcându-se cu un bărbat mai tânăr, despre crearea unei firme de taximetrie care angajează numai femei care refuză să transporte bărbați sau chiar să sugereze că bărbații ar trebui să fie taxați în plus, dar dacă un bărbat își exprimă opinia opusă este inacceptabil?[33] În mod tipic, principiul dublului standard se referă la faptul că femeile sunt mai dezavantajate față de bărbați, dar din perspectiva pe care am descris-o anterior, bărbații sunt defavorizați cel puțin la fel de frecvent.

Dacă un bărbat ar fi creat un film similar cu *Majoritatea oprimată,* probabil că am fi văzut partea cealaltă a ostilității legate de gen, mai exact faptul că bărbații sunt tratați ca niște obiecte ale succesului (în același mod cum femeile sunt percepute ca niște obiecte sexuale), că nu primesc aproape niciodată atingeri pozitive în afara sexului și au o probabilitate mult mai mică de a câștiga în luptele pentru custodie care urmează divorțurilor. Poate că am vedea cum principiile consimțământului din campusuri îi pun pe băieți în postura de părinte (se așteaptă de la ei în continuare să preia pe deplin inițiativa și, de aceea, să-și asume întreaga responsabilitate), în timp ce pe fete le pun în postura copilului (nu preiau deloc din corvoada inițierii

---

33 McCarthy, A. (4 august 2011). „Dealbreaker: He Won't Go Down on Me." Preluat la 26 aprilie 2014 de la *Good: Creative Solutions for Living Well + Doing Good:* http://magazine.good.is/articles/dealbreaker-he-won-t-go-down-on-me; Michael, D. „Dating Younger Men can be Exciting for Women in their 40's & Up." (f.d.). Preluat la 26 aprilie 2014 de la *YourTango:* http://www.yourtango.com/experts/dawn-michael/dating-younger-men-can-be-exciting-for-women-her-40-s;(27 septembrie — 3 octombrie 2014). „Fare Ladies", *Economist,* 412(8906), 33. Vedeți și: http://www.economist.com/news/united-states/21620229-new-car-service-offers-lifts-women-women-fare-ladies; Barreca, R. (8 noiembrie 2011). „Why Women Should Pay Lower Taxes." Preluat la 26 aprilie 2014 de la *Psychology Today:* http://www.psychologytoday.com/blog/snow-White-doesnt-live-here-anymore/201111/why-women-should-pay-lower-taxes.

și din responsabilitate). În plus, am putea viziona cazurile de abuz sexual în care bărbații sunt declarați vinovați până când se demonstrează că nu sunt, iar acuzațiile false scapă fără nicio consecință negativă. Atunci, poate că am începe să ne întrebăm de ce femeile au dreptul de a deveni soldați și privilegiul de a refuza în caz de recrutare, pe când fiecare bărbat de origine americană are obligația de a se înscrie în cadrul Serviciului de Recrutare într-un interval de 30 de zile din data în care a împlinit 18 ani și responsabilitatea de a lupta în eventualitatea unui război[34] (ceea ce poate fi o discriminare de gen, comparabilă cu situația în care toate fetele de 18 ani ar trebui să se înscrie într-un registru pentru a se reproduce în cazul în care țara ar avea nevoie de mai mulți copii — naziștii germani au încercat ceva similar prin programul *Lebensborn*, derulat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial). Poate că am afla că în Statele Unite există un procent mai mare de bărbați violați la închisoare față de femeile care trec prin această experiență.[35]

Problema violului în cazul bărbaților este în mare parte ignorată, minimalizată sau transformată într-o glumă în viața cotidiană și în mass-media. Autoritățile din Statele Unite nici măcar nu dețin niște statistici cu

---

34 *Who Must Register* (f.d.). Preluat la 26 aprilie 2014 de la *Selective Service System:* https://www.sss.gov/FSwho.htm.

35 Beck, A.J., Berzofsky, M., Caspar, R. și Krebs, C. (mai 2013). *Sexual Victimization in Prisons and Jails Reported by Inmates, 2011–2012.* Preluat la 26 aprilie 2014 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite (NCJ 241399): http://www.bjs.gov/content/pub/pdf/svpjri1112.pdf; Berzofsky, M., Krebs, C., Langton, L., Planty, M. și Smiley-McDonald, H. (7 martie 2013). *Female Victims of Sexual Violence, 1994–2010.* Preluat la 26 aprilie 2014 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Oficiul Programelor de Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite (NCJ 240655): http://www.bjs.gov/index.cfm?ty=pbdetail&iid=4594.

privire la cazurile de abuz sexual care implică victime de genul masculin; din cauză că informațiile sunt atât de greu de găsit, am putea crede că nu se întâmplă niciodată.[36] Totuși, se întâmplă. Deși mult mai multe femei raportează că au fost violate la un moment dat în viața lor, mai mulți bărbați mărturisesc că au fost supuși unor „abuzuri sexuale duse până la capăt" nedorite în copilărie.[37] În plus, un număr aproximativ egal de femei și bărbați susțin că au fost supuși violenței sexuale în afara violului.[38] Cu toate

---

36 *Forcible Rape* (2011). Preluat la 26 aprilie 2014 de la Biroul Național de Investigație din Statele Unite: http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/crime-in-the-u.s/2011/crime-in-the-u.s.-2011/violent-crime/forcible-rape.

37 Dube, S., et al. (2005). „Long-Term Consequences of Childhood Sexual Abuse by Gender of Victim." *American Journal of Preventive Medicine*, 28(5), 430–438.

38 Notă: 5,6 % din femei, respectiv 5,3 % din bărbați. Vedeți: *Sexual Violence: Facts at a Glance 2012* (f.d.). Preluat la 26 aprilie 2014 de la Centrul Național pentru Prevenția și Controlul Vătămărilor, Divizia de Prevenție a Violenței, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/sv-datasheet-a.pdf. De asemenea, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor au raportat recent că 35 % din femeile heterosexuale și 29 % din bărbații homosexuali au fost supuși urmăririi, violenței fizice sau unui viol de către partenerul lor intim la un moment dat pe parcursul vieții lor. Aproape 30 % din femeile heterosexuale și 26 % din bărbații heterosexuali au fost pălmuiți, împinși sau îmbrânciți de către partenerul lor intim (procentele sunt mai ridicate decât rata bărbaților homosexuali, echivalentă cu 24 %). În plus, un procent mai mare de bărbați heterosexuali (49,3 %) s-au confruntat cu o formă de agresiune psihologică din partea partenerei lor intime față de procentul femeilor heterosexuale (47,5 %) aflate în aceeași situație. Vedeți: Walters, M.L., Chen, J. și Breiding, M.J. (2013). „The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey: 2010 Findings on Victimization by Sexual Orientation." Preluat la 30 iunie 2015 de la Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/ViolencePrevention/pdf/NISVS_SOfindings.pdf. pp. 18–19, 21–24.

că femeile se consideră mai vulnerabile, de fapt, bărbații au un risc mult mai mare de a fi victime ale agresiunilor și ale *crimelor* violente.[39]

Majoritatea formelor de violență sexuală împotriva bărbaților sunt din cauza avansurilor nedorite din partea altor bărbați. Probabil că numărul acestora ar fi și mai ridicat dacă la fel de mulți bărbați ar fi deranjați de „abuzurile" din partea femeilor sau dacă definirea violului ar cuprinde și „aducerea fără voie în situația de a penetra". De asemenea, trebuie să luăm în considerare că, indiferent de genul abuzatorului, victimele bărbați au o tendință mai redusă de a raporta violența și de a solicita serviciile de asistență de specialitate. Coaliția Națională Împotriva Violenței Domestice din Statele Unite explică de ce:

> Stigmatizarea bărbaților care sunt victime, eșecul perceput legat de faptul că nu se conformează stereotipului bărbatului puternic, teama că nu vor fi crezuți, negarea statutului de victimă și lipsa de sprijin din partea societății, a membrilor familiei și a prietenilor [sunt motive pentru care bărbații păstrează tăcerea]; (...) băieții au tendința de a raporta mai puțin abuzul sexual din cauza fricii, a anxietății asociate cu ideea că pot fi etichetați homosexuali, a dorinței de a părea încrezători în propria persoană și de a fi independenți.[40]

Mai putem adăuga rușinea pe listă. În afara cazului în care este vorba despre un băiat violat de un bărbat matur (așa cum se întâmplă în majoritatea scandalurilor sexuale

---

39 *United States. Safety.* (f.d.). Preluat la 4 septembrie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Indicele Calității Vieții: http://oecdbetterlifeindex.org/countries/united-states/.

40 *Male Victims of Violence* (f.d.). Preluat la 26 aprilie 2014 de la Coaliția Națională Împotriva Violenței Domestice din Statele Unite: http://www.ncadv.org/files/MaleVictims.pdf.

religioase catolice), există o probabilitate mai mică sau nulă ca oamenii să discute despre violența sexuală împotriva bărbaților. Acesta poate fi considerat un subiect tabu. Chiar dacă victimele bărbați vorbesc despre acest lucru, oamenii nu prea știu cum să procedeze. Nu există niște legi clare în această privință. În plus, oamenilor le este greu să înțeleagă că un bărbat are erecție și este, în același timp, o victimă. Dacă era excitat, înseamnă că și-a dorit să se întâmple, nu-i așa?

Faptul că o victimă de gen feminin are orgasm în timpul violului nu schimbă faptul că actul sexual a avut loc fără voința sa, așadar de ce ar sta diferit lucrurile în cazul bărbaților? Dacă bărbații și-ar povesti istoricul sexual, am putea fi surprinși că foarte mulți și-au pierdut virginitatea în moduri departe de a fi unele ideale. Este posibil ca unii dintre ei să recunoască faptul că femeia alături de care au avut prima lor experiență sexuală i-a izolat și i-a forțat să o penetreze, iar ei s-au conformat deoarece au crezut că era datoria lor să o facă. Nu spunem despre aceste femei că sunt niște violatoare, dar dacă ar fi fost niște bărbați în locul lor, i-am fi numit violatori.

Îndeosebi, tinerii nu sunt învățați că este în regulă să spună nu, cum să refuze avansurile sexuale nedorite sau ce să facă în cazul în care sunt hărțuiți sexual. În schimb, ei sunt condiționați de societate să fie întotdeauna pregătiți și dornici să se angajeze într-un contact sexual cu orice femeie care se oferă. Negarea faptului că bărbații pot fi victime afectează alte situații în care se așteaptă ca bărbații să gestioneze problema sau „să trateze lucrurile ca un bărbat“, inclusiv cele de abuz domestic (verbal și fizic), urmărire sau hărțuire.

Este posibil ca situația să se îmbunătățească? Este util să avem legi cu privire la consimțământ și granițe, dar este nevoie să îi învățăm pe copiii noștri despre aspectele psihologice legate de sex și despre cum arată consimțământul și granițele reale, nu doar aceste două întrebări: 1) Își

dorește persoana să-și acorde consimțământul? și 2) Are persoana capacitatea de a-și acorda consimțământul? Nu ne putem aștepta ca societatea să poată gestiona partea întunecată a sexualității dacă refuzăm să recunoaștem natura complexă a acesteia și dacă nu analizăm cinstit cum, și, mai important, *de ce* au loc abuzurile sexuale.

Obiectualizarea este o condiție prealabilă pentru viol. Unul dintre motivele pentru care bărbații obiectualizează sexual femeile este că, de cele mai multe ori, ei sunt cei care le abordează pentru a le invita la o întâlnire sau cei care inițiază contactul sexual. De multe ori, ei sunt respinși, chiar dacă sunt într-o relație, iar suferința se reduce semnificativ atunci când privesc persoana care îi respinge ca pe un obiect. De-a lungul timpului, această situație poate stârni disprețul față de persoana care nu ia inițiativa și întărește îndoiala de sine a celuilalt cu privire la aspectele pentru care este apreciat.

Pe măsură ce femeile încep să preia inițiativa din punct de vedere romantic și sexual, acestea pot cunoaște mai bine procesul obiectualizării și al respingerii, iar bărbații vor începe să înțeleagă celelalte aspecte legate de obiectualizare și respingere, care au nemulțumit mult timp femeile. Același lucru este valabil și pentru alte elemente care pot ieși în evidență prin inversarea rolurilor, cum ar fi faptul că femeile pot deveni persoanele care aduc bani în casă, iar bărbații pot petrece mai mult timp alături de copii.

Așa cum explorăm și încercăm să creștem conștientizarea socială a aspectelor care dezavantajează femeile, trebuie să le permitem bărbaților să abordeze domeniile în care simt că sunt reduși la tăcere. Femeile trebuie să analizeze și să recunoască propriile lor distorsiuni și moduri în care defavorizează sau discriminează bărbații. Fiecare trebuie să își asume responsabilitatea pentru acțiunile sale, fără îndoială. Cu toate acestea, în același timp, nu ar trebui să subestimăm puterea sistemului sau

a anumitor contexte asupra comportamentului individual. Faptul că recunoaștem numai vulnerabilitățile femeilor, comunicându-le bărbaților că ei sunt potențialii abuzatori și femeilor că ele sunt potențialele victime, influențează negativ pe toată lumea și amplifică dezechilibrul. Aceasta nu înseamnă să învinovățim femeile pentru abuzul sexual împotriva bărbaților sau să subestimăm importanța abuzurilor sexuale împotriva femeilor; înseamnă să le permitem *ambelor* genuri să descopere niște căi de comunicare prin care să-și poată uni forțele în lupta contra abuzului sexual în general. Asemenea încălcări ale granițelor noastre fizice constituie încălcări ale demnității noastre umane.

Dreptate pentru toți?

La sfârșitul anilor '80, o diferență între genuri a pătruns în sistemul judiciar din Statele Unite: se pare că instanțele judecătorești au stabilit perioade mai lungi de probațiune pentru femeile acuzate de anumite infracțiuni față de bărbații inculpați din cauze similare.[41] Problema a fost analizată de sistemul judiciar. În realitate, bărbații acuzați de infracțiuni similare cu femeile aveau o probabilitate mai mare de a fi condamnați la închisoare, spre deosebire de sentința mai ușoară a probațiunii pe care o primeau femeile.[42] În ziua de azi, tații au o probabilitate de

41 Gold, A.R. (2 iulie 1989). „Sex Bias Is Found Pervading Courts." Preluat la 26 aprilie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/1989/07/02/us/sex-bias-is-found-pervaiding-courts.html.

42 „Men Sentenced To Longer Prison Terms Than Women For Same Crimes, Study Says." (11 septembrie 2012). Preluat la 26 aprilie 2014 de la *Hufftington Post:* http://www.hufftingtonpost.com/2012/09/11/men-women-prison-sentence-lenght-gender-gap_n_1874742.html.

două ori mai mare decât mamele să fie încarcerați pentru cinci ani sau mai mulți.[43] Iar femeile care merg la închisoare pătrund într-un mediu foarte diferit; Warren Farrell a amintit cuvintele unui avocat în cartea *The Myth of Male Power*:

> Femeile condamnate sunt trimise la o fostă școală la câțiva kilometri în partea de est a capitalei. Instituțiile pentru bărbații condamnați sunt închisori în adevăratul sens al cuvântului. Acestea au celule, gardieni, găști violente... Instituția femeilor se aseamănă cu școala care a fost inițial în acea clădire, iar personalul de acolo încurajează schimbarea și reintegrarea lor în societate.[44]

Actualmente, doar 8 % din deținuți sunt femei.[45] Organizatorii unui proiect din cadrul Departamentului de Reintegrare a Deținuților din California care se adresează femeilor acuzate de infracțiuni au anunțat pe site-ul lor că au creat un program special pentru deținuții de gen feminin, prin intermediul căruia le oferă anumite facilități, cursuri de parenting, asistență de specialitate și intervenții de dezvoltare personală cu scopul reabilitării acestora și al facilitării reintegrării lor în comunitate după eliberare. Unul dintre obiectivele proiectului este tratarea femeilor deținute cu demnitate și respect prin intermediul unui cadru instituțional etic. Mai mult

---

43 Glaze, L. și Maruschak, L. (30 martie 2010). *Parents in Prison and Their Minor Children*. Preluat la 25 august 2015 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://bjs.gov/content/pub/pdf/pptmc.pdf. 10.

44 Farrell, W. (2001). *The Myth of Male Power: Why Men are the Disposable Sex*. New York: Berkeley Books. p. 244.

45 Schmitt, J. și Warner, K. (noiembrie 2010). *Ex-offenders and the Labor Market*. Preluat la 24 august 2015 de la Centrul de Cercetare Economică și Politică din Statele Unite: http://www.cepr.net/documents/publications/ex-offenders-2010-11.pdf. p. 6.

decât atât, deținuții de gen feminin pot beneficia de programe de studiu și vocaționale, oportunități de carieră și instruire tehnică, asistență înaintea eliberării, cursuri de artă și grupuri de sprijin prin intermediul proiectului. Ideea din spatele acestuia constă în oferirea mai multor oportunități femeilor, acest lucru fiind asociat cu reducerea numărului de femei încarcerate și sporirea siguranței publice. Nu există un program echivalent destinat bărbaților.[46]

Există milioane de bărbați care și-au ispășit pedeapsa în Statele Unite.[47] Având în vedere că acestora le este foarte dificil să obțină o slujbă sau un cămin, de ce nu există mai multe programe de reabilitare pentru ei, în special că mulți dintre ei nu au vreo calificare, au prea puține opțiuni profesionale sau au avut problemele legate de consumul de substanțe? De ce nu există cursuri obligatorii de parenting pentru deținuți, având în vedere că peste jumătate dintre deținuți sunt tați, iar șase din zece au mărturisit că tatăl lor a fost absent în copilăria lor[48]

---

46 *Female Offender Programs and Services* (f.d.). Preluat la 26 aprilie 2014 de la Departamentul de Corecție și Reintegrare a Deținuților din California: http://www.cdcr.ca.gov/Adult_operations/FOPS/index.html.

47 Schmitt, J. și Warner, K. (noiembrie 2010). *Ex-offenders and the Labor Market.* Preluat la 24 august 2015 de la Centrul de Cercetare Economică și Politică din Statele Unite: http://www.cepr.net/documents/publications/ex-offenders-2010-11.pdf. 1.

48 James, D. (12 octombrie 2004). *Profile of Jail Inmates, 2002.* Preluat la 25 august 2015 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://www.bjs.gov/content/pub/pdf/pji02.pdf. p. 9; Glaze, L. și Maruschak, L. (30 martie 2010). *Parents in Prison and Their Minor Children.* Preluat la 25 august 2015 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://bjs.gov/content/pub/pdf/pptmc.pdf. p. 2.

și un sfert dintre ei au avut un părinte care a fost și el la închisoare?[49]

Aproape opt din zece bărbați încarcerați au fost din nou arestați, pentru că au comis o altă infracțiune într-un interval de cinci ani de la eliberarea lor.[50] Mulți prizonieri susțin că întâlnirea copiilor lor în timp ce sunt încarcerați sau sprijinul familial i-ar împiedica să comită din nou infracțiuni în viitor, însă există mai multe mame încarcerate care își văd copiii, deși mai mulți tați acuzați și-au susținut financiar familia înainte de a primi sentința.[51] Pentru un bărbat, aceasta consolidează credința că asigurarea resurselor financiare în familie este ceea ce îi conferă sens și îl face demn de iubire. Foștii deținuți au problemele financiare semnificative după eliberare; de asemenea, în cazul lor, rata sinuciderilor este de șapte ori mai mare decât în populația generală.[52]

---

49 Notă: În închisorile de stat, deținutele au o probabilitate de două ori și jumătate mai mare decât deținuții de a participa la cursuri de parenting. Vedeți: Glaze, L. și Maruschak, L. (30 martie 2010). *Parents in Prison and Their Minor Children*. Preluat la 25 august 2015 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://bjs.gov/content/pub/pdf/pptmc.pdf. p. 7,9.

50 Durose, M.R., Cooper, A.D. & Snyder, H.N. (aprilie 2014). *Recidivism of Prisoners Released in 30 States in 2005: Patterns from 2005 to 2010*. Preluat la 6 septembrie 2014 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://www.bjs.gov/content/pub/pdf/rprts05p0510.pdf. p. 11.

51 Ibidem. p. 6.

52 Notă: Istoricul abuzului de alcool sau de droguri, autovătămarea și tulburările mintale sunt alți factori implicați. Oricum, rata sinuciderilor în rândul bărbaților șomeri este dublă față de cea înregistrată în cazul bărbaților care muncesc. Vedeți: Jones, D. și Maynard, A. (2013). Suicide in recently released prisoners: a systematic review. *Mintal Health Practice. 17(3)*, 20–27; Kposowa, A.J. (2001). „Unemployment and Suicide: A Cohort Analysis of Social Factors Predicting Suicide in the U.S. National Longitudinal Mortality Study.“ Psychological Medicine, 31(1). pp. 127–138.

Abuzurile sexuale la care sunt supuși bărbații din închisori și consecințele acestora sunt o altă poveste. Pe lângă faptul că suferă violuri — adesea violuri în grup —, bărbații încarcerați se confruntă cu infecțiile cu transmitere sexuală letale, precum HIV, care se răspândesc mai ușor prin intermediul sexului anal. Incidența HIV în rândul prizonierilor este de aproximativ patru ori mai mare față de incidența sa în populația generală, după cum susțin cercetătorii care au investigat mulțimea de bărbați deținuți din Statele Unite, punându-le la dispoziție niște automate cu prezervative în încercarea de a reduce riscul contactării infecțiilor cu transmitere sexuală.[53]

În primul rând, ar fi bine să luăm măsuri împotriva violului din închisori.

De ce este atât de greu de rezolvat problema presupusei diferențe de salarizare?

> *Unul dintre motivele pentru care locurile de muncă ocupate de bărbați sunt mai bine plătite este faptul că sunt riscante. (...) Exact la fel cum descrie bariera invizibilă care le ține pe femei departe de cele mai bine plătite slujbe, „plafonul de sticlă" se mai poate referi la bariera invizibilă care menține bărbații în unele dintre cele mai riscante slujbe.*
>
> — Warren Farrell[54]

---

53 Sylla, M., Harawa, N. și Reznick, O.G. (2010). „The First Condom Machine in a US Jail: The Challenge of Harm Reduction in a Law and Order Environment", *American Journal of Public Health*, 100(6). Preluat la 26 aprilie 2014 de la http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2866591/.

54 Farrell, W. (2001). *The Myth of Male Power: Why Men are the Disposable Sex*. New York: Berkeley Books. p. 107.

Unul dintre motivele pentru care mișcarea feministă s-a bucurat de foarte mult succes este faptul că a accentuat importanța egalității drepturilor, dar, în același timp, a minimalizat ideea responsabilităților egale. De aceea mitul servit tinerelor a fost că ele „le pot avea pe toate". Omiterea egalizării responsabilităților are drept consecință faptul că femeile își doresc să aibă aceleași drepturi pe care le au directorii executivi de top, dar nu și aceleași obligații precum niște bărbați care prestează o formă de muncă fizică periculoasă. Acești bărbați sunt invizibili, ceea ce este ironic, având în vedere că depindem foarte mult de munca efectuată de ei în fiecare zi.

Unii oameni aduc argumentul că femeile care încearcă să obțină niște funcții de top se confruntă cu rezistența colegilor de gen masculin, susținând existența unui mediu caracterizat de misoginism, însă cercetările recente au arătat că femeile au tendința de a discrimina alte femei pe baza genului la fel de mult în contexte profesionale, inclusiv în privința practicilor de angajare, a salarizării și a mentoratului profesional.[55]

De pildă, un studiu olandez restrâns publicat în jurnalul *Psychological Science* a demonstrat că atitudinile pe care femeile le au unele față de altele pot fi atât în favoarea lor, cât și împotriva lor. Cercetătorii au investigat atitudinile polițistelor cu grade superioare și comportamentul de „matcă" al acestora (*queen bee behavior*). În cadrul experimentului, jumătate dintre participante au

---

55 Christakis, E. (4 octombrie 2012). „Why Are Women Biased Against Other Women?" Preluat la 10 aprilie 2014 de la *Time:* http://ideas.time.com/2012/10/04/womens-inhumanity-to-women/; Pollack, E. (3 octombrie 2013). „Why Are There Still So Few Women in Science?" Preluat la 10 aprilie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2013/10/06/magazine/why-are-there-still-so-few-women-in-science.html?pagewanted=1&_r=5&.

scris despre un moment în care au simțit că a fi femeie era un dezavantaj la muncă sau când s-au confruntat cu discriminarea de gen. Celelalte participante au primit instrucțiunea de a scrie despre o situație în care abilitățile lor personale au fost apreciate și genul lor a fost irelevant. Apoi ambele grupuri au fost rugate să-și descrie stilul de conducere (*leadership*), să estimeze asemănarea cu alte femei și au fost întrebate dacă ele considerau că discriminarea de gen era o problemă în cadrul poliției.

Răspunsurile femeilor au reflectat cât de mult se concentrau asupra identității de gen la locul de muncă. Femeile care prezentau comportamentul de „matcă“ nu se identificau foarte mult cu alte femei de la locul de muncă și aveau tendința de a manifesta distorsiuni de gândire legate de gen. Era mai probabil ca ele să adopte un stil de conducere masculin, percepându-se diferite de celelalte femei, iar acestea nu considerau că discriminarea de gen era o problemă. Pe de altă parte, femeile care se identificau mai mult cu alte femei de la locul de muncă considerau că există distorsiuni de gândire legate de gen și aveau o dorință mai puternică de a le îndruma pe celelalte femei.

Examinatorii au sugerat că organizațiile care își doresc ca femeile să ocupe funcții de top trebuie să abordeze problema distorsiunilor de gândire legate de gen de la locul de muncă. „Dacă le acordăm funcții superioare femeilor, pur și simplu, fără a lua măsuri în legătură cu distorsiunile legate de gen din organizație, acestea vor fi forțate să se distanțeze de restul grupului“, a spus cercetătoarea Belle Derks. Altfel, aceste femei pot să consolideze distorsiunile legate de gen sau să evite să le ofere ajutor femeilor care le sunt subalterne. „Dacă încurajăm femeile să creadă că trebuie să aleagă între oportunitățile lor și ale grupului, unele femei vor alege să se gândească

doar la binele propriei persoane. De ce ar alege grupul? Bărbații nu trebuie să procedeze astfel."[56]

Problema legată de ideea că profesiile riscante trebuie să se adapteze femeilor în loc ca femeile să se adapteze ocupațiilor riscante este că bărbații și femeile care lucrează împreună ar trebui să adopte două mentalități diferite și incompatibile cu privire la solicitările slujbei lor. O altă idee pe care o putem deduce pe baza studiului olandez este că distorsiunea de gen percepută poate fi un stil de gândire generic care s-a dezvoltat de-a lungul timpului, astfel încât angajații să poată îndeplini solicitările profesiei lor, cum ar fi conștientizarea situațională și pregătirea de a reacționa fizic la o amenințare. Ceea ce femeile percep ca pe o opoziție din partea colegilor lor de gen masculin poate reprezenta, de fapt, testul decisiv la care trebuie supusă orice persoană care are meseria respectivă. Colegii trebuie să știe că o anumită persoană — bărbat sau femeie — este capabilă să țină pasul și este destul de rezistentă cât să le poată oferi sprijinul său în momentele critice, după cum evidențiază Warren Farrell:

> Pregătirea de luptă presupune ca bărbații să-și devalorizeze viețile... Rezultatul? Hărțuirea și umilirea sunt o pregătire pentru această devalorizare — acesta este motivul pentru care bărbații se hărțuiesc și se umilesc unii pe alții: ei anulează individualitatea celorlalți, pentru că mașina de război funcționează cel mai bine cu niște piese standardizate. Hărțuirea și umilirea sunt, astfel, o condiție prealabilă pentru pregătirea de luptă în cazul militarilor de genul masculin; însă în cazul militarilor de genul feminin, pot exista

56 *The Myth of the 'Queen Bee': Work and Sexism.* (20 iunie 2011). Preluat la 4 decembrie 2014 de la Asociația pentru Psihologia Științifică din Statele Unite: http://www.psychologicalscience.org/index.php/news/releases/the-myth-of-the-queen-bee-work-and-sexism.html.

> proteste legate de hărțuire și umilire — acestea intră în conflict cu valorizarea vieții persoanei. Dacă infanteria formată din bărbați ar fi separată de cea alcătuită din femei, asemenea diferențe nu ar fi problematice. Cu toate acestea, faptul că bărbaților li se spune că femeile sunt egale cu ei, dar dacă le hărțuiesc sau le umilesc exact ca pe colegii lor de gen masculin, ei riscă să-și distrugă cariera (și adesea viața de familie), nu face decât să consolideze credința bărbaților că femeile își doresc să împace și capra, și varza.[57]

De exemplu, Infanteria Marină din Statele Unite a arătat recent că unitățile formate exclusiv din bărbați obțin performanțe mai bune decât unitățile mixte; acestea sunt mai rapide, mai puternice, evacuează răniții într-un timp mai scurt, pot transporta mai multă greutate și suferă mai puține răni, toate acestea însemnând „mai puține pierderi". De asemenea, în ceea ce privește capacitatea fizică, bărbații demonstrează mai multă putere anaerobă — performanțele primelor 25 % de femei se suprapun cu performanțele obținute de ultimii 25 % de bărbați — și capacitate aerobică mai bună — valorile obținute de cele mai bune 10 % din femei sunt echivalentul celor obținute de bărbații care au o performanță mai slabă decât media grupului lor.[58]

---

57 Farrell, W. (2001). *The Myth of Male Power: Why Men are the Disposable Sex*. New York: Berkeley Books. p. 131.

58 Peralta, E. (10 septembrie 2015). „Marine Corps Study: All-Male Combat Units Performed Better Than Mixed Units." Preluat la 10 septembrie 2015 de la *National Public Radio:* http://www.npr.org/sections/thetwo-way/2015/09/10/439190586/marine-corps-study-finds-all-male-combat-units-faster-than-mixed-units; Vedeți și Seck, H.H. (10 septembrie 2015). „Mixed-gender teams come up short in Marines' infantry experiment." Preluat la 10 septembrie 2015 de la *Marine Corps Times:* http://www.marinecorpstimes.com/story/military/2015/09/10/mixed-gender-teams-come-up-short-marines-infantry-experiment/71979146/.

Deși anumite profesii vor presupune mereu mai multe riscuri decât altele, în general, femeile își aleg ocupații sigure din punct de vedere fizic. Așadar, adevărata schimbare de care este nevoie este a spori siguranța acelor industrii cât mai mult posibil ori, dacă se impun standarde diferite pentru bărbați și femei, aceștia trebuie să fie repartizați în echipe alcătuite exclusiv din persoane de același sex. Faptul că unele dintre ocupațiile bărbaților nu beneficiază de suficiente măsuri de protecție îi determină pe aceștia să adopte o atitudine aparent intolerantă, a cărei soluție poate fi, de fapt, analizarea mediului profesional riscant în care acești angajați își desfășoară activitatea. Deceniile de cercetare asupra puterii sistemului și a situației au revelat că nu este de ajuns să ne îndreptăm atenția doar asupra „merelor stricate din coș" (sau a indivizilor); mai degrabă, trebuie să ne uităm la sistem sau la situație în sine și abia după aceea să continuăm cu investigarea factorilor care influențează sistemul, a elementelor care au potențialul de a crea, de a schimba sau de a pune capăt anumitor situații cu impact asupra indivizilor implicați.

15

Recesiunea economică

Studenții care dobândesc datorii mari pentru a face școală este puțin probabil să se gândească la a schimba societatea. Când prinzi oamenii într-un sistem de datorii, ei nu își pot permite timpul pentru a gândi.

— Noam Chomsky, lingvist și analist politic american

Costurile carburanților, taxele școlare și prețul unei locuințe sunt exagerate pentru tinerii de acum, comparativ cu generația X, formată din părinții generației actuale. Probabil nu este de mirare că prețul educației a crescut de câteva ori peste rata inflației față de anii '90, pe când costurile asociate calculatoarelor, televizoarelor și jucăriilor au scăzut. Cu toate acestea, viața în lumea vestică este mult mai costisitoare în prezent decât înaintea declinului economic, mulți oameni împrumutându-se doar pentru a putea supraviețui.

Directorul de investiții Peter Boockvar susține: „Cheltuielile totale de supraviețuire au atins, în prezent, un nivel-record, în ciuda faptului că există mai puține locuri

de muncă“[1]. În general, americanii sunt de părere că au mai multe oportunități de a se descurca față de părinții lor, însă ei se expun, totodată, unor riscuri economice mai mari.[2] Ascensiunea ocupațiilor liberale, a slujbelor netradiționale care includ serviciile prestate de colaboratori independenți, liber-profesioniști și angajați temporar înseamnă că din ce în ce mai multe companii nu mai sunt nevoite să ofere beneficii pentru angajații cu normă întreagă, conturi de economii pentru pensionare, anumite tipuri de protecție la locul de muncă sau să acopere costurile serviciilor de îngrijire medicală.[3]

În anii ’70, cei mai mulți din cei 72 % de americani care aveau un nivel educațional liceal sau mai scăzut se puteau descurca încă destul de bine financiar și puteau ajunge în clasa de mijloc. Mai puțini ani de școală nu constituiau un obstacol, atâta timp cât persoana avea o bună disciplină a muncii, având în vedere că industria manufacturieră era foarte răspândită.[4] De-a lungul urmă-

---

1 „Cost of Living in the U.S. Hits Record Highs Not Seen Since Financial Crisis.“ (8 martie 2011). Preluat la 10 ianuarie 2012 de la *Daily Mail:* http://www.dailymail.co.uk/news/article-1367705/Cost-living-America-hits-record-high-according-Consumer-Price-Index.html.

2 Notă: Caucazienii prezintă mai multă incertitudine în privința viitorului decât celelalte minorități. Vedeți: Brownstein, R. (7 ianuarie 2012). „What the Great Recession Wrought: The State of the U.S. in 3 Years of Polls.“ Preluat la 10 ianuarie 2012 de la *Atlantic:* http://www.theatlantic.com/business/archive/2012/01/what-the-great-recession-wrought-the-state-of-the-us-in-3-years-of-polls/251010/.

3 Leavitt, E. (7 august 2015). „Rise of gig economy highlights changing job ideals among Millennials.“ Preluat la 18 august 2015 de la *USA Today:* http://college.usatoday.com/2015/08/07/gig-economy-milleannials/.

4 Symonds, W.C., Schwartz, R.B. și Ferguson, R. (februarie 2011). „Pathways to Prosperity: Meeting the Challenge of Preparing Young Americans for the 21st Century.“ Preluat la 30 mai 2014 de la Rapoartele Proiectului *Pathways to Prosperity,* Harvard

toarelor decenii, a atinge clasa de mijloc în acest mod a devenit din ce în ce mai dificil, pe măsură ce organizațiile care se puteau mândri cu independența lor financiară au început să se concentreze asupra măsurilor de reducere a costurilor, în special prin externalizarea locurilor de muncă în țări străine, unde angajații acceptau salarii mai mici și beneficii minimale, aproape inexistente. În același timp cu această restructurare a afacerilor, costurile de subzistență au continuat să crească, iar valoarea medie a salariilor a stagnat.

Pe parcursul următorului deceniu și jumătate, „viața bună" a început să se îndepărteze și mai mult. Forța de muncă a crescut cu aproape 70 %, iar procentul muncitorilor care au terminat liceul sau mai puține clase a scăzut la 41 %, ceea ce înseamnă că aproximativ două milioane de slujbe nu mai erau disponibile pentru cei fără studii superioare.[5] Astfel, ajungem în zilele noastre, când majoritatea posturilor existente în țările dezvoltate necesită cel puțin studii de licență.[6] Fără îndoială că lucrurile nu stau prea bine pentru persoanele cu mai puțină școală, în special pentru bărbații cu niveluri educaționale scăzute.

Din 1969 până în 2009, veniturile medii anuale au scăzut cu 38 % pentru bărbații care au renunțat la liceu, cu 26 % pentru absolvenții de liceu și cu două procente pentru bărbații cu studii superioare — țineți minte că aceste statistici se referă numai la angajații de gen masculin.

Graduate School of Education: http://www.gse.harvard.edu/news_events/features/2011/Pathways_to_Prosperity_Feb2011.pdf. p. 2.

5 Symonds, W.C., Schwartz, R.B. și Ferguson, R. (februarie 2011). „Pathways to Prosperity: Meeting the Challenge of Preparing Young Americans for the 21st Century." Preluat la 30 mai 2014 de la Rapoartele Proiectului *Pathways to Prosperity,* Harvard Graduate School of Education: http://www.gse.harvard.edu/news_events/features/2011/Pathways_to_Prosperity_Feb2011.pdf. p. 2.

6 Ibidem.

Câștigurile medii pentru fiecare nivel educațional depășesc media distribuției salariale, ceea ce indică astfel concentrarea creșterilor salariale pentru cei din topul distribuției (absolvenții de studii superioare).[7]

Capitalul este mai bine remunerat decât munca; în timpul primilor ani ai redresării economice din Statele Unite, bugetul mediu al familiilor care se aflau printre primele 7 % în distribuția veniturilor a crescut cu aproximativ 28 %, în timp ce bugetul mediu al familiilor care se încadrau în restul de 93 % a scăzut cu 4 %.[8] În prezent, este mai costisitor să ne trimitem copiii la școli elementare private decât costa cândva urmarea cursurilor unei universități prestigioase precum Harvard, Yale sau Stanford, iar numai elita societății își poate permite asemenea cheltuieli.

Cheltuielile au scăpat de sub control:

1970: Achitarea taxelor de școlarizare: 5,5 % din venitul anual al unei familii.

Achiziționarea unei locuințe: 305 % din venitul anual al unei familii.[9]

---

7 Greenstone, M. și Looney, A. (2011). *Trends.* Preluat la 8 iunie 2014 de la *The Milken Institute:* http://www.milkeninstitute.org/publications/review/2011_7/08-16MR51.pdf. p. 11.

8 Fry, R. și Taylor, R. (23 aprilie 2013). *A Rise in Wealth for the Wealthy; Declines for the Lower 93 %.* Preluat la 6 septembrie 2015 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org /2013/04/23/a-rise-in-wealth-for-the-wealthydeclines-for-the-lower-93//.

9 Notă: În 1970, o casă nouă costa 26 600 de dolari în Statele Unite, iar venitul mediu al unei familii era 8 730 de dolari. Valoarea medie a taxei de școlarizare anuale la o universitate de stat cu o durată de patru ani era 480 de dolari; în cazul universităților private, costurile de studiu medii erau 1 980 de dolari. Vedeți: McLaughlin, M.A. (decembrie 1988). *Trends in College Tuition And Student Aid Since 1970.* Divizia de Resurse Umane și Dezvoltare a Comunității, Biroul pentru Buget al Congresului Statelor

1991: Achitarea taxelor de școlarizare: 19 % din venitul anual al unei familii.

Achiziționarea unei locuințe: 500 % din venitul anual al unei familii.[10]

2010: Achitarea taxelor de școlarizare: 33 % din venitul anual al unei familii.

Achiziționarea unei locuințe: 552 % din venitul anual al unei familii.[11]

Unite. p. 3; Coder, J.F. și Cleveland, R.W. (27 iulie 1971). *Household Income in 1970 And Selected Social And Economic Characteristics of Households.* Departamentul Comercial, Filiala de Statistică privind Veniturile Consumatorilor, Divizia de Populație, Biroul pentru Recensământ din Statele Unite. p. 1; *Median and Average Sales Prices of New Homes Sold in United States* (f.d.). Preluat la 28 aprilie 2014 de la Biroul pentru Recensământ din Statele Unite: http://www.census.gov/const/uspriceann.pdf.

10 Notă: În 1990, o casă nouă costa 149 800 de dolari în Statele Unite, iar venitul mediu al unei familii era 29 943 de dolari. Valoarea medie a taxei de școlarizare anuale la o universitate de stat cu durată de patru ani era 5 693 de dolari (în anul universitar 1991–1992) — de trei până la patru ori mai mult decât suma raportată la venitul mediu al unei familii în urmă cu 20 de ani. Vedeți: *Tuition Costs of Colleges and Universities, Digest of Education Statistics, 2012* (2013). Preluat la 28 aprilie 2014 de la Departamentul Educațional al Statelor Unite, Centrul Național pentru Statistică în Educație (NCES 2014–015): http://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=76; *Money Income of Households, Families and Persons in the United States* (august 1991). Departamentul Comerțului din Statele Unite, Administrația Economică și Statistică, Biroul pentru Recensământ din Statele Unite (p. 60–239). p. 1; *Median and Average Sales Prices of New Homes Sold in United States* (f.d.). Preluat la 28 aprilie 2014 de la Biroul pentru Recensământ din Statele Unite: http://www.census.gov/const/uspriceann.pdf.

11 Notă: În 2010, o casă nouă costa 272 900 de dolari, iar venitul mediu al unei familii era 49 445 de dolari. Valoarea medie a taxei de școlarizare anuale la o universitate de stat cu durată de patru ani era 16 384 de dolari. Vedeți: *Tuition Costs of Colleges and Universities, Digest of Education Statistics, 2012* (2013). Preluat la 28 aprilie 2014 de la Departamentul Educațional al Statelor Unite,

În concluzie, o diplomă de absolvire a liceului nu mai oferă siguranța unui trai bun. Actualmente, mulți oameni — până și cei care au studii superioare — își pierd speranța pe măsură ce viețile lor par tot mai asemănătoare cu truda fără sens a lui Sisif, personajul mitologic condamnat pe veșnicie să urce pe vârful unui deal un bolovan care se rostogolea înapoi la vale de îndată ce se apropia de vârf.

Escaladarea costurilor de trai afectează negativ valorile personale și sociale

În perioada recesiunii, trei bărbați și-au pierdut slujbele la fiecare femeie aflată în aceeași situație.[12] Oare combinația dintre creșterea costurilor de trai și limitarea oportunităților a determinat bărbații să perceapă ideea de a avea o familie mai degrabă ca pe o corvoadă sau ca pe o cauză a faptului că sunt nevoiți să muncească în plus decât ca pe o recompensă pentru truda lor? Pentru mulți tineri, viitorul pare întunecat, fiindcă ei se întreabă dacă își vor permite vreodată să aibă soții, copii, locuințe și

---

Centrul Național pentru Statistică în Educație (NCES 2014–015): http://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=76; *Median and Average Sales Prices of New Homes Sold in United States* (f.d.). Preluat la 28 aprilie 2014 de la Biroul pentru Recensământ din Statele Unite: http://www.census.gov/const/uspriceann.pdf; DeNavas-Walt, C., Proctor B.D. & Smith, J.C. (septembrie 2011). *Income, Poverty, and Health Insurance Coverage in the United States: 2010.* Departamentul Comerțului din Statele Unite, Administrația Economică și Statistică, Biroul pentru Recensământ din Statele Unite (p. 60–239). p. 5.

12 Hymowitz, C. (4 ianuarie 2012). „Behind Every Great Woman." Preluat la 7 ianuarie 2012 de la *BusinessWeek:* http://www.businessweek.com/magazine/behind-every-great-woman-01042012.html.

stiluri de viață rezonabile la pensie, presupunând că au avut o slujbă decentă.

Nu mai putem crede că un singur salariu poate asigura un trai bun. Nici nu putem pretinde că mobilitatea socială ascendentă este la fel de accesibilă pentru toată lumea, după cum Sir Ferdinand Mount, editorialist al ziarului *Sunday Times*, a evidențiat în cartea sa, *Mind the Gap* (Aveți grijă la spațiul gol):

> De-a lungul secolului XX, concurența internațională a însemnat renunțarea la vechiul nepotism și la promovarea pe baza vechimii în muncă. Pentru a putea supraviețui, a fost necesar să recompensăm și să avansăm oamenii pe baza meritocrației. Prin urmare, s-a format o nouă elită, iar cei mai talentați au depășit clasele inferioare. Acum, când oamenii sunt clasificați în funcție de abilitățile lor, în mod inevitabil, diferențele dintre clase s-au amplificat și mai mult. (...) Tendința capitalismului de a „descalifica" muncitorii, în special pe cei de la coadă, este în continuare mai puțin dezirabilă; (...) capitalismul caută să crească eficiența prin simplificarea sarcinilor realizate de oameni, dar complică sarcinile mașinilor, astfel încât calculele, măsurătorile, estimările și regulile de combinare sunt efectuate cu ajutorul calculatoarelor, iar oamenii trebuie numai să apese pe câteva butoane.[13]

Noul tip de muncă, nemaifiind solicitantă din punct de vedere fizic, le permite femeilor să lucreze mai mult decât oricând altădată, explică el, dar

> acest lucru are și un dezavantaj, pentru că puterea și rezistența fizică, cândva principalele calități ale bărbaților din clasa inferioară, sunt mai puțin reprezentate acum. Prin

13 Mount, F. (2012). *Mind the Gap: The New Class Divide in Britain.* Croydon: Short Books (UK) Ltd. pp. 58–9, 237.

urmare, mândria și sentimentul de utilitate ale bărbaților se diminuează. Conștientizăm că, pentru un bărbat, munca pe viață dintr-o fabrică de oțel sau chiar dintr-o mină de cărbune este preferabilă unei serii de slujbe temporare care presupun aranjarea produselor pe rafturile unui supermarket.[14]

Această simplificare a sarcinilor care erau înainte complexe poate explica, în parte, de ce salariile nu au crescut. „Suntem generația care trăiește revoluția informațională, la fel de intensă precum a fost revoluția industrială în trecut", spune Mary Ragan, psiholog,[15] însă revoluția informațională lasă în urmă prea multe persoane care nu mai au sentimentul scopului.

Un bărbat în vârstă de 25 de ani care a răspuns sondajului nostru a afirmat:

> Există mulți mileniali care nu au locuri de muncă din cauza lipsei oportunităților care caracterizează această economie versatilă. Ne simțim pierduți și abandonați din cauza numeroaselor discuții din mass-media despre programele sociale și reintegrarea generațiilor mai în vârstă pe piața muncii, în timp ce se acordă prea puțină atenție, spre deloc, tinerilor de 20–30 de ani care au fost lăsați în urmă.

Chiar și pe tinerii mai ambițioși, care își doresc să beneficieze de educație superioară, costurile ridicate de școlarizare îi pot trage înapoi.

---

14 Ibidem. p. 238.

15 Ragan, M. (1 august 2011). „Mid-Life: Change, Transition and Re-Definition." Preluat la 16 octombrie 2014 de la *Psychotherapy & Spirituality Institute:* http://mindspirit.org/articles/mid-life-change-transition-and-re-definition/.

Matematica bărbaților

Această ecuație amuzantă este răspândită pe internet. Din nefericire, mulți bărbați tineri ajung la aceeași concluzie.

1. Pentru găsirea unei partenere, este nevoie de timp și de bani, de aceea:

   Femeia = Timp x Bani

2. „Timpul înseamnă bani" astfel că:

   Timpul = Bani

3. De aceea,

   Femeia = Bani x Bani

   Femeia = Bani la pătrat

4. „Banii sunt rădăcina tuturor problemelor"

   $\text{Bani} = \sqrt{\text{probleme}}$

5. De aceea,

   Femeia = Probleme

Nota 10.

Mulți tineri care își fac datorii serioase pentru a obține niște diplome universitare se lovesc de realitatea de pe piața muncii doar după absolvire: de faptul că nu îi așteaptă un loc de muncă și că diploma obținută de ei nu le garantează succesul. O generație întreagă de tineri, cărora

li s-a spus că pot deveni oricine își doresc, este azvârlită în groapa de gunoi a șomajului în masă, alegând vreo slujbă corporatistă pentru a câștiga niște bani.

Presiunea poate atinge cote maxime. Putem observa unele extreme în Japonia, unde, *alături* de *soshoku danshi* — „bărbații erbivori“ — mai există un alt tip de bărbați numiți *hikikomori,* care nu pleacă niciodată de acasă sau, în majoritatea cazurilor, din casa părintească. China are o altă versiune pentru această categorie de bărbați, *diaosi,* care se traduce literal prin „păr pubian al bărbatului“. *Diaosi* se referă la bărbații din clasa muncitoare, mulți dintre ei din industria tehnologică, fără abilități sociale și petrecându-și prea mult timp liber folosind jocuri video. În ciuda faptului că veniturile lor se pot considera adesea specifice clasei de mijloc, ei se simt defavorizați față de *gao fu shuai* — bărbații înalți, bogați și chipeși — și nu sunt optimiști cu privire la posibilitatea de a-și depăși vreodată statutul. Aceste grupuri, care au fost numite astfel chiar de bărbați, reflectă neputința pe care mulți dintre ei o resimt confruntându-se cu această economie dură; pretutindeni în lume, unui bărbat obișnuit îi este din ce în ce mai dificil să se descurce.

În absența posibilității reale de a deveni persoanele care aduc bani în casă, tinerii băieți se maturizează trăind sentimentul anticipării eșecului. Dacă nu pot fi masculul alpha, ce alte roluri sunt disponibile pentru ei? Dacă nu găsim soluții acestei probleme — atât la nivelul sistemului muncii, cât și la nivel individual —, ne vom transforma într-o lume plină de singurătate pentru mulți bărbați tineri și pentru toți oamenii, în cele din urmă.

Devalorizarea interacțiunii și a relațiilor sociale va avea un impact semnificativ asupra economiei locale, regionale și globale, nu doar din cauza pierderii capitalului uman, ci și din cauza creșterii negative a populației. Combinația dintre singurătate și lipsă a sensului ar trebui să fie un

semnal de alarmă pentru orice persoană preocupată de tineri. Singurătatea este mai dăunătoare pentru sănătate decât fumatul sau obezitatea.[16] Aceasta reduce speranța de viață — oamenii singuri au sisteme imunitare mai slăbite și decedează mai devreme din cauza bolilor.[17] Bărbații cu mai puține perspective prezintă riscuri mai mari de sinucidere.[18] În plus, diferențele dintre venituri se pot asocia cu nivelurile crescute de infracționalitate și revoltă socială.[19] Cu alte cuvinte, dacă societatea își dorește să valorifice potențialul băieților, atunci trebuie să manifeste mai mult interes față de aceștia.

---

16 Sample, I. (16 februarie 2014). *Loneliness twice as unhealthy as obesity for older people, study finds*. Preluat la 6 septembrie 2015 de la *The Guardian:* http://www.theguardian.com/science/2014/feb/16/loneliness-twice-as-unhealthy-as-obesity-older-people.

17 Greene, M. (9 martie 2015). *How an Epidemic of Loneliness is Killing the Men We Love*. Preluat la 6 septembrie 2015 de la *The Good Men Project:* http://goodmenproject.com/featured-content/the-lethal-epidemic-megasahd/.

18 Allen, K. (21 aprilie 2014). *Austerity in Greece caused more than 500 male suicides, say researchers*. Preluat la 6 septembrie 2015 de la *The Guardian:* http://www.theguardian.com/world/2014/apr/21/austerity-greece-male-suicides-spending-cuts.

19 Mulier, T. și Roberts, A. (8 iunie 2015). *Billionaire Cartier Owner Sees Wealth Gap Fueling Social Unrest*. Preluat la 6 septembrie 2015 de la *Bloomberg Business:* http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-06-08/billionaire-cartier-owner-sees-wealth-gap-fueling-social-unrest.

Partea a treia

SOLUȚII

16

Ce poate face statul

Peste tot în lume, în prezent, oamenii au mai multă încredere în mass-media decât în conducerea statului lor, pe care se bizuie acum mai puțin ca oricând altădată.[1] Tot mai mult, oamenii se bazează pe faptul că unele industrii și organizații nonguvernamentale pot inova, se pot uni și pot lua anumite măsuri în moduri pe care conducerea statelor nu le poate pune în aplicare, nu are disponibilitatea de a face acest lucru sau le implementează prea lent. În Statele Unite, Bill și Melinda Gates chiar oferă fonduri pentru reforma educațională prin intermediul fundației lor, cu ajutorul unor programe precum *„Postsecondary Success"*, (Succesul după încheierea școlii)[2], având în vedere că școlile nu oferă rezultate pozitive. Guvernul trebuie să apeleze la mai multe vedete din domeniul

---

1 Bush, M. (19 ianuarie 2014). „Trust in Government Plunges to Historic Low." Preluat la 24 noiembrie 2014 de la *Edelman:* http://www.edelman.com/news/trust-in-government-plunges-to-historic-low/.

2 „Postsecondary Success." (f.d.). Preluat la 24 noiembrie 2014 de la Fundația *Bill & Melinda Gates:* http://www.gatesfoundation.org/What-We-Do/US-Programme/Postsecondary-Success.

tehnologiei, astfel încât serviciile și instituțiile sale să devină mai ușor de accesat, mai eficiente și mai receptive.[3]

Următoarele sugestii au scopul de a reduce costurile, de a crește coeziunea socială, siguranța și sănătatea publică. Acestea pot fi îndeplinite prin intermediul acțiunilor individuale și al sprijinului din partea organizațiilor din exterior, dar ar putea fi obținute mai rapid cu ajutorul schimbărilor politice. Este nevoie ca politicienii să se implice mai mult în creșterea conștientizării publice a acestor chestiuni și în implementarea soluțiilor pe termen lung.

Susținerea rolului de tată

În prezent, în Statele Unite, există un Consiliu al Casei Albe pentru Femei și Fete, dar nu există o platformă similară pentru bărbați, în afara uneia care este susținută de câțiva experți. Este necesar un Consiliu al Casei Albe pentru Bărbați și Băieți pentru abordarea problemei numărului redus de profesori bărbați, a băieților care rămân în urmă la școală, a sănătății fizice și mentale a bărbaților, a securității la locul de muncă și, în special, a fenomenului de absență a tatălui.

Guvernul trebuie să creeze niște politici care să evidențieze dreptul tatălui de a fi prezent în viețile copiilor săi după divorț și în situațiile de luptă pentru custodie, să elimine formele nepotrivite de asistență socială care încurajează părinții să trăiască departe unul de celălalt, să reglementeze concediul paternal și concediul maternal

[3] Gertner, J. (15 iunie 2015). *Inside Obama's Stealth Startup.* Preluat la 8 septembrie 2015 de la *Fast Company:* http://www.fastcompany.com/3046756/obama-and-his-geeks.

în egală măsură și să încurajeze membrii familiei să-și viziteze rudele de gen masculin care se află la închisoare.[4]

Sponsorizarea unui program de mentorat masculin la nivel național ar aduce, de asemenea, mai multe modele bărbătești benefice în viețile copiilor, având în vedere numărul mare de mame singure. Independent de acest lucru, trebuie abordată problema numărului crescut de mame singure care nu lucrează. Politicienii trebuie să se străduiască mai mult să reintegreze mamele singure fără slujbe pe piața muncii. Pe lângă faptul că poate stimula economia, reducerea șomajului poate contribui la sporirea bugetului alocat asistenței sociale.

Limitarea utilizării perturbatorilor endocrini

Agenția Națională pentru Administrarea Medicamentelor din Statele Unite recunoaște preocuparea consumatorilor legată de efectele pe termen lung ale perturbatorilor endocrini, dar în continuare susține că „utilizarea cantităților aprobate de Bisfenol A în prezent în compoziția recipientelor și a ambalajelor alimentare este sigură“[5]. Totuși, Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară a recunoscut recent efectele negative ale acestui compus

4 „Fractured Families: Why Stability Matters.“ (iunie 2013). Preluat la 10 octombrie 2014 de la Centrul pentru Justiție Socială din Statele Unite: http://www.centreforsocialjustice.org.uk/UserStorage/pdf/Pdf%20reports/CSJ_Fractured_Families_Report_WEB_13.06.13.pdf. p. 23.

5 *Questions & Answers on Bisphenol A (BPA) Use in Food Contact Applications.* (15 iunie 2015). Preluat la 7 septembrie 2015 de la Agenția Națională pentru Administrarea Medicamentelor, Departamentul de Sănătate și Servicii Umane al Statelor Unite: http://www.fda.gov/Food/IngredientsPackagingLabeling/FoodAdditivesIngredients/ucm355155.htm.

chimic asupra ficatului, a rinichilor și a glandelor mamare, recomandând reducerea cantității acceptate pentru consumul zilnic la cinci micrograme per kilogram de greutate corporală — ceea ce reprezintă o zecime din cantitatea aprobată până atunci![6]

Datorită creșterii numărului de cercetări care demonstrează efectele nocive ale acestor substanțe chimice, dintre care unele au fost descrise în Capitolul 10, este alarmant că Guvernul nu face nimic pentru limitarea utilizării lor. Prin alte părți, au început să fie luate măsuri. De exemplu, în San Francisco, sticlele din plastic de unică folosință au fost recent eliminate.[7] Legislatorii au decis să reducă poluarea produsă de acestea și să protejeze sănătatea cetățenilor. Noi recomandăm adoptarea unor reglementări similare. De asemenea, consumatorii pot prelua controlul prin citirea etichetelor și evitarea produselor care conțin aceste substanțe chimice.

Eliminarea alimentelor nesănătoase din școli

Problemele de sănătate asociate cu obezitatea — precum bolile cardiace, accidentul vascular cerebral, diabetul zaharat de tipul doi și unele tipuri de cancer — sunt câteva dintre principalele cauze de moarte care pot fi prevenite — în special în cazul bărbaților, în rândul cărora survin mai multe decese cauzate de aceste boli. Estimările cheltuielilor medicale ale persoanelor care suferă de obezitate

6 *Bisphenol A* (27 octombrie 2014). Preluat la 24 noiembrie 2014 de la Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară: http://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/bisphenol.htm.

7 „SF Bans Water Bottles." (11 martie 2014). Preluat la 24 noiembrie 2014 de la *San Francisco Bay Guardian:* http://www.sfbg.com/2014/03/11/sf-bans-water-bottles.

sunt mult mai mari decât costurile medicale generate de populația cu greutate normală.[8] Este clar că obiceiurile din copilărie au tendința de a se păstra pentru tot restul vieții, așadar o soluție evidentă pentru combaterea obezității este îmbunătățirea calității nutriționale a alimentelor și a băuturilor disponibile în școli.

Statul ar trebui să le impună școlilor să instaleze mai multe cișmele pentru apă și să susțină proiectele comunitare care își propun amenajarea unor piste pentru biciclete și trasee pietonale care să lege zonele rezidențiale de școli. Încurajând oamenii să se mențină în formă și să facă alegeri mai sănătoase, orașele pot contribui la scăderea ratei de obezitate. Când există niște norme sociale concrete care să promoveze schimbarea comportamentală în anumite moduri specifice, ceea ce înseamnă prezența unor elemente facilitatoare la nivel situațional și sistemic, oamenii au aproape întotdeauna de câștigat.

Încurajarea băieților să studieze mai mult

Atât băieții, cât și fetele au performanțe școlare mai bune când le predau profesori de același gen,[9] însă bărbații constituie doar 2 % din totalul profesorilor din învățământul preșcolar și numai unul din cinci profesori din învățământul primar. Multe persoane discută despre schimbarea acestui raport prin încurajarea mai multor

---

8 *Overweight and Obese* (f.d.). Preluat la 16 mai 2014 de la Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor din Statele Unite: http://www.cdc.gov/obesity/data/adult.html.

9 Dee, T. (2006). „How a Teacher's Gender Affects Boys and Girls." Accesat și preluat la 30 iulie 2015 de la Centrul pentru Analiza Politicilor Educaționale, Universitatea Stanford: https://cepa.stanford.edu/sites/default/files/ednext20064_68.pdf. pp. 71,73.

femei să opteze pentru cariere în domenii precum știința sau tehnologia și să ocupe în număr mai mare poziții de top în politică și în cadrul companiilor private, ceea ce este grozav, dar ar trebui să aibă loc demersuri similare pentru rezolvarea discrepanțelor existente în educație și în științele sociale, astfel încât bărbații să fie mai bine reprezentați. Crearea unor programe educaționale segregate în funcție de gen în școlile publice este o idee care ar merita luată foarte serios în considerare.

Îmbunătățirea modului în care școlile pregătesc copiii pentru viață

> *Din punct de vedere economic, logica este destul de clară. Putem investi din timp pentru a elimina discrepanțele și diferențele de performanță sau putem plăti pentru remedierea acestora când devin mai serioase și mai costisitoare. Oricum, tot vom fi nevoiți să cotizăm. În plus, va trebui să le facem pe ambele pentru o vreme. Însă, există o diferență importantă între cele două abordări. Investiția timpurie ne permite să influențăm viitorul; amânarea acesteia ne obligă să remediem pierderea oportunităților din trecut.*
>
> — James J. Heckman, profesor de economie cu distincția Henry Schultz în cadrul Universității Chicago și laureat al Premiului Nobel pentru economie[10]

---

10 Heckman, J.J. (2011). *The Economics of Inequality: The Value of Early Childhood Education*. Preluat la 8 iunie 2014 de la Federația Americană a Profesorilor: http://www.aft.org/pdfs/americaneducator/spring2011/Heckman.pdf.

Şansele din viețile copiilor sunt puternic influențate de calitatea educației lor. (...) Cele mai performante sisteme educaționale ale țărilor membre în cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică sunt cele care combină principiul calității și al echității. În asemenea sisteme educaționale, majoritatea elevilor pot dobândi abilități și cunoștințe superioare în funcție de capacitatea și motivația lor, depășind mediul socioeconomic din care provin... Beneficiile investirii în echitatea educației depășesc costurile atât la nivel individual, cât și la nivel social, îndeosebi dacă aceste investiții au loc cât mai devreme.

— ORGANIZAȚIA PENTRU COOPERARE ȘI DEZVOLTARE ECONOMICĂ, *EQUITY AND QUALITY IN EDUCATION* (ECHITATE ȘI CALITATE ÎN EDUCAȚIE)[11]

Pentru a menține interesul și angajamentul elevilor pe parcursul liceului și al educației postliceale, școlile în sine trebuie să fie îmbunătățite din temelii, astfel ca elevii să beneficieze din plin de educație și de programele de pregătire, indiferent de mediul lor de proveniență.

Conform Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, calitatea unei școli depinde de calitatea profesorilor și a administratorilor săi. Unele națiuni — precum Brazilia, Japonia și Polonia, care au obținut scoruri mai bune la testul internațional de aptitudini PISA — au implementat niște politici cu scopul creșterii calității profesorilor, cum ar fi solicitarea unor cerințe

---

11 Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (2012). *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools*. Preluat la 8 iunie 2014 de la *OECD Publishing:* http://dx.doi.org/10.1787/9789264130852-en. p. 14.

suplimentare pentru obținerea unei diplome de profesor, majorarea salariilor cadrelor didactice pentru a păstra profesorii de calitate superioară și pentru a face profesia să fie mai atrăgătoare, acordarea unor stimulente elevilor promițători pentru a urma cariere în învățământ și recompensarea profesorilor pentru participarea la programe de pregătire. Oricum, creșterile salariale trebuie să fie acompaniate de plasarea profesorilor în școlile care pot beneficia cel mai mult de prezența și abilitățile lor.[12]

Ceea ce se întâmplă după absolvirea liceului poate fi un indicator al succesului liceelor. Recompensarea școlilor și a profesorilor pentru creșterea numărului de elevi care finalizează liceul și își continuă formarea pentru obținerea unui certificat profesional sau a unei diplome ar putea schimba modul de predare a lecțiilor, calitatea acestora și ar putea asigura angajarea unor profesori buni pe termen lung. În prezent, școlile care recompensează profesorii pe baza performanțelor ulterioare obținute de elevii lor sunt puține sau nu există deloc.

Același model ar trebui să fie aplicat în închisori, unde gardienii pot obține recompense, bonusuri salariale sau concediu suplimentar dacă prizonierii din unitatea lor demonstrează bună purtare, nu fac probleme, pot fi eliberați condiționat la scurt timp după detenție și continuă să-și păstreze cazierul curat când sunt în libertate.

Pe lângă îmbinarea școlii cu situațiile din câmpul muncii sau cu programele de mentorat (care urmează să fie discutate în capitolul următor), guvernul ar putea implementa programe de consiliere în carieră pentru liceeni. Multe

12 *PISA 2012 Results in Focus: What 15-year olds Know and What They can do with What They Know.* (2013). Preluat la 8 iunie 2014 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-overview.pdf. p. 26.

universități au asemenea programe, dar tinerii au nevoie de mai multă informație despre opțiunile lor înainte de a se confrunta direct cu realitatea viitorului. Nu există nicio șansă ca raportul actual dintre consilieri și elevi (mai exact, unul la 500 în școlile generale și în licee[13]) să influențeze prea mult starea de bine a copiilor — în prezent sau în viitor. Îndrumarea tinerilor în momentele critice ale vieții lor poate fi o modalitate eficientă de a-i ajuta să depășească obstacolele ulterioare și să fie mai implicați în educația lor, pentru că, în acest mod, elevii pot să cunoască mai bine opțiunile disponibile pentru ei și pașii necesari pentru atingerea scopurilor pe care le au.

De asemenea, educația sexuală necesită o reformă generală. Camille Paglia, profesor de umanism și mijloace mass-media în cadrul Universității de Arte din Philadelphia, a susținut foarte corect că programele de educație sexuală din școli care nu recunosc diferențele de gen „trădează atât băieții, cât și fetele". Din cauza riscului de apariție a unei sarcini nedorite sau de contactare a unor boli cu transmitere sexuală care nu sunt ușor detectabile și pot compromite fertilitatea în viitor, crudul adevăr este că femeile au mai multe de pierdut din cauza sexului ocazional decât bărbații. Paglia sugerează ca băieții să beneficieze de niște lecții elementare de etică și raționament moral cu privire la sex, în timp ce fetele să învețe diferențele dintre complianța sexuală și popularitate.[14]

---

13 Symonds, W.C., Schwartz, R.B. și Ferguson, R. (februarie 2011). „Pathways to Prosperity: Meeting the Challenge of Preparing Young Americans for the 21st Century." Preluat la 30 mai 2014 de la Raportul emis în cadrul Proiectului *Pathways to Prosperity*, Școala Postuniversitară pentru Educație Harvard: http://www.gse.harvard.edu/news_events/features/2011/Pathways_to_Prosperity_Feb2011.pdf. p. 26.

14 Paglia, C. (13 martie 2014). „Put the Sex Back in Sex Ed." Preluat la 30 septembrie 2014 de la *Time:* http://time.com/23054/camille-paglia-put-the-sex-back-in-sex-ed/.

Nu are sens să îi învățăm pe copiii noștri să conducă automobile și să ne asigurăm că vor fi niște șoferi prudenți și responsabili, dar să nu îi învățăm nimic folositor despre sex, în ciuda faptului că acest lucru este la fel de important pentru sănătatea și siguranța lor. Până și comunitățile care mizează pe programele care promovează numai abstinența pot îmbunătăți lucrurile discutând realist cu tinerii despre riscurile și responsabilitățile asociate sexului neprotejat, deși continuă să promoveze valorile transmise de părinții lor.[15]

Școlile trebuie să angajeze specialiști în educația pentru sănătate, care pot să abordeze în mod obiectiv și nonevaluativ niște subiecte precum:

- Comunicarea despre limitele personale, importanța sexului protejat, presiunea din partea anturajului și problemele relaționale comune.
- Cum putem ști când suntem pregătiți să devenim activi sexual.
- Abstinența, prevenirea sarcinilor nedorite și utilizarea diverselor tipuri de contracepție.
- Prevenirea abuzului sexual și relațional.
- Întrebări pe care să le punem viitorului partener înaintea căsătoriei.
- Cum putem detecta cancerul mamar, ovarian și testicular.
- Fertilitatea și înaintarea în vârstă.
- Reproducerea și sarcina.
- Riscurile de a contacta ITS-uri asociate diverselor tipuri de contacte sexuale.

---

15 *What a Small Town's Teen Pregnancy Turnaround Can Teach the U.S.* (30 martie 2014). Preluat la 5 iunie 2014 de la *National Public Radio:* http://www.npr.org/2014/03/30/296441067/what-a-small-towns-teen-pregnancy-turnaround-can-teach-the-u-s.

- Aspectele legale și confidențiale legate de sexul în mediul virtual.
- Modurile diferite în care genurile traversează pubertatea;
- Aprofundarea anatomiei și a biologiei.
- Aspectele pozitive și beneficiile pentru sănătate ale intimității.
- Conștientizarea problemelor specifice comunității LGBT[16].
- Discuții critice despre reprezentările eronate ale intimității și ale romantismului din mass-media, spectacolele de televiziune și pornografia de pe internet.
- Legătura dintre deprinderile de viață elementare și intimitate sau sexualitate.

Am vorbit cu tineri care au recomandat abordarea celor mai multe subiecte de mai sus. Majoritatea dintre ei au susținut, în mod independent, că educația sexuală ar trebui să înceapă devreme, fiind inițiată de la o vârstă timpurie și continuând până la vârste mai mari. Ei au fost de părere că, de multe ori, educația sexuală se încheia exact în preajma momentului în care își începeau viața sexuală și aveau cele mai multe întrebări. O perioadă deosebit de importantă pentru ei era între 14 și 15 ani. Tinerii considerau că educația sexuală ar trebui să fie mai puțin formală și ar trebui să fie predată unor grupuri mai mici, deoarece, astfel, le-ar fi mai ușor să se gândească serios la subiectele abordate și să discute deschis despre aceste aspecte. Unii dintre ei și-au exprimat dorința ca programele de educație sexuală să fie segregate în funcție de gen, în timp ce alții au fost mai rezervați în privința acestui aspect. O sugestie grozavă a fost de a preda educația sexuală unor grupuri

---

16 Acronimul *LGBT* (engl.) se referă la comunitatea formată din persoanele care au orientări sau identități sexuale mai puțin comune, mai exact *lesbian* (lesbiene), *gay* (homosexuali), *bisexual* (bisexuali) și *transgender* (transsexuali). *(N.t.)*

mixte de elevi, după care băieții și fetele să fie separați în cadrul unor sesiuni dedicate întrebărilor și răspunsurilor din partea unui specialist în sănătate.

Înainte de aceste programe cuprinzătoare de educație sexuală, copiii de vârste mai mici pot primi niște lecții despre respectarea limitelor celorlalți și empatie. Miranda Horvath, care predă psihologie la Universitatea Middlesex din Londra, sugerează că tinerii ar avea de câștigat dacă învață asemenea lecții înainte de a cunoaște pornografia on-line:

> Dacă începem să îi învățăm pe copii despre egalitate și respect încă de la cinci sau șase ani, atunci când se vor întâlni cu pornografia în perioada adolescenței, vor avea capacitatea de a alege și de a observa lipsa respectului și a emoțiilor din pornografie. Aceștia vor fi mai bine pregătiți să facă față lucrurilor care li se prezintă.[17]

Alte motive pentru care guvernul ar trebui să susțină educația sexuală și planificarea familială se referă la reducerea costurilor de îngrijire medicală și a ratei șomajului în rândul tinerelor mame singure.

Cărțile de istorie nu îi iartă pe cei care stau degeaba. Multe catastrofe ar fi putut fi evitate dacă ar fi fost luate măsuri preventive. Din perspectiva noastră, investirea în implementarea unor asemenea soluții merită, pentru că acestea pot avea efecte pozitive și durabile asupra generațiilor din prezent și a celor din viitor. Încurajăm atât oamenii, cât și instituțiile să își aducă aportul la materializarea acestor idei.

---

17 Segal, D. (28 martie 2014). „Does Porn Hurt Children?" Preluat la 9 octombrie 2014 de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/2014/03/29/sunday-review/does-porn-hurt-children.html?_r=0.

17

Ce pot face școlile

Fără îndoială că sistemul educațional actual este defectuos. Proiectul *Pathways to Prosperity* (Calea spre prosperitate) avertizează că eșecul reformei sistemului „va eroda cu certitudine structura societății noastre“. După cum a fost menționat în capitolele anterioare, adolescenții și tinerii de 20 și ceva de ani — în special cei care provin din familii cu venituri reduse — au o probabilitate mai mică de a se angaja și de a dobândi experiență pe piața muncii în prezent decât în urmă cu zece ani. Inegalitatea economică ia amploare. Dacă tinerii de astăzi nu sunt mai bine pregătiți să gestioneze provocările viitorului, aversiunea lor față de oportunitățile limitate pe care le au nu va face decât să crească, iar statutul lor social va scădea din cauza costurilor mari ale traiului de zi cu zi. De asemenea, prețul pe care societatea îl plătește pentru ei se va ridica, iar cel mai rău dintre toate este că multe posibile surse de contribuție pentru societate vor fi pierdute.[1]

---

1 Symonds, W.C., Schwartz, R.B. și Ferguson, R. (februarie 2011). „Pathways to Prosperity: Meeting the Challenge of Preparing Young Americans for the 21st Century.“ Preluat la 30 mai 2014 de la Raportul emis în cadrul Proiectului *Pathways to Prosperity*,

Pentru ca tinerii să-și dezvolte niște abilități eficiente pe care să le poată aplica direct mai târziu într-o carieră, cea mai utilă abordare de până acum a fost crearea unor programe de practică supervizată, ceea ce le-a permis elevilor să experimenteze situații și probleme specifice unui loc de muncă adevărat, de care să se poată ocupa pe lângă studiu. Multe țări din nordul și centrul Europei implică tinerii de îndată ce împlinesc 14 sau 15 ani în asemenea programe care combină munca și școala. Conform specialiștilor în educație care au implementat această metodă, colaborarea dintre școală și afacerile sau companiile locale le-a arătat elevilor *de ce* trebuie să învețe aspectele teoretice — ceea ce i-a determinat să fie mai implicați. Clasele care au adoptat aceste programe sunt extrem de eficiente în ceea ce privește angajamentul elevilor față de învățare și pregătirea lor pentru locul de muncă. În plus, acest lucru îi ajută pe elevi să treacă mai ușor de la adolescență la vârsta adultă.[2]

Învățarea abilităților de viață

Când i-am întrebat pe elevi ce fel de lecție le-ar plăcea să mai cuprindă programa școlară în afara celor deja existente, o treime dintre ei au sugerat, în mod independent, o oră dedicată „abilităților de viață" care să includă îndrumarea în legătură cu gestionarea finanțelor personale, modul în care își pot depune candidatura pentru un loc de muncă și cum pot face față interviurilor de angajare, precum și gestionarea responsabilităților specifice

---

Școala Postuniversitară pentru Educație Harvard: http://www.gse.harvard.edu/news_events/features/2011/Pathways_to_Prosperity_Feb2011.pdf. pp. 15, 38.

2 Ibidem.

vârstei adulte și adaptarea la schimbările din viață, cum ar fi moartea unei rude. Câțiva dintre elevi au susținut că se simt stânjeniți, fiindcă au ajuns la vârsta pe care o au și nu știu nici măcar să gestioneze un buget simplu sau să țină evidența banilor dintr-un cont bancar. Unul dintre ei chiar a remarcat: „Este posibil ca lipsa acestor lecții să fie unul dintre motivele care îi împiedică pe tineri să se mute din casa părintească". Pare evident, deci haideți să le predăm aceste lucruri copiilor.

Încorporarea lecțiilor practice pentru viață în sala de clasă nu este o fantezie imposibilă; aceste idei sunt deja puse în aplicare prin intermediul mai multor programe care și-au demonstrat eficacitatea. Secretul constă în implementarea lor pe scară largă, națională. În mod similar, școlile Montessori și Waldorf de pretutindeni din lume se bazează pe crearea unor medii interactive de învățare care au programe cuprinzătoare pentru elevii de toate vârstele. De exemplu, școlile Montessori accentuează independența, libertatea în cadrul anumitor limite și respectarea dezvoltării fiziologice naturale a copilului, precum și progresul tehnologic în societate. Pentru mai multe informații, vizitați site-urile Montessori (montessori.edu) și Waldorf (WhyWaldorfWorks.org).

De asemenea, unele școli publice fac niște schimbări revoluționare în modul lor de predare. În filmul documentar *Race to Nowhere* (Cursa spre neant), în care un liceu din Oregon a interzis temele pentru acasă, copiii au început să învețe mai mult și să obțină rezultate mai bune la teste. Alte școli încep să îi calce pe urme. Vizitați site-ul filmului (RaceToNowhere.com) pentru a afla mai multe.

O alternativă este oferirea unor opțiuni de cursuri și sarcini specifice genului copiilor, nu unele care să neglijeze importanța acestui aspect — băieții nu își doresc să citească aceleași cărți care sunt pe gustul fetelor. În plus, fetele pot avea și ele de câștigat de pe urma lecțiilor

adresate în mod specific genului lor, având în vedere că imaginea de sine care se fundamentează pe apartenența la gen este mai puțin pregnantă în orele la care participă numai fete. Un studiu randomizat a arătat că fetele care au participat la ore de fizică adresate în mod special persoanelor de gen feminin aveau mai puțin tendința de a crede că „fizica este pentru băieți" decât fetele care au participat la ore mixte.[3]

Asociația Națională pentru Liberă Alegere în Educație din Statele Unite (NACE; 4SchoolChoice.org) este o sursă excelentă de informații despre educația segregată în funcție de gen. Un alt program grozav este proiectul *Lead the Way* (Deschide calea), o organizație nonprofit care lucrează cu școlile începând de la ciclul primar până la liceu, oferind programe de dezvoltare profesională pentru profesori care promovează învățarea bazată pe proiecte, cu ajutorul căreia elevii pot dobândi cunoștințe și deprinderi relevante în știință și tehnologie, ceea ce le poate fi de folos în carierele de mai târziu (pltw.org).

Pe lângă faptul că școlile ar trebui să încorporeze provocările din realitate în programele educaționale, cadrele didactice ar putea să se inspire din industria jocurilor video — făcând procesul învățării mai plăcut și mai plin de satisfacții.

---

3 *Single-Sex vs. Coed: The Evidence* (f.d.). Preluat la 8 iunie 2014 de la Asociația Națională pentru Școlarizarea Publică Segregată în Funcție de Gen din Statele Unite: http://www.singlesexschools.org/research-singlesexvscored.htm; Kessels, U. și Hannover, B. (2008). „When being a Girl Matters Less: Accessibility of Gender-related Self-knowledge in Single-sex and Coeducational Classes and its Impact on Students'Physics-related Self-concept of Ability", *British Journal of Educational Psychology,* 78. (Pt. 2) Preluat la 8 iunie 2014 de la http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17535522.

Încorporarea tehnologiei inovative pentru a face învățarea mai interactivă

Tehnologia este dinamică, iar copiii se obișnuiesc cu modul rapid în care circulă informația acum. Fără îndoială că este necesar ca elevii din prezent să fie stimulați în moduri noi, de care nu a fost nevoie în trecut. Acesta este un motiv în plus pentru care băieții au tendința de a reacționa pozitiv față de profesorii bine organizați, care creează un climat structurat,[4] incluzând aspectele benefice ale tehnologiei și stimulând creativitatea băieților.

„Dispozitivele [electronice] sunt niște catalizatori", afirmă Chris Dede, profesor de tehnologie la Universitatea Harvard.[5] Mulți profesori încorporează mai mult tehnologia în cadrul orelor predate pentru a consolida învățarea. Unii profită de forumurile de pe internet pentru abordarea unor subiecte de la clasă sau pentru alocarea anumitor lecții ca teme pentru acasă (adesea sub forma unor prezentări *PowerPoint*), folosind timpul de la clasă pentru clarificări și discuții. Aceste strategii s-au dovedit a fi mai eficiente, implicând mai mult elevii, față de metodele de predare tradiționale sau formale.

În cazul în care școala dumneavoastră nu dispune de o rețea proprie destinată predării în acest mod, se pot folosi rețele deja existente precum *Ning* (ning.com), care

---

4 „The ABC of Gender Equality in Education: Aptitude, Behavior, Confidence." Preluat la 21 iulie 2015 de la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: http://www.oecd.org/publications/the-abc-of-gender-equality-in-education-9789264229945-en.htm. p. 58.

5 Barsheghian, T. (20 iulie 2011). „Mobile Learning: Are We on the Cusp of Something Big?" Preluat la 4 ianuarie 2012 de la *KQED*: http://mindshift.kqed.org/2011/07/mobile-learning-are-we-on-the-cusp-of-something-big/#more-13850.

se adresează specialiștilor în educație. *Khan Academy* constituie o altă resursă online grozavă care oferă videoclipuri educative și cursuri gratuite pentru oricine își dorește să își consolideze cunoștințele cu privire la o anumită temă (KhanAcademy.org).

Combaterea inflației notelor; testarea anonimă

Există o distorsiune în dezavantajul băieților în educație — dacă profesorii nu știu al cui e testul, băieții obțin scoruri mai bune. Pentru combaterea acestui fenomen, pe cât posibil, testarea ar trebui să fie anonimă.

Inflația notelor este o altă problemă care trebuie abordată de către specialiștii în educație. Nu toată lumea merită notele cele mai mari, iar faptul că le spunem elevilor că sunt „speciali“ tinde să fie asociat cu efectul opus, mai ales pe termen lung. Psihologii au indicat că elevii cu performanțe slabe, care au primit asemenea încurajări pentru creșterea stimei lor de sine cu scopul de a-i ajuta să-și îmbunătățească notele, au sfârșit, de fapt, prin a obține rezultate și mai slabe, cu toate că și-au păstrat încrederea și siguranța de sine.[6] Trebuie să îi învățăm pe elevi cum să învețe mai eficient, cum să evite procrastinarea, cum să-și organizeze mai bine timpul, cum să studieze și să lucreze bine alături de ceilalți, iar, în cele din urmă, ei trebuie să conștientizeze că efortul depus și concentrarea dau roade. Putem invita oratori care să îi inspire, împărtășindu-și povestea și, mai important, drumul pe care l-au parcurs pentru a-și atinge scopurile, precum și

---

6 Twenge, J.M. și Campbell, W.K. (2009). *The Narcissism Epidemic: Living in the Age of Entitlement.* New York, NY: Free Press. p. 48.

modurile în care au depășit obstacolele care le-au stat în cale.

Școlile au rolul lor în schimbare, dar nu pot reuși să obțină tot ce își propun fără sprijinul legislatorilor, al administratorilor, al părinților și al elevilor. În mod special, părinții își pot aduce contribuția prin susținerea profesorilor corecți și prin a face tot posibilul ca să se asigure că odraslele lor sunt pregătite pentru viețile de adulți. În continuare, vom discuta mai multe despre aceasta.

18

Ce pot face părinții

Este mai ușor să crești un copil puternic decât să repari un adult dărâmat.

— Frederick Douglass, reformator social afro-american și lider al mișcării aboliționiste

Este nevoie de un sat întreg pentru a crește un copil, dar totul începe în familie. Cea mai mare parte a schimbării trebuie să vină de la părinți. Este vremea ca părinții să impună mai multe limite, să ofere mai multă îndrumare și să dezvolte creativitatea copiilor. Dacă fiul dumneavoastră a fost diagnosticat cu tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD) sau cu altă tulburare, căutați alternative pentru medicație sau încercați să-i limitați consumul de electronice mai întâi. Încercați să găsiți un program adecvat pentru băiatul dumneavoastră în loc de a încerca să îl faceți pe el să se adapteze unui program care nu-i este potrivit. Gândiți-vă la ideea de a-l înscrie la școală cu un an mai târziu decât se obișnuiește, astfel încât el să ajungă să adore să învețe mai degrabă decât să urască școala. Încurajați lectura, oferindu-i

cărți despre subiecte de care este interesat în prezent. Fiți un model bun pentru fiul dumneavoastră sau găsiți niște modele masculine potrivite ori niște mentori pentru acesta. Învățați-l modalități pozitive în care își poate exprima masculinitatea, dar și moduri în care își poate dezvolta latura umană.

Spuneți-i fiicei dumneavoastră că este în regulă să îl invite în oraș pe băiatul pe care îl place și comunicați-le fiilor dumneavoastră că este în ordine să accepte o invitație la întâlnire din partea unei fete. Faptul că le permitem fetelor să se simtă încrezătoare fiindcă pot spune direct ceea ce își doresc și băieților să se simtă confortabil atunci când fetele preiau inițiativa este un mod simplu prin care putem consolida încrederea și comunicarea dintre sexe. De asemenea, învățați-l pe fiul dumneavoastră să danseze. Este o abilitate socială care îi poate conferi popularitate în tinerețe și se poate dovedi distractivă și utilă pe termen lung, în viața de adult.

Responsabilitatea și reziliența sunt pilonii puterii copiilor

Este important să fim fermi, dar nu trebuie să ne pedepsim fiii doar pentru că sunt băieți. După ce a adunat informații și a analizat evoluția unor studenți eminenți de la Harvard, George Vaillant a ajuns la această concluzie: „Atunci când începi să cunoști suferința, furia și bucuria, cel mai mult contează să ai părinți care reușesc să tolereze și să aibă răbdare cu sentimentele tale în loc să le trateze ca pe niște comportamente inadecvate“[1].

[1] Vaillant, G.E. (2012). *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study.* Cambridge, MA: Belknap Press. p. 126.

Unul dintre aspectele faptului de a le oferi spațiu copiilor se referă la oportunitatea ca ei să-și trăiască și să-și exploreze sentimentele cu minimă îndrumare din partea adulților. Reziliența merge mână în mână cu responsabilitatea. Mai multă responsabilitate a fost cel mai important lucru despre care bărbații peste 50 de ani care au răspuns sondajului nostru au spus că le lipsește generațiilor mai tinere de bărbați. Un bărbat mai în vârstă a susținut:

> Părinții ar trebui să îi învețe pe fiii lor despre finanțe și politică din momentul în care ei devin adolescenți. Ar trebui să le aloce adesea fiilor ceva important de făcut pentru un grup (precum familia, echipele sportive din care fac parte sau prietenii). De exemplu, să achiziționeze echipamentul necesar pentru o activitate. De asemenea, învățați copiii să folosească transportul public, apoi lăsați-i să se întoarcă acasă de la școală cu autobuzul sau cu trenul. Permiteți-le să fie responsabili pentru ceva.

În același timp, nu îi oferiți laude goale atunci când nu își îndeplinește responsabilitățile sau „medalii de participare“ doar pentru prezența sa. Realizările alimentează motivația pentru a învăța, a deveni mai bun și a reuși, încurajând persoana să încerce lucruri noi și să-și formeze deprinderi noi. Atunci când copiii sunt lăudați indiferent de calitatea muncii lor, motivația lor de a face mai mult scade. Dacă un copil muncește exemplar și primește aceeași recompensă ca altcineva care nu o face, el începe să se îndoiască de această reacție. Copiii au nevoie de răspunsuri specifice cu privire la domeniile în care se descurcă bine și la cele care pot fi îmbunătățite. Ei au nevoie de ceea ce psihologul Carol Dweck numește *mentalitate flexibilă,* care accentuează importanța muncii și îi încurajează să-și dezvolte abilitățile, față de o *mentalitate rigidă* care le transmite că sunt din naștere talentați sau deștepți și că nu

mai trebuie să depună efort.[2] Atât copiii, cât și adulții care primesc reacții pozitive cu privire la eforturile depuse de aceștia mai degrabă decât la rezultatele obținute reușesc să amâne recompensele imediate mai frecvent decât dacă primesc reacții negative.[3] Jocurile video oferă acest tip de reacție; părinții trebuie să înceapă să îl ofere și ei.

Multe persoane cu realizări mari descriu exact modul în care acest gen de încurajări combinate cu responsabilitatea le-au dezvoltat caracterul, cum ar fi Robert M. Gates, fost secretar al Apărării în Statele Unite:

> Când eram copil, părinții mei mi-au spus în mod repetat că nu există limite cu privire la ceea ce aș putea să realizez dacă muncesc din greu, dar, din când în când, mi-au mai amintit să nu mă cred niciodată superior față de nimeni. Sunt convins că am meritat din plin momentele relativ puține în care am fost pedepsit, chiar dacă mă simțeam cu adevărat persecutat pe atunci. Însă așteptările și disciplina pe care ei le aveau m-au învățat că acțiunile mele au consecințe și că trebuie să îmi asum responsabilitatea pentru acestea. Părinții mei mi-au modelat caracterul și, prin aceasta, viața. Când am fost numit secretar al Apărării, în drum spre Senat, am conștientizat că valorile umane pe care ei mi le-au transmis în copilărie m-au condus până în acest moment...[4]

Pe lângă descoperirea pasiunilor pe care le au, este crucial ca tinerii să învețe cum pot să le pună în aplicare după absolvirea școlii.

---

2 Dweck, C.S. (2017). *Mindset. O nouă psihologie a succesului. Ediția a doua.* București: Editura Curtea Veche.

3 Mischel, W. (2014). *The Marshmallow Test: Mastering Self-Control.* New York, NY: Little, Brown and Company. 35.

4 Gates, R.M. (2014). *Duty: Memoirs of a Secretary at War.* New York, NY: Knopf. pp. 14–15.

Dacă fiul dumneavoastră este la liceu, discutați cu acesta despre câmpul muncii. Încurajați-l să se angajeze cu jumătate de normă sau să fie voluntar în comunitatea sa pentru a deveni puțin mai responsabil și pentru a înțelege regulile și obligațiile din afaceri. Vorbiți cu el despre slujba respectivă, despre avantajele și dezavantajele sale. Evident că vă doriți ca el să-și urmeze visurile, dar probabil vă mai doriți ca el să conștientizeze oportunitățile pe care le are după absolvire, astfel încât să nu opteze pentru un domeniu de activitate deficitar pe piața muncii, fără perspective și care să presupună taxe de studiu ridicate. Puțini părinți își ajută copiii să-și formeze niște așteptări realiste sau să se pregătească pentru ceea ce urmează după facultate. Lumea se schimbă; înainte, recomandarea generală pentru viitorii absolvenți de facultate era de a alege un program care să le formeze o cultură cât mai vastă, însă acesta și-a pierdut relevanța, deoarece competiția este crescută, iar salariile sunt în scădere.

Încurajați-vă atât fiii, cât și fiicele să se îndrepte spre școlile profesionale sau alte programe postliceale dacă nu sunt interesați să urmeze calea științei, a tehnologiei, a ingineriei sau a matematicii. Peste un sfert dintre persoanele care obțin certificate profesionale după finalizarea studiilor medii câștigă mai mult decât suma medie obținută de absolvenții studiilor universitare de licență.[5]

---

5 Symonds, W.C., Schwartz, R.B. și Ferguson, R. (februarie 2011). „Pathways to Prosperity: Meeting the Challenge of Preparing Young Americans for the 21st Century." Preluat la 30 mai 2014 de la Raportul emis în cadrul Proiectului *Pathways to Prosperity*, Școala Postuniversitară pentru Educație Harvard: http://www.gse.harvard.edu/news_events/features/2011/Pathways_to_Prosperity_Feb2011.pdf. p. 3.

Indiferent de calea pe care pornesc, tinerii trebuie să se priceapă la tehnologie, iar abilitățile de scriere și de comunicare sunt fundamentale pentru succes. Dacă dobândesc abilitățile sociale elementare, ceilalți își vor dori să fie în preajma lor. Întrebați-i dacă au prieteni de ambele sexe și încurajați acest lucru; invitați-i la dumneavoastră acasă.

În același timp, încurajați-vă fiul să aibă grijă de copiii mai mici sau să-și asume rolul de mentor la vârsta adolescenței, astfel încât să poată învăța cum poate contribui direct la creșterea și educația altor persoane. Unele sporturi — precum fotbalul — le permit tinerilor să câștige o sumă rezonabilă de bani în timpul vacanțelor de vară și a weekendurilor prin antrenarea jucătorilor mai mici decât ei.

Părăsirea zonei de confort și abordarea subiectelor tabu

Discutați cu fiul dumneavoastră despre sex. Indiferent dacă sunteți de acord ca el să își înceapă activitatea sexuală acum sau nu, cu siguranță vă doriți să aibă o viață sexuală sănătoasă și lipsită de rușine alături de persoana pe care o va cunoaște, la un moment dat, în viața de adult. Pregătirea sa pentru acest lucru începe cu promovarea unor atitudini sănătoase, lipsite de prejudecăți și realiste cu privire la sex încă de la vârste mai mici.

Majoritatea oamenilor consideră că sexul este un aspect important al relațiilor de lungă durată.[6] Cu toate acestea, de-a lungul timpului, multe cupluri se confruntă cu o

6 *The Good, the Bad and the Dirty: The iVillage 2013 Married Sex Survey Results* (11 februarie 2013). Preluat la 24 noiembrie 2014 de la *iVillage:* http://www.ivillage.com/married-sex-survey-results-sex-week/6-b-520245#521337.

problemă sexuală, ceea ce poate distanța partenerii unul de celălalt. Dacă îi învățăm pe copiii noștri să se teamă de sex sau dacă nu le oferim deloc informații legate de acest lucru, nu îi ajutăm prea mult să aibă relații ulterioare înfloritoare. În urma Studiului longitudinal Harvard, Vaillant a arătat:

> Teama vizibilă față de sex a prezis mult mai puternic sănătatea mentală deficitară decât lipsa satisfacției sexuale în căsnicie. Până la urmă, într-o căsnicie, acomodarea sexuală depinde foarte mult de partener, însă teama de sex este puternic asociată cu neîncrederea persoanei în lume. Bărbații cu căsnicii nefericite de-a lungul vieții lor aveau o probabilitate de șase ori mai mare decât bărbații cu mariaje excelente și de două ori mai mare decât bărbații divorțați de a-și exprima teama sau disconfortul cu privire la relațiile sexuale prin intermediul chestionarelor.[7]

Răspundeți întrebărilor pe care le are băiatul dumneavoastră, ascultați-l cu atenție, nu renunțați la ceea ce credeți, recunoașteți atunci când nu știți ceva și arătați-i iubire necondiționată. Discutați cu el despre presiunile din partea anturajului, consimțământ și limite, contracepție, importanța sexului protejat și evitarea ITS-urilor, diferențele dintre pornografie și realitate sau puneți-l în legătură cu o persoană de încredere față de care s-ar simți mai confortabil să vorbească despre provocările și riscurile intimității (poate fi un consilier, specialist în sănătate, psihoterapeut, pastor etc.). Majoritatea băieților reacționează pozitiv după ce află despre cercetările care investighează pericolele pornografiei; de asemenea, mai puteți lua în calcul să îi recomandați să acceseze

---

[7] Vaillant, G.E. (2012). *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study.* Cambridge, MA: Belknap Press. p. 218.

YourBrainOnPorn.com sau *FightTheNewDrug.org* pentru a consulta resursele lor.

Dacă există vreun act sexual pe care „toată lumea îl face“, aceasta nu înseamnă că trebuie să o facă și el. Dacă altcineva încearcă să îl convingă sau să îl manipuleze să facă un anumit lucru sau atunci când ceva nu pare a fi în regulă, vorbiți cu băiatul despre cum poate ieși în siguranță din acea situație. Oricum, este la fel de important să continuați explicându-i părțile pozitive ale limitelor. Subliniați rolul comunicării și ajutați-l să înțeleagă faptul că sexul se referă la plăcere și la conexiunea cu potențiala sa parteneră.

Dacă dumneavoastră și celălalt părinte al copilului sunteți despărțiți, asigurați-vă că amândoi puteți petrece alături de fiul dumneavoastră, un timp în care să-i acordați întreaga atenție. Deși este posibil ca fosta jumătate să nu vă mai placă acum, nu pierdeți din vedere cine este pentru copilul dumneavoastră și faceți tot posibilul să nu vorbiți urât despre acea persoană în fața lui. Încercați să trăiți suficient de aproape unul de celălalt, astfel încât copiii dumneavoastră să nu fie nevoiți să-și sacrifice prieteniile sau activitățile pentru a petrece timp cu unul dintre părinții lor.

Majoritatea mamelor cred că tații absenți sau neimplicați pot fi cu ușurință substituiți de ele însele sau de către un alt bărbat,[8] iar această atitudine este alarmantă. Studiile confirmă că mariajele stabile înseamnă copii mai fericiți, mai sănătoși și mai motivați, ceea ce înseamnă comunități mai puternice, mai multe oportunități și egalitate. Ne dorim să reiterăm cât de mult au de câștigat copiii datorită taților implicați:

---

8 Glenn, N. și Whitehead, B.D. (2009). *MAMA SAYS: A National Survey of Mothers'Attitudes on Fathering.* Preluat la 26 iunie 2014 de la Inițiativa Națională pentru Paternitate din Statele Unite: http://www.fatherhood.org/mama-says-survey. p. 5.

- **Sănătate fizică.** Spre deosebire de copiii din familii intacte, ai căror părinți sunt căsătoriți, copiii care provin din familii care trăiesc în concubinaj (formate din unul dintre părinții lor și iubita sau iubitul său) au o probabilitate mai mare de a avea o problemă medicală[9] și prezintă un risc de trei ori mai mare de a se confrunta cu abuzul fizic, sexual sau emoțional.[10] Sistemul imunitar al persoanelor care au căsnicii nefericite are de suferit, iar copiii lor prezintă niveluri ridicate de hormoni ai stresului.[11]
- **Sănătate mentală.** Copiii crescuți de mame singure au o probabilitate mai mare de a utiliza medicație împotriva tulburării de hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD)[12] și de a necesita ajutor de specialitate pentru probleme emoționale sau comportamentale.[13] La vârsta adultă, copiii care au crescut într-o familie intactă

---

9 Blackwell, D.L. (2007). „Family structure and children's health in the United States: Findings from the National Health Interview Survey, 2001–2007." Centrul Național pentru Statistică în Sănătate. Vital Health Stat 10 (246), 1.

10 Wilcox, W.B. (2007). „A Shaky Foundation for Families." Preluat de la *New York Times:* http://www.nytimes.com/roomfordebate/2011/08/30/shotgun-weddings-vs-cohabitating-parents/cohabitation-is-a-shaky-foundation.

11 Gottman, J.M. și Silver, N. (2016). *Cele șapte principii ale unei căsnicii fericite: Ghid practic elaborat de cel mai renumit expert în relațiile de cuplu.* Cluj-Napoca: Editura Asociației de Științe Cognitive din România (ASCR).

12 Hjern, A., Weitoft, G.R. și Lindblad, F. (2010). „Social Adversity Predicts ADHD-Medication in School Children — A National Cohort Study." Preluat de la *Acta Paediatrica:* http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1651-2227.2009.01638.x/pdf.

13 Dawson, D.A. (1991). *Family Structure and Children's Health: United States, 1988.* Preluat de la Departamentul de Sănătate și Servicii Umane al Statelor Unite, Centrele pentru Controlul și Prevenția Bolilor, Centrul Național pentru Statistică în Sănătate: http://www.cdc.gov/nchs/data/series/sr_10/sr10_178.pdf, Tabelul 13.

au o probabilitate mai mică de a dezvolta probleme de sănătate mentală (este valabil în special pentru fete).[14]

- **Sărăcie.** Copiii care cresc alături de părinții lor căsătoriți au o probabilitate cu mult mai scăzută de a trăi în sărăcie[15] și prezintă o rată mai crescută de mobilitate ascendentă față de copiii din familii monoparentale; conform unei estimări, bugetul familiilor care au copii ar putea fi cu 44 % mai mare dacă rata mariajelor intacte din Statele Unite ar fi în continuare la nivelul celei din 1980.[16]
- **Sarcini la vârsta adolescenței și infracțiuni.** Fiicele crescute de mame singure au mai mult tendința de a-și începe activitatea sexuală devreme și de a deveni mame la vârsta adolescenței,[17] ceea ce crește probabilitatea ca ele să se bazeze pe asistența socială, copiii lor având o șansă mai redusă de a crește alături de tații lor. Majoritatea deținuților au crescut fără tată.[18]

---

14 Fogarty, K. și Evans, G. (2009). „The Hidden Benefits of Being an Involved Father." Preluat de la Extensia IFAS a Universității Florida: http://www.cfuf.org/Filestream.aspx?FileID=14, 3.

15 Blackwell, D.L. (2007). „Family structure and children's health in the United States: Findings from the National Health Interview Survey, 2001–2007." Centrul Național pentru Statistică în Sănătate. Vital Health Stat 10 (246). p. 7.

16 Habeeb, L. și Leven, M. (2015). *Why Won't Liberals Talk about the Most Important Kind of 'Privilege' in America?* Preluat la 1 iulie 2015 de la *National Review:* http://www.nationalreview.com/article/415799/why-wont-liberals-talk-about-most-important-kind-privilege-america-lee-habeeb-mike.

17 Ellis, B.J., et al. (2003). Does Father Absence Place Daughters at Special Risk for Early Sexual Activity and Teenage Pregnancy? *Child Development. 74(3)*, 801–821.

18 James, D. (12 octombrie 2004). *Profile of Jail Inmates, 2002.* Preluat la 25 august 2015 de la Biroul pentru Statistică în Justiție, Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://www.bjs.gov/content/pub/pdf/pji02.pdf. p. 9; Glaze, L. și Maruschak, L. (30 martie 2010). *Parents in Prison and Their Minor Children.* Preluat la 25 august 2015 de la Biroul pentru Statistică în Justiție,

- **Droguri și alcool.** Copiii din familii monoparentale au o rată semnificativ mai crescută de utilizare a drogurilor.[19] Adolescenții care iau cina în familie mai puțin de trei ori pe săptămână au o probabilitate de patru ori mai mare de a fuma tutun, de peste două ori mai mare de a consuma alcool, de două ori și jumătate mai mare de a folosi marijuana și de aproape patru ori mai mare de a utiliza droguri mai târziu.[20]
- **Școală**. Copiii care cresc în cadrul unui mariaj au mai puține probleme legate de învățare;[21] obțin scoruri mai bune la citire,[22] au abilități verbale și de rezolvare a problemelor mai bune,[23] au performanțe superioare la majoritatea testărilor școlare[24] și la majoritatea testelor de competențe sociale.[25]

Departamentul de Justiție al Statelor Unite: http://bjs.gov/content/pub/pdf/pptmc.pdf. p. 2.

19 Hoffmann, J.P. (2002). „The Community Context of Family Structure and Adolescent Drug Use." *Journal of Marriage and Family, 64(2)*, 314–330.

20 *The Importance of Family Dinners VII* (2011). Preluat de la Centrul Național pentru Dependență și Abuz de Substanțe din cadrul Universității Columbia: http://www.casacolumbia.org/upload/2011/2011922familydinnersVII.pdf. Figure 1.A., 2.A.

21 Blackwell, D.L. (2007). „Family structure and children's health in the United States: Findings from the National Health Interview Survey, 2001–2007." Centrul Național pentru Statistică în Sănătate. Vital Health Stat 10(246). p. 1.

22 Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (2011). „How do students from single-parent families perform in reading?" Preluat de la *OECD Publishing*: http://dx.doi.org/10.1787/9789264095250-22-en.

23 Ladd, L. (2000). *What Fathers Contribute to Child Development*. Preluat de la Extensia *Texas A&M AgriLife:* http://fcs.tamu.edu/families/parenting/fathering_pdf/development.pdf.

24 Guidubaldi, J. (1987). „Growing Up in a Divorced Family: Initial and Long Term Perspectives on Children's Adjustment", *Applied Social Psychology*, 230, 7.

25 Ibidem.

- **Venit ulterior.** Studiul longitudinal Harvard a arătat că bărbații care au beneficiat de copilării caracterizate de căldură — cei care au avut relații apropiate cu părinții lor (care erau căsătoriți) și cu unul dintre frații lor, cel puțin — câștigă cu 50 % mai mulți bani decât omologii lor ai căror părinți erau separați sau care au crescut în medii ostile.[26]

În acest moment, există o discrepanță între cât de mult valorizăm implicarea tatălui și cât de multă importanță acordăm venitului acestuia. Doar 8 % din bărbați și femei consideră că, atunci când tatăl este casnic și mama lucrează, copilul este mai în siguranță,[27] însă 93 % din mame și 91 % din tați sunt de părere că ne confruntăm cu o criză a absenței taților.[28] Majoritatea mamelor cred că ar reuși să echilibreze mai bine munca și viața de familie pentru a avea mai mult timp pentru copii dacă tații ar contribui mai mult la sarcinile gospodărești;[29] astfel, bărbaților li se cere atât să aducă mai mulți bani acasă, cât și să acorde mai mult timp familiei.

---

26 Vaillant, G. (2012). *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study*. Cambridge, MA: Belknap Press, 113.

27 Livingston, G. (5 iunie 2014). *Growing Number of Dads Home with the Kids*. Preluat la 7 iunie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewsocialtrends.org/2014/06/05/growing-number-of-dads-home-with-the-kids/.

28 Glenn, N. și Whitehead, B.D. (2009). *MAMA SAYS: A National Survey of Mothers' Attitudes on Fathering*. Preluat la 26 iunie 2014 de la Inițiativa Națională pentru Paternitate din Statele Unite: http://www.fatherhood.org/mama-says-survey. p. 4; POP'S CULTURE: A National Survey of Dads' Attitudes on Fathering. (2006). Inițiativa Națională pentru Paternitate din Statele Unite. p. 2.

29 Glenn, N. și Whitehead, B.D. (2009). *MAMA SAYS: A National Survey of Mothers' Attitudes on Fathering*. Preluat la 26 iunie 2014 de la Inițiativa Națională pentru Paternitate: http://www.fatherhood.org/mama-says-survey. p. 4.

O abordare alternativă poate fi ca bărbații să se implice mai mult în creșterea copiilor, iar femeile să contribuie mai mult la bugetul familiei, ceea ce poate oferi un mai bun echilibru profesional și personal pentru ambii parteneri. De la caz la caz, complexitatea soluțiilor poate trece dincolo de informațiile cuprinse în această carte, dar ideea principală este de a găsi un echilibru în cadrul relației, care să le permită ambilor părinți să se ocupe atât de creșterea copiilor, cât și de asigurarea venitului familiei, mai degrabă decât să adopte modul tradițional de repartizare a îndatoririlor în cuplu.

Pentru bărbații tineri, înțelegerea relevanței finalizării studiilor depinde de un tip de iubire pe care o oferă tații. Spre deosebire de mame, care își iubesc copilul necondiționat, cel mai adesea, tații sunt cei care *stabilesc* și, mai important, întăresc niște limite clare pentru copiii lor, ceea ce le inoculează sentimentul autodisciplinei și le demonstrează importanța amânării recompensei și a capacității de a susține o acțiune până la îndeplinirea obiectivului. Copiii au nevoie de ambele moduri de îngrijire, pe care le pot obține numai în cadrul unei familii intacte.

La nivel individual, trebuie să devenim mai buni în privința iubirii. Aspectele pozitive menționate mai sus și păstrarea relațiilor bune dintre generații se bazează pe afecțiune. Într-adevăr, cel mai important lucru pe care îl poate face un bărbat este să-și iubească soția, și viceversa; cele mai sănătoase și reușite relații se fundamentează pe afecțiune reciprocă.[30]

Dacă vă confruntați cu probleme de comunicare în mariaj, consultați cartea clasică a lui John Gray, *Bărbații*

---

30 Weiner-Davis, M. (2014). *The Sex-Starved Marriage.* Preluat de la *TEDx:* http://tedxtalks.ted.com/video/The-Sex-Starved-Marriage-Michele.

sunt de pe Marte, femeile sunt de pe Venus.[31] Este fără îndoială una dintre cele mai bune și simple cărți de dezvoltare personală care poate oferi un punct de plecare pentru îmbunătățirea comunicării cu partenerul dumneavoastră de viață. Este o lectură potrivită și pentru adolescenții mai mari. Alte resurse pe care le recomandăm sunt lucrările lui John Gottman, *What Makes Love Last?* (Cum poate iubirea să dureze?) și *Cum să creștem copii inteligenți emoțional,*[32] alături de cartea lui Shefali Tsabary, *Părintele conștient.*[33]

Tații trebuie să acorde mai multă importanță paternității

Tații trebuie să acorde mai multă importanță rolului pe care îl au în viața fiului lor. Nu este niciodată prea târziu să o facem. Dacă ați fost un tată care a comis infracțiuni, ați muncit pentru a reuși, ați călătorit prea mult sau ați fost prea preocupat de alte lucruri, pur și simplu, luați o pauză. Renunțați, pentru o vreme, la vechile obiceiuri și întoarceți-vă spre fiul dumneavoastră. Fiți dispus să vă exprimați regretele cu privire la faptul că nu ați fost acolo mai devreme și asumați-vă angajamentul de a îndrepta această greșeală, de a fi un tată mai bun, un prieten, dar și o sursă de stimulente și de limite deopotrivă. Aflați părerea sa cu privire la cum poate începe o asemenea relație; cereți-i sfaturi, nu încercați doar să le oferiți.

Există mulți oameni în vârstă care privesc în urmă spre modul în care au trăit și se simt pustiiți, în ciuda succesului material, conștientizând că au sacrificat prea multe

---

31 Ediția în limba română: Editura Vremea, 2014.
32 Ediția în limba română: Editura Pagina de Psihologie, 2016.
33 Ediția în limba română: Editura Trei, 2012.

pentru acest lucru — prieteni, familie sau chiar distracție. Nu au alocat suficient timp pentru a fi aproape de soțiile, fiicele sau fiii lor, iar acum se simt vinovați. Băieții au chiar mai multă nevoie de implicarea taților decât fetele, pentru că nu pot obține același lucru din atât de multe surse precum fetele, cum ar fi din partea cercului de prieteni și a unor mame mai expresive.

Este crucial ca tații, dar și unchii sau bunicii, să acorde mentoratului băieților din tânăra generație o prioritate maximă. Ei vor aprecia acest lucru, dacă este realizat într-o manieră onestă, deschisă și constructivă. Trebuie să treceți peste stânjeneală. Găsiți un loc liniștit, un spațiu sigur pentru a avea o discuție simplă despre întâmplările din viața sa și a dumneavoastră. Ar trebui să îi cunoașteți obiectivele sau lucrurile pe care nu le dorește. Ce îl preocupă, care sunt temerile sale? Care consideră că sunt punctele sale forte și care sunt aspectele la care mai trebuie să lucreze? Doar asigurați-l că poate vorbi cu dumneavoastră despre orice, în special despre lucrurile care rămân nespuse de obicei, cum ar fi discuțiile despre sex, regretele pe care le are sau despre viitorul său nesigur.

Activitate pentru managementul timpului

O altă sugestie practică pentru toți părinții este să le ceară băieților să monitorizeze modul în care își petrec timpul pentru o săptămână (nu includeți timpul destinat pornografiei pentru început sau indicați-le să păstreze monitorizarea numai pentru ei). Iată principalele activități care pot fi incluse:

1. Somnul.
2. Timpul petrecut la școală sau la muncă.

3. Timpul destinat temelor pentru acasă.
4. Timpul destinat sarcinilor casnice.
5. Sporturile practicate.
6. Ieșirile cu prietenii.
7. Timpul petrecut în aer liber, în natură.
8. Privitul la televizor.
9. Timpul petrecut conversând pe internet, pe rețelele de socializare sau pe e-mail: totalul tuturor activităților electronice.
10. Utilizarea jocurilor video.

Sumarizarea acestor activități este punctul de plecare pentru inițierea unei conversații despre managementul timpului și importanța menținerii echilibrului în privința acestui aspect pentru bunăstarea lor fizică, mentală și socială din prezent și din viitor. Oferiți-le niște stimulente pentru organizare, cum ar fi servirea preparatelor pe care le preferă la cină, în timpul căreia puteți discuta rezultatele. Ne așteptăm ca atât părinții, cât și copiii să fie surprinși de ceea ce arată datele: un număr imens de ore alocate utilizării jocurilor video și internetului. Putem scoate în evidență timpul petrecut în interacțiune directă cu alte persoane pe durata jocurilor sau a altor ocupații similare pentru a identifica lungimea intervalelor de izolare socială.

Dacă fiul dumneavoastră petrece perioade excesive în fața telefonului mobil, a calculatorului sau a consolei pentru jocuri, limitați accesul său la aceste dispozitive sau învățați copilul să-și câștige dreptul de a le utiliza. Un sondaj desfășurat la nivel național a arătat că 75 % din adolescenți folosesc niște servicii de telefonie mobilă care includ o opțiune cu mesaje nelimitate și doar 13 % din adolescenți sunt tarifați pentru fiecare mesaj trimis. Cei care folosesc serviciile nelimitate expediază și primesc de șapte ori mai multe mesaje pe zi față de adolescenții

care utilizează opțiuni mai restrictive și de 14 ori mai multe mesaje pe zi față de cei care plătesc pentru fiecare mesaj trimis.[34] Gândiți-vă la alegerea unui serviciu de telefonie mobilă contorizat, care să limiteze apelurile vocale și mesajele text. De asemenea, luați în considerare poziționarea calculatorului sau a laptopului pe care îl folosește fiul dumneavoastră într-o zonă circulată din casă, nu în dormitorul său. Fundația Națională pentru Somn din Statele Unite a indicat că, atunci când părinții impun niște reguli cu privire la limitarea orelor de utilizare a telefoanelor mobile seara, copiii dorm cu aproape o oră mai mult pe noapte. De asemenea, aceeași organizație a arătat că părinții erau de două până la trei ori mai eficienți în aplicarea acestor reguli dacă ei înșiși renunțau la păstrarea aparatelor electronice în dormitor.[35]

În cazul consolelor pentru jocuri, nu este important numai ca părinții să limiteze utilizarea acestora sau să își oblige fiii să renunțe brusc la ele. „Dacă un joc este cu adevărat singurul lucru care îi poate conferi unui adolescent sentimentul de control, mulțumire și bucurie, atunci faptul că îl privăm de toate acestea poate fi devastator pentru el", spune Neils Clark.[36] Este necesară realizarea unui

---

34 Lenhart, A., Ling, R., Campbell, S. și Purcell, K. (20 aprilie 2010). *Teens and Mobile Phones*. Preluat la 7 iunie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewinternet.org/2010/04/20/teens-and-mobile-phones/.

35 „National Sleep Foundation 2014 Sleep In America Poll Finds Children Sleep Better When Parents Estalish Rules, Limit Technology and Set a Good Example." (3 martie 2014). Preluat la 17 iunie 2014 de la Fundația Națională pentru Somn din Statele Unite: http://sleepfoundation.org/media-center/press-release/national-sleep-foundation-2014-sleep-america-poll-finds-children-sleep.

36 Clark, N. și Scott, P.S. (2009). *Game Addiction: The Experience and the Effects*. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company. p. 105.

program planificat de abstinență, astfel încât timpul de utilizare a jocurilor video să se reducă treptat, în vreme ce alte activități plăcute să fie introduse. Victoria Dunckley prezintă un plan eficient pentru părinții care își doresc să reducă orele petrecute de copiii lor în fața ecranelor, în cartea ei, *Reset Your Child's Brain* (Resetați creierul copilului dumneavoastră).

Banii merg acolo unde sunt ambiția, inovația și reziliența. Ziarul *New York City* a susținut recent că Londra este centrul financiar al lumii, însă se preconizează că Shangai va redobândi acest statut până în 2019.[37] Milenialii sunt viitorii lideri de mâine, dar nu vor deveni unii foarte buni dacă primesc prea multă medicație, devin obezi, le lipsește reziliența și petrec mii de ore consumând jocuri video și pornografie. Părinții trebuie să intervină și să se asigure că le insuflă copiilor încrederea și curajul necesare pentru a avea succes și pentru a putea coopera cu alte persoane în lumea reală.

---

37 Wright, B. (24 noiembrie 2014). „London is Losing Ground to New York in Battle of the Finance Centres." Preluat la 24 noiembrie 2014 de la *Telegraph:* http://www.telegraph.co.uk/finance/11249562/London-is-losing-ground-to-New-York-in-battle-of-the-finance-centres.html.

19

Ce pot face bărbații

Fiecare dintre noi trebuie să aleagă între două dureri: cea a disciplinei sau cea a regretului.

— Jim Rohn, antreprenor și orator motivațional

Putem alege să ne întoarcem spre siguranță sau să înaintăm spre dezvoltare. Dezvoltarea trebuie aleasă iar și iar; frica trebuie depășită iar și iar.

— Abraham Maslow, psiholog umanist

Dacă sunteți un tânăr care caută mai multă mulțumire sau satisfacție în realitate, trebuie să acceptați că aceasta nu se va întâmpla atâta timp cât rămâneți cufundat într-un joc video sau stați pe margine. Este necesar să ieșiți din zona de confort și să vă implicați. Dacă sunteți prea ocupați să vă priviți telefoanele mobile sau laptopurile, nu veți putea vedea ocaziile pe care le ratați. Este posibil chiar să începeți să dezvoltați credința falsă că nu există oportunități de conectare cu alte persoane sau de a vă

descurca în lume, în afara celor descoperite prin intermediul tehnologiei. Așadar, renunțați la identitatea digitală și întoarceți-vă spre dumneavoastră. Schițați pașii necesari pentru a deveni genul de bărbat care v-ați dori să vă fie prieten sau partener de afaceri.

Învățați să dansați, redescoperiți natura, împrieteniți-vă cu o femeie și încercați să vă deschideți mai mult în conversații. Încercați să-i faceți pe ceilalți să se simtă speciali ascultându-i și oferindu-le complimente sincere. Găsiți persoanele care au trăsăturile pe care v-ați dori să le aveți și observați modul în care trăiesc, identificați-vă propriile modele sau mentori și descoperiți ceva din realitate care să vă motiveze. Fiți ingenios și admiteți că poate fi necesar să vă dați cu un pas înapoi pentru a putea face doi pași înainte.

Renunțați la pornografie

Vă mai amintiți de Gabe Deem, fostul dependent de pornografie și oratorul despre care am menționat în Capitolul 11? El sugerează să vă întrebați dacă pornografia pe care o urmăriți acum este în acord cu adevăratele dorințe pe care le aveți. Sfatul său pentru alți bărbați este să stea departe de pornografie întru totul: „nu vă va satisface niciodată, ci va ajunge să vă răpească exact lucrul pe care îl promite, capacitatea de a simți plăcere“[1].

Sexologul și terapeutul relațional Veronica Monet este de aceeași părere. Din experiența sa, „a încerca, pur și simplu, să ne abținem, rareori duce la altceva în afara unor rezultate temporare care sunt, în mod inevitabil, urmate chiar de comportamente mai compulsive și de mai

1 Deem, G., comunicare personală, 13 aprilie 2014.

multe efecte negative". Aceasta susține, cu înțelepciune, că oamenii ar trebui să „fie atenți atunci când aleg o anumită metodă de recuperare", având în vedere că „rușinea poate perpetua tiparul dependenței... Mulți dintre cei care încearcă să rezolve problema prin inhibarea dependenței rămân prinși la mijloc între confruntarea cu o dependență activă și suferința cauzată de rușinea inutilă"[2].

Atunci când ne dorim intimitatea cu niște persoane din viața reală, dar nu reușim să ne excităm sau să ajungem la orgasm prea ușor alături de acestea, în mod evident, este cazul să ne oprim din urmărit pornografie cel puțin pentru o perioadă scurtă; nu avem de ales. Gary Wilson recomandă efectuarea următorului test pentru a determina dacă pornografia este un aspect problematic al vieții dumneavoastră sexuale sau nu (presupunând că nu există alte probleme medicale):

- Prima dată, masturbați-vă în timp ce vizionați sau vă imaginați materialul pornografic preferat.
- Apoi masturbați-vă fără a recurge la pornografie sau la fantezie — acordați atenție numai senzației.

Comparați erecțiile pe care le obțineți pe durata celor două scenarii, precum și intervalele de timp până la ejaculare (dacă se ajunge la ejaculare în ambele situații). Tinerii care au o sănătate fizică bună nu ar trebui să întâmpine probleme legate de obținerea unei erecții complete și a unui orgasm în niciunul din cele două scenarii. Dacă ați obținut o erecție completă atunci când v-ați masturbat apelând la pornografie, dar ați întâmpinat o disfuncție erectilă când nu ați folosit pornografia, este foarte probabil să vă confruntați cu o problemă numită disfuncție erectilă indusă de pornografie. Unii dintre bărbații care

---

2 Monet, V., comunicare personală, 30 iunie 2014.

au această dificultate nu reușesc să mențină erecția nici măcar cu ajutorul pornografiei. Dacă ați avut disfuncții erectile în timpul ambelor scenarii, este posibil să aveți o formă mai severă de disfuncție erectilă indusă de pornografie sau o problemă fizică. Dacă ați obținut erecții complete în ambele situații, însă aveți dificultăți în privința menținerii erecției cu o parteneră în realitate, cel mai probabil aveți de-a face cu anxietatea socială sau cea de performanță.[3]

Dacă vă hotărâți să întrerupeți pornografia pentru o perioadă, va trebui să vă clarificați relația cu aceasta, astfel încât să puteți evita neajunsurile sale. Noi vă recomandăm să luați o pauză de la pornografie chiar dacă nu considerați că aveți o problemă, doar pentru a observa ce se întâmplă. Pornografia poate fi o parte din fantezia dumneavoastră, dar nu este totul și să sperăm că nu cel mai bun lucru.

Renunțarea la pornografie poate avea impact asupra „resetării" creierului — le permite receptorilor de dopamină să se recupereze, restabilește funcționarea normală a circuitului recompensei și reface conexiunile cerebrale, reducând puterea circuitelor formate de pornografie datorită întreruperii utilizării acesteia și îmbunătățind circuitele care asigură controlul executiv. Pe măsura vindecării creierului, veți putea fi cu mai multă ușurință stimulați de persoane din realitate, iar sensibilitatea penisului va crește. De asemenea, probabil că nivelul dopaminei își va reveni. Accesați pagina *YourBrainOnPorn.com/tools-for-change* pentru îndrumări și resurse care vă pot ajuta să faceți schimbarea. În plus, vă recomandăm să accesați forumurile *RebootNation.org* sau *Reddit* (*reddit.com/r/NoFap/*) pentru mai multe idei și sfaturi.

---

3 Wilson, G. (2014). *Your Brain on Porn: Internet Pornography and the Emerging Science of Addiction.* United Kingdom: Commonwealth Publishing. pp. 6–7.

Pentru cei care au dificultăți mari legate de controlul utilizării pornografiei, internetul în sine poate contribui la menținerea problemei. În acest caz, am aflat mai multe păreri pozitive de la bărbații care s-au alăturat programelor în 12 pași. Un tânăr care se recuperează în prezent după consumul excesiv de pornografie ne-a mărturisit:

> O problemă legată de utilizarea internetului nu poate fi rezolvată, în mod tipic, tot cu ajutorul internetului. Încercarea de a rezolva o problemă legată de utilizarea pornografiei în mediul virtual este ca și cum niște alcoolici și-ar susține întâlnirile din cadrul programelor Alcoolici Anonimi la un bar. Exact după cum ei se află la un singur pas de a comanda ceva de băut și de a-și pierde cumpătarea, cei care încearcă să renunțe la pornografie prin intermediul internetului sunt la patru sau cinci click-uri distanță de viciul lor.
> Eu cred că primii pași ai procesului de „dezintoxicare" de pornografie implică închiderea calculatorului și conectarea cu oamenii din realitate. Aderarea la un grup de sprijin poate pune capăt tiparului de izolare și rușine care face parte din această boală. Împărtășirea celor mai întunecate și murdare secrete pe care le avem cu alte persoane și descoperirea că acestea ne pot accepta cu înțelegere și compasiune este o nouă perspectivă care ne poate schimba viețile. Nu putem continua fără să discutăm cu nimeni despre dificultățile legate de pornografie pe care le întâmpinăm. Aici intră în scenă apartenența la o comunitate de recuperare!
> Există o mulțime de oportunități disponibile pentru cei care sunt dispuși să-și părăsească zona de confort și să apeleze la ajutorul unui grup. Grupurile de sprijin pot fi o resursă extrem de valoroasă pentru cei captivi în izolare care nu știu cum să-și abordeze problema sau nici măcar cum să ceară ajutor. Grupurile de terapie conferă un mediu fundamentat clinic în care persoanele dependente de pornografie se pot susține unele pe celelalte, în timp ce se formează o dinamică

> a responsabilității, ceea ce stabilește niște limite sănătoase pentru individul aflat în proces de recuperare.
>
> În cele din urmă, dar cu siguranță nu mai puțin important, grupurile de intervenție în 12 pași adresate persoanelor care se confruntă cu dependența de pornografie le permit celor implicați integrarea în cadrul unui program centrat pe spiritualitate, care îi poate ajuta să fie mai cumpătați, oferindu-le o multitudine de instrumente și abordând aspectele legate de anumite credințe, trăsături de personalitate și experiențele de viață care stau la baza dependenței lor. Mai mult decât atât, acestea permit conectarea la o comunitate de indivizi care își doresc să se recupereze, iar fiecare are de câștigat datorită celorlalți membri. Deși particip regulat la întâlnirile unui grup în 12 pași, merg simultan la un terapeut specializat în dependența de sex/pornografie. În prima ședință, i-am spus: „Am avut o copilărie grozavă. Chiar nu cred că am vreo traumă". Din păcate pentru mine, această credință falsă mi-a blocat procesul de recuperare pentru un timp. De fapt, nu am reușit niciodată să obțin o perioadă mai lungă de o lună sau două de abstinență, până când am început să iau în serios problemele [din trecutul meu] care stăteau la baza adicției. Apartenența la grup m-a ajutat să îmi explorez mai în profunzime dificultățile și să conștientizez că a fost mai mult decât o „dependență conjuncturală". Am avut de învățat din înțelepciunea poveștilor împărtășite de ceilalți.

Este important să reținem că nu există soluții rapide sau niște pastile magice pentru depășirea utilizării în exces a pornografiei — precum în orice dependență de droguri, alcool, jocuri de noroc sau mâncare.

Dincolo de pornografie, faptul că sexul este în mintea noastră tot timpul sau ocupă un loc important în identitatea noastră poate fi un lucru bun — o mulțime de oameni de mare succes au un apetit sexual crescut —, însă trebuie să învățăm cum să ne redirecționăm energia sexuală de la

focalizarea exclusivă asupra plăcerii și să o încorporăm în inima și în mintea noastră, de unde poate servi valorile noastre superioare, și nu doar instinctele noastre primare. Când transformăm energia sexuală în gânduri și acțiuni de altă natură, este necesar să ne folosim voința pentru vizualizarea și redirecționarea conștientă a acesteia.

O resursă excelentă pentru lectura suplimentară despre acest subiect este lucrarea clasică *De la idee la bani*[4] a lui Napoleon Hill, precum și blogul lui Steve Pavlina, care scrie cărți de dezvoltare personală. În postarea sa intitulată „Energie sexuală", Pavlina recomandă folosirea energiei sexuale pentru atingerea scopurilor personale. El susține că, prin descoperirea lucrurilor care ne stimulează sexual, obiectivele noastre pot deveni mai plăcute, pentru că putem modifica direcția spre acestea:

> Atunci când suntem stimulați sexual, simțim impulsul de a trece la acțiune într-un fel sau altul. Hormonii preiau controlul, iar noi devenim incredibil de concentrați asupra obiectului dorinței noastre și nu ne putem gândi la altceva. Acesta este sentimentul pe care îl avem dacă suntem impulsionați de un scop care ne inspiră cu adevărat. (...) Este posibil să întâmpinați anumite obstacole la un moment dat, apoi să vă doriți să renunțați, dar opriți-vă și întrebați-vă dacă chimia este încă acolo. Uitați, pentru un moment, de calea pe care ați pornit și vizualizați doar obiectivul în sine. Imaginați-vă că sunteți deja acolo. Vă mai doriți în continuare acel lucru la fel de mult? (...) Amintiți-vă că principalul motiv pentru care ne stabilim anumite obiective este îndreptarea gândurilor și a acțiunilor noastre într-o direcție inedită. Dacă nu suntem mânați spre acțiune, înseamnă că ne-am stabilit niște scopuri slabe.[5]

---

4 Ediția în limba română: Editura Curtea Veche, 2018.

5 Pavlina, S. (9 aprilie 2007). „Sex Energy." Preluat la 14 aprilie 2014 de la *Steve Pavlina:* http://www.stevepavlina.com/blog/2007/04/sex-energy/.

Morala poveștii: dacă ne dorim să deținem controlul asupra vieții noastre, trebuie să dobândim o mai bună înțelegere a lucrurilor care ne motivează. Atunci când comportamentul nostru automat implică irosirea timpului cu niște distracții pasive care ne împlinesc doar parțial, ghiciți ce urmează să obținem? Împlinirea parțială.

Inamicul timpului — observați câte alte lucruri ați putea face

Merită să vă gândiți la cât de mult timp petreceți desfășurând anumite activități pe parcursul zilei. Dacă simțiți orice fel de rezistență cu privire la acest lucru, este posibil să fie necesar să reduceți timpul destinat jocurilor video, în special dacă o faceți în izolare. De obicei, oamenii cei mai vulnerabili în fața adicțiilor sunt dezavantajați din punct de vedere social sau personal, astfel că începeți să folosiți jocuri video care implică interacțiuni cu alți oameni, de preferat în persoană.

Luați în calcul să alocați câteva ore pe care le petreceți jucându-vă pentru îndeplinirea altor scopuri din viața reală. Mai jos găsiți un tabel care compară numărul mediu de ore ocupate cu jocurile video cu media timpului necesar pentru atingerea altor obiective.

Media timpului necesar anumitor activități[6]

Media intervalului anual de timp petrecut de un adolescent utilizând jocuri video.	Timpul necesar învățării elementelor de bază ale unei limbi străine cu ajutorul cursurilor *Rosetta Stone*.	Timpul necesar pentru a învăța să cânți la chitară în urma exercițiului regulat.	Timpul necesar pentru practicarea unui sport în cadrul campionatelor școlare.	Timpul necesar pentru a învăța să dansezi salsa.
676 de ore	205 ore	260 de ore	32 de ore	40 de ore

6 Notă: Calcularea timpului necesar anumitor activități: Timpul mediu anual pe care un adolescent îl petrece utilizând jocuri video: calculul se raportează la 13 ore pe săptămână. (Gentile, D.A., et al. (2004). „The Effects of Violent Video Game Habits on Adolescent Hostility, Agressive Behaviors and School Performance“, *Journal of Adolescence*, 27, 6.) Învățarea elementelor de bază ale unei limbi străine: în cazul cursurilor *Rosetta Stone*, este nevoie de aproximativ 40 până la 50 de ore pentru a parcurge complet conținutul fiecărui nivel; există patru sau cinci niveluri pentru fiecare limbă străină. Calculul este media între 160 și 250 de ore. Timpul necesar pentru a învăța să cânți la chitară în urma exercițiului regulat: Conform *TheGuitarLesson.com*, sunt necesare șase luni de practică regulată pentru a obține un nivel intermediar de competență. Calculul se raportează la 10 ore de exercițiu pe săptămână pe o durată de șase luni. Practicarea unui sport în cadrul campionatelor școlare: Calculul se raportează la patru ore dedicate antrenamentelor și competițiilor pe săptămână timp de opt săptămâni. Timpul necesar pentru a învăța salsa: Conform *DanceSF.com*, sunt necesare aproximativ două cursuri pentru începători cu o durată de patru săptămâni pentru a dobândi abilitățile necesare dansului în societate. Acest calcul se raportează la 2,5 ore de curs și 2,5 ore de practică individuală pe săptămână.

Practicarea sporturilor

Pe când eram copil, eu (Philip Zimbardo) îmi amintesc că eram inapt fizic din cauza unei probleme medicale din copilărie care mi-a afectat condiția fizică și capacitatea de coordonare, iar acesta era motivul pentru care am fost slab la sport. Hotărât să fac parte din echipa de stickball[7] a cartierului meu, am exersat singur în curtea școlii, lovind ore în șir o minge de cauciuc de culoare roz în perete cu ajutorul unei cozi rupte de mătură, până când am stăpânit mișcarea. A arunca o asemenea minge departe nu depindea atât de mult de masa musculară, ci de mișcarea potrivită a încheieturii mâinii în momentul contactului. După un timp, am devenit legendarul „trei capace de canal", ceea ce însemna că reușeam să arunc acea minge de cauciuc pe distanța a trei capace de canal din New York. Câteva decenii mai târziu, aceasta a rămas în continuare una dintre cele mai remarcabile realizări pe care le-am avut.

Bineînțeles că idolul meu a devenit vedeta din cadrul echipei de baseball *Boston Red Sox*, Ted Williams, poreclit „splendidul jucător de la Splinter", care era un tip înalt și subțire, ca și mine. Această abilitate de aruncare a mingii de stickball s-a transferat la mingiile de softball și baseball, iar eu am devenit un mijlocaș cunoscut care putea să arunce o minge softball deasupra peretelui de peste o sută de metri al terenului *Kelly Street*. Cu această abilitate sportivă și cu un strop de șarm, am devenit căpitanul echipei și am profitat de autoritatea dobândită pentru a le sugera celorlalți băieți să se alăture și ei fetelor care se dau cu rolele pe stradă, apoi le-am convins pe iubitele tipilor

---

7 Joc asemănător cu baseball-ul, care se joacă cu o minge de cauciuc și un băț. (*N.red.*)

mai mari din cartier să le ofere celor mai mici niște lecții de dans de societate la centrul local al comunității noastre, cu scopul de a le îmbunătăți deprinderile de agățat. În plus, succesul datorat acestui exercițiu susținut a avut un impact benefic asupra conștiinciozității legate de școală și a generozității de a împărtăși din ceea ce ai cu alte persoane mai puțin norocoase. Deci, mesajul principal este: poate că exersarea nu vă va face să deveniți perfecți, dar cu siguranță vă poate îmbunătăți competențele la orice activitate importantă pentru dumneavoastră.

Din acest punct de vedere, lucrurile nu s-au schimbat în prezent. Mulți bărbați capabili să-și înfrunte temerile și să-i depășească pe alți bărbați în privința oricărei abilități fizice descoperă că, în loc de a încerca să-și demonstreze puterea față de alții, își pot cultiva mai mult valorile centrale „feminine", precum compasiunea, vulnerabilitatea și autoreflecția. O mamă care a răspuns sondajului nostru a descris cum fiii ei au dobândit mai multă încredere în ei înșiși cu ajutorul artelor marțiale *tae kwon do:*

> Ei au încredere că se pot proteja de cei care încearcă să îi hărțuiască. Își pot observa realizările prin faptul că trec cu succes probele pentru obținerea centurilor. Mentorii lor sunt adulți de gen masculin sau feminin care îi învață importanța disciplinei și a respectului reciproc. În plus, copiii pot observa că, uneori, mentorii lor maturi încearcă, eșuează și încearcă din nou. Niște lecții de viață grozave!

Puține activități contribuie la dezvoltarea tăriei mentale și a stăpânirii de sine precum sporturile individuale sau la consolidarea colaborării și a rezilienței precum sporturile de echipă. Indiferent de nivelul abilităților dumneavoastră, cu siguranță există vreo echipă de băieți sau chiar una mixtă care să își dorească să vă alăturați grupului lor. Dacă sunteți un adult care își dorește să facă parte dintr-o

echipă sau să pună bazele uneia, vedeți dacă există deja o asemenea comunitate în zona dumneavoastră căutând acest lucru pe *Google, Meetup (MeetUp.com)* sau mergeți la o sală de gimnastică ori la un club unde puteți cunoaște persoane cu aceleași interese.

Dacă sporturile nu vă reprezintă, activitățile cu proprietăți ritmice — cum ar fi interpretarea muzicii vocale, dansul sau practicarea unui instrument muzical — pot fi niște alternative grozave. De asemenea, acestea conferă un mediu propice formării legăturilor sociale. Un alt lucru pe care îl puteți face pentru a lua o pauză de la bombardamentul constant al stimulilor externi este programarea unei ședințe de masaj relaxant sau implicarea în ocupații recreaționale, cum ar fi să mergeți într-un loc liniștit sau să ieșiți la o plimbare, lăsându-vă mintea să se elibereze de factori distractori.

Faceți-vă patul: realizările mari încep cu niște realizări mici

În 2014, când amiralul Marinei și comandantul Operațiunilor Speciale din Statele Unite, William H. McRaven, a ținut un discurs de deschidere a anului universitar la Universitatea Texas, primul sfat pe care l-a oferit studenților a fost de a-și face patul. El a susținut că, procedând astfel, o persoană are deja o primă acțiune de succes în ziua respectivă, ceea ce dă tonul realizării altor lucruri. La sfârșitul zilei, acea mică realizare se poate transforma într-o mulțime de alte sarcini finalizate. Deși a-ți face patul este o acțiune simplă și banală, aceasta ne reamintește că lucrurile mărunte din viața noastră pot avea un impact semnificativ. „Dacă nu putem face lucrurile mici cum trebuie, nu vom reuși niciodată să facem lucrurile mari cum

trebuie“, a afirmat el. Mai mult, dacă ziua nu decurge atât de bine pe cât am sperat, faptul că ne întoarcem într-o casă unde patul este făcut ne poate încuraja că următoarea zi va fi mai bună.[8]

Așa se formează obiceiurile noi. Pe măsură ce facem tot mai multe lucruri mici bine în mod regulat, dezvoltând niște obiceiuri bune, cu atât va fi mai ușor să ne schimbăm viața într-un mod pozitiv și să culegem roadele acelor obiceiuri benefice.

Recomandări similare vin din partea psihologului social Roy Baumeister. Vreme de mai mulți ani, el a cercetat stima de sine, dar spune că acum „îi sfătuiește pe oameni, cu părere de rău, să uite de ea“. El crede că „autocontrolul joacă un rol mai important în realizarea personală decât stima de sine“[9].

Eu (Philip Zimbardo) pot confirma impactul pe care autocontrolul îl poate avea pe tot parcursul vieții. În cercetările mele asupra perspectivei temporale, am descoperit că, pe măsură ce un copil poate înțelege mai bine secvența cauzală, alături de costurile și beneficiile asociate deciziilor pe care le ia, cu atât acesta reușește să obțină o performanță mai bună la școală, să se descurce mai bine emoțional, financiar și să aibă o stare de sănătate optimă mai târziu, la vârsta adultă. În mod deosebit, copiii care au o perspectivă temporală centrată pe viitor demonstrează un nivel mai crescut de conștiinciozitate, nu obișnuiesc să procrastineze și pot rezista tentațiilor zilnice atunci când trebuie să muncească la ceva. (Pentru

---

8 “10 Life Lessons From Navy SEAL Admiral McRaven’s Amazing Commencement Speech.“ (27 mai 2014). Preluat la 31 mai 2014 de la *Business Insider:* http://www.businessinsider.com/10-life-lessons-from-navy-seal-2014-5.

9 Kremer, W. (3 ianuarie 2013). „Does Confidence Really Breed Success?“ Preluat la 12 iunie 2014 de la *BBC News:* http://www.bbc.com/news/magazine-20756247.

a afla care este perspectiva dumneavoastră temporală, accesați *TheTimeParadox.com.*)

Alte lucruri fundamentale care trebuie să fie printre obiceiurile noastre sunt adoptarea unei diete echilibrate și somnul suficient. Creați-vă un program potrivit pentru dumneavoastră, care vă poate deschide calea spre succes.

Descoperiți-vă puterea interioară

> *Caracterul unui om se poate observa în atitudinea mentală sau morală în care, atunci când îl cuprinde, el reușește să se simtă, la nivelul cel mai profund și mai intens, activ și în viață. În asemenea momente, există o voce interioară care vorbește și spune: „Acesta sunt eu cu adevărat!"*
>
> — William James, psiholog american al secolului al XIX-lea[10]

În cartea sa, *The Artist's Way* (Calea artistului), scriitoarea și producătoarea de film Julia Cameron recomandă un exercițiu numit „paginile dimineții", în care persoana trebuie să umple trei pagini cu primele lucruri care îi vin în minte dimineața. Când scriem aceste pagini, nu putem greși — singurul aspect de care trebuie să ținem cont este să o facem în fiecare zi și să încercăm să nu ne cenzurăm. Paginile dimineții ne pot ajuta să ne criticăm mai puțin. Nu contează dacă nu aveți chef să scrieți sau nu aveți nimic de spus, căci, după un timp, veți afla că aveți o putere

---

10 Erikson, E.H. (1994). *Identity: Youth and Crisis.* New York, NY: W.W.Norton & Company. p. 19.

interioară neașteptată: adevăratul dumneavoastră sine. Veți fi mai onești față de propria persoană, descoperind nu numai cine sunteți, ci și cine doriți să deveniți. Deși nu pare prea logic, funcționează. Aceste momente dedicate contemplării eliberează mintea. În plus, acest lucru nu este valabil numai în cazul persoanelor creative. Dacă vă displace ideea de a ține un jurnal, încercați *Penzu (penzu.com)*, un site care vă permite să vă stocați gândurile în mediul virtual.[11]

Cel puțin, păstrați un carnețel sau folosiți aplicația pentru notițe a telefonului mobil pentru consemnarea frazelor și a citatelor memorabile. Cunoscute din secolul al XVII-lea drept „jurnale personale", asemenea carnețele erau privite ca o modalitate importantă de a cultiva și de a inspira o minte competentă, dar și de a înregistra dezvoltarea intelectuală.[12] Acest obicei ne obligă să o lăsăm mai ușor, chiar dacă numai pentru scurt timp, pentru a reflecta asupra unui gând și a-l integra printre celelalte idei sau aspirații de care dispunem.

Dacă practicăm niște exerciții de conștientizare precum acestea în mod regulat, vom reuși să ne dezvoltăm înțelepciunea și abilitatea de a diferenția fericirea de scurtă durată de sentimentul sensului în viață. Din cartea psihologului Viktor Frankl, care este și supraviețuitor al Holocaustului, *Omul în căutarea sensului vieții,*[13] putem deduce că, în principal, fericirea se rezumă la „eu", în timp ce sentimentul sensului în viață se referă la „noi". Fericirea poate fi găsită aici-și-acum, pe când sensul poate fi descoperit în trecut și în viitor. Oamenilor fericiți le place să primească lucruri, dar oamenii care duc o viață cu sens

---

11 Cameron, J. (1992). *The Artist's Way: A Spiritual Path to Higher Creativity.* New York, NY: Tarcher/Putnam. pp. 9–14.

12 Carr, N.G. (2012). *Superficialii. Efectele internetului asupra creierului uman.* București: Editura Publica.

13 Ediția în limba română: Editura Vellant, 2018.

își află mulțumirea în faptul că le pot dărui celorlalți. Deși putem alege fericirea imediată, pe termen lung aceasta poate fi obținută numai implicându-ne în acțiuni pline de semnificație, care ne permit să ne cunoaștem calitățile și defectele, să ne stabilim scopuri realizabile pentru viitor și să trăim experiențe prin intermediul cărora putem să ne conectăm cu alte persoane, dezvoltându-ne alături de acestea.

Împrieteniți-vă cu mai multe persoane de sex feminin

Împrieteniți-vă cel puțin cu o tânără și clarificați faptul că vă doriți numai o prietenie — nimic mai mult, nimic mai puțin. Multe femei nu reușesc să se simtă în totalitate confortabil în legătură cu relațiile de amiciție pe care le au cu bărbații, pentru că există îngrijorarea ca unul dintre ei să dezvolte niște sentimente mai intense pentru celălalt, ceea ce poate înrăutăți lucrurile, iar prietenia lor să fie afectată pentru totdeauna. Cu toate acestea, dacă ne lăsăm deoparte aceste frici încă de la început, este mai simplu să cunoaștem cu adevărat pe cineva și să începem să avem încredere în persoana respectivă. Puteți chiar să discutați despre posibile moduri de gestionare a situației în cazul în care se întâmplă ca unul dintre voi să dezvolte un interes romantic față de celălalt. Puteți spune ceva precum: „Prietenia noastră înseamnă mult pentru mine și îmi doresc să mă asigur că rămânem amici. Haide să discutăm direct ce putem face dacă unul dintre noi dezvoltă sentimente romantice față de celălalt". Procedând astfel, puteți oferi un model de sinceritate și comunicare deschisă. În plus, este mai puțin ciudat să spunem aceste lucruri la începutul relației decât să riscăm să pierdem

cealaltă persoană mai târziu din cauza lipsei de comunicare. Găsiți femei care au una sau două activități sau interese comune cu ale dumneavoastră. Dacă nu știți unde să cunoașteți asemenea persoane, încercați să folosiți cluburi și forumuri de pe internet sau grupurile de întâlniri precum *MeetUp*.

O precizare adresată bărbaților timizi: după cum stăpânirea unui joc video necesită un interval rezonabil de timp, prin practică și îndrumare, până și cel mai timid dintre bărbați își poate îmbunătăți abilitățile sociale. Dacă socializarea este dificilă pentru dumneavoastră, începeți ușor. Puteți să vă stabiliți niște obiective personale și să lucrați treptat la acestea; poate fi ceva la fel de simplu precum a-i zâmbi unei persoane întâlnite la supermarket și apoi a iniția o conversație scurtă. Nu vă gândiți prea mult la rezultatul unei situații sociale. Socializarea presupune existența unei alte persoane, care are propriile gânduri și emoții, iar cel mai bun lucru pe care îl putem face este să fim prezenți și implicați în conversație. Accesați site-ul *shyness.com* sau vedeți Institutul pentru Cercetarea Timidității din cadrul Universității Indiana Southeast (*ius.edu/shyness*) pentru mai multe sfaturi utile.

Evitați „prințesele“; nu le numiți pe femei „stricate“

Intenția noastră este de a vă ajuta să vă dezvoltați, înțelegând sistemele care vă influențează viața, astfel încât să puteți deveni propriul dumneavoastră stăpân. În loc să deveniți blocat emoțional și să credeți că singurele opțiuni disponibile pentru dumneavoastră sunt „prințesele“, ar trebui să încercați să vă cultivați calitățile umane care vă permit să aveți un impact pozitiv asupra relațiilor dumneavoastră.

Cu alte cuvinte, noi căutăm să vă arătăm cum să deveniți o versiune mai bună a dumneavoastră pentru a avea mai multe opțiuni când vine vorba despre alegerea unei partenere, în loc să vă retrageți din societate per ansamblu, lăsându-vă complet absorbit într-o lume virtuală. Ideea este că, atunci când bărbații de calitate aleg să evite „prințesele", femeile pot observa refuzul lor, iar această acțiune poate influența atitudinea acelor femei. Unul dintre motivele pentru care „prințesele" continuă să existe este tolerarea lor, dar, dacă bărbații dezirabili încep să se îndepărteze, femeile vor fi nevoite să se adapteze, așa cum trebuie să o facă și bărbații pentru a ajunge la partenerele dorite.

În aceeași notă, o afirmație care le face pe femei să păstreze distanța față de bărbați, în calitate de amice și de partenere romantice, îndeosebi, apare atunci când bărbații le numesc „stricate" pe femei. Indiferent de cât de mulți parteneri au avut, femeile nu își doresc să fie lângă bărbați care le judecă în funcție de sexualitatea lor.

Presupunând că sunteți un bărbat heterosexual, astfel de jigniri la adresa femeilor nu vă vor ajuta să obțineți tipul de relație sexuală sau romantică pe care v-o doriți. Ofensele de natură sexuală sunt o barieră uriașă pentru o mulțime de femei. Sexualitatea masculină poate fi la fel de intimidantă pe cât este de atrăgătoare. Dacă îi puteți transmite unei femei că este în siguranță alături de dumneavoastră și că urmează să o tratați și în viitor cu același respect și aceeași politețe de care dați dovadă în prezent, aceasta poate crea o situație favorabilă atunci când vine vorba ca ea să-și arate dorința pentru dumneavoastră. Când bărbatul este nehotărât în relațiile sale romantice, șansele ca o femeie să renunțe la bariere în fața lui se reduc dramatic. Cele mai satisfăcătoare relații sexuale au loc într-o atmosferă în care ambii parteneri simt că se pot exprima în siguranță, conștientizând lucrurile care îi stimulează sau pe cele care nu îi stimulează.

Multor femei le-ar plăcea să facă primul pas sau să preia mai mult inițiativa, dar se abțin, fiindcă nu știu ce fel de reacție vor primi. Un mod de comunicare a interesului față de o femeie care preia inițiativa este de a spune ceva precum: „Îmi place foarte mult ca femeia să facă primul pas“, atunci când conversația devine flirt. Dacă aveți deja o relație cu ea, spuneți-i cât de mult vă place când vă surprinde, când este creativă sau când preia inițiativa.

Dacă primiți mesaje confuze, discutați cu ea. Descrieți ceea ce ați observat și modul în care vă simțiți. Dacă nu puteți rezolva împreună această chestiune, mergeți mai departe și căutați o parteneră mai compatibilă cu dumneavoastră. Nimeni nu este perfect și este posibil ca femeia de care sunteți interesat să nu își cunoască bine dorințele și nevoile, însă ar trebui să aibă măcar o idee în această privință și să fie dispusă să exploreze discrepanțele dintre așteptările sau fanteziile sale și realitate. O femeie împăcată cu propria persoană nu vă va considera misogin din cauza faptului că vă exprimați dorințele și intențiile. Ea va avea putere suficientă pentru a spune „da“ sau „nu“, iar dumneavoastră veți putea fi autentic, fără a fi nevoie să vă analizați în mod exagerat acțiunile.

Găsiți-vă un mentor, fiți mentor pentru ceilalți

Puteți dobândi cele mai bune sfaturi despre viață și relații din partea bărbaților mai în vârstă care au fost cândva în locul dumneavoastră. Pe lângă faptul că ei sunt capabili să vă îndrume în legătură cu deciziile dumneavoastră personale, aceștia vă pot ajuta să faceți alegeri inteligente de viață și de carieră. Cei care nu au avut niciodată un mentor subestimează adesea importanța unei

asemenea persoane. Acum avem nevoie, mai mult decât oricând altădată, de niște locuri unde bărbații mai maturi și băieții se pot întâlni. Bărbații mai în vârstă le-ar putea fi mentori celor mai tineri în familie, la școală sau la locul de muncă. După cum am menționat mai devreme, tații trebuie să preia acest rol. Faceți din mentorat o parte a identității dumneavoastră. Mai jos, există câteva exemple de organizații care susțin această ocupație:

- *Boy Scouts, scouting.org;*
- *ManKind Project, ManKindProject.org;*
- *Big Brothers Big Sisters, bbbs.org;*
- *Boys to Men Mentoring Network, boystomen.org;*
- *Esquire Magazine's Mentoring Initiative, mentoring. esquire.com;*

De asemenea, puteți opta pentru programe locale de pregătire care incorporează practicarea sporturilor, precum *Chicago's Becoming a Man (B.A.M.), youth-guidance.org.*

Mergeți la vot

Campaniile electorale ajută politicienii să fie aleși din nou. După cum am menționat mai devreme, între 1975 și 1980, femeile au constituit cea mai mare parte a populației studenților. După 1980, proporția femeilor care au mers la vot a depășit numărul de bărbați care au votat, de asemenea; în Statele Unite, la alegerile prezidențiale recente, femeile au avut între patru și șapte milioane de voturi în plus față de bărbați.[14] Prin urmare, dacă bărbații își doresc

[14] *Gender Differences in Voter Turnout* (2011). Preluat la 28 aprilie 2014 de la Centrul pentru Femeile din Statele Unite și Politică,

ca politicienii să acorde mai multă atenție problemelor pe care le au — cum ar fi siguranța la locul de muncă și drepturile paternale —, ei trebuie să devină mai activi politic, mergând, cel puțin, la vot. Dacă bărbații nu fac acest lucru simplu, vor fi adoptate tot mai multe legi care îi vor lăsa pe dinafară.

Există o multitudine de opțiuni care îi pot avantaja mai mult pe bărbați, atât la nivel individual, cât și la nivel de grup. Însă ei trebuie să treacă la acțiune, exact așa cum au făcut-o generațiile dinaintea lor. Dacă bărbații își doresc o viață mai echilibrată, atunci trebuie să se implice din nou în explorarea noilor dinamici și realități sociale (nu doar a celor digitale).

Institutul de Politică Eagleton, Universitatea Rutgers: http://www.cawp.rutgers.edu/fast_facts/voters/documents/genderdiff.pdf.

20

Ce pot face femeile

Situația critică actuală a băieților și a bărbaților tineri este, de fapt, o problemă a femeilor. Acei băieți sunt fiii noștri; ei sunt oamenii alături de care fiicele noastre își vor construi un viitor. Dacă băieții noștri au probleme, la fel avem cu toții.

— CHRISTINA HOFF SOMMERS[1]

Surori, mame și prietene

Întotdeauna vom avea nevoie de bărbați puternici și duri, capabili să înfrunte greutățile — care să poată oferi protecție — și care să muncească pentru a aduce bani în

1 Sommers, C.H. (2013). *The War Against Boys: How Misguided Policies Are Harming Our Young Men.* New York, NY: Simon & Schuster. p. 3.

casă, dar trebuie să îi învățăm de la o vârstă fragedă cum să fie afectuoși, astfel încât să se poată conecta emoțional cu partenera lor. Aceasta înseamnă acceptarea și încurajarea calităților și a tăriei asociate în mod obișnuit cu a fi bărbat, dar și promovarea dezvoltării profunzimii caracterului și a intuiției lor emoționale, care îi pot conduce spre o dinamică potrivită a relațiilor de mai târziu.

Până la urmă, femeile nu îi pot învăța pe bărbați cum să fie bărbați mai mult decât bărbații le pot învăța pe femei cum să fie femei, dar ele îi pot încuraja să o apuce pe drumul cel bun. Cam între 8 și 12 ani sau chiar înaintea pubertății, băieții încep să își dorească foarte mult să aibă un model de bărbat puternic, dacă nu au deja unul. Mamele care aprobă și susțin acest proces permit, de-a lungul vieții fiului lor, consolidarea conexiunii în cadrul relației dintre bărbat și femeie, în ciuda faptului că par două entități opuse. De asemenea, acest lucru îi poate conferi mamei mai multă credibilitate în viața băiatului, deoarece el o poate privi ca pe o parte pozitivă a procesului mai degrabă decât ca pe un detractor. Un tânăr poate avea foarte mult de câștigat dacă femeia din viața lui respectă timpul pe care acesta îl petrece cu tatăl sau cu mentorul său și îl încurajează să-și descopere masculinitatea implicându-se în activități adecvate vârstei sale împreună cu alți bărbați tineri.

În plus, surorile, în special cele apropiate ca vârstă, au un rol important în modul în care un tânăr înțelege ceea ce își doresc femeile, în general, precum și lucrurile pe care ele le caută la un bărbat. Felul în care un băiat interacționează cu sora lui și cu prietenele acesteia poate avea un impact semnificativ asupra atitudinii sale față de femei și față de relațiile cu ele, indiferent dacă acestea sunt de natură platonică sau romantică. Prin influențarea directă, dar într-o manieră plină de compasiune, a perspectivei fraților, surorile pot îmbunătăți comunicarea și

cooperarea pe care ei le vor avea cu femeile mai târziu. De asemenea, este important ca frații și surorile, indiferent de diferența dintre vârstele lor, să găsească lucruri amuzante de făcut împreună, iar prin intermediul acestor ocupații, să-și poată comunica mai ușor sentimentele și valorile. Atât pentru bărbați, cât și pentru femei, acesta poate fi începutul relaționării confortabile cu persoanele de sex opus pe tot parcursul vieții lor.

„Văduvele“ utilizatorilor de jocuri video și de pornografie

Sumarizând sugestiile care au venit din partea bărbaților, putem concluziona că este important ca atât bărbații, cât și femeile să-și exprime sentimentele legate de cât de mult jocurile video și pornografia afectează viața fiecărei persoane în parte și relațiile acesteia. Fiți sinceri, răbdători și puternici. Dacă sunteți pe cale să deveniți „văduva“ unui utilizator de jocuri video sau de pornografie, aduceți în atenția partenerului dumneavoastră o serie clară de opțiuni și consecințele care vor urma dacă el nu își schimbă comportamentul și nu vă abateți de la lucrurile pe care le impuneți. Este în regulă să îi oferiți sugestii, dar nu presupuneți că știți motivul pentru care folosește jocurile video sau pornografia atât de mult. Dacă este necesar ca oricare dintre dumneavoastră să apeleze la un consilier, la un terapeut sau, chiar mai bine, la consiliere de cuplu, nu așteptați până în momentul în care relația nu se mai poate repara sau ați decis deja, în mintea dumneavoastră, că s-a terminat. Indiferent de ceea ce faceți, nu vă oferiți să jucați sau să vizionați pornografie alături de el. În unele cupluri, este în ordine dacă amândoi hotărăsc să folosească jocurile video sau pornografia împreună, dar

atunci când partenerul dumneavoastră recurge la oricare dintre acestea în exces, nu faceți decât să îl încurajați să continue astfel. În cele din urmă, dacă el preferă să trăiască într-o lume virtuală, este cazul să vă vedeți de viața dumneavoastră.

Efectele sexului fără obligații

Dacă femeile acceptă o anumită tranzacție, bărbații o vor duce mai departe.

— Un tânăr participant la sondajul nostru

Faptul că reclamă ceea ce pare a fi o criză a bărbaților decenți și că îi etichetează drept misogini nu le va ajuta pe majoritatea femeilor să găsească relația pe care o caută. Când vine vorba despre angajamente romantice, femeile ar avea de câștigat din abordarea întâlnirilor ca pe niște investiții la bursă: căutați un bărbat interesant, competent și care pare să atragă și atenția altor femei (alți potențiali investitori). Investiția în relații — a timpului, a energiei și a emoțiilor dumneavoastră — presupune a învăța cum să identificați o „afacere bună", când majoritatea bărbaților pe care îi întâlniți fie sunt numai „lăudăroși" (adică au strategie bună de vânzare), dar nu oferă timp și spațiu pentru relație și sunt indeciși, fie chiar pot fi o partidă bună din anumite puncte de vedere, dar le lipsește motivația și disponibilitatea emoțională.

Substanța (planul de afaceri solid) pe care o căutați la un bărbat se referă la modul în care acesta își folosește competențele pentru a forma o relație completă, sănătoasă și de durată, care să le confere ambilor parteneri semnificație și oportunitatea de a se dezvolta. Întrebările

la care merită să vă gândiți sunt: Are acest bărbat abilități interpersonale solide, cum ar fi deprinderi de ascultare, empatie, comunicare și colaborare în rezolvarea problemelor? Are motivația necesară și dorința de a se implica într-o relație satisfăcătoare pentru amândoi pe termen lung? Trebuie să stabiliți de la început dacă este mai degrabă altruist decât genul de persoană căreia îi place mai mult să primească. Este plin de șmecherii, în loc să aibă o abordare echilibrată în ceea ce privește capacitatea și dorința de a avea o legătură sinceră? Acestea sunt constructe personale importante pe care un bărbat trebuie să le aducă într-un cuplu, astfel încât acesta să poată rezista pe termen lung.

Aceste abilități relaționale nu pot fi forțate sau simulate pentru foarte mult timp, așadar trebuie să fiți foarte atentă dacă doriți să vă îmbunătățiți selecția. Ani de zile, femeile au ales tipii cu strategie bună de vânzare, și nu pe cei cu substanță adevărată, ceea ce a redus semnificativ aria opțiunilor disponibile, problemă pe care femeile o întâmpină în prezent. Alegerea partenerului este relevantă indiferent cât de mult vă doriți ca relația să dureze. Aventurile și întâlnirile ocazionale pot fi o modalitate distractivă de evadare din greutățile vieții uneori, însă, după un timp, Domnul Perfect va deveni tot mai evaziv.

În timpul ieșirilor la baruri sau la cluburi, când vă angajați într-o conversație cu un bărbat, fiți prudentă, căci ceilalți bărbați se uită și sunt gata să repete orice strategie folosită de interlocutorul dumneavoastră la care reacționați pozitiv. Unul dintre cele mai comune puncte slabe ale femeilor se referă la faptul că bărbații observă că ele cad pradă unui tip care le poate convinge de ceva doar prin cuvinte, fără ajutorul unor argumente care să le susțină. Bărbații care se pricep la vorbe rareori trebuie să demonstreze lucrurile pe care le spun prin acțiunile lor, ceea ce este un motiv în plus pentru bărbați să învețe să aplice niște tehnici bune de agățat și să găsească femei

cu o atitudine mai deschisă față de sex. Beneficiile pentru bărbați sunt multiple: ei își practică tehnica având o rată superioară de succes, fac sex cu niște femei dezirabile, iar majoritatea dintre ei nu trebuie să se îngrijoreze în privința încurcăturilor urâte care pot apărea în urma acelei relații.

Observând că femeile cu multiple calități nu mai așteaptă ca ei să le ofere, în general, atât de multă energie, timp sau implicare în schimbul sexului pe cât au crezut inițial, ei se vor comporta ca atare — reducând oferta. Strict din punct de vedere economic, nicio persoană nu are motive să investească mai multă energie pentru a obține un lucru pe care este capabilă să îl dobândească deja. Exact la fel cum nimeni nu ar plăti șapte dolari pentru un produs în posesia căruia știu că pot intra dacă plătesc numai cinci dolari, un bărbat nu va investi 70 % din efortul său atunci când 50 % este suficient pentru a dobândi tocmai ceea ce își dorește. Nimeni nu ar face-o. Aceasta este o condiție umană elementară demonstrată în fiecare zi de comportamentul consumatorilor, al comercianților și de negocierile din afaceri: ei caută cea mai înaltă calitate (o parteneră) în schimbul banilor oferiți (efortul investit). Dacă, în loc de investirea unui procent de efort egal cu 70 %, necesar, în mod obișnuit, pentru inițierea (și potențiala menținere) a unei relații cu o femeie dezirabilă, un bărbat poate aloca numai 50 % din efortul său pentru acest scop, aceasta este cantitatea de muncă pe care o va investi. De fiecare dată. Acest lucru le aduce beneficii pe termen scurt bărbaților, dar consecința este că ei sunt rareori constrânși sau provocați să-și dezvolte abilitățile necesare pentru a avea o relație de lungă durată.

Recent, au fost publicate câteva articole care conțineau niște sfaturi mai puțin obișnuite. Unul dintre acestea a fost propus de către o tânără, care rezumă ideile principale cuprinse în câteva dintre ele. Ea a susținut că „promiscuitatea este un alt mod de a spune că perfecțiunea vine

odată cu practica"[2]. Cine ar putea fi de acord cu o asemenea afirmație? Orice bărbat care își dorește să beneficieze de puțin sex gratis ar fi de acord cu aceasta. Totuși, orice bărbat căruia îi pasă de evoluția relației sale vă va spune că aceasta este cea mai greșită abordare posibilă pentru a avea o legătură stabilă cu femeia dorită. Dacă un bărbat știe că poate dispune la nesfârșit de sex fără asumarea unui angajament pentru acest lucru, atunci de ce s-ar implica mai mult vreodată? Există o diferență între 70 % și 50 % ...

Ceea ce susținem noi nu are de-a face cu abordarea în sine, ci cu mesajul pe care îl transmite tinerilor bărbați; dacă același proces ar putea genera un alt mesaj, am încuraja acest lucru. Doar gândiți-vă că, în general, bărbații sunt atenți la mesajele femeilor, iar acestea le transmit adesea: „Mă voi culca, la propriu, cu fiecare bărbat, până când unul dintre voi mă va scoate de pe piață". Această idee anulează eventualele dileme morale pe care bărbații le-ar putea avea în raport cu această perspectivă. Mesajul dumneavoastră, care sunteți femeie, către un bărbat, este că va exista un stoc constant de femei dezirabile gata să se culce cu el. Atâta timp cât un bărbat știe că poate avea acces la noi partenere și nu a stabilit încă o conexiune mai profundă cu una dintre ele, interesul său este să nici nu o facă. Iar el conștientizează acest lucru. Mai mult decât atât, aceasta perpetuează și mai mult sexul la întâmplare, fără obligații, pentru că femeile care au calități „rămân pe piață", nefiind implicate în relații stabile.

Unul dintre aspectele datorate feminismului este emanciparea sexuală a femeilor; la rândul său, aceasta le-a adus bărbaților mai multă libertate sexuală. Bărbații

---

2 Argintar, L. (15 noiembrie 2013). „The 50 Truths About Love And Sex Every Gen-Y Girl Must Realize." Preluat la 14 aprilie 2014 de la *Elite Daily:* http://elitedaily.com/women/50-truths-love-sex-every-gen-y-girl-must-realize/.

sunt motivați de sexul cu partenere care posedă niște trăsături atrăgătoare. Calitatea experienței și compatibilitatea cu o anumită femeie determină durata în care bărbatul își va dori repetarea acesteia.

În plus, majoritatea bărbaților heterosexuali care au avut o mamă iubitoare manifestă cel puțin dorința de a deveni soții sau partenerii oficiali din viața unei femei. Deși bărbații dispun de un interval biologic semnificativ mai mare pentru găsirea unei partenere pe termen lung, după un anumit moment al vieții lor, nu mai au tendința de a-și relua căutarea după câteva întâlniri cu o femeie, de îndată ce ei consideră că au găsit partenera cea mai potrivită.

Alegerea unui bărbat bun

În 2013, cunoscutul site de întâlniri *OkCupid* a testat o aplicație care organiza întâlniri pe nevăzute. În ziua lansării, ei au eliminat temporar toate fotografiile utilizatorilor site-ului, numind-o „Ziua în care dragostea este oarbă". Oricum, activitatea utilizatorilor a fost monitorizată și s-a observat că, deși au fost inițiate mai puține conversații pe oră, oamenii au răspuns primelor mesaje primite cu 44 % mai des. De asemenea, femeile au fost mai receptive atunci când au folosit această aplicație din care lipseau pozele. În general, femeile au susținut că s-au simțit bine la întâlniri, indiferent de nivelul atractivității partenerilor. Surprinzător, femeile au raportat că s-au distrat mai mult la întâlnirile cu bărbații mai puțin atrăgători fizic. Pe de altă parte, când fotografiile erau vizibile, aceiași bărbați nu reușeau să obțină întâlnirea — doar 10 % din femeile evaluate ca fiind „mai atractive" decât bărbații care le-au trimis mesaje le scriau înapoi, față de 45 % din femeile

care răspundeau dacă bărbații erau considerați mai atrăgători decât ele.[3]

Cu toate că raportul dintre bărbații potriviți și tipii „de mâna a doua“ este dezechilibrat, există totuși o mulțime de bărbați care au calități și sunt ignorați de femei. Ei sunt bărbații cu substanță care ies mai puțin în evidență (un plan de afaceri rezonabil). Ei sunt cei care nu arată că joacă un rol, deși îl joacă. Ei își demonstrează cuvintele prin fapte, dar nu se pricep prea mult la vorbe — strategia lor de vânzare este pasivă. Deși nu toate femeile își doresc să primească avansuri din partea unor bărbați echilibrați, care sunt interesați de o relație de durată, acestea ar trebui totuși să analizeze cum respingerea lor poate afecta modul în care bărbații abordează relațiile. Desigur, vă puteți spune că el va trece peste aceasta și va merge mai departe, dar tocmai acesta este mesajul pe care bărbații îl vor adopta în mod automat. Realitatea este că acești bărbați nu vor mai recurge la aceeași metodă pentru mult timp. După cum spune expresia populară, *nebunie înseamnă să faci același lucru în mod repetat și să te aștepți să obții alt rezultat.* De aceea bărbații, fiind oameni, își vor schimba strategia pentru a-și îndeplini scopul.

De ce este acest lucru important? Dacă nu există recompense pentru bărbații care încearcă din greu și iau în serios relațiile, atunci femeile îi vor descuraja, iar, în cele din urmă, eforturile lor se vor reduce. Femeile ar trebui să găsească o modalitate prin care să încurajeze strădaniile sincere ale bărbaților oferindu-le ceva mai mult decât cordialitate, cum ar fi să îi ajute să-și dezvolte abilități care le lipsesc (încrederea, stilul etc.) sau să le ofere mai multe informații despre femei, astfel încât ei să poată

---

3 Rudder, C. (28 iulie 2014). „We Experiment On Human Beings!“ Preluat la 29 iulie 2014 de la *OkCupid:* http://blog.okcupid.com/index.php/we-experiment-on-human-beings/.

deveni niște parteneri mai buni pentru următoarele partenere. Noi le sugerăm femeilor să îi învețe pe bărbați noi modalități prin care pot să inițieze și să mențină relațiile pe termen lung. Dacă doriți să aveți un prieten cu beneficii, încercați să îi fiți cu adevărat prietenă, și nu doar parteneră sexuală. Dacă suficient de multe femei pe care un bărbat le dorește îi spun, într-o formă sau alta, că nu își doresc o legătură de durată cu el — și, mai important, motivul pentru care îl refuză —, atunci este mai probabil ca el să își adapteze comportamentul pentru a schimba acest rezultat.

Natura competitivă a bărbaților care au luat decizia conștientă de a avea o conexiune sinceră cu o femeie, intenționând să construiască împreună cu ea un cuplu longeviv, este secretul pentru restabilirea echilibrului interacțiunii dintre bărbat și femeie. Totuși, bărbații trebuie să cunoască următorii pași. Pe măsură ce femeile obțin niveluri educaționale, reușite profesionale și financiare tot mai înalte, consecința firească ar fi ca ele să le pretindă bărbaților să se ridice în același timp cu ele. Oricum, la rândul lor, femeile trebuie să îi încurajeze pe aceștia să facă mai multe, să țintească mai sus, să muncească mai mult la școală și să le aloce mai mult timp persoanelor din lumea reală decât personajelor din jocurile video sau actorilor din materialele pornografice. Pentru aceasta, femeile trebuie să fie dispuse să îi susțină, să colaboreze și să accepte că a fi bărbat (într-un sens responsabil) este un lucru bun.

21

Ce poate face mass-media

După cum am menționat în Capitolul 8, tinerii petrec, în medie, 44 de ore în fața unui ecran pentru fiecare jumătate de oră de implicare într-o conversație directă cu tații lor; așadar, probabil că nu este de mirare că, atunci când am întrebat în sondajul nostru: „Ce factori contribuie la problemele motivaționale ale bărbaților tineri?“, aproape două treimi dintre participanți au susținut că: „Mesajele contradictorii din mass-media, din partea instituțiilor, a părinților și a prietenilor cu privire la comportamentul masculin acceptabil“ reprezintă răspunsul cel mai potrivit.

Ar fi optimist să ne gândim că industria publicitară, a presei și cea de divertisment au disponibilitatea de a portretiza bărbații într-o manieră pozitivă, dar le va fi greu să se îndepărteze de stereotipurile predictibile, atâta timp cât câștigă bani frumoși din faptul că îi prezintă ca pe niște obiecte. Presiunea schimbării trebuie să vină din exterior, ceea ce va fi posibil numai atunci când oamenii vor recunoaște că distorsiunile de gen îi afectează și pe bărbați și că băieții au nevoie disperată de niște modele masculine pozitive pe care să le poată găsi în mass-media.

Unul dintre cele mai simple lucruri care pot spori conștientizarea publică este prezentarea variantei masculine a mesajelor și a materialelor feministe notorii. De exemplu, ar putea fi o versiune alternativă a Testului Bechdel care ar evalua portretizarea bărbaților în filme, cum ar fi un „Test MacGyver", denumit după popularul serial de televiziune de aventură, pe care un film sau un spectacol de televiziune să îl treacă dacă îndeplinește *oricare* dintre aceste criterii în legătură cu personajele de gen masculin ilustrate:

- Filmul nu presupune absența mamei pentru ca un bărbat să fie portretizat ca un tată competent.
- Un bărbat cinstit și muncitor deține o poziție de succes sau o funcție de conducere și/sau nu este tont.
- Protagonista își arată interesul față de protagonist înainte ca el să devină erou.
- Bărbatul din rolul principal rezolvă problemele în moduri creative, recurgând la violență doar ca ultimă resursă disponibilă pentru a-și putea atinge scopurile sau pentru a-și îndeplini misiunea.

Noi ne imaginăm că lista ar fi scurtă. Un alt element măsurabil care poate fi monitorizat se referă la numărul personajelor masculine care mor versus numărul personajelor feminine care au aceeași soartă sau numărul bărbaților din filme care își pierd viața pentru ca o femeie să supraviețuiască.

Pe măsură ce bărbații și femeile dobândesc o înțelegere mai bună a felului în care stau lucrurile din perspectiva celuilalt gen, cu atât le va fi mai ușor să priceapă motivația sa. Un alt mod de a obține acest lucru este inversarea rolurilor masculine și feminine din filme și din spectacolele de televiziune, analizând apoi scenariul din nou. De exemplu, haideți să schimbăm rolul „curajoasei" prințese Anna

cu al „asprului“ om de gheață Kristoff din animația pentru copii *Regatul de Gheață,* care a câștigat Premiul Oscar. În film, sora mai mare a Annei, Elsa, părăsește castelul pentru că nu își putea controla puterile magice de a produce gheață și zăpadă cu ajutorul mâinilor sale. Anna își propune să își găsească sora și să o aducă înapoi acasă. Inițial, mierosul prinț Hans se oferă să o însoțească pe Anna, care se îndrăgostește imediat de el. Cu toate acestea, cine ajunge să o ajute, până la urmă? Omul de gheață Kristoff, care era lefter, iar Anna decide că se poate folosi de sania și de renul său pentru a-și atinge obiectivul — nu contează dacă el are nevoie de ele (nu îi cere permisiunea). După ce Kristoff aproape că își pierde viața, iar sania lui este distrusă, Elsa este salvată, într-un final, iar omul de gheață și Anna se despart. Doar după ce prințul Hans se dovedește a fi un răufăcător, iar Olaf — tovarășul tâmp om de zăpadă — îi spune Annei că Kristoff ar fi o partidă bună, ea se sinchisește să îl bage în seamă.

Acum imaginați-vă un film în care un prinț se simte îndreptățit să folosească o femeie muncitoare, ale cărei singure posesii sunt o sanie și un ren, cu ajutorul lor asigurându-și existența, pentru a merge să-și salveze fratele, iar, după ce ea se oferă în mod voluntar să-l ajute, el se întoarce la viața lui fără a se gândi de două ori. Concepția populară fundamentată pe corectitudinea politică ar fi terifiată de comportamentul lui Kristoff; publicul ar fi revoltat! Ne-am gândi: „De ce nu își revizuiește comportamentul?“ Cu toate acestea, acest gând nu ne trece deloc prin minte în timp ce vizionăm *Regatul de Gheață.* În schimb, ne gândim că Anna este neconvențională și aventuroasă. Apropo, *Regatul de Gheață* nu trece Testul MacGyver.

Îmbunătățiți site-urile pentru întâlniri romantice

Alături de incorectitudinea gramaticală și a lipsei conținutului mesajelor, cea mai mare nemulțumire a femeilor legată de întâlnirile romantice pe internet este că primesc o mulțime de mesaje generice copiate, din partea unor bărbați de care nu sunt interesate. Pe de altă parte, alături de faptul că adesea nu se aleg cu nicio întâlnire, una dintre problemele majore ale bărbaților când vine vorba despre site-urile matrimoniale se referă la numărul mesajelor pe care trebuie să le trimită pentru a iniția o conversație cu o femeie. Este o muncă de uzură. Soluția? Creați o aplicație destinată întâlnirilor romantice pe gustul femeilor, care le oferă posibilitatea de a alege.

Desigur, această aplicație ar trebui să se adreseze cuplurilor heterosexuale. Oricum, ar putea transforma modul în care se abordează reciproc bărbații și femeile. Un sondaj *Nielsen* recent a arătat că, deși bărbații au o probabilitate dublă față de femei de a folosi rețelele de socializare pentru a-și găsi o parteneră[1], ei au tendința de a solicita asistență legată de crearea sau revizuirea profilurilor lor de două ori mai puțin decât ele.[2] Nu este o coincidență că femeile își dedică mai mult timp pentru a se ocupa de profilurile lor — ele sunt cele țintite.

---

1 Notă: 13 % din bărbați folosesc rețelele de socializare pentru a-și găsi o parteneră, iar 7 % din femei solicită asistență legată de crearea și vizualizarea profilurilor utilizate pe internet. Vedeți: „The Female/Male Digital Divide.“ (5 martie 2014). Preluat la 28 aprilie 2014 de la *Nielsen:* http://www.nielsen.com/us/en/newswire/2014/the-female-male-digital-divide.html.

2 Smith, A. și Duggan, M. (21 octombrie 2013). *Online Dating & Relationships*. Preluat la 14 aprilie 2014 de la Centrul de Cercetare Pew: http://www.pewinternet.org/2013/10/21/online-dating-relationships/.

Motivul principal pentru care mulți bărbați tineri folosesc aplicații precum *Tinder* (care utilizează tehnologia GPS și-i potrivește pe cei interesați în funcție de aspectul lor fizic) este că au mai puține de pierdut pentru a obține o întâlnire, în ceea ce privește investiția de timp și de bani, dar, cu toate acestea, respingerea este la fel de răspândită ca și în cazul altor site-uri matrimoniale. Totuși, dacă femeile ar fi nevoite să facă primul pas, probabil că respingerea din partea bărbaților s-ar reduce la zero, iar ei ar petrece mai mult timp pentru a-și îmbunătăți profilurile, astfel încât acestea să devină mai reprezentative și mai interesante. Este discutabil dacă bărbații ar continua să-și înfrumusețeze profilurile în diverse moduri pentru a fi mai atrăgătoare, dar este cert că oamenii care își denaturează felul de a fi cu ajutorul internetului o vor face mai departe, indiferent de tipul site-ului pentru întâlniri pe care îl folosesc. Scopul creării altor tipuri de pagini este posibilitatea femeilor de a deține mai mult controlul asupra procesului de formare a cuplului, fără ca acestea să mai fie atât de copleșite din cauza unor încercări aleatorii și lipsite de sens. În plus, aceasta le-ar putea aduce bărbaților șansa de a se concentra asupra unor discuții incitante, având în vedere că au deja siguranța existenței unui anumit nivel de atracție de la care pot porni.

Oamenii devin tot mai ocupați, dispunând de mai puțin timp și răbdare de a se abate de la drumul lor pentru a cunoaște pe cineva care poate fi persoana potrivită sau nu. Îndeosebi femeile caută calea de mijloc în privința întâlnirilor romantice. Pe măsură ce atitudinile oamenilor față de folosirea internetului pentru a întâlni pe cineva devin din ce în ce mai deschise, modalitățile prin care aceștia pot să se întâlnească și să formeze o conexiune între ei trebuie să se diversifice tot mai mult. Simplul fapt ca femeile să poată prelua inițiativa ar schimba radical lumea întâlnirilor romantice. Însă adevărata întrebare este: ar profita

cineva de această oportunitate? Sunt femeile pregătite să scrie primul mesaj, iar bărbații dispuși să îl primească?

O altă idee se referă la dezvoltarea rețelelor sociale existente, iar unele site-uri încep deja să fie mai mult valorificate. În viitorul apropiat, Namisha Parthasarathy, o tânără britanică dezvoltatoare de aplicații și absolventă a Universității Stanford, își propune să creeze o nouă aplicație pentru întâlniri denumită *One Degree* (Gradul întâi), care permite stabilirea unor legături interumane mai pline de semnificație prin facilitarea cunoașterii persoanelor care au prieteni comuni. „Ideea", spune ea, „este că probabilitatea ca oamenii să nu se înțeleagă este mai redusă datorită implicării cercului lor extins de prieteni, care sunt un criteriu important de alegere a partenerului."[3]

Ce poate face industria pornografică

Lungimea medie a unui film porno este de aproximativ 20 de minute. Dacă administrați un site porno, în special unul gratuit, luați în considerare ideea de a rula un anunț de promovare a sexului protejat timp de 15 secunde înaintea fiecărui videoclip; aceasta înseamnă numai aproximativ 1 % din întreaga durată a filmului. Apoi, dacă vizualizatorii doresc să evite aceste mesaje, solicitați o taxă în acest scop, iar aceasta poate constitui o sursă de profit pentru dumneavoastră din partea celor care decid să treacă direct la materialul porno.

Un alt lucru pe care îl pot face aceste site-uri este provocarea consumatorilor să revoluționeze industria. După cum antreprenorul Bill Gates a înaintat o provocare în valoare de mai multe milioane de dolari către inventatori

3 Parthasarathy, N., comunicare personală, 4 august 2014.

pentru crearea unui prezervativ pe care oamenii chiar și-ar dori să îl întrebuințeze,[4] majoritatea site-urilor porno ar putea crea ceva similar, provocându-și utilizatorii să schimbe modul în care oamenii folosesc pornografia, transformând-o în ceva mai satisfăcător, terapeutic, artistic sau chiar educațional.

Cel puțin, site-urile porno ar trebui să posteze resurse pe care consumatorii să le poată accesa cu ușurință în cazul în care se confruntă cu o problemă de dependență de pornografie — cam la fel cum cazinourile pun la dispoziție resurse de sprijin pentru persoanele care dezvoltă o adicție legată de jocurile de noroc.

Ce poate face industria jocurilor video

În cadrul discursului său TED din 2012, cercetătoarea din domeniul științelor cognitive Daphne Bavelier a susținut că este necesar ca realizatorii jocurilor video să valorifice mai mult aspectele benefice ale acestora și să creeze un nou tip de joc, care să fie atât irezistibil, cât și să conțină elemente menite să stimuleze și să dezvolte creierul în moduri pozitive.[5] Cea mai mare dificultate va fi aceea de a convinge companiile să-și asume riscul de a devia de la formula profitabilă din prezent.

---

4 „Gates Foundation Awards Grants to Test Ideas Ranging from using Big Data for Social Good to Inventing the Next Generation of Condoms." (20 noiembrie 2013). Preluat la 4 august 2014 de la Fundația Bill & Melinda Gates: http://www.gatesfoundation.org/Media-Center/Press-Releases/2013/11/Gates-Foundation-Awards-Grants-to-Test-Ideas.

5 Bavelier, D. (iunie 2012). „Your Brain on Video Games." Preluat la 20 iunie 2014 de la *TED:* http://www.ted.com/talks/daphne_bavelier_your_brain_on_video_games.

Actualmente, companiile producătoare de jocuri au încasări foarte mari datorită faptului că păstrează același tipar de bază, în timp ce schimbă conținutul cât de puțin posibil, așadar ne-ar putea surprinde să vedem creatori de jocuri care aleg și alte tematici în afară de sporturi, violență și împușcături. Cu toate acestea, apariția jocurilor care să reducă discrepanța dintre fantezie și realitate ar fi o schimbare binevenită, astfel încât utilizatorii să se poată bucura de joc, îmbunătățindu-și, în același timp, abilitățile necesare în viața reală sau luptând pentru o cauză superioară. Chiar acum, industria este pregătită să facă aceste schimbări.

În cartea *Reality is Broken* (Realitatea sfărâmată), Jane McGonigal discută despre puterea activității participative online (*crowdsourcing*), precizând că proiectele de tipul activității participative online de succes au o structură asemănătoare cu un joc în rețea bun. Autoarea oferă exemplul referitor la scandalul legat de distribuirea bugetului parlamentar din Marea Britanie din 2009. Practic, mulți membri ai Parlamentului britanic au solicitat decontarea ilegală a unor cheltuieli care s-au ridicat la milioane de lire sterline, incluzând sume precum 32 000 de lire sterline (ceea ce echivalează cu peste 50 000 de dolari, conform cursului valutar actual) pentru cheltuielile personale frivole, cum ar fi îngrijire a grădinii și 1 645 de lire (aproape 2 600 de dolari) pentru achiziționarea unor insule plutitoare.

Guvernul a publicat formularele pentru decontul cheltuielilor sub forma unei colecții de peste un milion de documente scanate în format electronic nesortate. Ziarul *Guardian*, care a revelat aceste fapte, nu avea suficienți angajați pentru a-și croi o cale prin acea dezordine, astfel că l-au angajat pe Simon Willison, un creator de site-uri, pentru a pune bazele unei pagini pe care oricine putea intra și analiza documentele pentru descoperirea detaliilor incriminatorii. Cu ajutorul său, publicația a lansat un

site intitulat *Investigate Your MP's Expenses* (Investigați cheltuielile parlamentarilor voștri), care a constituit primul proiect de investigație jurnalistică în rețea din lume. După numai trei zile, peste 20 000 de oameni au reușit să examineze 170 000 de documente. De asemenea, *Investigate Your MP's Expenses* a înregistrat o remarcabilă rată de implicare a vizitatorilor, de 56 %.

Această investigație a determinat demisia multor parlamentari, precum și adoptarea măsurilor legale pentru combaterea acestor fapte, incluzând suspendările și condamnările. Până la urmă, acest proiect a condus la extinderea reformei politice.[6]

Deși sugestia noastră poate părea similară cu încercarea lui Tom Sawyer de a-i convinge pe băieții din vecini că văruirea gardului este o activitate distractivă, imaginați-vă forța pe care ar putea să o dobândească utilizatorii jocurilor video dacă fiecare dintre ei și-ar aloca doar 1 % din timpul de joc, ceea ce înseamnă 30 de milioane de ore pe săptămână la nivel colectiv, pentru o acțiune cu impact asupra lumii reale precum *Investigate Your MP's Expenses.* Având în vedere că enciclopedia digitală *Wikipedia* echivalează cu aproape o sută de milioane de ore de gândire umană, ipotetic vorbind, 15,6 proiecte de aceeași amploare cu aceasta ar putea fi realizate anual, dacă fiecare jucător ar investi acel 1 % într-un proiect de tipul activității participative online. Cine nu și-ar dori să se implice în așa ceva?

---

6 McGonigal, J. (2011). *Reality Is Broken: Why Games Make Us Better and How They Can Change The World.* New York, NY: Penguin Press. Inside Cover, pp. 219–232.

Concluzie

Viața noastră, ca și armonia lumii, este compusă din lucruri opuse, precum și din tonuri diferite, dulci și dure, ascuțite și plate, slabe și puternice. Dacă unui muzician nu i-ar fi plăcut decât un singur tip, ce ar fi putut cânta? El trebuie să știe să le folosească pe toate și să le îmbine. La fel și noi, trebuie să acceptăm binele și răul, care coexistă în viața noastră. Existența noastră este imposibilă fără acest amestec, iar una dintre părți nu ne folosește deloc mai puțin decât cealaltă.

— Michel de Montaigne, scriitor francez din secolul al XVI-lea

O serie de experimente din secolul al XIX-lea au demonstrat că atunci când o broască este pusă într-o oală cu apă fierbinte, aceasta sare imediat afară, dar dacă este plasată în apă rece, care este apoi încălzită treptat, nu mai conștientizează pericolul și fierbe până la moarte.[1]

1 Sedgwick, W. (iulie 1888). *Studies From the Biological Laboratory.* Baltimore, Maryland: N. Murray, Universitatea Johns Hopkins.

Viitorul nostru depinde de hotărârile pe care le luăm în prezent, iar această carte se referă la verificarea „temperaturii“ mediului nostru, observând efectele pe care aceasta le are asupra indivizilor și implicațiile sale pentru ceea ce urmează.

Dacă tendințele abordate în această carte continuă, ceea ce se va întâmpla este incert, însă cultura noastră pierde ceva important dacă noi, ca populație, suntem mai puțin capabili să gândim critic, să amânăm recompensele sau să ne definim și să atingem obiective personale și sociale semnificative. În special, trebuie să îmbrățișăm tehnologia, dar modul în care ne folosim de ea poate face diferența dintre interacțiunile umane sănătoase și cele nesănătoase.

În această lume din ce în ce mai fluidă și interconectată, trebuie să ne întrebăm cine sunt acele persoane care vor revoluționa industria jocurilor video peste douăzeci de ani. Mergând mai departe, o altă întrebare pe care ar trebui să o avem în minte este: cum vom relaționa cu alte persoane pe măsură ce tehnologia, inteligența artificială și realitatea virtuală devin tot mai sofisticate și mai realiste? Poate fi folosită evoluția tehnologică pentru a consolida conexiunea dintre oameni sau, după cum susține Sherry Turkle, aceste lucruri „ne vor duce în locuri spre care nu ne dorim să mergem“[2]? Cum putem folosi tehnologia și mijloacele de divertisment geniale de care dispunem astăzi pentru crearea unor sisteme care pot transforma lumea de mâine într-un loc mai bun, cu ajutorul unor eroi existenți în realitate, și nu doar în mediul virtual?

Preluat la 21 aprilie 2014 de la *Internet Archive:* https://archive.org/details/studiesfrombioloomartgoog. pp. 396–399.

2 Turkle, S. (februarie 2012). „Connected, But Alone?“ Preluat la 2 aprilie 2014 de la *TED:* http://www.ted.com/talks/sherry_turkle_alone_together.

Este la fel de important să înțelegem consecințele negative nedorite, ca și potențialul pozitiv al tehnologiei, astfel încât să reconstruim civilizația. Această nouă conștientizare îi poate permite generației următoare să-și dezvolte un simț al responsabilității mai crescut în privința utilizării lor. În plus, este esențial ca organizațiile să dobândească o înțelegere mai bună și mai completă a lucrurilor pe care le produc. Obsesia noastră legată de tehnologie se răspândește pretutindeni în lume, așadar este necesar să învățăm cum să existăm împreună cu aceasta fără să ne pierdem autonomia sau umanitatea.

Majoritatea oamenilor sunt de acord că lipsește ceva din universul bărbaților tineri, iar statisticile ne arată clar că există multe activități în care ei nu se mai implică și abilități pe care nu le mai învață, trăindu-și, în schimb, viețile, în realitatea virtuală. Atunci când o persoană își petrece cea mai mare parte a timpului ocupându-se de un singur lucru, oricare ar fi el, aceasta riscă să devină unidimensională. Probabil că băieții ai căror părinți sunt dispuși să le accepte obiceiurile compulsive de utilizare a dispozitivelor electronice vor sfârși ca „bărbații erbivori" din Japonia (*hikikomori*), care se izolează de lume și de plăcerile vieții, iar, printre cei cu o situație financiară mai precară, este posibil să asistăm la obținerea mai puținor diplome de studii, la creșterea fenomenului de absență a tatălui și a ratei șomajului, așa cum s-a întâmplat în cadrul minorităților de gen și a comunităților mai sărace de-a lungul ultimelor decenii. Mai mult decât atât, traiectoria bărbaților cu situație economică precară se va înrăutăți dacă aceștia nu reușesc să își găsească slujbe. Șansele ca ei să aibă probleme cu legea se pot amplifica, la fel ca și probabilitatea ca partenerele lor să ajungă niște mame singure care trăiesc în sărăcie.

Trebuie să le oferim speranță și inspirație autentice bărbaților tineri prin crearea mai multor oportunități

sociale care să sporească productivitatea pentru ei și pentru societate ca întreg. Nu trebuie să distrugem complet vechiul sistem — renunțarea la anumite concepte ale masculinității poate anihila motivația bărbaților de a lupta pentru o cauză superioară, de asemenea. Însăși ideea care stă la baza a ceea ce există astăzi se datorează acelui sentiment fundamental „de a fi bărbat", iar acesta este motivul pentru care trebuie să îl rafinăm și să îl susținem, la nivel de comunitate. Un bărbat mai coerent și comunicativ, care are suficientă încredere și siguranță de sine pentru a oferi respect celorlalți și a-l primi, la rândul său, simțindu-se în largul lui când se întâmplă acest lucru, reprezintă idealul spre care ar trebui să țintim. Este necesar să le arătăm bărbaților că pot fi iubiți și doriți, nu doar folosiți.

Dacă reușim să facem aceste schimbări, probabil că ne-am întâlni cu mai puțini bărbați detașați emoțional, care doar își întrețin familia, și am începe să cunoaștem mai mulți bărbați care duc niște vieți mai împlinite, fiind împăcați cu ei înșiși și integrându-se mai bine în cadrul familiilor și al comunităților în care trăiesc. Provocarea de a îmbunătăți situația bărbaților fără dezavantajarea altui grup de persoane, precum fetele și femeile, necesită un efort combinat din partea indivizilor, dar și a instituțiilor. Provocarea adresată femeilor este să devină atât de independente financiar încât să nu își compromită valorile în schimbul siguranței financiare, în timp ce provocarea adresată bărbaților este legată de înțelegerea modului în care rolul masculin tradițional de protector al familiei le poate afecta intimitatea cu soțiile și apropierea față de copiii lor. Bărbații trebuie să își dea voie să fie mai implicați și să primească ajutor din partea celorlalți.

Progresul este un drum anevoios, dar nu putem ajunge la destinație dacă suntem atenți doar la o singură componentă a ecuației — altfel, vom merge în cerc. Nu putem numi progres faptul că, pe măsură ce femeile se ridică

tot mai mult, ele nu devin cu nimic mai empatice față de problemele bărbaților decât au fost bărbații de care ele s-au simțit cândva asuprite, față de problemele lor. Traseele profesionale tradiționale se schimbă, rolurile de gen tradiționale se schimbă, conceptul de căsătorie se schimbă. Înaintarea pe acest teritoriu de tranziție nu este ușoară.

Trebuie să felicităm eforturile acelor bărbați și femei cu multă înțelepciune care ne-au adus unde suntem astăzi, dar este important și să continuăm să evoluăm, construind mai departe pe acele fundații ca o echipă. Aceasta nu înseamnă să negăm diferențele care există între noi; mai degrabă, se referă la recunoașterea diferențelor, astfel încât să putem valorifica punctele forte ale fiecărei persoane pentru viitorul pe care îl împărtășim. Singurul mod în care putem îmbunătăți lucrurile este să fim dispuși să privim spre ambele părți, să preluăm inițiativa de a oferi sprijin tuturor celor care au nevoie de el și își doresc să echilibreze situația pentru ambele sexe.

Sperăm că am reușit să evidențiem nu numai *motivul* pentru care mulți tineri se confruntă cu probleme școlare, sociale și sexuale, ci și *modul* în care putem implementa niște soluții ample care să îi îndrepte spre calea cea bună. În ciuda faptului că au atins proporțiile unei epidemii, aceste probleme pot fi rezolvate sau ameliorate doar dacă mai mulți oameni și instituții au disponibilitatea de a schimba ceva. În sfârșit, deși dificultățile pe care le-am descris s-au extins la nivel mondial în prezent, trebuie să rămânem optimiști că pot fi luate măsuri, astfel încât singura continuare a acestei cărți să fie anunțul că semnalul de alarmă a fost ascultat!

Anexa I
Rezultatele sondajului TED

Anul desfășurării: 2011

Numărul total de participanți: 20 000

Genul:	75,7 % bărbați, 23,9 % femei și 0,4 % altul/ preferă să nu răspundă
Vârsta:	0,1 % au avut mai puțin de 12 ani 4,3 % au avut între 13 și 17 ani 35,5 % au avut între 18 și 25 de ani 28,7 % au avut între 26 și 34 de ani 20,4 % au avut între 35 și 50 de ani 10,9 % au avut peste 51 de ani

Toate întrebările le-au permis participanților să aleagă mai multe variante de răspuns, așadar procentele finale pot depăși 100 %.

Care sunt factorii implicați în problemele motivaționale ale bărbaților tineri?

Ce a scos sondajul în evidență

- 64 % din băieții cu vârsta de 12 ani sau mai puțin au ales „Presiunea performanței combinată cu teama de eșec determină tinerii să renunțe la încercarea de a obține rezultate bune".
- 62 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani au ales „Divertismentul digital (de exemplu, jocurile video, pornografia)".

- 66 % din bărbații cu vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani și 63 % din cei cu vârsta cuprinsă între 26 și 34 de ani au ales „Lipsa sensului/ Lipsa unor obiective clare".

În ce mod aţi schimba mediul şcolar pentru a creşte implicarea băieţilor?

Predarea mai multor subiecte practice şi lecţii care să le dezvolte abilităţile necesare în viaţă (de exemplu, comunicarea, gândirea critică, educaţia financiară).

Asigurarea mai multor programe avansate de studiu pentru elevii interesaţi sau cei care se descurcă bine.

Oferirea de mai mult timp individualizat/ Reducerea mărimii claselor de elevi.

Furnizarea opţiunilor alimentare mai sănătoase.

Repartizarea echitabilă a genului feminin şi masculin în rândul cadrelor didactice.

Mai mult timp pentru sporturi şi recreere.

Asigurarea mai multor oportunităţi de practicare a exerciţiului fizic pentru tineri (de exemplu, posibilitatea înscrierii într-o echipă sportivă).

Începerea orelor mai târziu dimineaţa.

Reducerea cantităţii temelor pentru acasă în clasele mici.

Segregarea educaţi i în funcţie de gen.

Niciunul dintre acestea / Altele.

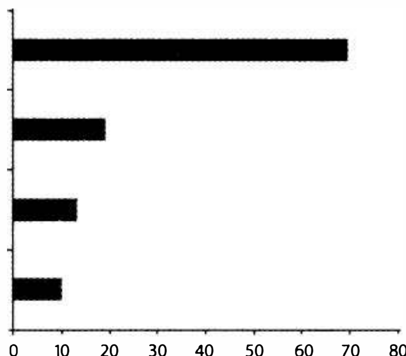
0 10 20 30 40 50 60 70 80

Procentajul respondenţilor

Ce a scos sondajul în evidență

- 64 % din băieții în vârstă de 12 ani sau mai puțin au ales „Repartizarea echitabilă a genului feminin și masculin în rândul cadrelor didactice".
- 73 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani au ales „Asigurarea mai multor programe avansate de studiu pentru elevii interesați sau cei care se descurcă bine".
- 75 % din bărbații cu vârsta cuprinsă între 18 și 34 de ani au ales „Predarea mai multor subiecte practice și lecții care să le dezvolte abilitățile necesare în viață".

Cum credeți că afectează rata crescută de abandon școlar și rezultatele la învățătură slabe ale tinerilor situația Statelor Unite?

Ce a scos sondajul în evidență

Următoarele categorii de persoane au ales primul răspuns, „Tinerii din Statele Unite nu vor fi la fel de creativi și capabili precum omologii lor din alte țări dezvoltate":

- 65 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani.
- 66 % din tinerii cu vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani.
- 75 % din bărbații cu vârsta cuprinsă între 26 și 34 de ani.
- 74 % din totalitatea participanților în vârstă de 35 de ani sau mai mult.

Ce modalități sigure și prosociale am putea folosi pentru a crește responsabilitatea bărbaților tineri?

Punerea la dispoziție a unui spațiu creativ unde tinerii să se poată exprima.

Alocarea mai multor responsabilități de la o vârstă mai mică.

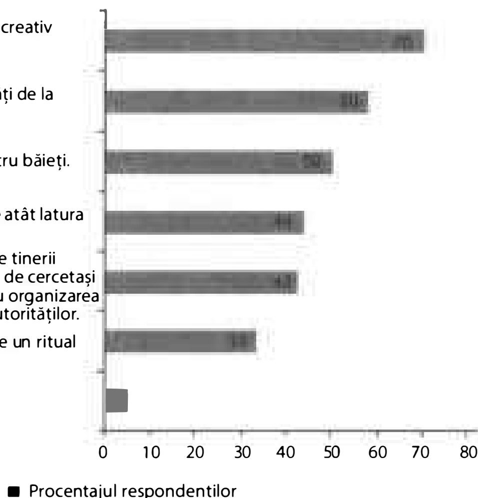
Găsirea unor mentori potriviți pentru băieți.

Încurajarea tinerilor să-și exploreze atât latura feminină, cât și cea masculină.

Asigurarea mai multor locuri în care tinerii se pot întâlni, precum organizațiile de cercetași pentru băieți, echipele sportive sau organizarea unor curse de mași i cu ajutorul autorităților.

Oferirea oportunității de a parcurge un ritual inițiatic tinerilor.

Niciunul dintre acestea/ Altele.

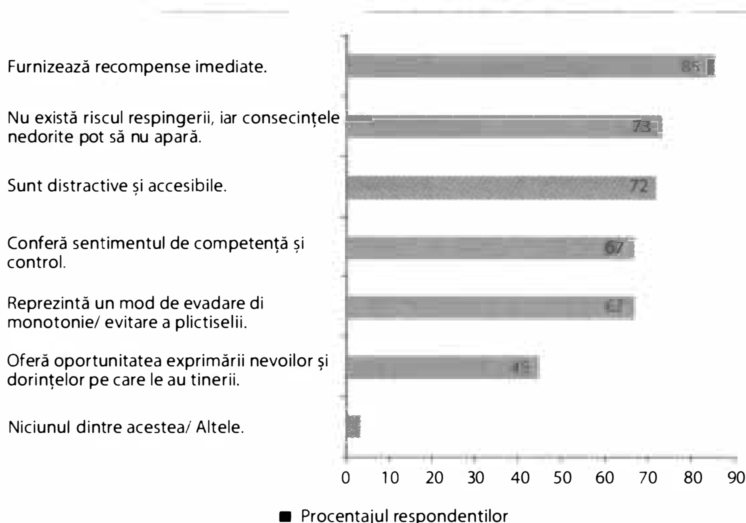
Ce a scos sondajul în evidență

Următoarele categorii de persoane au ales primul răspuns, „Punerea la dispoziție a unui spațiu creativ unde tinerii să se poată exprima“:

- 89 % din băieții în vârstă de 12 ani sau mai puțin.
- 72 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani.
- 74 % din tinerii cu vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani.

- 68 % din bărbații cu vârsta cuprinsă între 26 și 34 de ani.

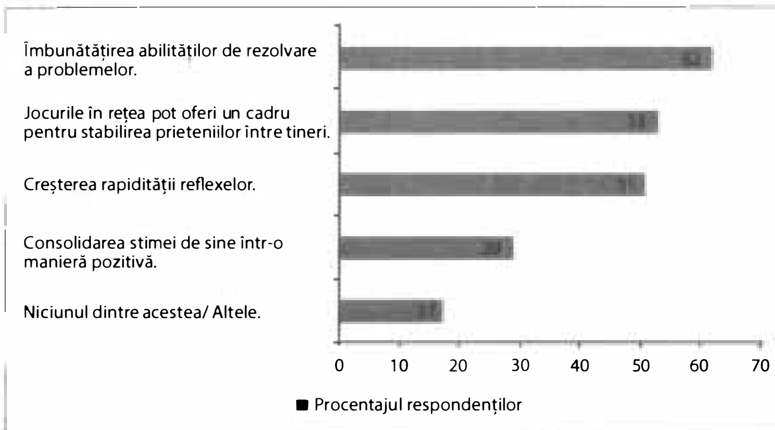
Care credeți că sunt motivele pentru care jocurile video și pornografia sunt atât de populare în rândul tinerilor?

Ce a scos sondajul în evidență

- 78 % din băieții în vârstă de 12 ani sau mai puțin au ales „Conferă sentimentul de competență și control".
- 84 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani au ales „Sunt distractive și accesibile".
- 85 % din tinerii între 18 și 25 de ani și 84 % din bărbații între 26 și 34 de ani au ales „Furnizează recompense imediate".

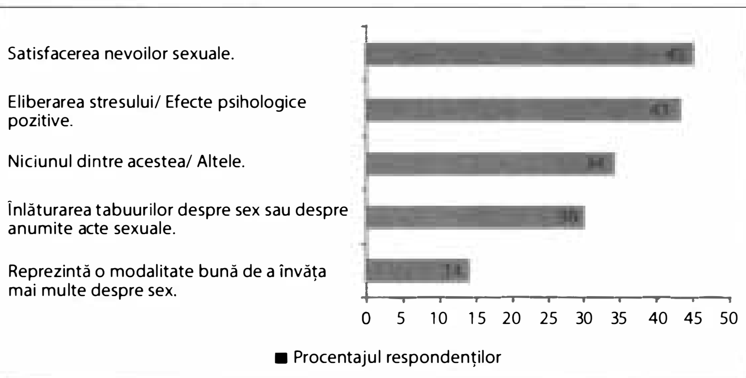
Care credeți că sunt beneficiile utilizării jocurilor video de către tineri?

Ce a scos sondajul în evidență

- 63 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani au ales „Jocurile în rețea pot oferi un cadru pentru stabilirea prieteniilor între tineri“.
- 67 % din tinerii bărbați cu vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani și 69 % din bărbații între 26 și 34 de ani au ales „Îmbunătățirea abilităților de rezolvare a problemelor“.

Care credeți că sunt beneficiile vizionării pornografiei de către tineri?

Ce a scos sondajul în evidență

- 58 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani și 60 % din tinerii bărbați între 18 și 25 de ani au ales „Eliberarea stresului/ Efecte psihologice pozitive“.
- 51 % din bărbații între 26 și 34 de ani au ales „Satisfacerea nevoilor sexuale“.
- 51 % din totalitatea participanților în vârstă de 35 de ani sau mai mult nu au fost de acord cu niciunul din răspunsuri, scriind adesea în comentarii că părerea lor este că nu există deloc beneficii și alegând varianta „Niciunul dintre acestea/ Altele“.

Credeți că există o legătură puternică între utilizarea excesivă a jocurilor video și/sau a pornografiei (două sau mai multe ore pe zi) și oricare dintre următoarele aspecte legate de relațiile romantice?

Ce a scos sondajul în evidență

- 76 % din femeile între 18 și 25 de ani și 78 % din femeile între 26 și 34 de ani au ales „Imaturitate și indisponibilitate emoțională".
- 57 % din băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani, 59 % din bărbații între 18 și 25 de ani și 58 % din cei cu vârsta cuprinsă între 26 și 34 de ani au ales „Lipsa motivației de a iniția sau de a menține o relație romantică/ Izolare socială".

Anexa II
Sindromul de socializare intensă — Scală și factori

Philip Zimbardo și Sarah Brunskill au creat o scală pentru măsurarea diferitelor aspecte ale sindromului de socializare intensă, care a fost testată cu ajutorul unui eșantion de soldați americani activi sau inactivi, care fuseseră sau nu mobilizați anterior peste Ocean. Cele șase dimensiuni principale care pot fi influențate de sindromul de socializare intensă rezultate în urma acestei cercetări sunt: prietenii din armată, familia, preferința socială a genului masculin, formarea legăturilor sociale, sentimentul de nostalgie și consumul de droguri. Acești factori sunt descriși în continuare, alături de indicatorii statistici relevanți pentru fiecare în parte, dar, înainte de aceasta, vom trece în revistă diverșii termeni folosiți în analiza statistică a datelor:

Valoarea proprie: Matricile sunt adesea diagonalizate în analizele multivariate. În acest proces, valorile proprii sunt utilizate pentru evidențierea varianței. În analiza factorială, valorile proprii sunt folosite pentru condensarea varianței în cadrul unei matrici de corelație. „Factorul care are cea mai ridicată valoare proprie indică cea mai puternică varianță și așa mai departe, până la factorii cu valori proprii scăzute sau negative, care nu sunt, în general, incluși în soluție." (Tabachnick și Fidell, 1996, p. 646). Din perspectiva cercetătorului, de obicei se consideră că doar variabilele cu valori proprii egale cu 1,00 sau mai crescute merită analizate.

Coeficientul Cronbach alpha (α): Acest coeficient este calculat pentru a determina consistența internă. Este adesea întrebuințat ca o estimare a fidelității unui studiu asupra unui eșantion, în ceea ce privește anumite teste sau instrumente de evaluare. În principiu, coeficientul Cronbach alpha crește pe măsura creșterii corelațiilor dintre itemii testului, iar, de aceea, acesta poate determina fidelitatea scorurilor unui test prin indicarea consistenței interne.

Media: Media aritmetică reprezintă valoarea centrală a unui set de numere reale: mai exact, aceasta constituie suma cifrelor respective împărțită la numărul acestora. Media aritmetică a unui set de numere $x_1, x_2, ..., x_n$ este, în mod tipic, notată prin M= sau x.

Varianța: Varianța reprezintă valoarea așteptată a pătratului deviației de la medie. Aceasta măsoară gradul de împrăștiere a numerelor în cadrul unui set. O varianță egală cu zero indică faptul că toate valorile sunt identice. Varianța nu poate avea valori negative: o varianță mică înseamnă că valorile obținute au tendința de a fi foarte aproape de medie (valoarea așteptată) și, implicit, unele de altele, în timp ce o varianță ridicată indică faptul că valorile obținute au tendința de a fi foarte îndepărtate de medie și unele de celelalte. Un indicator echivalent este rădăcina pătrată a varianței, denumită abatere standard. Abaterea standard are aceeași unitate de măsură ca aceea a datelor brute, iar, din acest motiv, este comparabilă cu deviațiile de la medie.

Abaterea standard (engl.: *Standard Deviation — SD*): Măsoară varianța datelor sau dispersia de la medie. O valoare mică a abaterii standard indică tendința valorilor obținute de a fi foarte aproape de medie (denumită și valoare așteptată); o abatere standard ridicată semnifică

răspândirea amplă a valorilor obținute în interiorul unui interval mare de valori.

Încărcarea factorilor: Definită de numărul grupurilor unice de itemi/întrebări care se asociază unii/unele cu alții/altele în cadrul unui studiu. Încărcarea reprezintă gradul în care fiecare variabilă „corelează“ cu fiecare factor în parte.

Sindromul de socializare intensă — factori

Prietenii din armată: Acest factor cuprinde 16 itemi și descrie legătura de neînlocuit care s-a format între militarii din Statele Unite (valoare proprie = 9,04; 15,58 % din varianță explicată; M = 3,32, SD = 0,95). Exemple de itemi sunt: „Îmi place să petrec mai mult timp cu prietenii mei militari decât cu prietenii mei civili“, „Pot să fiu eu însumi în compania prietenilor mei militari“ și „Îmi petrec timpul în locuri în care au tendința să fie și alte cadre militare active sau inactive“. Încărcarea medie a factorului a fost 0,69 (α = 0,95).

Familia: Acest factor cuprinzând 11 itemi reflectă dispoziția generală negativă a persoanei față de familia sa (valoare proprie = 6,65; 11,47 % din varianță explicată; M = 2,23, SD = 1,03). Exemple de itemi sunt: „Mă simt trist când sunt cu partenera mea“, „Mă simt plictisit când sunt cu familia mea“ și „Îmi este mai ușor să am încredere în prietenii mei militari decât în partenera mea“. Încărcarea medie a factorului a fost 0,69 (α = 0,92).

Preferința socială a genului masculin: Acest factor este alcătuit din șapte itemi și evidențiază preferința specifică pentru camaraderia masculină și reuniunile sociale la care participă alte persoane de gen masculin în detrimentul

companiei feminine (valoare proprie = 5,12; 8,82 % din varianță explicată; M = 2,69, SD = 1,10). Exemple de itemi sunt: „Pur și simplu, femeile nu știu să se distreze în același mod ca bărbații“, „Nu mă simt la fel de confortabil în preajma amicelor mele precum alături de amicii mei“ și „Nu este la fel de distractiv când sunt prezente și femei într-un grup“. Încărcarea medie a factorului a fost 0,77 (α = 0,92).

Formarea legăturilor sociale: Acest factor cuprinde 11 itemi și investighează nevoia generală de apartenență și de a fi în preajma altor oameni (valoare proprie = 5,05; 8,71 % din varianță explicată; M = 2,68, SD = 0,81). Exemple de itemi sunt: „Simt adeseori nevoia de a fi în preajma altor persoane“, „Simt o nevoie puternică de a fi înconjurat de prieteni“ și „Prefer să ies cu un grup decât să ies cu un singur prieten“. Încărcarea medie a factorului a fost 0,66 (α = 0,87).

Sentimentul de nostalgie: Acest factor cuprinzând nouă itemi se concentrează asupra amintirilor pozitive și a reminiscenței perioadei în care persoana a activat în cadrul armatei (valoare proprie = 4,96; 8,55 % din varianță explicată; M = 3,63, SD = 1,01). Exemple de itemi sunt: „M-am gândit adeseori să mă înrolez din nou“, „Am mai multe amintiri plăcute cu prietenii mei militari decât neplăcute“ și „Mi-am dorit să mă înrolez din nou pentru că mi-a lipsit entuziasmul acestei experiențe“. Încărcarea medie a factorului a fost 0,69 (α = 0,89).

Consumul de droguri: Acest factor a inclus patru itemi și a indicat consumul recreațional de droguri (valoare proprie = 3,11; 5,36 % din varianță explicată; M = 1,34, SD = 1,01). Exemple de itemi sunt: „Îmi face plăcere să consum droguri ilegale (marijuana, cocaină, metamfetamină/*speed* etc.)“ și „Consum deseori droguri“. Încărcarea medie a factorului a fost 0,85 (α = 0,88).

Resurse recomandate

Cărți

Carr, Nicholas, *Superficialii. Efectele internetului asupra creierului uman*, Editura Publica, 2012. (TheShallowsBook.com)

Dunckley, Victoria, *Reset Your Child's Brain: A Four-Week Plan to End Meltdowns, Raise Grades, and Boost Social Skills by Reversing the Effects of Electronic Screen-Time*, New World Library, 2015. DrDunckley.com (Resetați creierul copilului dumneavoastră. Un program de patru săptămâni pentru tratarea căderilor nervoase, îmbunătățirea rezultatelor școlare și consolidarea abilităților sociale prin anularea efectelor dăunătoare ale timpului petrecut în fața ecranelor.)

Farrell, Warren, *The Myth of Male Power: Why Men Are the Disposable Sex*, Berkley Trade, 2001. WarrenFarrell.org (Mitul puterii bărbaților. De ce este sexul masculin mai vulnerabil.)

McGonigal, Jane, *Reality is Broken: Why Games Make Us Better and How They Can Change the World*, Penguin Press, 2011. RealityIsBroken.org (Realitatea sfărâmată: de ce jocurile ne fac mai buni și cum pot acestea să schimbe lumea.)

Sax, Leonard, *Boys Adrift: The Five Factors Driving the Growing Epidemic of Unmotivated Boys and Underachieving Young Men*, Basic Books, 2009. BoysAdrift.com (Băieți în derivă. Cei cinci factori care stau la baza problemei tot mai răspândite a lipsei motivației băieților și a rezultatelor slabe ale tinerilor.)

Sommers, Christina Hoff, *The War Against Boys: How Misguided Policies Are Harming Our Young Men,* Simon & Schuster, 2013. (Războiul împotriva băieților. Impactul negativ al politicilor nechibzuite asupra tinerilor.)

Szalavitz, Maia și Perry, Bruce D., *Born for Love: Why Empathy Is Essential — and Endangered,* William Morrow Paperbacks, 2011. (Născut pentru iubire. De ce empatia este esențială — și periclitată.)

Turkle, Sherry, *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other,* Basic Books, 2011. AloneTogetherBook.com (Conectați, dar singuri: de ce așteptăm mai mult de la tehnologie și mai puțin de la cei din jurul nostru.)

Vaillant, George E., *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study,* Belknap Press, 2012. (Triumfurile experienței: bărbații care au participat la Studiul Grant Harvard.)

Wilson, Gary, *Your Brain on Porn: Internet Pornography and the Emerging Science of Addiction,* Commonwealth Publishing, 2014. YourBrainOnPorn.com (Efectele pornografiei asupra creierului. Pornografia de pe internet și noua știință a dependenței.)

Filme

Digital Nation: Life on the Virtual Frontier (Patria digitală: viața dincolo de frontiera virtuală), regizat de Rachel Dretzin. PBS Films (Frontline), 2010. (pbs.org/wgbh/pages/frontline/DigitalNation/)

Journeyman (Ucenicul), regizat de Charlie Borden și Kevin Obsatz. MirrorMan Films, 2007. (MirrorManFilms.org/film.html)

The Medicated Child (Copilul care primește medicamente), regizat de Marcela Gaviria. PBS Films (Frontline), 2008. (pbs.org/wgbh/pages/frontline/MedicatedChild/)

Raising Cain: Boys in Focus (Crescându-l pe Cain: să ne concentrăm asupra băieților), regizat de Paul Stern. PBS Films, 2006. (pbs.org/opb/RaisingCain/)

Grupuri de sprijin

Action on Addiction (actiononaddiction.org.uk)
Computer Gaming Addicts Anonymous (cgaa.info)
Forumul „*No Fap*“ de pe *Reddit* (reddit.com/r/nofap/)
On-Line Gamers Anonymous (olganon.org)
Sex Addicts Anonymous (saa-recovery.org)

Mulțumiri

Mulțumiri speciale pentru: TED Inc., Jeremy Bailenson, Roy Baumeister, Charlie Borden de la MirrorMan Films, Bernardo Carducci, Geoffrey Cohen, Nick Cohen, Gabe Deem, Larry F. Dillard Jr., Andrew Doan, Warren Farrell, Robert M. Gates, Celeste Hirschman, Miranda Horvath, Ariel Levy, Jane McGonigal, Tucker Max, Ogi Ogas și Sai Gaddam, Namisha Parthasarathy, Steve Pavlina, Jeff Perera, Robert M. Putnam, Keeley Rankin, Katie Salen, Leonard Sax, P.W. Singer, Joel Stein, Sherry Turkle, Mark D. White, Gary și Marnia Wilson, Paul Zak, precum și tuturor persoanelor care au participat la sondajele noastre.

Autorii și editorii ar dori, de asemenea, să transmită mulțumiri următoarelor edituri pentru permisiunea de a copia materiale protejate prin drepturi de autor: Basic Books, membră a grupului The Perseus Books, pentru citările din *Boys Adrift: The Five Factors Driving the Growing Epidemic of Unmotivated Boys and Underachieving Young Men*. Copyright © Leonard Sax, 2009; The Belknap Press din cadrul Universității Harvard pentru materialul din *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study*. Copyright © George E. Vaillant, 2012; The Free Press, o divizie a Simon & Schuster, Inc., pentru pasajele din *Female Chauvinist Pigs: Women and the Rise of Raunch Culture*. Copyright © Ariel Levy, 2005. Toate drepturile rezervate; McFarland & Company, Inc. pentru materialele din *Game Addiction: The Experience and the Effects*. Copyright © Neils Clark & P. Schavaun Scott, 2009, McFarland & Company, Box 611, Jefferson, NC 28640 (mcfarlandpub.com); Penguin Random House Group Inc. pentru citarea din *A Billion Wicked Thoughts: What the world's largest experiment reveals about Human Desire*. Copyright © Ogi Ogas

și Sai Gaddam, 2012; Penguin Random House Group Ltd pentru pasajele din *Duty: Memoirs of a Secretary at War.* Copyright © Robert M. Gates, 2014; Simon & Schuster, Inc. pentru citarea din *The War Against Boys.* Copyright © Christina Hoff Sommers; Short Books pentru materialele din *Mind the Gap: The New Class Divide in Britain.* Copyright © Ferdinand Mount, 2012; precum și Fundației Educaționale WGBH pentru materialele preluate din documentarul *Digital Nation. Frontline.* WGBH-TV Boston, 2 februarie 2010. Copyright © Fundația Educațională WGBH, 2010–2015.

Tipar: ARTPRINT
E-mail: office@artprint.ro
Tel.: 021 336 36 33

Dacă un bărbat a primit constant lucruri când era mic, fără să i se impună niște condiții legate de folosirea acestora sau niște responsabilități pe măsura utilizării lor în perioada adolescenței, acesta nu învață să le aprecieze sau să fie mândru de realizarea lor, ci numai de faptul că le deține. Învață să aștepte totul de la ceilalți și să îi manipuleze pentru a obține lucrurile de care el consideră că are nevoie. În zilele noastre, puțini băieți mai știu să prețuiască efortul personal.

Autorii

Masculinitatea este în declin! În prezent, tinerii bărbați au eșecuri mai mari decât oricând pe plan academic, social și sexual. Care sunt motivele care au generat această situație și ce este de făcut? Bazându-se pe cercetările lor, autorii prezintă mai întâi motivele asociate cu trăsăturile de personalitate, precum timiditatea, impulsivitatea și lipsa conștiinciozității. Apoi iau în considerare factorii situaționali, cum ar fi răspândirea fenomenului de absență a tatălui, disponibilitatea jocurilor video stimulative și accesul gratuit la pornografie pe internet. În sfârșit, autorii adaugă un plus de complexitate analizei, luând în considerare factori sistemici cum sunt: consecințele politice și economice ale legislației ce recunoaște nevoile și drepturile femeilor, dar care, în același timp, le ignoră pe cele ale bărbaților; modificările fiziologice generate de mediu, care scad nivelul testosteronului și cresc nivelul estrogenului; influențele din mass-media; recesiunea economică ce a avut drept rezultat scăderea locurilor de muncă; precum și eșecul sistemului educațional de a crea medii provocatoare care să stimuleze curiozitatea băieților.

PHILIP ZIMBARDO a fost profesor de psihologie la Universitățile Stanford, Yale, New York și Columbia și a fost președinte al Asociației Americane de Psihologie. A scris numeroase articole și cărți, fiind cunoscut pentru remarcabilele cercetări din domeniul psihologiei sociale.

NIKITA D. COULOMBE este scriitoare. Împreună cu Philip Zimbardo a scris și *Demise of Guys*.

www.edituratrei.ro
ISBN 978-606-40-0784-1

